Ugo in libris microtechni Cum tabula.

PRESTANTISSIMI

artiũ et medicine doctoris dñi Ugonis senensis in tribus libris Microtechni Galeni luculẽtissima expositio. Post oẽs impressiões vbiq; terrarũ excussas: collatis exẽplaribus manu ipsius authoris scriptis: de verbo ad verbũ apprime recognita: cunctisq; mẽdis et erroribus: quibus vndiq; scatebat: expurgata. ¶ Adiectis insup in margine quã pluribus annotationibus lectorẽ circa necessaria admonẽtibus: Necnõ duplici eleganti repertorio: nouiter fm alphabeti ordinem excogitato: quod nõ tãtũ principales: et emergẽtes questiones: verum queq; notabilia: et digna cognitu absolutissime demonstrat.

¶ Index duplex copiosissimus omnium principaliũ ac emergentiũ qõnũ: nec nõ omniũ notabiliũ: ⁊ eoꝝ: que cognitu digna sũt: ex scriptis cõsumatissimi artiũ: ac medicine doctoris dñi Ugonis senẽsis in tribus libris Microtechni Galeni. Nunc primũ scdm multiplicẽ alphabeti seriem per Lucam Panetiũ Olchinẽsẽ elucubrat⁹: accurataq; diligẽtia impssus: ⁊ p⁹.

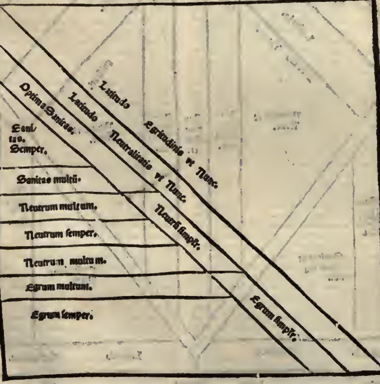
¶ Index primus omniũ pncipaliũ qõnuz: que in toto volumine continentur.

¶ Finis primi indicis.

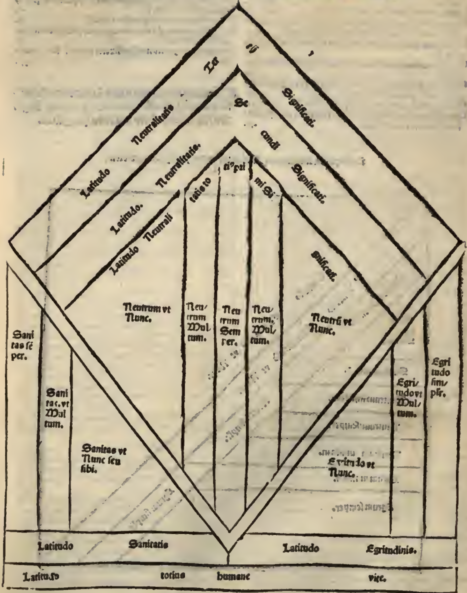
¶ Index scḋs omnium emergentiū qōnū:ac notabiliū: ꝛ coꝝ:que cognitu digna sūt:que in toto volumine continentur.

¶ Finiunt repertoria super scriptis excellentissimi artiuz: et medicine doctoris domini Ugonis senensis in libris microtechni galeni.

Descriptio Latitudinum. Scd̄m monacum plusq̄ cōmentatorem.

Descriptio Latitudinum Scdm Etiam Gentilis, Et pa[illegible] t Aliy.

**¶ Incipit expositio clarissimi viri Ugonis se-
nensis super libros techni Galieni.**

ETsi videaz il-
lustrissime princeps Nico
lae hestensis Marchio li-
bruz q intitulat microthe-
gni Galieni multorum expo-
sitorum laboribus elucubra-
tumqui summo ingeniorum-
gis vigilijs:magna idaga-
tionis cōtentione:ad sum-
mā vsq3 subtilitatē disputa
tionūq3 difficultatē ei⁹ ma
teriaz conati sunt eleuare.
Tamē vt tue z magnifici
viri amiciq3 tui Ugotionis erga me beneficētie nō videar
oblitus:ad tui nois ac singulorum virtutū tuarum futurā me-
moriā. Si qd meus labor afferre poterit:pposui dicti li-
bri expōnē aggredi:confisus almi cōditoris oium auxilio
ad finē vsq3 psequi posse. Eoq3 maxime in eo intētionem
adhibui q nunc in almo studio p te in ciuitate tua parme
cōdito ad illius lecturā deputatus sum. ¶ Sed anteq3 ad
expōnē dictorum Galieni descēdā inuocabo diuinū auxiliū.
Est enim laudāda pfecto platonica cōsuetudo diuina opa
deo inuocato duce nō secus incipe. hui⁹ g cā flecto genua
ad patrē dñi nři Jesu chři orans vt cū sua laude p. deinde
cum fructu legētiū mihi cōcedat breuiter z lucide verita-
A tē dictorum Galieni in hoc volumine planā facere. ¶ Sz cū
scie z artes rōnabilr z cōplete ɔstitute partes quasdā ha-
beāt sub cōibus rōnibus de suis scibilibus cōsiderantes.
Alias vo sub pprijs vsq3 ad spālissima: Galienus in medi
cina cōposuit hunc librū:vt sub generalibus tm̄ rōnibus
oia medicine scibilia cognoscerent in eo:z hoc mō vere di
cit Haly. phemio sui cōmentiz:in eo oēs regulas medicine
cōtineri:nō q senserit q ois spālis regula in ppria forma
sit hic posita. nā tūc relīq libri medicine supfluerent. Ex q
intelligit p hūc librū esse pⁿ via doctrine:nā a cōioribus est
B inchoādū. p physicorum. tex. z cōmēto 4°. ¶ Scdo itelligit
intētio libri. nā cū medicina sit de corpe humano sanabili
z egrotabili opabili a medico:z reliqs habētibus attribu
tionē ad hoc:in illo libro intētio est de eisdē sub gnālibus
C tm̄ rōnib⁹ sciētiā tradere. ¶ Tertio pz vtilitas. nam sine
his que h tradunt scia medicine penitus hri nō pōt cū re-
liqua psupponāt ista. Est etiā alia vtilitas ex eius breuita
te z ordine vt facile oiuz medicine scibilium recordemur.
D ¶ Quarto patet pportio huius libri ad alios oēs simul.
nā est sicut icōpletū z impfectū respectu pfecti. Et iō recte
dixit Haly. cōparari ad artez totam:sicut puer ad virum.
E ¶ Quinto patet q̄re noiat microtechni. nā techni apud
grecos:idē est qd ars apud nos:z micro. i. paruū micro-
techni. ergo. i. parua ars:qr eniz vlia sunt pauca respectu
particulariū:ideo hic liber est paruus:z qr omnia scibilia
medicine in isto cōsiderant quodāmodo. ideo dr ars z nō
noiat pars artis:qd dictū lz sit impropriū tamē ppter di-
F ctā cām sumpsit originē. ¶ Nomē aūt auctoris est Galie-
nus de ciuitate Pergami in asia oiuz antiquorum in medici-
na peritissimus. ¶ Diuisio vo videbit in phemio. Et via
doctrine qua vtet in eodē phemio a Galie. ipso declarabi
tur. z sic pz octo illa q in pncipijs librorum dixit Cōmētator
Auer. phemio physicorum esse narrāda ab expositoribus:
in qbus sunt libri cause que ab alijs per se numerari solēt.
G ¶ Cui vo parti phie supponat. puto q nāli phie nō obstā
te q sm partes sit practica. Nā z sbm eius. s. corp⁹ huma
nū sanabile zc. est sub subiecto nālis phie:z pncipia pba-
tionū eius ex nāli phia supponunt. Unde in de sensu z sen-

sato dr. phi est de sanitate z infirmitate pma inuenire pn⁹:
nec etiā sanitatē:nec infirmitatē possibile est fieri carēnb⁹
vita. g sequr q phicorum plimi z medicorum q magis phice
artē psequunt:ibi qdem finiunt ad ea que de medicina:hi
vo ex his que de nā incipiunt de medicina. Et hoc plane
sentit Conciliator:annexo scdo differentie tertie. His ergo
preambulis breuissime expeditis descendo ad litteraz ex-
ponendo. L.

TRes sunt oēs doctrine que ordi-
ne habentur.
¶ Tres sūt omnes doctrine or- Lauré.
dinem subsequentes.
¶ Tres sunt omnes doctrine q Leoni.
ordini inherent.

¶ Iste liber diuidit in duas partes. s. phemiū z tractatum
ibi z°(Medicina est) phemiū diuidit in tres. Primo ponit
numerum doctrinarum ordinariarum. scdo declarat. tertio eligi
modū quo intēdit vti. ibi z°(Prima qd.) 3° ibi(Hic vo) De
p° dicit q oēs doctrine ordinarie vel habite sm ordinē sūt
tres:z est sensus q oiuz doctrinarum ordinariarum modi pce-
dendi sunt tres in genere. posuit g numerum in doctrinis p
numero modorum pcedēdi. ¶ Considerādū g p q hoc no- Nō p.
men doctrina:qnq3 sumit pro habitu certo quez acqsiuit H
discipulus a doctore:qnq3 sumit pro actione doctoris que
est manifestatio incogniti in discipulo a magro:z illo mo-
do est idē qd doctio vel doctrinatio. Ista aūt actio cum sit
idē realr cū passione discipuli realr est id qd disciplinatio.
Attēdendū tn̄ cū multe sint doctoris opationes deseruien
tes:ad hoc vt discipulus cognoscat incognitū:sicut ei⁹ p-
meditatio platio z opationes plationi deseruiētes z scri-
ptura vel nutus:nulla tn̄ istarū est doctrina vel doctrina-
tio:nisi ista q est formalr pductio vel factio certe notitie in
discipulo a doctore:z ista nō est aliud realr:vt puto q3 cer-
ta notitia in discipulo pro quāto est in acqri:z eadē est di-
sciplinatio. ¶ Ex quo pz q platio magistri:z scriptura nō I
sunt doctrine:lz oppositū senserit Haly. cōmēto p. ¶ Su-
mit 3° doctrina pro habitu magistri p quā cognoscit certe
verū qd docere aptus est. In pposito doctrina sumit scdo
mō. ¶ Q, si q̄rat qūo a magro fiat scia vel certa cognitio K
in discipulo:dicit q quorūdā sufficit certa intellectio:ma-
gister g faciēs intelligere signis facit discipulū certe crede
re:sicut vi hoi q nunq3 pus cogitauit in hoc pn°:si ab eq-
libus eq̄lia demas remanētia sunt eq̄lia. ille q faceret euz
hoc intelligere faceret hoc idē pnᵐ esse certū. nā istis pnci
pijs assentimus cognitis terminis:vt sumit p posterio. zc.
¶ Quedā aūt sunt q nō sic statim credunt intellectis ter-
minis:imo demōstratione vel alio pcedēte discursu indi-
gent. Ista g nō manifestant nisi p pcognita. vt sumit p po-
sterior. z nō p oia pcognita sed ppria ei zc. z ista pcogni-
ta nō sufficiūt:nisi eo mō ordinent q hēant pprietatē z vir
tutē:illud incognitū manifestādi. nā cognitio pncipiorum
geometrie nō sufficit ad sciēdū pmā ɔnē:nisi eo mō ordi-
nent quo sint sufficiētia ad ipsaz inferēdā. ¶ Cū g intelle-
ctus habuerit maiorē z minorem p se notas alicuius sylā
pfecti:sicut sunt q̄tuor pmi modi pme figure statiz cū de-
bite ordinent mouet sil intellectus nālr ad faciēdā vel ad
credēdā ɔnē. doctor igit faciēs discipulū hre pmissas per
se notas:z faciēdo eū ordinare hre est cā certitudinis ɔnis
pus dubie:z talis ordinatio intētionū est imediata causa
scie vel notitie apud intellectū discipuli. ¶ Ex quo pz hāc L
ordinationē que est rō siue argūᵐ de re dubia faciēs fidem
quātū ad acqsitionē scie ppe dicte nō eē doctrinā modo
pposito:sed cām imediatā doctrine:sicut pductio luminis
in medio calefaciētis ipm:nō est calefactio:sed cā ei⁹:cui⁹ M
oppositū dixit Monach⁹ cōmēto p. ¶ Nota z° q lz hoc z°.

nomē scīa dicat̄ de omni credulitate firma sine hesitatiōe: tñ qñq3 sumit̄ strictius pro firma credulitate necessarij: ⁊ qñq3 sumitur strictissime pro firma credulitate necessarij demr̄abilis acq̄sita p demōstrationē. ¶ Doctrina ḡ q̄ est doctrinario nō sumit̄ hic pro acq̄sitione scīe mō p̄. nā talis credulitas plib⁹ modis ordinate acq̄rit̄: nec sumit̄ hic doctrina pro acq̄sitione scīe mō 3° tm̄. na tūc diffinitiua nō eēt doctrina: sumit̄ ḡ pro acq̄sitione scīe mō 2°. quo multotiēs cognitionē pncipioꝝ demr̄ationis acq̄rim⁹: voluit ḡ Gal.

n 3° ꝙ trib⁹ modis ordinarijs tm̄ acq̄rimus a doctore notitia3 certā rei nec̄ie sub rōne necessarij. ¶ Tertio nota ordine3 eē debitā ꝯñtiā ⁊ añtiā inter p̄us ⁊ posteri⁹ ⁊ quot modis cōtingit aliq̄d alio dici p̄us: tot modis dī ordo. qr ḡ aliq̄d dī alio p̄us ſm situ: vel ſm quēdā ordinē: a quo tñ nō depēdet posteri⁹: ideo nō ois ordo est depēdentia debita: cuius tñ oppositū: videt̄ dicere Monachus cōmēto p̄. ⁊ cōcilia. diīa 8. ⁊ plures sequētes.

o 4° ¶ Nota 4° ꝙ in doctrina ordo aut est aliquoꝝ eēntialr̄ ordinatoꝝ: aut accidētalr̄: ⁊ nos hic nō itelligimus de ordine: nisi habētiū eēntialē habitū adinuicē: aut in cāndo: sicut cāe ad effectū: aut in notificādo eēntialr̄ sicut diffinitio ad diffinitū. cū ḡ dicimus modos ꝓcedēdi ſm ordinē esse tres intelligimus de eēntiali ordine. ¶ His notatis ꝓ̄ Gal. sic ꝓbat̄. oē qd̄ notificat̄ mō dicto aut est demōstrabile: aut nō. Si est demōstrabile nō notificat̄ mō dicto: nisi p demōstrationē. vt sumit̄ p̄ posterio. scire. n. ea quoꝝ est demōstratio: nō est nisi p demōstrationē: ⁊ qr ois demr̄atio aut est p cām: aut p effectū: ideo doctrina q̄ est manifestatio demōstrabilis nō fiet nisi alio duoꝝ modoꝝ. s. resoluēdo vel cōponēdo. Si v̄o id qd̄ notificat̄ nō fuerit demōstrabile: ⁊ debeat notificari: p3 ꝙ notificet̄ p notificationē cognitionis terminoꝝ: ⁊ in tali manifestatione: si fuerit ordo eēntialis nō erit nisi diffinitiu⁹ modus vel aggregatus ex plib⁹ diffinitiuis. verbi. g. hec ꝓpositio. angulus planus est alternus cōtactus duaꝝ lineaꝝ: quaꝝ expāsio est sup supficiē applicatione nō directa: si nō fuerit cognita: est qr terminos ignoramus scibiles: ḡ ponēdo diffinitionē eoꝝ: ⁊ eā explanādo notificabit̄ dicta ꝓpositio: ⁊ si vnus tm̄ ignoratus fuerit erit vn⁹ diffinitiuus ꝓcessus: si v̄o plēs: plēs diffinitiui ꝓcessus dicent̄. ¶ Ex q p3 doctrinā dici ordinaria3 respectu vnius determinati scibilis vt respectu vnius ꝯnis vel propōnis.

p Tres modi doctrine ordinarie. **Sed restant** adhuc duo dubia. p̄m̄ qm̄ Auerro. p̄ physicoꝝ. cōmēto p̄. dicit tātū vnū modū doctrine ordinate: dicit enī3 ⁊ inuit p hoc ꝙ dixit ꝙ doctrina ordinata est incipe a cognitiōe cāꝝ pmaꝝ rei cognoscēde pfecte: deinde itēdere ad cognitionē aliaꝝ cāꝝ remotaꝝ ſm ordinē: donec ꝑueniamus ad cās ꝓpinquas: hic dī a Cōciliatore diīa. 8. qd̄ Auer. loquit̄ ibi de doctrina p anthonomasiā ordinaria q̄ est ꝓp q̄d. Sed adhuc sūt alie doctrine ordinarie minus pn̄: sicut doctrina qr etiam diffinitiua de qb⁹ hic loqtur Gal. ¶ Sed h̄ nō vī verū cū ibi loquat̄ de mō ꝓcedēdi in p̄hia nāli in qua plurime cāe tam pme q̄3 ꝓpinque demr̄atione qr cognoscunt̄. vt sumit̄ cōmēto 2°. ¶ Dōm ḡ alr̄ ꝙ in doctrinis qñq3 ꝯsideramus ordinē pticularē q tenet̄ in vnica ꝯne: vel pn̄ cognoscēdo: ⁊ hoc mō tres sunt ordinarij modi vt dī: qñq3 v̄o ꝯsideramus ordinē gn̄alē q est in ea p hoc ꝙ aliq̄d ponit̄ prius ⁊ cognoscit̄ ſm ꝙ p̄us o3 poni: ⁊ aliud posteri⁹: ita ꝙ nihil in ea p̄ponat̄: nisi p̄ponēdū. ⁊ ecōtra: ⁊ quo ad hūc ordinē nō semp ꝓcedimus demōstratione qr: vel solu3 ꝓpter q̄d. vel solū diffinitiue: imo in vna cōpleta scīa vnius generis: sicut p̄hia ⁊ medicina est impoīe vnico tali ordine ꝓcedere. Sed op3 ante cōplemētū oibus trib⁹ modis vti: qr in cognitione cāꝝ vtimur demōstratione qr. ⁊ in cognitione sciētifica effectuū vtimur demōstratione ꝓpt̄ q̄d. ſm oēm opionē: ⁊ qr vtriq3 istoꝝ ꝓcessuū est nec̄ius: ⁊ multarum diffinitionū explanatio: ideo impoīe est aliquā totā sciētiam de rebus nālibus esse vnico istoꝝ modoꝝ ordinariā ordine vlī. ordo ergo vlis dictus ſm mētē Cōciliatoris seruat̄ cū incipimus a cognitione pmaꝝ cāru3: deinde aliaꝝ remotaꝝ quousq3 veniamus ad imediatas: nō ꝙ p̄m̄ cognitū in scīa sit cā remota: imo illa notificat̄ p effectū: sed p̄m̄ demōstratū est esse cāe remote: deinde venamur esse cāe minus remote: quousq3 veniamus ad cās ꝓpinq̄s: ⁊ ille est vnus modus tm̄: q in totali scīa cōsiderat̄: p quā dī ordinaria de quo mō nihil ad p̄sens Gal. ¶ Et ex h̄ p3 ꝙ Cōciliator diīa. 8. ⁊ illi q in hoc sequunt̄ eum minus bene dixit: cū voluit Gal. intelligere ꝙ tres sunt doctrine ordinarie gn̄ali ⁊ eēntiali ordine. nā vt dī: impoīe est aliquā totā scēntia3 nālem cōpletam de vno genere physico esse tātum sub vno ordine istoꝝ: ⁊ hoc videt̄ vere sentire monachus cōmēto 2° contra expōnem Haly. ⁊ hic considera propter Conciliato. ⁊ Marsilium ⁊ sequentes.

Secunda dubitatio q̄ videt̄ modo dicto oēm doctrinā esse ordinariā: ⁊ sic supflue apponi ly ordine habent̄. nam vt dī supra. non ꝯtingit nisi aliquo istoꝝ triū modoꝝ notificari necessariū incognitū. Hic r̄ndet monachus cōmēto p̄. ꝯcedēdo oēm doctrinā esse ordinariā: sed ordinaria vel ordine habent̄ apponit̄ ad maiorē exp̄ssionē ꝙ ordo semp est in doctrina: sicut dicimus spondiles dorsi vel hoies mundi. l3 non reperiant̄ alibi. ¶ Uel 2° iuxta dicta supra dī ꝙ pncipioꝝ p se notoꝝ est doctrina que nō sit p ordine3 inter notificās: q̄ sit pars doctrine: ⁊ notificatiuū: qr p̄ per se cognoscunt̄ termini: ⁊ ipsū statim: sicut ꝓponit̄ intelligit̄ in illo. ergo declarādo nō vtimur aliquo istoꝝ triū modoꝝ. ¶ Uel tertio dōm ꝙ nomē doctrine sumitur a Gale. pro habitu vel p exēpla vel enti⁹ vel syllogismū dialecticū acquisito: ⁊ pro doctrina mō dicto p̄us: sed ille non oēs sunt ordinarie ad modum expositum. — q Doctrina ois ordinaria ē. II.

P**Rima quidem est ex finis notione: que ſm dissolutionem fit.**

¶ Prima ex finis cognitione p resolutionem efficitur. Lauré.

¶ Prima quide3 ex notione finis: que per resolutionem fit. Leoni.

¶ Nunc enumerat istas doctrinas ipsas declarādo. Et diuiditur in tres partes: sicut doctrine sunt tres. ibi secunda (Scōa vero) ibi 3ᵃ. (Tertia vero) Dicit p̄ ꝙ p̄ doctrina ordinaria est illa q̄ fit ex notione finis q̄ fit p resolōnē vel dissolōnē. ¶ Ubi notādū hanc lr̄a3 duplicē hic expōnē. Prima est monaci cōmēto 2° intelligētis p finē cām vltimatā inuētā p resolōnē q̄ est illi⁹ resolōnis finis: ⁊ p se nota: ⁊ ex cui⁹ cognitione pēdet cognitio siue scīa q̄siti. Nā q̄situ nō plene certificat̄: nisi cū in hāc deuenerit cām. Dicit 2° ꝙ h̄ doctrina fit p dissolōnē h̄ modo. qr ꝓposita ꝯne dubia ſm Arist. artē. 2° posterioꝝ. volētes ei⁹ hr̄e scia3: q̄rimus mediū p qd̄ nobis notificat̄. ⁊ in p̄ figura maxie q̄rimus ſm Arist. in p̄ poste. vnū qd̄ sit sbm maioris extremitatis: ⁊ p̄dicatū minoris. tale ḡ mediū cū inuenit̄: si fuerit cā simul facit cognoscere ꝯnē ⁊ cām ei⁹. In ista igit̄ inuētione medij: qd̄ est cā ꝓcedimus ab effectu ad cām: ⁊ qr ius notificationis ꝯnis: maxime est ex hac inuētione ideo talis modus acq̄rēdi doctrinā: dicit̄ resolutiuus: q̄ in illa inuētione ꝓcedimus ab effectu q cōiter est cōpositior ad cām que est simplicior: ⁊ qr sic inueniēdo certificamus effectu3 per cām: ideo dicimus demr̄atione: ꝓpter q̄d ⁊ cāe facere doctrinā resolutiuā ſm ergo monachu3 doctrina resolutiua est q̄ fit syllo demr̄atiuo cāe. tunc ḡ sic exponit̄ textus. p̄ est q̄ fit per vel ſm dissolutionē. i. per inuētionē cause ꝓposito effectu dubio: q in causa resoluit̄: ⁊ que fit ex notiōe. i. notitia finis. i. cāe vltimate inuēte p dissolutionē. nā aliaꝝ

causarum scia pēdet ex hꝫ notitia. ⁊ ꝓꝓ hoc dī infra qḋ inci pit ex finis notione: nō ꝙ notio hui⁹ finis sit hꝰᵐ ꝯsideratuꝫ in hac doctrina. ꝓ enīꝫ ꝯsideramus effectū: q̄ est nobis du bius: ⁊ venamur cām: ⁊ cū inuenimus cām imediatā du bitamus an sit: ⁊ querimus ei⁹ cām quousq; veniamus ad cām vltimatā q̄ est ꝑ se nota. Sꝫ iō dī ab hac vltimata cā icipe: qꝛ anq̄ ad illā ꝑueniat nullū ꝯsideratoꝝ ē scitū: ⁊ ꝑ ꝑ isti⁹ cāe inētionē ⁊ notitiā: ⁊ eīq̄ oīa ꝑus ꝯsiderata sciunt.

¶ Scḋa expō est ꝯciliatoris. diu. 8. intelligētie ꝑ finē effe ctū: ⁊ est sensus. ꝑ̓ doctrina q̄ fit ex notitia effect⁹ per quā notificamus cām: ⁊ fit ſm dissolōnē: qꝛ in notificatione ꝓ cedimus ab effectu cōposito ad cām simplicē: ⁊ hec est fa cilior. ¶ Prima tñ videt magis cōformari qbusdā dictis Galieni: vt ꝙ sit hꝰ: qꝛ sine dubio illa q̄ est ꝓpter qd est di gnior ⁊ prior: ⁊ ꝓpter q̄dam alia que facile soluuntur.

¶ Ego autē qꝛ video in inētione scie effectus ꝑ cām duplicē ꝓcessuꝫ. ⁊ silr in inuētione scie cāe ꝑ effectū vnū inētionis medij: aliū aūt notificationis: ⁊ ꝓcessus inuētionis in de mōratione ꝑ cām est resolutiuus alter cōpositiuus. econtra aūt est in demōne ꝑ effectū. iō puto quacūq; istaꝝ pōnuꝫ accepta posse saluari leuiter ⁊c̄. III.

Secunda vō est que ex compōne ſm resolutionem inuentorum.

¶ Secūda ex compōne eorū q̄ sunt per resolutionem inuenta.

Leoni. ¶ Secunda ex compositione constat eoꝝ que ex resolutione fuerint inuenta.

¶ Declarat 2ᵐ dicens. ꝙ 2ᵃ doctrina est ista q̄ fit ex cōpōne inētoꝝ ꝑ dissolōnē. nā in cōpositiua ꝓcedimus cōponēdo ea q̄ inueniunt cū dissoluimus vel illis ꝓportionabilia. ⁊ hoc hꝫ verū siue dicamus cōpositiuā eē ꝑ demōstrationē qꝛ vt vult monachus siue ꝑ demōstrationē ꝓꝓ qd: vt vult ꝯciliator. ¶ Ad hoc aūt plane intelligēdū ponamus exē plū. ꝑ ſm viā pmā. 2ᵒ ſm aliā. Sit ḡ dubia ꝓpō vtrū in sor. sit febris. ego ꝯsidero ꝙ mediū sufficiēs ad hoc arguēduꝫ eēt humor putridus suo calore accn̄tali calefaciēs cor. sor. Sed dubiū est ꝓꝓ qd iste humor est in sor. mediū est: quia in eo fuit ꝓhibita transpiratio ꝑ quā retinent fumi super flui. Sed restat dubiū ꝓꝓ qd ꝓhibita trāspiratio est in eo: ⁊ inueni mediū: qꝛ in eo fuit opilatio. ⁊ q̄rit ꝓꝓ qd opilatio inuenit: qꝛ in eo sunt humores multi flegmatici ꝑ indigestio nē geniti. ⁊ q̄rit ꝓpter qd humores ⁊c̄. inueniunt: qꝛ plus appetit q̄ꝫ possit digerere ⁊ q̄sita cā. mediū inuenitur: qꝛ hꝫ malā cōplōnē frigidā in stōcho. hoc ḡ mediuꝫ grā exēpli sit cā imediata ex cuius cognitione oēs relique siūt note. ꝓcedimus igit in medioꝝ inuētione continue resoluēdo.

¶ Sed si ecōtra ꝓcederemus ⁊ dubitaremus vtrum sor. hēat frigidā cōplōnē stōchi: ⁊ inuenio pro medio ꝙ plus appetit q̄ꝫ possit digerere. ⁊ q̄ro vtrū plus appetit ⁊c̄. ⁊ in uenio pro medio hūc effectū qḋ hꝫ humores multos vi scosos: ⁊ postea silr inuenio ꝙ hꝫ opilationē: ⁊ sic vsq; ad febrē ꝓcedēdo cōtinue cōponēdo in inuētione medij. ⁊ pꝫ ꝙ h̓ cōponimus cās ꝑus ſm dissolōnē inuētas. sit igit cō positiua ex cōpōne inētoꝝ ꝑ resolōnē. tu vero potes mō ꝑ te formare exēplū ſm aliā pōnē faciēdo ordinē sylloꝝ: vt sor. febrit: ergo hꝫ humorē putridū: ⁊ hꝫ hunc. ḡ fuit ꝓhi bita trāspiratio: ⁊ vltra quousq; veniamus ad pmā cām. h̓ ꝓcessus est qꝛ. ⁊ est resolutiuus. ¶ Nobis vō eꝫ icipiē tib⁹ hꝫ malā cōplōnē frigidā. ḡ plus appetit q̄ꝫ possit dige rere. ⁊ plus appetit. ḡ gn̄at humores mltos viscosos ⁊ ge nerantē patit opilatiōes: ⁊ sic vsq; ad febres ꝓcedēdo cō ponēdo. pꝫ ꝙ cōponim⁹ cās inētas ꝑ dissolōnē: ⁊ hec exē pla sūt satis ad ꝓpoᵐ. nō exᵐ Hali. com̄. 2. ⁊ Hali. ꝑ theori ceq̄ grā breuitatis dimitto: sꝫ tu vide a monacho com̄. 2. ⁊ a ꝯciliatore diu. 8. Deinde cū dicit. IIII.

Tertia vō ex termini dissolutione: cui nunc insistimus. Appellare aūt licet hmōi doctrinā: nō solū termi dissolo neꝫ: sed etiā apertionē: vt qdā noiaue runt. Aut resolōnē: aut diuisionē: vt alij qdaꝫ. Aut explicationem: aut expōnem vt alij.

¶ Tertia ex diffinitionis dissolōne de qua nunc tractamus. At licebit talē doctrinā appellem⁹ nō solū diffōnis dissolōnē: sꝫ ēt explanationē: q̄uo aliqui noiauerunt: aut resolōnem: aut diui sionem: aut q̄uo alij qdam explicationem: aut enarrationem quomodo alij. Laurē.

¶ Tertia ex diffōnis dissolōne: cui nūc incūbi mus. Lꝫ aūt huiuscemodi doctrinā appellare: nō tm̄ diffōnis dissolōnē: sꝫ ⁊ explicationem: vt nōnulli vocarūt: vel resolōnē: vel diuisionē: vl (vt nōnlli alij) explanationē: vl expōnē: vt alij. Leoni.

¶ Declarat tertiā doctrinā ordinariā. ⁊ diuidit in tres. ꝑ fa cit qḋ dictū est. 2ᵒ ponit varios modos appellationis hui⁹ doctrine. 3ᵒ ostēdit q̄uo circa vsuꝫ haꝝ doctrinaꝝ aliq me dici se habuerūt ⁊ q̄uo ipse. 2ᵃ ibi. (Appellare.) ibi 3ᵃ. (Co nati sunt ḡ.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ tertia doctrina ordinaria est illa q̄ fit ex dissolōne termini. i. diffōnis cui doctrine nūc insisti mus. s. in isto libro techni. ¶ Notādū ḡ ꝙ hoc nomē ter minus q̄nq; sumit pro diffōne: vt ꝑ topicoꝝ. ⁊ h̓ iō qꝛ diffi nitio terminat ⁊ finit qditatiuā notitiā diffiniti ipsaꝫ cōplē do. A ¶ Nota 2ᵒ ꝙ doctrina diffinitiua de q̄ loquitur hic Gal. est alia a doctrina diffinitiua vel methodo diffōnis tradita ab Aristo. 6. topꝫ. ⁊ 2. poste. Nā ille Arist. sūt artes ad inue niēdā diffōnē: h̓ aūt diffinitiua Gal. est ponere diffōneꝫ: ⁊ diuidere eam iam inuētā in ꝑtes: ⁊ oēs partes explanare. B ¶ Sunt ḡ tria opa hui⁹ doctrine. Unū est diffōnē ponere. 2ᵐ est diuidere in ꝑtes. 3ᵐ est ꝑtes explanare. Et h̓ intendit Hali. cōmēto. 4. Sed qꝛ Gal. hāc diffōnis expōneꝫ ponit tertiū gen⁹ doctrine: ⁊ nō inētionē ad hui⁹ cām declarādā opꝫ videre q̄uo diffōnes inueniātur. ¶ Sciēdū ḡ ꝑ ꝙ diffi nitionū: vt sumit. 2. poster. ab Arist. q̄dā sunt ꝓn̄ demon strationū ⁊ sciaꝝ q̄ supponunt: vt in ꝓn̄ geometrie diffini tio puncti ⁊ linee: ⁊ superficiei: ⁊ figure: ⁊ circuli: ⁊ anguli: ⁊ sic de multis. ⁊ istas nō opꝫ ꝓbare: aut venari. q̄dam sunt diffōnes sola pōne differētes a demōstratione. Et iste sunt diffōnes passionū assignātes qd est passio: ⁊ ꝓpt qd inest sbo. sicut hꝫ. g. eclipsis est defect⁹ luminis in luna ꝓpter diametralē interpositionē terre inter solē ⁊ lunā. ⁊ dn̄r de mōstratio sola pōne ab ea differētes: qꝛ ꝑ eas rn̄det ad in terrogationē de ꝓpter qd est tanq̄ꝫ ꝑ mediū. cuius vigore demōstratio format: ⁊ vis ei⁹ pēdet tota: vt ꝓpter qd luna eclipsatur: rn̄detur dādo cām demōstratiuā: qꝛ ꝓpter dia metralē terre iterpōnē inter solē ⁊ ipsaꝫ deficit in lumine: ⁊ in huius cāe demōstratiue assignatione ponitur illa dif finitio: nisi ꝙ nō eodē ordine terminoꝝ quo ponitur: cū ꝑ eā rn̄detur ad iterrogationē de qd est eclipsis. Naꝫ cū ita iterrogat rn̄suꝫ est defect⁹ luminis ⁊c̄. id ergo. s. genus qḋ in cāe assignatione ponit vltimo hic in assignatione diffō nis ponit ꝑ: ⁊ ſm cōeꝫ scolā tales diffōnes sunt mediū in demōstratione potissima q̄ a cōmētatore dī simplr demō stratio ꝓhemio physicoꝝ: lꝫ nō ois demōstratio simpl̓r sit po tissima. ¶ Sed terti⁹ modus diffōnuꝫ est diffinitio q̄ est ꝯ sylli: aut demōstratiui: aut alteri⁹. ⁊ ista dicit qd est res: lꝫ nō est mediū debitum potissime demōstrationis lꝫ in multis alijs nos adiuuet: ⁊ vocat cōiter formalis diffinitio: sicut ira est appetitus vindicte: ⁊ plurimū cōtingit ꝙ per artes C

Laurē.

Leoni.

diffinitiuā tales venamur diffōnes: nō tñ credēdū vt dicit monachus cōmēto 2° has solas posse venari. Nā Aris. 4° physi. q̄rit loci diffōnē: ⁊ eā venat: vt p istā passiones demōstrare possit. ⁊ 2. de aīa. diffōnē aīe: vt in istis locis plane a Cōmētatore pōt colligi. venamur g̊ oē diffōnis gen⁹ dū nō fuerit p̄mo notū. ¶ Sciēdū 1° q ad hoc q̄ Arist. 2.
D posteř. ostēdit q̄ diffinitio inquātū h⁹ nō ostēdit syllō demonstratiuo: nec syllō hypothetico p̄ 3ⁱᵘ diffōnē: nec per inductionē: sed inuenit p diuisionē ⁊ cōpōnē diuidētiū: diuisio aūt sola nō est sufficiēs ad hoc vt p eam manifestet aliqd incognitū nedū q̄ p eā inueniat diffinitio. In diuisione enī g̊ ꝯcludit p modū ꝯcessionis: ⁊ nō q̄ necio sequat ex his que p̄missa sunt. sicut verbi gr̄a. si volo ostēdere p diuisionē q̄ hō est aīal rōnale. ꝓcedit hoc mō. hō est sb̄a aut g̊ corporea: aut incorporea: ⁊ ponit vel ꝯcedit q̄ est corporea: non q̄ ꝓbet: postea est corporea: aut aīata: aut inaīata: ⁊ ꝯcedit q̄ aīata: ⁊ sic aīatū diuidit: aut rōnale: aut irrationale: ⁊ ꝯcedit q̄ rōnale. qd̄ g̊ in fine dī. hō est sb̄a corporea aīata rōnalis: nō ꝓbat: sed petit. nō g̊ sola diuisio sufficit ad inueniēdū diffōnē dubiā: nec sola cōpositio. ¶ Sed diuisio multū confert: p̄cipue vbi diuidat genus semp per suas p̄mas dīas ⁊ eēntiales. nā diffinitū non euadit quin sub altero diuidētiū cōp̄hendat. ¶ Cum g̊ genus fuerit dubiū de aliquo diffiniēdo. p̄mo inuenit p artē vel methodum generis traditā in topicis. ⁊ silr cū dubiū fuerit: que dīe de specie dicant p eandē methodū ostēditur eē essentiales ꝯstitutiue dīe diffiniti. ⁊ tandē methodo ꝓprij q̄rimus verū cōpositū ex oib⁹ sit ꝓpriū: q̄ inuēto vtimur methodo diffinitiuo. 6. top. ⁊ ostēdimus illud eē diffōnē p diuisionē. ergo ⁊ cōpōne diuidētiū. ¶ Inuētis⁹ p̄dictis methodis. s. generis proprij diffinitionis venamur diffōnes.
E ¶ Ex his p3 q̄ in inueniēda diffōne fm artē Aristo. non semp vno mō ꝓcessus vtimur. sed q̄nq3 diuisiuo: q̄nq3 demonstratiuo vel ostēsiuo: q̄nq3 ad ostēdendū genus: q̄nq3 ꝯuertibile ꝯstat q̄ in his modis nō seruat vnus ordo. Et iō nō ponit a Gal. modus doctrine ordinarius. ¶ Et si h̄ cōsideras videbis hoc valde rōnabilius q̄3 dicere: vt dicit Cōciliator dīa. 8. q̄ per artē Aristo. nō extrahit q̄situ. nā nimis dehonestat Aristo. q̄ tradat vnā artē ad inueniēdū vnū q̄situ tāto studio: ⁊ q̄ p illā non extrahet. Sed in hoc ꝓcessu Galienus semp consimili modo ꝓcedimus vsq3 ad
F finē explanando terminoꝝ signationes. Et iō rōnabiliꝰ dē diffinitiuus ordinari⁹. ¶ Qd̄ aūt dicit plusq̄3 Cōmētator. cōmēto. 2. iō non dici ordinariā diffōnē Aristo. q̄ plurime diffōnes supponunt: ⁊ pauce inueniunt nō est sufficiens. Nā etiā pauce isto mō quo Galienus vtit dissoluunt. Itē3 multū ⁊ paucū nō variāt spēm. Itē multas diffōnes Aris. in libris nāribus ⁊ moralib⁹ venat: vt p3 inspiciēti libros. ¶ Tertio notādū plusq̄3 cōmētatorē dicere. com. 2. hanc tertiā doctrinā. s. Galie. diffinitiuā nihil ignotum declarare per notum: ⁊ dicit nos non vti hoc genere doctrine ad particularia quesita sciētie declaranda. ⁊ ob hanc causam non dici ab Aristotele genus doctrine.

Sed hec dicta nō videtur omnia vera iuxta superius posita: q̄ hoc genus est ad faciēdū scire. scia scd̄o mō sumpta dictā ꝓpōnē in qua diffinitio de diffinito p̄dicatur que est p̄ri⁹ scie: ⁊ ad quā3 scia3 sufficit dictoꝝ plena intellectio sine arguitione. Cum ẏo hoc genere vtimur ad solā memorationem vel ordinationē capituloꝝ non puto dici doctrinā: sed solum mō supra posito. accidit autē simul vt det ordinem capituloꝝ: ⁊ facilem faciat memoriam totius scientie diffiniti.

¶ Appellare aūt. Hic ponit diuersa noīa q̄bus hec doctrina noīat dicēs. q̄ l3 istā diffinitiuā doctrinā appellare3 non solū dissolōnē termini. i. diffinitionis: sed apertione3: aut resolōnem: aut aliis noībus positis in littera: ⁊ causa patet consideranti. Deinde dicit. V.

C Onati sunt ergo q̄dam Herofiloru3 hmōi facere doctrinā: queadmodu3 Heraclides ⁊ Eritheus.
¶ Nonulli igitur Herophili sectatores talem doctrinam efficere sunt aggressi: velut Heraclides erinthrensis. Laurē.
¶ Conati sūt ⁊ herophilioꝝ q̄dā talē facere doctrinā: queadmodū Heraclides Erythrieus. Leoni.
¶ Hic ostendit qualiter antiqui medici ⁊ ipse se habuerunt circa vsum harum doctrinoꝝ: ⁊ dicit quattuor. P̄rimū q̄ q̄dam medici de secta Herophili illius. s. veri conati sunt facere huiusmodi doctrinam. s. diffinitiuam quemadmodum Eraclites Eritheus. VI.

C Onati sunt ⁊ eā que fm cōpōne3 ipsi herofili ⁊ quida3 erasistratoꝝ ⁊ athenienfis athaleus.
¶ Componēdi ẏo doctrinā sūt ipsi herofili sectatores efficere aggressi: ⁊ aliq̄ q ab erasistrato fluxerunt: atq3 ēt attales atheniēsis. Laurē.
¶ Conati sūt ⁊ eā q̄ p cōpōnē: ⁊ ipsi herofilij. ⁊ q̄dā erasistrati sectatores: ⁊ atheneus atalcus. Leoni.
¶ Dicit scd̄o q̄ tam herophili de quibus statim dictum est q̄3 etiam q̄dam herasistratorū ⁊ atheniēsis athelcus sunt conati facere doctrinam compositiuam. VII.

N Ullus tñ ante nos scripsit eam que ex finis notione icipit: ex qua omnes artes consistunt fm rationem.
¶ Nemo tñ ex maiorib⁹ scripsit doctrinā ex cognitione finis icipiētē ex qua artes omnes vtentes docēdi via ⁊ rōne consistunt. Laurē.
¶ Neminē tñ ante nos eā que orit a notione finis scripsisse cōperimus: ex qua oēs artes via quadā: atq3 ordine constituuntur. Leoni.
¶ Dicit tertio. q̄ nullus ante ipsum: ⁊ intelligat de medicis scripsit illā doctrinā que icipit ex notione finis. ex qua consistunt omnes artes fm rationem. VIII.

S Ed ⁊ illa quidē alibi ptransiuimus.
¶ Sed illam alibi docuimus. Laurē.
¶ Sed illam quidem alio pertractauimus loco. Leoni.
¶ Dicit quarto: q̄ ipse alibi pertransiuit illā. i. est vsus illa. ¶ Circa p̄mū dictū considera q̄ ex quo dī conati sunt vī3 inuere q̄ non p̄fecerūt. ⁊ sic etiā in scd̄o dicto. ¶ Sed tūc fm viam plusq̄3 cōmentatoris videt graue q̄uo medici famosi non p̄fecerunt doctrinā compositiuā cum illa sit valde facilis que ex effectu ꝓcedit ad cām. ¶ Hic potest dici q̄ l3 inter alia genera demonstrationu3 sit facilius tñ isti: q̄ carebant logica non p̄fecerunt cū debitis conditionib⁹ demonstrationis. fm tñ expositionē Haly. qui illam dicit fieri p demonstrationē ꝓpter quid. non est mirū si antiqui medici conati sunt eam facere ⁊ non p̄fecerunt: q̄ est difficile. ¶ Circa tertiū dictū considera q̄ hic plusq̄3 cōmētator sumit motiuū ad dōm q̄ in resolutiua sit ꝓcessus ꝓpter quid. nā aliter non esset verū q̄ nullus ante ipsum de medicis scripsit doctrinā resolutiuā: q̄ multi scripserunt ꝓcedendo demonstratione q̄ est: cum sit facilis. ergo illa quā nullus ante fecit videtur difficilior: ⁊ illa est ꝓpter quid. F
Tenendo aūt viam Haly. respōdetur q̄ ante Gal. nullus scripsit in medicina perfecte ꝓcedendo aliquo genere de-

monstrationis. ¶ Nota 2° q̄ illā incipere ex notione finis dz exponi s̄m varias vias Haly. & plurib3 Cōmētatoris mo
A dis dictis supra. ¶ Tertio nota. q̄ s̄m plurib3 cōmētatorē. idō dicūt oēs artes s̄m rōnē cōsistere ex resolutiua doctrina: q̄z p rōnē intelligimus cāe assignationē. mō oēs artes s̄m cāe assignationē pcedūt p doctrinā pp̄ter qd. s̄m vō cōciliatorē artes s̄m rōnē intelligunt̄ ille q̄ incipiunt̄ a notioribus nobis & minus notis nāe. Nā ratio humana ita est apta vt plurimū pcedere. tales aūt icipiūt ab effectib9. & idō artes s̄m rōnē sunt ille q̄ pcedūt ab effectib9 supra cās.
B mō ɔstat q̄ ille sunt p doctrinā q̄a est. ¶ Circa vltimū dictū pz q̄ in libris varijs Gal. inuenimus qn̄q3 demōstrationes pp̄ter qd: vt. 3. creticoꝝ. & libro de acciden & morbo. & sic de mltis. in alijs aūt demōstratione q̄z: vt in libro nāliū virtutū. quecūq3 ḡ sit ista doctrina veꝝ est q̄ Gal. eam alibi ptrāsiuit. i. ea est vsus. Deinde dicit. IX.

Hic vō diffinitiuā faciemus doctrinā que quātum relinquit̄ ab ea q̄ est s̄m dissolutionē & dignitate & rōne: tantū abundans est ad cōprehensionez totius & memoriam eoꝝ que s̄m partem. Facile. enim memorabilia sunt satis ex termini dissolutione oīa: eo q̄ cōtineat in se totius artis capitula: & optimū terminū quē & substātialē qdā noiant: ecōtrario diuidētes his q̄ notiones appellant. Et illi sīqdē ab accidētibus diffiniūt rebus: hi vō a substātia ipsa consistunt.

Lauré. ¶ Hoc loco diffiniēdi doctrinam sumus facturi. Quātū enim superat̄ a scia resoluēdi dignitate: docēdiq3 via & rōne: tm̄ superat cōpendio artis: ac memoria pticularū p̄ceptoꝝ. Omnia enim p̄cepta satis in memoria herent ex diffinitionis dissolōne: q̄z optima diffinitio: capita totius artis in seipsa cōplectit̄: quā nōnulli nominant essentialē: ex aduerso diuisaz accidētalib9 appellatis. Ille enim ab accidētibus rerū quas diffiniunt. He ab ipsa essentia consistunt.

Leoni. ¶ Hic vō diffinitiuam faciemus doctrinā: que quantū ab ea que ex resolutione consistit: & dignitate: & ipso docendi ordine linquit̄: tm̄ & ad totius cōpendium: & ad singuloꝝ memoriam prestare inuenit̄. Sufficienter enim facillime memorie cōmēdant̄ ex diffōnis dissolōne vniuersa. Qm̄ totius artis capita in se optima diffinitio cōplectit̄: quā quidā substātialē vocant: ex aduerso distinguētes alijs: que notionales appellant̄. Ille sīqdē ab his q̄ accidunt rebus diffinitis: he vō ab ipsa essentia cōstituuntur.

¶ Eligit Gal. genus doctrine quo vsurus est. & diuidit̄ in q̄tuor. p̄mo facit hoc. 2° cōparat diffinitiuā resolutiue. 3° excusat se a pticulari determinatione in isto lib. 4° iteꝝ repetit itētionē istius libri. ibi 2°. (Que quātū) ibi 3°. (Quero s̄m) ibi 4° (Sed nūc a diffinitiua.) ¶ Dicit p̄. q̄ in isto lib. faciet diffinitiuaz doctrinā. i. vtet̄ diffinitiua doctrina. ¶ Et nota q̄ ex mō sui pcessus hic intelligimus de q̄ diffinitiua itēdit: q̄z. s. dissolutiua diffōnis & nō inuētiua eius.

¶ Que quātum. Nūc cōparat resolutiue. Et diuidit̄ in duas. p̄ facit qd̄ dictū est. 2° ponit dr̄iaz inter diffōnē & descriptionē. ibi 2°. (Ecōtrario diuidit̄.) ¶ Dicit p̄. q̄ hec doctrina diffinitiua quantū relinqtur. i. exceditur a dissolutiua in dignitate & rōne tātū est abūdās. i. tātū excedit resolutiuā ad hoc vt faciat cōpēdiose oīa: de qb9 in arte ɔsiderat̄ cōprehēdi: & ad memoriā facilē oīuz in arte scibiliuz. & pbat hoc: q̄. s. supat resolutiuā: q̄z p dissolōnē diffinitionis facile fiūt oīa scibilia artis memorabilia. Et sic pbatur q̄ ex illa doctrina fiunt facilr̄ memorabilia oīa scibilia artis q̄ cōtinet sub cōpēdio & ordine capitula toti9 artis & optimū terminū: vel diffōnē quā qdā sbalē vocāt. Sed diffinitiua doctrina est hm̄. igit̄ ex ipsa fiūt oīa artis scibilia facile memorabilia. ¶ Sequēdo ḡ dicta supius attēdēduz q̄ apud cognoscētē diffōnē de suo diffinito iste modus procedendi nihil declarat: sed tm̄ ordinat in memoria sūmas artis. ¶ Apud vō nō cognoscētē iste modus p explanationē terminoꝝ facit multotiens acqri cognitionem diffōnis de diffinito & respectu p̄moꝝ hoc nō est proprie doctrina sed ordinatio doctrine: vel certe notitie apud discipulū vel magistrū. nec isto mō est doctrina sumēdo doctrinā p doctione. sz respectu nō cognoscētis hec est aliqn̄ doctrina qn̄ sola terminoꝝ explanatio sufficit ad credēdū ppositā diffōnē. ¶ Aliqn̄ vero nō: qn̄. s. hec sola explanatio terminoꝝ nō sufficit. nō igit̄ ab isto mō in ignorāte nescio cōsurgit doctrina. & idō huic mō pcessus accidit q̄ faciat aliqd icognitū esse cognitū: sed nō ɔuenit sibi eēntialr̄ & semp respectu icogniti. ¶ In demfone vero & syllo. ɔ̄. nescio legtur & ei9 scia ad ea q̄ pmissa sunt. merito ḡ huius demōstratio: siue q̄z: siue pp̄ter qd est dignior & p̄cedit etiā rōne. i. vigore discursus. nā vigor discursus demonstratiui est ad semp faciēdā sciaz in nō habēte. sed nō ita est istius diffinitiui pcessus. & hoc est q̄ Gal. hic vult q̄ merito forme pcessus resolutiua. & pariter pōt dici de cōpositiua sit dignior ad sciētiā faciēdā. Cū hoc tm̄ stat q̄ scia qn̄ p hūc pcessuz acqrit̄ est dignior q̄3 illa q̄ p demfatonē acqrit̄: q̄z ista est p̄ncipaliꝰ illius q̄ p demfationē acqrit̄. ¶ Nota 2° q̄ pcedēdo hoc mō declarādo terminos in diffōne scie positos nos suminus capitula. i. p̄ncipales sūmas paruas: totā artē cōprehēdētes: q̄z tota ars cōprehēdit̄ sub genere sbto scie: q̄z in diffōne illi9 ponit̄: & ei9 spēb9 ad q̄s diuidit̄: sz nō pn̄t ita in paruis sūmis ex ordine colligi ea que demonstrant̄: q̄z in tota scia nō oīa q̄ demōstrant̄ sub ordine cōprehēdunt̄: imo multotiēs a capite iterū incipimus. ¶ Doctrina ḡ diffinitiua dicta p se est assumatiua capituloꝝ & cōpēdiose ɔtētiua gn̄alr̄ & in paucis oīuz artis scibiliū. & in hoc vtrāq3 doctrinā p̄cedētē excedit: & merito hui9 ēt in faciēdo memorie teneri: q̄z pauca & ordinata melius memorie tenent̄: vt sumit̄ ab Aris. in de memoria & reminiscētia. Deinde dicit.

¶ Econtrario. Ponit differētiā inter diffōnē siue optimū terminū sbalē: & descriptionē siue notionē dicēs. q̄ illi q̄ sumūt optimū terminū diuidūt ɔ̄rio mō illis q̄ appellāt notiones. i. q̄ iueniūt descriptiones. nā tales diffiniūt a rebus accn̄tib9 q̄ nō sunt de eēntia diffiniēdi. Sz illi q̄ optimū terminū inueniūt diffiniūt ab ipsa sba. i. diffiniūt p eēntialia. memorādū ḡ ex p̄dictis iueniri diffōnē iuuāte diuisiōe. & ita itellīḡdū de descriptiōe. q̄ ḡ volūt diffinire vtunt̄ diuisione in dr̄ias eēntiales. Sz illi q̄ descriptiōes venant̄ vtunt̄ diuisione in accn̄tia. ɔ̄rio ḡ q̄dā mō diuidūt. q̄uo aūt differāt descriptio & diffinitio. vide in logica. X.

Que vō s̄m partē est tractatio vniuerse medicinalis speculationis: in multis alijs a nobis scripta est negocijs qbus expedit vti ad tres doctrinas.

¶ Ceterū in multis alijs cōmētarijs oē in medendi cōtēplationē pticulatim excoluimus: q̄ Lauré.

bus vtaris ad hāc triplicē doctrinam licebit.

Leoni. ¶ Elaborata aūt est a nobis particulatim: ⁊ in pluribus ꝯscripta tractatib⁹ ton⁹ medicine ꝯtē platio: qbus vti qs possit ad triplicē doctrinā.

¶ Nunc excusat se. ⁊ dicit ꝙ in isto libro nō ponet ꝑticulares ꝯsiderationes reꝝ medicinaliū. Et rō qꝛ ista ꝑticularis determinatio medicinaliū speculabiliū ponit̃ ab eo in multis alijs libris: in qb⁹ libris opꝫ vti trib⁹ dictis doctrinis: qꝛ ꝑticulariter descēdēdo nulli⁹ nālis gn̄is scia cōplet̃ per vnū tm̄ istoꝝ triū modoꝝ doctrine vt ꝑdicit̃. vbi recte dic̄ Haly. Gal. in h̄ ꝓhemio de istis doctrinis iō determinasse vt ostēderet neccitatē logice: ⁊ faceret nos scire ꝙ ipoſſe est quēq̄ꝫ ꝑfecte scire medicinā sine arte dialectice nisi fuerit hō excellētis nāe sicut fuit Hypocras. XI.

SEd tunc a diffinitiua incipiemus tm̄ adhuc apponentes ꝙ sola capitula: ⁊ velut conclusiones ꝫm explicationem demonstratoꝝ dicetur nunc.

Laurē. ¶ Sed hac parte diffiniendi rōnem prosequemur. Id preterea adijciētes: nos hoc libro esse dicturos sola capita: ac veluti conclusiones eorum que latius explanata iam sunt.

Leoni. ¶ Nunc ṽo diffinitiuā aggrediemur: hoc vnū prefati: qđ solū capita: ⁊ quedā veluti cōclusiones eorum: que alibi latius sunt demonstrata: nunc a nobis dicentur.

¶ Repetit intētionē in hoc libro dicēs. ꝙ nunc incipiemus a diffinitiua. adhuc apponētes istis in hoc ꝓhemio ⁊ quia in isto sola capitula ⁊ velut ꝯ̄nes explicādoꝝ ꝫm demonstrationē dicunt̃ nunc. ¶ Ubi notādū ꝙ ꝑ capitulū debe-
E mus intelligere summā paruā: cui multa velut capiti per collū alligant̃: ⁊ ista sūma est q̄si abbreuiatio dictoꝝ expli-
D cite. ¶ Nota 2° ꝯ̄nē esse quodāmō abbreuiationē ꝑmissarū relicto medio. In hoc g̃ ꝙ sūma gn̄alis abbreuiat dicta explicite similat̃ ꝯ̄ni explicate ꝑ demr̃ationem. ⁊ ideo dicit Gal. ꝙ ea q̄ hic dicent̃ erunt velut ꝯ̄nes explicatoꝝ ꝑ demonstrationē: non ꝙ vere ꝯ̄nes dicent̃ sed sume gn̄ales illis in abbreuiatione quodāmodo siles. hic igit̃ liber vt recte dicit Haly. ex hoc scitur vtilis esse discipulo ad capiendum alioꝝ sciētiā ⁊ doctori ad facile memorādū ea q̄ didicit. vos igitur auide illum discite. I.

MEdicina est scientia sanorū egrorum ⁊ neutrorum.

Laurē. ¶ Medicina est sanabilium sciētia: egrotabilium: ⁊ neutroruꝫ. Nec interest si dixeris valitudinariorum.

Leoni. ¶ Medicina est sciētia salubriū: ⁊ insalubriū: ⁊ neutroꝝ. Nihil ṽo differt ⁊ sigs egr⁹ dixerit.

¶ Expedito ꝓhemio Gal. icipit tractatū diffinitiuū quē itē dit in q̄ posita medicine diffōne ipaꝫ explanat mō ꝑdicto. Diuidit aūt hic tractat⁹ in tres ꝑn̄ales libros: qm̄ in p° determinat post diffōnē medicine de corꝑibus sanis egris ⁊ neutris. In 2° de signis. In 3° de causis. Scđs incipit ibi. (Sūt aūt ⁊ hoꝝ.) Terti⁹ liber icipit ibi. (Qm̄ ṽo ⁊ haꝝ.) Prima ꝑs diuidit̃ in duas. p° ponit medicine diffōnē. 2° exponit ꝑtes ibi. (Scie g̃ nomen.) ¶ Dicit p° ꝙ medicina est scia sanoꝝ egroꝝ ⁊ neutroꝝ. ¶ Ubi notādū ꝙ hoc nomē
E medicina qn̄q̄ꝫ dr̄ de habitu quodā vel aggregato ex habitibus ꝑ demr̃ationē acq̄sitis cū ꝯditionib⁹ infra dicēdis. qn̄q̄ꝫ vero dr̄ de habitu ꝯcernēte ꝑticularia ꝯtingētia a nobis factibilia acq̄sito ꝑ quādā assuefactionē: ꝑ quā sumus opatiui introducēdo ꝯseruādoq̄ꝫ sanitatē: ⁊ remouēdo vel ꝑseruādo a morbo. hoc g̃ 2° mō non accipit̃ hic medicina: sed p°. nā 2° mō accipiēdo medicina nō eēt scia sed ars mechanica: ⁊ nullo° speculatiua: sed practica: ⁊ isto mō sūpsit Isidorus medicinā 6° ethi. cū dicit. Septē sunt artes mechanice. s. lanificiū/armatura/teatria/nauigatio/pastoralis/⁊ agricultura/⁊ medicina. Primo aūt mō sumēdo medicinā diffinit̃ hic. Ad hoc autē vt diffinitio sit cōpleta sic
F supplēda est. ¶ Medicina est scia humanoꝝ sanoꝝ egrorū ⁊ neutroꝝ scibiliū a medico. tūc enī ꝑ ista addita differt a pastorali ⁊ alijs: itellīdo ꝙ est corpoꝝ sanoꝝ neutroꝝ ⁊ egroꝝ humanoꝝ: ⁊ signoꝝ sanoꝝ ⁊ egroꝝ ⁊ neutroꝝ: ⁊ nō quoꝝlibet: sed signoꝝ humanoꝝ ⁊ causaꝝ sanaꝝ ⁊c̄. non quoꝝlibet: sꝫ humanaꝝ. Et voco signū humanū sanū ⁊c̄. ꝙ signat corp⁹ humanū sanū ⁊c̄. ⁊ cām hūanā q̄ est cā q̄re corp⁹ hūanū est sanū. Et ꝯsilr̄ dr̄ egra ⁊ neutra. ¶ Nō 2°/
G ꝙ h̄ nomē ars qn̄q̄ꝫ sumit̃ ꝓpe put ē habit⁹ practici itell'c de factibilib⁹ a nobis ꝯtingētib⁹ alr̄ se hñe. Et isto mō medicina de q̄ hic loq̇t̃ Gal. nullo° est ars cū sit scia. Et sciētia est de ipoſſib⁹ alr̄ se hñe: vt p° poster. ⁊ 6° ethi. qn̄q̄ꝫ sumitur cōiter pro oi hitu itell's directo in opus factibile: siue mediate: siue imediate. ⁊ isto mō scie dn̄r artes: sicut geometria dr̄ ars liberalis: ⁊ h̄ largo mō capiēdo artē. pꝫ ꝙ medicina est ars. ⁊ sic loq̇tur T. ypo. in libro de lege. ⁊ aphorismoꝝ p°. ⁊ Auer. p° colliget. ⁊ 6° ⁊ 7° ⁊ p° canticoꝝ. ¶ Et iō Auer. ꝯsiderās ꝙ nō dr̄ ars ꝫm ꝓpriā ꝯsiderationē vel significationē artis addit in p° artes speculatiue. q̄si dicat artes q̄ nō sunt habit⁹ practici itell'c: sꝫ dicant̃ artes ⁊ practice cōparatione alioꝝ habituū speculatiuoꝝ. ⁊ in eodē ca° vocat physicū nālē artificē scie nālis. ⁊ ꝯsiter diceret nālē phiaꝫ artē. ⁊ Haly. ⁊ alij de medicina dicūt ꝙ est ars hoc mō supra. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ diffō Galieni hoc mō intellecta est bona. Nec obstat ꝙ qdā dicūt hic sumi gen⁹ remotuꝫ. Nā illud gen⁹ appropriat̃ ꝑ ſbm ꝓpriū qđ in diffōne sciarū locū hꝫ dare. ¶ Pꝫ 2° medicinā h̄ mō acceptā eē vnaꝫ. Nā scia dr̄ vna q̄ est vni⁹ gn̄is: ⁊ alioꝝ. s. quoꝝ ē: est de eis ꝑ attributionē ad illđ. Et ita est de oib⁹ ꝑtib⁹ medicine: ꝙ ois ꝯside⁹ ꝑ attributionē ad hūanū sanū egrū vl' neutꝝ.

Hic solet dubitari vtrū medicina sit theorica vel practica: vel partim practica: ꝑtim theorica. ¶ Ubi ꝯsidera ꝙ practicū dr̄ a praxi q̄ est opatio in ꝑtāte hois exñs. dr̄ g̃ trib⁹ modis aliqs hit⁹ itellectiu⁹ eē ꝑctic⁹. vno° large: qꝛ est hit⁹ ordinatus in opus sic̄ geometra q̄ hr̄et teatricā: ⁊ ordinaret sciaꝫ geometricā in opus teatrice diceret̃ hr̄e hitū ꝑcticū q eēt geometria. Et h̄ mō ois hit⁹ quātūcūq̄ꝫ speculatiu⁹ ē practic⁹ vel eē pōt. Nā scia diuina pōt ordinari in op⁹: vt pꝫ ꝯsiderāti. ¶ Scđo mō dr̄ aliqs hit⁹ ꝑctic⁹ stricte: qꝛ est hit⁹ ꝑ quē scimus formalr̄ q̄litates opōnis volūtarie: sic̄ habit⁹ ꝑ quē scio ꝙ cuilꝫ febricitāti debēt offerri diete humide. ¶ 3° dr̄ stricte aliqs hit⁹ ꝑctic⁹: qꝛ exñs de q̄litate opōnis volūtarie imediate dirigit in op⁹: ita ꝙ nulla poꝛ cognitio reqrat̃ ad opandū: ⁊ h̄ mō ars stricte accipiēdo artē dr̄ habit⁹ ꝑctic⁹: ⁊ sic nō est scia: qꝛ ois scia est cognitio vel hit⁹ vlis cognitiōis. mō nulla tal' sufficit ad opōnē: qꝛ opōnes sunt singulariū ⁊ circa singularia: imo capiēdo ad sensum Arist. 6° ethi. iplicaret ꝯ̄dictionē aliquā artē esse sciaꝫ. nā ois ars est hit⁹ ꝑctici itell'c: ⁊ rōcinatiui aie ⁊ ꝯsiliatiue. sꝫ null's hit⁹ neccioꝝ est hꝰ. nā de neccijs nō ꝯsiliamur vt ibidē Arist. ⁊ scia est hit⁹ neccioꝝ vt ibidē. ¶ Ex his pꝫ ꝙ sumēdo practicū mō p° tota medicina est ꝑctica: qꝛ tota ordinat̃ in opus. ¶ Seq̇tur 2° ꝙ sumēdo practicū mō 2° a' iq̄ pars medicine est ꝑctica aliq̄ nō. nā aliq̄ est in q̄ formalr̄ cognoscimus q̄litates opationis humane volūtarie: ⁊ aliq̄ est ꝑ quā nō. vt patuit statiꝫ in exēplis. ¶ Seq̇tur 3° ꝙ stricte

si auer. sic accipit quō dicit eaꝫ mechanicam.

D Medicina ois ꝑtiꝫ ꝑctica: ꝑtim theoricā esse dr̄.

sumēdo practicū nulla scia est practica: nec aliq̄ vlis cognitio: vel habitus vlis cognitionis: ⁊ sic nulla pars scie medicine: sed sola illa medicina est practica q̄ est habit⁹ assue

A factibilis circa singularia. ℭ Theoricuꝫ ꝟo dī trib⁹ modis. vno° de cognitiōe veritatis habitu semꝑ veridico circa nec̄ia nō ꝯtingētia alr̄ se hr̄e: quō oīs scia est theorica ⁊ habit⁹ theorici intell'ᵉ: vt sumit̄ 6° ethi. ab Aristo. ⁊ h̄ mō voluit Auicē. 3° pⁱmi. ca. ꝑ. ꝙ medicina diuidit̄ in theoricā ⁊ practicā: quaꝝ vtraqꝫ est scia speculādi. ℭ Scd̄o mō dī theoricū: q: habit⁹ intell'ᵉ semꝑ veridicus non formalr̄ de q̄litate opationis volūtarie siue in istā ordinetur siue nō: ⁊ isto mō vna pars medicine est theorica ⁊ alia nō: vt statiꝫ dcm̄ est de practico. ℭ Tertio mō dī theoricū de tali hitu nō ordinato in op⁹: ⁊ isto° medicina nō est q̄ ad aliquā pt̄ē theorica. Et tu ex his ꝯsidera qd sit dōm ad qōnē. II.

Cientie ergo nomē cōmuniter ⁊ nō proprie audire oportet.

Laurē. ℭ Igitur scientie nomē cōiter ⁊ non proprie intelligere opus est.

Leoni. ℭ Nomē ꝟo scie cōis: nō aūt ꝓp̄e accipe opꝫ.

ℭ Exponit partes: ⁊ ꝑ gen⁹ in diffōne positū. 2° dr̄ias. ibi 2°. (Sanū ergo.) ℭ Dicit ꝑ ꝙ in diffōne dicta nomen scie est intelligēdū cōiter. i. tanq̄ cōe gen⁹ ad plr̄es scias. qm̄ in isto ꝯuenit medicina cū alijs: ⁊ nō tanq̄ approꝑate hoc nomē de vna pticulari scia diceret̄. Quidā aūt dicūt hoc nomen sciaꝫ q̄nqꝫ sumi pro habitu ꝑ demr̄atione acq̄sito nō ordinato in opus. ⁊ iste est modus ꝓprie accipiēdi hoc nomē. q̄nqꝫ vero dici gen⁹ de oī habitu ꝑ demr̄atione acq̄sito: siue ordinet̄ in opus siue nō. ⁊ q: medicina nō est scia: nisi h̄ 2° . iō dixit ꝙ in diffōne nomē scie sumit̄ cōiter. III.

Anuꝫ aūt ⁊ egrū ⁊ neutrū tripliciter vnūqd̄qꝫ dī: hoc qdē vt corpus. hoc aūt vt cā. hoc ꝟo vt signū. Eteniꝫ susceptibile sanitatis est corpus. Et efficiens aut cōseruans eam cā est. Et declarans eam signū: Oia aūt h̄ vocant helenes sana. Secūdū ꝟo eundē modū ⁊ egra ⁊ susceptiua egritudinum corpora: ⁊ efficientes ⁊ conseruantes egritudines: cās ⁊ signa declarātia. Et neutra ƀm eandē rōnē: ⁊ corpora ⁊ signa ⁊ causas.

Laurē. ℭ Sanabile ꝟo egrotabile ac neutrū vnūqd̄qꝫ trifariā dī. Tum corpus ⁊ cā: tum etiā signū: ⁊ enim corpus suscipiens sanitatē: ⁊ cām efficiētem atqꝫ custodiētē eam: ⁊ item signū indicās: hec oīa auctores medicine sana appellant. Simili rōne nomināt egra: suscipiētia egritudinē corpora: atqꝫ etiā cās efficientes ⁊ custodiētes egritudinē: ⁊ idicātia signa. Nec secus neutra pari mō vocant: corpora: cās signaqꝫ.

Leoni. ℭ Salubre aūt: ⁊ insalubre: ⁊ neutrū: vnūqd̄qꝫ triplr̄ dī: hoc qdē vt corp⁹: hoc aūt cā: hoc ꝟo vt signū. Et eniꝫ corp⁹: qd̄ sanitatē nāl̄ suscipere aptum est: ⁊ cām: q̄ eādē efficere: vel ꝯseruare: ⁊ signū: qd̄ pōt idicare. Hec oīa greci salubria appellare ꝯsueuerūt. Eadem rōne ⁊ susceptiua morboꝝ corpa: ⁊ eosdē efficiētes: cōseruātesqꝫ cās: ⁊ signa indicātia: insalubria vocant. Nec alr̄ corpora neutra: causas: signaue dixerūt.

ℭ Explanato genere ꝓcedit ad illa que loco differētie ponunt̄. ⁊ diuidit̄ in tres partes. pⁱmo enim ponit quasdā diuisiones generales terminoꝝ illoꝝ. 2° remouet dubiū circa totam diffinitionē. 3° ponit declarationes terminoꝝ: vel membroꝝ diuisionū illarū generaliū. 2° ibi. (Est autem de toto.) 3° ibi. (Sanū est simpliciter.) Prima in tres ƀm tres generales modos diuisionum quos ponit. ibi 2°. (Et qm̄ efficiens.) ibi 3°. (Neutrū vero.) Prima in duas. pⁱmo facit qd̄ dixi. 2° ostēdit quo ordine medicus ad ista diuisa intendat. ibi 2°. (Et est ƀm pⁱmā ⁊c̄.) ℭ Dicit pⁱmo ꝙ sanuꝫ ⁊ egrū ⁊ neutrū posita in diffinitione vnūquodqꝫ istoꝝ nominū dicit̄ tribus modis. s. de corpore susceptiuo sanitatis egritudinis: vel neutralitatis: ⁊ de causa factiua vel cōseruatiua de signo declaratiuo earū: ⁊ hoc ꝓbat: quia elenes qui multū in significationibus nominū studuerant: omnia ista vocant sana: ⁊ ƀm eandem rōnem dicēdum de egris: ⁊ similiter de neutris. ℭ Notādum ergo ꝙ sanū egrum ⁊ B neutrum dicunt̄ de corpore causa ⁊ signo: nō vniuoce: nec pure equoce. nam lꝫ sub diuersis rōnibus de eis dicat̄ tm̄ habent ordinem ad vnū primū ad qd̄ dicunt̄ ⁊ dī analogice de illis. modo de talibus nō icōuenit esse sciētiā vnā. Sanū enim ⁊ egrū ⁊ neutrū pⁱmo dicunt̄ de corpore susceptiuo. ꝯñter de causa ⁊ de signo: q: illa est sanitatis factiua vel cōseruatiua in corpore: ⁊ illud est eius ostensiuum. ℭ Scd̄o nota. ꝙ lꝫ hec tria ponantur in diffinitione tanq̄ differētie: tamē nō sunt nisi sicut eēt vna differētia ex oīb⁹ tribus cōposita. ℭ Nota 3° ꝙ ⁊ signis ⁊ causis vtit̄ medi C cus: nō tm̄ vt per causas demōstret eē sanitatis ⁊ egritudinis in corpore: sed vt ostēdat quō causis sit vtēdū ad sanitatē faciēdam ⁊ egritudinis cās ostendat quō abijciātur: ita ⁊ signis nō tm̄ vtitur vt per illa ostēdat sanitatē de corpore: sed vt per illa cōprehendat quō sit operādum. Sunt ergo cause ⁊ signa in quibusdaꝫ partibus medicine: sicut subiecta cōclusionū in qbusdā sicut passiones. ⁊ ideo non tm̄ per eas: sed de is dicere debemus eē medicinalē artē. ℭ Nota vltimo ꝙ plusq̄ Cōmentator cōmento. 9. in fine D dicit ꝙ in alijs sciētijs a medicina non accidit ꝙ signa vel cause sint de qbus dicant̄ in ea passiones. ⁊ neqꝫ sunt scie de illis sed per illas: qd̄ dictū iudicio meliori saluo non videtur verū. nam in pħia naturali multe sunt passiones de quibus alie demonstrantur vt iris est passio ⁊ halo. ⁊ de illis demonstrantur esse circulum vel circuli portionem: ⁊ sic non tm̄ per illas: sed de illis est scientia nālis q̄nimo generaliter situari in potissima demōstratione videnť cuius medium est diffinitio ostendens propter quid est. ⁊ quid est non subiecti sed passionis. IIII.

T ƀm primam qdem rōneꝫ scientia causaꝝ sanaꝝ medicinalis est: post illam autem ⁊ aliarum secūdo vero ⁊ egrarum: ⁊ tertio neutraruꝫ. Et post hoc corpoꝝ primum qdem sanorum: deinde egrorum: deinde ⁊ neutrorū. Et de signis ꝟo ƀm eādem rōnem. In actionibus ꝟo prius qdem corpoꝝ cognitio ex signis manifesta est: post hoc ꝟo ⁊ earum causarum inuentio.

ℭ At ꝟo medicina primaria rōne sanaꝝ causarum sciētia est: deinde egraꝝ: ac demū neutraruꝫ. Tum aūt corpoꝝ: in primis sanoꝝ: deinceps egrorum: postremo neutroꝝ. Itidē de signis dōm. In actionibus aūt prior corpoꝝ. s. cognitio ex signis est. Postea ꝟo cārū iuētio. Laurē.

Leoni. ¶ Et ſm primā qdem rōnē: atq̧ ꝑcipuā cāꝝ ſalubriū eſt medicina ſciētia: ꝓpter eas autē: ⁊ aliarū: ſcd̄o qdem loco inſalubriū: ⁊ tertio neutraꝝ. Et poſt has eodē modo corpoꝝ: ꝑmo qdem. ⁊ hic ſalubrium: ſcd̄o loco inſalubrium: tertio neutrorum. Itidem de ſignis dōin. In actionibus autem: prima quidem eſt corporū cognitio que habetur ex ſignis: poſt hec earū que in ipſis inuentio cauſarum.

¶ Oſtendit quo ordine iſta tria a medico cōſiderant̄. ⁊ primo oſtēdit ordinē iſtoꝝ quo ad intētionē. 2° quo ad operationē. ibi 2°. (In actionibus vero.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ medicina ſm intētionē ꝑmā eſt de cauſis ſanis. i. quo ad intētionē. ꝑmū in mēte medici eſt cauſa: ⁊ ꝑ ſana: deinde egra: deinde neutra. ¶ Scd̄o quo ad intētionē eſt de corporib⁹ vt per illoꝝ diſpōnē ſciat qua vtendū eſt cauſa. ¶ Tertio vero de ſignis vt ꝑ illa cōprehēdat corpis diſpōnē: ⁊ inter corpa ꝑ intēdit ſana: deide egra: deinde neutra: ⁊ ita de ſignis. ¶ Ubi nota ꝙ ſm Gal. in libro ſectaꝝ medicinalis

x ſcie. intētio eſt ſanitas. Sanitatē aūt imediate attingit medicus p cauſas: aut factiuas: aut cōſeruatiuas: aut ꝓſeruatiuas. ſed illud qđ eſt ꝓpinquius fini ꝑus intēdit̄ ab artifice. ḡ cāe ꝑus intendunt̄ a medico inter hec tria. corpis aūt diſpōnē ꝯſiderat: vt ꝑ illā ſciat q̄liter operari debeat. 3° ſigna tanq̄ remotiora ſunt vltima in intētione. ¶ Nota 2°

f ꝙ lȝ ſanitas ſit de intētione medici ꝓut eſt artifex opatiu⁹ nō tñ q̄uocunq̧: ſed ꝓut eſt opabilis ab eo in cōſeruari vel ꝓduci. ⁊ iō nō ꝑus intēdit corp⁹ ſanū q̄ cām: quia intēdit opationē ſanitatis tanq̄ ſuū imediatū finē ad quē ſeqtur ſanitas ea intētione qua ab eo itēdit̄. ordine ergo intētionis ꝑmo in medicina ſunt cauſe: deinde corpora: deinde ſigna. ¶ Cauſe aūt ſane ſunt ꝑores egris: q2 egre non intendunt̄ niſi p remotionē morbi: cum morbi curentur p earū remotionē: vt inde ſanitas iducatur egro. ergo ſcd̄ario intendunt̄: ⁊ neutre. 3° q2 minus ſunt ꝯrie. ¶ Ex his apparet corpoꝝ ordo ⁊ ſignoꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Si actionibus. Ponit ordinē quo ad opis executionem. ⁊ dicit ꝙ in ope faciēdo a medico poſt eius ſciētiā. ꝑ incipimus a ꝯſideratione ſignoꝝ. 2° corpoꝝ. 3° cauſaꝝ. Et ratio: q2 in artibus ꝑmū in intētione eſt vltimū ope ⁊ econtra. Exēplū aūt hui⁹ ⁊ ꝑcedētis partis eſt hoc. ſcꝫ. eſt medicus cuius intētio vt medicus eſt/eſt ſanitas vt in cōſeruari ab eo vel ꝓduci. ꝑmū ergo intentū poſt ſanitatē eſt illud per qđ imediate attingit finē. illud autē ſūt cauſe ſane. 2° intēdit illud ſine q̄ cās hic non pōt tales: ⁊ illud eſt corporis diſpō. nā cā nō eſt ſana abſolute ſȝ in relōne ad corp⁹: ⁊ que in vna diſpōne eēt ſana: in alia eēt mortalis ⁊ egra. ¶ Opȝ ḡ ex corpis diſpōne cognoſcere cām eſſe ſanā. ⁊ 3° intēdit ſigna p que corpoꝝ diſpōnē cognoſcat. ¶ Sed cū vadit medicatū ꝑ aſpicit ſigna: vt ꝑ illa cog̃ſcat diſpōnē corporis. 2° arḡ q̄le ē corp⁹. 3° ꝯcludit q̄s cās: ⁊ q̄uo applicat̄ eꝫ.

6 ¶ Hic pluſq̄ Cōmētator com. 10. mouet dubiū q̄re cū Gal. hic duplicē ordinē poſuerit iſtoꝝ triū ꝯſideratoꝝ in quoꝝ vno cāe ſunt ꝑme: ⁊ in alio ſigna ipſe in tradēdo doctrinā nullo iſtoꝝ ordinū incedit: ꝑmo ꝑ tractat de corpib⁹. 2° de ſignis. ⁊ 3° de cauſis. ¶ Hic rñdet ⁊ bene: q2 iſti duo ordines nō ſunt ordines docēdi: ſȝ itētionis vel opis. In doctrina aūt tradēda debemus ſeq ordinē docēdi: ⁊ q2 ille eſt icipere ab illis ſine quoꝝ cognitione reliq̄ non cognoſcunt̄. nūc aūt cū corp⁹ dicat̄ ſanū: aut egrū abſolute. cāe āt ⁊ ſigna p relationē ad corpa. i. nō pñt ſciri cāe ⁊ ſigna vt ſane vel egre in gñe: niſi ꝑ cognitis corpib⁹. Gal. ḡ recte a corpib⁹ fecit doctrine ſue initiū: ſȝ tñ in pticulari ⁊ apud ſenſum poſt doctrinā demrōne acq̄ſitā ꝑ^m occurrēs eſt ſignū: ⁊ p illud arguim⁹ diſpōnē corpis: ⁊ p illā modū opis. ¶ Sed hic nō eſt modus doctrine q eſt de vlib⁹ ꝯmb⁹. ¶ Nō vlteri⁹ p cām hic nō itelligit oēȝ cāȝ: ſȝ cāȝ effectiuā ꝓut ē cōis ad efficiētem ꝓducētē: ⁊ ꝯſeruātē. Iſte eni ſūt q̄rū applicatione medic⁹ curat: vl̄ q̄rū remotione: ⁊ cōiter diuidunt̄ in cās corpeas ⁊ ꝑmitiuas ſiue icorpeas: ⁊ corpee diuidunt̄ in añtes. ⁊ coniunctas. ⁊ hec hñtur 2° ꝑmi. Deide dic. v.

Sed qm̄ efficiēs ⁊ declarās ⁊ ſuſceptiuū duplr̄ vnūqđq̧ dr̄. hoc qdē ſimplr̄. hoc vō vt nūc ſciēdū eſt vtrorūq̧ ſciaȝ eſſe medicinaleȝ. Et ipm̄ vō ſimplr̄ duplr̄ dr̄. hoc qdeȝ vt ſemp. hoc vō vt multū. ⁊ eſt vtrorū hoꝝ etiā ſcia medicinalis.

¶ Porro cū idicās: ſuſcipiēſq̧ ⁊ efficiēs ac cuſtodiēs vnūq̄dq̧ biſariā dicat̄: ſimplr̄ ac nunc. Sciendum eſt de vtriſq̧ ſcientiam medicinalē tractare. Quinetiā cum id qđ ſimplr̄ eſt biſariā dicatur: ſemper ⁊ plerūq̧: de ambobus ſcientia medicinalis conſiderat. Laurē.

¶ Sed qm̄ ⁊ effectiuū ⁊ indicatiuū: ⁊ ſuſceptiuū duplr̄ vnūqđq̧ dr̄: hoc qdem ſimplr̄: hoc vero vt nunc: noſſe opȝ amboꝝ eſſe medicine ſciētiam. Ipſum vō ſimplr̄ duobus dr̄ modis: ⁊ quod ſemper ⁊ quod vt plurimum: de quorū vtroq̧ medicina pertractat. Leoni.

¶ Ponit diſtōnē 2^m. ⁊ eſt ꝙ ſiue cā efficiēs vel ꝯſeruās: ſiue corp⁹: ſiue ſignū ſanū egrū vel neutrū. vnūqđq̧ hoꝝ diuidit̄ in ſimp' tale ⁊ vt nūc tale. Nā datur corp⁹ ſanū ſimp': ⁊ ſilr̄ ſanū vt nūc: ⁊ ita egro ⁊ neutro: ⁊ ſilr̄ de cā ⁊ ſigno. ¶ Subdit 2° aliā ſubdiuiſionē: ⁊ eſt ꝙ ſim' tale diuidit̄ in ſemp tale: ⁊ vt mlt̄ū tale. ⁊ in vtraq̧ diuiſiōe addit ꝙ vtrorūq̧ eſt ſcia medicinalis. ¶ Ubi nō ꝑ ꝑ^m diſtōnē ⁊ mēbra a diuerſis diuerſimode itelligi. Nā haly. ⁊ ipm̄ ſequentes illā itelligūt dici ſanitatē ſimplr̄ q̄ ſupmū gradū fixionis obtinet in latitudine ſanitatis ⁊ ꝑfectionis reſpectu oiūm aliarūq̧ ſanitatū nō ſimplr̄ dr̄: ⁊ ita itelligat̄ de egritudine ⁊ neutralitate. Illud eni dr̄ in aliquo gñe tale ſimp': qđ eſt tale ſine additiōe diſtrahēte p quā ſignaret̄: vel ſm gdꝫ vl̄ diminutiue: vl̄ imꝑfecte eē tale: ⁊ ḃ mō hic ſim' ſanū re^o oiūȝ ſanoꝝ q̄ nō ſūt talia ſimplr̄ eſt: ꝑfecti⁹ ⁊ magis fixe ſanū: ⁊ ecōtra dē tale eſt ſanū ſimp'. ita dē fixi⁹ ⁊ peius egrū alijs q̄ nō dñr ſimp' egra eſt egrū ſimp': ⁊ ita de neutro corpore dicam⁹. Cā aūt dr̄ talis: q2 factiua talis vel ꝯſeruatiua: ⁊ ſignū: q2 declarās tale aut tale. nā diſpō q̄ vnicuiq̧ ⁊ vbiq̧: ⁊ ſȝ oēȝ aliā ꝯditionē eēt aut egritudo: aut ſanitas: aut neutralitas eſt ſimplr̄ talis. mō ille q̄ ſūt maxime fixe ⁊ ſupmū gradū obtinētes ſſ hꝫ. Uidem⁹. n. ꝙ cauſon ⁊ febris peſtilētialis mortalis: ⁊ vlcus pulmonis ⁊ cācer: ⁊ talia in q̄cūq̧ tpe: ⁊ cuiꝫ dñr egritudines. ſūt ḡ ſimplr̄ egritudines. ¶ Uolūt 2° ꝙ diſtō ſimplr̄ talis in ſemp ⁊ vt multū nō ſit p terminos: vt circūſtātiā tpis iportāt: ſed ly ſemp iportat gradū maximū ꝑfectiōis vl̄ cōplemēti in ſuo gñe: ⁊ mlt̄ū iportat gradū modicū ab illo recedētē: vt patebit īfra in eoꝝ deſcriptionib⁹: ⁊ ꝑcipue ſimp' ſam: vl̄ ſim' egri. ¶ Sed pluſq̄ cōmētator voluit p diſpōnē ſimplr̄ talē itelligi diſpōnē nālē: ⁊ merito nālū ꝑncipioꝝ nāliter maxime fixā reſpectu aliaꝝ eiuſdē denoiationis cōperatā ad illud reſpectu cui⁹ dr̄: ita ꝙ corp⁹ nāliter cholericū valde merito hui⁹ diſpōnis eſt egrū ſimplr̄. ⁊ illa ſua cholericitas eſt ſimp' egri^{do}: q2 iter egritudines merito nāliū ꝑn^{ꝑm} eſt maxime fixa re^u illi⁹: ⁊ reſpectu cui⁹ dr̄ egritudo. ¶ Nota 2° pluſq̄ cōmētatorē hāc ſniaȝ volēdo dixiſſe ꝑ ꝙ omne illud eſt 3

simplr taleq̄ qd̄ est tale sine cōditione diminuēte:que est aut alicui:aut nūc:aut hic:z hm̄ alie cōditiōes in moralib⁹ acti/bus regsite:sicut esse prudētē est bonū. ℭ Dicit 2° φ oē qd̄ est vt nūc aliq̄le accidit eē simplr ad alterū quolibet illi op positū z ecōtra. ita φ sicut nō ꝓijcere mercea est simplr bo nū. accidit tn̄ alicui eē bonū vt nūc:sic i ꝓcella. z ecōtra. s3 ꝯmū istoꝝ nō ꝯcordat suis dictis i.c. ð egro simplr. nā vlc⁹ in pulmōe causon mortal' z febris pestilētialis sūt dispōnes q̄ i q̄cūq3 iueniant' sūt egritudines:z i q̄cūq3 tpe:z vbiq3. ḡ eēnt egritudies simplr:cui⁹ oppositū dic ipse vt ifra dicet. ℭ Itē fm dictū est falsū : q2 tales iā dicte sunt egritudies vt nūc:z tn̄ nō accidit illas dici alicui sanitates simplr. ḡ ali qd ē aliquale alicui iuxta ipsū: qd̄ nō dr ad alterū simplr quolibet sibi oppositū. ℭ Plusq̄3 cōmētatoꝛ ergo z si vo/luerit sentētiā supꝛascriptā:vt ifra patebit. ipsa3 tn̄ qbusdā erroꝛibus implicauit:qui debēt remoueri a volētibus illā defendere:sed hec magis infra. Deinde cū dicit. VI.

Neutruz vero z cā z signū z coꝛpus z qd̄ simplr dicit:z qd̄ vt nūc tripliciter vnūqdq3 dr. hoc quidez eo φ neutro cōtrarioꝝ participet. hoc quidē eo φ vtrisq3 cōtrarioꝝ. hoc autez eo φ aliqñ quidē h aliquando illo. Hoꝝ vero ipsoꝝ fm duos mo/dos dr. aliqñ qdē ꝑticipādo vtrorūq3 ꝯtrarioꝝ equaliter. aliquādo vero amplius altero.

Laurē. ℭ Ceterū neutra:cā:signū:coꝛpus. Tū simplr:tu3 ēt nūc appellatū:vnūqdq3 trifariā dicit:aut q2 neutri ꝯtrarij:aut q2 vtriusq3:aut q2 interdū huius:interdū illius particeps est atq3 ex his ip sis scd̄3 duobus dr modis aut q2 vtriusq3 ꝯtra/rij equaliter:aut q2 alterius magis cōpos est.

Leoni. ℭ Neutra vero:z cā:z coꝛp⁹:z signū:z qd̄ sim/pliciter dr:z qd̄ vt nūc:triplr vnūquodq3 appel latur:hoc quidē q2 neutri⁹ ꝯtrarioꝝ est ꝑticeps hoc vero q2 vtriusq3:hoc vero q2 aliqñ huius:aliqñ illius. Hoꝝ autē ipsoꝝ scd̄m rursus duo bus dr modis:aut q2 vtrūq3 cōtrarioꝝ ex equo ꝑticipat:aut q2 aliquādo plus alterum.

ℭ Ponit subdiuisionē propriā vni triū terminoꝝ positorū in diffinitione loco differētie. z dicit φ siue causa3: siue signū siue coꝛpus. vnūquodq3 dicit neutrū aliquo triū modorū: quoꝝ vnus est φ neutro cōtrarioꝝ participet : alius est φ vtroq3 simul participet. tertius est φ participet vtroq3 ter/mino. s. sanitate z egritudine: sed nō simul: imo in diuersis tēpoꝛibus. Itē φ neutrū in scd̄o significato dictū:aut dicit q2 equalr vtroq3 ꝯtrarioꝝ participat:aut q2 inequalr:dū/modo vtroq3 participet. igit supplendū est φ omniū istoꝝ est scia medicine. ℭ Nota ergo Galy. z plus q̄3 Cōmenta/toꝛē hic numerasse capitula doctrine diffinitiue in medici/nalibus: eni sanoꝝ capitula. 12. tria coꝛpoꝝ. s. semꝑ vt multū: z vt nūc:z tria causarū ꝯseruatiuarū:z tria causarū effecti uarū. z tria signoꝝ:z similr. 12. capitula egroꝝ. Sed neu/troꝝ capitula sunt. 48. q2 neutrū dicit quatuoꝛ modis: ex quo eni significata neutri sunt. 2° diuisa i 2°. s. in participās equaliter:z participās inequaliter:z pro quolibet signifi/cato fiunt in coꝛpe tria capitula erunt. 12. capitula coꝛpoꝝ neutroꝝ z causarū ꝯseruatiuarū. 12. z causarū effectiuarū.

A 12. z signoꝝ postea. 12. erūt ergo. 48. quibus ꝯiūctis cū ca/pitulis sani z egri. erūt. 72. generalia capitula.

Inter sanum et Secundo solet hic dubitari. vtrum inter sanū z egrū cadat mediū qd̄ sit neu/trum z breuiter dicemus: φ nomen egritudinis quātū pro nunc spectat ꝓposito: q̄nq3 significat oēm dispositionē coꝛ/poris humani preternalē ledentem operationes: quādoq3 vero sumitur strictius a medico:p2o dispositione preter na turam sensibilr operationū lesiua. ℭ Sumēdo ergo egri/tudinē primo modo iter sanitatē z egritudinē nō cadit me/dium ꝑ abnegationē extremoꝝ. q2. s. det coꝛpus nec sanū: nec egrum fm aliquā partē vel naturā. ℭ Sumēdo autē egrū scd̄o modo inter sanū z egrum:datur neutrū quod habet dispositionē ꝑter naturā ledētē opationes insensibi/liter:hoc tn̄ neutrū z si a medico ꝯsideret tanq̄3 distinctū: q2 medicus est artifex considerās vt operetur : non tamen hoc modo ponitur a philosophis medium: quia sumunt nomen egritudinis large. z hoc vult Ar. in postpredica/mentis cum ponit sanum z egrū cōtraria imediata. B egrū da/tur me/dium.

Tertio solet queri vtrū ex sano possit fieri trāsi/tus in egrū nō trāseundo ꝑ neutrū: z tenēdo φ dispositiōes humani coꝛpoꝛis que pēdēt in cō/seruari a causa primitiua nō sint sanitas nec egritudo: sicut caliditas in fieri a sole vel igne nō est egritudo nisi cū figet credo dici debere fieri aliquādo trāsitū de sano i egrū sine transitu ꝑ neutrū. nam fiat caliditas ab igne que anteq̄3 fi/gatur sensibiliter ledat opatiōes z postea figat: tūc anteq̄3 figat nō est egrū: nec neutrū: q2 dispositio ledēs nō est egri/tudo vl' neutralitas:z cū facta est fixa est egritudo q2 ledit sensibilr vt patet neutrū. ergo erit mediū forme nō trāsit⁹. Ex sano fit tran/situs ad egꝛ: sed nō ꝑ neu/trum.

ℭ Tertia difficultas est: q2 ex quo apud medicū sanitas z egritudo sunt cōtraria z mediata. videt φ ad vtrāq3 illarū eēt ꝑ se motus: cuius oppositū dicit. 7. phycoꝝ. cōmē. 17. z textu eius. ℭ Hic sunt duo modi respōdendi. vnus est te nendo φ sanitas nō sit qualitates prime: sed quedā tempe rantia cōsurgens ex debita illarū ꝓpoꝛtione: z hoc modo diceret φ ista cōtemperātia pōt acquiri subito:z nō acqui ritur successiue. ℭ Vel scd̄o z melius notando primo φ a rebus que ꝑ motū acquirūtur coꝛpora habēt diuersas de/nominationes quasdā absolutas: z quasda3 respectiuas. nam albedo soꝛ. est illa a qua est albus: z a qua ē pulcher z similis Platoni: z dissimilis Ciceroni. ℭ Supponamus scd̄o. φ cū aliqua denoiatio acquirit in subiecto ꝑ acquisi/tionē alicuius rei a qua alia denoiatio est prius acquisibi/lis: tūc nō dicimus esse motū ꝑ se ad talē rem sub illa [illegible] sub qua secūdario: nō primo est ꝑ rem talē denoiabilis: ita φ si acquirat albedo que est silitudo: z pulchritudo : q2 ꝑ ipsam prius est denoiabile suū subiectū albū q̄3 pulchrum vel silē. ideo nō dicimus acquirēdo albedinē soꝛ. ꝑ se mo/ueri ad silitudinē vel pulchritudinē. ℭ Et hec suppositio patet ex Auer. 5. phycoꝝ. cōmēto. 10. Nam assignādo cau sam quare soꝛte moto de parte dextra ad sinistrā colūne di cimus vtrūq3 trāsmutari relatiue ꝑ accidens. dicit φ am/bo. s. soꝛ. z colūna trāsmutātur ꝑ accidēs : q2 tam in soꝛ. q̄3 in colūna trāsmutatio relatiua est motū alterius : diuersi/mode tn̄. in colūna. n. q2 ipsa quiescente soꝛ. moto. in soꝛte autē: q2 motū suū ad locū vel vbi sequit trāsmutatio rela/tiua diuersa a loci mutatione. ℭ Suppono tertio. φ qua/litas que est sanitas dicitur sanitas relatiue. hoc patet. 7. phycoꝝ. cōmēto allegato. z q2 absolutū est prius relatiuo. ideo res que est sanitas est ꝑ prius sub alia rōne ꝯnomina ta q̄3 sub esse sano. cū ergo acquirit nō dicimus ꝑ se motū esse ad sanitatē: φ res que est sanitas nō est primo sub rōne sani denoiatiua. ℭ Sequit ergo sanat ad aliā ꝑ transmuta tionē: z sic dicit φ nō est ꝑ se motus ad sanitatē. oīs. n. res que acquirit ꝑ quā coꝛpus dicat sanari est prius alia deno minatiōe coꝛpis denoiatiua. ℭ Ad cōmētatorē aūt. 5. phy sicoꝝ. φ inter ꝯria mediata est ꝑ se motus. dicit φ nō vult φ necessario inter quecūq3 cōtraria mediata sit ꝑ se motus vn̄ eodē cōmēto dicit φ nō seqt φ si dixerimus φ in illo in quo nō est ꝯrietas nō est motus. ḡ in illo i quo ē ꝯrietas est.

C D E

motus. nego ergo breuiter ꝯñam argumēti. ⁊ nego dictuȝ esse illud a Cōmētatore. ꝙ nec̄io inter ꝯria mediata possit esse ꝑ se motus. ¶ Sed dicit̄ a qbusdā qȝ tūc dicimus ad aliqd vl̄ sub aliqua denoiatiōe eē ꝑ se motū qñ nec̄io facta mutatione acq̄sitiua vel deꝑditiua illius necessario variat̄ ſm illā rōnē denoiatio subiecti: aut in ꝯtrariā denoiationē: aut in magis vel minus tale: ⁊ ecōtra. quādo autē denoiatio nō est talis: tūc nō est ad rem sub illa rōne ꝑ se motus: ⁊ qꝛ rem que est sanitas stat acquiri nō variata denoiatione in eē sani: ⁊ stat variari denoiationē nō acq̄sita vel deꝑdita tali re. ideo nō dicimus ad sanitatē eē ꝑ se motū. ¶ Hoc tñ dictū est sumptū a leuibus: ⁊ nō est verū. tūc .n. nō esset ꝑ se motus ad caliditatē qȝ est falsuȝ. ⁊ patet ꝯña. qꝛ stat acq̄ri denoiationē esse calidi nō variata re que est caliditas: vl̄ per remissionē cōtrarij: vel per maiorationē partis calidioris supra minus calidam. Deinde cum dicit. VII.

Est autē de toto termio dubitatio quedam ſm locutionē: quaȝ ⁊ ipsam opȝ determinare. In eo. n. ꝙ dicit medicinam esse sciam sanoꝝ egroꝝ ⁊ neutroꝝ: significatur quideȝ ⁊ omniū partium: significatur autē ⁊ quarūdam: significat̄ etiaȝ ⁊ qualium. Sed omniū quidē in cōprehensibile est ⁊ impossibile. Quorūdā vero imperfectū ⁊ nō artificiale. Qualium vero ⁊ artificiale simul ⁊ sufficiens ad omnes partes artis: quas contineri dicimus in medicine diffinitione.

Laurē. ¶ Ceterū de tota diffōnis dictione ambiguitas quedā est quā quidē soluere necesse ē. Q̄ .n. dr̄ medicinalē sciam esse sanabiliū: egrotabiliū: ac neutroꝝ: significat̄ eā ipsam sciam medicinalē de oībus ꝑticularib᷒ docere: atq̄ ēt de qbusdaȝ ⁊ itē de qualibus. Sed ipsam de oībus ꝑticularibus agere indefinitū ⁊ ipoſſe est. De qbusdaȝ aūt imperfectū nec artificiale. De q̄lib᷒ vero artificiale parit̄ ē atq̄ abūde cūctis artis ꝑticularib᷒ satisfacit: qȝ i diffōne medicine dicim᷒ cōtineri.

Leoni. ¶ Est vero ⁊ ī tota diffōne: si verba aīaduertim᷒ ambiguitas quedā: quā ⁊ ipsam dissoluere oȝ. Cum .n. dr̄ medicinā eē sciaȝ ⁊ salubriū: ⁊ insalubriū: ⁊ neutroꝝ significat̄ ⁊ ꝙ oīuȝ ꝑticulariū: ⁊ ꝙ quorūdā: ⁊ ꝙ qualiū. Sȝ oīuȝ qdē infinitū qȝdā est: atq̄ ipoſſe: quorūdā diminutū: atq̄ artificio carēs: qualiū vero artificiosuȝ parit̄: atq̄ sufficiens ad oīa artis particularia: quod etiam dicimus in medicine diffōne cōprehendi.

¶ Remouet vnā dubitationē quā recte dixit plusq̄ Cōmētator eē radiū. ⁊ diuidit̄ in duas. ꝑmo mouet. 2° ꝯtinuat dicta dicēdis ibi. (Incipiam᷒.) Pria in duas. ꝑmo mouet. 2° remouet ibi. (Sed omniū quidē.) ¶ Dicit primo ꝙ circa intellectū totius diffinitionis est vna dubitatio quā oportet remouere: ⁊ est ista cū dicitur ꝙ medicina est scientia sanorum egroꝝ ⁊ neutroꝝ. potest intelligi ꝙ sit omniū taliū in particulari. ¶ Scd̄o potest intelligi ꝙ sit quorūdā tantum particulariū sanorū ⁊c̄. ¶ Et tertio potest intelligi ꝙ sit scientia sanorū egrorū ⁊ neutrorū qualiū. i. sub rōnibus vl̄ibus tantū. queritur ergo quomodo intelligendū sit.

¶ Sed omniū. Soluit inuēdo tres ꝯclones. ¶ Prima est. in diffinitione medicine posita nō est intelligēdū ꝙ medicina sit sciētia oīuȝ particulariū. pȝ. qꝛ h̄ eēt falsuȝ. nā ꝑticularia sunt ifinita: ⁊ iō sub tali rōne sunt incōprehēsibilia. ¶ Scd̄a ꝯcl̄o. nō est itelligēdū i dicta diffōne ꝙ medicina sit scia quorūdā tm̄ sanoꝝ: ⁊ quorūdā nō. pȝ: qꝛ h̄ eēt iartificiale ⁊ isciētificū. nā scia de oībus ē sub suo genere scibilibus ꝯtētis. ¶ Tertia ꝯcl̄o. in dicta diffōne itelligim᷒ ꝙ medicina est scia sanoꝝ ⁊c̄. qualiū. i. sub vl̄ibus: ⁊ nō singularib᷒ rōnibus. ꝓbat̄. qꝛ ita itelligēdo medicina ordine sciētifico ⁊ artificiali ē de illis: ⁊ cū h̄ ē sufficiēs isto mō q̄ ad scia illa cognoscere. ¶ Nā tūc de oībus ꝯtētis sub suo genere erit sub vl̄i rōne medicina. ⁊ iō ad modū doctrinalē quē Gal. hic vocat artificialē erit medicina scia illoꝝ. ⁊ h̄ ē sufficiēs: qꝛ per hunc modū oīa singularia cognoscūtur sub ratione distinctissima: sub qua scientia pōt haberi: qꝛ sub specifica.

¶ Hic nota vl̄ia dici qualia: qꝛ importāt singulare sub tali rōne: sub quali est aliud singulare. ¶ Nota 2° ꝑ ꝯclonē de termino specifico haberi sciētiā de omni significatio illius termini: vt sciendo hominē respirare scitur de omni homine ipsum respirare. ⁊ ita habēdo sciētiā sanoꝝ sub rōnibus cōibus de oī sano sub illa rōne cōtēto habet̄ sciētia. ⁊ hoc videt̄ innuere Aristo. ꝑmo posterioꝝ. c. ꝑmo. ⁊ .c. de cōparatione demōstrationis vl̄is ad particularē. ¶ Tertio nota. Haly. hic reprehēdere illos qui in medicina determinant de mirabolanis: aut camomilla: aut talibus: qꝛ medicina nō est particularium ⁊ dicit tractatū Galie. de simplicibus post quintū esse pro exemplis dictorū in quinq̄ primis libris: sed in rei veritate consideratio sub rōne specialissima nō est singularis imo sciētifica. ⁊ Haly. nō bene dixit. I. F G H

Incipiamus igitur a corporibus. Primū quidē qualia sana ⁊ egra ⁊ neutra contingat esse existentia. Post hec vero de signis ⁊ causis orationem percurramus.

Laurē. ¶ In primis igitur ordiemur a corporibus: ostendentes que nam sanabilia egrotabilia ac neutra existant: mox de signis ⁊ causis percurreremus orationem.

Leoni. ¶ Primū igitur de corporibus dicere aggredimur: qualia nam sint: ⁊ salubria: ⁊ insalubria: ⁊ neutra post hec de signis ⁊ causis: disseremus.

¶ Hic ꝯtinuat dicta dicēdis di. icipiam᷒ a corꝑib᷒ dicēdo q̄ sit sanaꝛ egraꝛ neutra postea dicem᷒ de signis ⁊ cāis. II.

Sanū est autē simpl'r corpus eucraton quidē exñs ex generatiōe in simplicibus ex primis particulis: coequale vero his que ex his cōponūtur organicis. Sanū vero vt nūc ex corpus qȝ ſm pñs tēpus est sanū: est autē ⁊ hoc ꝙ ſm tēpus sanū est corpus eucraton ⁊ coequale: nō ſm optimā eucrasiam ⁊ coequalitatē: sed ſm ꝓpriā ipsius sani corporis essentiā: vel ſm ꝓpriam ipsius sani corporis q̄litatē. Semp tale est maxime eucraton ⁊ maxime coequale. At multū vero ab optima cōpositione derelictum est. non multū tamen.

Laurē. ¶ Sanabile simpl'r corpus est qȝ ab ortu naturæ modice tēperatū est in simplicibus: primisq̄ partibus moderatū vero in mēbris: que ex his cōposita sunt instrālibus. Sanabile vero nunc

corpus est qđ in pñs bene valet. Porro hoc corpus quo tépore bene valet modice téperatum moderatúq; est non optimo téperamento ac moderatióe: sed ꝓprio ⁊ suo. At vero ipsius sanabilis simplr corporis semp tale é: q̄ᵹ maxime téperatú moderatúq;: plerúq; vero tale ab optima quidé preparatióe nó multú absistit.

Leoni. ℭ Salubre simplr corpus est qđ ab ipso nature ortu boná hƷ téperaturá in simplicibꝰ: ⁊ ꝑmis particulis: atq; in his/que ex illis cóponunt instrumétis: est cómoderatú. Salubre vero núc est corpus qđ in pñti est sanú. Est vero ⁊ hoc eo tpe quo sanú existit: boná hñs téperaturá: ⁊ cómoderationé: nó tñ optimá: at sibi ꝓpriá. Ipsius vero salubris simplr corpis: tale quidé est semp id qđ est optima téperátia preditú: ac maxime est cómoderatú. Ut multú autè qđ a constitutione optima nó valde admodú deficit.

ℭ Hic Gal. exequit spáles ponédo de corporibus determinatióes ẜm mébra ꝓcedétiú diuisionú. ⁊ diuidit in tres ptes. primo ponit diffóes sanorꝫ. 2° egroꝝ. 3° neutroꝝ. 2° ibi. (Egrú vero simplr) 3° ibi. (Qm̄ autè ⁊ neutrú.) Prima in q̄tuor. ꝑmo docet qđ est sanú simplr. 2° qđ sanú vt núc. 3° qđ sanú semp. 4° qđ sanú vt multú. ibi 2° (Sanú vo.) ibi 3°. (Semp tale.) ibi 4°. (Ut multú.) ⁊ est tota determinatio positio diffónú istoꝝ. ℭ Dicit ḡ ꝑmo ꝙ sanú simplr est corpus ex gñone existés eucraton in ꝑmis ⁊ simplicibꝰ ꝑticu-

A lis: ⁊ coequale in organicis que cóponunt ex illis. ℭ Ubi nota ꝑmo ꝙ eucraton dr ab eu qđ est bonú ⁊ crasis qđ est cóplexio quasi bene cóplexionatú: ⁊ qꝛ cóplexio debet ꝑrimo mébris simplicibꝰ: ⁊ ꝑ illoꝝ cóplexiones dr mébrú cópositú cóplexionatú. Ideo dixit i ꝑmis ⁊ simplicibꝰ ꝑticul.

B ℭ Nota 2° ꝙ bene cóplexionatú dr hñs boná cóplexioné. Cóplexio autè dr bona: qꝛ bñ ꝓportionata in virtutibꝰ. 4. qualitatú primarú sicut opꝫ: vt sit mébris debitú instrm ad opatióes ꝑficiédas: ⁊ ista vocat equalis ad iustitiá ꝑ similitudiné. ná sicut in distributiua iustitia distribuit honor ⁊ vtilitas cuilibet ẜm dignitaté. ita in faciédo istá cóplexionem ná distribuit virtutes ꝑmarú qualitatú mébris ẜm ꝙ illis

C est dignú: ⁊ ꝯueniés pro suis opationibus. ℭ Nota tertio. ꝙ hec cóplexio est duplex. vna est q̄litas simplex in se ꝯsurgens ex actione ⁊ passione primarú q̄litatú in elemétis repertarú: quoꝝ ptes ad tantá paruitaté redacte sunt: vt plurimú vnius ꝯtingat plurimú alterius. ⁊ ista é q̄litas scđa: ⁊ vocat virtualis: qꝛ ista calefacit: infrigidat ⁊ humectat: ⁊ exiccat sicut faciút plures prime q̄litates: ⁊ hoc est ꝑncipale instrm aie ad opatióes ꝑficiédas: ⁊ hoc est ꝑparás mãm ad formas mixtoꝝ: ⁊ cóiter dicit duas tales i eodé simplici mixto ꝑfecto ad minus reperiri vná q̄ est media inter caliditaté ⁊ frigiditaté: ⁊ aliá que est media inter humiditaté ⁊ siccitaté. ℭ Scđa est cóplexio q̄ nó est nisi aggregatú qualitatú primarú repertarú in mixto: ⁊ hec vocat actualis cóplexio que nó est vna q̄litas: ⁊ hoc scđo mó sepe loquútur doctores. Ad ꝓpositú vtráq; istarú opꝫ esse temperatá ad iustitiá ad hoc vt dicat bona. ⁊ sanú simplr debet in ꝑmis ⁊ simplicibus ꝑticulis esse eucraton quo ad ambas. reliq̄ que de cóplexióibus dicéda sunt reqre ꝑma primi. c. de cóplexionibus: vn quo diximus copiose. ℭ Ulterius nota ꝙ simplices ⁊ ꝑme ꝑticule dicunt mébra nostri corpis quoꝝ quácúq; parté sensibilé acceperis: erit cóicans toti in nóie ⁊ diffóne: sicut caro: os: neruus: cartilago: vena: ꝑániculꝰ: ⁊c. ⁊ sunt simplices: nó qꝛ nó cóponant ex elemétis: sed qꝛ nó cóponunt ex aliis mébris ad sensuꝫ saltè. ℭ Circa húc ter- D

minú coequale nota. ꝙ coequalitas attendit in organicis ⁊ simplicibus: non ẜm ꝙ simplicia: sed ẜm ꝙ organica vel organicoꝝ partes. Dicúntur autè organica mébra qꝛ facta ex mébris ẜm sensum diuersarú rónú pro opatióe aie ꝑficiéda: vt oculus: nasus: manꝰ: caput: pes: ⁊ similia. in istis eni requirit debita cópositio quo ad quátitaté: numerú: situꝫ: ⁊ plasma. ⁊ ꝑ plasma itelligimus figurá supficié: viá ⁊ receptaculú. Itaꝫ ꝑ debitá dispóné in istis naturis mébrú est debitú instrm aie ad opatióes ꝑficiendas. ℭ Nota scđo ꝙ vltra cóplexioné ⁊ cópositioné est alia nã requisita: que est vnitas vel solutio debita q̄ est cóis organicis ⁊ simplicibꝰ: quá voluit nos itelligere ex aliis. ℭ Circa illú terminú ex gñone nota primo ꝙ nó debemꝰ intelligere ꝑ ipsuꝫ hic tale ꝯctú ex principiis gñonis. ná aliqđ corpus sanú simplr est factú ex tépore: vt pꝫ de colerico reducto ad téperamétum qđ factú est sanú simplr: lꝫ nó fuerit illa sanitas in ꝑncipio gñonis ꝯcta. pꝫ etiá ꝑ aliud: qꝛ colericus a ꝑncipio gñonis ꝯtraxit illá sanitaté: ⁊ tñ nó dr ẜm eá sanú simplr: sꝫ vt núc.

ℭ Nota scđo ꝙ nó dicit etiam dispositio a gñone talis: qꝛ maiori parti téporis vel toto talis duratura. ná túc staticꝰ qui duraturus é staticus ꝑ totá etaté diceret sanus simplr: quod non est verú. ℭ Nota tertio. ꝙ eius expositio posita est aliter a plusq̄ꝫ Cómétatore: aliter a Gentili ⁊ sequentibus. Scđm ergo primá viam ideo dicit aliqua dispositio talis ex gñone: qꝛ talis in latitudine sue denoiatióis nãliter maxime fixa respectu eius: ⁊ respectu cuius talis denoiatur. Et dicit nãliter maxime fixa in latitudine denoiationis: nó simplr sed respectu omniú eiusdé denoiatióis: que nó sunt simplr talia. Quod vt intelligit attende ꝙ plusq̄ꝫ Cómentator voluit corpora que sunt valde colerica: ⁊ aut alterius complexionis lapse nãliter esse egra simplr: ⁊ illa que sunt egra dispositionibus preter naturá sicut ydropica: ⁊ ptisica dici egra núc. modo si dicit ꝙ ꝑ illum terminú ex gñone itelligit maxie fixe absolute: qꝛ ptisicus ⁊ ydropicꝰ est minus ab illa dispositione permutabilis q̄ꝫ colericus a sua. ideo tales dicerétur egri simplr. nó potuit ergo dicere hác dictioné significare idé qđ in latitudine sue denominatióis maxime fixú: sed qꝛ vidit ꝙ iuxta ipsum egritudines que dicunt tales simplr in hoc differút ab illis que dicunt tales vt núc: qꝛ sunt nãles: ⁊ iste vt núc sunt accidétales ⁊ violente: ideo dixit illú terminú qui ponit in diffóne cuiuslibet talis simplr siue sani siue egri importare idem qđ nãliter in latitudine sue denominatióis maxime fixú. in hoc enim cóueniunt egritudo simplr: ⁊ sanitas simplr. ⁊ neutralitas simplr. ℭ Ulterius qꝛ vidit egritudiné simplr: que ẜm ipsum est sanitas valde lapsa esse dimissam in semp talé: ⁊ talé vt multú: ⁊ qꝛ voluit ꝙ egritudo semp est peior q̄ꝫ egritudo vt multú. ideo egritudo semp est deterior sanitas: ⁊ per cósequés minus fixa nãliter apparuit graue. qꝛ ratio talis simpliciter debet magis dici de tali semp q̄ꝫ de tali vt multum. ⁊ ideo dicit ꝙ nó oportet tale simpliciter esse maxime fixum naturaliter in latitudine sue denominatióis absolute: sed respectu transmutationis in illud: respectu cuius dicitur talis. nam sanitas valde remissa dicitur egritudo simpliciter respectu sanitatis simpliciter: ⁊ qꝛ quo ad transmutari in illam minor sanitas est magis resistés. ideo remississimum gradú sanitatis. nunc dicit ad bonum sensum egritudinem simpliciter semper. ℭ Et in súma colligit ꝙ hic terminus ex generatione significat: vt predicitur. s. naturaliter maxime fixú inter alia sue denoiationis nó simplr talia: ⁊ cóparatione ad illud respectu cuius dr hec dispositio talis. Causaꝫ vo quare dicat sana: núc egra simplr ⁊ peius sana egra semp videbimꝰ in caplo de egro ꝯcedéte deo.

ℭ Reliqui vero. s. gentilis ⁊ sequentes cum non voluit aliquá sanitatem esse egritudinem. ⁊ ideo dicunt ꝙ sicut sanitas simpliciter est optima sanitas: ita egritudo simpliciter

est pessima egritudo: ⁊ ideo tale ex generatione intelligūt
intensissime tale respectu illorū que nō sunt talia ex gene/
ratiōe: ⁊ merito huius maxime fixe tale: ⁊ facilius loquunt
si ita apparēter mentē Gal'. saluarent. ¶ Ulterius nota ꝙ
sanū simplr ⁊ tēperatū de quo loquit hic Gal. nō est soluꝫ
tēperatū in scd̄o mō equalitatis. nā tūc nō eēt nisi in instāti.
Et G il. videt ponere tēperatū puerū: ⁊ tēperatū iuuenē:
nō itelligit ergo ẜm aliquē octo modoꝝ equalitatis Auicē
ne: lꝫ oē sanū semp sit tēperatū vel equale in mō p̄mo equa
litatis: sed nō ideo dr hoc sanū semp: sed intelligit illud qd̄
habet valde bonā sanitatē in quacūqꝫ etate respectu alioꝝ
eiusdē etatis: ita ꝙ etiā in diffinitione itelligat hec paritas
in etate: ⁊ in hoc iudicio meo: ⁊ in multis alijs suis dictis
in expositione istius capituli plus ꝗꝫ Cōmentator errat: ⁊
ꝓcessit ambiguus. Sed ista infra videbunt. Deinde dicit.

¶ Sanū vero. Describit sanū vt nūc remouendo vnam
dubitationē ⁊ dicit p̄mo: ꝙ sanū vt nūc est illud qd̄ est sanū
ẜm presens tēpus. Dicit secūdo remouendo dubitationeꝫ
quod tale corpus in illo tēpore in quo est sanum est eucra/
ton: idest bene complexionatū ⁊ coequale: idest bene com/
positum. sed nō est ẜm optimā eucrasiam: idest bonā com/
plexionē nec ẜm optimā coequalitatē: sed ẜm ꝓpriā consi
e stentiam ipsius sani corporis. ¶ Nota ergo primo: ꝙ cum
in hac descriptione dicimus sanum vt nūc est ⁊c̄. non intel/
ligimus ꝙ sit sanū vt nūc omne in presenti tēpore sanuꝫ: qꝛ
tunc sanū semper esset sanū vt nūc qd̄ est falsum: nec intelli
gimus ꝙ sit sanū sanitate acquisita ex tēpore. Primo quia
ex tēpore potest acquiri sanitas simplr: vt supra dictuꝫ est.
Secundo qꝛ aliqua sanitas nunc est contracta a principio
generationis. ¶ Nota secūdo. ꝙ ẜm viam sequentiū plus
ꝗꝫ Cōmentatorē: ideo dicit aliqua sanitas ẜm presens tem
pus sanitas: qꝛ est nō fixa naturaliter respectu aliarū sani/
tatum que non sunt tales vt nūc: ac si ipsa esset solū modi/
co tēpore duratura: ita ꝙ illa terminus ẜm presens tēpus
importat remissionē nālis fixionis per quandā similitudi/
nem. ¶ Secundū vero viam Gentilis sensus est ꝙ sanum
vt nunc est remisse sanū: ac si solū esset ẜm presens tempus
tantū duraturū: ⁊ sic apud eum illud dictum significat ab/
solute remissionem sanitatis ⁊ fixionis: siue naturalis: siue
non: ⁊ sic eadem est sanitas nūc apud ambos: sed nō eadē
ratione dicit talis vt nunc. ¶ Nota tertio ꝙ talia sana ẜm
vtrāqꝫ viam sunt remisse sana: ⁊ omnia que non sunt sana
simplr: sicut verbi gratia. colerica valde ⁊ flegmatica me/
lancolica ⁊ sanguinea: ⁊ alia lapsa ẜm alias naturas. sed
naturaliter. ista ergo sunt bene complexionata ⁊ composi
tionata: qꝛ eoꝝ complexio ⁊ compositio est vtrūqꝫ natura
lis: ⁊ instrumentum anime ad perficiendas operationes:
sed non est optima: ⁊ ideo non dicitur tale simpliciter. sed
est sanitas illa ẜm suum modꝫ proprium equalitatis que
etiaꝫ equalitas videt mihi posita prima primi.

f

Cecus a natiuitate sanus non est.

Sed diceret aliquis: vtrū cecus a natiuitate. s. pri
natus oculis sit sanus nunc ⁊ videt
ꝙ sic: qꝛ potest in solitas operationes: ⁊ hoc etiam cōcedit
plus ꝗꝫ Cōmentator. sed tn̄ videt ꝙ nō: qꝛ cecitas nō est sa
nitas. nā cū omni sanitati opponat egritudo: querendū est
que illi opponit. ⁊ patꝫ ꝙ nulla: nisi illuminatio: que tn̄ nō
egritudo. ¶ Dicit ergo ꝙ non est sanū: sed egrum ⁊ impe/
ditum preternāliter in debitis operationibus. Et plus ꝗꝫ
Cōmētator non bene dicit: ponēdo omnē malā dispositio/
nem nominatā, esse egritudinē simplr. ⁊ non vt nūc. ⁊ ideo
sequētes eum in alijs in hoc sibi contradicunt. nam possi/
bile est nasci egrū vt nunc. ¶ Et ex his ⁊ supra determina/
tis potes colligere: ꝙ nō omne simplr sanū: est sanum sani/
tate tali contracta a principijs generationis: sed aliquod
est factum simpliciter sanum ex tempore. Secūdo colligit
ꝙ non omne sanum ẜm presens tempus est sanum: vt nūc.
¶ Sed ista dicta Gal'. intelligenda sunt modo exposito
nunc ⁊ in parte precedente huius capituli ⁊c̄.

¶ Semp tale est. Nunc notificat sanum semp dicens ꝙ
sanum semp est illud quod est maxime eucraton. idest cō/
plexionatum: ⁊ maxime coequale: idest optime composi/
tum: ⁊ ex hoc datur intelligi ꝙ semper sanū est optime sa/
num non absolute: sed aliorū paritate posita. puta in etate
⁊c̄. nam senex morti propinquus semper sanus nō est opti
me sanus: cōparatus etiā iuueni melancolico naturaliter.
¶ Patet secundo Gal'. per istos terminos semper nunc ex
generatione nō intellexisse circūstantiā tēporis: sed modū
fixionis ⁊ intensionis. Nam si circūstantiā temporis intel/
lexisset in huiusmodi expositione: dixisset semper tale: scilꝫ
ꝙ in omni tempore: sed nō dixit: sed dixit maxime: modo
quia aliquid potest ex tēpore fieri maxime eucraton: vt cū
sanum multū sit sanissimū per reductionē: sequitur ꝙ ali/
quid potest esse sanū semp factum tn̄ tale ex tempore: ⁊ qꝛ
omne tale semp est tale simplr: sequit ꝙ tale simplr est ex
tempore: ⁊ ꝙ factum tale ex tēpore nō est sicut significatuꝫ
sani simplr. Sed vere ipsuꝫ. ¶ Nota vlterius hic: ꝙ sanū
semper nō est tantū illud quod est optime sanū ⁊ tēperatū
in scd̄o modo equalitatis. Nam sanuꝫ semper aliquod est
in senectute: sed dicit vt statim exposui: ⁊ reputo cū quadā
latitudine. ¶ Ex quo patet ꝙ aliquid esse optime sanum g
intelligitur dupliciter a doctoribus. vno modo absolute: qꝛ
nullū possit esse sanius: vt tēperatū de scd̄o modo equalita
tis alio modo: qꝛ sit optime sanū respectu alioruꝫ eiusdem
etatis: ⁊ isto modo dicit sanū semp maxime sanuꝫ: ⁊ maxi/
me eucraton ⁊c̄. ¶ Q: si querat vtruꝫ sanū semp sit in lati/ h
tudine sanitatis: credo ꝙ sic: nec est imaginādū latitudinē
sanitatis: de qua infra loquit Gal'. terminari exclusiue. nā
non est vniformiter difformis: imo imaginat tota in vna:
cuius partes intēsiue imaginate distant abinuicē gradua/
liter: ⁊ sūmus gradus est eius inclusiuus terminus. i

Sanuꝫ semp pt eē factū ex tpe.

Sed cōtra dicta videtur: ꝙ nullū possit eē sanū semp
factū ex tēpore: qꝛ sit sor. nūc primo fa/
ctus sanus semp qui prius erat lapsus a sano semp: ⁊ sit in
adolescētia. Et capio pulmonē qui nūc sit sanus semper in
eodem gradu etatis: remississimo gradu lateris sanitatis
semp ⁊ continue prius fuerit semp sanus: ⁊ rectus optimo
regimine fuerit ꝯtinue: vtergꝫ illoꝝ vnus reductiuo. vt sor.
plato cōseruatiuo vt opꝫ: tūc sequitur ꝙ in presenti instāti
plato est sanior sor. ergo nō est factus optime sanus. argu/
mētū patet. probo assumptū: qꝛ plato ꝯtinue ante hoc ha/
buit humidū melius pro opatiōibus: ⁊ ꝯtinue etiā restau/
rauit melius pro opatiōibus. ergo totū cōpositū adhuc est
melius pro opatiōibus. lꝫ ꝯña ⁊ assumptū pꝫ: qꝛ plato fuit
ꝯtinue semp sanus: ⁊ sor. nō: ⁊ cū hoc plus ꝓcessit in etate
versus iuuētutē. ergo ꝯtinue habuit humidū pro opationi
bus melius. pꝫ ꝯña: qꝛ si fuisset eiusdē etatis cū sorte ex ca/
su plato habuisset meliores opatiōes: lꝫ mō plato cōtinue
habuit meliores ꝗꝫ tūc habuissent: ꝗ ꝯtiue habuit meliores: ⁊
maior est clara: qꝛ plato ꝯtinue fuit sanior sor. posita ꝗ pari
te etatis meliores habuisset opatiōes: ⁊ mior pꝫ: qꝛ ꝓcedē
do v̄sus iuuētutē ꝯtinue opatiōes sūt meliores alijs pib⁹
cū iuuenis pfectiores hēat opatiōes: ⁊ qꝛ plus ꝓcessit i eta
te plato ꝗꝫ sor. vt dr cōiter. ¶ Et p idē arguit: ꝙ ꝯtinue re/
staurauit melius: qꝛ si fuisset in eodē gradu etatis melius
restaurasset plato pro opatiōibus cū fuerit sanus semp cō/
tinue: sed nūc pro quolibet instāti plato melius restaurauit
pro opatiōibus. ꝗ. pꝫ minor: qꝛ humidū ꝯtinue vsqꝫ ad iu/
uentutem posita paritate in sanitate restaurat melius pro
opatiōibus. Hoc argumētū gratia breuitatis nō soluo.

Optie sanus pōt sic in oī etate remanere.

¶ Secūdo dubitat ꝙ oēs homines: si debēt discurrere per k
oēs etates cadunt in egritudinē vt pueri in emissione den/
tium cadūt in solutionē cōtinuitatis gingiuarū: ⁊ inde do/
lent: nō ergo videtur possibile ꝙ aliquis remaneat optime
sanus a pricipio vsqꝫ ad senectutē. ¶ Item mulier quārū/

rūqȝ sana nō ē sana sempꝫ:qꝛ icurrit in partu dolores ꝛ sen-
sibiles opationū lesiones:ista infra videbunt̄ oīa. ¶ Sed
pro nunc dicit̄ ꝙ puer est sanus sempꝫ ꝛ ꝙ cū emittit dētes
est sanissimus respectu sibi equaliū in etate:et ꝙ si alius non
emittēs eo tpe fuerit ille deficit in gñone dentiū que est ma
ioꝛ lesio ꝙ̄ illa ꝯtinuitatis solutio. Et sic ꝯcedit̄ aliqd eē sa-
nū simplr̄ sempꝫ:qđ patit̄ egritudinē:vel scđo dr̄ solutionē
illā gingiuarū nō esse egritudinē in optime sano:neqȝ fieri
dolorē in eo:sed quādā leuē tediosam sensationē q̄ stat cū
optima sanitate illius etatis:sicut fames in qualibet etate.
Et ita pōt de muliere dici. vel scđo ꝙ nulla est sana sempꝫ:lȝ
posset aliqua esse sana optime respectu mulierū aliarum.
¶ Ultimo attendēdū si alicubi inueniat̄ ab auctorib⁹ ꝙ nullū
corpus hȝ oēs optimas opatiōes. vt in 3ᶜ hui⁹ dicit Galie.
vel ꝙ nullū est optime sanū: nisi ad sensum: vel ꝙ optima
sanitas nō inuenit̄ ꝑ tēpus:vt primo de regimine sanitatis.
Omnia ista ꝛ similia intelligi debēt non de sano sempꝫ mo-
do descripto:sed de sano.i.equali in secūdo modo equali-
tatis ꝙ si inuenit̄ nō durat tale ꝑ tēpus. deinde dicit.

¶ Ut multū vero. Ponit descriptionē sani vt multū di-
cens:ꝙ ipsum est derelictū ab optima cōpositione idest sa-
A nitate:nō tñ multū. ¶ Ubi nota ꝙ ꝑ optimā sanitatē:aliqñ
intelligimus large sanitatē simplr̄ dcam. Et isto mō sanū vt
multū non est derelictū ab optima sanitate:imo est optime
sanū. ¶ Scđo mō ꝑ optimā sanitatē intelligimus sanitatē
sempꝫ illo modo sanū multū est derelictū:idest remotū ab
optima sanitate in eadē etate:sed nō multū:qꝛ nō tñ qn me
reatur dici simplr̄ sanum. Erit ergo illa cōpleta descriptio:
sanū vt multū est sanū simplr̄ recedēs aliquātū a ꝑfectione
sani sempꝫ ī eadē etate positi:nō tñ multū. Et tūc ꝑ h̄ differt
a neutro nūc facto tali ex sano sempꝫ ꝛ a neutro simplr̄:qꝛ
nullū istoꝝ est sanū simplr̄:a neutro vō simplr̄ ēt alio mō:
qꝛ neutrū simplr̄ distat ab optime sano sumēdo optime sa-
num pro sano simplr̄:ꝛ a neutro:nūc qꝛ illud preternālr̄
distat. ¶ Ex qbus etiā pȝ quomodo differt a sano vt nūc.
B ¶ Utrū autē corpus sanū sempꝫ in cōplexione in extremo re
missioꝛi sanitatis sempꝫ:ꝛ in cōpositione sanū sempꝫ in opti-
mo gradu eius ꝑ eēȝ cōplexionē lapsū quātūcūqȝ paruū
naturalē fieret sanū vt multū. Et vtrum tūc esset ꝑfectius
sanum q̄ȝ sanū sempꝫ fm̄ cōplexionē ꝛ cōpositionē in extre-
mo remissioꝛi sanitatis sempꝫ videbitur in capitulo de neu-
tro. ¶ Pro nunc tñ dicit̄ ꝙ fieret per illum lapsum sanum
vt multū:ꝛ ꝙ nullo sano semper esset sanius aliis paribus.
Sed tñ tale corpus sanum sempꝫ in cōplexione in extremo
remissioꝛi:ꝛ in cōpositione eodē modo sanū nō opȝ esse sa-
num sempꝫ:si isti lapsus disproportionarentur. III.

Grū vero corpus simplr̄ est qđ ex ge-
neratiōe est:aut distēpatū ī his q̄ siles
habent partes:aut nō coequale in or-
I ganis:aut in vtrisqȝ simul.

Lauré. ¶ Egrotabile corpus simplr̄ est qđ ab ortu nāe
aut imodice tēperatū ī similaribus:aut imode
ratū in instr̄alibus:aut vtroqȝ mō affectum.

Leoni. ¶ In salub:e vero simplr̄ est corpus qđ ab ipso
ortu nāe vel in ꝯsilib⁹ ptib⁹ malā hȝ tpaturā vel
in instr̄artis icōmoderationē: vel vtrūqȝ vitiū.

¶ Positis diffōnibus sani ponit diffōnes egroꝝ. Et diuidit̄
pars ista in quatuor. Primo ponit ꝛ diffinit egrū simplr̄.
Secūdo egrū vt nūc. Tertio egrum sempꝫ. Quarto egrum
multū. scđa ibi. (Egrū vō) tertia ibi. (Et sempꝫ) quarta ibi.
(Ut multū). Dicit primo ꝙ egrū simplr̄ est corpus qđ ex
gñatione est distēperatū in simplicibus ꝛ primis partibus
aut ex gñatione in organicis inequale:aut simul in vtrisqȝ
¶ Ubi nota ꝙ fm̄ viā gentilis ꝛ sequētiū:egrū simplr̄ est
C

pessime egrū:ꝛ qꝛ iuxta eos nullū dr̄ egrū quoquo mō ac-
ceptū:nisi ꝑ dispōnē ꝑter nāȝ. vt pȝ ꝑ diffōnes egritudis po
sitas ab auctorib⁹:ideo nullū egrū est sanū:ꝛ econtra. sicut ḡ
sanū simplr̄ dr̄ illud qđ supremū gradū sanitatis obtinet in
sua latitudie respectu alioꝝ q̄ nō sunt sana simplr̄: ita egrū
simplr̄ dicit̄ illud qđ supremū gradū obtinet in latitudine
egritudinis. ꝛ ꝑ ꝯñs pessime egrum. ¶ Nota ergo ꝙ hoc D
cōplexū ex gñone significat modū inherētie vel intētionis:
ꝛ nō circūstantiā tēporalē vel causalē. Et ideo sensus diffi-
nitionis est ꝙ egrum simplr̄ est corpus distēperatū in par-
tibus cōsimilibus ex generatione. i. valde intense ꝛ fixe re-
spectu omniū egritudinū que nō sunt tales simplr̄: aut in-
equale etiā multū intense ꝑternālr̄ in mēbris organicis.
¶ Nota 2ᵒ. iuxta eandē viā:ꝙ lȝ ad esse sanū reqrat̄ sani- E
tas in cōplexione ꝛ cōpositione simul:ad esse egrum nō re-
quirit̄ lapsus in vtraqȝ natura:sed sufficit in vna. nā sanū
est sicut perfectū:ꝛ non recipit denolationē: nisi per cōple-
mentū. Egritudo autē īportat defectū qđ pōt esse quacūqȝ
partiū deficiente. ¶ Nota 3ᵒ. potentiorē esse egritudinem F
ad denominādū egrum:q̄ȝ sit sanitas ad denominandū sa-
nū. nā capto corpore cuius vna medietas esset sana: ꝛ alia
multum egra:illud absolute diceret̄ egrum: qꝛ sensibiliter
lesum:ꝛ nō diceret̄ sanū. tñ magis egrum dr̄ aliis paribus
cum in vtraqȝ natura fuerit lapsum. ¶ Sed fm̄ positionē G
pluriū Cōmētatoris notandū est qđ sanoꝝ. quedā sunt sa-
na simplr̄: quedā sana nunc. Sanoꝝ nūc quedā sunt isensi
biliter lesa respectu totius latitudinis sani simplr̄:ꝛ illa di-
cunt̄ neutra simplr̄. Quedā vō sunt lesa sensibilr̄ respectu
sani simplr̄:ꝛ ista dicunt̄ egra simplr̄. Sicut verbi gfa. co-
lericus distans quo ad opationū ꝑfectionē sensibiliter a sa
no simplr̄ est corpus egrū simplr̄. ¶ Ex quo patet qđ non
dr̄ egrū simplr̄:qꝛ pessime egrū:sed qꝛ egrū egritudine fixa
nālr̄:idest tanq̄ȝ instrumentum naturale aie. ¶ Ex quo
pȝ qđ apud ipsum ꝑ egrum simplr̄ itelligere debemus cor
pus distēperatū in mēbris similiū partium ex generatiōe:
idest fixe nālr̄:aut inequale cū eisdē cōditionib⁹. s. fixe ꝛ
nālr̄:ꝛ hoc significat̄ per illum terminum ex generatiōe.
¶ Nota tñ scđo ꝙ qꝛ eadē dispositio est egritudo simplr̄ ꝛ
sanitas nūc valde remissa:ꝛ ois talis sanitas est modicum
fixa:ideo videret̄ qđ egritudo simplr̄ esset modicū fixa:ꝑ
pter hoc ergo dr̄:vt supra declaraui qđ egritudo simplr̄ ē
fixa nō absolute:sed cōparatiōe ꝑmutatiōis ad illud:respe
ctu cuius dr̄ egritudo. Nam qꝛ dr̄ egritudo respectu opti-
me sanitatis:vt supra dictū est fm̄ hāc viā:ꝛ ad illā diffici-
le ꝑmutari pōt. iō respectu ꝑmutationis in illā dr̄ fixa:ꝛ qꝛ
dr̄ sanitas respectu egritudinis nūc in quā facile pōt ꝑmu-
tari. iō dr̄ labilis ꝛ modicū fixa sanitas. ¶ Ex quo appa-
ret hāc dispōnē cōparatā diuersis dici nālr̄ fixā multū
ꝛ modicū fixā. Cōpletus ergo itellectus descriptionis fm̄
hāc viā est. corpus egrū simplr̄ est corpus nālr̄ maxime
fixe distēperatū in mēbris simplicibus cōparatiōe ꝑmuta-
tionis ad illud:respectu cuius dr̄ egrū:aut nālr̄ maxime
fixe inequale in organicis respectu eius ꝛc̄. ¶ Nota vlti-
mo hic Haly. itelligere ꝑ corpus egrū corp⁹ egrotatiuū. i.
aptū egrotare. de quo dixit Galie. nihil supra dixisse in di-
uisione corpoꝝ:sed nūc meminisse illius ꝛ statim eius po-
suisse diffōnē:qđ videt̄ absurdū dicere:sed nō curo instare.
¶ Sed illud qđ in veteri trāslatione habet̄ egrotatiuum
īportat iuxta viā Trusiani corpus sanū vt nunc valde pa-
ratum cadere in egritudinē:qđ est vere egrū simplr̄ iuxta
viam paradoꝝ importat egrum:qđ est aptum merito egri
tudinis quā habet ꝑmanere egrū:sicut ydropicū dicimus
egrotatiuū. Et hoc mō sumēdo egrotatiuū est egrū simpli
citer. sed sana lapsa sunt egrotatiua. primo modo:nō secū-
do. vt autē clarius intelligat̄ vtriusqȝ positionis intētiōꝑpo
nem in imagine figurā latitudinū sanitatis ꝛ egritudinis
fm̄ vtrāqȝ viā quā in fine huius primi libri reperies. IIII.

EGrum vero vt nūc est corp⁹ egrotās in tpe: in quo dr̄ tale existēs. Manifestum est aūt ꝙ ⁊ hoc: qḋ ſm tēpus dr̄ esse egrū aut distēperatū est in similes habentibus ptes aut inequale ī organicis aut in vtrisqꝫ. Et semp quidē egrū est qḋcūqꝫ ex generatiōe aut distēperatū satis existēs in simplicib⁹ pticulis: aut in oibus: aut in qbusdā: aut maxie dn̄antib⁹: aut ēt ineq̄le in organicis. Silr̄ vero ⁊ his aut oibus aut quibusdā aut maxie dominātibus aut ēt ineq̄le organicis. Ut multū vero egrū est corpus ab hmōi malicia derelicta: nondum vero in medio neutralitate ꝯstitutum.

Laurē. ¶ Egrotabile nūc corpus est egrotās: eo tēpore quo dr̄ tale esse. At constat: vt hoc quoqꝫ eo tpe quo dr̄ esse egrotabile sit īmodice tēperatū similaribus: aut īmoderatū ī instrūalibus: aut vtroqꝫ mō affectū. Quinetiā egrotabile semp corpus est quodcūqꝫ existit ab ortu nāe: aut īmodice tēperatū simplicib⁹: primisqꝫ partib⁹: oibus: aut quibusdā: aut ꝑncipalissimis: aut ēt instrūalibus similiter īmoderatū: aut oibus: aut quibusdaꝫ: aut ꝑncipalissimis. Corpus aūt plerūqꝫ egrotabile est quod ab hoc vitio absistit quidem nōdū tamen est in medio collocatum.

Leoni. ¶ In salubre vero nūc ē corpus qḋ eo tpe: quo tale dr̄: egrotat: neqꝫ obscurū est: ꝙ ⁊ hoc ipsuꝫ eo quo dr̄ tpe egrotās: vel in cōsimilibus malā habet tēperaturā: vel in instrumētarijs icōmoderationē: vel vtrūqꝫ. Est vero ⁊ semp in salubre qḋ ex ipso nāe ortu vel pessimā hꝫ tēperaturam in simplicib⁹ ⁊ primis pticulis oib⁹: vel aliquib⁹: vel his q obtinēt pꝛicipatū: vel in instrūrijs icōmoderatū existit. Silr̄ aūt in his: vel oibus: vel aliqbus: vel illis q̄ obtinēt principatū. vt multū vero in salubre est corpus qḋ ab huiꝰ qdē vitio recedit nōdū tn̄ mediocritatē attigit.

¶ Determinat de egro vt nūc ponēdo suā dn̄scriptionē. scḋo remonēdo dubiū. ¶ Sed dicit primo: ꝙ corp⁹ egrū vt nūc est corpus egrotās existēs tale in tēpore ī quo dr̄. ¶ Dicit scḋo ꝙ manifestū est tale corpus in tpe in quo dr̄ egrū: aut esse distēperatū in mēbris habētibus similes ptes: aut inequale in organicis: aut in vtrisqꝫ sit. ¶ Ubi nota primo ꝙ

D iste locus diuersimode exponit̄ a plusq̄ꝫ Cōmentatore: ⁊ a Gentili. dicit enim plus q̄ꝫ Cōmētator. ꝙ oē corpus egruꝫ egritudine q̄ sit dispositio ꝑter nām est egrū vt nūc. ⁊ econtra: ⁊ volēdo in hoc viā eius seq. nō tn̄ restringēdo ad multa eius dicta q̄ vident̄ nō ex toto clara isto mō intelligem⁹ diffōnē. Egrū vt nūc est corpus egrotās. i. pternāliter sensibiliter lesum existēs tale in tēpore in quo dr̄: idest existens tale nō fixe nāliter respectu aliarū egritudinū q̄ nō sunt tales vt nūc. ⁊ ista descriptio cōuenit omni egro pternāliter.

3 ¶ Nota 2° iuxta ipsum: ꝙ lꝫ sanitas simplr̄ sit pfectior sanitate vt nūc: in egro tn̄ nō ita cōtingit ꝙ egritudo simplr̄ sit maior ⁊ peior egritudine nūc. nā egritudo nūc est pessima egritudo: cum p ipsam corpora pducant̄ ad morte: verū est tn̄ ꝙ malignitate egritudinis simplr̄ ꝯtingit morte nō ille. s. egritudo simplr̄ ⁊ vt nūc nō isto mō cōparant̄ ꝙ vlr̄ egritudo sit peior egritudie nūc: aut ecōtra. sed stat aliqḋ egrum simplr̄ aliquo egro nūc eē peius: sicut colericus ī extremo. leuiter essimerāte tēperato ē peius dispositꝰ: ⁊ stat ecōtra. sicut ethicus tertie speciei est peius dispositus colerico. ¶ Nota tertio ſm ipsuꝫ ꝙ vbicūqꝫ Galienus in hoc libro dixit egrotās intellexit pternāliter egrotās. ¶ Nota 4°. ꝙ qr̄ Galienus hic nō dixit in egro vt nūc ꝙ nō ē ſm pessimā discrasiā: sicut dixit in sano nūc ꝙ nō est ſm eucrasiam ⁊c. Ideo dat̄ nobis itelligi Gali. nō voluisse egrū nūc ⁊ simplr̄ distare ſm plus vel minus: sed ſm esse ſm nām: aut preter nām. ¶ Nota 5°. ꝙ hec egritudo vt nūc q̄ est ethyca tertie speciei: lꝫ sit fixa: nō tn̄ dici debet egritudo simplr̄: qr̄ nō est nāliter fixa: sed violēta: ⁊ sic de similibus. ¶ Nota vltimo

K ꝙ lꝫ ipse dicat natū cecū ⁊ leprosuꝫ esse egrū simplr̄ ſm dicta superius de nāli: ⁊ preter nām hoc nō eē tenēdū. Nam nō est verū ꝙ vlcera ⁊ defectus sint a nā itētī: vel instrumēta virtutis: sed ipeditiua. ¶ Cōplexio vero colerica ⁊ sanguinea: ⁊ alie aliquādo virtutis instrumēta sunt ⁊ a nā intente: multa etiā ab eo circa hanc partē dicta. vt ꝙ sanum simplr̄: aliquādo est egrū nūc ⁊ similia sunt cōtra mentem Galieni. nam primo de accidēti cū aliquis nō pōt sine manifesta lesione in opationes ꝯsuetas nō est sanus. ergo cum corpus sanū simplr̄ deueniet ad hoc vt ledat̄ sensibilr̄: ita vt sit egrū vt nūc nō erit sanū: nec est verū ꝙ sanū dicat̄ ab aptitudine cū expresse Galienus loco allegato velit ꝙ quilibet dicat se sanū cū in solitas preter aliqḋ impedimētum pōt opatiōes: qḋ nō pōt ille q fuit san⁹ simplr̄: ⁊ nūc febrit.

¶ Sed via Gentilis est. ꝙ sicut sanum: ⁊ vt nūc est remisse sanum respectu sani simplr̄: ita egrū vt nūc est remisse egruꝫ respectu egri simplr̄: ⁊ ꝙ nullꝫ sanū est egrum. Et intelligit cōsequēter hāc descriptionem hoc modo. Egrū vt nūc est corpus existens egrotās in tēpore in quo dicit̄: idest ita remisse: ac si nō est futurū egrotās: nisi modico tēpore. Et sic illud dictum in tēpore in quo dicit̄ ⁊c. est nota remissionis: ⁊ non sumit̄ pro nota tēporis: sicut supra dicit̄ de sano vt nūc: ⁊ hec via nō habet difficultatem quo ad hūc locū: sed in vna questiūcula dicam. ¶ Nota scḋo. ꝙ nō requirit̄ ad hoc vt aliqd dicatur egrum vt nunc ꝙ ipsum ſm omnes partes esse egrū: sed sufficit eē egrū ſm partes: quarū lesio impedit sensibilr̄ cōem cōuersationē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et semp quideꝫ. Determinat de egro semp. Et dicit ꝙ egrū semp est illud qḋ ē ex gn̄one satis: idest in extremo: ⁊ maxime nāliter fixe in relatiōe ad illud ad qḋ dicit̄ egrū ſm plus q̄ꝫ Cōmētatorē: aut satis: idest maxime in primis ⁊ simplicib⁹ pticulis: aut oibus: aut qbusdā: aut pro ⁊ maxime dn̄antibus. Et similiter ex gn̄one satis inequale in mēbris organicis: aut oibus aut qbusdaꝫ: aut pro ⁊ maxime dominantibus: aut distēperatū ⁊ inequale simul. ¶ Nota

L ſm plus q̄ꝫ Cōmētatorē: ꝙ latitudo egritudinis simplr̄ q̄ est pars sanitatis nūc diuidit̄ in duas partes: quarū prima est terminata ad nō gradū sanitatis: alia vero est terminata ad neutralitatē: ⁊ illa q̄ terminat̄ ad nō gradū est latitudo egritudinis simplr̄ semp. nā ista iter egritudines simplr̄ est maxie nāliter fixa respectu optime sanitatis ⁊ q̄libet q̄ in ista latitudine ꝯtinet̄ respectu aliarū nō ꝯtentarū in ea: lꝫ q̄ egritudo simpliciter que est minus mala sanitas sit absolute magis fixa: tn̄ non est magis fixa respectu optime sani. ¶ Secūdū vero Gentilē ois egritudo maxime mala ⁊ merito sue malicie: maxime fixa dicit̄ egritudo simplr̄: ⁊ cū est talis in oibus mēbris egritudo totū dicit̄ egrū semp. Et similiter si sit in quibusdā maxime dn̄antibus. Maxime vero dn̄antia de simplicibus sunt caro ossa nerui. de organicis quatuor principalia ⁊ stōchus ⁊ pulmo ⁊ renes ⁊ intestina ⁊ splen. ¶ Nota vlterius plus q̄ꝫ Cōmētatorē velle

bāc diuisionē egri simplr̄ in egrū semper egrū multū nō eē sumptā a rōne egri simplr̄ supra diffinita: q̄ erat eē nāliter lapsum. Nam in hac rōne ꝯueniūt in tēpore: q2 vtrūq3 tā3 egrū semp q̄3 vt multū est ꝑ totā suā vitā lapsum. Sed vult ꝙ sumantur ab aptitudine egrotandi: q2 ergo taliū corporum quoddā habet aptitudinē semper egrotādi: quoddā vero habet aptitudinē egrotandi multo tempore: ideo aliquod dicitur egrum semper aliquod multum.

ℭ Puto tñ ꝙ sequēdo dicta plus q̄3 Cōmētatoris in ꝯcedēdo egrū simplr̄ eē sanū: vt nūc melius est dicere: ꝙ hic distinguit̄ egrū simplr̄ ſm rōnē egri simplr̄ nō ab aptitudine egrotādi: illud eni q̄d est egrū nālr̄ maxie ꝛ maxie fixe i relatione ad simplr̄ sanū est egrū semper: ꝛ illud q̄d modicū deficit ab isto sed est egrū nālr̄ dr̄ egrū multū. Et puto ꝙ stat a. esse egrū aptū semp ꝛ in oi pte etatis egrotare egritudie nūc. ꝛ. b. aptū tātū q̄busdā tēporibus egrotare egritudine nūc: ꝛ tñ a. esse egrū vt multū. ꝛ. b. semp: sicut capto corpe q̄d est ex hūiditate ossis nasi nālr̄ aptū cadere in algarab: ꝛ iā ceciderit cū pforatiōe in osse: ꝛ alio apto ex epatis discrasia ad idropē: quā nō subito icurreret ꝑmū merito illi⁹ nālis lapsus ossis nō dr̄ egrū semp: s3 ita 2m: q2 magis egrū nālr̄. ℭ Via vo Gētilis in h̄ est plana cū dicat pessimā egritudinē: egritudinē semp: ꝛ nō ita malā: ꝛ si magis duraturā

A egritudinē multū. ℭ Nota vltio ꝙ egrū semp h3 latitudinē: ꝛ iō pōt dici aliq̄d corp⁹ egrū semp: ꝛ nō ſm oia mēbra sit egrū: ꝛ hoc apud vtrāq3 viam. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ut multū vero. Describit egrū vt multū: ꝛ dicit ꝙ ē illud q̄d est derelictū a malitia egri semp. nō tñ adhuc i medio ꝯstitutū. Ex quo p3 ꝙ nō vult ꝙ differāt egrū semp ꝛ egrū multū ꝑ eē aptū plurimo tēpore egrotare: s3 ſm gradus malicie dispōnis a qua dr̄ egrū simplr̄. ℭ Et iō nō vr̄ bñ plus q̄3 Cōmētator exposuisse. Et mirādū est q̄uo plus q̄3 Cōmētator: q2 supra q̄si ꝯsimile argumētū fecerat ad declarandū ꝙ sanū nō dr̄ sanū vel semp multū a tēpore: s3 ꝑpter sanitatis bonitatē. Hoc idē nō vidit hic. l3 enim nō differāt egrū simplr̄: ꝛ nūc sub his rōnib⁹ tā q̄3 plus ꝛ min⁹: tñ differūt egrū semp ꝛ vt multū i rōne egritudis simplr̄ ꝑ eē magis vel minus egrū. vt Galien⁹ innuit. ℭ Notādū tñ ꝙ egrū vt multū: l3 nō sit ita male dispositū: sicut semp egrū: tñ nōdū ē ꝯstitutū i medio: sicut neutrū: ꝛ q2 q̄ātū ad hāc expōnē in egro multū ꝛ quo ad differētiā ei⁹ ab egro semp nō videt̄ varietas nō oportet hic alium modū Gentilis querere.

C Egrum multū ñ ē neutrū tertij significati

Sed nūc dubitat̄ q2 vr̄ ꝙ egrū multū sit neutrū tertij signati: q2 est apt⁹ q̄nq3 egrotare: q̄nq3 eē sanū tā ſm viā monachi q̄3 ſm viā gentilis. ℭ Hic rñdet monachus ꝯcedēdo ꝙ idē corp⁹ varijs rōnibus dr̄ egrū multū ꝛ neutrū tertij significati: omne egrū multū est neutrū tertij significati ꝑpter rōnē factā. ꝛ hoc idē ꝯcedit Marsilius. ℭ Ego vero puto ꝙ stat sequēdo viā monachi de rōne gn̄ali simplr̄ egri aliq̄d esse egrū simplr̄ multū q̄d nō ē neutrū tertij significati: imo est aptū semp esse egrū actū vt supra dixi. Nec ꝑpter hoc deb3 dici

A semp egrū: q2 ly semp nō est nota tpis. ℭ Sequēdo vo viā Gentilis p3 dari aliquā egritudinē nūc toto vite tēpore duraturā: vt dixi de algarab ꝛ tortura nasi: ꝛ etiā tortura digiti cū borosbot: ꝛ sic stat aliq̄d esse egrū: vt nunc aptū omni etate esse tale. Et similiter dr̄ de egro multū: ꝛ illud nō eēt

D neutrū tertij significati: cū nō sit aptū aliq̄n esse sanū.

De egro simpliciter nō ē sanū vt nunc.

Circa predicta cadūt due q̄ōnes: Prima vtrū omne corp⁹ egrū simplr̄ sit sanū vt nūc. Et videt̄ ꝙ sic. ꝑmo. q2 egritudo simplr̄ est in latitudine sanitatis. g̃ est sanitas: ꝛ nō nisi sanitas nunc. ergo ꝛc̄. assumptū pro maiori p3 ex Gal. in 2° huius dicēte. Et diuidit̄ totius sanitatis latitudo in tres ptes latitudinē habentes ꝛ ipsas magnā sanoꝝ egrorū3 ꝛ neutroꝝ. ℭ Scd̄o q2 Gal. infra dicēs signa egri corpis simplr̄ deicceps dicem⁹. ponit signa sanoꝝ remisse. s. colicoꝝ ꝛ sciaticoꝝ. ℭ Tertio q2 egritudo nūc est extremalr̄ opposita sanitati simplr̄. vt infra dicit Gal. i 2°. ponētib⁹ nobis duos extremos terminos ꝯrios alterutrū optimā sanitatē: ꝛ nūc factā egritudinem. Egritudo g̃ nūc extremalr̄ oppōit̄ sanitati optie. ꝛ simplr̄ egritudo nō differt ab egritudie nūc: nisi q2 illa q̄ ē simplr̄ est nālis. ꝛ ꝑ ꝯñs est sanitas. ℭ 4°. q2 diffinitio egri simplr̄ cōuenit sanis nūc: vt puta colico sciatico: ꝛ sic de alijs. Nā3 talia sunt ex gn̄one distēpata i ꝑmis ꝛ simplicib⁹ pticulis.

In oppositū q2 oē egrū est lesum in sibi debitis opationib⁹. sanū vt nūc nō est h̄. g̃ ꝛc̄. maior ꝑt colligi ꝑmo ꝛ scd̄o de accīti ꝛ morbo. ꝛ ꝑ de regimie sanitatis. ℭ Istud dubiū iudicio meo: nō est nisi d̄ significatiōe terminoꝝ: toēs eni ꝯcedūt ꝙ pōt dari corp⁹ vt nūc sanū distōs a tēperamēto sensibilr̄ i pfectiōe opationū: q2 hoc notat experiētia. Sed dubiū est vtrū vocet̄ egrum a Gal. hic. ꝛ vtrum vocet̄ egrum simplr̄. in re ergo non est questio ista: sed in voce. Et q2 due inueniuntur famose opiniones ostendā breuiter quō vnaqueq3 defendat̄.

ℭ Incipiemus a via plus q̄3 Cōmentatoris. ꝛ videamus q̄d est egritudo q̄d tale simplr̄: q̄d ex generatiōe: q̄d vt nunc: quid semp: ꝛ q̄d vt multum dicat̄ tale. ℭ Omnis ergo dispositio nālis sensibilr̄ lesa respectu sani simplr̄ dicit̄ egritudo: ꝛ ois dispositio sensibiliter ledens opationes respectu ꝑprij tēperamēti ꝑternālis est egritudo: ꝙ si inueniat̄ Gal. vel alios auctores diffinisse egritudo ꝙ sit dispositio preter naturā: sumpserunt strictius egritudinē. ℭ Dispositio vero corporis humani dicit̄ talis simplr̄ que est nāliter maxime fixa merito sue intēsionis respectu aliarū eiusdē denominatiōis que nō sunt tales simplr̄ in cōparatiōe ad illud: respectu cuius dicunt̄ tales vt egritudo illa dicat̄ egritudo simpliciter que est respectu omniū egritudinum que nō sunt tales simplr̄ naturaliter maxime fixa in cōparatione ad sanitatē simpliciter ꝛ respectu cuius dicit̄ egritudo. Hic autē terminus ex generatione conuertit̄ cum isto termino simpliciter quātum proposito pertinet. ℭ Dispositio vero dicitur talis vt nunc: q2 nō talis simpliciter: ꝛ si vis magis exprimere exponas rationem simpliciter talis. ℭ Dispositio vero dicitur talis semper: q2 talis simpliciter merito sue intēsiōis maxime fixa. ℭ Et dispositio dr̄ talis vt multum: q2 talis simplr̄ deficiēs ab intensione talis semp: ꝛ sic p3 istos terminos semp vt multū vt nūc nō sumi a Gal. vt sunt note tpis: sed modi inherēdi. ℭ His habitis dr̄ aliquā dispōnē esse nāliter fixā que iō est fixa sub aliq̄ rōne q̄ vt sic est ꝯueniēs: ꝛ ꝑportionata v̄tuti pro suis opatiōib⁹: ꝛ tāq̄3 eius debitū instrm̄. Illa vo dr̄ nō fixa nāliter que nō ista de causa est fixa. ℭ Ex his appet ꝙ capta dispōne ꝑter nā3 q̄ ledit opatiōes sensibiliter respectu ꝑprie sanitatis: ꝛ capta dispōne colericissimi nāliter talis que ledit operationes respectu optime sani: sensibilr̄ prima nō est fixa nāliter: q2 nō ideo fixa: q2 ꝯueniēs ꝛ ꝑportionata virtuti. ℭ Et isto mō nec ethica: nec ydrops: nec lepra: nec cecitas: ꝛ silēs sunt dispōnes nāliter fixe: ꝛ tñ illa est egritudo ſm modū supra positū. nō est g̃ egritudo talis simplr̄: nec talis ex gn̄atiōe: esto ꝙ esset ꝯnata: s3 vt nūc dispō vere colericissimi: ꝛ alie dispōnes nāliter sensibilr̄ lese respectu optime sani: que tñ sunt v̄tutis instrm̄ ad opa ꝑficiēda aiati corpis illi ꝑ se subordinata sunt fixe nāliter respectu aliarū egritudinū notatarū: ꝛ ꝑcipue cōparatiōe hita ad optimā sanitatē ad quā difficillime trāsmutant̄: ꝛ cū h̄ sunt egritudies: iō sunt egritudies simplr̄. Et corpa ita disposita quo ad oia mēbra vel maxie dn̄antia dicunt̄ egra simplr̄: ꝛ q2 multa talia sunt sana: iō ꝯcedat̄ egrū simplr̄ eē sanū: s3 vt nūc: q2 remisse: ꝛ nō multū nāliter fixe sana merito intēsionis in rōne sanoꝝ.

ℭ Puto tñ ꝯcedendū eē aliq̄d egrū simplr̄ eē egrū vt nūc: ꝛ nō sanū. vt p3 de colericissimo febriente: si sibi inest rō egri simplr̄ cū sit nālr̄ fixe distēperatū ꝛ nullo mō sibi ꝯueīt distō

sani. Et p3 q rõ post opp^m soluit pp equocationẽ illius ter
mini egr q̃ vtit gal. in locis allatis stricte. ¶ Et q̃ ad hoc
de prima suffic põne p breuitate. ¶ In qb^9 nota nec cecita
tẽ: nec leprã: nec carẽtiã manuũ: nec causonẽ: esto q essent
i pn^e. gnonis dici egritudies simplr: l3 plus q̃3 Cõmẽtator
dicat oppositũ: qd aũt dicẽdũ sit de sp r multũ dixi statim.
¶ Scda ãt via suppõit qd h nomẽ egrũ simplr qñq3 sumit
pp̃e p actu egro apto ita mãere: qñq3 p eo qd nõ est egrũ:
sed aptũ fieri egrũ. Et h nomẽ egrotatiuũ sumit: qñq3 pro
egro apto in egritudine manẽr: qñq3 p sano apto in egri/
tudine cadere. ¶ Dicit scdo q egrũ simplr de quo loquitur
hic Gal. est illud qd est actu egr. p3. qr hic loquit de egro
simplr diuiso i suas spẽs sicut supra sanũ diuiserat: r 9stat
q sanũ dixit vere r nõ q aptũ ẽ eẽ. ¶ Dicit 3°. Galle. velle
egrũ diuisu3 simplr: r vt nũc diuidi scd3 q quedã sunt ma
gis egra. r quedã minus: r q isti termini tã i egri q̃3 i sani
diffõne positi simplr sp nũc ex gnone multũ nõ ponunt ibi
ad ipoztãdũ circũstãtiã tpis. s3 modũ fixiõis merito itẽsio/
nis dispõnis. vl remissiõis. ita q sanũ simplr ẽ sanũ ex gno
ne. i. fixe merito itẽsionis: sicut aliquẽ bñ eqtantẽ dicimus
ex gnone bñ eqtare vel natũ sup eq r semp est maxime fixe
sanũ. Et ita itelligat de egro r neutro illud tertiũ p3: maxie
ex descriptiõib^9 positis a Gal. in sp sano r sp egro: r silr in
talib^9 vt multũ. i qb^9 dixit maxie vel satis: r i tali: vt multũ
dixit a malicia derelictũ. vel ab optima qd nõ fecisset si no
tã tẽpore voluisset. ¶ Dicũt q̃rto q nullu3 simplr egrũ est
sanũ h mõ sumẽdo egrũ simplr. p3. qr egrũ r sanũ sunt 9/
ria: qd aũt Gal. dixit infra signa egri corpis simplr nũc di/
cemus sumpsit egrũ simplr mõ scdo: r ita cũ diuisit latitu/
dinẽ sanitatis in latitudinẽ sanor. egror. i. egrotatiuorum
r neutror. scdo mõ. Sed illud dictũ q nũc facta egritudo
est extreme 9ria sanitati optie nõ itelligit de egritudine vt
nũc. sed de egritudine simplr q̃ ẽ facta. i. ita fixa merito sue
itẽsionis: ac si esset facta. Qz si dicat lapsis nãliter 9uenire
diffõnẽ egri simplr dr q nõ cũ bene itelligit. nã debet dici
distẽperatũ ptñaliter aut inequale ptñaliter.

Queli/
bet egri
tudo sim
plr quo
mõ qua
libet vt
nũc dete
rior sit r
quo nõ.

Secunda questio

vtrũ qlibet egritudo sim/
pliciter q̃libet egritudine
nũc sit deterior lapsus. In ista qõne tenendo modũ plusq̃3
cõmẽtatoris de egro simplr qd ẽ nãliter lapsu3. ẽ pmo vn^9
modus rñdendi supponẽdo q oẽ corp^9 alio pfectionaliter
magis distãs a tẽperamẽto est deteri^9 lapsu3: hec suppõ p3
nã sit a optime sanũ r b. magis pfectionalr distãs ab eo q̃3
c. r h siue ptñalr ambo siue vnũ nãliter r reliquũ pter/
nãliter: r sequit q pfectio a. maiorẽ h3 pportionẽ ad. b. q̃3
ad c. alr. n. nõ plus distaret pfectio alr: r p 9ñs minor ẽ pfe
ctio. b. q̃3. c. t3 9ñs: qr si aliqua duo ad aliqd tertiũ cõparẽt
pportionib^9 ineq̃lib^9: illud ad qd tertiũ h3 maiorẽ ppor/
tionẽ ẽ min^9: cũ g ad. b. hẽat pfectio. a. maiorẽ pportionez
sequit. b. minus eẽ pfectũ r vltra min^9 est pfectũ. g magis
impfectũ. r p 9ñs deterius dispositũ: r deterius lapsuum.
¶ Tũc ponũt q̃sdã 9clõnes: p^a tota latitudo egritudis
nũc maiorẽ maliciã r impfectionẽ includit q̃3 totalis latitu
do egritudinis simplr p3. qr illa includit oẽm maliciã pter
nãlr sensibilr sufficiẽtẽ ledere: hec ãt solũ sanitates remis/
sas mõ 9stat aliquã talẽ pter nãm cũ violẽtia subito quasi
mortẽ inferẽtẽ eẽ oi sanitate lapsa peiorẽ. ¶ Ex q̃ seqt ex/
tremũ itẽsius egritudis nũc eẽ distãti^9 pfectionalr ab opti
me sano q̃3 extremũ intẽsius egritudis simplr. ¶ 2ª cõclo.
aliq̃ egritudo simplr: aliq̃ egritudie nũc ẽ deterior lapsus.
pbatur. capiẽdo corp^9 senile morti ppinquũ melãcolicũ. r
corpus iuuenile aliũde tẽperatũ: s3 nũc leuiter effimerans.
r p3 pmũ corp^9 plus pfectionalr distare a tẽperamento q̃3
scd3 cũ minus pficiat opatiões min^9 sit aptũ viuere. g ẽ de/
terius lapsum. 9ñs p3 ex suppõne. ¶ Et 9firmat 9clo: qr
aliqs lapsus nãlis aliquo pter nã3 est deterior. g aliq̃ egri/
tudo simplr aliq̃ egritudine nũc assumptũ p3. nã lapsus il/
lius senis in casu statim posito ẽ distãs ab optie sanitate p/
fectionalr certa distãtia. sit g sor. optie san^9. r incipiat labi
pternãliter quousq3 labat lapsu maiori q̃3 ille senex: r seqt
q añq̃3 labat lapsu dteriori labet lapsu min^9 malo q sit. c.
r p3 q cũ. c. sit lapsus pter nãm. lapsus ãt senis ẽ nãlis q̃re
aliqs lapsus pter nã3 aliquo lapsu nãli est min^9 malus.
¶ Cõtra istũ modũ arguit: r p 9 primã 9clõnẽ: qr quocũq3
egro nũc 9tingit inuenire egrũ simplr deteri^9 lapsu3. g nulla
est egritudo nũc q̃ sit maior lapsus q̃3 egritudo simplr. as/
sumptũ p3. nã quocũq3 egro nũc dato illud viuit: r p 9ñs
aliquãtulũ opatiões pficit. Sic g pfectio opationũ. c. tẽ sit
stat alic^9 egri simplr nõ eẽ opatiões pfectas sub gradu. c. s3
min^9. g stat aliqd egr simplr eẽ magis distãs pfectionalr
a tẽperamẽto: 9ñs t3 ex mõ arguẽdi i pbatiõe secũde 9clo
nis. r pbo añs: qr cũ egritudie simplr quãtũl3 pt corpus
morti appropinq̃re: r p 9ñs q̃3tulibet i opatiõib^9 deficere.
¶ D. pcedendo p egritudinẽ simplr vsq3 ad mortẽ ex toto
auferunt oẽs opatiões. g añ mortẽ q̃cũq3 gradu aliũ opa/
tionũ dato ad minorẽ veniet: r sic ad miorẽ. c. capio g istãs
in q̃ egrũ simplr nõ pt. c. gradu pficere opatiões: r seqt q
tunc erit deterior lapsus. nulla g egritudo nũc est deterior
lapsus q̃3 egritudo simplr. r sic falsum est cor^m.
¶ Contra scda3 9clõnẽ arguit sic. r supponit p q si sint ali/
qui duo lapsus q̃r vn^9 ẽ alio melior: tũc reliquũ ẽ p dete/
rior r itelligo h vnũ eẽ alio meliorẽ vel deteriorẽ: vel qr sit
pprie cõparãdo melior: vel qr vn^9 sit bon^9 r reliqu^9 nõ bo
nus: r ita de malo ista ẽ nõ p se. ¶ Suppono 2° q h p bonã
dispõnẽ itelligimus virtuti pportionatã pro ei^9 9seruatiõe
vel opatiõe: r pcipue loquamur de opatiõe p nũc: isto eni3
mõ vtunt hoies illi^9 vie. ¶ Suppono 3° q si sint due dispõ
nes corpis humani. quarũ vna est 9uenies instr3 ad pficiẽ
das opatiões hois sani: r ad ipsius 9seruationẽ: reliq̃ vero
nullo sit vel esse possit instrm aie hois ad pficiendũ aliquã
vite opationẽ vel 9seruationẽ ei^9: s3 agat ad totius corru/
ptionẽ r opationũ ipedimẽtũ: q pria est magis pportiona
ta vtuti: p3. qr p illã pt vtus quoq̃ mõ attigere finẽ: r nõ p
reliquã. imo phibet: r seqt: tũc primã esse meliorẽ scdã: r
9sequẽter tũc scdam esse deteriorẽ prima. ¶ Suppono 4°
nullũ lapsu3 pternalẽ eẽ virtutis instr3 ad pficiẽdũ opatio
nẽ: s3 eẽ ad lapsu3 ipediẽdũ. quẽlibet nãlẽ vo eẽ vtuti instrm
ad pficiẽdã vel saltẽ aptũ eẽ: vt sic p3. qr est sanitas. iste nã/
lis. Reliqu^9 vo. iõ pternalis dr. qr nõ ẽ sanitas. vel instrm
mõ dicto. ¶ Ex his p3. quẽlib3 lapsu3 pter nã3 quol3 nãli
lapsu fore deteriorẽ: qr quilibet talis est minus bonu3 nãli
cũ nullus talis sit vtutis instrm ad pficiẽdas opatiões: sed
agit ad ipedimẽtũ vtutis: qlib3 aũt nãlis est vtutis instrm.
vt ponit vltia suppositio. ¶ Dic forte dr negãdo. q ql3 la/
psus pternãlis nõ sit instrm vtutis: nõ dr q febris putrida
totius calor exñs i febriẽte q tot^9 calor ẽ instrm aie ad faciẽ/
dũ opa q̃ fiũt in isto febriẽte. ¶ Adhuc tñ stãte illa rõe o3
9cedere saltẽ aliquẽ lapsum pternãlẽ exñtẽ i corpe minus
pfectionalr distãtẽ a tẽperamẽto aliquo nãli lapsu corpis
magis pfectionalr a tẽperamẽto distãte esse deteriorẽ: qr r
si forte aliqs lapsus pter nã3 est virtutis instrm: ad pficiẽdas
opatiões aitñ aliqs est q nõ ẽ ita sicut vbi gfa venenositas ex
pestilẽtia aere vel veneno vel morsu acq̃sita: r sic lapis ve/
sice r multi similes. Corpe. n. tẽpato incipiẽte paulatim infici
veneno imediate p^9 pñs instãs erit illud min^9 pfectionalr
distans a tẽperamẽto: r min^9 lesum q̃3 sit collectissim^9 senex
morti ppinqu^9 siue vicin^9 solũ nãlr distẽpat^9: r tñ dteriori
lapsu erit lapsu3: qr illa venenositate: r illa venẽositas erit
dterior lapsus quocũq3 nãli iuxtaposita. ¶ Itẽ arg^m factũ
ad pbãdũ 9clõnẽ: tũc nõ valebit nec pbabit p rõnẽ factã
q aliquis lapsus nãlis aliquo pter nãm est deterior. Nam
admisso casu. dico q sor. tẽperat^9 imediate post h labet la
psu deteriori b. nãli. r nũc nullo lapsu labitur: vt p3 de tẽ/
peramento q incipit venenositate labi.

¶ Rñdendo

¶ Rñdēdo ad h dubiū volo loq gnālr vtꝝ aliqs lapsus pter nām aliquo lapsu nāli sit min⁹ malus: ꝛ qꝛ ponēdo lapsuz pter nāz esse aie instrm res nō hȝ difficultatē. iō suppo nam⁹ hāc esse dñiam īter lapsuz pter nām ꝛ nālē: qꝛ lapsus nālis est instrm aie ꝓportionatū ad faciendū operatiōes viuētis. Sȝ pternālis nō est. h supposito. ¶ Item clarū est ꝙ capta tota latitudine lapsus pter nām possibilis in iuuene in p instāti iuuētutis: ꝛ tota latitudine lapsus nālꝭ possibilis in iuuene in eodē instāti etatis maiorē malitiaȝ includit latitudo illa pternālis lapsus ꝙ̄ latitudo lapsuū nāliū. Nā in ea includunt̄ egritudines qb⁹ in media boraꝛimo q̄si subito more infert̄: ꝛ tam mala dispō nō pōt esse nālis iuuenē ptate posita. ꝑ respectu cuiuslibȝ gradus etatis lapsus maior est aliqs pter nām possibilis: ꝙ̄ lapsus aliqs nālis possibilis ꝓ eodē instāti etatis: ꝛ aliqd egrū quocūqȝ sano eiusdē etatis est deteri⁹ lapsuz. Sȝ nūc volo loq sine ista limitatiōe ad ptatē. ¶ Notādū ꝑ p ꝙ aliquē lapsuz possum⁹ dicere magnū pfectionalr ſm modū loquēdi doctoꝝ. aliquo triū modoꝝ. vno mō positiue: ꝛ isto mō nullus lapsus est magnus nisi ille merito cui⁹ operatiōes corpis nō sunt apte fieri ita pfecte sicut fierēt eo deducto: alijs parib⁹ quātū est pōle. vbi gr̃a. soꝛ. febrit etī⁹. ꝛ merito hui⁹ febris operationes sūt iperfecte. ita ꝙ nō sunt nisi pfectionis vt triaꝛ deducta febre alijs pib⁹ soꝛ. faceret eas pfectas vt q̄tuoꝛ. tunc ista febris iperficit positiue opatiōes p vnū: ꝛ quātū ad hūc modū nullus lapsus mere nālis est magnus positiue: qꝛ eo deducto alijs pib⁹ nō meliores fierēt operatiōes: ꝛ in h mō nō cōparant̄ lapsus nālis ꝛ pter nām. ¶ 2⁹ mō dr̄ aliqs lapsus magn⁹ pūatiue: ꝛ h dupl̄r. vno mō in cōpatione ad virtutē: vt est opationuȝ factiua: ꝛ in h mō lapsus dr̄ magnus qꝛ vtus p illū tāqȝ p instrm nō pōt facere opatiōes pfectissimas. ſm ꝑ ꝙ min⁹ est aptus lapsus. vt vtus p ipm opet̄ perfecte: ita dr̄ maioꝛ: ꝛ ille q nullo mō est ꝓportionat⁹ vt vtus p ipm ꝓducat opationē: est maxim⁹: ꝛ est. n. h mō iperfectionis iperfectissim⁹: cuȝ nullo mō hac pfectione pticipet q̄ est esse vtutis instrm. ꝛ h scd̄o mō qlibȝ lapsus pter nāȝ qlibet nāli est deterioꝛ. vt pȝ ex suppōnib⁹: qꝛ qlibet nālis aliquo mō est instrm vtutis: vt ē opationū ꝓductiuꝛ: ꝛ aliq̄ mō sibi ꝯuenit. Lapsus aūt pternālis nullo mō ꝯuenit. ¶ Alio mō dr̄ lapsus magn⁹ pūatiue in relatiōe ad optime sanū. ꝛ isto mō ille lapsus est maioꝛ merito cui⁹ opatiōes corpis in q̄ est p se plus deficiūt: vel apte sūt deficere ab opatiōib⁹ optime sani. ꝛ h mō data febre q̄ ipedit opatiōes soꝛ. ista nō dr̄ magna ſm magnitudinē ipedimēti qd̄ facit in soꝛ. sȝ ſm magnitudinē ipedimenti qd̄ p se faceret si in optie sano fieret alijs deductis pter nēcīo ꝯña. ꝛ isto mō cōtingit aliquēȝ lapsum nālē aliquo pternāli esse maiorē. ꝛ p ꝯñs peiorē lapsum. nā dispō senis ꝓpe mortē est talis ꝙ si poneret̄ in iuuene q̄tūcūqȝ tēperato faceret ipm plus deficere ab opationib⁹ suis ꝙ̄ si in eo poneret̄ mediocris causon vel venenositas ꝛ iō dr̄ peioꝛ. Nō ergo malitie illius lapsus nālis in h cōsistit ꝙ nō cōpatit̄ secū ita bonā dispōnem ꝙ corpus possit facere, ita pfectas opatiōes sicut fac ille causonicās aut venenat⁹. ¶ Et hec venenositas iō dr̄ h mō minus malus lapsus. qꝛ nō obstāte ꝙ nullā pficiat opationem: īmo ipedit: tñ cōpatitur secū dispōnē pficientē plus dū secū ꝯiungit̄ ꝙ̄ cōpatiat̄ illa senilis dispō. ¶ Et ad hūc intellectū ꝓcedūt suppō ꝛ cōclusio scd̄a pus posite scd̄m quē 3ᵐ modū magnitudinis lapsus vel malitie negādum est ꝙ si sint alique due dispōnes q̄rū vna est vtutis instrm ad opa pficiēda: ꝛ reliq̄ nō: ꝙ illa q nō pt esse: sit deterioꝛ vel min⁹ bona: nisi in cōpatione ad vtutē: vt est opationū ꝓductiua. ¶ Cōcedendū est 2⁹ quacūqȝ egritudie nūc repiri aliquā sanitatē simplr semp deteriorem. nā quacūqȝ egritudine nūc data cū ista corpus viuit ꝛ aliquāto gradu pficit opatiōes. ꝑ cū sanitas semp terminet̄ ad nō gradū pfectionis operationū versus mortē. iō dabit̄ aliqs talis semp sanus deterius dispositꝰ aliquo egro pter nām dato. imo qlibet tali egro aliqd semp sanū est deterius lapsuȝ. ꝛ multa alia potes p te elicere: ꝛ ſm h sumēdo egritudinē simplr ꝓ lapsu nāli sensibilr ledente operationes respectu optime sani: ꝛ egritudinē nunc ꝓ lapsu pter nām: pȝ q̄ño ad titulū q̄ōnis videtur ſm viā pluriū cōmentatoꝝ. ¶ Sȝ alia via ponit egritudinē simplr: eē deteriorē lapsuȝ egritudine nūc: ꝛ egritudinē semp deterioreȝ egritudine vt multū. naȝ oēs sunt lapsus pternāles ꝛ differūt ſm magis ꝛ minus mō dicto. v.

Quoniā aūt ꝛ neutrū corpus tripl̄r dicebat̄. hoc qdem in eo ꝙ neutra extremarū dispōnuȝ pticipet. hoc vō vtraqȝ. hoc autē eo ꝙ aliq̄n qdē hac aliq̄n vero hac. Scd̄ȝ pmū qdē significatū neutrū erit corpus medium vere existens sanissimi corporis ꝛ egerrimi.

¶ Cū neutrū corpus trifariā dicat̄: aut qꝛ neutre affectiōis extreme sit pticeps: aut qꝛ vtriusqȝ: aut qꝛ interdū hui⁹: interdū illius cōpos sit: neutrū corp⁹ ex pma significatione erit qd̄ diligēter mediū existit: sanabilissimi corpis egrotabilissimiqȝ. Laurē.

¶ Qm̄ vero ꝛ neutrū corpus tripl̄r dicebat̄: vnū qdē qd̄ neutrius erat extreme dispōnis pticeps: aliud aūt qm̄ vtriusqȝ: aliud qm̄ aliquādo hui⁹: aliq̄n vero illius. Iuxta primū significatuȝ neutrū erit corpus: qd̄ exquisite mediuȝ est saluberrimi: ꝛ insaluberrimi corporis. Leoni.

¶ In isto caplo determinat de neutris, ꝛ diuiditur in duas ptes: qꝛ pmo repetit diuisionē neutri ſm sua significata posita supra. 2⁹ exeqtur de vnoquoqȝ. ibi 2⁹ (Scd̄ȝ primū ꝛc̄.) ¶ Dicit p ꝙ neutrū corpus dr̄ tripl̄r. vno mō ꝙ neutra extremaꝝ dispōnū pticipet: inter q̄s dr̄ neutruȝ. 2⁹ mō eo quia pticipet simul vtraqȝ dispōnū extremarum. tertio mō ꝙ sit aptum q̄nqȝ pticipare vnā: q̄nqȝ alia: ꝛ hec distinctio supra declarata fuit. ¶ Attēde tñ ꝙ qꝛ neutrū dr̄ in cōparatione ad sanū ꝛ egrū: nō opȝ neutrū in scd̄o significato vel in tertio esse vere neutrū. nam stat neutrū secundi significati esse egrū: ꝛ iterū stat tale neutrum esse sanuȝ: ꝛ ita stat de neutro tertij significatis vt infra videbit̄. Solū ꝑ neutrū primi significati est vere neutꝝ respectu extremoꝝ q̄ dr̄ neutruȝ.

¶ Scd̄m primū. Exeqt̄ ꝛ diuidit̄ in tres. qꝛ p de neutro ſm pᵐ significatuȝ. ꝛ 2⁹ de neutris scd̄i significati. vltio de neutris tertij significati. 2⁹ ibi (Scd̄ȝ vō scd̄ȝ) ibi 3⁹ (Scd̄ȝ vō 3ᵐ) Pria in duas. p ponit neutri diffōnē. 2⁹ diuisionē. cū declaratione mēbroꝝ ei⁹. ibi (Et hui⁹ qdē) Primo dicit ꝙ neutrū pmi significati est corp⁹ vere mediū sanissimi corpis ꝛ egerrimi. ¶ Ubi nota hūc locum aliter exponi ſm viā patauoruȝ ꝛ Gentilis: ꝛ alr̄ ſm plus ꝙ̄ cōmentatorē. Naȝ pmi dicūt oē neutrū pmi pternāliter esse dispositū ꝛ neutralitatem oēm esse dispōnē pter nām. ꝛ ꝯñter per egerrimū ꝛ sanissimū intelligūt sibi sanū optime: ꝛ egrū actu iter q̄ pōt eē p neutrū trāsmutatio. Nā illd̄ qd̄ ē in trāsmutari nō ē aliqd extremorū. iō illud qd̄ est in trāsmutari de sano i egrū: aut de egro i sanū nō est pfecte sanū neqȝ pfecte egrū: sȝ cū ē in termio pt dici pfecte illud: vt cū egru sim̄ ē pfecte egrū respcū ei⁹ qd̄ fuit in trāsmutatiōe: ꝛ ita intelligat̄ de sano. ꝑ q̄dāmō sanū ꝛ egrū sibi opposita inter q̄ pōt esse trāsmutatio pñt metaphorice q̄dāmō dici sanissimū ꝛ egerrimū. Neutrū autē oē pmi significati est h mō mediuȝ sanissimi ꝛ egerrimi vere p vtriusqȝ extremi abnegationē: qꝛ nō est h modo sanum: nec egrū. est ēt aliqd tale vere me⁹ nō soluȝ p abnegationē: sȝ p

eqdistātiā: vt illud qd̄ maxie existit i medio hui⁹ trāsitus ꝫ
ſm h̄ neutralitas nō tm̄ est mediū forme. ſ3 mediū trāsitus.
C Intelligēdo āt p ſaniſſimū optie ſanū absolute ꝫ p egerrimū pessime egꝝ. p3 iuxta hāc viā φ ſi itelligat̄ mediū me
diās p eqdistātiā φ nō oē neutꝝ h̄ mō ē mediū: qꝛ neutꝝ in
ſensibilr̄ diſtās ab optie ſano multū diſtat ſensibilr̄ a peſſi-
me egro. ꝫ iteꝝ capiēdo mediū p abnegationē multa ſūt ta
lia media ſm hāc viā q̄ nō ſunt neutra in p̄ ſignato ſicut ſa-
na nūc: nullo mō ḡ iſti pñt dicere in hac diffōne p ſaniſſimū
ꝫ egerrimū itelligi niſi illud φ dcm̄ ē. ꝫ iō iſti qꝛ ponūt tam
neutꝝ ſimplr̄ q̄3 neutꝝ nūc in eadē latitudie vniuoce neutꝝ
dicūt vno mō itelligi ſaniſſimū ꝫ egerrimū in diffōne neutri
ſiue ſimplr̄ ſiue nūc. C Plus q̄3 cōmētator vō innuit φ neu-
trū ſimplr̄ ꝫ neutꝝ vt nūc dicant̄ equoce mediū ſaniſſimi ꝫ
egerrimi: nā reſpcū alicui⁹ neutri: nūc neutꝝ ſimplr̄ ē extre-
mū: vt cū neutꝝ ſimplr̄ fieret egꝝ nūc trāſeundo per neutꝝ
nūc: ꝫ iō vult φ equiuoce itelligant̄ illi termini ſaniſſimū ꝫ
egerrimū in diffōne poſiti cū referūt̄ ad neutꝝ vt nūc: ꝫ cū
referunt̄ ad neutꝝ ſimplr̄: nā neutꝝ ſimplr̄ ē vere mediū ſa-
niſſimi. i. ſani ſp ꝫ egerrimi. i. egri ſp. C Et dr̄ vere mediū3.
qꝛ p q̄to ē in latitudie neutri ſimplr̄ nō limitādo gradū illi
us latitudinis: ꝫ ē eq̄liter diſtās ab vtroq3: ſm medici ꝯſide-
rationē: nā diſtat a ſano ſp p totā latitudinē ſani vt multū ꝫ
ab egro ſemp p totā latitudinē egri vt multū3. ꝫ ſic eq̄lr̄: nō
tm̄ ē necio mediū trāſit⁹: ſ3 tm̄ mediū forē: neutꝝ aūt vt nūc
alia rōne dr̄ mediū ſaniſſimi ꝫ egerrimi ꝫ ſi vniuoce: cū neu
tro ſimplr̄: ꝫ ē illud qd̄ p̄ternālr̄ ē neutꝝ: qd̄ ſolū vocāt neu
tra tenētes p̄cedētē pōnē: iō illud dr̄ eodē mō mediū ſaniſſi
mi ꝫ egriſſimi ſic i diffōne p̄cedētis dixerūt: ꝫ illo mō acci-
pit̄ ſaniſſimū ꝫ egerrimū in diffōne h⁹ neutri: nūc ſic ipſi in
diffōne neutri p̄mi ſignāti abſolute accipiebāt. Attendēdū
tn̄ ſm vtrāq3 viā φ aliqd eē neutꝝ in p̄n⁹ p abnegationē ex
tremoꝝ duplr̄ p̄t itelligi. vno mō φ nō ꝑticipet nā aliq̄ q̄ ſic
ſanitas vl̄ egritudo. 2⁹ mō φ non denoiet̄ ab aliq̄: qꝛ l3 hēat
ſanitatē vl̄ egritudinē. tn̄ nō dicat aliqd̄ extremoꝝ reſpectu
cu̇ū dr̄ neutꝝ. ꝫ h̄ mō puto verius ꝫ ſi cōſideras h̄ mō dicit
plus q̄3 cōmētator: ꝫ fugiūt multe difficultates. VI.

ET huiuſmodi qdē hoc ſimplr̄ tale ē:
qm̄ ex gn̄atione tale cōſtitutū eſt. Hoc
vō vt nūc qd̄cūq3 in pñti tpe medium
vere exiſtit ꝫ ſaniſſimi corpis ꝫ egerri-
mi. Eius vero qd̄ ſimplr̄ eſt: hoc qdē ſemp tale:
qm̄ in oīb⁹ etatib⁹ ſemp maxie p̄manet tale. Hoc
vero vt multū: qm̄ mutatiōes q̄ſdā eſt accipiēs.
C Scd̄3 vero ſcd̄3 ſignificatū neutrū erit corp⁹
cōtrarijs ſimul diſpōnib⁹ ꝑticipās ex gn̄atione
aut ſ3 vnā partē: aut ſm duas differētes. Scd̄3
vnā qdē vt ſi ſm alterā3 opinionē eucraton fue
rit effectiuaꝝ q̄litatū. Aut ſm vtraſq3 qdē oppo
ſitiones: ſ3 circa formationē aut magnitudinē3
aut numeꝝ ꝑticulariū aut poſitionē3 lapſuū aut
ecōuerſo. In his qdē correctū: aut oībus: aut in
qbuſdā in craſi vero delinq̄ns. In differētibus
vero ꝑtib⁹ ꝫ ſm oēs oppōnes pōt aliqd contra
rioꝝ ꝑticipare ſimul. Et ſp qdē3 tale eſt ſm oēs
etates manēs ſic. Ut multū vero eſt: qd̄ ꝫ p̄mu
tat̄ ſm aliqd: ita vero ꝫ qd̄ vt nūc neutrū erit cor
pus ſm ſcd̄m ſignificatū: aut eo φ ſm vnā par
tē hec habeat ſana: hec vero egra: aut inhereāt3
ei: aut circa partes differētes. C Scd̄3 vero ter
tiū ſignificatū neutrū erit corpus: qd̄ qdem mō
ſanū modo egrū in parte ſit tpis: quēadmodū3
inheret aliqb⁹ pueris qdē exñt. hus ſanos eſſe:
adoleſcētib⁹ vero factis egros: vel ecōuerſo. In
vno vero tpe ita neutrū vere qdē nō cōtingit cō-
ſiſtere: ſm vero latitudinē cōtingit. Scimus ve
ro qm̄ nunc dupliciter dicitur.

C Et item ex eo ipſo ſimplr̄ tale: qd̄cūq3 ab ortu Leuté.
nāe ita fuerit p̄paratū: nūc vero tale: qd̄cūq3 pre
ſenti tpe mediū diligēter exiſtit ſanabiliſſimi cor
poris egrotabiliſſimiq3. Porro ſimplr̄ neutrū
ſemp eſt tale: ſi cūctis etatib⁹ tale p̄maneat: plerū
q3 vero ſi q̄ſdā ſuſcipiat mutationes. Ceterū ex
ſcd̄a ſignificatiōe corpus neutrū erit: ſi cōtrario
rū diſpōnū3 ſimul ſit ꝑticeps ab ortu nāe: aut in
vno mēbro: aut ēt duob⁹ differētib⁹: in vno qui
dē ſi per alterā oppōnē efficientiū q̄litatū modi
ce fuerit tēperatū: aut per ambas qdē: ſ3 circa fi-
gmētū: vel magnitudinē: vel numeꝝ ꝑtium: vel
poſitionē: fuerit affectū: aut ecōtrario: in his qui
dē i perpeſſū3 oīb⁹ vel qbuſda3: ſ3 tēperamento
ꝑpeſſum. In mēbris aūt differētib⁹ fieri pōt: vt
aliqd ſimul per oēs oppōnes cōtrarioꝝ ꝑticeps
ſit. Ac ſemp tale erit: ſi per oēs etates maneat;
Plerūq3 aūt: ſi aliq̄tenus permutet̄. Nec ſecus
neutrū3 nūc corpus erit ex ſcd̄a ſignificatione: ſi
aut circa vnū mēbrū partim ſanabile ſit: partim
egrotabile: aut circa diūa mēbra. Neutrū aute3
corpus ex tertia ſignificatione erit: qd̄ interdum
ſanabile: interdū egrotabile inuicē reddit̄: quē-
admodū nōnulli extiterūt: pueri qdē ſanabiles:
prouectiores vero etate egrotabiles: aut cōtra.
At vno tpe ita neutrū cōſiſtere nō ꝯuenit. Por
ro cōſtat vt illud nunc bifariā3 dicatur.

C Et huius hoc qdē ſimplr̄ tale: qd̄ ab ipſo ortu Lcoul.
nāe ita eſt cōſtitutū: hoc vero vt nūc: qd̄ in p̄ſen-
ti tpe mediū exq̄ſite exiſtit ſaluberrimi: atq3 inſa-
luberrimi corpis. Ipſius aūt ſimplr̄: ſemp qui
de3 tale eſt id: qd̄ in oīb⁹ etatib⁹ tale p̄durat. Ut
multū aūt: qd̄ nōnullas recipit mutationes. Iu
xta vero ſm ſignificatū: neutrū3 erit corpus qd̄
ab ipſo ortu nāe cōtrariū ſimul eſt particeps di
ſpoſitionū: aut ſcil3 in vna parte: aut in duabus
differētib⁹: ꝫ in vna qdē ſi ſcd̄m alterā oppōnem
effectiuaꝝ q̄litatū bonā habuerit tēperaturam:
vel etiā ſm vtrāq3: ſed in formatione: ꝫ magni-
tudine: ꝫ numero partiū: vel ſitu delinq̄t: aut cō-
tra in his qdē recte ſe hēat: vel oībus: vel qbuſ-
dā: peccet aūt in tēperatura. In differentibus ve
ro partib⁹: ꝫ iuxta oēs oppōnes pōt q̄cq3 ſimul
ꝑticeps eſſe ꝯtrarioꝝ. Et ſemp qdē tale: qd̄ per
oēs etates in eodē habitu p̄ſeuerat. Ut multū

vero: qđ aliq̃ ex parte euariat. Ita vō ⁊ nūc neutrū erit corpus iuxta 2m significatū: q: vel parte in vna hec qdē ipsi salubria existūt: illa vero insalubria: vel in differētib⁹ ita afficit̄ ꝑtibus. ¶ Iuxta vero tertiū significatū neutrū erit corpus: qđ aliqñ qdē salubre: aliqñ vero insalubre existit: vt nōnullis accidit: q in pueritia salubritate corporis vigēt: quū vero ad iuuentutē ꝑuenerint insalubres euadūt: aut cōtra. In vno aūt tpe qđ ita est neutrū consistere negt: latius vero si accipiat̄ ꝯtingit. Nouimus aūt qđ nunc dupl'r dicit̄.

¶ Exequit̄ ponēdo diuisionē neutri ꝑmi significati: ⁊ explanādo mēbra diuisionis: ⁊ q: diuisiones v̄tualr̄ sunt due. q̄rū vna est subdiuisio. iō q̄tuor vident̄ termini declarandi: ⁊ intelligat̄ diuisio h̄ mō neutrū aliud simpl'r: aliud vt nunc. Itē neutrū simpl'r: aliud semꝑ aliud multū: diuidit̄ ḡ pars ista in q̄tuor: 2m ꝙ hec q̄tuor declarat innuēdo ꝑdictas diuisiones. 2ª ibi (Hoc vero vt nūc.) 3ª ibi (Eius vō qđ) 4ª ibi (Hoc vō vt) ¶ Dicit ꝑ ꝙ aliud est neutrum ꝑmi significati qđ est neutrū simpl'r: ⁊ est illud qđ ex gñatione est vere mediū sanissimi ⁊ egerrimi. ¶ Scđz expōnē plus q̄ʒ cōmentatoris isto mō intelligat̄ qđ est illud qđ per dispōnē nālem sibi: nec est sanū simpl'r: nec egrū simpl'r: ⁊ est breuiter sanuʒ remissus q̄ʒ sanū simpl'r: ⁊ magis q̄ʒ egrū simpl'r. ¶ Scđm vō patauos ille termin⁹ ex gñatione significat fixionē merito magnitudinis neutralitatis: ita ꝙ illud neutrū d̄r neutrū simpl'r ꝙ merito distātie sui lapsus ab vtroq̄ʒ extremorū respectu quorū d̄r neutrum est minime ad alterū trāsmutabile in cōparatiōe ad ea q̄ sunt eiusdē latitudinis: ⁊ nō simpl'r talis: ita ꝙ diuiso toto spacio inter sanū ⁊ egrū sibi oppositū: in qđ est trāsmutabile. pars valde ꝓpinqua sanitati est merito lapsus modicū fixa: q: modicū distās a sanitate: ⁊ quātū est ex h̄ facile ad sanitatē ducibilis: pars aūt valde ꝓpinqua egritudini iterū q: modicū distat ab egritudine: merito huius ad egritudinē facile transit: ⁊ iō vtraq̄ʒ istarū merito distātie ab extremis inter neutralitates est modicū apta esse talis: vel facit corpus modicū fixe tale: vtraq̄ʒ ergo d̄r vt nūc: sed illa neutralitas q̄ est valde vicina medio puncto ex quocūq̄ʒ latere fuerit siue v̄sus sanitatē siue egritudinē: z d̄r merito distātie: nō facile ad aliqđ extremū ꝑmutabilis. ⁊ iō d̄r neutralis simpl'r: ⁊ talis ex gñatione ad sensuʒ datur: ⁊ cōcordat h̄ cū supradictis q̄ de egro ⁊ sano notauimus. Et 2m ꝙ neutrorū qđdā est neutrū cōualescētie: q: a morbo vadens ad sanitatē: qđdam decidētie: q: a sanitate vadēs ad egritudinē: neutra aūt cōualescēne: vt sic ab intrinseco: facilius trāseūt in sanitatē q̄ʒ in egritudinē: neutra vō decidētie facilius trāseūt in egritudinē q̄ʒ in sanitatē ab intrinseco.

A
Neutrū conualescētie ꝓpinquū egri non ē neutrū vt nūc.

Sed tūc est dubiū capto neutro conualescētie valde ꝓpinquo egritudini. vtrū illud debeat dici neutrū vt nūc: ⁊ v̄r ꝙ sic iuxta dicta: q: alteri extremo ꝓpinquissimū. Sed arguit̄ ꝙ non q: h̄ est difficilius ad vtrūq̄ʒ extremū trāsmutabile q̄ʒ erit trāsmutabile ad sanitatē: qñ erit in medio pūcto: ḡ si tūc dz dici neutrū simpl'r vt dictū est ꝑus seqtur ꝙ nūc est neutrū simpliciter. ⁊ assumptū ꝑme ꝑtis pʒ: q: nūc difficilius trāsmutabile est ad egritudinē q̄ʒ ad sanitatē: ḡ nūc difficilius trāsmutabile est ad egritudinē q̄ʒ tūc erit ad sanitatem: ʒ ꝯña: q: tūc minus difficile ad sanitatē erit trāsmutabile q̄ʒ nunc: ⁊ nūc ēt est difficilius trāsmutabile ad sanitatē q̄ʒ tūc ad eandē: vt pʒ. ergo nūc ad vtrūq̄ʒ extremū difficilius trāsmutabile est q̄ʒ tūc ad sanitatē: ⁊ sic est maxime fixe neutrū. Et simile fieret argu^m de neutro decidētie ꝙ ip̄m esset neutrum simpliciter statim cū a sanitate recedit.

¶ Dimittēdo aliorū rōnes puto dōm ꝙ vtrūq̄ʒ istoruʒ est neutrū simpl'r qñ est in medio distātie vel ꝓpe: ⁊ non qñ est valde ꝓpe alterū extremorū. ¶ Et ad arg^m dico ꝙ illud neutrū cōualescētie in ꝑn⁹ neutralitatis est difficilius trāsmutabile ad vtrūq̄ʒ extremū q̄ʒ qñ est in medio sit trāsibile ad sanitatē. Sʒ hoc nō est merito distātie. sʒ merito aliarū dispositionū que cū neutralitate cōiungunt̄. Sed merito distātie vel lapsus istud facilius valde ad egritudinē transmutaret̄ q̄ʒ qñ est in medio: sed qñ est in medio difficilius trāsmutaret̄ ad sanitatē vel ad egritudinē q̄ʒ nūc ad egritudinem: q: tūc plus ab vtroq̄ʒ extremo distabit q̄ʒ nūc ab egritudine. ¶ Et simil'r d̄r de neutro decidentie ꝓpinquo sanitati. hoc eni nō merito magnitudinis lapsus difficulter redit ad sanitatē: sed merito multitudinis humorū q sunt cā isti⁹ lapsus: ⁊ h̄ nō facit lapsuʒ simpl'r talem sicut ex supradictis colligi pōt: ⁊ si bñ ꝯsideras h̄ est meli⁹ q̄ʒ d̄re datū corp⁹ esse neutrū simpl'r cōualescētie: ⁊ tñ nō esse neutrū simpl'r. vt quidā dicūt. ¶ Plus q̄ʒ cōmētator aūt non cadit in hāc difficultatē: q: vult neutrū cōualescētie ⁊ decidētie nō esse nisi vt nūc neutruʒ. ¶ Nō 3° ꝙ hec latitudo q̄ est imaginata in medio parū trāsiens v̄sus sanitatē: ⁊ parū v̄sus egritudinē: q̄ vocat̄ neutralitas simpl'r. imaginat̄ diuisa. in tres ꝑtes: vna est versus sanitatē tota. alia v̄sus egritudine tota: ⁊ 3ª valde parua ꝑticipās v̄sus vtrūq̄ʒ modica latitudine. hec ergo 3ª d̄r neutralitas simpl'r semꝑ: q: merito lapsus in se minime ad extrema labilis. illa vō q̄ est v̄sus sanitatē ⁊ alia versus egritudinē dicunt̄ neutralitates simpl'r multum. ¶ Ex qb⁹ app̄et aliqđ neutrū vt nūc aliquo neutro simpl'r eē deteri⁹ lapsum vt neutrū vt nūc v̄sus egritudinē: ⁊ sibi valde vicinū: ⁊ aliqđ minus male vt illud qđ est sanitati vicinissimū: ⁊ ita cōparet̄ neutrū multuʒ ad neutrū sp: q: aliqđ est melius aliqđ deterius. vt pʒ ꝯsiderāti. ¶ Et ex his pʒ quō sequētes ꝑtes iuxta hāc viā sunt exponēde. s. de neutro nunc ⁊ de neutro sp: ⁊ vt nullā: nam illi termini in oib⁹ etatib⁹ ⁊ siles non nisi modū fixionis merito distātie ab extremis in illis diffinitionibus īportant. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hoc vero vt. Determinat de neutro nūc ⁊ dicit ꝙ aliqđ est neutruʒ vt nūc: ⁊ est illud qđ in ꝑsenti tpe. i. ꝑternāliter est vere mediū sanissimi ⁊ egerrimi: intelligēdo h̄ per sanissimū ⁊ egerrimū qđlibʒ sanū ⁊ egrū sibi oppositū iter q̄ pōt esse per mediū trāsmutatio: in tali eni trāsmutatione reperit̄ dispositio ꝑter nām insensibil'r ledēs: ⁊ corpus quamdiu nō est sanū: nec ēt sensibil'r lesuʒ sʒ tñ ledit̄ in suis operationib⁹: d̄r h̄ mō neutruʒ: q: neutrū nō fixe nāliter. Hec 2m plus q̄ʒ cōmētatorē. nā alia expositio dicta fuit.

¶ Eius vero qđ. Describit neutrū simpl'r sp: ⁊ dicit ꝙ de neutro simpl'r aliqđ est sp tale: ⁊ est illud qđ in oib⁹ etatib⁹ maxie ꝑmanet tale. ¶ Ubi notandū 2m viā patauorū ꝙ ly in oib⁹ etatib⁹ īportat ibi cū ly maxie vnā nōʒ fixionis merito lapsus. ꝙ illud est neutrū semꝑ in ꝑ̊ signato qđ merito lapsus inter oia alia neutra q̄ nō sunt neutra semꝑ maxime est aptū ꝑmanere neutrū: ⁊ q: illud qđ directe est in puncto medio est hō. vt supra dicebat̄: iō ip̄m d̄r neutrū sp: ⁊ alia sibi multū vicina ⁊c̄. ¶ Sʒ plus q̄ʒ cōmētator dicit neutrū sp nō iō dici tale. q: hʒ neutralitatē fixā ꝑ oēs etates permāsurā: q: vt dicit neutrū multū hʒ ēt taleʒ habitū cōgenitū per quē est aptū sp esse neutrū. sed d̄r ab aptitudine quā hʒ ad sp se neutral'r hr̄e ad egrotādū ⁊ iō non plus ad sanādū q̄ʒ ad egrotādū. i. illud qđ hʒ neutralitatē simpl'r ꝑmi significati v̄e in medio neutralitatis: q: v̄e nāl'r dispositū est ad sanādū sicut ad egrotādū: d̄r neutrū sp. ⁊ h̄ voluit dicere. G. cū dixit maxie esse ḡ neutrū cōuenit in oi etate tam neutro multū q̄ʒ neutro sp. Sʒ esse maxie neutrū: ⁊ in medio maxime hic in oi etate ꝯuenit oi neutro sp: ⁊ nō neutro multum. ¶ Ex quo app̄et ⁊ simul cū his que infra dicam de neutro multū ꝙ nō est de intētione plus q̄ʒ cōmētatoris ꝙ neutruʒ semꝑ sit pessime neutrū. sed maxime neutrū simpl'r per me

B

xime ab vtroqꝫ extremoꝝ in latitudie sua distare. ℂ Qꝫ aũt
arguit Magr̃ Jacob⁹ fundat̃ sup falso. nã supponit ꝙ for/
malis rõ neutri⁹ simplr̃ est esse lapsum isensibilr̃ ab optime
sano. ℂ Ex q̃ isert ꝙ nõ denotat̃ corp⁹ neutꝝ sp̃ vel multũ
nisi in r̃one ad optie sanũ. ꝛ ꝑ ꝯñs cũ ille termin⁹ sp̃ impor/
tet intẽsionẽ: ꝛ nõ ꝑ̃ps illud dcm̃ cẽ neutꝝ sp̃ qd̃ in latitudie
neutralitatis simplr̃ ẽ magis lapsuꝫ insensibilr̃ ab optima
sanitate. Pri^m enĩ suppo^m ẽ falsuꝫ ꝙ neutri⁹ simplr̃ formalis
rõ sit esse lapsuꝫ insensibilr̃ ab optia sanitate: sꝫ formalis ei⁹
rõ scd̃m plus q̃ꝫ cõmẽtatorẽ est cẽ vẽ in medio inter sanũ sp̃
ꝛ egrũ sp̃ ꝑ vtriusqꝫ abnegationẽ: ꝛ sic dr̃ neutꝝ nõ tm̃ in re
latione ad sanũ: sꝫ ad egꝝ. ꝛ sic nõ seq̃t̃ ꝙ illud qd̃ est magis
lapsuꝫ infra latitudinẽ neutralitatis sit max^e neutꝝ. imo ve
rius neutꝝ: ꝛ maxie ẽ illud qd̃ ẽ in medio pũcto latitudinis
neutralitatis simplr̃. sibi. n. ꝯuenit esse medium: nõ tm̃ ꝑ ab
negationẽ sꝫ per eq̃distãtiã. ℂ Et mirandũ ꝙ dicit Jaco. se
hãc q̃õnẽ determinare fm viã plusq̃ꝫ cõmẽtatoris ꝛ nullo
mõ narrauit illius põnem pꝫ falsum supponi ab eo in vno
notato ꝙ q̃lꝫ lapsus semp talis quolꝫ tali: vt multũ eiusdeꝫ
denoiatiõis sit deterior ꝛ maior lapsus ceteris ꝑib⁹. De/
ceptus ãt fuit. q: putauit se ita dictuꝝ in neutro sicut i egro
sed est alia rõ. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ Hoc vero vt. Describit neutꝝ multum ꝛ dicit ꝙ aliqd̃
C neutꝝ simplr̃ ꝑmi significati est tale: vt multũ. ꝛ est neutrũ
simplr̃ accipies q̃sdã mutatiões. ℂ Ubi nõ scd̃ꝫ plus q̃ꝫ cõ
mẽtatorẽ in neutro sp̃ esse aptitudinẽ ad neutralr̃ egrotãdũ
directe in medio. Jn neutro ãt multũ: q: nõ est talis aptitu/
do in medio directe inter sanũ ꝛ egrũ simplr̃. iõ cõtingit ꝙ
aliq̃ñ facilius mutet̃: q̃ꝫ neutꝝ semp: aut ad sanũ simplr̃: aut
ad egrũ simplr̃. nã duplr̃ põt corp⁹ neutrũ vt multũ recede
re a tro simplr̃ semp. vno mõ v̄sus sanitatẽ simplr̃: ꝛ tũc re/
cipit mutationẽ ad sanũ simplr̃. supple facilius q̃ꝫ neutrum
semp: aut v̄sus egritudinẽ: ꝛ tunc recipit mutationẽ versus
egrũ facilius. ꝛ iõ dñr ista hac rõne neutra vt multũ. ℂ Et
pꝫ legẽti plus q̃ꝫ cõmẽtatorẽ ꝙ habuit hũc itellectũ: lꝫ taꝫ
in neutro sp̃ q̃ꝫ in neutro multũ dicat multa q̃ non puto v̄a
puta ꝙ neutꝝ sp̃ est aptũ in medietate ꝑ̃is esse egrũ: ꝛ q̃dã
alia sunt: qb⁹ nõ innitorꝫ: sꝫ solũ quo ad h̄ ꝙ neutꝝ sp̃ meri/
to distãtie ab vtroqꝫ extremoꝝ est difficillime ad alteꝝ trãs
mutabile: ꝛ equalr̃ vel q̃si. neutꝝ aũt vt multũ aliqd̃ est fa/
cilius ꝑmutabile ad sanũ ꝛ aliqd̃ ad egꝝ: quãtũ est merito
hui⁹ distãtie fm ꝙ aliqd̃ est sanitati ꝓpinquus aliqd̃ egritu/
dini. ℂ Ex quo pꝫ. ꝙ si aliqd a sp̃ egro mutet̃ in sanũ semp
per neutꝝ simplr̃. nõ ꝑus fiet neutꝝ sp̃ q̃ꝫ vt multũ. imo pri
us fiet egꝝ. vt multũ: deinde neutrũ vt multũ.

ℂ Scd̃m vero. Notificat nũc neutꝝ scd̃i sign̄ati: ꝛ dimis/
sa gñali notitia tm̃ mẽbra diuisionũ explicat: ꝛ diuidit̃ in q̃
tuor ptes. ꝑ̃ notificat neutꝝ simplr̃. 2ª neutꝝ sp̃. 3ª neutꝝ mul
tũ. 4ª neutꝝ vt nũc: ꝛ q: diximus supra duos cẽ modos i gñe
hui⁹ neutri. s. eq̃lr̃ ꝑ̃cipãs: ꝛ ineq̃lr̃: h̄ ꝑꝑ breuitatẽ non di/
stinxit. 2^a ps est ibi (Et sp̃) 3ª ibi (Ut multũ) 4ª ibi (Jta vero)
Et ꝑ̃ posset diuidi: sꝫ lege totũ sil̃. ℂ Dicit ḡ ꝑ̃ ꝙ neutꝝ sim
pliciter scd̃i sign̄ati est corp⁹ ex gnõne sil̃ ꝑ̃cipans ꝯ̃rijs di/
spõnib⁹: aut fm vnã ptẽ: aut fm plures. ℂ Dicit 2° exẽplifi/
cãdo ꝙ põt ꝑ̃cipare sil̃ fm vnã ptẽ ꝯ̃rijs dispõnibus: vt si
sit eucratõ. i. bñ ꝯplonatũ fꝫ vnã oppõnẽ q̃litatũ effectiua
rũ. i. ꝑmaꝝ q̃litatũ: aut fm ãbas. s. tã in ꝯ̃rietate cali ꝛ fridi
q̃ꝫ hũidi ꝛ sicci. Sꝫ sit lapsuꝫ circa formam tm̃: puta q: aut
circa q̃titatẽ: aut nũeꝝ: aut põnẽ sumẽdo ꝓ situ ꝛ societate
i. sit lapsuꝫ in nã ꝯpõnalium: q: eꝫ. sit correctũ in his oib⁹
ad cõpõnẽ ꝑ̃tinẽtib⁹: sꝫ sit delinq̃ns. i. lapsuꝫ cũ crasi. l. in cõ
plexiõe. Sꝫ imaginãdo ꝙ tale corp⁹ ꝑ̃cipet dispõnib⁹ ꝯ̃/
rijs i diuersis ꝑ̃ib⁹. tũc fm oẽs oppõnes põt aliqd̃ sil̃ ꝑ̃ci
D pare ꝯ̃rijs. s. calo ꝛ frido: ꝛ hũido ꝛ siccore magno ꝛ ꝑuo. ꝛ
sic de alijs. ℂ Ubi nõndũ 2^m plus q̃ꝫ cõmẽtatorẽ ꝙ ꝑ ꝯ̃rias
dispões dcm̃⁹ itellige sanitatẽ simp' ꝛ egritudinẽ simp' : q̃

nõ sũt v̄e ꝯ̃rie: sꝫ sũt ptes extreme eiusdẽ latitudis. s. sanitatꝫ:
ꝛ fm h̄ corp⁹ ꝑ̃cipãs sanitate simp' in vna nã ꝛ neutralita
te in alia nõ esset neutrũ simp' scd̃i sign̄ati: ꝛ ita si ꝑ̃ciparet
egritudie simp' sp̃ ꝛ egritudie vt mltũ: similr̃: nõ ꝑ̃ciparet
sanitate simp' ꝛ egritudie simp' nõ cẽt neutꝝ scd̃i significati.
ℂ Cõis tñ scola hodie ꝑ neutꝝ scd̃i sign̄ati itelligit oẽ ꝙ sil̃
ꝑ̃cipat: aut in diuersis ꝑ̃ib⁹: aut in vna dispõnib⁹ diuersa/
rũ latitudinũ sub qb⁹ latitudinib⁹ nõ põt idẽ corp⁹ ab eodẽ
sil̃ denoiari: sũt aũt ille latitudies sanũ sp̃ sanũ mltũ: neutꝝ
sp̃ neutꝝ multũ: egꝝ sp̃ egꝝ multũ: ꝛ vnũqd̃qꝫ illoꝝ est diui
suꝫ ab egro nũc ꝛ neutro nũc. 2^m plus q̃ꝫ ꝯmẽtatorẽ. ḡ ꝑ ex/
tremas dispões itelligim⁹ hic tales q̃ sũt mõ dicto diuersa
rũ latitudinũ: ꝛ iõ cõiter dr̃: vt nullũ inueniam⁹ corp⁹ q̃liter
cũqꝫ dispositũ qd̃ nõ sub aliq̃ determinatoꝝ a Gal. cõprehen
dat̃: ꝛ fꝫ hũc modũ: q: neutꝝ ꝑmi sign̄ati dr̃ tale eo q: neu/
tra extremaꝝ dispõnũ ꝑ̃cipat ꝯ̃riaꝝ: ꝛ diuersimode expo
nebat̃ ly extremaꝝ in ei⁹ diffõne: ꝛ ly ꝑ̃cipat vt supra visũ
est: iõ nõ opponunt̃ rõ neutri ꝑmi sign̄ati, ꝛ neutri scd̃i. ꝛ iõ
seq̃t̃ ꝙ dato corpe in cõplone neutro sp̃: ꝛ in cõpõne neutro
mltũ: illud hac rõne cẽt neutꝝ scd̃i sign̄ati: ꝛ ẽt neutꝝ ꝑmi:
ꝛ pꝫ. h̄ ꝙ aliqd̃ sanũ simp' aliq̃ neutro scd̃i sign̄ati ẽ min⁹ sa
nũ: ꝛ aliqd̃ egrũ simp' aliq̃ tali neutro est min⁹ egꝝ: ex quo
ꝯsiderando poteris videre quõ hui⁹ neutralitatis latitudo
E sit valde maior alijs dictis latitudib⁹. ℂ Nõ 2° ꝙ illud dr̃
fm plus q̃ꝫ cõmẽtatorẽ neutꝝ simplr̃ in h̄ sign̄ato qd̃ ꝑ̃ci/
pat istis dispõnib⁹ sibi nãbilib⁹: ꝛ h̄ dat̃ itelligi per illũ ter/
minũ ex gnõne q̃ in diffõne ponit̃. ℂ Sꝫ iuxta alios neutꝝ
scd̃i sign̄ati dr̃ tale simplr̃ qñ est tale ꝑ tales dispões fixas
merito sue intẽsionis in sua latitudie: vt puta q: ꝑ̃cipat sa/
F nitate simplr̃: ꝛ egritudie simplr̃. ℂ Nõ 3° hic in lr̃a. a Gal.
per effectiuas q̃litates itelligi debere q̃tuor. ꝑmas q̃litates
s. caliditatẽ friditatẽ hũiditateꝫ ꝛ siccitatẽ: dñr aũt ab Ari.
ꝑme q̃litates 2° de gñatione nõ absolute: sꝫ ꝑme tangibiles.
nã lux est ꝑ̃or ꝛ dicunt̃ oẽs effectiue respcũ aliaꝝ tãgibili/
um: q: nõ fit gñatio vel corruptio sine trãsmutatione per il
las: vt colligit̃ eodẽ scd̃o: dicũ tñ ille cõparant̃ ad mixtũ ꝓut
ex elemẽtis hꝫ fieri dicunt̃ due eaꝝ actiue. s. calm̃ ꝛ friduꝫ:
ꝛ due passiue. s. humidũ ꝛ siccũ: q: magis disponũt ad pa/
tiendũ ille due q̃ꝫ ad agẽdũ. nõ ꝙ nullo mõ agãt: vt colligit̃
4° metha. reliqua in diffõne posita sunt clara.

ℂ Et semp q̃dẽ. Declarat sp̃ tale dicẽs: ꝙ neutꝝ sp̃ scd̃i si
gnificati est illud qd̃ in oib⁹ etatib⁹ manet tale. ꝛ itelligitur
ꝙ sit neutꝝ scd̃i sign̄ati simplr̃ merito nãrũ ꝯ̃riarũ: quibus
ꝑ̃cipat maxime fixe tale: vt si ꝑ̃cipat sanitate semp ꝛ egri
tudine semp. tale enim merito fixionis vtriusqꝫ ꝑ̃cipati est
maxime aptũ stare neutrũ scd̃i significati.

ℂ Ut multũ vero. Dicit ꝙ neutꝝ vt multũ in 2° sign̄ato
est illud: qd̃ ꝑmutat̃ fm aliqd a neutro sp̃. i. ẽ neutꝝ simp' ꝛ
nõ ita fixe neutꝝ merito dispõnũ ꝑ̃cipataꝝ sicut neutꝝ sp̃
sꝫ scd̃ꝫ aliqd. i. aliquo mõ facilius a tali dispõne ꝑmutabile.
v̄bi gr̃a: sanũ vt multũ in vno ꝛ egrũ vt multũ in alio.

ℂ Jta v̄o ꝛ qd̃. Determiat de neutro in 2° significato di/
cens ꝙ ipsum est tale: q̃ habẽs aut circa vnã partẽ q̃dam
sana. i. q̃sdam dispositiones sanas hec vero egra. i. quasdã
dispões egras: aut in diuersis ꝑ̃ib⁹. ℂ Et itelligat̃ sicut
dcm̃ est supra in simplr̃ tali: nisi ꝙ apud viã plus q̃ꝫ cõmẽta
toris istud ꝑ̃cipat egritudinẽ nũc q: est ꝑ̃ternãliter tale: sꝫ
scd̃m alios istud remisse est aptũ ꝑmanere tale: merito mo/
dice fixionis dispõnũ qbus participat.

G

Et q: loquimur de corpe siml̃ ꝑ̃cipãte diuer/ sis dispõnibus. Quero posito
casu: ꝙ Sor. sit sanus simplr̃ sp̃ in cõplone in extremo perfe
ctissimo: ꝛ in cõpõne sanus sp̃ in extrẽo v̄sus sanitatẽ mltũ:
plato ãt sit sanus simplr̃ semp in cõplone ꝛ cõpõne. quo ad
vtranqꝫ nãm: in extremo in quo Sor. est sanus in cõpõne: ita
tñ ꝙ nõ tñ inuicẽ ꝓportionentur ille due nãe in platone si/

Sortes i extrẽo itẽsiõe i ꝯplone sp̃ san⁹ i cõpõne i extrẽo

remissio res sanior nõ ẽ platone existẽte i eodẽ extremo sm ꝯplonẽ ꝛ cõpõnem.

cut in soz. vtꝫ soz. ẽ sanioz platone: ꝛ vꝫ ꝙ sic: qꝛ excedit sua cõplo: cõplonẽ platonis: ꝛ cõpõnes sunt eq̃ pfecte vt ponit casus: ꝛ cũ h̃ ille due nãe meli⁹ pportionant inuicẽ in sorte q̃ȝ in platone. igit soz. hꝫ pfectiorẽ dispõnẽ: ꝛ p ꝯña est sanior. ¶ In oppo^m arguit: tũc seq̃tur. aliqd̃ sanũ multũ aliquo sano semp eẽ pfectius sanũ. nã cũ casu ponat: ꝙ soz. sit in sexq altero pfectius sanus q̃ȝ plato. ꝛ icipiat soz. labi in cõpõne: ꝛ seq̃tur ꝙ imediate post h̃ soz. erit sanus: vt multum: ꝛ erit pfectius sanũ q̃ȝ plato: qa nunc in sexqaltera pportione est sanior platone. ꝛ min⁹ q̃ȝ in sexqaltero imediate post h̃. erit min⁹ sanus q̃ȝ nunc sit ꝛ plato est sanus sp. nã est maxie eucraton cũ sit sanus semp in cõplone: vt ponit casus: ꝛ ẽ maxime coeq̃le: qꝛ sanus sp in cõpõne. ḡ est maxie eucraton ꝛ maxie coeq̃le. ḡ est sanũ sp ꝯña tꝫ per descriptionẽ sp sani: ꝛ soz. est sanus: vt multũ: qꝛ nõ est max^e eucraton ꝛ max^e coeq̃le: vt ponit casus. ḡ ꝯ est falsa. ¶ Hic dicũt qdã negãdo casũ: ꝛ rõ est: qꝛ cõplo nõ dr̃ sanitas simplr̃ sp in cõplone: nisi sufficiat ad opationes ita pfectas: vt ꝯueniunt sano simplr̃ sp: ꝛ silr̃ cõpõ. mõ in casu posito cõplo in soz. pp malã vel sibi disproportionatã cõpõnẽ nõ sufficit in opationes sani sp: ꝛ silr̃ cõpositio in platone: nõ est ḡ poẽ ꝙ plato sit in vtraq̃ nã sanus simplr̃ sp in extremo remissi^o illis naturis inuicẽ disproportionatis: ꝛ ita soz. ex quo hꝫ cõpositionẽ sanã vt multũ cũ ea nõ põt cõplo sua eẽ sana simplr̃ sp: qa nõ põt facere opa debita sano simplr̃ sp. ¶ Cõtra rñsionẽ de platone arguit: ꝛ pono ꝙ plato sit sanus simplr̃ sp in vtraq̃ nã in extremo intẽsissimo. ꝛ incipit in vtraq̃ nã eq̃ pfectionalr̃ recedere a sanitate optima ꝯtinue eq̃liter quo ad pfectionẽ recedẽdo in ambab⁹ naturis quousq̃ fiat sanus multũ: ꝛ ꝯtinue labẽdo ad cõpositionẽ disproportionatã cõplonis: ꝛ cõpõis: ꝛ seq̃tur ꝙ aliqñ incipiet esse sanus: vt multum quo ad ambas nãs: aut ḡ per positionẽ de pñti: aut per remotionẽ nõ per positionẽ: qꝛ seq̃tur ꝙ daret minus lapsus a sanitate semp. qd̃ est falsũ. ḡ per remotionẽ: qa in illo instãti nõ est sanus vt multũ: sed sanus semp ꝛ imediate post erit sanus multũ: ꝛ pꝫ ꝙ tũc est in vtraq̃ nã sanus simplr̃ semp in extremo remississimo. illis naturis sibi disportionatis: vt ponit casus. ¶ Jõ forte negat casus ꝓ forte: qꝛ si est sanus multũ in vna nã: nõ est sanus sp in alia cũ merito vnius nãe lapse alias suas opationes iperficiat: ꝛ sic nõ sit sanitas semp. ¶ Cõtra: tũc seq̃t ꝙ nõ dabit neutrũ scd̃i significati participãs vtroq̃ extremo. s. sanitate simplr̃ in vna nã ꝛ egritudine in alia: qꝛ merito egre: sana ipediret in opationib⁹. ꝛ nõ diceret sana simplr̃. videt igit casus admittẽdus.

¶ Ideo alij dicũt admittẽdo casũ pmũ ꝛ ꝯcedũt soz. eẽ perfectius sanũ platone: ꝛ admisso scd̃o casu ꝯcedũt ꝙ imediate post h̃ soz. est sanior platone: ꝛ ꝙ nõ est incõueniẽs aliqd̃ sanũ multũ aliquo sano semp esse pfectius sanũ eiusdẽ etatis ꝛ sexus: ꝛ ꝯñr ꝯcedũt aliqd̃ sanũ. vt nũc aliquo sano simpliciter eiusdẽ sexus ꝛ etatis pfectius sanum. ¶ Et 3° aliqd̃ egrũ simplr̃ aliquo neutro simplr̃ eiusdẽ etatis ꝛ sexus esse pfectius sanũ. ¶ 4° aliqd̃ egrũ vt nunc aliquo neutro nunc eiusdẽ sexus ꝛ etatis ꝛ nãlis ꝯplonis pfecti⁹ eẽ: nec sũt ille ꝯñes incõueniẽtes nisi ponant reliq̃ paria exceptis naturis in qb⁹ vnũ est sanũ multũ ꝛ reliquũ sp: vel vnũ neutrũ ꝛ reliquũ sanũ simplr̃: vel vnũ egrũ ꝛ reliquũ neutrũ.

¶ Nec est incõueniẽs ꝙ. a. est sensibilr̃ lesũ in opationib⁹ respectu. c. ꝛ. b. respcũ eiusdẽ est solũ insensibilr̃: ꝛ tñ. a. est minus lesũ q̃ȝ. b. sic nõ ẽ icõueniẽs ꝙ. a. ꝛ. b. sint eq̃lia. ꝛ. a. est sensibilr̃ mai⁹. c. ꝛ. b. nõ. vt si in lõgitudine. b. insensibilr̃ excedere. c. ꝛ silr̃ in latitudine: ꝛ silr̃ in ꝓfunditate. a. vo stãte eq̃li in latitudine: ꝛ pfunditate excedat in lõgitudine tñ ꝙ equalet excessui. b. in istis trib⁹ dimẽsionib⁹.

¶ Tertio rñdẽt qdã admittẽdo casũ pmũ ꝛ negãdo ꝙ soz. est sanior platone: ꝛ cũ dr̃ cõplo soz. est pfectior ꝯplone platonis: ꝛ cõpõnes sunt eq̃ perfecte: negat ista minor: ꝛ qñ dr̃ vtrũq̃ est in extremo remississimo sanitatis simplr̃ sp in cõpositione. ḡ sunt eq̃ pfecte: nego ꝯñam nisi alia apponãtur paria. Nã qñ cõpositio ꝯiungit cũ cõplone sibi disproportionata pfectior ꝛ ꝯpositio est iperfectior sanitas. ꝛ iõ i platone cõpositio ꝯiuncta cũ sibi disproportionata cõplone: licet sit in se pfecta: compõ tñ fit sanitas sp in extremo iperfectissimo. Sꝫ in sorte qꝛ cõpositio ꝯiungit cõploni meliori ꝛ sibi magis pportionate. iõ ad h̃ vt fiat sanitas in extremo iperfectissimo sanitatis sp opꝫ vt sit in se absolute magis iperfecta q̃ȝ in platone: cõpositio ergo platonis est pfectior sortis: ꝛ sic argumentũ non procedit.

¶ Solet rñderi supponẽdo pmo ꝙ cõplo nõ dr̃ sanitas simpliciter in ꝯplone: qꝛ cũ cõpõne cũ q̃ ꝯiungit sufficiat facere opa sani simplr̃: nec ẽt cõpositio dr̃ sana simplr̃. qꝛ cũ illa pficiat corpis opationes optime sanitatẽ cũ optima si^e aliqñ nulla opatio pficit deficiẽte cõplone debita: ꝛ alr̃ nõ admitteret aliqd̃ esse sanũ in cõpõne ꝛ egꝝ in cõplone: qa ꝯpositio suas opationes tũc facere nõ põt: pꝫ ẽt ex alio qꝛ sit soz. optime sanus ꝛ labat in cõplone stãte compõne eadẽ: ꝛ pꝫ ꝙ ipse est eger: ꝛ tñ nulla est in ea egritudo nisi in cõplexione. Egritudo eni est dispõ per se ledẽs opationes. mõ a sola cõplexione mala p se lederet. Restat igit cõpõnẽ esse sanã. ꝛ tñ ꝓ tunc nullã suã opationẽ sufficeret pficere merito male cõplonis secũ ꝯiuncte. ¶ Cõfirmat. poẽ est ꝙ corp⁹ sit distẽperatũ in q̃litatib⁹ actiuis ꝛ optime eucraton in passiuis. vt colligit a Gal. 6° de regimie sani. cap° de regimie fridoꝝ. sit ergo ille soz. q sit fridus. sꝫ maxie bñ cõplonatus vel eucraton in passiuis: ꝛ q̃ro vtrũ cõplo sua media inter passiuas sit sanitas optima vel nõ: non põt dici ꝙ nõ: qa tũc non esset in oppõne passiuaꝝ maxime eucraton: qa sanus in illa esset magis eucraton: cuius tñ oppo^m dicit Gal. loco statim allegato. ¶ Si dicat ꝙ sic: cũ illa cõplo non sufficiat optimas operationes ꝓducere: qꝛ meliores cũ tẽperamẽto actiuarũ faceret vt ꝯstat: seq̃tur ꝙ cõplexio nõ dr̃ sana in tanto vel in tãto gradu sanitatis cõplonalis: qꝛ ꝓ tũc sufficit operationes pficere vel in tanto vel tãto gradu perfectas facere. ¶ Supponit scd̃o ꝙ iõ dr̃ aliq̃ cõplexio sana: qꝛ si ꝯiungeret alijs dispõnib⁹ sibi pportionatissimis faceret opationes sanas ꝛ non lederet in illis: ꝛ silr̃ iõ dr̃ aliq̃ cõplexio sana in tali vel tali gradu: qꝛ sufficeret cũ sibi debita cõpõne iungeret operationes pficere in tãto pfectionis gradu quantũ illi gradui sanitatis corrñdet. ꝛ silr̃ corpus est sanũ in cõplexione: qd̃ merito sue cõplonis sufficit operari absq̃ nocumẽto merito cõplonis ꝓueniente. ¶ Hec scd̃a pꝫ: qa aut dr̃ sana cõplo: qꝛ sufficit ad opationes sanas: aut qꝛ de se sufficeret deducto alioꝝ ipedimẽto: sꝫ nõ dr̃ mõ pmo vt dixit pma suppõ. ergo h̃ mõ scd̃o. ¶ His suppositis admittit casus ꝛ cũ dr̃ soz. est sanior platone ꝯcedit: ꝛ cũ addit sit in duplo si ita labat soz. in cõpõne: admitto imediate post hoc soz. est sanior platone. ꝯcedo: sꝫ nego ꝙ plato imediate post hoc est sanus simplr̃ vel ꝙ ipse sit sanitas simplr̃: ꝛ nõ valꝫ arg^m. est sanus simplr̃ in ꝯplone ꝛ cõpõne. ḡ est san⁹ simplr̃ sꝫ opꝫ addere. illis inuicẽ non disproportionatis. ḡ ꝛc̃. ꝙ tñ est in platone: ꝛ silr̃ nõ valꝫ. est egꝝ simplr̃. ḡ est egꝝ simp^r. in cõplone vel in cõpõne: qꝛ stat ꝙ sit in vtraq̃ simul pp indebitã pportionẽ: ꝛ nõ in vna: ꝛ si bñ cõsideres motiua huius positionis per ea poteris ipugnare ꝛ remouere tertiã rñsionẽ: ꝛ videbis plures ꝯñes inde cõcedendas.

¶ Scd̃m vero. Determinat de neutro tertij signati: ꝛ diuidit in tres ptes. pmo describit. scd̃o declarat. 3° remouet vnũ dubiũ. ibi 2° (Queadmodũ) ibi 3° (In vno vo) ¶ Dicit pmo ꝙ neutrũ tertij significati est illud qd̃ mõ. s. in vno tpe est sanũ: in alio est egrũ exposito mõ. Ubi nõ. ꝙ hic locus duplr̃ exponit. qdã eni intelligunt: ꝙ oẽ corpus: iõ dicatur neutrũ in tertio significato: qꝛ aliqñ est sanũ: ꝛ aliqñ egrũ. s. ꝙ si corpus per totã pueritiã permaneat sanũ: ꝛ in pn^o iuuentutis percutiat: ꝛ maneat egrum vsq̃ ad senectutẽ dicemus illud corpus neutrũ in tertio significato quia partici-

A pat vtroq3 extremo⁊ in diuersis tp̄ibus. ¶ Et si q̄ratur qñ est neutru3 dico q̄ nec in pueritia: nec in alijs etatib⁹ sed in tp̄e aggregato ex pueritia: ⁊ alijs etatib⁹. ⁊ hic modus fundat: q2 aliter nō esset ve⁊ dictū Gal. infra q̄ in vno tp̄e nō
B cōtingit vere esse ita neutrū. ¶ Et si querat q̄uo distinguit simplr: ⁊ nunc ⁊ semp ⁊ multū neutrum isto modo dicit q̄ ab actuali participatione neutraliter per totā vitā perfecte altera istarū contrariarū dispositionū sic q̄ illud qđ in eq̄li tp̄e est sanū sicut egrū est neutrū simplr semp. qđ aūt modicū plus in vno 2uo⁊ stat esse neutrū multū: ⁊ qđ modicu3 in vno morat: multū vo in alio est neut⁊ nūc in h̄ significato p̄ tp̄e p̄ quo adeq̄te est sanū nec p̄ tp̄e p̄ quo est egrum. ¶ Alia est expositio q̄ neutrum in tertio significato dicatur ab aptitudine participandi vtroq3 extremo⁊ um: ita q̄ sanū aptum aliquādo infirmari est neutrū ⁊ egrum aptum sanari est neutrū. ¶ Et si queratur qñ est neutrum in tali significato: dicitur q̄ quādocūq3 habet istam aptitudinem sanandi ⁊ egrotandi sicut sana anteq̄3 neutralitatē decidentie incurrant: ⁊ egra saluandar: ⁊ hoc innuit plus q̄3 cōmentator licet aliter ambigue neutro nunc.

C **Sed tūc restant** due difficultates. ¶ Prima q̄uo distinguat neutrum tale
D in simplr ⁊ nunc. ¶ Scđa vtrū sit dabile corpus in pueritia sanū: aptū tñ egrotare in iuuētute. Sequēdo ergo via3 plus q̄3 cōmentatoris qñ aptitudo in pueritia est nālis per quā inclinat ad egrotādū vel distēperatū est ad egrotādu3 sicut puer ex pr̄e podagrico: aut leproso: aut calculoso aut ptisico q hereditarie paratus est in talē egritudinē cadere talia inquā dicunt neutra simpliciter que puto diuidi in talia semp: ⁊ talia multū scđm q̄ merito illius neutralitatis sunt fixius neutra vel minus fixe. illa vero dicunt vt nūc neutra in hoc significato que habēt hanc dispōnem preter naturā vt qui p̄pter gulam ⁊ luxuriā ⁊ labores ⁊ frigora nati praua optime sani incidunt podagram ⁊ cōsequenter dispositi remanent ad recidiuā. ¶ Sed scđm aliā viam puto distinguēdū esse huius neutralitatis fixionē merito distantie ab aptitudine manēdi sanum tñ ⁊c. ¶ Scđa dubitatio est clara: nā pōt cōnasci aliqua qualitas que preparat ad h̄: vt tali tēpore quādo mēbra nō ita proprias humiditates retinebunt. ⁊ qñ iuncture erunt naturalr lassate egrotet corpus. que tamē non ante sufficit effectu3 producere. talis ergo in pueritia erit sanus: aptus vero in adolescētia esse eger: ⁊ ita econtra contingit: ⁊ precipue in his qui pueri aliqua humida egritudine cerebri egrotant sicut epilepsia ⁊ similes iuxta sententiā in aphō. Epilepsie quibus: ⁊ in alio aphō. epilepticorum iuuenibus.

Neutrū tale in simp'r: ⁊ vt nunc q̄uo distiguat: in pueritia ē dabile corp⁹ sanū: aptum tñ i senectute egrotare.

¶ **Queadmodū iheret.** Exēplo declarat q̄uo tale neutrū possit dari sicut accidit in qb⁹ inest aptitudo: vt cū sunt pueri sint sani ⁊ cū sunt adolescētes sint egri ⁊ econtra.

¶ **In vno vero.** Remouet dubium. posset aliqs dicere. vtrū contingat aliqđ tale neut⁊ esse vere in vno tp̄e. ⁊ dicit q̄ in tp̄e. i. mensura durationis vere vna idest indiuisibili sicut est instans. nō cōtingit esse ita neutrū: sed bene in tēpore vno cū latitudine. i. in tēpore diuisibili: s3 nos scimus q̄ nūc dicit dupliciter. s. de tēpore diuisibili ⁊ instanti diuisibili. iō hoc modo distinximus. ¶ Ubi nota q̄ ex hoc mouent quidā ad dicēdū primū modū accipiendi neutrū supraposītu3 in tertio significato: q2 si sumat neutrū pro habente aptitudinē: cū illa possit habere in vno instanti nō esset verum qđ hic dicitur. ¶ Alij tñ dicūt Gal. non velle hoc negare dari verū neutrū tertio modo in vno instāti: s3 q2 hoc neutrū importat aptitudinē ad duo cōtraria voluit dicere q̄ non contingit esse in actu sub illis in vno instāti sed actu: i3 bene in tēpore diuisibili: ⁊ q2 esse in actu est vere esse. ideo dixit isto modo in textu vere q̄de3 in actu quo ad vtrūq3 extremum ad quod dicitur potētia.

SAnū vero ⁊ egrū ⁊ neut⁊ corpus quotiens dicit ⁊ quale vnūqđq3 est: sufficienter determinatū est. De signis vero deinceps dicendū est.

¶ Igit corp⁹ sanabile: egrotabile: neutrū: quot modis dicat: ⁊ qđ nā vnūqđq3 sit: abūde diffinitū iam est. Restat vt de signis agamus. Laurē.

¶ Salubre igit: ⁊ insalubre: ⁊ neutrū corp⁹ quot modis dicat: ⁊ q̄le vnūqđq3 sit: sufficienter explicauimus. De signis vero deinceps dicendū. Leonic.

¶ Hic in pte diuisa superius epilogat continuādo 2sti libro dicēs q̄ dictū est quot modis dr̄ sanum ⁊ eg⁊ ⁊ neut⁊ corpus: sed deinceps dicēdum est de signis.

ATtende tamē q̄ postq̄3 hoc p̄hemiū exposui confirmādo me sñie illustriu3 medico⁊ latino⁊ q̄ in doctrina cōpositiua debeam⁹ vti vnico gñe demōstrationis: ⁊ silr in doctrina resolutiua vnico tñ gñe. venit ad man⁹ meas liber quē edidit Ga. de cōstitutione medicialis artis: ex finis notione q intitulat liber Ga. ad Pāphilū de 2stitutione artis medicīe: quē 2stat eē doctrinā ordinariā resolutiuā: ⁊ est p̄ certo ille de q̄ dixit ⁊ nos q̄dē eā alibi ptractauim⁹: postq̄3 dixerat q̄ nullus añ eū fecerat in medicia doctrinā resolutiuā. In h̄ q̄ libro. Ga. ostēdit q̄uo oēs artes rōnabilr debent p̄cedere ex finis notione: postea docet modū cognoscēdi p̄mo q2 est finis sciē medicinalis: ⁊ ostenso q̄ finis est facere sanitatē vel 2seruare: eo declarat q̄ queadmodum ille q vult esse domificator ⁊ vult scire dispōnē domus. op3 q̄ h̄ adiscat ex resolōne domus in suas ptes: vt tectū: pietes fundamēta vsq3 ad simplicissimas res opabiles. Ita o3 volēs facere sanitatē vel corpus humanū sanū p̄cognoscere: in qb⁹ ptibus cōsistit sanitas: ⁊ s̄m q̄s nōs in corpe hūano tā in 2plōne q̄3 in 2pōne ⁊ vnitate. Qđ fit cognoscēdo mēbra organica: ⁊ simplicia: ex qb⁹ corp⁹ hūanū 2stituit ⁊ opatiōes ⁊ vtilitates dictorū mēbro⁊: ⁊ silr humores ⁊ elemēta: ex qb⁹ ista mēbra cōponunt. ¶ Et ad cognoscēdū ista est opus demr̄atiōe. ⁊ vtit illa siue fuerit demr̄atio q2. siue q̄dē pp q̄d: ⁊ si fuerit res q̄ solū sensu certificat: docet q̄uo p̄sentum debem⁹ inspicere: ⁊ ita in alijs modis qb⁹ acqrim⁹ cognitionē p̄ticulariū p̄ncipio⁊. ¶ Et ita nō vr̄ velle q̄ solū vnico gñe demr̄atiōis debeamus vti in doctria resolutiua: imo q̄ vtamur ad cōplēdā doctrinā resolutiuā q̄ est ex finis notiōe diuersis gñibus demr̄ationū: gñibus diffōnū ⁊ cap venationib⁹ ⁊ pōnibus ⁊ diuisionib⁹ ⁊ alijs p̄tib⁹ opoztunis: q̄s docet logica. ¶ Et postq̄3 h̄ fecerit sp̄ p̄cedēdo ad magis simplicia q̄ñq3 o3 ex cōpositis in mēbris corpis hūani: ⁊ in sanitatib⁹: ⁊ q̄ñq3 dissolutionē faciēdo nō toti⁹ integralis in ptes integrales: sed gñis in suas spēs: ⁊ ita de modis 2seruādi sanitatē ⁊ de modis p̄seruādi a morbo sigillati3 ostēdēdo ptes medicine docet afferre demr̄ationes vel alia vtilia ad acqrēdā certā cognitionē quousq3 tota scia cōpleat. ¶ Et iō nō puto aliquā opinionē supius narratā: de doctrina ordinaria resolutiua: aut doctrina ordinaria cōpositiua esse vera3. Et p̄bo rōne. nā cū isti dicant. q̄ Gal. loqtur de ordine vñ attēdēdo in tota scientia medicine. ⁊ iste nō pōt esse per vnicum modū demōstrationis saltē s̄m eos: q2 per demr̄ationem q2. nō sciremus p̄pter quā cām res est: ⁊ in scia medicine nō possum⁹ semp p̄cedere p̄pter q̄d. igit nec sola demr̄atione q2. possumus cōplere sciam medicine: ⁊ sic nullus duo⁊ ordinū neq3 compositiuus neq3 resolutiuus potest esse vniuersalis in hac sciētia. Et tu ista considera.

¶ Explicit liber primus Ugonis Senensis super libris Techni Galie.

¶ Incipit liber scđs micro Techni. I.

Sunt aūt ⁊ hoꝝ signoꝝ sana qdē: q̄cūq̄ p̄sentis sanitatis sunt signa demōstratiua ⁊ future ꝓnostica: ⁊ prius facte rememoratiua.

Laurē. ¶ Indicātia igit̄ sanitatem signa sunt: si p̄sentem sanitatē ostēdunt Prognostica si futurā. Cōmemorātia si p̄teritam in animum reuocant.

Leoni. ¶ Sunt aūt ⁊ ex his salubria. Quidē q̄cūq̄ presentē indicant sanitatē: ⁊ futuraȝ prenunciant: ⁊ preteritā memorie subijciunt.

Egra vero signa ⁊ p̄sentis egritudinis demōstratiua sunt ⁊ future ꝓnostica ⁊ prius facte rememoratiua.

Laurē. ¶ Nec secus egra signa si p̄sentē egritudinē demonstrant: indicantia existunt: si futuram: prognostica. Cōmemorātia vero: si preteritam in mentē reponunt.

Leoni. ¶ Insalubꝛa ẜo q̄ ⁊ p̄ntē indicāt egritudinē: ⁊ futurā p̄nūciāt: atq̄ p̄teritā memorie subijciūt.

Ecūdū ẜo ⁊ hoc neutra ⁊ q̄ neutrarū dispōnū: demōstrātia sunt: ⁊ ꝓnostica: ⁊ rememoratiua. Et sunt signa ẜm aliquid qdē sanā: ẜm vero aliqd quideȝ egrā declarātia dispōnem. Et hec quidē ẜm tēpora sanis ⁊ egris insunt.

Laurē. ¶ Pari mō signa neutra indicantia: ac ꝓgnostica. Itē cōmemorātia hn̄r: aut vbi nullā penitus īdicēt affectionē: aut nihilo magis sanā q̄ȝ egrā dispōnē: aut aliq̄tenus sanā: aliq̄tenus egrā dispositionē: aut vbi interdū sanā: interdū egraȝ. Nā ⁊ hec quoq̄ ꝑ triū tēpoꝝ diuersitate sił indicātia: ꝓgnostica: ac cōmemorātia censentur.

Leoni. ¶ Eadē rōne neutra dn̄r: q̄ neutrā dispōnē ostēdūt: ꝓnūciāt: ⁊ memorie subijciūt: ⁊ q̄ nihil oino de dispōnibus indicant: vel nihilo magis salubrē q̄ȝ insalubrē dispōnē ostendunt: ⁊ partim qdē salubrē: partim vero insalubrē indicant dispōnē: ⁊ qua aliq̄n qdeȝ salubrē: aliq̄n vero insalubreȝ. Et hec quoq̄ ẜm tria tēpora: veluti salubria ⁊ insalubria appellantur.

¶ Explanata diffōne medicine quo ad capła corpoꝝ: intendit in h̄ scđo libro ad eius explanationē quo ad signa: ⁊ cāȝ ordinis diximus supra. ¶ Diuidit̄ p̄ns liber in q̄tuor p̄tes p̄ncipales. p̄ enī ponit quandā signoꝝ distinctionē. 2° ponit signa sanoꝝ corpoꝝ q̄ dicunt̄ signa sane. 3° signa egroꝝ taȝ simpł'r q̄ȝ vt nūc ẜm modū plus q̄ȝ cōmēta. 4° signa neutrorū. 2° ibi (Existib⁹ sanis) 3° ibi (Signa egri corpis) 4° ibi (Ea qdē q̄ sunt egrotatiuoꝝ) ꝓpe finē scđi libri. p̄° in duas p̄tes. p̄ ponit vnā distinctionē. 2° duas remouet dubitationes. ibi 2° (Appellat̄ ẜo) ¶ Dicit p̄ Gal. innuēs istā distinctionē. signoꝝ tā sanoꝝ q̄ȝ egroꝝ q̄ȝ neutroꝝ q̄dam sunt demr̄atiua q̄dā ꝓnostica. q̄dā rememoratiua: nā oia signa q̄ sunt p̄sentis sanitatis demr̄atiua aut future sanitatis pronosticatiua aut p̄us facte rememoratiua dicunt̄ sana: ⁊ ꝓportionabił'r dicēdūȝ de egris ⁊ neutris in p̄ significato: sed illa q̄ significant ẜm vnā p̄tē sanitatē: ⁊ ẜm aliā egritudinē dicunt̄ neutra secūdi significati. Illa aūt q̄ significant in vno tp̄e debere esse sanitatē in alio egritudinem: dicunt̄ neutri in 3° significato. Est ergo notādū q̄ q̄ signū nō dr̄ tale a medico nisi merito sui significati: iō denominādū est ab illo sanū egrū aut neutrū. ¶ Nota 2° q̄ per signū in ꝓposito intelligimus oē illud per cuius sensitiuā noticiaȝ sumus apti in intellectu aliqd. vel idem cognoscere sub rōne sani egri vel neutri. sanitatis egritudinis vel neutralitatis. Nā non est incōueniēs: vt infra videbitis: idē sub vna rōne esse signū sui sub alia. ¶ Dr̄ aūt demr̄atiuū: q̄ significatiuū p̄sentis per modū p̄sentis. Et ꝓnosticū aliq̄n dr̄ large: vt infra: aliq̄n stricte: vt hic: ⁊ dr̄ q̄si ꝓcul nosticū. i. faciēs rei ꝓcul existis. vel ꝓnosticū. i. faciēs rei noticiā añq̄ȝ sit. Et isto mō dicit̄ solū illud qđ significat futuꝝ sub rōne futuri. Rememoratiuū vero dr̄: q̄ significat p̄teritū per modū p̄teriti. ¶ Nota 3° q̄ q̄dā sunt significata imediate per hec signa: q̄dā mediate. vbi grā. video Sor. cum bono faciei colore: significat̄ imediate in facie esse sanguinē laudabilē. scđario vero cōiecturamur capitis cōplōnē tēperatā. ¶ Ex quo appet nō esse incōueniēs ideȝ signū aliqd significare per modū p̄ntis imediate: ⁊ eo mediāte significare dispōnē futurā: vel laudabilis vrine significat p̄sentē bonā digōnem venaꝝ: ⁊ per ɔ̄ns futurā sanitatē. ita etiā nō est incōueniēs idē esse signū demr̄atiuū ⁊ pronosticū ⁊ rememoratiuū. imo nō est incōueniēs idē signum esse sanū egrū ⁊ neutrum dūmodo significaret: exēpli grā. p̄sentē egritudinē: futurā neutralitatē: ⁊ futurā sanitatē: vt sunt signa apparētia cum febrib⁹ que dicunt̄ signa salutis. ¶ Ex quo sequit̄ hāc distinctionē hic positā non esse tanq̄ȝ realiter distinctoꝝ sed solū ẜm rōneȝ difficultas tñ est q̄ūo in signis distinguimus talia simpł'r. ⁊ vt nūc semꝑ ⁊ multū: ⁊ q̄ ista nō dicunt̄ nisi in relatione suoꝝ significatoꝝ: putādū est illa que significant dispōnē sanam semꝑ esse semꝑ talia: ⁊ q̄ multā multū talia: ⁊ sic de nūc. nec puto h̄ argumētū valere. s. signū q̄dcunq̄ est significat sanitatē. ergo est sanū semꝑ: sequtur tñ q̄ semꝑ est sanū cū quo stat q̄ semꝑ est sanum nunc. ¶ Deinde cū dicit. IIII.

Appellantur aūt hec oia qdē signa a veteribus medicis pronostica: ⁊ si presentiū aut preteritorum aut futuroruȝ declarantia sint.

¶ At q̄ vocant̄ interduȝ hec oia signa ab antiq̄s medicis prognostica: q̄ȝuis presentē aut preteritam significent dispositionē. Laurē.

¶ Vocantur aūt nō nunq̄ȝ a vetustioribus medicis hec omnia signa ꝓnunciatiua: q̄ȝuis p̄sentium ac preteritoꝝ indicatiua. Leoni.

¶ Remouet duas dubitatiōes. Et p̄ dicit q̄ h̄ oia signa tam demr̄atiua q̄ȝ rememoratiua q̄ȝ ꝓnostica a veterib⁹ medicis appellant̄ ꝓnostica: ⁊ iō libri signoꝝ dicunt̄ ꝓnosticoꝝ: licȝ in eis multa signa p̄ntiū dispōnū ponant̄. V.

¶ Et vtilitas qdē magna est: ⁊ demōstratiuorū ⁊ pronosticorū: ⁊ minor vero rememoratiuoruȝ.

¶ Ac maior vtilitas est indicātium ⁊ pronosticoꝝ minor cōmemorātiū. Laurē.

¶ Usus vero nō p̄uus ex ꝓnūciatiuis: atq̄ indicatiuis: mior aūt ex his q̄ memorie subijciunt. Leoni.

¶ Scđo posset q̄s dubitare vtrū oium istoꝝ signoꝝ cognitio sit eq̄liter vtilis. ⁊ dicit q̄ nō. nā vtilitas demr̄atiuoꝝ ⁊

C ꝓnosticoꝝ est multa. ſꝫ rememoratiuoꝝ est pauca. ℂ No/
ta ergo ꝑmo. vt ſupra dr̄ ꝙ ꝓnosticū dr̄ duob⁹ modis. ꝑmo
large q̄ſi ꝓ alio noſticū: ⁊ ſic oē ſignū eſt ꝓnosticū. ſcḋo mō
ſtricte: vt idē valeat ꝓnoſticum ꝙ q̄ſi prius faciēs noticiaꝫ
de re q̄ȝ ipſa ſit: ⁊ hoc mō dr̄ ſolū de ſigno ſignificāte rē per
D modū futuri. ℂ Nō 2° ꝙ vtilitas demr̄atiuoꝝ ſignoꝝ eſt ꝑ
infirmo: q2 ꝑ ea cognoſcit medicus diſpōneꝫ egri: ⁊ iudicat
qd operari oꝫ. imo eſt neč̄aria hec cognitio in ope medicīe: ⁊
cōfert ēt medico ꝓ quāto bn̄ curādo cū finis bonus ſeq̄tur
E acqrit gl̄iam ⁊ vtile. ℂ Signa ēt ꝓnoſtica ꝓprie vtriq3 ſunt
vtilia ⁊ medico ⁊ infirmo: nā medicus per ea reputat̄ excel
lēs: ⁊ pōt pacto añ aduētū de ꝑcio formare: vt vult Galy cō
mēto ꝑ. ꝯferūt ēt infirmo ꝙ ꝑ ea ꝑparat ſe medic⁹ vt occur
rat diſpōnib⁹ futuris aut male ꝓhibēdo quātū eſt poſſe: aut
F bona ꝓmouēdo. ℂ Signoꝝ ṽo rememoratiuoꝝ vtilitas ē
medico: q2 indicādo ꝑterita q̄ nō vidit putat̄ in arte ſua ex/
cellēs: ⁊ eſt infirmo: q2 cognita diſpōne ſanitatis ſcit medi/
cus ad quē gradū debeat corp⁹ reducere ⁊ quā cōplōnem
ꝯſeruare ⁊ menſurat ꝑ ꝑteritā ſanitatē ꝑſitē egritudinē ſm̄
qḋ ab illa diſtat: ⁊ q2 ꝑma iuuamēta ſunt ꝓportionabiliter
maiora infirmo q̄ȝ medico. ℂ Itē q2 infirmus magis confi
dēs in medico citius liberat̄. Un̄ Gal. ꝑ ꝓnoſtico. Ille plu/
res ſanat de quo plures ꝯfidūt. ℂ Et Aui. 6° n̄ aliū ꝑte q̄rta
plus valꝫ ꝯfidere infirmi q̄ȝ medicine: vtilitas ṽo ꝓnoſtico
rū īfirmo ⁊ medico medio mō ꝓportionat̄. ſꝫ rememorati/
uoꝝ vtilitas ꝓportionabilr̄ plus ꝯtinet medico. iō dixerūt
doctores ⁊ ꝓ ꝑte Gal. ꝑ ꝓnoſticoꝝ cōmēto 5°. ꝙ rememo/
ratiua ſunt ſoli medico vtilia. ꝓnoſtica medico ⁊ infirmo.
demr̄atiua ſoli infirmo. VI.

Xiſtentib⁹ vero corporib⁹ ſanis: his q/
dē ſimplr̄: his vero vt nūc: que ⁊ ſana
dicunt̄. Simplr̄ ſanoꝝ corpoꝝ dupli/
cē dicimus eſſe drīam: hec qdē eorum
ſemꝑ eſſe talia: hec vero vt multū. Semꝑ qdem
talia q̄cūq3 habēt optimā cōpōnē: vt multū ve/
ro quecūq3 ab hac multū deficiunt.

Laurē. ℂ Cū igit̄ corpora ſint ſanabilia ſimplr̄ ⁊ nunc: q̄
ēt bn̄ualētia noīant̄ ſimplr̄ ſanabiliū corpoꝝ du
plicē haberi drīam docuim⁹: eo ꝙ hec ſemꝑ ta/
lia: illa plerūq3 exiſtāt: ſemꝑ qdem quoties opti
mā habeāt ꝑparationē: plerūq3 ṽo quoties ab
ea ipſa optima ꝑparatione nō lōge abſiſtant.

Leoni. ℂ Cū vero ſint ſalubria corpa: hec qdē ſimplr̄:
hec vero vt nūc: que ⁊ bene valentia dr̄. Salu/
briū ſimplr̄ corporū duplicē dixímus eſſe diffe/
rētiā: qm̄ nōnulla qdē ſemꝑ: nōnulla ṽo vt mul
tum eſſent talia: ⁊ ſemper quidem que optimaꝫ
cōſtitutionem ſortita ſunt vt multum vero: que
non magnopere ab illa recedunt.

ℂ Poſita diſtinctiōe ſignoꝝ in ſana egra ⁊ neutra. Itēq3 i de
mr̄atiua ꝓnoſtica ⁊ rememoratiua. In hac ꝑte determinat
de ſignis ſanoꝝ corpoꝝ ꝑncipiēs a meliori diſpōne: ⁊ diuidit̄
in duas ꝑtes: q2 ꝑ ponit ſigna ſanoꝝ ſp. 2° ſanoꝝ vt multū: ⁊
ibi 2° (Eoꝝ ṽo q̄ qdeꝫ deficiūt) Pria ꝑs diuidit̄ in duas: q2
ꝑ repetēdo q̄dā dicta. In ꝑ inuit vnā diſtinctionē ĝn̄aleꝫ ſi/
gnoꝝ ſanoꝝ. 2° ſpāliter enūerat ſigna optie ſanitatis. ibi 2°.
(A ſuba qdē ipſa ⁊c̄.) ℂ Dicit ꝑ. ꝙ q2 q̄dā ſūt ſana q̄ ſūt ta
lia vt nūc: q̄dā ṽo ſimplr̄: ⁊ eoꝝ ṽo q̄ ſunt ſimplr̄ talia q̄dā
ſunt ſꝑ talia q̄dā vt multū: iō ſꝑ talia ſūt q̄cūq3 hn̄t optimaꝫ
cōpōneꝫ. i. optimā ſanitatē. Et vt multū talia ſunt quecūq3
deficiūt ab iſta: ſed nō multum. VII

Ognitiōes ṽo eoꝝ ⁊ ab īherētib⁹ ſm
ſube eoꝝ rōnē oꝫ fieri: ⁊ ab his q̄ nec̄i/
tate hec ꝯſequunt̄ effectib⁹ ⁊ caſib⁹: q̄
etiā accidētia vocamus ꝓprie.

ℂ At cognoſci talia opꝫ ab his que iſunt ſm ſub Laurē.
ſtātie rōnē ⁊ actionib⁹ neceſſario ſubſequētib⁹ ⁊
caſibus: que ꝓprie accidētia nominamus.

ℂ Hoꝝ aūt dignotiones ſumēde ſunt ab his: q̄ Leoni.
ſcḋm eſſentie rōnē ipſis inſunt: ⁊ ab his q̄ ex ne
ceſſitate cōſequunt̄ operationibus: caſibuſq3: q
proprie accidentia vocantur.

ℂ Dicit 2° ꝙ cognitiōes. ſ. ſanoꝝ q̄dā ſumunt̄ ab his q̄ iſunt
ſm rōnē ſube: q̄dā ſumūt̄ ab effectib⁹ nec̄ario: ꝯſequentib⁹
ea q̄ ſūt in rōne ſubali: q̄dā ſumūt̄ a caſib⁹ q̄ effecta ⁊ q̄s ea
ſua vocam⁹ ꝓpe accn̄a. ℂ Uult ḡ in ſūma ꝙ ſignoꝝ ſanoꝝ
ſimplr̄ q̄dā ſumūt̄ a ſubalr̄ inherētib⁹: q̄dā ab effectib⁹: q̄/
dā a caſib⁹. ℂ Nōndū ḡ ꝙ h nomē ſuba q̄nq3 ſumit̄ ꝓ vni/ H
uſcuiuſq3 rei eſſentia: ⁊ iſto mō dicim⁹ colorē eſſe de ſuba al
bedinis. ⁊ iſto mō dicunt̄ ſubalr̄ inherētia illa q̄ ſunt eadeꝫ
ſubalr̄ ſiue eſſentialr̄ cū eo cui dicunt̄ ſubalr̄ inherere: aut
illa q̄ꝝ rō icludit̄ in rōne alioꝝ diffinitiua: ṽbi ĝra in ꝓpoſi/
to nr̄o illa dn̄r ſubalr̄ inherētia ſanitati q̄ ſunt idē eſſentialr̄
cū ſanitate: vel q̄ꝝ rō in diffōne ſanitatis includit̄: vt bona
cōplō bona cōpō. ℂ Nō 2° ꝙ hic ꝑ effectū nō oꝫ intelligere
rē vltimate ꝓductā ſed effectionē vel opationē imediate fa
ctā a ſanitate. ℂ 3° nō. ꝙ eoꝝ q̄ depēdēt a ſanitate vel egri/ D
tudine q̄dā imediate ꝓcedūt ab eis: q̄dā mediate. Illa ergo
q̄ imediate ꝓcedūt ab illis: vt ſic nō dicunt̄ caſus: ſꝫ illa que
alio mediāte ꝓducunt̄ ſanitate vel egritudine dicunt̄ caſus
a medico. Diſtinctio ḡ poſita nō plus ſignificat niſi ꝙ ſigno
rū optie ſanitatis q̄dā ſunt idē realr̄ cū optia ſanitate: q̄daꝫ
ſunt imediate depēdētia ab eadē: q̄dā ṽo mediate ab eadē I
dependēt: ⁊ tūc pꝫ ſufficiētia diuiſionis.

Sed dubitatur q2 vr̄ ꝙ ꝑ aliqd poſſum⁹ ſigni/ Solū ꝑ
ficare ſup optimā ſanitateꝫ qḋ effectus
eſt eius cā. nā ſi cā ſit ſenſui nota: pōt ita bn̄ ſuū effectū noti ſꝫ optia
ficare ſicut effectus cām. ℂ Alr̄. n. nulla eſſet demr̄atio ꝓ/ ſanitate
pter qd. vt ſi ex tēperata cōplōne cerebri arguerē bonitatē ſignare
odorū: q2 odra ſuis principijs atteſtant̄. ℂ Scḋo q2 ex vno nō poſſu
effectu vnius cauſe ſignificamus multotiens aliū effectuꝫ: mus.
ſicut per citrinitatem oculoꝝ que eſt effectus oppilationis K.
pori fellei ſignificamus ſup albedinē ſecū que eſt alius effe
ctus: ⁊ ſup lingue albedinē. ⁊ ſup ſtomaci dolorē: ⁊ ventris
ſtipticitatē. Et iō qdaꝫ per effectus intelligūt oīa cauſata a
ſanitate. Et per caſus oīa que cū tali vel tali ſanitate ſignifi
cata plurimū cōiungunt̄: ſiue tā q̄ȝ cāe potētes per accidēs L
ad talē rē cōcurrere: ſiue tā q̄ȝ effectus eiuſdē cāe cū ſignifi/
cato vel alio modo cōiter cōcomitās. ℂ 4° notādū hoc no
mē accn̄s apud logicos q̄nq3 iportare terminū de plurib⁹
ꝑdicabilē in q̄li accn̄taliſ: ſicut eſt vnū de q̄nq3 ꝑdicabilib⁹.
ſcḋo ꝓut importat rē alteri inherentē nō cōponētē cum eo
cui inheret ſubſtāntialiter vnū: ſicut albedo dicit̄ accidens.
tertio ſumit̄ pro omni re cauſali. q̄rto ſumit̄ apud medicos
pro omni re ꝑter naturā corpori humano aduenietē: vt pro
morbo cauſa morbi ⁊ accidēte cōſequēte morbuꝫ. vt tertio
de accidenti. caplō ꝑmo dixit Gal. ℂ Dico ergo nomen ac
cidentis ⁊c̄. Quinto ſumitur ꝓ omni diſpōne a ſanitate vel
egritudine mediate vel imediate dependente: ⁊ hoc modo
dicūt qdā eſſe cōmune ad cauſas: ⁊ effectus ſiue operatio/
nes: ⁊ ſic ſumit̄ a Gal. hic. Sexto ſumitur pro diſpoſitione
ſequente ſanitatem vel morbum nō immediate: ſed alio me
diante: ⁊ dicūt ꝙ h modo ſumit̄ prout conuertit̄ cum caſu.
Septimo ꝓ diſpōne ꝑter nām ſequente morbū: aut neutra
litatē: ⁊ hoc mō diſtinguit̄ res preter nām: in morbum cām

τ accñ̄a. ℭ Nõ videri⁹ nõ eẽ incõueniẽs idẽ eẽ substãtialr̃ inherẽs mõ ocõ sanitati τ casum. Nã debita q̃ritas carnis i musculo brachij: τ debitũ tẽpamẽtũ q̃litatũ i eodẽ sũt sbaliter iherẽtia sanitati musculi: τ sunt casus sanitatis cordis τ cerebri a q̃b⁹ mediãtib⁹ spũtib⁹ depẽdẽt. τ silr̃ opõ respcũ vnius ẽ respcũ alteri⁹ casus: vt visio ẽ opõ oculi τ casus respectu opõnũ cerebri. ℭ Ex quo appet hanc ẽt Gal. distinctionẽ nõ poni tanq̃ nec̃io realr̃ distinctoꝝ: sʒ tanq̃ differẽtiũ ꝑʒ rõnẽ. Idẽ. n. ẽ signũ sumptũ a casib⁹ τ opõnib⁹. τ idẽ põt eẽ signũ sumptũ a casib⁹ τ sbalr̃ iherẽtib⁹. nõ tñ coicidũt respcũ τ eiusdẽ significati. ℭ Ultimo nõ distictionẽ accidentiũ positã a Gal. 3 de accñ̄ti. τ ifra. hoc 2° q̧ aliqd̃ est actio lesa aliqd̃ exiens mutatũ: τ aliqd̃ q̃litas mutata. τ similiter oia genera signoꝝ egroꝝ reduci. ad hec tria gñā vl' sibi ꝓportionalia. Nã exiens a corpe est casus q̃litas mutata: τ aut est casus est vt citrinitas faciei casus opilationis aut est sbaliter iherẽs sicut calor i febre: actio vero lesa ẽ effectus: τ si infra prospicies reduces facile ad hec genera omnia signa dicenda. VIII.

Substantia quidem ipsa eorum: que ĩ optima cõpositione sunt contẽperantia similes quidem partes habentiũ in caliditate τ frigiditate τ siccitate τ humiditate: organicorum vero in q̃titate τ q̃litate cõponẽtiũ ea: τ adhuc in formatione τ positione pticularũ vniuscuiusq̧ τ totius organi.

Laurẽ. ℭ Ab ipsa quidẽ sbã optime ꝑparatiõis corpa dignoscunẽ: quoties ptes similares: calore: frigore: siccitate: hũiditate modice ɔ̄stent. Instrumẽtales vero mediocriter accomodenẽ q̃titate ac numero eaꝝ: q̃bus cõponuntur: atq̧ ẽt figmẽto singularũ ptium: totiusq̧ instrumenti.

Leoni. ℭ Ab essentia q̃dẽ ipsa coꝝ que optimã habent ɔ̄põnem: cõmoderatiõe cõsimilium q̃dẽ: in caliditate: frigiditate: humiditate τ sicci. Instrumentoꝝ vero: in quãtitate: ac numero eoꝛuʒ ex quibus componuntur: ac preterea formatiõe: situ partium singularuʒ: ac totius instrumenti.

ℭ Enumerat signa optime sanitatis spãliter. Et diuiditur in duas ptes. Nã ꝓ ponit signa sumpta a sbalr̃ inherẽtib⁹. 2° ab opõnib⁹ τ casib⁹. 2° ibi. (Ab his v̉o.) ℭ Dicẽ ꝓ. q̧ signa optime sanitatis sumpta ab ipsa sbã sunt in simplicib⁹ mẽbris ɔ̄tẽpantia. In caliditate fridicate hũiditate τ siccitate: sʒ in mẽbris organicis eq̃litas siue ɔ̄tẽperãtia in eq̃litate organi τ organoꝝ ɔ̄ponẽtiũ ipm. τ i nũero cõponẽtiũ τ i formatiõe. i. plasmate τ in põne: sumẽdo põnẽ ꝓ situ τ societate τ hoc tã in vnaquaq̧ pte cõponẽtiũ organicũ q̃ ẽt in ipso toto organico. ℭ Memorãdũ igiẽ ꝓ: q̃re ɔ̄plõ of. ꝓpria
A dispõ simpliciũ. ℭ Scđo nõ. q̧ tẽpamẽtũ põt ꝑcipi a medico tẽpato ꝑ tactũ: τ a medico distẽperato. nã vola man⁹ nõ in oib⁹ ptibus cutis ẽ par i calore: imo i q̃busdã ẽ calior. τ in q̃busdã min⁹ cala. τ iõ medic⁹ erudit⁹ assuetus tangẽdi corpora cognoscet tẽpamẽtũ in calo τ frido τc. τ q̃n̄q̧ ꝑ h̉ q̧ non imutareẽ indicareẽ temperat⁹. Distẽperatus ẽt ex assuefactiõe iã nouit q̃uo imprimiẽ in eius tactum a tẽpa
B toꝛ quẽ cognouit tẽpatũ ex opõnib⁹ τ casib⁹. ℭ Et si q̃ratur q̃uo aliq̃d põt esse signũ sui ipsi⁹. dĩm q̧ aliqd̃ sub vna rõne ɔ̄prehẽsum ꝑ sensum ẽ faciẽs sui ipsi⁹ noticiã sub alia rõne ꝑ intellcm̃ vt cõprehẽdiẽ ɔ̄plõ tactu tanq̃ talr̃ impri
C mẽs: sʒ per illud indicat itell'e ɔ̄plõnẽ eẽ sanã. ℭ Et si q̃ratur vtrum hoc signũ sumptũ a sbalr̃ inherentibus sit certissimũ. nã q̧ sic dicit Haly. in tex. q̧ nõ videt: q2 põt ẽ flegmaticũ accñ̄talr̃ ita calefieri vt oio ɔ̄silr̃ iprimat i tactũ sic tẽperatũ: τ tñ ꝑ tũc nõ eẽt optime san⁹ i ɔ̄plõne: vt cõstat. Hic dĩm nõ dẽ tale signũ sumptũ a sbalr̃ iherẽtib⁹ eẽ certissimũ τ ꝑcipue respcũ tẽperãtie: sʒ oʒ ɔ̄iũgere cũ illis signa sumpta ab opõnib⁹ q̃ Aui. 2 ꝓmi dixit certissima. d. q̧ coꝝ significatio ẽ ꝑ⁹. τ ꝑdurãs in q̃busdã tñ sunt certissima vt i q̃titate figura nũero positiõe ꝑ situ ptiũ extrisecaꝝ: τ sepe i ɔ̄plõnib⁹ distẽpatis valde q̃ nec̃io cũ tali mõ in talẽ tactũ imprimũt sunt distẽpate. Et voluit Haly. τ sic pʒ q̃uo ɔ̄tẽpantia siles ptes hñtiũ sit signũ sumptũ a sbalr̃ iherẽtib⁹ optie sanitatis ɔ̄plõnalis τc. ℭ Pro 2° v̉o ptẽ q̃ ad organica ptinet notãdũ q̧ ɔ̄põ diuidiẽ i q̃ttuor gña. s. q̃titatẽ ɔ̄tinuam nũeꝝ sitũ sumẽdo sitũ ꝑ loco τ societate τ plasma. ℭ Plasma v̉o diuidiẽ ẽt i q̃ttuor. s. figurã supficiẽ viã τ receptaculũ. mõ mẽbra ɔ̄silia: τ si nõ idigeãt his naturis i q̃tũ ɔ̄silia: tñ vt determiatẽ ptes organicoꝝ regrũt τ figurã: τ alia q̃dã de supradcis. vñ caro musculi ꝑ q̃to talis caro musculi brachij maiorẽ q̃titatẽ regrit q̃ caro musculi labij τ minorẽ q̃ musculi coxaꝝ. Et ꝑꝑ h̉ ad h̉ vt mẽbꝝ organicum sit in ɔ̄põne sanũ regriẽ partiũ ipsi⁹ debit⁹ numerus debita quantitas debitus situs τ plasma cõueniẽs τ in partib⁹ τ in organico toto ex illis partibus composito que cũ visu percepta sunt indicamus membrum in compositione optime sanum. IX. **D** **E**

Ab his v̉o que ex necessitate hic sequũtur similes quidem partes habentia: quãtũ q̃dẽ ad tactum in duritie: τ mollitie mediocritas: q̃tũ ad visuʒ bon⁹ color τ ꝑm leuitatẽ τ asperitatẽ mediocritas.

ℭ Porro ab his q̃ necessario subsequũẽ tactu q̃dẽ duritiei ac molliciei mediocritas. Uisu vero si nec oĩno leuis nec admodũ hirtus appet. Laurẽ.

ℭ Ex his vero q̃ ex necessitate ɔ̄sequuntur cõsimilia: quãtũ quidẽ attinet ad tactũ a mediocritate: q̃ in mollitie: ac duritie cõsistit. Quãtũ v̉o aspectum: a colore optimo: τ leuitatis: atq̧ hirsiditatis mediocritate. Leoni.

ℭ Ponit signa sumpta a casib⁹ τ opõnib⁹: τ diuidiẽ i duas. q2 ponit ꝓ signa sumpta a casibus. 2° ab operationib⁹. ibi 2°. (Scđm vero effectus) ℭ Dicit ꝓmo. q̧ signa sumpta ab his que ex nec̃itate ɔ̄sequunẽ sanitatẽ que vocantur casus exẽplariter dicaẽ in mẽbris simplicibus q̃tũ ad tactũ mediocritas i duricie τ mollitie: τ q̃tũ ad visum bon⁹ color τ mediocritas ꝑm aspitatẽ τ lenitatẽ. ℭ Nõndum: q̧ lʒ duricies sit sanitas vt q̃dã volũt: lʒ nõ sit gen⁹ vel spẽs sanitatis oibus membris cõicabilis: tñ q2 ipsa resultat a ɔ̄plõne reʒ in passiuis q̃ actiuis: vt colligiẽ 2° de ɔ̄plõnibus ex Gal. iõ respcũ istius dici põt casus. color aũt bonus dẽ ꝑmixtus ex albo τ rubeo viuidus splẽdens. Nã cũ sanguis sit rubeus τ membra radicalia alba debite permixtis illis color erit ꝑmixtus. mediocritas aũt ꝑm asperitatem τ lenitatem intelligiẽ: q2 sit corp⁹ mediocriter pilosum nec ex toto nudũ pilis: nec ex toto pilosum: vt pʒ ex arabica trãslatiõe: τ putãdũ est ita debere dici. Nã istud poniẽ signũ q̃tum ad visum. mõ aspitas τ lenitas ꝓprie sumpte potius essent tactu q̃ visu pceptibiles. ℭ Sʒ q̃riẽ quo mõ mediocritas pilorum significat sanitatẽ ɔ̄plõnalẽ. Rñdeẽ: q2 pili cassanẽ ex fumo adusto adhuc aliq̃d viscositatis retinente calor cũ est impotens ad eleuandum sit corp⁹ nudũ pilis: τ cum est nimiũ fortis sit corpus pilosissimũ. Cũ aũt hʒ in his q̃litatibus temperamentum sit mediocriter pilosum. ꝑcipue cuꝝ temperamento passiuarum. X **F** **G**

Secundum vero effectus operationū perfectio quam virtutem eorum nominamus.

Laurē. ℭ Si coloratus existit. Si actiones pfectas habet.

Leoni. ℭ In operationibus: a perfectione: quā ⁊ ipsaꝝ virtutem appellamus.

ℭ Ponit h̄ signū ab effectib⁹ siue ab opōnib⁹: ⁊ dicit ꝙ pfectio opōnū ē signū sumptū ab effectib⁹ optīe sanitatis q̄ pfectio vocat̄ v̄t⁹ a medicis: ita ꝙ v̄t⁹ opōnū idē ē qd̄ ꝯplemētū siue pfectio eaꝝ. ℭ Ubi nō oēs opōnes ab aīa ꝓuenientes fieri mediāte ꝯplone vt sumit̄ ꝑ⁹ p̄mi. c. d̄ etatib⁹: tn̄ opōnū q̄dā sūt i qb⁹ magis iuuant̄ p ꝯpōnēt ⁊ p ei⁹ d̄fectū magis leduntur. sicut visus audit⁹ mot⁹ voluntarij: q̄dā sunt in qbus ꝯpō ꝓpria mēbri operātis nō multū vr̄ ꝓdesse vel obesse sicut nutricatio ⁊ digestio. ⁊ silēs. maxime igit̄ ex pfectione opōnū in quibus minus fit per compositione iuuamentuꝫ indicamus optimam sanitatem complexionalem.

3 Nota secundo ꝙ hic cadit dubiū vtꝝ q̄lꝫ opō fiat pfectior i corpe tēpato q̄ȝ in distēpato: ⁊ vtꝝ i aīalib⁹ alijs aliq̄ fiat opō pfectior q̄ȝ sibi silis i spē fiat i hoīe. ℭ In q̄ dubio sūt tres modi dicēdi: quorū p̄m⁹ originē trahit ex trusiano. p cui⁹ declaratōe supponit̄ ꝑ. ꝙ nō oēs v̄tutes i mēbris eisdē simplicib⁹ inētes sūt p idē tēpamētū suaꝝ opōnū eq̄lr̄ pfectiue vt attractiua retentiua digestiua ⁊ expulsiua: ⁊ alie i vno mē° existētes nō sūt p idē tēpamētū pfectiue opōnū. h̄ suppō pꝫ ex Gal̄. 6. de accī ⁊ morbo: ⁊ Aui. ꝑ⁹ p̄mi. doctrīa. 6. c. de v̄tutib⁹ ministrātibus: vbi vult Aui. ꝙ q̄dā haꝝ v̄tutū plus vtit̄ siccitate: q̄dā pl⁹ hūiditate: q̄dā ampliori calitate. ℭ Et Gal̄. silr̄ explsius dicit: vbi mouet q̄ōnē: q̄re cū corp⁹ aliq̄ȝ vehemētē passionē patit̄ nō oēs ei⁹ opōnes ledant̄. soluit assignādo cāꝫ qm̄ nō ē nec̄iū vnicuiq̄ȝ actiōi idē tēpamētum. ꝯuersiua. n. actio. i. digestiua ⁊ motiua nō egēt vna ꝯplone: ⁊ i eodē. c. dixit ad lr̄aꝫ. digō ḡ atq̄ȝ aug° ⁊ solidatio pfecta fit i pueroꝝ corpib⁹ ⁊ i eoꝝ corpib⁹ t quoꝝ ꝯplo calida ⁊ humida est. ℭ Itē q̄ȝ modicū īfra dico ꝙ caloris aug⁹ ad mutationem vtilis est si nō ꝓcesserit ad vltimitatem. Pꝫ ḡ ex eius intentione ꝙ non est vnicū tēpamentū p qd̄ mēbꝝ vel homo est optime oīum suaꝝ opōnū pfectiuū. ℭ Suppono 2° omne corp⁹ tēpatum parib⁹ etate ⁊ sexu ⁊ alijs quolꝫ lapso esse meli⁹ dispositū. Alr̄. n. nō bn̄ operet̄ medic⁹ reducēdo corpora parum lapsa: ⁊ idē pꝫ de mēte Gal̄. in ꝑ ꝯplonum vbi

Pria ʒ dicit equalem ꝯplonē eē optimam. Tunc sufficiunt due ʒnes. p̄ma. aliqua opō est melius apta perfici in distemperato q̄ȝ in temperato vt motiua in calidiori ⁊ sicciori non nimis excedēte digestiuā in calidiori ⁊ humidiori: ⁊ sic de alijs.

Scda ʒ ℭ 2° ʒ. in corpe tēpato aptū est magis pfici totale aggregatum ex oibus opōnibus q̄ȝ in corpore distēpato ab alijs parib⁹. pꝫ. q: tēperatū ē melius dispositū. ḡ melius p̄t finē attingere: sꝫ nō nisi opōnes. ḡ melius operatiuū: sꝫ nō vniuscuiusq̄ȝ pticularis opōnis: vt dixit ʒ p̄cedens ḡ totius aggregati. non. n. alio mō eēt pfectius operatiuū. ℭ Et s̄m hanc viā pꝫ ꝙ tēperatus in oibus mēbris excepto organo odoratus in quo sit sicc⁹ nō ē ita apt⁹ pficere totū aggregatuꝫ ex oibus opōnibus sicut tēperatus. Q: illud modicum qd̄ addit̄ de pfectiōe odorādi recōpensat̄. Q: multo deterius quo ad illud m. bꝝ nūc digerit. ⁊ alterat cerebrum in ꝯuenienti alteratione: ⁊ ē cā passionū disconueniētiū homini: vl' est aptum esse. non ḡ heuiter ita est aptus oēs opōnes pficere. Et silr̄ mō d̄r de hoīe sicci cerebri quo ad memoriā: ⁊ hanc viā puto verā: cū q̄ ēt ꝯcederemus multa alia alia ab hoīe quasdā opōnes facere pfectiores q̄ȝ tēperatus hō sit aptus facere siles in spē: vt aqla videt. vultur odorat. ⁊ sic de talibus. ℭ Scdō ḡ hunc modū perfectio opōnū. i. totalis aggregati in corpore est signum optime sanitatis.

Scdus modus Jacobi de forliuio. ℭ Secundus modus vult saluare ꝙ ois operatio i corpore tēperato est apta fieri perfectior. Et supponit ꝑ ꝙ aliud est opōnē eē intēsiorē: ⁊ aliud est ipsam eē perfectiorē. nā caninus appetit⁹ ē itēsior q̄ȝ tēperat⁹: nō tn̄ pfectior: ⁊ ēt digō q̄ cito ebilum generat in stō: sꝫ malū ē imperfectior q̄ȝ digō qua chilus generat̄ tarde in stōꝫ bonus. ℭ Supponit 2° ꝙ in corpe tēperato opōnes p̄ncipales: ⁊ in quas hō finalr̄ ordinat̄ sunt apte magis perfici q̄ȝ in distēpato. Nā ex quo tēperamētū ē optima ꝯplo dꝫ eē respcū optimaꝝ ⁊ p̄ncipalium opōnum optima. ℭ Supponit 3° ꝙ opōnum eiusdeꝫ spēi q̄ alijs subordinantur illa est alia perfectior q̄ȝ pfectiori opōni ē apta subordiari. pꝫ: q: eēntialr̄ sunt eq̄ pfecte ex quo sunt eiusdē spēi. ℭ Sꝫ illa q̄ perfectiori subordinat̄ hꝫ hāc accn̄talē perfectionē quā reliq̄ nō hꝫ ⁊c̄. ℭ Supponit 4° ꝙ ꝯplonū q̄ diuersis formis spē deseruiūt illa est perfectior alia. p quā s̄ aīa nobilior in mā ꝯseruat̄. ℭ Tunc est

Pria ʒ p̄ma ʒ. cuiuslibet hoīs q̄tūlibꝫ morti ꝓpinqui: ꝯplo ē perfectior q̄ȝ alicuius bruti q̄tūcūq̄ȝ tēpati. pꝫ. q: talis ꝯplo ē perfectioris forme in mā conseruatiua. ℭ 2° ʒ. non in quo

Scda ʒ libet hoīe pōt magis perfici forme operatio q̄ȝ i bruto. pꝫ. q: in hoīe appopletico maiori apoplexia ⁊ morti vicinoi ita vt nullo mō sentire possit nō pōt perfici aliq̄ opō cognoscitiua: sꝫ bn̄ in asino tēperato simplr̄. ⁊ pꝫ illum hoīeꝫ temperatiorē ⁊ perfectiorē hr̄e ꝯplonē. ℭ 3° ʒ. in nullo bruto est apta aliq̄ operatio magis perfici q̄ȝ sibi silis in homine tēperato. pꝫ. q: nullius talis operatio p̄t ita perfecte opōni subordinari sic̄ in hoīe tēpato i quo subordinat̄ itellectiōi. ℭ 4° ʒ. cuiuslibet mēbri q̄libet opō in tēpato alijs parib⁹ est magis apta perfici q̄ȝ in distēperato s̄m illud s̄m qd̄ est distēpatū. pꝫ. q: datapte distēpata illa nō pōt suā p̄ncipalē opōnē eq̄ perfectā ꝓducere sic̄ tēperata: nec ita bn̄ p̄ncipalissime opōni subordinatam. Alr̄. n. eēt tēperata p° illa nō distēperata iuxta suppōnem secundā. ⁊ per ꝯn̄s talis prius operatio nō ē ita apta perfici sic̄ prius corrīdētis i tēperato. tꝫ ꝯn̄a ex suppōne 3°. ℭ Cōcedit̄ tn̄ apud istos intēsi⁹ odoratiuū esse hoīem sicci cerebri. ⁊ itēsius retētiuū: sꝫ nō tn̄ pfectius: q: ille non ita bn̄ sunt apte subordinari intellectiōi hoīs vel cogitationi sic̄ tēpata odoratio ⁊ retentio. ⁊ sic de alijs opōnibus. ⁊ pariter ꝯcedūt aqlā acutius videre q̄ȝ hominē tēperatū: sꝫ nō pfectius. ℭ Et aduerte iuxta hāc viaꝫ ꝙ aliud est opōnem fieri pfectiorē: ⁊ eā vel sibi silem eē aptā magis perfici. Nā iuxta hūc modū cōcedēdum ē in aliquo casu aliqd̄ distemperatū aliquo tēperato pfectiorem opōnē ꝓducere alijs paribus: vt posito sor. acutioris odoratus q̄ȝ sit Plato tēperatus: ⁊ approximet̄ vnum odorabile pceptibile bn̄ a sor. ꝓp odoratus acuitatem ⁊ a Platone valde remisse ⁊ ꝯfuse ⁊ nullū aliud sensibile approximet̄. ⁊ pꝫ ʒ in quo casu ēt positio h̄ hꝫ concedere totum aggregatum ex oibus opōnibus perfectius esse in distēperato q̄ȝ i tēperato alijs paribus. ℭ Sꝫ mi tēperat⁹ est aptus magis perficere totum aggregatum q̄ȝ distemperatus.

ℭ Tertia positio in modico differt a secunda: sed tn̄ differt. ℭ Supponit ḡ p̄mo ꝙ vnicuiq̄ȝ forme mixti correspōdet temperamentum aliqd̄ cū quo est apta optime ꝯseruari: ⁊ optime opōnes producere. pꝫ. q: extrema latitudis ꝯplonis: cū qbus stat hꝫ forma sunt inconuenientia ad opōnes perficiēdas. ḡ repiet̄ in medio dispō optima ꝓportōata illi forme: ⁊ pꝫ ꝙ cum illa optimas opōnes ꝓducet: q: cū magis ꝓportionato instr̄o idem p̄ncipale agens pfectius agit ⁊ ēt diutius cōseruat̄ forma cū sibi ꝓportionatissima ꝯplone. ℭ 2° supponit ꝙ ꝯplonū q̄ diuersis formis sunt conuenientes illa est perfectior cū qua pfectior forma ꝯseruat: sterū v° q̄ eidē forme s̄m spēm appropriant̄ illa dicat̄ perfectior q̄ illi forme magis ꝓportionat̄. hec sūt satis clara ⁊c̄. ℭ Supponit 3° ꝙ qbusdā aīalib⁹ ꝯuenit q̄sdā opōnes valde intensas hr̄e ad suū finē ꝯsequēdū ⁊ alijs animalibus

in q̄b⁹ eedē opōnes s̄z spēz inueniunt̄ nō ꝯuenit ita itēsiue s̄m cēteqꝫ p illas ipedirent̄ a fine pp quē sunt. p3. n. ꝙ lupo ꝯue nit ferocitas. cani adulatio. aqle acuta visio. vulturi odora tio. q̄busdā pisciū maneriēb⁹ ꝯuenit obtuse videre. Et hoi grauiter odorare. ꝛ hoꝝ cā magis reddēda ē i lib. d̄ hysto rijs aialiū. ℭ 4° suppōit ꝙ opōnū q̄ fiūt a formis p̄ncipalr̄ ea s agētib⁹ eiusdē spēi illa ē pfectior alla q̄ forme ē ꝯueniē tior. vt nutri^ua ē pfectior q̄ digestiua ꝛ senti^ua q̄ nutri^ua ꝛ sen sitiua iterior q̄ exterior ꝛ iterioꝝ cogitatio. Nā p vnāq̄q̄ postremo noiatā magis pficit̄ forma q̄ p p̄cedētes. ℭ Sup ponit 5° ꝙ vbi opōnes facte fuerit a diuersis s̄z spēz: ꝛ sunt eiusdē spēi. illa ē pfectior q̄ aut ē eq̄ pporiōata sue forme: s3 i suo gñe itēsior alijs p̄ib⁹ aut q̄ polita p̄itate sue itēsiōis est magis pporiōata sue forme: vl̄ q̄ i ambob⁹ excedit vel

prima ꝯ plus i vno excedit istoꝝ. s. i pportiōalitate vl̄ itēsione q̄ in alio excedat̄. ℭ Tūc pōit duas ꝯnes. p° q̄lz opō i corpe tē perato ē apta magis pfici q̄ i distēpato sibi sīli alijs p̄ibus: vt puto itelligēdū eē q̄ i distēparo q̄ ad illō i q̄ ē distēpatū. p3. q2 q̄ ad oē mēbꝝ tale corp⁹ h3 pporiōatū instrm̄ forme p opōnibus. ḡ oēm opōnē est aptū optime pficere. ℭ Se cunda ꝯ. aliqd̄ brutum quasdā opōnes est aptum magis p ficere q̄ homo. p3 de visu aquile ꝛ de odoratu canis ꝛ m̄l tis talibus. Et vera argumenta ꝯ oēs istas opiones duas vltimas puto esse illa q̄ sunt p p̄ma pōnentū vtreqꝫ pbabi liter defendi possunt. XI.

Orum vero que organica consequun tur in coequalitate ꝛ pulchritudine omnis corporis organicorum. Am plius ꝛ inherentium eis effectuum i vir tute. Optime ergo compositionis corporis de monstratiua signa sunt hec.

Laurē. ℭ Si instrumentales partes se habent medio criter. Si decore instrumentorum totius corpo ris conspicue sunt: ꝛ actionum virtute pollent. Atqꝫ hec optie p̄parationes corpis indicia sunt.

Leoni. ℭ Ab his vero que instrumētarijs partes con sequuntur: a cōmoderatione ꝛ pulchritudine oium totius corporis instrumētoꝝ: ac preterea eaꝝ q̄ i psis insunt virtute opōnū. Optie igit̄ cō stitutionis corpoꝝ signa indicatiua sunt hec.

ℭ Hic ponit signa accñtalia optie sanitatis organicoꝝ di cēs: ꝙ signa sumpta a casib⁹ optie sanitatis organicoꝝ mē broꝝ sūt coeq̄litas ꝛ pulchritudo totalis corpis organico rū. sumpta v̄o ab opōnib⁹ s̄t pfectio opōnū suaꝝ. Et ꝯclu dit ꝙ dicta s̄t signa optie ꝯpōnis organicoꝝ. ℭ Nō ḡ p̄ ꝙ p coeq̄litatē hic itelligit cōmēsurabilitatē: ita ꝙ totū orga nicū hēat p̄tes inicē bñ pporiōatas: ꝛ h̄ p̄t ꝯtingē in puo. est ḡ aliud hic cōmēsurabilitas: aliud coeq̄litas supra posi ta. nā hec ē eadē ab ista: vt p3. ꝛ cōmēsuratio ē aliō a pul chritudine. Nā i libris ethicoꝝ dr̄ puū eē cōmēsuratū: sed nō pulchrū. ē ḡ pulchritudo cōmēsuratio in q̄ntitatib⁹ ꝛ si tibus debitis q̄ ē ēt casus optime ꝯpōnis. ℭ Nō 2° ꝙ opō nes quaꝝ pfectio maxime sign̄at optimā sanitatē ꝯpositio nalē sunt ille in q̄bus magis vait̄ virtus ꝯpōne de q̄bus su pra diximus. ℭ Nota 3° multos esse casus optime ꝯpōnis de q̄bus hic nō loquit̄: sed sufficit sibi exēplariter posuisse istos. ℭ Deinde cum dicit. XII.

Orum vero que quidem deficiunt ab hac sana vero sunt. hec quidē in simi les p̄tes habentium lapsa sunt s̄m cō temperantia s̄m paruum quēdam la psum. hec vero ꝛ coequalitate organicorum p uum aliquid. Et hic lapsus: aut est omniū: aut aliquorum: aut s̄m vtrunqꝫ.

ℭ Ceterū que ab ea absunt corpora sed insuper sana sunt: partim similariū tēperamēto: impe dita sunt exiguo quodā impedimento: partim instr̄aliū lesiōe affecta sunt: exiguo quoqꝫ impe dimento aut oium aut quarūdā partium. Laurē.

ℭ Eoꝝ aūt q̄ ab ipsa deficiunt: ꝛ adhuc tñ salu bria existunt: nōnulla q̄dē in cōsimiliū tempera tura vitiū aliqd̄ paruū h̄nt nōnulla v̄o in istr̄a rioꝝ cōmoderatione: ꝛ hoc quoqꝫ per exiguū. Accidit autem hoc vel in omnibus: vel in ali quibus: aut in vtrisqꝫ. Leoni.

ℭ Ponit signa sanoꝝ vt multū. Et diuidit̄ in duas p̄tes: q2 primo docet q̄ sunt ista corpa ꝛ in quo differāt ab alijs. 2° ōndit signa coꝝ: gñali tñ mō. ibi scdm. (Signa v̄o coꝝ.) p° diuidit̄ in duas. Nā p̄ ōndit q̄ sint sana multū ꝛ q̄ sunt lap suū gña. 2° ponit ꝯpōnē coꝝ ad alia. ibi 2° (In eisdē) ℭ Di cit p̄. ꝙ corpa deficiētia ab optima sanitate: l3 tñ sana sup ple simpl'r aliq̄ sunt q̄ sunt lapsa intēperātia mēbroꝝ sim plicū. i. in ꝯplone paruo quodam lapsu. Alia vero sunt la psa in coeq̄litate organicoꝝ aliquid modicū: ꝛ hoc aut s̄z oia membra aut s̄m aliqua: aut 3° sunt ista corpa lapsa in vtrisqꝫ. s. ꝯpōne ꝛ ꝯplone. XIII.

Enera aūt lapsuum eadē sunt cū his que virtutē eorum cōplēt: tēperātia i habentibus similes p̄tes: numerus vero ꝛ formatio ꝛ magnitudo ꝛ posi tio in organicis: vtrisqꝫ vero cōe vnitas: quam ꝛ continuitatem eorum nominauimus.

ℭ Impedimentoꝝ vero gña eadē h̄nt his que virtutē eoꝝ absoluūt. Tēperamētum in p̄tib⁹ similaribus. Numerus autem figmentū: ma gnitudo: ac positio in instrumentalibus. Utris qꝫ autem communis vnio est: quam sane conti nuitatem earum nominauimus. Laurē.

ℭ Uitiorū vero gña eadē sunt his que virtutem perficiunt. Tēperatura q̄dē in cōsimilib⁹. Nu merus aūt ꝛ formatio: ꝛ magnitudo: ꝛ situs in instrumētarijs. Utrisqꝫ vero cōis vnitas: quā ꝛ ipsorum continuitatem appellamus. Leoni.

ℭ Dicit secundo quo ad hanc p̄tem ꝙ genera istoꝝ lapsuū sunt eadē cū his que virtutem complēt. i. cū generibus sa nitatis. verbi. g. temperantia similium p̄tium: ꝛ coequali tas organicoꝝ. s. numerus. formatio. i. plasma. magnitudo ꝛ positio. i. situs: ꝛ genus cōe organicis ꝛ simplicib⁹: qd̄ ē vnitas. ℭ Circa p̄mum dem̄ ꝯsidera ꝙ corpora sana sem per non sunt apud medicos solum in punctuali optima sa nitate consistentia: sed habent in rei veritate quandā latitu dinē: ꝛ versus calidum ꝛ versus frigidum ꝛ versus alia ex trema in omni natura. ℭ Sana vero vt multum sūt illa q̄ sunt simpl'r dicēda sana: sed citra dictā latitudinem saltem s̄m id s̄m qd̄ sunt sana multum. ℭ Deficere aūt a predicta optima sanitate contingit tribus modis. s. aut in comple xione: aut in cōpositione: aut in vtrisqꝫ: ꝛ addendi sunt duo alij modi quos dimisit Gal. intelligentibus considerādos. vnus est qn̄ corpus nec s̄m ꝯplonē est extra latitudinē sa

ni semp nec sm ɔpōnē:sed ambabus ab optimo pūctuali
tēperamēto īfra latitudinē ɔtingit ꝙ sint ille ita disꝓpor
tionate inuicē ꝙ totū nō sufficiet ad opa sani sꝑꝑ ꝗ hāc i/
proportionalitatē nō ē tale sanum semp. Scōs modus ē in
vnitate q̄ ē tertia nā sanitatis de q̄ statim dicā. ¶ Circa 2m
dcm̄ attēde ꝙ in quocūqȝ gn̄e ꝛ in q̄cūqȝ nā ē sanitas eius
remotio est lapsus: ꝛ h̄ hȝ v'lr veritatē. vn̄ tot sunt gn̄a lap
suū quot sanitatū. ¶ Ut aūt intelligat' q̄uo gn̄a lapsuū vel
morboꝝ ponunt' tria cōiter. s. mala ɔplo mala ɔpositio ꝛ
solutio ɔtinuitatis: vt p̄ de accidēti: ꝛ attende p̄ ꝙ ibi loqtur
Gal. de generibus simpliciū lapsuū. Nā cōpositi lapsus st̄
multi vt apāta, vlcera ꝛ ɔsil'es: quoꝝ nullus sub aliq̄ istoꝝ
generꝝ ɔtinet'. ¶ Nota 2o ꝙ ibi loq' de gn̄ibus morboꝝ p̄
moꝝ. i. de generib' morboꝝ quos ɔtingit eē nō seq̄ndo ali
os. Nam ɔtingit eē morbū in complōne nō existente alio
morbo. Et contingit esse morbū in ɔpōne non existēte alio
morbo. Et q̄ ɔtingit eē morbū in vnitate nō existēte alio
morbo. Et ꝙ loquat' de morbis p̄mis ꝛ simplicibus vt di
co' colligitur p̄ de accidenti ꝛ morbo: vbi etiā distinctio su
mitur in morbis. Dicit. n. ꝙ ponendi sunt morbi simplices
qui sunt alioꝝ sicut eth'ca. ꝛ ꝑ ɔn̄s sunt p̄mi. ꝛ idem Aui. se
cunda p̄mi. 2o caplo. ponētis hāc distinctionē. dixit. n. qua
si in fine capli. ¶ Et ꝙ ad vltimū gdem egritudinum tria
sunt genera: egritudies que ɔplonis sequunt' maliciā: egri
tudines: que sequunt' malitiā ɔpōnis: ꝛ egritudies que cō
tinuitatis solonē sequunt': ꝛ addit ꝛ omnis egritudo q̄ vnā
earum sequitur ꝛ ꝑ eam existit ei cōparat'. ¶ Uidetur igit'
velle oēm egritudinē p̄mā sub aliquo istoꝝ generꝝ ɔtineri
ꝛ oēm aliā sequi aliq̄ȝ de istis: ꝛ reduci ad gen' egritudis
simpl'r ꝛ p̄me: q̄d seq' vel ad plura si plura sequantur.
B ¶ Nō 3o ꝙ nāe in qb' p̄ncipal'r ɔsistit sanitas vel egritudo
sunt ɔplo. ɔpō ꝛ vnitas. ɔplo d' nā simpliciū ꝑꝑ cām sepe
dictam. ɔpō organicoꝝ ex eadē. vnitas aūt ɔ' natura cōis:
q: tam in simplicibus q̄ȝ in cōpositis requirit' ꝛ eius defe/
ctus impedit in vtrisqȝ operationem. Si v'o sit aliqua alia
natura requisita ad operationem que sit sanitas. ipsa cōse/
quit' istas: nec pōt ꝑpter defectum in ea contingere lesio ni
si p̄ sit lapsus in aliqua istaꝝ triū naturaꝝ. v̄bi. g. oia sanci/
tas cornee ꝛ humoris albuginei ꝛ cristalini sunt nāl'r regsi
te ad opera visiue v̄tutis. Sed tñ q: in eis non potest acci/
dere nocumentum nisi ꝑꝑ malitiam cōplōnis vel compō/
nis: iō non dñr nāe p̄me. ¶ Et pariter dōm est de ossiū du
ricie: ꝛ musculi neruoꝝ mollicie. ꝛ sic de aliis. ¶ Et ꝑꝑea
concedendum est aliquem esse morbuȝ q non ē ɔplonalis
ɔpōnal' vel vnitatis: vt cornee v'l albuginei ꝛ cristalini humo
ris opacitas: ossiū nimis mollicies: neruoꝝ ꝛ musculorum
nimia duricies: dolor ꝛ alie lese actiones ꝑ se alias īpedien
tes. Sed isti nō sunt morbi simplices ꝛ p̄mi: quoꝝ itēdunt
ponere genera cū tria tm̄ ista genera dixerunt. reducendi
aūt sunt tanq̄ȝ in cām ad illud de istis tribus generibus a
quo pendent: vt dicit Aui. ¶ Et sic ex isto pȝ: ꝙ aliquis est
morbus in ɔplone q nō est p̄mus: ꝛ aliqs i ɔpōne q non ē
p̄mus. Uerbi grā. applanatio superficiei stomachi q̄ seq'
complonem humidam vel calitas sequens dolorem nec
istoꝝ hic ponunt' gn̄a vt ab aliis morbis depēdētiū: sed vt
morboꝝ potētiū eē i seipsis taliū. ¶ Et ɔsidera hic q̄ȝtum
laborē vane susceperūt multi doctores vt Frā. de zanellis.
ꝛ Joā. de scā Sophia in illis q̄ōnib' lōgissimis de hac mā
perusiȝ disputatis: ꝛ q̄ȝtum ēt ipertinēter exponit' hic loc'
a Jacobo de Forliuio. Uoluit. n. hic nō dici nisi gn̄a oibus
mēbris organicis total'r aut pricip'r attributa. Nā cū ossa ꝛ
musculi duriciē quādā requirāt: vt colligit'. 6. de accidēti. pe
nultimo caplo: dquare nō posuit gn̄a sub qbus duricies ɔti
net': q̄ tñ multis mēbris est cōis: ꝛ tñ posuit gn̄a sub qbus
ɔtinet' receptaculū: q̄d valde paucioꝝib' cōicat': tanq̄ȝ sani
tas: ꝛ superficies: q̄ paucioꝝib' cōicat' tanq̄ȝ sanitas vel egri
tudo. capiēda. n. erāt gn̄a sub qb' ꝑticulares morbi q non

sunt oibus membris cōes: ɔtinent': imo vni tm̄ mēbro ɔue
niunt: q̄re ergo non cepit ea sub qbus isti tam cōes multis
membris cōtinent'. ¶ Nota 4o ꝙ ab istis naturis sumitur
distinctio generum sanitatis p̄moꝝ ꝛ simplicium: ꝛ ab illis
eisdē distinctio generum lapsuū p̄moꝝ ꝛ simplicium. Ois
enim talis sanitas aut est ɔplo aut ɔpō aut vnitas: ꝛ ita ois
lapsus talis aut est mala ɔplo aut mala cōpō aut solo con
tinuitatis. Genera ergo lapsuum sunt eadeȝ quo ad ea a q
bus eoꝝ distinctio sumit' cum generibus sanitatum q̄ sunt
complementum virtutis operationum ꝛ numero equalia.
¶ Nota vltimo ꝙ lapsuū: lȝ sm genera hoc mō sint equa
les sanitatis generibus. Tamen sm spēm plures cōtingit
esse lapsus q̄ȝ sanitates: q: temperamento multa distempe
ramenta opponunt' vt Arist. p̄ magnoꝝ moralium dixit.
¶ Deinde cum dicit. XIIII.

IN eisdez vero ipsis generibus lapsuz
ꝛ egrorum corporum est vitium sm
singulum egri significatum. Termi/
nus vero vtriusqȝ discretiuus est ope
rationis sensibilis lesio.

¶ Porro in his ipsis generibus egrotabilium Leoni.
corporum vitium habetur ex vtraqȝ egrotabi/
lis corporis significatione. Terminus autem i
terstinguens est: sensibilis actionum lesio.

¶ In his aūt ipsis gn̄ibus sunt corpoꝝ insalu/ Leoni.
brium vitia sm vtrunqȝ salubritatis modum.
Terminus autem qui vtrūqȝ distinguit ē ope
rationum lesio sensibilis.

¶ Hic comparat sana multum ad alia corpora lapsa. Et di/
uiditur in duas partes. P̄rimo facit hoc. Secundo ꝑ ma/
iori explanatione dictorum ponit distinctionem latitudis
sanitatis in suas ptes: ꝛ quēdam canonē. ibi 2a. (Et diuidit'
totius sanitatis.) P̄ma diuidit' in tres. p̄mo ponit compara
tionē sanoꝝ vt multum cum egris. 2o declarat. 3o infert ha/
bitudinem neutroꝝ ad sana ꝛ egra. ibi 2a. (Ab optimis ve
ro.) 3a ibi. (Sunt vero horum.) ¶ Dicit p̄mo. ꝙ viciuȝ cor
porum egroꝝ est in eisdē generibus lapsuum. quibus cor
pus sanum vt multum est distans ab optime sano: ꝛ h̄ su/
mendo egrum sm singulum sign̄atum huius nois egruȝ:
q: ꝛ egrum simpl'r semper: ꝛ egrum vt multum: ꝛ egrū vt
nunc oia sunt viciata in eisdē generibus in quibus sanum
vt multum est viciatum. ¶ Dicit 2o quo ad hanc p̄tē ꝙ ter
minus per quem arguimus sanū vt multum discerni ꝛ di/
stingui ab egro ē opōnū sensibilis lesio. ¶ Circa p̄mum ꝗ C
cōsiderādū ꝙ ois lapsus est in nā in qua pōt esse sanitas: ꝛ
hoc loquēdo de p̄mis lapsibus ꝛ simplicibus: ꝛ q: lapsus
egritudinales non differūt ab aliis nisi sm plus ꝛ min': ꝛ
ista non variant genus. iō in eisdē generib' ē viciū siue lap
sus egrorum in quibus sunt lapsus sanoꝝ. ¶ Nō 2o ꝙ sa/ D
na vt multū nō distāt sensibil'r ab optime sano q̄d ē sanum
semp: q: ꝑ opōnes non possumus stante vtriusqȝ debito re
gimine sensu ɔp̄hendere ea deficere ab optime sanis: lȝ cor
pora egra sm omne significatuȝ sensibil'r ledunt' respectu
eoꝝ: respcū quoꝝ dñr egra. iō lesio sensibilis est terminus
per quē discernimus sanum ab egro. sic ꝗ pȝ ꝙ sanuȝ mul
tū ꝛ egrū ɔueniūt in h̄ ꝙ vtrūqȝ est lesum respectu optie sa
ni: sȝ dicūt ꝙ sanū multū ē lesum isensibil'r. egrum v̄o sensi
biliter. ¶ Ex isto seq' aliq̄d eē corpus sanū q̄d ꝑ nullā po
tentiā fieri pōt egrū deducto miraculo. nam capto corpore
sano semper in decrepita etate isensibil'r distāte a morte ꝛ
a nō gradu opōnū illud nō pōt fieri egrum: q: non pt sensi/
bil'r ledi in opōnib' respcū sui. Et tu ex isto argues multa si
ɔsiderabis q̄ extranea vident'. ¶ Deinde cum dicit. XV.

Ab optima vero deficientia compositione corpora quidem breue lesa sunt ⁊ ipsa secundum veritatem: non tamē sensibile est hoc.

Laurē. ¶ Que vero ab optima ꝑparatione absunt paulum corpora. Ipsa etiam re vera lesa sunt: attamen id sensibile nequaquam est.

Leoni. ¶ Que vero ab optima corporum constitutiōe breue aliquid deficiunt: reuera qdē ⁊ ipsa in aliquo sunt offensa: nō tñ id sensu cōprehenditur.

¶ Declarat dcm̄ nūc. Et diuidit in tres. ꝑ ħ ꝑ gte declarat. 2° remouet dubiū isurgēs i hac declaratiōe. 3° ponit duo i quib⁹ egra corpa differūt a sanis. 2ᵃ ibi. (Determinat aūt.) 3ᵃ ibi. (Simplr.) ¶ Dicit ꝑ. ꝙ corpa breue. i. modicū deficiētia ab optia sanitate. i. sana mulcū sīt lesa in opōnib⁹: tñ hoc nō ē sensibile: ⁊ itelligat lesa respcū optie sani eiusdē sexus ⁊ etatis. ¶ Nō ḡ ꝙ in ħ ondit vtrūqȝ dcm̄ supra in ꝯpōne istoꝝ cū egris. Nā ex quo sunt lesa hīt viciūre qr sunt lesa insensibilr. Egra aūt sensibilr. iō sensibilis lesio est termin⁹ vtriusqȝ discretiuus. ¶ Sȝ tūc ē dubiū qūo differāt neutra a sanis multū: cū vtraqȝ sint lesa isensibilr. ¶ Dr ꝙ neutra simplr differūt i hoc qr sunt lesa respcū tot⁹ latitudis sanoꝝ simplr: sȝ sana mltū nō sīt lesa respcū illi⁹: sȝ solū respcū sanoꝝ sp. ¶ Uel 2° dr ꝙ oē neutrū ē sensibilr lesum respcū sani sp pib⁹ alijs: sȝ nō sic sanū vt mltū. Et ħ ꝑcipue dō neutro simplr fm viā plusq̄ȝ cōmētatoris. XVI.

Eterminat autem ea magis ⁊ minus in operationibus ⁊ egris causis repugnare.

Laurē. ¶ Igitur diffiniūt id eo ꝙ magis: minusqȝ ex actionibus morbosis cāis obsistant.

Leoni. ¶ Distinguūtur vero ex eo: ꝙ magis minusue in operationibus existit: ac qr causis que egritudinem pariunt: non eque resistunt.

¶ Remouet dubitationē: posset qs dicere. si ista sana vt mltū distāt isensibilr ab optime sanis i pfectiōe opōnūꝝ: qd ḡ cognoscunt differre ab illis. ¶ Et rūdet ꝙ determinat ista sana multū a sanis semper magis ⁊ minus egris cāis repugnare in opōnibus: qr ista minus resistāt causis egris q̄ȝ sana semper. Cum ergo duo fuerint corpora: quoꝝ vnum est cognitū optime sanum. Aliud aūt per oēs eius opōnes nō discernit: vtrum sit minus sanum. Hoc discernit medicus cum precipit approximatis causis egris: ⁊ ꝑcipue que nō in calore vel frigore: vel humiditate vel siccitate sunt egre. ¶ Sed puta tm̄ merito sue quātitatis: aut modi substantie precipit vnum ledi reliquo non leso. Id vero qd ledit ē sanum: vt multum non semper.

A Corpus optie sanū corpe distēpato vnicuiqȝ cause egre nō magis resistit. Opinio Gentilis

Hic cadit dubium vtꝝ corp⁹ optime sanum quolibet nō tēperato vl nō optime sano vnicuiqȝ cāe egre magis resistat. ¶ In q̄ dubio ꝯcordāt oēs doctores: ꝙ causis male ꝯpōnis: vel solute ꝯtinuitatis nō magis resistit corpus optime sanū q̄ȝ distēperatū. Corpa. n. valde dura ⁊ densa magis ēt resistunt fracture dislocatiōi ⁊ soloni ꝯtinuitatis q̄ȝ tēperata. ¶ Sȝ vtrū cāis egris ꝯplonalib⁹: qr potētib⁹ facere corp⁹ labi i complexione magis resistat corpus temperatum ⁊c̄. ¶ Duo cōiter sunt iuenti modi dicēdi. Un⁹ Gētilis ⁊ seqciū premittēdo ꝙ duplr possum⁹ imaginari corp⁹ tēpatū magis resistere egris cāis. vno mō illoꝝ ipressionē remouēdo vel ꝓhibēdo. ¶ Scdo: qr nō obstāte ꝙ ita imprimerēt i ipsum sicut in distēperatū: tñ nō ita ledit tēpatus sicut distemperatus. huius exēplū capiamus in q̄litate p assuefactiōez acq̄sita i corpib⁹ q̄ ex ꝯsuetudine freqnter se soli exponūt. nā i aliis ⁊ si tm̄ calefiāt q̄ȝ tñ corpa isueta: minus tñ molestātur: ēt ita possemus dicere tēpata magis resistere egris causis: qr ⁊ si tm̄ ipmāt iste cāe in eatū nō tñ leduntur sicut alia. ¶ Premittēdo 2° ꝙ due sunt in gn̄e cāe p q̄s corpa resistūt cāis alterātib⁹ vna ē q̄litas ꝯria q̄litati inducende: ⁊ isto mō tēpatū p suā fridītatē resistit calefaciētib⁹ ⁊ ifridātibus p calitatē. ¶ Scda ē ꝟtus: ⁊ p v̄tutē qdā itelligūt vnā qualitatē aliā a tēpamēto: q̄ segt tēpamētū ⁊ ē isensibilis: sȝ multi vigoris in opando ⁊ resistēdo. ¶ Alij v̄o p v̄tutez nō volūt nisi debitā ꝓportionē tēperamenti ad aiam q̄ dirigit illud ad resistēdū alterātib⁹. Sicut ḡ i aq̄ cala forma q̄ dirigit aque frigiditatē tanq̄ȝ nāle instrm ⁊ sibi cōueniens ad agendū non obstāte ꝙ caliditas in ea sit itensior fridītate. illā caliditatem mediāte frigiditate remittit. Ita non est inconueniens formā dirigentē mēsurā fridītatis sibi ꝓportionatā magis cū illis calefacientibus causis resistere q̄ȝ cū intensiori. ¶ Alij vero dicūt ꝯplonē esse q̄litatē distinctam a q̄litatib⁹ ꝑmis ꝯsūtem eaꝝ ꝓportiōes: ⁊ ēt elementorum: ⁊ modum mixtiōis q̄ est aliqñ fortis aliqñ debilis vt auri ꝯplo nālis ita fortis est vt ab igne fortissimo cū summa difficultate dissoluat. Sed calibis durioris existis: ꝯplo tñ ē debilior ita vt valde facilius ab igne q̄ȝ aurū dissoluatur: ⁊ hanc ꝯplonē dicunt resistere causis egris vltra illas qualitates ꝑmas que fortior est in temperamento q̄ȝ in distemperamento ⁊c̄. ¶ Premittit 3° ꝙ ois forma nālis tam agēdo q̄ȝ resistendo melius opat cū instro sibi ꝓportionato q̄ȝ disproportionato. pȝ. qr illud instrumentum meli⁹ dirigit. ¶ Supponit 4 omne corpus humanum nāliter dispositum facilius labi absolute ad calidum q̄ȝ ad fridum: ⁊ ad humidum q̄ȝ ad siccū. pȝ. qr iste qualitates in omni tali dominant: ⁊ qr min⁹ inconuenientes sunt vite. ideo minus resistit forma eaꝝ ꝓductioni. ¶ Supponit 5 ꝙ corpus tēpatum inter alia corpora minime inclinatū est ad aliqd extremoꝝ. istud pȝ discurrēdo per corpora: qr cetm magis inclinat ad calidum ⁊ frigidum magis ad fridum. ¶ Tūc ponit hic modus ꝯnes. ꝑma. q̄ȝuis alteret a frido ⁊ equaliter a calo corpus temperatum ⁊ distemperatum. minus tñ lederet in suis operationib⁹ temperatū q̄ȝ distemperatum. ista pȝ experimento: qr videmus ⁊ flegmatica ⁊ melīca facilius egrotare tam a calido q̄ȝ a frido q̄ȝ tēperata: ⁊ hoc voluit vt dicūt Gal. infra in caplo de signis cerebri cuȝ dixit ꝙ minime ledit a qbuscunqȝ extrīsecus calefaciētibus ⁊ infridātibus siccātibus ⁊ humectātib⁹. ¶ Scda ꝯ quibuscūqȝ causis alteratiuis magis resistit corpus temperatum absolute: qr merito gradus ⁊ virtutis simul q̄ȝ distemperatum. ista pȝ. qr corpus temperatum resistit cuȝ instro virtuti ꝓportionatissimo. ḡ per suppōnem secundā melius opat tam resistendo q̄ȝ agēdo. ḡ magis resistit. Et si queratur quare magis resistit corpus temperatum calefaciētib⁹ q̄ȝ fridūt: dr ꝙ hoc est merito virtutis nō merito gradus q̄litatis ꝑme. ⁊ sic illi q dicūt virtutē esse qualitatē occultā dicūt ꝙ illa qualitas temperatum sequens est fortior q̄ȝ tota fridītas que est in frido. Illi vero q dicunt illam v̄tutem non esse nisi debitā ꝓportionē qualitatis ad formā dirigētem dicunt corpus temperatum merito huius ꝓportionis magis per remissam fridītatem bene ab aia directā magis resistere q̄ȝ fridum per intensam minus aie ꝓportionatā: ⁊ pariter in alijs casibus. Et hec responsio dat a plus q̄ȝ Cōmentatore in vna solutione.

¶ Cōtra istā pōnem arguit supponendo ꝙ in successiua melioratione vel deterioratione cōplonis nō acqrit subito aliqua latitudo virtutis. ⁊ ponitur in casu ꝙ a. sit vnum corpus nunc ꝑmo ex calido reductū ad temperamentuȝ: ⁊ sit in extremo temperamenti versus complexionez calam. b. vero sit vnū temperatū in extremo temperamenti versus Contra Gentilē

cōplonē frigi ıā alijs paribus: q̄ʒtum est poŝe: ⁊ sequit̄ φ
a. magis resisteret infridātibus q̄ʒ b. Nā merito tēpamēti
eq̄liter resisteret: ⁊ merito gradus caloris magis. ḡ absolu
te magis resisteret. ʒ ɔn̄s. Et tūc arguit̄. magis resistit in l
fridātib⁹ a. q̄ʒ b. fit ḡ φ p vnū. ⁊ sequit̄ φ imediate añ mi-
nus q̄ʒ p vnū minus resistebat q̄ʒ nūc. alr̄. n. gradus vt vnū
virtutis resistitiue eēt ab eo ƀm se totū subito acq̄sit⁹. ⁊ ex
ɔn̄ti arguit̄ imediate añ nō p vnū gradū minus resistebat
⁊c. ḡ tūc magis resistebat q̄ʒ b. ʒ b. ē tēpatū: ⁊ a. ɔtinue añ
fuit distēpatū: vt seq̄t̄ ex casu. ḡ aliqō distēpatū aliq̄ tēpato
alijs parib⁹ cāis factiuis male ɔplonis magis resistebat: ⁊
posito ita eē de p̄nti seq̄t̄ φ magis resistit: cuius oppositū
dicit 2ª ꝯ. ℂ Dic puto Gētilem dicere se itelligere de tēpato
optimo pūctuali: qō ē modi secūdi. nā si cū latitudine sit ne
cessario aliqō distēpatū alio tēpato aliqb⁹ cāis alteratiuis
magis resistit: vt pbat satis argumētū. ℂ Sʒ nī ēt ƀ mō in
telligēdo pōnē salē vr̄ φ nō sit ad mentē Gal. in libello de
optima ɔpōne. vbi ad l̄ram. c. 4. di̇. Itaq̄ʒ cōmēsuratū cor
pus cū alijs benignius neq̄ʒ rarꝫ neq̄ʒ densum hēmus dice
re: sʒ sicut aliaꝫ supabūdātiaꝫ mediūita ⁊ haꝫ excellitāt
ƀm qd alterutrū coꝫ q̄ supabūdāt. nā qō ē densius. min⁹
ab extrinsecis cāis ē facile occupabile: qō vō rarius ē eis
que introrsum. ab ambabus aūt difficile occupabile certi
tudinalr̄ qdē nō iuenies vtiq̄ʒ vlliū. moderate vō aliq̄liter
est: qō ē mediū oium excellētiaꝫ: qō qdē ⁊ oium corporuʒ
sanissimū eē diximus. Cōsidera ḡ mētem Ga. ⁊ videbis φ
vult multa alia corpora ad quosdam lapsus difficilius la-
bi: q̄ʒ ad eosdē temperatum. vnde paulo post. Non oio ab
oibus est difficillime passibile qō est medium. his ḡ aucto
ritatibus puto positionem non veram esse.

Scda rñsio Ja col i de forlivio. ℂ Scda rñsio ɔuenit i distinctiōib⁹ ⁊ suppōnib⁹ p̄me. ⁊ tūc
ponit tres ꝯnes. ℂ Prima. difficili⁹ trabibile ē ad lapsum
ɔplonalē corp⁹ tēpatū q̄ʒ distēpatū alijs pib⁹. pʒ. q: oē cor
pus distēpatū in aliquē lapsum facili⁹ labit̄ q̄ʒ tēpatū in ali
quē: vt pʒ discurrēdo. ℂ Scda ꝯ. penes ƀm modū resisten
di plus resistit cāis egris cōiter occurrētib⁹ tēpatū q̄ʒ distē
peratū ista pʒ sicut p⁹ p̄cedētis pōnis. ℂ Tertia ꝯ. qbuscū
q̄ʒ cāis alteratiuis occurrētib⁹ tā tēpato q̄ʒ distēpato: ⁊ eo
rū q̄litates eq̄ pportionalr̄ excedētib⁹ plus resistit corpus
tēpatū q̄ʒ distēperatū. ista pʒ: q: merito pportiōis ad q̄li
tates manifestas eēt equalis resistētia: sed in tēperato ē v-
tus fortior. ḡ merito illi⁹ pportio ad tēpatū erit minor. ⁊ sic
tēpat⁹ magis resistet. ℂ Addit tñ hec positio: φ lʒ difficili⁹
trabibile sit ad lapsum ɔplonalē tēpatū q̄ʒ distēpatū: i ali-
quē tñ lapsum facilius trabit̄ tēpatū q̄ʒ certū distēpatū tra
hit̄ i eūdē. nā in lapsuʒ calīm facili⁹ trabit̄ tēpat⁹ q̄ʒ flegma
ticus. ⁊ ƀ ē q̄si limitatio p̄cedētis pōnis: vt nō velit φ vni-
cuiq̄ʒ cāe ɔplonalr̄ alteratiue magis resistat corp⁹ tēpatuʒ
q̄ʒ distēpatū: sʒ oē distēpatū ad aliquē lapsum facilius labi
tur q̄ʒ tēperatū in aliquē alijs paribus. ⁊ hoc sufficiat pro
mēte Gal. ⁊ hec est limitatio q̄dam Jacobi de Forlivio.

Cōtra ℂ Sed ɔ̄ eū arguo. ⁊ suppono p̄ vt ipse ɔ̄ Gen. supponit φ
nulla latitudo resistētie vel potētie subito acq̄rat: sʒ p cōti-
nuū successiuū accessum ad tēpamētū. ⁊ sit a. ex frido iaʒ p̄
fectū tēpatū in extremo tēpamēti vsus fridū: ⁊ seq̄t̄ p̄ φ faci
lius ē trāsmutabile ad calīm q̄ʒ ad fridū vt ipsi ɔcedūt ⁊ di
xit suppositio vna. sit ḡ p vnum: sʒ imediate añ ƀ nō erat p
vnum magis trāsmutabile ad fridū q̄ʒ nūc. ḡ imediate añ
ƀ erat difficilius trāsmutabile ad fridū q̄ʒ nunc ad calīm ⁊
ēt imediate ante hoc erat difficilius trāsmutabile ad calīm
q̄ʒ nunc: q: erat fridum. ⁊ p ɔn̄s imediate ante erat difficili
us ad vtrūq̄ʒ lapsum trāsmutabile q̄ʒ nūc ad calʒ. ḡ nūc in
aliquē lapsum facilius trāsmutat̄ q̄ʒ imediate añ in aliquē:
⁊ nūc est tēperatū: ⁊ imediate añ hoc fuit distemperatum.
ergo tēpatū aliqō nō difficilius labit̄ dato distēpato: ⁊ mi-
rādū q̄uo nō vidit se ponere ꝯnē repugnātē illis eisdē p̄n-
cipijs qb⁹ repugnat ꝯ Gēti. ⁊ nullo⁹ cū sua via saluabilem:

vbi illa Genti. salē de optime tēpato saluari p̄t. ℂ P. 3ª ꝯ ē
falsa. nā cū tēpatū qbusdā cāis alteratiuis min⁹ resistat q̄ʒ
fridū vt ipse ɔcedit. pʒ φ datis cāis calefactiuis tēpati eq̄lē
pportionē hñtib⁹ ad qualitates tēperati sicut alie hñt ad q̄
litatē fridi φ minus illis suis causis resistat tēperatum: q:
minorē hʒ potentiā ad sic resistēdū: ⁊ vtrūq̄ʒ resistit ƀm vlti
mum sui conatum. ergo minus illis resistit.

ℂ Mihi vō vr̄ φ si qs mentem Gal. pspiciat in libello de optima ɔpōne. φ opʒ cū ꝯnibus istis transire de optime sa no tenendo ɔiūmiter. ad ea que dixi in p̄mo canonis φ tē peratum q̄ʒtum ad gradualē mēsurā p̄maꝫ q̄ttuor q̄litatū est corrñdens temperamēto ponderali. ⁊ 2° φ ad nulluʒ ex tremoꝫ est faciliter labile. imo equaliter resistit lapsui ad calīm sicut lapsui ad fridum. ℂ Prima ꝯ. corpus calīm dif ficilius labit̄ ad fridum ⁊ fridum difficilius labitur ad cali dum ⁊ humidum difficilius labit̄ ad siccum: ⁊ siccū diffici lius labit̄ ad humidum q̄ʒ temperatum. pʒ ex Gal. caplo 4° libelli de optima ɔpōne: vbi p̄mo ita ad l̄ram habet̄ lo quēdo de resistētia ad egras causas. Quecūq̄ʒ vero corpa calidiora decēte sunt: nō tñ multum ⁊ fridiora ⁊ sicciora ⁊ humidiora moderate vel aliq̄ʒ ptem non recte plasmatam hñt hec vniuersa ⁊ supabundare aliqñ videbunt̄ a cōmen surato in resistendo egris causis: ⁊ non nisi mō dicto. igit̄ ⁊ silr̄ paulo infra dicit φ siccius tēperato corpore ab humे ctantib⁹ causis oib⁹ est difficile cōprehēsibile. ℂ Scda ꝯ. qōlibʒ corp⁹ distēperatū in aliquem lapsum facilius labit̄ q̄ʒ temperatum in aliquem. pʒ. q: calīm facilius labitur ad calīm: ⁊ fridum ad frigidum: ⁊ humidum ad humidū: ⁊ sic cū ad siccū: q̄ʒ tēpatū in aliquē: cū tēperatū non magis ad vnū extremoꝫ q̄ʒ ad reliquū declinet. ⁊ ista ꝯ pōt teneri cū positione ista ⁊ nō cū positione tenente: ⁊ temperatum om ne facilius labit̄ ad calīm q̄ʒ ad frigidum: ⁊ verificatur tñ de corpore optime sano in secundo mō eq̄litatis. ℂ Si cui vero non plʒ illam positionem tenere dicat: φ qbuscunq̄ʒ cāis hñtib⁹ equalē pportionē ad qualitates tēperati ⁊ di stēperati. magis pportionabiliter resistit tēperatū: q: eq̄ pportionabiliter merito qualitatū: ⁊ aliqō plus merito ƀ bite habitudinis instrumenti ad formā q̄ in eo est melior.

Tertia respōsio vgonis.

ℂ Deinde cum dicit. XVII.

Simpliciter vero egra corpora deter-
minata sūt: eo φ facilius ab egris cau
sis vincant̄: ⁊ ab eo φ ƀʒ multū aliqd
ƀm virtutē opōnum delinquatur.

ℂ Simplr̄ vero egrotabilia corpora diffinita sūt Lauré.
propterea φ facile de causis morbosis vicant̄:
⁊ q: multum ex opōnum virtute absistant.

ℂ Que aūt simplr̄ insalubria sunt corpora: disti Leoni.
guunt̄: ob id φ facile a cāis q̄ morbos commit
tendi vim hñt: superantur. Et quoniaʒ in vigo
re operationum plurimum deficiunt.

ℂ Docet modo differentiam corporum egroꝝ a sanis mul tum dicens: φ corpora egra simplr̄ sunt distincta a sanis multum in duobus. vnū est φ facilius a causis egris vin cunt̄. ƀm est: q: derelinquunt̄ ƀm aliqd multum in opōni bus. ℂ Ubi nō hūt locū duplr̄ exponi vno mō vt ly. sim plr̄ dicat vlr̄ omnia egra. in his duob⁹ dictis differunt a sanis multū: ⁊ eēt tolerabile ⁊ corrñderet illi pti. In eisdeʒ vō vbi dixit ƀm singulū egri significatū. 2° mō vt p simplr̄ egra intelligāt tñ corpa que dñr egra simplr̄ ⁊ ista ē cōis. ℂ Nota 2° omne egrū simplr̄ esse lesum sensibiliter respcū optime sani. ⁊ p ɔn̄s multum: ⁊ non tñ respectu optime sa ni q: semper sani: sed respectu totius latitudīs sanorum simplr̄. neutra aūt non sic ⁊c. XVIII.

Sunt vero horum vtrorūq; in medio ne tra: ⁊ que vere dicunt̃ neutra ⁊ que cum latitudine quadam.

Lauré. ¶ Igitur in medio vtrorūq; neutra diligenter corpora collocatur: necnon ⁊ que latius neutra dicuntur.

Leoni. ¶ In medio autē amboꝝ collocant̃ ea q̃ neutra simplr̃ appellant̃: ⁊ cū latitudie quadam.

¶ Incidēter ponit q̃ō se habeāt neutra dicēs: ꝙ neutra sūt in medio hoꝝ vtrorūq;. s. sanoꝝ vt multū ⁊ egroꝝ simplr̃: q̄ tota latitudo neutroꝝ simplr̃ imediat̃ sanis multū i vno extremo: ⁊ i alio imediat̃ egris simplr̃ ⁊ i isto medio sūt tāq̃ illa q̄ dr̄ vē neutra: q̄ neutra sp̄ ad nullū extremoꝝ iclinata merito distātie ab vtroq; ⁊ illa q̄ dr̄ neutra cū q̄dā latitudie: q̄ sūt neutra multū. aliq̄tulū iclinata v̄sus lat⁹ sanoꝝ aut v̄sus lat⁹ egroꝝ. ¶ Et hāc expōnē dicem⁹ ly. q̄ referendo ad ly. neutra quā puto veriorē. si vō ly. q̄ referat̃ ad ly. vtrorūq;. tūc dicim⁹ ꝙ neutra sunt i medio vtrorūq;. s. sani ⁊ egri. ⁊ illoꝝ sani ⁊ egri q̄ sunt vere talia vt sanū sp̄ ⁊ egꝝ sp̄ ⁊ illoꝝ q̄ sunt talia cū q̄dā latitudie. i. talia multuz. nam neutra simplr̃ sunt vtroq; mō i medio sanoꝝ ⁊ egrorum: ⁊ per hoc dat̃ nobis itelligi ꝙ neutra sunt magis lesa q̄ꝫ sana multum. ⁊ min⁹ lesa q̄ꝫ egra simplr̃ alijs pib⁹: ⁊ ita i resistendo causis egris. ¶ Deinde cum dicit. XIX.

Et diuiditur totius sanitatis latitudo i tres ptes latitudinē hn̄tes ⁊ ipas mltā: q̄ꝝ pⁿia q̄dē erit sanoꝝ corpoꝝ. scd̄a vero egrorum. tertia neutrorum.

Lauré. ¶ Secabitur q; totius sanitatis latitudo in ptes tris latitudinē insignem habentes. E quibus pⁿma sanabilium corporum erit. Secūda neutrorum. Tertia egrotabilium.

Leoni. ¶ Quo fit vt tota sanitatis latitudo in tres ptes: quarū singule latitudinē hn̄t non paruā: diuidatur. Erit aūt prima quidē salubrium corporū: secunda neutrorum: tertia in salubrium.

¶ In ista pte p̄ declaratiōe dictoꝝ ponit latitudis sanitatis diuisionē cū q̄busdā ꝯñib⁹: ⁊ diuidit̃ i q̄tuor ptes. pⁿ ponit diuisionē dictā. 2° ōndit q̄ corpa sint ex toto extra latitudinē talē. 3° declarat q̄ istoꝝ ab alijs facilr̃ discernunt̃. ⁊ que nō. 4° ponit canonē ꝯsiderādū i istis dictis oib⁹. ibi 2°. (A quib⁹.) ibi 3°. (Dolētia q̄.) 4° ibi. (Oib⁹ his.) ¶ Dicit pⁿ. ꝙ latitudo totius sanitatis diuidit̃ in tres ptes: quaꝝ q̄libet hꝫ magnā latitudinē. pⁿ pa ē sanoꝝ. 2° egroꝝ. 3° neutrorūꝫ. ¶ Ubi nō pⁿ. ꝙ ex h̄ textu vult plus q̄ꝫ cōmētator egra ꝯtineri in latitudine sanitatis ⁊ neutra. ⁊ s̄ꝫ ipm sunt talia simplr̃. nō vt nūc. ¶ Scd̄m vō Gētilē. hic Gal. h̄ noie egruꝫ vtit̃ p̄ egrotatiuo ⁊ neutro. p̄ neutratiuo vō cū fuit supra: ⁊ nō p̄ vō egro. quēadmodū simp̄ sit cū diffinīuit egꝝ simpliciter. ¶ Nō 2° ꝙ pⁿma latitudo ad cognitionē nr̄am est

A sanoꝝ: q̄ p̄ eā cognoscimus alias. 2° egroꝝ q̄ cognoscunt̃ p̄ sana. 3° neutroꝝ q̄ nō nascunt̃ nisi p̄ vtrūq; cuꝫ dicunt̃ talia respcū vtriusq;. Sꝫ i p̄fectiōe pⁿma pa latitudinis sanitatis est sanoꝝ. 2° neutroꝝ. 3° egroꝝ. Gal. aūt posuit ordinē hoꝝ priū mō pⁿ. ¶ Tertio nō ꝙ. q̄ hic loq̄t̃ de istis corpib⁹ p̄ q̄nto hn̄t operari. iō eoꝝ diuisio dat̃ formalis penes p̄fectionem sanitatis. ⁊ isto mō sana simplr̃ sunt in extremo ⁊ non dat̃ diuisio latitudis penes gradus nārū in q̄b⁹ ꝯsistit sanitas: q̄ isto mō sanitas simplr̃ eēt in medio: vtrūq; hn̄s lepsum in vno latere v̄sus calidū. in alio v̄sus fridū: ⁊ in vno v̄sus

B siccū: ⁊ in alio v̄sus humidum. ¶ Nota 4°. ꝙ in latitudine sanitatis hic diuisa cōtinetur optima sanitas sem per que est temperamētū secundi modi equalitatis: ⁊ est h̄ ui⁹ latitudinis extremū iclusiuū sicut summa albedo. ꝯtinet̃ i latitudine totius albedinis. nisi enim sic esset. ista non esset latitudo totius sanitatis cū pte extra relinqueret nec vꝫ si latitudo sanitatis terminat̃ exclusiue ad egritudinem vel neutralitatem nūc q̄ est vnū extremum latitudinis ꝙ pp̄terea debeat exclusiue terminari ad aliud extremum: vt pꝫ exercitatis in simili materia. ¶ Qd̄ autem dicet Gal. ifra illo. §. ponentibus nobis. in fine ꝙ deficientia ab optima sanitate sunt potentia diuidi in tres latitudines. est verum sequens ex hac diuisione hic posita: q̄ diuiduntur in sana multum. ⁊ neutra ⁊ egra: sed non negat hic diuisam esse latitudinem sanitatis comprehendentem deinceps sanitatem optimam. XX.

Quibus deinceps sunt egrotatiua corpora lesionibus sensibilibus operationum determinata.

Lauré. ¶ Quib⁹ deīceps hn̄t corpa iā egrota lesione operationum sensibili interstincta.

Leoni. ¶ Post q̄ deiceps sequunt̃ q̄ iā egrotāt corpa q̄ sensibilib⁹ opōnū lesionibus distinguuntur.

¶ Ostendit que corpora sunt extra hanc latitudinem dicēs: ꝙ deinceps extra hanc latitudinem sunt corpora egrotantis actu: q̄ secundum Gentilem vere egra: sed secundū pl⁹ q̄ꝫ cōmentatorem egra vt nunc. determinata siue distincta a sanis lesionibus sensibilibus operationum. s. respectu p̄prij temperamenti. ¶ Ubi nota ꝙ ista corpora sunt extra latitudinem sanitatis quo ad denominationem: sꝫ nō oino quo ad perfectionē. nam nulluꝫ corpus egrum hoc mō dꝫ denominari sanum: sed tn̄ aliq̄d corpus egrum est cum aliquo sano eque perfecte dispositum: vt pꝫ de temperato ꝙ fiat effimerans. ipsum. n. aliquo colerico est melius dispositum. ¶ Sed tūc est difficultas de neutris: vt nūc s̄m plus q̄ꝫ cōmentatorē: vel oino de neutris. in qua latitudine cōtinent̃. Et breuiter dōm ꝙ oia talia sunt mō dicto extra latitudinē sanitatis: sꝫ nō sunt sensibilr̃ lesa respcū p̄prij tēperamenti. in opōnibus sibi debitis. quare ⁊c̄. XXI.

Dolentia vero ⁊ quoꝝ motiōes sunt d̄linquētes aut oio pierūt: manifestos hn̄t terminos: quecūq; vero infirmas hn̄t opōnes in maximis quidem discessibus facile discernuntur: s̄m vero minores ambigua sunt: ⁊ pp̄ hoc s̄m hoc gen⁹ lesionis neutro ꝯrio pticipās ꝯsistit in illa dispōne quā ⁊ ipsam neutram dicimus nominari.

Lauré. ¶ Igitur dolorifica corpa: queq; motiōes obtinēt ipeditas aut penitus abolitas p̄spicuos terminos hn̄t. Que vero infirmas gerūt actiones si maxime abscedūt facile iudicant̃: s̄m paꝝ ambigua remanēt: ⁊ ob eā rē hoc lesiōis gn̄e neutre ꝯrie opōnis particeps affectio cōsistit: quaꝫ diximus neutram cognominari.

Leoni. ¶ Que igit̃ dolore infestant̃: ⁊ quoꝝ mot⁹ sūt vitiosi: vt oio itercierūt: mn̄ifestā hn̄t determinationē. Que vō imbecilles edunt opōnes: in magnis quidem distantijs facile discernuntur: in paruis vero ambigua sunt: atq; iccirco in eo genere noꝝe collocatur: que neutrius contrarioꝝ

coꝝ viciniora sunt ea: q̃ ad examē corpa veniunt Que.n.ꝓximiora sunt optīe cōstitutiōi salubria: q̃ vero ab hac lōgi⁹ distāt: atq; ad ea que iā egrotāt magis accedūt: in salubria. Que aūt intermedia: atq; equalr̄ ab vtrisq; distare videnṫ: neutra. Optime igiṫ cōstitutiōis corpis indicia explicauimus. Coꝝ vero q̃ ab ipsa deficiūt: totidē sunt nūero gña que in magis: ꝛ minus secari possūt. Cū autem in tres latitudines diuisa sint.

¶ Hec est secunda pars capituli in qua ponit in generali signa corpoꝝ lapsoꝝ ab optime sanoꝛ dicens ꝙ signa corū q̃ sananṫ corpoꝝ.i. sanoꝝ egroꝝ ꝛ neutroꝝ existentiuꝫ intelligendo ſm plus q̃ꝫ cōmentatorē egra ꝛ neutra simplr̄ differunt abinuicē quātitatē distātie in ꝯperatiōe ad certos terminos de qb⁹ dicemus nunc. vbi gr̄a. nobis ponētib⁹ duos extremos terminos cōtrarios: quoꝛuꝫ alter est optima sanitas ꝛ alter est egritudo vt nunc: ꝛ nobis cōsiderātib⁹ cui istoꝝ terminoꝝ sunt signa viciniora corpoꝝ que ꝓbātur. i. de qbus volumus scire vtrum sint sana vel egra: vel neutro modo dictoꝛ illud quod ſm signa est ꝓpīquius optime sano est sanū. Illud aūt ꝙ est ꝓpinquius iam egrotāti.i. egro nunc. est egrum simplr̄: Illud v̄o qḋ est in medio ab vtroq; apparens equaliter abesse. erit neutrū simplr̄ ꝛ hoc secundum expōnem plus q̃ꝫ cōmentatoris: sed iuxta Gentilē per egrū intelligimus egrotatiuū ꝛ per neutrū neutratiuum: vt supra dcm̄ est. ¶ Subdit vltimo epilogando ꝙ dicta sunt signa optime sanitatis.i. sanoꝝ: ꝛ deficientiuꝫ ab optima sanitate: dcm̄ est ēt genera corpoꝛuꝫ lapsorum esse equalia numero generibus optime sanitatis illis corporibus diffinitionibus potentibus diuidi in magis ꝛ minus: ꝛ separatis in tres latitudines. ¶ Nō ḡ ꝙ in sūma hec est regula cognoscendi corpora sana lapsaq; cōsideramus signa ab operationibus ꝛ substātialr̄ inherētibus. Et casib⁹ optime sanis ꝛ cōsideremus ꝙ lapsus est in eisdeꝫ naturis in qbus est sanitas: ꝛ tunc videamus in corpore lapso vtrum ſm hec signa multum appropinquat sano optime: ꝛ diceṫ sanum vt multum: vel multum distat sano optime ꝛ diceṫ egrum simplr̄ vel in medio quodāmō equalr̄ apparēs ꝛ est neutrū simplr̄. ꝛ pꝫ hanc doctrinā hic datam multū esse generaleꝫ. ¶ Nō 2° ꝙ optima sanitas ꝛ egritudo nunc ponūtur extrema ꝯsideranda a medico. nam si omnia in latitudine sanitatis lapsa volumus cōsiderare in cōparatiōe ad extrema. nullū eorū potuit eē extremū. ꝛ ideo fuit debitū ponere egritudinē nunc. que est ex̄ totā latitudinē sanitatis ꝛ sensibiliter lesam. Corpora ḡ sana que tantum in operatiōibus nāliter distant ab optime sano: q̃ꝫtum egrotās actu vel nūc distat: dicūtur ꝓpinqua egrotanti: quo ad imperficiēdas operatiōes: ꝛ sunt egra simplr̄q; sensibilr̄ ab optime sano lesa. illa vero que distant nāliter cui equalis distātia ꝑter nām nō sufficit corpus ꝓhibere ab esse sano dicuntur adhuc sana: sed vt multum: ꝛ ea que medio mō se habent. dicūtur neutra simplr̄. ¶ Nō 3° ꝙ pessima egritudo nunc cū sit ꝙ quolibꝫ instanti etatis peioꝛ egritudine simpliciter. illi instāti etatis correspondēti. ideo magis distat perfectiōaliter ab optima sanitate q̃ꝫ egritudo simplr̄. ꝛ per ꝯñs magis extremaliter optime sanitati opponiṫ. ¶ Nō 4° ꝙ neutrum simplr̄ videtur eq̄liter abesse ab vtroq; extremo. s. sano simpliciter ꝛ egro nunc: quia nō habet ita perfectas operationes sicut sanum semp ita hꝫ imperfectas vt egrū nūc. abest ergo ab vtroq; equaliter per abnegationē correspondētie in gradu operationum: sed nō equaliter quo ad perfectionalē distantiam. Naꝫ neutrū simpliciter solum in sensibilr̄ distat a sano simpliciter. multum aūt distat a pessime egro. Epilog⁹ pꝫ. ꝛ sic est finis secūdi tractatus. Incipit 3⁹. XXV.

Igna v̄o egri corpis simplr̄ dicemus Ex his.n. erūt reliq̄ue due latitudines manifeste. Scđm ergo genus dictum est prius in optime cōpositionis oratione. Scđm vero speciem nunc dicetur prius nobis diuidentibus partes.

¶ Simpliciter egrotabilis corpis indicia exponemus. Ex illis enim due relique latitudines ꝑspicue erūt. Generatim igiṫ antea dictū est: duꝫ de optima agerim⁹ ꝯparatiōe. Speciatiꝫ hoc loco dicemus: si prius ptes corpoꝝ diuiserimus. Lauré.

¶ Corpis insalubris simpliciter īdicia tradem⁹. Ex his enim ꝛ reliq̄ due latitudines innotescēt. Generaliter igiṫ ꝑus a nobis ī eo quē de optima ꝯstitutione ſmonē habuim⁹: spāliter autē nunc dicetur: si prius partes diuiserimus. Leoni.

¶ In isto tractatu 3° ponit Gal. specialr̄ signa egroꝝ tam simpliciter q̃ꝫ vt nunc. Et diuidiṫ in duas partes: qꝛ p̄io ponit signa egroꝝ simplr̄. 2° vt nūc. ibi 2°. (Quecūq; vero in presenti egra.) ꝑma in duas. nā primo ponit quedaꝫ generalia signa egri simplr̄ complexionalia. secūdo cōpositionalia: que significātia lapsum compositionalē. ibi scđa. (Quecūq; v̄o ꝓpter magnitudinē.) iterū prima pars diuidiṫ in duas. naꝫ primo preponit quedā generalia ad ꝓpositūꝫ necessaria. secundo spāliter ad hec signa descendit ibi. (Principium nobis.) prima pars diuidiṫ in duas. p̄io ponit ītētionē ꝛ cāꝫ. secundo exequiṫ ibi. (Quatuoꝛ autē sunt.) ¶ Dicit primo. ꝙ de cetero ponemus signa corporis simpliciter egri: ꝛ rō est q̄a ex illis erunt manifeste relique due latitudines. s. sanorū ꝛ neutroꝝ multū. ¶ Dicit 2° quo ad eandem partē ꝙ de istis signis secunduꝫ genus est dcm̄ ꝑus in signis optime ꝯpōnis. i. optime sanitatis: sed nunc dicētur ista signa spāliter nobis diuidentibus partes ꝑus. i. ꝑus nobis ponētibus distinctionē partiū corporis humani. ¶ Primo ergo considera ꝙ optime sanū, fuit declaratū prius in generali. per signa sumpta a substātialiter inherētibus: ꝛ ab operatiōib⁹: ꝛ a casibus. Per illa ergo iam scimus in genere qualia sūt egroꝝ signa. in spāli autēꝫ facilius est percipere signa egrorum simplr̄: qꝛ ista sunt multa. ꝛ ad manus habēda: sꝫ semper sana pauca. fuit ergo modus Gal. in ponēdo signa egri simplr̄ ꝯuenienꝭ: que cum nō differentia signis sanoꝝ multuꝫ nisi quātitate distentie facile erit coniecturari per ea de sano ꝛ neutro. ¶ Nota scđo. ꝙ quia sanitas maxime in naturis dictis consistit. diuersa autēꝫ membra diuersam requirunt nām tam cōplōnalē q̃ꝫ ꝯpōnalē. ideo ad sigillatim declarandū signa egritudinis simplr̄. fuit oportunū prius diuisionē membrorum ponere. XXVI.

Uatuoꝛ aūt sunt earuꝫ differētie oēs. Quedaꝫ.n. eaꝝ sunt ꝑncipales. Quedā v̄o ab illis exorte sunt. Quedā v̄o neq; aliaꝝ dn̄antur neq; alie dominantur eaꝝ innatas hn̄tes virtutes ꝛ regentes eas. Quedaꝫ vero ꝛ innatas simul hn̄t ꝛ influentes.

¶ Omnes earum differentie quatuoꝛ sunt. Quedam enim ꝑcipue partes existūt: alie ab illis nascuntur. Nōnulle vero nec alias gubernāt neq; ab alijs gubernātur: insitas hn̄tes qbus gubernāt se vires. Alie v̄o insitas hn̄t pariter ꝛ ifluxas. Lauré.

¶ Sunt vero eaꝝ q̄tuoꝛ vniuerse differentie: qm̄ Leoni.

nõnulle eo℞ ꝓncipia existũt: aliq̃ vo ab ipsis ori ginẽ hñt: aliq̃ nec aliarũ gubernationi presunt: nec℥ aliunde gubernanẽ: quũ insitas habeant a nã potentias: a quibus reguntur. Quedã vero sunt q̃ insitas simul: ꝛ aliunde emanantes hñt.

¶ Exegẽ ꝛ diuidiẽ in duas. prio ponit vnã diuisionẽ. scdo mẽ diuisiõis declarat, ibi. (Prin' sũt.) ¶ Dicit p̃. ꝙ q̃ttuor sunt oẽs diie pticularũ corpis .i. oẽs pticule corporis sub q̃ttuor generib⁹ diuersis cõphẽdunẽ. ꝛ ista sũt gña ꝛ q2 q̃dã sũt ꝓn/cipalesꝛq̃dã orte a ꝓncipalib⁹ꝛq̃daꝫ vo nec alijs dñanẽ: nec alie dñanẽ illis. sꝫ hñt tñ ṽtutes innatas regẽtes eas. q̃daꝫ vo sũt q̃ hñt inatas ꝛ influẽtes. ¶ Circa p̃tẽ notãdũ primo. ꝙ Gal. volẽs nobis dare notiriã mẽbro℞ in q̃ntũ egra. ħ aũt ẽ maxie cõprehẽsibile q̃ ad opõnes. iõ posuit diuisionez ꝓposito suo ꝑtinẽtẽ. sumpta a formali .s. ṽtute mẽ'. nõ curãdo mẽ' diuidere ĩ simplicia ꝛ cõposita. ¶ Nõ scdo hãc diuisio/nẽ isto mõ reduci ad bimẽbrẽ. nã mẽbro℞ nr̃i corpis q̃dam sũt ꝓncipalia: q̃dã nõ ꝓncipalia. ¶ Itẽ nõ ꝓncipaliũ: quedã sũt orta a ꝓncipalib⁹ q̃dã nõ. ¶ Itẽ nõ orto℞ a ꝓncipalib⁹: q̃daꝫ hñt ṽtutẽ inatã ea regentẽ tñ: quedã hñt ṽtutẽ inatã: ꝛ cũ hoc isluentẽ. ꝛ hoc mõ' lꝫ in ꝓncipali sit virt⁹ inata ꝛ in fluẽs ꝛ ꝑiter in his q̃ a ꝓncipalib⁹ oriunẽ tñ illa nõ cõtinenẽ sub q̃rto mẽbro diuisiõis q̃d est tñ eo℞ q̃ sũt ꝓncipalia nec

B a ꝓncipalib⁹ orta. ¶ Nota tertio. ꝙ duob⁹ modis possum⁹ dicere aliq̃d mẽbrũ in nr̃o corpe eẽ ꝓncipale. vno mõ q2 ipꝫ sit ꝓn''ꝓmũ iter mẽbra effectiuũ oiuꝫ opõnũ. ꝛ isto mõ solũ cor est ꝓncipale mẽbrũ. ¶ Via aũt ad hoc ondẽdũ facili⁹ ẽ ista. Supponam⁹ ꝙ nulli⁹ opationis alato ꝓprie aia ẽ ꝓn'' nisi mediãte calore nãli. hec suppõ pꝫ ex Aui. ꝓma ꝓmi. ca° de etatib⁹ vbi dicit. ꝙ aia nõ opaẽ sine istrumẽto ꝛ illud est calor nãlis ꝛ idẽ colligiẽ secũda ꝓmi. doc. 3°. caplo tertio et ab Ar. in de causis lõgitudis ꝛ breuitatis vite. ꝛ hoc notat experientia. q2 remotio caloris nãlis est ablatio oium aie opa tionũ. ꝛ ex hoc seq̃tur ꝙ oẽ illud a quo pẽdet calor nãlis in toto corpe. est principiũ effectiuũ oium opationũ aie q2 q̃c/q̃d est cã cause est cã causati i eodẽ genere cãe. ¶ Supponi tur secũdo cor eẽ primũ ꝓncipiũ cõseruãdi calorẽ i toto cor/pore. ꝑ spirit⁹ vitalis generationẽ. ꝛ ad totũ trãsmissionez. ħ pꝫ q2 in corde ẽ maior calor q̃ in corpe inueniaẽ ꝛ in fonte ꝛ pricipio calor debet esse fortior. ¶ Patet scdo q2 extincto calore in eo. in toto extinguiẽ. ¶ Tertio q2 ꝓ ei⁹ refrigerio ꝓncipaliter ordinata ẽ euẽtatio vt pꝫ q2 illa q̃ fit per anheli tũ. ꝛ illa q̃ ꝑ pulsum ad ipsum terminanẽ ꝛ egrotãtis ei⁹ sũt ꝛ plurib⁹ talib⁹ signis. ¶ Et ex his seq̃ẽ soluꝫ cor esse ħ mõ principale pꝫ q2 ẽ pricipale cũ ab ipso oium mẽbrorũ oper rationes tãquã prio efficiente in genere mẽbrorũ depẽdet. cũ ipsum sit caloris nãlis oium mẽbro℞ fons ꝛ origo. Et ħ vult Aris. in de somno. ꝛ in de cã mot⁹ aialiũ. ꝛ in de morte ꝛ vita. ꝛ in tertio de hystorijs. ꝛ Auerois secũdo colliget. ꝛ Aui. ꝓma ꝓmi. doc. 6. ¶ Secũdo mõ diciẽ aliq̃d mẽbrũ ꝓn cipale. q2 ipsum est ꝑ se ꝓductiuũ instrumenti extra se alteri cõicabilis. necessario effectiue cõcurrentis ad cõseruationẽ indiuidui vel spẽi ita ꝙ ad hoc vt sit ꝓncipale oꝫ ꝙ sit ꝑ se fa ctiuũ instrumẽti alicui⁹ ꝛ ꝙ illud instrumẽtum sit cõcurrẽs ipm. vel sibi simile necessario ꝑ se ꝛ effectiue ad ꝯseruationẽ indiuidui vel spẽi ꝛ hoc mõ sto⁹ nõ est mẽbrũ pricipale. licꝫ sit necessariũ ad cõseruationẽ idiuidui: nã sto⁹ generat chi/luꝫ: ille aũt nõ necessario cõcurrit effectiue ad cõseruationẽ indiuidui sed mãliter. pulmo etiã ꝛ si generet tẽperamentũ in aere attracto. q̃d est necessariũ ad indiuidui ꝯseruationẽ. tñ illud tẽperamẽtũ aeris nõ est ꝑ se ꝓductiuũ salutis idiui/dui. sed respectu ei⁹ ẽ ꝑ accidens. licꝫ respectu pulmõis non sit accidẽs: sed sufficientũ. Itẽ pulmo ꝛ diafragma lꝫ nutrien/do se generẽt partẽ sui vel que sibi silis est necessario effecti ue ꝯcurrens ad cõseruationẽ indiuidui. faciẽdo tãq̃ꝫ ꝑs pul monis euẽtationẽ: tñ illud nõ generat pulmo extra se alteri cõicabile. ꝛ sic iuenies ꝙ nulli mẽbro nisi q̃ttuor numerãdis cõueniũt ꝑdicte ꝯditiones. ꝛ isto mõ de ꝓncipali mẽbro lo/quunẽ medici ꝛ sũt plura vno vt infra videbiẽ. q2 quatuor.

¶ Nota q̃rto ꝙ mẽbrũ diciẽ oriri a pricipali altero duorꝫ C modo℞. nã q̃dã dicũt ꝙ cũ generãtur ꝓncipalia mẽbra q̃dã mã supfluit a mã generationis eo℞. ꝛ tũc spũs gignitiu⁹ sił. cũ ꝓncipali genito efficit mẽbrũ. ꝙ dicim⁹ ortũ a ꝓncipali. verbi gr̃a a mã generationis cordis supfluit mã arteriarũ ꝛ spũs gignitiu⁹ facto corde sił cuꝫ corde efficit arterias. ita ꝙ arterie hoc mõ oriũtur a corde mãliter ꝛ effectiue. ꝛ isto modo dicunẽ aliqua mẽbra esse orta a principalib⁹. ¶ Alij vero dicunt spiritũ gignitiuũ ꝑ virtutẽ informatiuã vnum/q̃d℥ mẽbrũ corporis generare alijs mẽbris non cõcurrenti bus ad alio℞ generationẽ. nã cũ hic spũs sufficiat ad cordis generationẽ nobilioris existẽtis nõ erit oportunum cum eo aliud cõcurrere ad generationẽ ignobilio℞. ¶ Dicũt secun do mãm generationis cordis nõ subijci forme alio℞ mẽbro rũ que generanẽ. cum fatuum sit dicere corrumpi partez vt ex iste generentur artarie. ¶ Ex quo inferunt non ideo dici apud medicum aliquod mẽbrũ oriri ab alio: q2 ab eo effe/ctiue ꝓducaẽ vel fuerit ꝓductum. aut q2 ex eo fuerit ab ini/tio mãliter generatum. ¶ Dicunt tertio metaphorice illud mẽbrũ dici ortũ a ꝓncipali apud medicũ: q̃d terminaẽ imme/diate ad pricipale ꝛ est naturaliter ꝓncipali subordinatũ ꝓ deferẽdo instrumẽto ab eo facto q̃d est necessariũ ad indiui dui vel speciei conseruationez. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ sola mẽbra seruiẽtia principalibus seruitute delatoria sunt hoc modo orta a pricipalibus. ꝛ ille modus est facilior. ꝛ hoc modo fa cile videbiẽ ifra quo modo nerui a cerebro: ꝛ vene ab epa/te orianẽ. ¶ Nota q̃nto ꝙ ꝑ virtutẽ in hoc loco non itelligi mus ipsam animam. ¶ Nam hoc modo in omni membro sunt oẽs ṽtutes. cũ aia sit tota in qualibet ꝑte corpis huma ni vt nũc supponiẽ. Sed sumiẽ hoc nomẽ ṽtus ꝓ tẽpamen/to ꝑ q̃d aia ẽ operatiua. ꝛ tot sunt ṽtutes quot sunt hñ diuer sa tẽperamẽta. ¶ Ponunẽ aũt ṽtutũ tria genera .s. virtutes

vitales aiales ꝛ nãles. Nãles aũt sunt duo℞ modo℞. q̃daꝫ D enĩ ẽ ordinata ad spẽi ꝯseruationẽ principaliter vt generati ua. q̃dã ad cõseruationẽ indiuidui vt nutritiua cũ seruienti/bus. ¶ Vitalis aũt est generatiua spũs ꝛ motiua instrumẽ torũ eius motu dilatatiõis ꝛ cõstrictiõis vt ostendiẽ prima ꝓmi. ¶ Animalis autẽ ẽ ṽt⁹ cognoscitiua ꝛ motiua. ¶ Ista rũ ergo ṽtutũ vnaq̃q℥ in alijs mẽbris a ꝓncipalib⁹ cõser/uatur ꝑ isluxũ ꝓncipalis mẽbri. Nam visiua in oculo cõser/uatur ꝑ cerebri influxuꝫ. quo cessante nõ est in eo ṽtus illa. Vitalis ꝑ isluxum a corde. ꝛ nãlis ꝑ influxum epatis. Et iõ quodam modo q̃libet istarũ ṽtutũ in mẽbris alijs a ꝓncipa li posset dici isluens q̃si ab alio ĩtus fluẽs. tñ stricte ṽtus di citur influẽs que est ab alio depẽdens. ꝛ nec ipsa nec sibi si/milis ẽ necessaria ad vitaꝫ mẽbri. verbi gr̃a. ṽtus motiua et sensitiua. Nam mẽbrũ paraliticũ ꝑdidit illã ṽtutẽ ꝛ tamen est viuũ. ꝛ ita oculus post opilationẽ nerui optici ꝑdidit vi siuam ꝛ viuit. Et hoc modo ipossibile ẽ mẽbrum sine nãli ꝛ vitali viuere. q2 vsq℥ ad ħ viuit aial q̃ꝫ diu ẽ potẽs suscipere alimentũ. Et secũdo de aia viuere: ꝓpter hoc principiũ .i. ve getatiuã ṽtutẽ inest oibus. Et ita etiã duob⁹ modis dicim⁹ aliquã ṽtutẽ inatam. vno modo large: q2 cõuenientẽ ꝛ cõnã/lem mẽbro. ꝛ isto modo ṽtus aialis ẽ inata. ¶ Scdo diciẽ virtus inata stricte. q2 ꝯnãlis ꝛ necessaria ad vitã ꝛ esse mẽ bri. ꝛ hoc mõ aialis ṽtus nõ ẽ innata: sed hñ nãlis ꝛ vitalis. ¶ Et ideo ista mẽbra in q̃b⁹ ṽtus non inuenit sensitiua nec motiua dicunẽ hẽre ṽtutẽ inatam tñ. q2 nõ habẽt influẽtes stricte. ¶ Mẽbra autẽ q̃ nutriunẽ ꝛ cũ ħ habent sensum et motũ. habẽt innatã ꝛ isluentẽ. Ita ꝙ mẽbra q̃ habẽt ṽtutẽ innatã dicũẽ regẽtia seipsa. q2 regimẽ vite q̃d sit i illis nõ est nisi ꝑ virtute innatã. ꝛ dicunẽ nõ dominari alijs q2 nõ ꝓbẽt alijs membris aliquã de istis virtutibus nec alia dominã

tur eis. nõ quis nullũ mẽbrũ sit eis principiũ essendi ꝛ operãdi. ℭ Nã iuxta superiꝰ dicta coꝛ est oibꝰ mẽbris cã vite ꝛ operationũ. ℭ Sed qꝛ a nullo mẽbro recipiũt virtutẽ ꝑter innatã his oibus collectis pꝫ totiꝰ diuisiõis itellectꝰ. ℭ Ultimo notãdũ ꝙ apud quosdã tẽperamentũ per qḋ aĩa suas nãles ꝛ vitales exercet operatiões ↄnascit̃ mẽbro. ꝛ non fit primo in eo ab alio ꝑncipali mẽbro. ꝛ illud tẽperamentũ si cõseruaret̃ sufficeret ad opatiões istas virtutũ. ℭ Et si posset sine epatis influxu cõseruari non oporteret epar influere ad hoc vt mẽbꝛ nutriret̃. Reqritur aũt epatis influxꝰ ad talẽ tẽperamẽtũ cõseruandũ. ꝛ iõ põt notabili tẽpore operari mẽbrũ opa nãlia post remotionẽ influxus epatis. ℭ In vtute autẽ aiali nõ ẽ ita qꝛ cũ cõplexione q̃ oculo cõnascit̃ dedu cto influxu cerebri nõ sufficit oculus videre. ꝛ ideo visiuam virtutem non recipit primo a generante imediate: sed a cerebro. ꝛ ideo pendet ab illo sicut splendor. Et ꝑpterea reqrit cõtinuũ influxũ mẽbrũ aiatũ. i. qḋ hꝫ virtutẽ animalem. ad hoc vt sufficiat opari. ꝛ apud istos pꝫ dici ꝙ virtus nãlis est inata. i. itus in mẽbro a principio sui esse cõnata ꝛ non sic virtus aialis in istis mẽbris nõ ꝑncipalibꝰ. ꝛ hoc videt̃ voluisse Gal. ꝑmo de interioribꝰ. caplo vltimo. ℭ Alij vero dicunt epar influere ab initio aut postea mẽbris virtutẽ nãlez ꝛ cerebrũ influere ab initio. aut postea animalẽ ita ꝙ vtraqꝫ istarũ virtutũ pendet in mẽbris nõ pricipalibꝰ ab epate vel cerebro. ℭ Sed cã quare nãlis ꝛ vitalis dicitur inata ẽ illa quã diximus supra. qꝛ est virtus ad esse mẽbri ꝛ vitam eius necessaria. nõ sic autẽ aialis vt predicit̃. ꝛ hoc videt̃ sensisse Auicẽna prima ꝑmi. capitulo de mẽbris vbi dixit. Sed debet credere. s. medicꝰ ꝙ hec vtus. s. nãlis ad ꝑm. s. mẽbꝛuꝫ nõ ꝑfluit nisi ab epate. Nã si iter ea via clauderet̃ ꝛ ds nutrimẽtũ hẽret aptũ eius actio destrueret̃ quẽadmodũ fit in sensu ꝛ motu cũ neruus qui ꝑuenit a cerebro cõstringitur. ℭ Quidam autẽ volunt cõcordare inter istos. ꝛ dicũt Gal. velle ꝙ hec virtus a principio detur a generante: ꝛ nõ ẽ necessarius influxus nisi ꝑ cõseruatione eius. Et quãtũ ad cõseruari vult ꝙ pendet ab epate. ꝛ cuꝫ Auicẽna dixit ꝙ hec vtus nõ ꝑfluit nisi ab epate: nõ fuit eius intentio ꝙ producatur virtus in alijs membris. sed ꝙ ibi ↄseruatur. nec vult omnimodam similitudinem inter hanc vtutem ꝛ aialẽ: sed quãdã. sed puto vnũquẽqꝫ de istis modis defendi posse.

A

Nã cur fecerit virtus nãlẽ conatãl ꝛ aialẽ influẽtem.

Sed tunc est dubitatio apud ꝑmũ moduꝫ quare natura vnaꝫ istaꝝ vtutũ fecit mẽbro cõnatam ꝛ fixam in eo. s. nãlem ꝛ nõ aialem cum aialis etiam sit ad salutem necessaria. vt hꝫ videri secundo de anima. Hic dicit̃ ꝙ aĩa vt nutritiua debet esse continue in actu 2° vsqꝫ enim ad hoc saluant̃ aiata quosqꝫ possunt suscipere alimentuꝫ: nec fatigat̃ in opere nãlis virtus. immo vigorat̃. cũ per illã restauret̃ deperditũ: ꝛ cã horuꝫ ẽ qꝛ resolutio humidi mẽbroꝝ est quasi cõtinua. ꝛ ideo non est aliqua nãlis cessatio a nutritiõe ꝛ digestiõe. Sed vtus aialis habꝫ opa in qbus ↄtinue vtus debilitat̃. ꝛ ideo fuit oportunuꝫ aliqñ ab illo opere vacare vt sumit̃ primo de somno. talis aũt vacatio fit ꝑ retractionẽ spirituuꝫ a membris ad ꝑncipium. vt ꝗ hoc faciliter fieret fuit opportunũ illã vtutẽ eẽ depẽdẽtẽ.

Leoni.

B

Spũs in oculo remanẽte. et facta oppilatione in neruo optico fit visio.

Secundo cadit difficultas supposito ꝙ in oculo sit spiritus visiuus sufficiẽtis quãtitatis ꝛ qualitatis. ꝛ fiat opilatio i neruo optico ita ꝙ spũs remaneat i oculo. sed cerebrũ amplius influere nõ sufficiat vtrũ post illud fiat visio. ℭ Hic dr̃ a qbusdã ꝙ sic. Nã ibi remanebit sufficiens. organi dispositio ad videndũ durabit tñ modicum. qꝛ ille spũs cito extraneabit̃ dissolueturqꝫ. ℭ Alij dicũt ꝙ nõ: qꝛ vltra spũꝫ ꝛ cerebrũ multiplicat vnã qualitatẽ spũalẽ ad modũ luminis q̃ subito deficit posita opilatiõe. ꝛ iõ nõ obstãte ꝙ spũs remaneret ista q̃litas nõ remaneret. mõ ista q̃litas ẽ illa q̃ ꝑncipaliter facit videre posse.

C

Stante sufficienti nutrimento in mẽ: ꝛ stãte opilatiõe inter mẽ ꝛ epar: nutritio fit.

Sed tertia difficultas est de nutritiua vtrũ stãte oppilatione inter epar ꝛ mẽbruꝫ stante sufficiẽti nutrimẽto nutriret̃ mẽbꝛuꝫ. Et cõiter dicũt oẽs ꝙ sic notabili tpe quousqꝫ spũs nãlis remaneret. vl' quousqꝫ cõplo cõtẽta a ꝑnˢ corrũperet̃. Et i istis expiẽtia nõ põt docere iõ ꝑnˢ sunt ambigua ꝛ ↄclusiões ꝑ vtroqꝫ mõ probabiles.

D

Stat mẽbꝛ aiaᵐ eẽ sanuꝫ ꝛ ipsius actionẽ lesam.

Quarto dubitat̃ ꝑꝑ dicta Gal. i illo caplo vltimo ꝑmi d̃ iterioribꝰ quõ stat mẽbrũ aiatũ eẽ sanũ: ꝛ eiꝰ actionẽ pati: ꝛ i nãli nõ stat. Et h̃ ꝑ mẽbꝛ aiatũ itelligimꝰ mẽbꝛ qḋ hꝫ vtutẽ sensus vl' motꝰ: ꝛ ꝑ nãle mẽᵐ qḋ hꝫ vtutẽ nutritiuã. ℭ Dr̃ qḋ mẽᵐ aiatũ tpe somni ẽ sanũ. nullo ãt stãte nocuᵒ i eo itrinsece qḋ ad suã sanitatẽ reqrit̃ stat ipm nõ posse opari sentiẽdo ꝑ defectũ influxus cerebri. ꝛ tũc mẽbꝛ erit sanũ ꝑut opponit̃ egro ꝑ essentiã ꝛ actio erit lesa. In nãli aũt opõne nõ ↄtigit mẽᵐ ipediri stãte obiecto trãsmutabili nisi sit egrũ ꝑ eẽntiã: qꝛ sit ↄ̃fectꝰ in aliq̃ nẽ de reqsitis ad suã sanitatẽ: ꝛ nõ plus vult ibi Galienus. Deinde cum dicit. XXVII.

PRincipia igitur sunt coꝛ: cerebrum: epar: ꝛ testiculi.

ℭ Precipue ergo sũt cerebrum coꝛ: iecur: testes. Lauré.

ℭ Principia igit̃ sũt cerebrũ: coꝛ: epar: testiculi. Leoni.

ℭ Exequit̃ mẽbra diuisionis declarando. ꝛ diuidit̃ in duas. Prio facit qḋ dicitur. Secũdo remouet dubitationem ibi (Capilloꝝ.) Prima i q̃tuor secũdũ q̃tuor mẽbra diuisiõis. ibi secũda (Ab illis vero exorta ibi tertia (Ipsa vero.) ibi quarta. (Alie vero oẽs ꝛc.) ℭ Dicit primo ꝙ ꝑncipia. i. ꝑncipalia mẽbra sunt quatuor coꝛ cerebꝝ. epar: ꝛ testiculi. Et in hac pte declaranda memorãdũ illud qḋ dicit̃ in ꝑcedẽte ꝙ duobus modis dicit̃ mẽbꝝ pricipale. vno mõ ꝑ illo mẽbro qḋ ꝑmo i genere mẽbroꝝ est cã oium operationũ corpis. ꝛ isto mõ vnicũ ẽ. s. coꝛ. Secũdo modo sumitur ꝑ oi mẽbro qḋ ꝑ suum tẽperamẽtum est ꝑductiuum instrumẽtuꝫ extra se alteri cõicabilis ꝑ se necessario actiue cõcurrentis ad cõseruationẽ indiuidui vel speciei. ꝛ isto modo sunt ista quatuor. s. dicta. ℭ Nota 2° ꝑ iuuenibus tale pncipiũ a corde genitum esse spũm vitalem. ꝛ a cerebro spũm animalem. aut saltem tẽperamentuꝫ: per qḋ dicitur aialis: ab epate naturalẽ spirituꝫ aut tẽperamentũ ꝑ qḋ dicit̃ spũs naturalis. A testiculis spiritus gignitiuus: aut tale temperamentum per qḋ dicitur spiritus gignitiuus. ꝛ nullum est aliud membrũ qḋ tale temperamẽtum vel tale instrumẽtum generet. ℭ Nota 3° de testiculis esse differentiaꝫ inter Gal. ꝛ Aꝝ. naꝫ Aꝝ. in cõmento de hysto. animalium. ꝛ ꝑmo de generatione animalium voluit testiculos non esse generationi necessarios. Sed hanc cõtrouersiam disputabo ifra. deo duce. Quomodo vero defendi possit ꝙ coꝛ nõ est operationum animaliũ aliorum mẽbroruꝫ ꝛ naturalũ principiũ ꝑ se effectiuũ. dixi prima ꝑmi. doctrina sexta. ibi vide. XXVIII.

AB illis vero exorta sũt: ꝛ illis famulantur. Nerui qdem ꝛ spinalis medulla cerebro: cordi vero arterie: vene epati: seminalia vasa testiculis.

ℭ Ab illis vero nascunt̃ illisqꝫ subseruiunt nerui ac dorsalis medulla cerebro. Cordi autẽ arterie vene: iecori: seminaria vasa testibus. Lauré.

ℭ Ab illis vero ortũ hñt: atqꝫ eiusdẽ subministrãt. Nerui quideꝫ: ꝛ spinalis medulla cerebro. Cordi vero arterie. Epati vene. Ipsa vero seminaria vasa testiculis. Leoni.

ℭ Enumerat orta a pricipalibus. ꝛ sunt spinalis medulla. et nerui a cerebro. arterie a corde. vene ab epate. ꝛ vasa seminaria a testiculis. ꝛ hec mẽbra illis ꝑncipalibus a qbus sũt

orta famulāt. Ubi ēt memorādū q̄ de ortu mēbroꝝ a pnci/
palib⁹ sūt duo modi dicēdi. ꝛ penes modū scđ͞z q̄ illō dicat
ortū a pncipali qđ ad ipm terminat. ꝛ sibi spāliter subordi/
nat ꝛ nāliter subordinat ad deferendū instrumentū nectio
effectiue cōcurrēs ad cōseruationē indiuidui vel spēi. pꝫ q̄
f nerui oriunt a cerebro cū ad ipsum saltē aliq terminent ime
diate. alij vō o mediāte nuca. ❡ Nuca ēt a cerebro oritur cuꝫ
ad ipm terminet imediate ꝛ ordinent etiā pncipalr nerui ꝛ
nuca ad delationē spūs aialis. ꝛ ita arteria adorti orit a cor
de sit de eā. ꝛ vene ab epate cū sint ad spm nālē ꝛ sanguinē
ab epate deferēdū ordinate. Et vasa semiaria q̄ testiculos se
quunt ꝛ oriunt similr ab eis. ordiata i delationē spūs gigni
tiui ad mrīcē. ❡ Nota scđo q̄ scđ͞z hūc modū arteria vena
lis nō dr orta a corde: cū nō sit ordinata ad spūs vitalis dela
tionē. ❡ Nec vasa spermatica añ testiculos existētia. Ser/
uiūt. n. prepatoria seruitute testiculis nō delatoria. ❡ Quid
aūt sint oia ista mēbra ꝛ vnūqđq͞ istoꝝ ptinet iferi⁹ allis lo
cis dicere. ꝛ de eoꝝ ortu disputare: q̄re ꝛc. XXIX.

Ipsa vero seipsa regunt: cartilago: os/
sium coniunctio: membrana: glandu/
la: pinguedo: caro.

Laurē. ❡ Porro seipsas gubernāt carthila/
go: ossa: copula: membrana: adenes: pinguedo:
caro simplex.

Leoni. ❡ Que autez a seipsis gubernantur sunt: carthi
lago: os: copula: seu ligamentum: membrana:
adenes: adeps: caro simplex.

❡ Enumerat mēbra hñtia vtutē inatā tm̄. Et dicit q̄ mēbra
seipsa regētia sūt os. cartilago. ossiū piūctio. i. ligamētū mē
brana. i. pāniculus. glādula pinguedo ꝛ caro. ❡ Ubi pmo
nota q̄re dicant seipsa regētia: q̄ eis nō ē op⁹ vtus q̄ pprie
vocet iflués ab alio: ꝛ sꝫ tm̄ vtus q̄ ē inata ad aliquē sensum
supius positū. ❡ Nota 2° q̄ pāniculoꝝ qdā sūt facti ad tegē
G dū tm̄. ꝛ isti nō sentiūt vt sūt qdā pāniculi o ligamentis orti
ossa cooperiētes. Quidā aūt ad tegēdū ꝛ sensū pdēdū sicut
pāniculus epatis ꝛ pulmōis. ꝛ isti sentiūt. Mō Gal. intelli/
git de pmis q̄ sūt membra hñtia vtutē inatā tm̄. ❡ Nota 3°
d q̄ caro glādulosa in iguinib⁹ ꝛ subassellis repta nulluꝫ ha/
bet sensuꝫ. ꝛ ideo iter hec mēbra cōnumerat. ❡ Nota 4° q̄
3 ex hoc loco colligit pinguedinem esse aiatum mēbrum ad
mētē Gal. ꝛ hic loqt cōiter de assungia ꝛ lardone. ❡ Nota
5° q̄ hic p carneꝫ simplicēꝫ qđ dr in antiqua trāslatōe. itelli
gim⁹ carnē sine neruo vt est caro quorūdā iteriorū. s. pulmo
nis ꝛ renū. ❡ Epatis aūt caro ꝛ sꝫ nō sentiat: tñ q̄ est mem/
brū pncipale iuxta Ga[l]. summāt iō nō est hic cōnumerāda.
❡ Nō vltimo q̄ lꝫ Galy. dicat hic hec membra iō dici seipsa
regere. q̄ medicus nō pcipit sensu arteriā. aut neruū aut ve
nā ad ea ptendi, eo q̄ medici speculatio nō transcendit sen/
sum. tñ vitas nō est ita. sꝫ cō est quā diximus. XXX.

Lie vero omnes partes cōe his habē
tes ad suiipsius regimē: arterijs ꝛ ve/
nis ꝛ neruis indigent.

Laurē. ❡ At alie oēs partes cōem habentes
gubernationē arterijs: venis ac neruis egent.

Leoni. ❡ Reliquē vero partes: cum vna cum istis ha/
beant ex seipsis regimen: arterijs: neruis: ꝛ ve/
nis insuper eguerunt.

❡ Enumerat cōtēta i vltio mēbro diuisiōis dicēs q̄ alie oēs
pticule a predictis hñtes cōe cū pdictis. q̄ habēt vtutē ina
tā. vltra h̄ hñt vtutē ifluentē. ꝛ iō indigent arterijs ꝛ neruis
ꝛ venis. Uenis qdeꝫ ꝛ arterijs p cōseruatiōe vtutis inateꝫ ꝛ
neruis vt ad eas deferat vtuꝫ q̄ vere est ifluens: vt sūt mu/
sculi ꝛ alie manerie carnis ꝛ chorde. Et ista sunt q̄ haben/
tia vtutē inatā ꝛ ifluētē hñdā idigēt neruis: q̄ a cerebro de/
ferūt hāc vtutē. vt ostendit Galienus in libello de motib⁹ li
qdis. vtrū aūt musculi habeāt primo vtutem mouendi aut
nerui videbitur infra de totius habitudine. XXXI.

Apillorum vero ꝛ vnguium: neq͞ re/
gimē est aliquod: sed generatio sola.

Laurē. ❡ Pilorum vero ꝛ vnguium nulla
gubernatio. Sꝫ generatio sola cēset.

Leoni. ❡ Capillorum autem atq͞ vnguiuꝫ: neq͞ regimē
vllum est: sed generatio tantum modo.

❡ Remouet dubitationē ꝛ duo fac. Pmo h̄. scđo epilogādo.
circa psenꝫ capitulū ponit cōtinuationē ad sequēs. ibi (Hec
K qdē) ❡ Dicit pmo q̄ nullū ē regimē capilloꝝ vel vnguiūꝫ sꝫ
sola gñatio. ❡ Nota pmo q̄ p regimē itelligim⁹ opa vite vl
alicuius vtutis aie. modo q̄ nec capilli nec vngues sūt par
tes aiate. ideo dixit q̄ eoꝝ nullū est regimē. Etiā p h̄ respō/
detur si aliqs querat sub quo istoꝝ mēbroꝝ diuisionis posi
L te cōtinent. dico q̄ sub nullo: q̄ nō sunt membra. ❡ Nota
2° q̄ pilus dr a pelle. q̄ de ea nascit. ꝛ capillus q̄si capitis pi
lus. vt vult Isidorus vndecimo ethimologiarū. Est aūt pi/
lus descriptiue corp⁹ ex fumo adusto genitū p poros cutis
M egrediens ꝛ in lōguꝫ ptensuꝫ. ❡ Nō 3° q̄ a tertia digestiōe
plures supfluitates resecant. Pmo. n. resecat ps vaporosa
hūida subtilis q̄ sui subtilitate i poros cutis nō figit. Scđo
ps ignea subtilis. Tertio pars feculenta terrestris lutosa q̄
nō multa participat tenacitate. Et ista ē q̄ remanet adherēs
cuti ꝛ ē sorditiea. Quarta ē exalatio adusta tenacitate mul
ta participans. ꝛ ista ē talis q̄ ad cutem a calore nāli expel/
lit. ꝛ cū ibi in poris fuerit cutis frigiditate ꝛ mēbroꝝ adia
centiū ꝛ aeris coagulat. ꝛ in pilū cōuertit. ꝛ hec est mā ge/
nerationis pili. ❡ Sūt aūt piloꝝ iuuamenta. vnū cōe vt cor
pus ab adustas mā mūdificet secundū Auer. secundo col/
liget. q̄ in pilis est virt⁹ attrahendi illā. Quedā sunt ppria
vt pili capitis ad tutelā: ꝛ similiter superciliōꝝ ꝛ palpebra/
rū. quedā ad decorē vt barbe. Alij plurimuꝫ ex necessitate
mãe nō ex intentiōe nāe agentis sicut assellaꝝ ꝛ inguinum.
❡ Unguium autem mā est grossa ꝛc. nō ita adusta sicut pi/
lorum ꝛ iuuamenta sunt duo. vnum cōe ad cōseruationē ex
tremitatum digitoꝝ: sicut ferrum ponitur in capite lancee.
secundum proprium vnguibus manuum vt iuuent ad colli/
gendum parua subtilia ꝛ cetera. XXXII

Ec quidē partium sunt differētie. Si/
gna vero vniuscuiusq͞ craseos: dein/
ceps dicentur.

Laurē. ❡ He igit ptiū dñie sūt. Indicia auteꝫ
vniuscuiusq͞ temperamēti deinceps dicentur.

Leoni. ❡ He igitur sunt partium differentie. Indicia au
tem singularum temperature.

❡ Epilogat ꝛ patet quid dicat ponendo etiam continuatio/
nem ad sequentia. XXXIII.

Rincipium autem a cerebro nobis fa
cientibus. Sunt. n. quinq͞ innata ge/
nera cognitionum eius. Primū qdē
totius capitis dispositio. Scđm vero
sensibilium opationū virtus vel vitiū. Tertium
opatiuoꝝ. Quartū principaliū. Et qntū nāliū.
Aliud est genus in his omnibus generibus ab
his que extrinsecus ei accidunt alterantio.

Laurē. ❡ Sumētes initiū a cerebro. ppria signorū gñā

gnqȝ exiſtũt. Primũ totiꝰ capitis diſpõ ẽ. Scdꝫ ſenſibiliũ operationũ virtꝰ ⁊ vitiũ. Tertiũ võ ad miniſtrãtiũ. Quartũ pñcipaliũ. Quintũ nãliuȝ. Demum aliud genus ab his omnibus eſt alteratio quã extrinſecus incidentia conuehunt.

Leoni. ℭ Sumpto a cerebro initio: deinceps dicemus. Sunt võ gnqȝ inſita gñã que ipſius nãm oſtendunt. Primum qdem totius capitis diſpõ. Secũdum võ ſenſibiliũ opationuȝ virtus: ⁊ vitiũ. Et tertiũ actiuarũ. Quartũ earũ que tenent principatũ. Et qntũ nãliũ. Aliud vero genus preter hec oia: ea que extrinſecus aduenit alteratio.

ℭ In hac pte Galienꝰ ſpãliter ponit ſigna egri corpis ſimpliciter. Et diuidit᷑ in duas. Primo ponit ſigna talis corpis ſecũdũ mẽbra pncipalia. Scdo ſigna ꝯplõnis mẽbroꝝ habẽtium ṽtutem inatã ⁊ iſluẽtem. ibi 2ᵒ (Totiꝰ vero.) Prima in ǭtuor. Prio ponit ſigna cerebri. Scdo cordis. Tertio epatis. Quarto teſticlõꝝ. 2ᵒ ibi (De cordis vaſibꝰ) ibi 3ᵒ (Epatis calidi) ibi 4ᵒ (Teſticuloꝝ vero) Prima in tres. Primo ponit in generali ſignificantia bonitateȝ aut maliciã. Scdo ſpãliter ſigna ꝯplexionũ cerebri tã tẽpataꝝ qȝ diſtẽpatarũ 3ᵒ ponit ſigna ꝯplexionum vnius oꝛgoꝝ a cerebro ipꝛopꝛie. .ſ. oculoꝝ. 2ᵒ ibi (Nã ſi eucraton.) 3ᵒ ibi (Quicunqȝ ḡ tãgentibus.) preſens capitulũ diuidit᷑ in duas ptes. pmo ꝯtinuãdo dicẽda cũ dictis ponit genera ſignificationũ diſpoſitionum cerebri. ſecũdo exequit᷑ p illa genera ſignificando. ibi (Totius qdem) ℭ Dicit pmo. dictũ eſt añ qꝫ nos ponemus ſigna vniuſcuiuſqȝ cõplexiõis. dico ḡ h̄ nos facturos nobis ponẽtibꝰ pncipiũ cerebro. ℭ Dicit ſcdo qꝫ genera ſignificationum ſup cerebri diſpoſitiões inata nobis ſunt gnqȝ. ſ. totius capitis diſpoſitio pmũ: ſcdm eſt ṽtus ⁊ viciũ opationũ ſenſibiliũ. ſ. exterioꝝ. tertiũ eſt ṽtuſ ⁊ viciũ opationũ motiuarũ volũtarіaꝝ. q̄rtũ eſt ṽtus ⁊ viciuȝ opationũ pncipaliũ cerebri ideſt ſenſuum iterioꝝ. ꝓpter quas opatiões cerebꝝ pncipaliter eſt factũ. qntuȝ eſt virtus ⁊ vicium opationum nãlium ⁊c̃. ℭ Dicit tertio qꝫ preter iſta gnqȝ eſt vnum genꝰ ⁊ cũ his oibus dictis. qd̃ nõ eſt innatũ. ſ. alteratio a cauſis: q̄ extrinſecus accidunt. ℭ Ubi nota illa dici genera ſignificationũ inata q̄ ſumunt᷑ ab illis q̄ nãlr̃ itra corpꝰ humanũ inueniunt᷑ ab itrinſeco. Illud võ dr̃ nõ inatũ qd̃ nõ inenit᷑ ab intrinſeco hũano corpe. ſꝫ ab itrinſeco: vt alteratio ab extrinſecis. ℭ Notãdũ ſcdo qꝫ iſta ⁊ ſi ponant᷑ gnqȝ genera: ſuperius autẽ dictũ ſit eſſe tria genera ſignoꝝ optime ſanitatis ⁊ lapſuum: hec non repugnãt. qꝛ iſta gnqȝ ad illa tria reducunt᷑. ℭ Nõ oia aut ſunt ſigna ſumpta a ſubſtãtialiter inherentibus: aut ab operationibꝰ: aut caſibꝰ. vt pȝ ſigillatiȝ cõſideranti. ⁊ pcipue ſumẽdo caſum nõ ſoluȝ ꝓ effectu ſanitatis vel egritudis mediato. ſꝫ ſumẽdo ꝓ quolibet caſualiter vel p acciñs cũ ſanitate. vt i plibꝰ inuẽto vt ſupra illo loco dicebatur. ℭ Nõ 3ᵒ qꝫ opatiões ſenſitiue ⁊ motiue ⁊ ſi nõ immediate fiant a cerebro: tñ qꝛ pẽdẽt ab eo mediate. iõ p eas poſſumꝰ aliqualr̃ ſup eo ſignificare lꝫ debiliter. ℭ Nõ 4ᵒ qꝫ lꝫ opationes pncipales cerebri nõ ſint ſenſibiles. tñ quia illas opationes ſequũt᷑ alie ſenſibiles. iõ p alias iudicamꝰ de operationibꝰ principalibꝰ. ⁊ p iſtas de cerebri diſpoſitione. ℭ Nõ 5ᵒ qꝫ iſta opatio merito cuiꝰ cerebꝝ dr̃ pncipale mẽbrũ ẽ ſpũs aialis ex vitali generatus. ⁊ nõ cogitatio vel memoria. ℭ Et iõ ſeq̄t᷑ qꝫ opatio p quam cerebrũ dr̃ pncipale
A membrũ nõ eſt opatio pncipalis eius.

Cereᵇ qd ſit ⁊ qũo ab eo ſenſi/ Hic reſtant duo vidẽda. pmũ qd ſit cerebꝝ: ⁊ qũo ab eo ſenſitiue ⁊ motiue opationes dependent. 2ᵒ cuiꝰ ꝯplõnis in genere mẽbroꝝ ſit ipſum. ℭ Cerebrum võ deſcribit᷑ a Cõciliatore differẽtia. 24. ſic cerebrum eſt ſicut medulla capitis in ſupremo corpis ſitatribꝰ aut q̄tuor ventriculis itercifis: duabus miringis velata ſenſus et motus organice initiatiuũ. Et dr̃ pmo ſicut medulla qꝛ cuȝ ea hꝫ quãdã ſilitudinẽ. Naȝ eſt album ⁊ lene ⁊ pingue. ⁊ in cõcauitate oſſium ſicut illa. Tamẽ cerebrũ non eſt medulla cũ ipſa ſit nutrimentũ oſſi preparatum: cerebrũ autem non. Et cũ ipſa non ſit viuens. cerebrũ aũt viuit. In ſupremo võ corpis ſita ponit᷑ vt diſtinguat᷑ a nuca. ⁊ qꝛ ille eſt locꝰ p quẽ aliqualiter notificat᷑. ℭ Tribꝰ aũt ventriculis intercedit᷑: in quoꝝ pmo ſiunt ſenſus cõis ⁊ fantaſia. In ſecũdo cogitatiua. In tertio reſeruatiua ſiue memoria. Sꝫ qꝛ pmus ventriculuſ ẽ ſecundũ lõgitudinem capitis in duo diuiſus. iõ dixit aut q̄tuoꝛ. ⁊ addit᷑ ſenſus ⁊ motꝰ organice initiatiua. ℭ Nã ad cerebrũ a corde trãſmittit᷑ ſpũs vitalis q in cerebro conuertitur ad ſpũm aialẽ. ⁊ poſtea ad mẽbra ſenſitiua ⁊ motiua trãſmittit᷑: ⁊ prebet illis vim ſentiẽdi ⁊ mouendi. ⁊ cuȝ retrahit᷑ tollit᷑ ṽtus illa vt ꝓ parte prius dictũ eſt ſupra hoc ḡ modo cerebrũ eſt initiatiuũ ſenſus ⁊ motus. ſed qꝛ ſm̃ cõciliatorẽ hoc facit tãquã cordis inſtrumentũ vel organũ. iõ dicit organice ⁊ nõ pncipalr̃ initiatiuũ. ℭ De cõplexiõe võ cerebri nota qꝫ in cerebro pmo cõſideramꝰ ꝯplexionẽ innatam ꝯſurgentẽ merito ꝓportionis miſcibiliũ in eo. ſecundo innatã actuatã p iſluentẽ q ẽ ⁊ merito elemẽtoꝝ ⁊ merito influxus cordis ⁊ epatis trãſmittentiũ ad cerebrũ ſpũm nãlẽ ⁊ vitalẽ. tertio cõplexionẽ in eo ꝓuenientẽ merito pdictoꝝ. ⁊ cum hoc rõne vaporũ ⁊ fumoꝝ ad ipm eleuatoꝝ. ℭ Quãtum ad cõplexionẽ innatã qdam dicunt cerebꝝ eſſe fride ⁊ ſicce cõplexionis. Qꝫ ſit fride cõſentiũt oẽs. qꝫ ſit ſiccum arguitur: qꝛ in eo eſt dñium elemẽti terre ſup aquã qꝫ põt patere in decoctiõe in qua plurimũ ex eo terreũ remanet diſſoluto aqueo. Idẽ videt᷑ ex intentione Ariſt. 2ᵒ de partibꝰ aialium. tractatu 2ᵒ caplõ 2ᵒ. ℭ Alij võ dicũt ẽt quo ad hãc cõplexionem cerebrũ eẽ humidũ: qd̃ ſic arguũt. cerebrũ ẽ hũidum quãtũ ad ꝯplexionẽ innatũ actuatã p iſluentẽ. ḡ ⁊ etiã quãtũ ad innatã. tenet conſequentia. qꝛ p influẽtem magis vr̃ exiccari caliditate ſpũum qȝ humectari.

ℭ Ego aũt quo ad illud puto primã poſitionẽ eſſe ꝓbabileꝫ ⁊ cõcedẽdũ eſſe ſpũs eẽ humidiores cerebro aerea hũidita te ⁊ ſic cerebrũ humectare. ℭ Nõ tñ qꝫ nõ intelligit᷑ prima poſitio hoc modo qꝫ cerebꝝ quo ad cõplexionẽ innateȝ ſit ſiccius cute. naȝ cutis eſt terreſtrioꝛ cerebro: ſed voluit qꝫ capta cute ſm̃ ꝯplexionem ſcdm quam eſt mediũ generiſ que cõplexio eſt innata actuata p influenteȝ vt põt colligi prima primi. caplõ de ꝯplexionibꝰ. ⁊ 2ᵒ ꝯplexionũ. caplõ pmo. tũc cerebꝝ quo ad innatã ꝯplexionẽ ẽ ſicciꝰ qȝ cutis quo ad dictam. ⁊ ſic cerebrũ quo ad illã ꝯplexionẽ eſt ſiccũ. ⁊ hoc pȝ qꝛ dominat᷑ terra reſpectu alioꝛũ elementoꝝ quo ad molẽ. ℭ Quantũ võ ad ſecũdã ꝯplexionẽ. ſ. inatã actuatã p iſluẽtem cerebrũ ab oibus ponit᷑ frigidũ ⁊ hũidũ niſi ab Iſaac q in dietis vniuerſalibꝰ. caplõ. 16. dixit ipm nãliter calidum ⁊ accidẽtaliter frigidum. ⁊ ita in dietis pticularibꝰ caplõ de cerebro. ℭ Mouent᷑ aũt iſti pluribꝰ rõnibꝰ. pmo qꝛ cerebꝝ eſt mollis ſubſtãtie ⁊ ad ipſuȝ plũmũ ſortes motꝰ terminantur. ḡ niſi eſſet friduȝ nimis diſſolueret᷑. ſꝫ nã nõ deficit i neceſſarijs. ḡ fecit ipm fridũ. ℭ Scdo qꝛ cerebrũ eſt pnᵐ ⁊ cã ſomni vt ſumit᷑ prio de ſõno ⁊ nõ niſi p friditatẽ. ℭ Tertio qꝛ vapores a corpe ad cerebrũ aſcẽdẽtes ibi infrigidant᷑ ſicut vapoꝛ mũdi i media regiõe aeris: qd̃ nõ fieret niſi eẽt frigidũ. ℭ Quarto qꝛ ẽ mẽbrũ ex toto exãgue: vt docet experiẽtia. ℭ Quito qꝛ nutrit᷑ ſanguie flegmatico ⁊ vnũquodqȝ mẽᵐ ſilatur ſecũdũ cõplexionem nãlem ei ex quo nutritur.

B ℭ Cãe aũt ꝓpter q̄s cerebrũ ſit friduȝ cõiter ponunt᷑ q̄tuoꝛ. vna ad tẽperãdũ cordis caliditatẽ ⁊ epatis. ſcda ad clarificãdũ ſpũs vt ide ſpũs opõnes cognoſcitiue meliores fiant: qd̃ nõ põt fieri in mẽᵒ calido. cũ calidi ſit fumos eleuare turbidos. Tertia ne hũiditates eiꝰ effluant in mẽbra ſenſitiua ſicut oculos ⁊ aures. Quarta vt ſui friditate ſomnum inducat.

ſiue et motiue opẽões depen/deant: ⁊ cuiꝰ cõ/plõnis i gñe mẽbrorum ipſuȝ eẽ dicatur.

signari possent: et hãc scđaꝫ cõclusionẽ puto fuisse de mente Gal. et ex hac ɔclusiõe seq̄ꝰ q̄ caput pūū ē deteri⁹ cū magni tudie: vel mediocritate residui alijs parib⁹ q̄ꝫ cū residui pro portionabilitate. ¶ Ex h̄ eꝫ apparet q̄re pua capita h̄ñtes sunt pfidi: velocis ire timidi: vt dr̄ p̄ de hystorijs: et q̄re sunt hesitãtes in reb⁹: vt dr̄ p̄ˢ tertij: nam q: facile ɔfundunt fan tasmata pp̄ motū celerē i loco strictō: iō errant faciliter: et iō sunt hesitãtes in rebus: et iō sunt timidi: pfidi aūt et velocis ire iō sunt: q: ex levi cā inflāmant spūs in paruo loco ɔtētis et pp̄ siccitatē q̄ vtplurimū paruitati ɔiūgit diu retinent im pressiões. velociter ergo capiūt odiū et diu retinēt: et q: hesi tant in rebus ex levi cā sūr ēt ipsis h̄ñtib⁹ odiū. ¶ Tertia cõclusio. puitas capitis ē certū et ppriū signuꝫ facilitatis ca sus l oē gen⁹ lapsus ɔplonalis i multos cõpositionales: naꝫ pp̄ meatuū stricturā facile cadūt i opilationē: et ide q̄nq̄ꝫ in calefactionē phibita euētatiōe: q̄nq̄ꝫ in friditatē p viā suffo catiōis: vel phibito novo aduētu spūum a corde: et i siccita tē pp̄ incēsionē et inflāmationē resoluētē: et in humiditatem pp̄ impotētiā expellenda p superfluitatū ad caput eleuatarūꝫ. ¶ Ultima conclusio. caput paruū vtplurimū siccitati cere bri ɔiungit. pz: q: ē plurimū pp̄ paucitatē materie et ei⁹ ine ptitudinē ad extēsionē: talis autē cõiter est siccare: et iō sic cuꝫ puo capite fuerit bonitas figure et ortorū: sigt̄ur ɔplexio ca lida et sicca: vt in pluribus: q: ibi fuit fortitudo informatiue q̄ calido vigorat: si v̄o fuerit cū mali⁹ figure et ortoruꝫ: vt in pluribus significat frigidā et siccā cõplexionē: q: significat informatiue debilitatē que plurimū est pp̄ caloris defectū.

Ad argumēta p̄ncipalia: ad primū dr̄ q̄ ɔcludit vitatē q̄nis p̄ˢcū q̄ stat scđa: vt pꝫ intuēti. ¶ Ad scđꝫ dr̄ q̄ Ari. loq̄ ibi de puitate adiacentiū et circūpositorꝫ. Nos h̄ loq̄mur de puitate ɔtinentie. ¶ Ad 3ᵐ cõcedit añs posita ꝓportiōali distātia ocli a mediocrita te: sꝫ dr̄ q̄ oculus ortus a cerebro puo alijs ꝓportionib⁹ exi stētibus plus distabit a mediocritate q̄ꝫ oculus ortus a ma gno: et iō erit absolute deterior: virtus. n. q̄ facit magnuꝫ ce rebꝫ intēdit oculū tēperate q̄ntitatis facere et est fortior ma gno q̄ꝫ paruo cõiūctatiō positis alijs parib⁹ semp meliorē faciet oculū et minus a tēperato recedētē: siue fuerit pauca siue multa mā. Ita q̄ si fiat magn⁹ oculus pp̄ multaꝫ māꝫ boneꝫ a capite magno: ille minus proportionaliter distabit a tēperato q̄ꝫ ille q̄ fit a capite puo dister p paruitateꝫ posita p̄uitate: et iō nō opꝫ q̄ sit peior. Vel dic scđo q̄ orta non peni tus attestant virtuti et vicio p̄ncipij. Sed attestant in gene re. s. q: cū p̄ncipiū ē viciosum similiter ortū est viciosum: sꝫ stet ortū in suo genere eē magis ꝓportionaliter viciosuꝫ p̄n cipio suo: et ecõtra: et iō oculus paruus ē maluꝫ respectu me diocris: sꝫ nō ita ꝓportionaliter sicut caput paruū respectu medij. ¶ Ad q̄rtum argumētū de fronte respōdēt q̄dam q̄ Arist. loq̄ ibi de puitate circūpositorꝫ: puta de puitate cu tis et carnis: et nō de paruitate ɔtinentie de qua p̄ns ē s̄mo. et hãc nō puto verā respōsionē: nec ad mentē Arist. certum ē. n. sup frōtē modicā carnē ɔtineri. ¶ Aliter dic Albt⁹ i lo co illo p paruā frontē Arist. itelligere mediocrē que omni bus alijs est melior: et ista est voluntaria expositio.

¶ Puto ergo dicendū q̄ p frontē paruā nō significam⁹ parui tatē cranei quo ad aliquā partē ɔtinētē cerebrū: sꝫ itelligen da ē frōs ad stricturā et acutiē tēdēs cū eminētia: et istos ex periētia notat acutiores: et p magnā intelligimus latitudinē q̄ ista significatio nō arguit illos i q̄bus minus de cerebro in primo ventriculo cõtinet esse magis discretos: sed eos qui habent talem debitam figuram cum magnitudine tamen mediocri partiuꝫ cerebri. Deinde cum dicit. XXXVI.

Magnuꝫ vero nō ex necessitate bone cõ positionis est signū. Si. n. pp̄ vehemē tiā factū est magnum eius q̄ inest virtu tis in māꝫ multam et bonam operan tis bonum est signū. Si vero ꝓpter solaꝫ mate rie multitudinē nō bonū est signū. Determinan dum ergo ē ea ex figura: et ex his que ab eo nata sunt. Figura q̄dem si bone forme est: semp eniꝫ bonū ē hoc signuꝫ. His v̄o que ab eo nata sunt: vt si collum forte est: et in alijs ossibuꝫ optime di spositū est: et si oē q̄d est eius neruosum est: et ple num et viuidū. Propria v̄o capitis figura est ve lut si videas spherā pfectaꝫ ceream ex vtraq̄ꝫ pte leuiter compressam. Necesse est enim huius ta lis gibbosa q̄dē sꝫ spherā posteriora fieri añrio ra. Rectiora vero fieri que ex vtraq̄ꝫ parte.

¶ Magnū vero nō necessario bone ꝓparatiōis indicium est. Sed si pre robore extitit: facultatis ibi existētis materiā probam multāq̄ꝫ preparan tis indicium bonū est. Si v̄o propter solā mate rie multitudinē: non bonum est. Id aūt diffiniri debet tum figuratū etiā adnexis mēbris. Figu ra quidē: si idonea sit: hoc eniꝫ bonū signū semp habet. Membris vero adnexis: quoties ceruix valida sit: ac reliqua ossa optime sint disposita atq̄ꝫ etiam pars oīs neruosa: vegeta firmaq̄ꝫ sit. Capitis porro figura propria habet velut si co gites spheraꝫ diligenter ceream vtrinq̄ꝫ leniter ad strictam. Ita nāq̄ꝫ fiet: vt priora sphere poste rioraq̄ꝫ p̄mineāt. Latera v̄o rectiora reddātur. Laurē.

¶ Magnū vero nō necessario indicat bonam ce rebri compositurā. Sed si q̄dē ob insite virtutis robur: q̄ multam: atq̄ꝫ optimā materiā afforma uerit eueniat: optimū est signū. At si ob materie tm̄ multitudinē: haud quaq̄ꝫ bonū. Distinguē da vero sūt h̄: et ex figura ipsa: et ex his que ab eo h̄ñt ortū. At figura q̄dem ipsa: si concina. Sem per. n. hoc bonū est signū. Ex his autē q̄ ab eo or tum h̄ñt: si valida est ceruix: et si alijs ossib⁹ opti me ɔstet: atq̄ꝫ oīs preterea neruosa suba boni sit habitus: ac robur h̄eat intētum. Propria autē capitis figura est: veluti si excogitares spheram exq̄site rotūdam: ex cera ɔstructā paulatim vtrin q̄ depressam: In hac. n. necesse est: vt posterio res: poresue pies plus gibbe fiāt: q̄ꝫ sphere con ueniat. Que vero vtriq̄ꝫ ɔsistūt magis recte. Leoni.

¶ Ponit signa ex magnitudie: et diuidit i q̄tuor: nā p̄io ostē dit magnitudinē nō eē certe signū bonitatis: scđo ośndit cuꝫ q̄bus cõditiōib⁹ significat bonū: et cū q̄bus nō docēdo q̄uo illas cõditiões possum⁹ cõprehēdere. Tertio p magnitudi nē capitis cū p̄dictis ɔditionib⁹ docet figurē sup cerebri di spōne: quarto narrat q̄ sit capitis nōbilissima figura. scđa ibi. (Si. n.) 3ᵃ ibi. (Figura quidē) 4ᵃ ibi. (Propria v̄o capitis.) ¶ Dicit p̄io q̄ magnū caput nō de necessitate ē signū bone cõpositiōis cerebri. ¶ Ubi notādū q̄ p caput magnū ē hic intelligēdū caput magnū magnitudine ɔtinētie: et hoc siue fuerit cū ꝓportionalitate aliorꝫ mēbrorꝫ corporis siue non. ¶ Nota scđo q̄ p bonā ɔpositionē intelligim⁹ h̄ cõpositio nē cū qua operationes sufficiunt fieri aut tēperate aut non

multū a tēperatis recedētes: ṫ sēsus ĝ ē ꝙ lꝫ caput sit notabilr
mai⁹ tēperato magni⁹ ꝯtinētie:nō tñ significat: i eo opōnes de
bere fieri de necessitate tēperatas aut tēperatis ꝓpinquas.
A ℭ Sed vtꝝ sit signū male ꝯpositiōis dōm est ꝙ ē signū necio
nō ita bñ sicut mediocris:sed si necio ita male ꝙ merito ei⁹
debeāt opōnes ꝓcedere multum a tēperatis recedētes:nec
obstat si puitas sit necium signū malicie ꝙ ꝓpterea debeat
magnitudo signū eē bonitatis:qꝛ ambo extrema eidē tēpa
to bono tanq̄ȝ mala opponunt vt patet in morib⁹ ⁊c̄.

ℭ Si enim ꝓpter. Ostēdit cū quib⁹ cōditionib⁹ bonū ⁊
cū quib⁹ malum significat addens modū illas cōditiōes di
scernendi:⁊ dicit ꝙ si caput est factū magnū ꝓpter vehemē
tiā.i.fortitudinē virtutis agentis in multā bonā māim tunc
est signū bonū.i.cū istis circunstātijs significat caput i ope
rationib⁹ nō multū differre a tēperato capite. Si vō caput
sit solū pp māe multitudinē nō cū v̄tutis fortitudine factum
magnū:tūc nō significat bonū.i.nō significat caput eē modi
cū a tēperato capite in opibus distās:si aūt volum⁹ cogno
scere vtꝝ sit tale cū v̄tutis fortitudie vel nō hoc erit cōprehē
dendū ex figura:⁊ his que ab illo capite sunt nata.s. dispō
B ne colli nervoꝝ ⁊ ossiū ⁊ alioꝝ circūstantiū. ℭ Notandū ĝ
ꝙ v̄t⁹ informatiua in semie cū fuerit fortis in trāsmutatione
māe bone:introducit cōplonē tēperatā vel sibi vicinaȝ esto
ꝙ māe sit multa. Aliter eni vrt⁹ nō esset fortis:⁊ iō sit caput
bonū cū merito cōplonis possint bñ pfici opōnes:⁊ cōposi
tio nō sit notabilr ipeditiua:nā ⁊ spūs sūt clari in eo. meat⁹
apti:⁊ liber trāsitus de vno vētriculo ad aliū:⁊ nō multa cō
fusio ꝑdoloꝝ:verisimile ē tñ istos eē aliqualr min⁹ in discur
rendo celeres:lꝫ forte sint firmioris ꝓpositi:⁊ in hoc differt
caput magnū cū fortitudie informatiue v̄tutis a puo: qꝛ eo
notabilr magno nō tñ adhuc sensibilr ledunt opōnes imo
modicū:sed si ita ꝓportionabilr fiat puū sensibilr opatio
nes ledent vt dictū ē pri⁹. ℭ Nota scdo ꝙ si virt⁹ est debilis
⁊ mā multa:tūc nō potuit illa virt⁹ māim illā sufficiēter vin
cere ⁊ ad tēpera⁹ deducere:⁊ iō caput fiet malū. ℭ Tertio
nota ꝙ licet fi⁹:⁊ orta nō solū ꝯsequant cōplexionē ⁊ v̄tutē
cerebꝛ generantē:nā stat cū debili v̄tute ⁊ mala cōplexiōe
bonā figurā generari:⁊ stat cū indebita dispositiōe māei ge
nerantōis cerebri debitā esse dispositionē māei generatiōis
nervoꝝ:⁊ colli ⁊ sic ista orta diri bona cerebro malo existē
te:i vt plurimū tñ si v̄tus est fortis ꝓ figura bona facienda:⁊
ꝓ ortis erit ēt in se ꝓ principali. Et si mā erit obediēs ꝓ or
tis verisimile est māim cerebri esse obediētē:⁊ hoc mō ꝓba
biliter ex istis significam⁹ dispositionē v̄tutis ⁊ māe.

ℭ Figura quidē. Docet quō istis simul cōsideratis ha
beam⁹ indicare dicēs ꝙ si figura ē bona semꝑ signū ē bonū:
⁊ ex ortis h̄ mō bonitatē sigmus:qꝛ si collū ē grossum forte
⁊ optime dispositū est alijs ossibus:idē ꝓportionatū:⁊ totū
est nervosuȝ viuidū ⁊ plenū:tunc significam⁹ bonā cerebri
C dispōnem. ℭ Nota pmo ꝙ si figura bona semꝑ est quātum
est de se signū bonū qꝛ sigt virtutem informatiuam quo ad
hunc effectum faciendū:aut per se: aut merito adiutorij ha
biti sicut ab influxu celesti vel paterno ꝑdolo vel occulta p̄
paratione fuisse sufficientē semper ergo bona figura est bo
num signū:nō tñ ꝙ necessario stante bona figura cerebrum
sit sanū:nā stat defectū esse in alia natura vt notat experien
tia. ℭ Nota secundo ꝙ figura de qua loqmur est maxime
cranei figura scꝫ quā cerebrū tāq̄ȝ cōtētum figuratur que
qualis esse debeat statim dicetur. ℭ Nota tertio ꝙ cerebꝛ:
licet principaliter influat spiritū animalem: ⁊ consequenter
mēbris virtutē prestet sensibilem ⁊ motiuā:tamen hic spūs
animalis cum est debite dispositus: ⁊ conuenientis quanti
tatis nō pax sua caliditate nāli a corde acqsita iuuat ad ope
ra virtutis nālis. hoc pꝫ per experientiam in paraliticis: in
qbus mēbra q̄ patiunt pp defectū spūs aialis durāte egritu
dine notabili tpe fiant manifeste graciliora q̄ȝ sana:⁊ hoc in
nomētū pcipue p̄stat mēbris vicia cerebro tāq̄ȝ ꝓportiona
biliter plus de tali influxu ⁊ alteratiōe recipiētib⁹ Cerebro
ĝ existe ꝯuenientis dispōnis collū ⁊ nervi:meli⁹ digerūt ⁊ nu
triunt alijs parib⁹ q̄ȝ si idebite dispositū fuerit:⁊ iō sūt hec
mēbra grossiora ⁊ fortiora ⁊ color colli sit viuidus qꝛ ad ru
bedinē trahēs ꝓpea ꝙ ptes iste sūt spūū calidi: ⁊ facte magis
porose:⁊ eadē cā multū d̄ sāguie attrahētes: iō ibi fit i cute
color viuid⁹. ℭ Ex qb⁹ appet quō h̄ signa posita h̄ d̄ figura
⁊ colli for⁹. ⁊ colore:⁊ nervis mltū sūt ꝯferētia ad significan
dū sup bonā cerebri dispōnē:tꝫ tñ nō sūt necio ꝯcludētia:qꝛ
stat bonā figurā fieri pp influxū ēt debili ꝓ alijs opib⁹ existe
v̄tute:⁊ stat nervos ⁊ collū grossos fieri pp mltitudinē māe
ꝓ coꝝ gñatiōe ꝓportiōate stāte cere⁹ debili ⁊ stat viuidū eē
colorē pp epatis v̄tutē multū bonū sanguinē transmittētem
ad collum cerebro debili ⁊ malo existente ⁊c̄.

ℭ Propria vō. Narrat cuiusmōi debeat eē ꝓpria figu
ra capitis dicēs ꝙ ē ac si tu acceꝑis sperā cereā:⁊ ex vtraq̄ȝ
pte leuiter eā ꝯpressseris tūc nece ē ipaȝ itumescere v̄sus ari
⁊ v̄sus posteriora:⁊ ibi fieri eminētias ad rotūditatē decli
nes:sꝫ ex vtroq̄ȝ latere fieri rectiores ptes ita ꝙ ē q̄dāmō cō
posita ex recta li⁹:⁊ spica figura. ℭ Notādū ĝ p̄ ꝙ caput ad D
rotūditatē d̄buit declinarē pp vtilitates mltas narratas ab
Aui.p⁹ p¹.⁊ ab Auer.2⁹ collꝫ.p̄ vt magis extrisecis occurrēti
b⁹ resistat:scdo vt plurimū cerebꝝ capiat.nā sperica figura
oium isopimetraꝝ capacissima. ℭ Sꝫ cā q̄re debuit illa ad
modū cōpressiōis figurā hr̄e est vt hēat lōgitudinē scdm q̄ȝ
bñ distinguit loca a qb⁹ fuit opportunū nervos oriri:qliter
nō bñ distinguerent capite rotūdo existente scdo qꝛ vētricu
lus anterior ⁊ posterior debēt maiorē habere cōcauitatē q̄ȝ
medius:⁊ qꝛ medi⁹ debuit eē quasi sicut via ab vno ad reli
quū:iō fuit necessariū ꝙ añrior ⁊ posterior partes haberēt
eminētiā. ℭ Nota scdo ꝙ caput figurat maxie figura cra E
nei. Craneū autē sumēdo ipsuȝ ꝓ totali osse cerebrū cōtinē
te vndequaq̄ȝ ⁊ imediate:nō est ex vno osse tm̄ cōstitutū:sed
ex pluribus:⁊ cāe sūt multe posite ab Aui.pma pmi:⁊ ab
alijs doctorib⁹ vna est ne cū vna ps vel putrefactiōe vel fra
ctura ledit alteri cōmunicet nocumentū: secūda vtilitas vt
ꝑ istoꝝ ossiuȝ ꝯmissuras dura mater craneo alliget: tertiuȝ
iuuamentū:vt possint vapores ꝑ porositates:⁊ illas cōmis
suras egredi:nā vnico osse existe aut fuisset necessario nimis
molle aut nō potuissent bñ supflua cerebri euaporare: quar
tum vt ꝑ easdē nervi extra caput egrediant: ⁊ rami venarū
ab exteriori interi⁹ penetrēt. Ista aūt ossa in totū sunt septeȝ
os frontis:⁊ os occipitis : ⁊ duo ossa petrosa in qbus sunt
aures:⁊ ista dicunt parietes. Est aūt p̄ter ea os basilare qn
tum ⁊ iteꝝ sūt duo ossa cranei q̄ sūt inter cōmissurā corona
leȝ:⁊ cōmissurā laude itersecata ꝑ ꝯmissurā sagittalē. ℭ Ex
quo apparet capitis ossa ab Aui.iā scdo:⁊ Auer. scdo colli
get ⁊ Ar. tertio de hystorijs enumerata nō ex toto cōprehē
dere craneū:sed dimittit basilare quia dicūt ꝙ sunt sex. Su
mitur autē quandoq̄ȝ craneū solū pro coopertorio cerebri
quod cōtinetur inter cōmissurā laude:⁊ cōmissurā coronalē
vt sumit ab Aui.pma pmi.doc.qnta. caplo de anothomia
eorū q̄ sunt sub craneo. ℭ Nā ibi dicit ꝙ parietes sūt gros
siores craneo:⁊ cōsidera ꝙ per craneū intelligit tm̄ illud qd̄
dico. ℭ Nota tertio ꝙ cranei:hoc vltimo modo accepti: a
doctoribus dicuntur esse solū quinq̄ȝ cōmissure:tres vere ⁊
due mendose:vna est coronalis in extremitate frontis ꝑ tim
pora vsq̄ȝ ad partes occipitis ex vtroq̄ȝ latere protensa ad
modū corone:⁊ inde dicitur coronalis quia est in loco vbi
cōmuniter portatur corona. ℭ Secūda est cōmissura lau
de ⁊ est ex parte posteriori incipiens a vertice capitis :⁊ ex
vtroq̄ȝ latere descendēs vsq̄ȝ ad os basilare cōtinue dilatā
do magis latera. ⁊ dicitur lauda quia ista cōmissura habet
figurā littere in alphabeto greco dicta lauda : ⁊ est ad mo
dum figure nobis septem significantis scilꝫ isto modo. 7.

¶ Tertia incipit a cuspide cōmissure laude: et de directo venit ad mediū cōmissure coronalis: stant ergo iste tres isto mō.

¶ Sunt aūt due alie mendose cranei cōmissure que nō vsq ad interius penetrāt: et iō dīr corticales et pcedūt scdm lōgitudinē capitis eque distantes cōmissure sagittali ex vtroqz latere vna vt vult Auicē. pma pmi. ¶ Et pz hic Magistrū Jacobū nō bene posuisse istas duas: quas dicit esse prope aurēs: et fuit deceptus verbis Arist. ponentis cōmissuras ossium cranei: nā Arist. ibi ponit cōmissuras nō tm̄ cranei stricte accepti: sed oium parietū capitis: et iste due sunt terminus ꝑ parte ossiuz petrosoꝝ. ¶ Quarto nota ꝙ cranei magne cōmissure vere sunt plures q̄ tres colligende pma pmi. caplo allegato vbi termini ossium capitis numerant.
A ¶ Ultimo nota ꝙ figure preternaturales capitis qnqz distinguunt absolute: puta penes recessuz ab optima figura: et isto mō sunt q̄uolibet oblōga distorta: et plurime: nec hn̄t limitatū numeꝝ. secūdo mō sumitur scdm ꝙ in illis aliqua nāliū eminētiaꝝ deficit: et B mō Gal. Auicē. Hyp. solū tres posuerūt pternāles cerebri figuras: vnā in q̄ deficit añrior eminētia: scdam in q̄ deficit posterior: tertiā in q̄ ambe deficiūt: et B vocat sperica: q̄rtā aūt in q̄ maior eēt distātia tpis q̄ frōtis ab occipite: dixit ipossibilem auēte. Hyp. qr tūc et aliquis vētriculoꝝ cerebri deficeret: tn̄ʒ ɔciliator hāc difformationē dixit se vidisse dfia. 79. Et ego testor me bononie vidisse et mēsurasse in puero quatuor annoꝝ. XXXVII.

Si vero sm occipitiū eminētia fit minor alicui: ɔsidera et neruos et collū cū alijs ossibus sm nām. Siqdē his se hn̄tibus indigētia materie nō virtutis imbecillitate talr factū est B. Ineptioribꝰ vo exn̄tibꝰ ifirmū est pncipiū. In plibꝰ vo bz occipitiū idigentiā ibecillitas coꝝ q̄ dcā sūt seqt: et raꝝ valde et tale ɔtigit. Grossiꝰ vo bz occipitiū ɔsidera caput eodē mō in toto magno nato determiātis. In plibꝰ vo et hec bona figura facta p acephalidos bonū signū quā qdā medicoꝝ posterius cerebꝝ noiant. Queadmodū igit et est posteriꝰ determinatū: forma velut lauda hn̄te cōmissuraz. Spine vo pncipiū hec pars est et pillā oiuz sm totū aīalis corpus fiūt neruoꝝ actiōes. Ipsa vo posterior ps sm se in oibꝰ paucoꝝ sensibiliū pticipat: multoꝝ vo opatiuoꝝ. Sic igit añrius sensibiliū qdē plurimoꝝ: paucoꝝ vero opatiuoꝝ. Itaqz hec et bene disposita pfectas hn̄t nās sm vnūqdqz pprias. Eedē vo et in añrioribus capitis coꝝ q̄ sūt sm frōtē deteriatiōes sūt his q̄ sūt sm posteriꝰ ad pũitatē et magnitudinē eius nobis respiciētibus et figurā: et q sūt in his sensus. s. visuz gustū et odoratū. Alterutrū. n. sūt cognitiōes: et sibi inuicē attestātes: et a pncipio nata pncipiū virtuti et vitio: et principiū his que ab eo nata sunt.
¶ At quoties occipitiū minuat: ɔsideres oportebit neruos ac collū vna cū ceteris ossibus. Si enim hēant p nām: inopia māe: haud quaq̄ facultatis ifirmitas: si vitiosa: debilis facultas existit. Sed magna ex pte occipitio icertiori pdictoruz infirmitas comitat: raroqz alr accidit. Nec secus ꝑ minens occipitiū ɔsiderabis pariter cū alijs oibus finitiōibꝰ. Si eni cerebelli figura idonea fit idiciū bonū est. Quidā medici noiant cerebruz postremū. Ut igit postremū est: futura ad spēm labde lr̄e definitū: ita dorsalis medulle initiū est p quā et neruos in vniuerso aiali mouētes ordit. Pars aūt ipsa posterior ex se penitus paucis pticipat sentiētibus: multis mouētibus: queadmodū prior altera sentiētibꝰ multis: mouentibꝰ paucis. Quocirca si pbe affecte fint: firmas vtraqz suas appēdices hebūt: atqz he ipse in pte capitis pore finitiōes existunt: vt circa frōtem: vbi parua fuerit aut magna. Itidē in sensibus: verbi gratia: visu: gustu: odoratu. Hec eni sibiinuicē indicia sunt: ac sibiinuicem astipulantur: tum que ab aliquo mēbro principali oriuntur: virtuti: vitioqz principalis: tum etiam principale his que ab se oriuntur. Laurē.
¶ Qz si ea q̄ bz occiput eminētia minuat: simul intueri oz neruos: atqz ceruicē: vna cū ossibꝰ alijs. Leoni.
Nā si sm naturā ɔstiterint materie defectu: nō virtutis ibecillitate ɔtingit. Illis vo nō recte se hn̄tibus principiū est debile: sz magna ex parte defectus: q occipiti eueniūt: ɔsegtur eoꝝ que antediximus ibecillitas: rarissimeqz aliter euenire ɔsueuit. Caput et qd sm occiput in acutiem tendit: aiaduertere opz: hisdē adhibitis distinguēdi rōnibus: qbus antea in capite grādiori feto vtebant. Utplm vo: et hoc optimū est signū figura ɔcina eius ptis: que cerebro adheret: quā nōnulli medici posteriꝰ cerebrū appellare ɔsueuerūt: queadmodū et posterius existit ea futura que grece lr̄e λ. formā bz prefinitaz. Est vo huiusmodi pars spinalis medulle pncipiū: et eius

rõne nervoꝝ oium qui actióib' obseruiũt. Ipsa aũt ps posterior p seipsaȝ paucos admodũ sensitiuos obtinet neruos: plimos vo actiuos: sicuti ꝛ anterior: sensitiuos quideȝ plimos: paucos admodũ actiuos. Quare vbi bene fuerit affecta vtraqȝ ps: robustas habebũt eas q̃ ab ipsis deriuationes. Eedem quoqȝ dispõnes adhibẽde sunt ad ptes capitis añriores ad frõtẽ attinẽtes: que ẽt ad posteriores: earũdemqȝ: ꝛ paruitateȝ ꝛ magnitudinẽ inspicere opȝ: atqȝ inde figurã: ꝛ sensus ibi collocatos: visum: gustũ: atqȝ odoratum. Hec enim seinuicẽ iudicãt: atqȝ attestantur: ꝛ que a principijs oriunt: pncipiũ virtuteȝ: vel vitiũ: ꝛ principiũ coꝝ que ab ipso nascunt.

¶ Nũc Gal. ponit sigñatiões ex ptibus capitis: ꝛ diuidit in duas: qꝛ p̃ docet sigñare ex posteriori pte: 2° ex añriori: ibi 2° (Eedẽ vo) p' in duas: qꝛ p̃ ex puitate: 2° ex magnitudine docet sigñare. ibi 2° (Grossi' vo). Pria in tres. p̃ ostẽdit q̃ sunt ɔsiderãda ad recte iudicãdũ p puitatẽ occipitij siue ptis posterioris cere'. scđo docet quõ p illas ɔdõnes sigñamus: 3° remouet dubiuȝ: ibi 2°. (Scđm nãm) ibi 3°. (In pluribus). ¶ Dic̃ p̃ q̃ si alicui eminẽtia scđm occipitiũ: idest ptẽ posteriorẽ sit minor in aliquo: ad recte sigñandũ: ɔsidera neruos ꝛ collũ cũ alijs ossib'. ¶ Nõ g̃ p̃ q̃ dicim' occiput hic puũ puitate ɔtinẽtie qꝛ modicũ ɔtineat cere'". ¶ Nõ 2° q̃ colluȝ quo ad posteriora maxime vr̃ ab isto occipitio hr̃e depẽdẽtiã quo ad malitiã vel bonitatẽ: qꝛ ab isto orit' nuca scđȝ cuius quãtitatẽ q̃tificant' ossa colli in qbus oȝ ipsa ɔtineri: ꝛ similiter nerui plurimi ab ista parte oriuntur.

¶ Nõ 3° q̃ Gal. nõ ita absolute dixit q̃ puitas occipitij sit de necẽitate mala sic̃ supra dixit de toto craneo. ¶ Et rõ vr̃ mihi ista: qꝛ nĩ obstãte q̃ ista ps sit pua: tñ stat alios vẽtriculos esse ita magnos q̃ ibi nõ ipediret' debita claritas spũum: ꝛ liber transitus coꝝ: nec ita ɔfundent': nec ita inflãmabunt': vel in motu cicabunt': stat ergo cũ tempera° cõplõnis talis partis non multum a tẽpera° recedere operationes: nõ sic aũt toto cerebro paruo notabilr̃ existente: vt supra dixi.

¶ Scđm. Docet sigñare: ꝛ dic̃ duo. p' si ista. s. collũ ꝛ nerui nãlr̃ se hẽant cũ paruitate occipitij: sigñat' occiput eẽ factũ puũ pp paucitatẽ mãe nõ pp ibecillitatẽ v̓tutis. Dic̃ 2° q̃ istis exñtib' ibecillib' sigñat' pũ". s. ptẽ cerebri posterioreȝ eẽ ifirmã. i. nõ sufficiẽtẽ facẽ opõnes tẽperatas aut ɔpiquas tẽpatis. ¶ Nõ g̃ cũ ista osta fuerũt fortia v̓isile est v̓tutẽ informatiuã fuisse fortẽ. ¶ Nã nõ est bñ v̓isile: q̃ sit fortis ɔ ignobilib': ꝛ nõ ɔ nobiliori formãdoꝛ qꝛ mã istoꝝ si fuit iepta v̓isile est bonã fuisse mãm pncipali: ꝛ nã alr̃ suã malitiã cõicasset mãei ostoꝝ. ¶ Ex his g̃ pȝ q̃ cũ ista osta se habuerint scđm nãȝ. i. fuerit grossa: ꝛ fortia vt opȝ in corpe disposito scđm nãe itẽtionẽ q̃ itẽdit pfectionẽ gñari: tũc sigñamus v̓tutẽ iformatiuã fuisse fortẽ: ꝛ sic cõplõnẽ tẽpamẽto vicinã: ꝛ iõ hãc posteriorẽ ptẽ nõ mltũ a tẽpata in opõnib' recedẽtẽ. ¶ Cũ aũt eȝ fuerit sigñat' virtutis debilitas: ꝛ aut mãei malignitas: ꝛ iõ sigñat' cere'" q̃ ad posteriorẽ ptẽ male eẽ cõplõnis: ꝛ iõ ifirmũ. i. egrũ simplr̃. ¶ Nõ 2° hãc sigñationẽ nõ esse necẽiam: sed multũ ɔferẽtem: ꝛ plurimũ verã.

¶ In pluribus. Remouet du" dicẽs q̃ in plib' idigẽtiã i. puitatẽ fȝ occipitiũ seqt' imbecillitas illoꝝ mẽbroꝝ q̃ nũc dcã st̃. s. colli ꝛ neruoꝝ ꝛ valde raro ɔtigit occiput puã ɔ nõ tale. i. cui nõ ɔiũgat' imbecillitas ostoꝝ ratio est qꝛ paruuȝ occipitiũ est ex paruitate materie: ꝛ ideo raro est q̃ pro ostis multa ꝛ bona materia habeatur: cum autem non habetur osta fiunt imbecilia: ꝛ infirma ꝛc̃.

¶ Grossus. Docet mõ sigñare ex magnitudine posterioris dicte eminentie. ¶ Et diuidit' in quattuor. pmo ostẽdit q̃ sunt ɔsiderãda ad iudicãdum debite p magnitudinẽ dicte partis: scđo docet significare: 3° ponit que sunt osta ab illa parte cerebri cõparãdo eã in hoc anteriori: 4° ponit sigñationes ex virtute ꝛ vicio sumptas sensitiuaꝝ ꝛ motiuaꝝ operationũ: 2" ibi (In pluribus vo.) 3" ibi. (Spine vero.) Quarta ibi. (Itaqȝ: ꝛ bñ ꝛc̃). ¶ Dicit primo q̃ caput grossuȝ. i. maius mediocri ɔsiderato codẽ mõ sicut diximus: ꝛ cũ eisdeȝ ɔditiõibus in capite nato toto magno determinatis: ita q̃ sicut ibi dr̃ q̃ de nõ necessitate est bonũ: ita pariter hic dicatur: ꝛ sicut ibi ex ostis ab illo iudicare debemus: vtrũ v̓tus informatiua fuerit fortis vel debilis: ita ẽt hic ꝛ cũ fuerit cũ bonitate ostoꝝ significantiũ materiã fuisse multã ꝛ bonã ꝛ virtutẽ fortẽ: est signũ bonũ. i. nõ multuȝ distãtie a tẽpera°. ecõtra vero malum: ita hic proprie: ꝛ glosetur vt ibi qꝛ ista signa multũ conferunt ꝛ tamen non necessario concludũt. Sed operationum significatio est fortior hic.

¶ In pluribus. Docet significare dicens q̃ in pluribus etiã hic. i. in posteriori parte bona figura per acephalidos i. partis posterioris capitis est bonũ signum. ¶ Dicit scđo quo ad hanc partẽ q̃ hoc qdam nominant posterius cerebrum ꝛ raro est: qꝛ est speratũ ab anteriore figura ossis habente cõmissuram cũ osse anterioris partis velut lauda. i. velut est figura lr̃e grece que dicit' lauda ꝛ est ad modum laterũ vnius anguli in sumitate capitis ɔiunctoꝝ in infimo iuxta os basillare distantiũ ab inuicem. ¶ Nota ergo primo q̃ bona figura dicitur hic: vt in pluribus esse signũ bonum qꝛ virtutis informatiue fortis.

Sed dubiũ est quare hic dixit in plurib' boneȝ figurã esse bonũ signũ supra vo de toto capite dixit q̃ bona figura sp est bonũ signũ. ¶ Dic posset dici q̃ figura cõmissure laude nõ solũ ex habitudine informatiue ad partẽ posteriorem pẽdet sed ex habitudine ad partẽ anteriorẽ: nam pars anterior dȝ ad illã figurã terminari: staret ergo aliqñ fieri illã bonã figurã ex fortitudine virtutis circa partẽ anteriorẽ opantis: sed in toto cere'ꝛ ꝛ capite nõ est ita. ¶ Uel scđo dicẽdũ q̃ cũ dicimus hãc figurã esse signũ bonũ põt intelligi duobus modis: vno mõ q̃ ex se sigñat bonũ ꝛ fortitudinẽ virtutis: ꝛ aut p se aut merito cõiuncti cũ ea in cõparatione ad hũc effectũ: ꝛ isto mõ dixit supra in figura totius capitis vt ibi expositũ est: qñqȝ vero dr̃ bonũ signũ qꝛ sigñat cerebꝝ esse bonũ quo ad operationes. ꝛ hoc modo loqtur hic q̃ vt in plurib' significat bonũ. vtraqȝ ergo bõa figura ꝛ totius ꝛ partis semp significat bonũ modo pmo ꝛ vtraqȝ modo scđo significat vt in pluribus. ¶ Posuit autẽ Gal. hec duo dicta ad istos duos sensus diuersos vt intelligamus in vnoquoqȝ eoꝝ illos sensus cõiungere. ¶ Nota 2° q̃ posterior cerebri ventriculus est magis manifeste diuisus a medio q̃ȝ medius a prio. Immo p panniculum ꝛ ẽt multuȝ in cõplexione ab ambobus differt: qꝛ est multo siccius: ꝛ causa fuit: qꝛ in illo fit reseruatio. que multa siccitate indiget ꝛ ɔpter hãc differentiã quidam medici non tñ vocãt ipsum posteriorẽ partẽ cerebri: sed posterius cerebrũ: ac si esset vnum mẽbrum per se.

¶ Spine vero. Docet hic que sunt osta ab ista parte cerebri: cõparando eã anteriori. ¶ Et ista diuidit' in duas: ibi 2°. (Ipsa vero.) ¶ Dicit pmo q̃ hec pars est pncipiũ spine i. spinalis medulle: ꝛ p illam. scȝ spinalem medulam est pncipiũ per quod fiunt actiones neruoꝝ per totũ corpus animalis. ¶ Nota ergo primo q̃ spinalis medula est mẽbruȝ in modo sube cõplexiõe ꝛ colore simile cerebro quasi a pte posteriori cerebri p ɔcauitatẽ spondiliũ vsqȝ ad fineȝ dorsi protensuȝ: huius aũt mẽbri multe sunt vtilitates: prima qꝛ si oẽs nerui a cerebro debuissent oriri fuisset oportunũ cerebrũ immense fuisse quãtitatis: ꝛ aialia caput bñ ferre nõ

B Car Gal. dixerit: q̃ in plurib' bõe figura est bonũ signũ: et supra de toto capite dixerit q̃ bõa figura semper est bonum signũ.

potuissent: bonū ergo fuit hoc mēbrū tāq̃ cerebri vicariū in hoc loco situari. Scđo q2 nerui si a capite omnes sumpsissent originē nimiū anteq̃ ad infimas partes deuenirent fuissent indurati ⁊ debilitati. ¶ Tertio quia quidā sunt nerui quos oportuit in sua origine esse duriores quare a cerebro ita molli nō bñ potuissent oriri. ¶ Quarta vtilitas est q spina est sicut ligamētū spōdiliū tenēs ea inuicē bñ iūcta.

A Sed dubitatio est cuius cōplexionis sit nucha: in qua dubitatione est discordia. Ari. ⁊ Gal. nā Arist. in scđo de partib⁹. ca° scđo vult nucā esse calidam ⁊ terminatā ad cerebrū ad ɔtēperandā cerebri frigiditatē. ¶ Nā eni semper ingeniat aduniuscuiusq̃ excessum. Cōtrariū apponere ɔtēperans. ¶ Sed Gal. vult ⁊ cōplonis ⁊ Auic. p° p¹. ca° de cōplonib⁹ mēbrorū q nuca sit frigidior cerebro ⁊ in h̄ snia medicorū vr̄ vior. ¶ Nā quo ad inatā cōplonē vr̄r nuca ⁊ cere^m q̄ñ pares: cū tn̄ mō sube ⁊ colore valde siiilent: tñ ex pte cōplonis isluētis cere^m est calidius cū in eo multa ɔtineat spūm quātitas vitaliū ⁊ aialiū: ppter multas opationes: ⁊ p aiali spiritu generando ex vitali: ⁊ q2 videmus cerebrū ēt indigere euētatione ⁊ non nucā. ¶ Puto tñ Gal. stetisse indicio tact⁹ ⁊c.

Nota in margine: Nuca cuius cōplo. [illegible] existat.

¶ Nō 1° q imediate a nuca p foramina quedā in ossib⁹ spōdiliū exñtia oriunt nerui q pcedūt q̄si ad totū aialis corp⁹ pcipue ad mēbra vbi sr̄ musculi: in qb⁹ est motiua virtus: ⁊ isti nerui deferūt ad musculos dictos: v̄rtutē mouēdi a pte posteriori cerebri trāsmissā: ⁊ iō cere^m h̄ mō mediāte nuca est pn̄^m oium actionū neruorū. i. motionū localiū volūtariarū: q̄ hic actiōes vocant. Et dr̄r actiōes neruorū: aut q2 illa pars musculi in qua pmo viget v̄tus motiua est neru⁹: aut q2 a neruo illa v̄tus deferet. ¶ Sz que istarū viarū sit vior disputaui p° p¹. ca° de v̄tute motiua: dr̄ ēt oium motionū: q̄ scđm totū corpus aialis fiūt: ⁊ nō dixit oium motionū absolute: q2 qdā sr̄ motus voluntarij qbus totū corpus mouet vt ambulatio: qdā aūt sunt qbus nō mouet nisi pars pse. mō aliquorū taliū motuū qb⁹ nō mouet totū corpus nō est pn̄^m ex posteriori pte cerebri: sed ex anteriori: vt pz de motu oculorū q initiat a 2° pari neruorū cerebri: vel alr̄ dixit oiuz q2 illi quorū nō est pn̄^m posterior ps cere^i: ⁊ sr̄ motiui sr̄ valde pauci. ¶ Ultimo nō q dupl'r cerebrū est pn̄^m actionū

B voluntariarū. Uno mō q2 virtus motiua imperās est appetitus: aut volūtas cū appetitu: quarū opatiōes fiūt in cere°. ⁊ sine illis nō fiūt volūtarij mot⁹. Scđo mō q2 v̄tus motiua exequēs q̄ est in musculis isluit eis a cerebro p neruos ⁊c.

Ipsa vero. Cōparat partē posteriorē ad añriorē in originando neruos: ⁊ dicēs q pars posterior scđm se in oib⁹ aialibus non tm̄ in hoie est pn̄^m paucorū neruorū sensitiuorū sed multorū motiuorū. ¶ Sed anterior est pn̄^m plurimorū sensitiuorū neruorū: ⁊ paucorū motiuorū. ¶ Ubi nota q anterior ps dr̄ ppie illa ad quā sensus porrigunt: vt sumit ab Ari. scđo celi: rōnabile est ergo q a pte añriori plim nerui sensitiui oriant aut ad añriorē porrigant ptē. ¶ Nō 2° q ois neruus motiuus est sensitiuus ⁊ nō ecōtra. ois eni neruus motiuus est sensitiuus sensu tactus vt vr̄ 4° de accñti. nō tñ ecōtra: q2 mlti sunt nerui sensitiui q nō sunt motiui vt pz de neruis obticis ⁊ neruis extra musculum exñtib⁹ oib⁹: ⁊ vt in cute ⁊ carne gingiuarū ⁊ multis alijs. Et pp hāc cām medici neruos: q sunt sensitiui ⁊ nō motiui vocāt absolute sensitiuos. Et alios q cū h̄ q sunt sensitiui sunt motiui. Uocant motiuos absolute nō sensitiuos: vult ergo. Gal. q ps posterior est pn̄^m multorū neruorū motiuorū ⁊ paucorū sensitiuorū q nō sunt motiui. Sed anterior pars est ecōtra: scđm se pncipiū multorū neruorū sensitiuorū q nō sunt motiui ⁊ paucorū motiuorū. ¶ Nota 3° q cerebrū dr̄ quorūdā neruorū principiū p se: quorūdā mediante nuca. ¶ Dic ergo Gal. cōparat anteriorē partē cerebri posteriori quo ad neruos q immediate ab eis oriunt: ⁊ iō dixit scđm se. ¶ Nerui enim q oriunt

C a nuca vr̄r a toto cerebro originē trahere. ¶ Nota 4° q a parte anteriori cerebri oriunt quatuor paria neruorū in quibus sunt nerui visus ⁊ nerui odoratus ⁊ nerui gustus q nō sunt motiui: ⁊ sunt nerui scđi paris q sunt ad mouēdū oculos. est ergo hec pars vnius paris motiui origo. Sed posterior pars est pncipiū triū pariū: quorū primū prebet sensuz auditus sed multi eius rami sunt motiui. Duo vero alia paria cū hoc q prebent sensuz tactus: tñ quo ad plurimos ramos sunt motiua: vt hz videri prima primi: paucorū ergo sensitiuorū ⁊ multorū motiuorū est ista posterior pars principiū. ¶ Ultimo nota q q2 pars anterior est mollior cū ipsi⁹ sit recipere. ¶ Posterior vero naturaliter siccior ⁊ durior: q2 reseruare habet. Nerui autem motiui debeant duriores esse sensitiuis: ideo cōueniens erat plurimos motiuos a posteriori cerebro oriri: ⁊ econtra ab anteriori.

D Nerui et nuca quō a cerebro oriātur.

Hic tamen cadūt duo dubia. Primū vtrū nerui ⁊ nuca oriant a cerebro. ¶ In quo qōne Aristo. 3° de hystorijs aialiū. capitulo 6° ⁊ Auicē. 3° de aialibus ex vna parte. Et Gal. 8° de iuuamētis mēbrorū ⁊ hic. Et Aui. prima primi doctrina q̄rta ex alia parte vario modo senserunt: nā primi volunt neruos oriri a corde ex hoc maxime q2 cū cor sit primū mēbrū creatū ⁊ ipsum integret ex neruis vt docet anothomia: sequitur q neruus q est pars eius nō est orta a cerebro cū sit facta añ ipsum. ¶ Scđo q2 cor est pncipiū v̄rtutis sensibilis ⁊ motiue vt dictū est supra: ⁊ idē est pncipiū virtutis ⁊ istri. ¶ Tertio q2 cerebrū in se nō est sensitiuū sensu exteriori: ⁊ iō non dz esse pncipiū sensitiue virtutis. ¶ Itē q2 nullā hz ɔtinuitatē ad sensitiuas particulas: vt dicit Arist. visu esse manifestū: ⁊ p ɔñs nō dz esse neruorū prin^m virtutē sensitiuā deferentiū. ¶ Cōtra ista aūt est Gal. q2 cerebrū est pn̄^m sensus ⁊ motus saltē imediate: ergo est pncipiū instri deferētis: assumptū pz q2 leso cerebro ledunt iste opationes: ⁊ nō ita p cordis lesionez vt apparet in febribus. ¶ Et hec rō colligit 3° de interiorib⁹. caplo vltimo. Et q2 cura morborū in qbus ille virtutes deficiūt vt apoplexie: ⁊ paralesis ⁊ epilepsie est p applicationē medicamētū ad caput nō ad cor. ¶ Scđo q nerui iuxta cerebrū tanq̃ iuxta radicē sunt molliores. ¶ Tertio q2 nerui iuxta cerebrū sunt grossiores. ¶ Quarto q2 p subam cerebri nō penetrāt: sed bene p subam cordis. ¶ Quinto q2 cerebruz hz substantiā ppinquissimam assimilationi neruorū albaz viscosam que nō indiget nisi induratione. ¶ Sexto q2 nerui nō nisi vnus paruus videntur ad cor porrigi. ¶ Sed post istos duos modos generales. Moderni doctores distinxerunt de ortu mēbri: ⁊ dicunt q mēbrū illud orit ab alio qđ in principio sue pductionis dependet in fieri ab illo: ⁊ hoc modo dicit oriri effectiue. Itemq̃ illud mēbrū orit ab alio cuius materia p forma mēbri acqrenda in pncipio fuit ab alio disposita: ⁊ hoc mō dicunt mēbrum oriri materialiter. ¶ Exēplum pmi sicut si diceremus q virtus informatiua que est in semine pmo p se gñat cor sine alterius mēbri auxilio q2 cor est pmū. Sed postea ad aliorū mēbrorū gñationez aut oiuz aut quorūdā simul cū illa virtute ɔcurrit cor. ⁊ ideo diceremus hoc modo cor esse oium aliorū mēbrorū originē ⁊ alia oia ab eo oriri. ¶ Exēplū scđi sicut si diceremus q genito corde sanguis ex quo debēt generari arterie anteq̃ formā membri recipiat transmutatur a corde transmutatione preparante ipsum ad formā artarie recipiēdaz: ⁊ tūc diceremus artarias materialiter a corde oriri. Qz si idē mēbrum ad alterius pductionē vtroq̃ modo cōcurrat tūc dicimus ab illo aliud materialiter ⁊ effectiue oriri.

¶ Posita autem hac distinctione de ortu neruorum inuente sunt tres vie. Quidam enim dicunt q nerui effectiue ⁊ materialiter oriuntur primo a corde. Et hoc voluit Conciliator differentia 41°. probat: ⁊ quia cor postq̃ est genituz generat spiritum vitalem. ⁊ post cum illo simul cum informatiua virtute necessario cōcurrit tam ad materiam generationis aliorū membroruz disponendā q̃ ad formā intro-

ducendā. Aliter enim nō vr̄ ad qd est necessariū cor esse pri mo inter mēbra genitū: ⁊ hanc dicunt mentē Aristo. esse ⁊ Auic. loco allegato. ¶ Et cōfirmati qr cor est oium virtutū prima radix: sed idē est instrī pncipiū ⁊ vtutis: ergo cor est oium instrox pncipiū effectiuū: sed idē est preparās māmembers ⁊ formā inducēs: ergo cor ē oium mēbrox mām pparat. ¶ Scōa positio est sequētiū Gal. dicētium in summa q̄ lz nerui ⁊ oia mēbra mediate vel imediate oriant a corde: tn̄ nerui: ⁊ nuca tam effectiue q̄z mālīter immediate a cerebro oriunt lz aliq nerui mediāte nuca oriant a cerebro. ¶ Volunt ergo isti q̄ quēadmodū cor est ꝯcurrēs effectiue: ⁊ ma teriā preparādo gnālr̄ p oibus mēbris: qr est pn̄ virtutū oium mēbrox: ita cerebrū qr est pn̄ immediatū saltē virtu tis sensibilis ⁊ motiue est effectiue ⁊ mām preparādo ꝯcur rens ad neruox ⁊ instrox sensus: ⁊ motus pductionē: ⁊ il li q dicunt cerebrū esse pmū pncipiū in gn̄e mēbrox istarū virtutū: scz sensibilis: ⁊ motiue dicunt cerebrū esse pn̄ effe ctiue ⁊ māliter in gn̄e mēbrox p se ꝯcurrens ad neruox ge nuce gnōnē: ⁊ hn̄t rōnes supra factas a Gal. pro se. ¶ Ter tij vō quodāmodo mediātes dicunt neruos ⁊ nucā effecti ue a corde oriri: ⁊ hoc vr̄ Aristo. sufficere sed māliter a ce rebro: ⁊ hoc pbānt vt dn̄t Gal. rōnes. vtraq̄ ergo ſm istos positio. ⁊ Gal. ⁊ Aristo. hz aliqd veritatis ⁊ ad verū sensuz glosant vtrūq̄: ⁊ ita vn̄r oia argumenta soluere.

¶ Inter Moderniores vero alij reperiunt q ponūt istā con clusionē pmā. Nullum mēbrū nostri corporis ab alio orit māliter vel effectiue. pbat. ad cuiuslibet mēbri pductionē sufficit p se vtus informatiua in semine existēs: ergo ad nul lum pducēdū alia mēbra ꝯcurrūt. assumptū pz: qr virtus informatiua tam mām preparādo q̄z formā inducēdo suffi cit p cordis gn̄atione: ergo a fortiori multo magis suffice ret alia pducere: ⁊ z argum̄: q̄ difficilius vr̄ esse cor quod est oiuz nobilius pducere q̄z alia. ¶ Itē scdo seqt̄ q̄ abscisso mēbro spermatico posset regn̄ari: nā in corpe est efficiens: ut puta cor: ⁊ mā: qr sanguis. ergo poterit produci: qr positis sufficiētib⁹ cāis dz poni effectus. ¶ Itez tertio sequeret q̄ pes manus ⁊ ossa ⁊ stō⁹ ⁊ musculi essent orta a pncipalib⁹: ⁊ qd a nullo dr̄: ⁊ repugnat Gal. supra. ¶ Ex hac pma ꝯclo ne inferūt q̄ doctores antiq sicut Auic. ⁊ Gal. cū dixerunt vnū mēbrū oriri ab alio nō intelligūt oriri mālr̄ aut effecti ue: p3: qr h non pōt esse: vt dicit pᵒ ꝯ. ¶ Infert scdo q̄ id dr̄ aliqd mēbrū oriri ab alio: qr terminat nualr̄ ad ipsum: ⁊ est finalr̄ ordinatū ad deferēdū ab ipso instr̄m factū a pnci pali necessariū effectiue p cōseruatione indiuidui vel spēi. ¶ Et ex hoc inferūt quosdaz neruos oriri a cerebro: qr ad ipsum terminant: vt finalr̄ p delatione spiritus aialis ordi nant: ⁊ sic nō repugnat aliquē neruuz oriri a cere⁹: q est ge nitus ante ipsum vt neruus cordis. ¶ Rōnes aūt positio num qūo soluant ex alio p pncipijs satis pz. Nam ego pu tarem quamlibet de istis satis probabiliter defendere.

E Mēbrum quo pdit sensum: nō ꝑit ipsum motum.

Secundū dubiū

est ex quo glibet neruus mo tiuus est sensitiuus qūo pōt ꝯtingere q̄ mēbrū pdat sensum ⁊ fiat stupidū: ⁊ tn̄ nō pdat motū qr amplior virtus nerui: ⁊ instr̄i reqrit ad motum q̄z ad sensum: vt vult Gal. 4° de accidēti. ¶ Dic aūt sunt duo modi dicēdi: vnus q̄ lz idē neruus sit motiuus ⁊ sensitiu⁹: ⁊ tn̄ nō pcise p vnū ⁊ idē tēperamētū est neruus motiuus op time. ⁊ sensitiuus tanq̄z p adequatū. Stat ergo distēperari neruū: ⁊ spūz quo ad tēperamētū reqsitū p sensu lz nō quo ad tēpamētū reqsitū p motu. Nā p motu facit spūs gros sus calīs multū. Pro sensu vō spūs clarus subtilis ad frigi ditatē declinās. ¶ Scōa rn̄sio magis ꝯformis Gal. loco al legato dicit q̄ mēm̄ esse stupidū: aut sensu carēs pōt duplr̄ i telligi. Vno° quo ad cutē: ⁊ sic stat mēm̄ esse stupidū: ⁊ tn̄ ip sum posse moueri: qr nerui cutis erūt lesi ⁊ nō nerui muscu lox. ¶ Sed qn̄ mēm̄ pcise p eūdē neruū est sensitiuū: ⁊ mo tiuū vt musculus nō stat mēm̄ fieri stupidū ⁊ posse p se mo ueri. ¶ Et dico notāter p se: qr ossa ⁊ multe ptes mouent a musculis ex illas ptes exn̄tib⁹: vt digiti a musculo q est in brachio: stat ergo ista mēbra eē stupida: ⁊ moueri volunta rie: qr mouent ab alio. ¶ Scōo mō dr̄ aliqd stupidū scōm totū: ⁊ isto mō nō stat dici statim mēbrū esse stupidū: ⁊ suffi cere moueri: qr ad mouēdū maior vtus q̄z ad sentiēdū req rit. Et hoc voluit Gal. loco allegato. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Itaq̄ hec.

Nunc quarto vt supius dr̄ ponit in summa sign̄ationes sumptas ex opationib⁹ motiuis ⁊ sensitiuis: di cēs q̄ hic orta tā a pte an̄riori q̄z a pte posteriori bn̄ dispositi q̄z bn̄ suas opōnes pficiētia bn̄t scōm vnūqōq. i. vnūqōq q̄ p se sign̄are optimas dispōnes sibi pprias. i. optimas dispōnes mēbri a quo ipsa dicunt pprie oriri. ¶ Patet ergo. hic po nitur signū sumptū a virtute ⁊ vicio opationū motiuarū ⁊ sensitiuarū in cōi. Et fundatur hoc dictū super canone infra ponendo q̄ orta attestantur suis principijs ⁊c̄.

¶ Eedē vero.

In hac parte supra diuisa posita sign̄atiōe p paruitatē ⁊ magnitudinē occipitij pōit sign̄atiōes ex par te anteriori sumptas. Et diuidit in duas. Primo ponit mo dos sign̄ationū. Scōo pbat multa dicta supra: ibi 2°. (Al terutrū enim.) Dicit pmo q̄ sign̄atiōes sumpte scōm ante riorē partē capitis sunt eedē cū illis q̄ sumunt scōm poste riorē. i. sīt pportiōabiles nobis respicientib⁹ ad magnitudinē ad paucitatē ⁊ ad figurā ⁊ ad pfectiōes sensuū q̄ sunt in his partib⁹ anteriorib⁹: scz visuz odoratū ⁊ gustū. ¶ Ubi nota q̄ quēadmodū ex paruitate occipitij vel magnitudine non absolute sign̄amus bonitatē vel maliciā ptis posterioris ce rebri. Ita ex magnitudine: vel paruitate ptis an̄rioris capi tis nō absolute sup bonitatē vel maliciā an̄rioris ptis capi tis sign̄amus: ⁊ sicut ibi opz ꝯsiderare ortox bonitatez vel maliciā ⁊ figurā bonā vel malā: ita hic ⁊ cū ista fuerit bōa sign̄ant bonā dispōnē ptis an̄rioris cere⁹: ⁊ cū mala malaz sign̄ant ptis an̄rioris cerebri dispōnē. ¶ Nota 2° q̄ id nō fe cit mentionē nisi de visu gustu ⁊ odoratu: qr tactus est cōis oib⁹ neruis ita ortis a parte anteriori q̄z a posteriori parte: ⁊ auditus est p neruox q a posteriori parte oriunt: vt supra dictū est. ¶ Restat ergo q̄ sensus pprie a parte anteriori su mentes originē sunt visus odoratus ⁊ gustus: ⁊ istos solos dixit ibi esse. ¶ Nota vltio q̄ p partē anteriorē cerebri itel ligit totū aggregatū ex cerebro ꝯtinens primū ⁊ scōm ven triculū: illi enim ita sunt vniti: vt nō videant sensibilr̄ ita se parari sicut cerebrū ꝯtinēs partē posteriorē separat ab an teriori: cuius causa fuit similitudo complexionis.

¶ Alterutrū enim.

Nūc pbat plura dcā supra: scz q̄ ex neruis ortis a posteriori pte cere⁹ arguimus bonitatē illi⁹: ⁊ ex sensib⁹ ortis bonis a pte an̄riori argum⁹ illi⁹ bonitatē ⁊ eō dicēs q̄ cognitiōes natox a pn̄ ⁊ idest ortox a pncipali sē alterutrū: id est alternatim se inuicē sign̄antes ⁊ attestant si bi inuicē. nata enim a pncipali attestant vtuti ⁊ vicio pnci palis: ⁊ eō pncipale attestat virtuti: ⁊ vicio ortox ab eo.

¶ Notandū ergo q̄ causa ⁊ effectus sibi inuicē debent pro portionari: ergo cū pncipiū aliquo modo sit cā orti ab eo: ⁊ ideo sibi inuicē attestari debent deducto accidētali impedi mento. Uel etiā si ponat orta non causari a principali: vt di cit vna positio: qr illa fiunt ab eadē causa pter finez vnūs ideo plurimū debent proportionari. ¶ Nota 2° q̄ propter accidentalia impedimenta stat principale esse bonū ⁊ ortū esse malū: vt si materia generationis cerebri esset valde bo na: sed materia ortox esset mala: ⁊ ecōtra posito ꝯrio casu. ¶ Nota 3° q̄ orta ⁊ principalia sibi inuicez in virtute ⁊ vi cio operationū attestari est dicere q̄ sicut principale est fa ctiuum perfectarū operationū suarū: ita orta suarū: nō q̄ ita pfectas absolute faciunt orta sicut principale.

F Orta ⁊ pn̄cipalia sibi inuicē atte stantur.

Sed est dubiū

vtruz orta ⁊ principalia sibi inui cem attestentur in complexione: ⁊ videtur q̄ non: qr cerebrū est humiduz ⁊ ab eo orit ner-

tus qui est siccus. ¶ Hic dicitur ꝙ ortum assimilari in cō plexione ꝑncipali pōt intelligi tripl'r. Uno° ꝙ sit eiusdē cō plexionis cū ꝑncipali: ⁊ hoc mō nullū ortū attestat' suo ꝑn cipali: qꝛ non hūt oīno silem cōplexionez cū illis. ¶ Scōo modo qꝛ eandē hūt denoīationē ortū ⁊ ꝑncipale in relatio ne ad cutiz: vt si ꝑncipale est cal'm respectu cutis ortū sit ca lidū ⁊ econtra. Et isto modo non oportet omne ortū a ꝑn cipali similari sibi: in corpore ēt inculpate sano. ¶ Nā cere brū est nāl'r humidū respectu cutis ⁊ neruus siccus. ¶ Ter tio modo pōt intelligi ꝙ silez denoīationē in cōplexiōe ha beat ortū respectu medij ꝓprie speciei illi quā hꝫ ꝑncipale respectu medij sue speciei. Uerbi grā: si cor in gn̄e cordium sit frigidū arteria ab eo orta sit frigida si tēperatū ⁊ ipsa tē perata: si cal'm ⁊ ipsa calida. ¶ Et h̄ tertio mō ponit' ↄcl'o. Qꝛ vt in pluribꝰ orta ⁊ ꝑncipalia deducto accidētali impe dimento sibi inuicē attestant'. Hoc ꝓ: qꝛ materia ꝗn̄atiōis orti dꝫ recipere alterationē ad bonū vel malum scōm qua litates principalis a quo orit'. alijs ergo paribus facit prin cipalem lapsum: ortū proportionabili lapsu labi: ⁊ tempe ramentum principale conseruabit ipsum ortum in tempe ramento. ¶ Deinde cum dicit. XXXVIII.

Rincipaliū tm̄ opationū virtꝰ ⁊ vitiuz eiusdē ꝑncipij solius ꝑm seipsuz sunt cognitiones: voco autez principales opationes eas que a solo ꝑncipio fiūt.

Lauré. ¶ Principaliū operationū virtus ac vitiuz mē bri principalis vnius per se indicium est. Intel ligo autē principalis opationes: que ab aliquo mēbro principali tantū modo efficiuntur.

Leoni. ¶ Earū aūt opationū que obtinēt ꝑncipatū: vir tus: ac vitiuz sunt ipsius ꝑncipij seorsuz tātum modo indicia. Uoco aūt opatiōes ꝑncipatū ob tinentes: que a solo ꝑncipio proueniunt.

¶ Positis signis sumptis ex habitudine totiꝰ capitis: ⁊ imi ↄtis signis sumptis a ṽtute ⁊ vicio opōnū sensitiuaꝝ ⁊ mo tiuaꝝ: ꝓōit hic signa sumpta a ṽtute ⁊ vicio ꝑncipaliū opa tionū. ¶ Et diuidit' in duas. Prio ponit sup quo istaꝝ opō nū signant dispōnes docēdo ꝗs vocet ꝑncipales. Scōo po nit spāles significatiōes: ibi 2°. (Facilis ergo itell's). Dicit ꝓ ꝙ virtꝰ ⁊ viciū ꝑncipaliū opōnū scōm cerebruz. i. cerebri sunt significatiōes solius eiusdē ꝑncipij: idest solū ꝓprie significant sup cerebri dispōnē ⁊ nō ꝑncipal'r sup aliaꝝ dispōnes. ¶ Dicit scōo quo ad hāc ptē ꝙ ipse vocat ꝑncipales opōnes illas q̄ A fiūt a solo ꝑnꝰ: idest q̄ fiūt in ipsomet cereꝰ: ⁊ supple in quas ꝓ est final'r ordinatū. ¶ Ubi nota ꝙ sensatiōes exteriores ⁊ motus voluntarij sꝰ opōnes cerebri: qꝛ fiūt ipso agēte mediā te spū aialis: ⁊ nō fiūt in ipso imo in organis sensuū ⁊ in mu sculis: iō nō dn̄r ꝑncipales. Itē digestio ⁊ nutricatio ⁊ spūs aialis gnō sꝰ opatiōes cerebri q̄ fiūt in ipso. ¶ Sꝫ qꝛ cereꝰ nō ꝑmo final'r ordinat' in illas: iō nō dn̄r ꝑncipales opatio nes eius: ⁊ sꝫ sensationes iteriores vt sensatio cōis: cogitatio: estimatio: memoria: appetitꝰ: iste fiūt in cereꝰ scōꝫ viā Gal. ⁊ sꝰ ꝑfectiōes iter cerebri opationes. ¶ Iō cerebrū est in il las final'r ordinatū: ⁊ iō has vocat principales opationes. ¶ Uel scōo vt ex mō veteris trāslationis elici pōt dn̄r ꝑnci pales opationes: qꝛ ꝑ eas fit regimē quo ad actiōes volūta rias totius aialis. Nā appetitiua precipit motus: ⁊ nō sine imaginatiōe sensu cōi vel estimatiua cū qbꝰ est eadē subito. ¶ Nō 2° ꝙ ṽtutū corporeaꝝ cognoscitiuaꝝ: vel retētiuaꝝ cognitionū quedā dr̄ occulte cōprehēsiua: sine ṽtus iterior quedā sensus exterior vel virtus manifeste cōprehensiua. ¶ Illa aūt dr̄ sensus exterior vel virtus manifeste cōprehē siua que est virtus cōprehēsiua obiecti non ꝑcedente illius

alia cognitione. ¶ Illa aūt est virtus interior: aut virtus oc culte cōprehensiua que non sufficit obiectū cōprehendere: nisi ṽtus alia illud idē obiectū prius cognouerit: ⁊ hic sum mo cōprehēdere ꝓ eōl ad cognoscere ⁊ intentionē vel ima ginez retinere. ¶ Nota 3° ꝙ necessitas coegit physicos ad B ponēdū istas virtutes interiores tam in hoibus q̄ꝫ in bru tis: qꝛ ꝑcipimus multas fieri cognitiōes: taꝫ in nobis q̄ꝫ in brutis que non possunt in aliquē sensum exteriorē reduci. primo qꝛ ponimus dr̄iaꝫ ⁊ ↄueniētiā inter sensibilia diuer sorū sensuū: vt dicimus ꝙ albū est frigidū: ⁊ iste homo al bus est iaculator ⁊ cursator: ⁊ illud croceū est dulce: ⁊ hac de cā canis visis carnibus mouet' ad eas ad comedendū ⁊ non ad lapidē: qꝛ visu indicat ꝑma virtus interior saporez: hoc ergo non pōt aliqs sensus exterior. ¶ Scōo qꝛ notabi li tpe post absentiā obiectorū ⁊ cognitionis actualis eoruꝫ possumus recognoscere precognita: vt pꝫ in recordationi bus amicoꝝ: ⁊ in brutis que domū ꝓpriaꝫ reuertunt' post pastū: ⁊ ista nō p̄nt in sensum exteriorē reduci. ¶ Itē in so mno ligatis sensibꝰ ꝑcipimus sensibilia: ⁊ qō clarius est ar gumentū actu dormiētes execcati: qbus oculi sunt eruti so mniant' visibilia ⁊ colores ꝑcipiunt: ⁊ tn̄ non pōt dici ꝙ vi dent: vt dicit Auic. 6° naturaliū. parte 4°. ¶ Iste vie ꝓ nūc sufficiāt ad ostēdēdū virtutū corporeaꝝ interioꝝ cognitio nez: qꝛ in eis nō est dubitatio. ¶ Quidā aūt adducūt q̄sdā alias in qbus est dubitatio vt infra ostēdaꝫ. ¶ Quarto no C ta ꝙ modus cognoscēdi istas virtutes interiores est: qꝛ sen sus exteriores imutant' ab obiectis: ita vt recipiāt eaꝝ spe ciem sine formā sine māꝫ: ⁊ est scōm viā nūc currentē reci pere spēs sine mā: recipe qualitatē repn̄tatiuā rei que qua litas non reqrit istas māles preparationes in subiecto suo quas suū significatū reqrit in suo subiecto: vt verbi grā spe cies in oculo recepta repn̄tans albedinē nō reqrit in oculo lucē ⁊ opacitatē ⁊ cōplexionē quā reqrit albedo quā signi ficat in suo subiecto. ꝑ istas ergo imutatiōes sensus exterio res mediātibus neruis imutant cerebrū: vel organū sensus cōis de quo infra: ⁊ postea imutant' alie ṽtutes. ¶ Ultimo nota ꝙ quēadmodū iste spēs in subiecto cognitiuo recepte D mere nāliter repn̄tant suū significatū: ita virtus recipiēs eas: cuꝫ est ꝑ eas cognoscitiua mere nāliter ꝑ eas cognoscitiua: ꝙ positis speciebꝰ visibiliū in oculo bn̄ disposito ꝑ ↄueniēs tps necessario fit visio: experientia enim notat ꝙ ꝑ voluntatē nō possumus istis stātibꝰ sensationē ꝓhibere sicut nec dolo rem iprimēte obiecto doloroso ⁊ organo sufficiēter disposito. ¶ Ex quo seq̄t' ꝙ quādiu remanet spēs in organo cogno scitiue ṽtutis ipedimēto deducto tā diu fit actual' cognitio.

Sed istis notatis est dubitatio quot sint ille ṽtutes iteriores cōprehēsiue occulte: ⁊ in quo mē E bro suas ꝑficiūt opatiōes. In qua q̄ōne inuenio tres modos dicēdi limitatos. Naꝫ Auer. nullibi h̄ ꝑcise determinat qn ex equiuocationibꝰ qbus alias vtit' cadat dubitatio qd in h̄ q̄sito voluerit: vt apparet ↄsiderāti cōmentū sextū tertij de aīa. ⁊ ea que dicit in libro de memoria ⁊ remi. ⁊ ea que in 3° circa māꝫ de virtute motiua. ⁊ in de somno ⁊ vigilia. ⁊ 2° colliget. capl'o de iuuamētis mēbroꝝ que sunt instrā vir tutū sensibiliū intrinsecaꝝ: ꝓōt eniꝫ ad opiniones arabū ada ptari ⁊ ad opiniōes grecoꝝ. ¶ Prio ergo narrabo viā ara buꝫ cū suis fundamētis. Scōo viā que magis vr̄ grecis ⁊ Arist. precipue ↄformis: ⁊ ā quantū potero ↄformādo sūis ⁊ textibꝰ Arist. Tertio viā quorūdā nouoꝝ parnāchū meo indicio minus ↄsiderate loquētiū. ¶ Quātū ad ꝑmū dicē dum ex Auic. 6° naturaliū parte ꝑma. capl'o vltimo: ⁊ par te 4°. capl'o primo: ⁊ prima primi. doctrina 6°. capitulo de virtute animali. qnqꝫ esse hmōi virtutes adinuicem loco ⁊ subiecto distinctas. ¶ Prima est sensus cōmunis cuius lo cus est medietas ꝑma ꝑmi vētriculi cerebri ⁊ huius sensus cōis operatio ꝑm Auicē. est oium exterioꝝ sensuū obiecta percipere: ⁊ pati a copulatione formaꝝ sensibiliū in eo. Et

Uirtutes sensus interioris q̄t cē dicātur.

ꝯsiderādū ꝙ nō est intētio Auic. ꝙ sensus cōis affirmet cō
ponēdo aut neget diuidēdo: sed vult istā cōpositionē ⁊ diui
sionē esse tm̄ ex opibꝰ intellꝰ: vt sumiṫ ex eo pte 4ª. caº pmo
F cū loqṫ de opatione sensus cōis. ¶ Sed tūc est difficultas
si sensus cōis nō est ille q indicat ꝙ hoc albū est fridū demō
strādo niuē: quō ergo iuuat sensus cōis aialia in cōprehen
dendo sensibile gustu p visum. ¶ Itē qd ꝯfert ista copula/
tio istarū imaginū. sensibiliū in sensu cōi ad h̄ indiciū facien
dū p̄ itellm̄? ¶ Dic dr̄ ꝙ nō p iudiciū factū affirmādo vel
negādo moueṫ bos viso colore viridis herbe ad ipsaȝ tāq̄ȝ
ad dulce: sed qꝛ simul alias cōprehēdit in eodē filez viridi/
tatē ⁊ saporē ꝯuenētē ex nāe instinctu cōprehēso filū colore
moueṫ ad ipsum tāq̄ȝ ad sapiduȝ: ⁊ appetit illud: nō' qꝛ fiat
affirmatio ꝙ h̄ est dulce. ¶ Intellꝰ aūt ⁊ si pmo faciat hāc
affirmationē h̄ viride ē sapidū: tm̄ nō crederet firmiter nisi
in sensu cōmuni vel alia virtute interiori simul: de hoc copu
late fuissent iste intentiones: ⁊ hoc vult Auicenna loco al/
legato siqs ꝯsideret. ¶ Cōsiderandū scḋo ꝙ hic sensus nul
liꝰ nisi cōprehensi p sensum exteriorē est cognoscitiuus: vel
sub rōne sub qua p exteriorē sensuȝ cōprehēdi pōt. Et iō qꝛ
silētiū ⁊ tenebra nō cōprehēduntṫ sensu exteriori: nec ēt isto
cōi sensu cōprehēduntṫ. Et h̄ sumiṫ expresse ex Aui. 6º nāliū
pte 1ª caº 2º. ¶ Sed cadit hic difficultas: qꝛ sensus cōis com
prehēdit sensatiōes exteriorū sensuū: ⁊ iste nō cōprehēduntṫ
sensu exteriori: qꝛ visio nō cōprehēdiṫ visu cū nō sit lux aut
color. ¶ Dic dr̄ ꝙ sensationes aliorū exteriorū sensuū cōpre
hēdunṫ exteriori sensu: vt visio visu: ⁊ sic de reliqs. Et hoc
vult princeps 6º nāliū. pte 1ª. caº 2º. ꝙ p̄ᵐ sensatū ꝓprie est il
lud qḋ est in organo. s. eiꝰ sensatio ⁊ quodāmō vr̄ dici 2º de
aīa tex. cōmēti. 138. ⁊ cōmēto eodē. ¶ Et si arguiṫ ꝯ ex his
q̄ ln de somno dn̄r. s. nō. n. visu qdē vidēt ⁊ indicāt ⁊ pn̄t di
scernere: qm̄ alia qdē sī dulcia ab albis. dr̄ ꝙ visus nō indi
cat: ⁊ pōt discernere ⁊c̄. ⁊ ideo negatio posita negat cogni/
tiuaȝ ⁊ non vtranq̄ȝ partem: vel 2º dicitur ꝙ sensus cōis nō
percipit visionem: sed alia virtus interior.

¶ Scḋa aūt virtus apud Auicē. est fantasia cuius locus est
2ª ps primi vētriculi cerebri: ⁊ huiꝰ v̄tutis opꝰ est imagines
sensibiles reseruare: ⁊ s̄m cōem modū exponētiū. Auic. nō
cognoscit hec virtus. sed seruat tm̄. Attende tñ ꝙ retinere
imagines aliquāto tpe ⁊ post absentiā sensibilis nō solū fit
in virtute iteriori: sed in exteriori: vt secūdo de somno vult
Aristo. ⁊ iō talis reseruatio non est illa de qua hic loqmur.
Utilitas aūt huius virtutis est: vt imediate representet co/
gitatiue ⁊ communi sensui quibus in medio ponitur.

¶ Tertia v̄tus est q̄ in hoīe vocaṫ cogitatiua: cuius locꝰ est
medius cerebri vētriculus: ⁊ p̄cipue quo ad ptē inferiorē.
¶ Et huiꝰ opꝰ est imagines sensatas cōponere nō solū mō
quo simul inuēte sī ille imagines apud sensuȝ: sȝ ēt mō q nū
q̄ȝ apud sensuȝ fuit: vt imaginē hoīs cū imagine volātis: ⁊
imagineȝ mōtis cū imagine auri: vel smaragdi: ⁊ hec v̄tus
duobꝰ modis differt a cōi sensu: pmo qꝛ sensus cōis p se ⁊
directe nō recipit nec iq̄ȝtū ab eē offerṫ: ⁊ cōposite sī apud
eū: vel ꝯiūcte imagines in vno in quo eē ita fuerūt inuēte.
Sȝ cogitatiua pōt alr̄ facere. Scḋo qꝛ sensus cōis directe
nō cōprehēdit cessante actuali imutatiōe sensibilis: vel exte
rioris sensus: hic aūt cōprehēdit: vtilitas aūt huiꝰ v̄tutis est
eo mō cōponere: vt extimatiua de qua statiȝ diceṫ: possit de
hīre intētiōes insensatas ex tali collectione formarū dicere.
¶ Ubi nō ꝙ v̄tꝰ in brutis inēta huic ꝓportiōabilis dr̄ ima
ginatiua non cogitatiua: quō aūt istius virtutis opationes
seqtur iudiciū: ⁊ quō nō dixi prima primi. doctrina sexta.

¶ Quarta virtus est cuius locus est suprema ps medie ꝯca
uitatis vel medij vētriculi cerebri: vt dr̄ ab Aui. pte 4ª 6º nā
liū: ⁊ eius opꝰ est p collectionē multarū formarū sensibilium
dicere formas isensatas: ⁊ hec est altior oīum v̄tutū corpo/
rearū hoīs. ⁊ p hāc v̄tutē indicat equꝰ lupū inimicū: ⁊ q an
nonā p̄here ꝯsueuit eē amicū: ⁊ q̄ nō sit fugiēdū. ¶ Cōside/
re tm̄ ꝙ ille cōpositiōes nō fiūt affirmādo vel negādo ⁊ ꝓ/
portiones formādo cū hoc sit intellꝰ propriuȝ vt dr̄ supra.
¶ Quinta v̄tus est memorialis ⁊ est v̄tꝰ reseruās itētiōes q̄
fiūt apud extimatiuā: ⁊ s̄m cōiorē modū sequētiū Aui. ista
reseruat ea q̄ fiūt apud extimatiuā siue fuerint imagines si
ue intētiōes: ex quo tm̄ nō tolliṫ necītas fantasie: vt est dcm̄.
¶ Et si arguiṫ ꝙ v̄tutes cognoscitiue preter extimatiuā sī
frustra: qꝛ virtꝰ extimatiua est cognoscitiua oīum: ⁊ oī mō
quorū ⁊ quō sī cognoscitiue alie v̄tutes p̄cedētes: vt pȝ ex
p̄dictis. ¶ Rn̄deṫ ꝙ iste nō sī frustra. nā p̄parāt ad h̄ vt ex
timatiua possit suo mō cognoscere. Sic. n. nō seqṫ dē qḋ p̄t
cōprehēdi p sensus exteriores pōt sensu cōi cōprehēdi ⁊ sub
eadē rōne: ergo sensus exteriores supfluū: qꝛ isti sensus cō/
prehēdo iuuāt hūc sensum cōem ad posse ita cōprehēdere.
¶ Et si arguiṫ 2º ꝙ nulla v̄tꝰ cognoscitiua alia a sensu cōi ē
nec̄ia pp̄ cōponere ⁊ diuidere: vel pp̄ elicere itētiōes nō sen
satas ex sensatis. Sȝ nulla vr̄ alia cā pp̄ quā sint alie virtu/
tes ponēde: ergo nulla v̄tꝰ alia est ponēda. Dr̄ vt supra ne/
gādo añcedēs. Et si arguiṫ: qꝛ h̄ sufficit facere sensus cōis:
pȝ ex dictis iuxta mētē Aui. añs eē negādū: sȝ ēt ꝯcesso añ/
cedente ꝙ h̄ pōt facere sensus cōis. s. isensatorū spēs elicere
ex sensatis: ꝯn̄a nō vȝ: qꝛ nec eo mō cōponere sufficit quo co
gitatiua ⁊ extimatiua: neq̄ȝ eo mō itētiōes isensatorū abstra
G hēre. ¶ Et si q̄raṫ iuxta hāc viā q̄ virtꝰ est reminiscitiua: dr̄
ꝙ h̄ nomē est equocū ad v̄tutē inq̄sitiuā itētiōis p̄exītiōis sȝ
iā aut delete aut debilitate: ⁊ illiꝰ v̄tutis actus est sicut qḋ ⁊
sillogizaꝰ q̄dā: vt vult Ari. liº de memoria. ⁊ h̄ mō v̄tus re/
miniscitiua est estimatiua. ¶ Scḋo mō iportat v̄tutē reser
uantē in qua reseruatū ita debilitaṫ: vt per se nō sufficiat de
nouo mouere v̄tutē cognoscitiuā: sȝ cū alio secū aliq̄ habi/
tudine ꝯiūcto sufficiat. Et h̄ mō dicit Auer. scḋo colliget ꝙ
opus memoratiue est reseruatio ꝯtinua: sȝ opus reminiscitī
ue est reseruatio itercisa. ⁊ h̄ mō reminiscitiua v̄tꝰ est memo
ria. Et nota silem equocationē huius noīs memoria. q̄nq̄ȝ
enī sumiṫ ꝓ v̄tute cognoscitiua p̄cogniti p modū p̄cogniti:
⁊ illa est extimatiua. ¶ Scḋo mō sumiṫ ꝓ reseruatiua mō
dicto. ⁊ est alia in postremo vētriculo vt p̄diciṫ. Et 3º sumiṫ
ꝓ tali actu cogn̄scēdi aliqd p moᵐ p̄cogniti: ⁊ isto mō est opꝰ
H cogitatiue vl' extimatiue. ¶ Sȝ restat vltº q̄rere: q̄re solus
hō diuȝ aialiū reminisciṫ. dr̄ ꝙ reminisci ē q̄rere oblitū p̄co
gnitū: sed appetitū q̄rēdi hoc nō hn̄t nisi illa q̄ cognoscūt se
aliqd cognouisse cuius sunt oblita. Sed hoc non pn̄t non
hn̄tia intellm̄: qꝛ includit gn̄aleȝ ⁊ cōem intentionē: ⁊ ideo
alia aialia si memoranṫ memoranṫ. si vero non tunc nō cu
rant. Et iste est modus cōior ex arabum sententia.

¶ Sed aristo. 2º de aīa in plerisq̄ȝ locis loquens. non vr̄ mē
tionē fecisse nisi de tribus virtutibꝰ sensu cōi: fantasia: ⁊ me
moria. ⁊ p sensum cōem intelligit v̄tutē cognoscitiuā oīum
rerū sensibiliū p exteriores sensus sensatarū. ¶ Per fantasiā
vero vt est opatio v̄tutis itelligit motū factū a sensu s̄m ac/
tum. i. apparitionē rei vel cōprehēsionē rei s̄m quā sensus
actu repn̄tat eā v̄tuti interiori. vel facit eā cōprehēdi p illā.
Et p fantasiā vt est v̄tus intelligit v̄tutē in qua pōt fieri ta/
lis immutatio a sensu actu cōprehēdente. Et qꝛ sensus cōis
est virtus que pōt immutari a sensu actu cōprehēdente ad
cognoscēduȝ ideo vbiq̄ȝ ponit fantasiā ⁊ sensum cōem esse
idem subiectiue: ⁊ arguit multotiēs ꝙ si aliqd sit passio eiꝰ
cuius est fantasia: ꝙ illud sit passio primi sensitiui: vt in libº
de somno ⁊ vigilia. ⁊ in libro de memoria ⁊ reminiscentia.
Oēȝ ergo v̄tutē iteriorē corporeā cōprehēsiuā vocaret fan
tasticā ꝓ q̄zto pōt immutari a sensu s̄m actū facto. ⁊ iō oēs
imagines ⁊ oēs itētiōes vocat fantasmata: ⁊ iō diċ ꝙ oȝ itel
ligentē fantasmata speculari: ⁊ hoc modo vult ꝙ somniuȝ
est fantasma factū in somno. ¶ Memoria v̄o apud ipsum
nō est nisi v̄tus renouatiua fantasmatis prius deleti apud
fantasiā nā v̄tutes cognoscunṫ p actꝰ. ¶ Actꝰ aūt vel opꝰ
quā vocat Ari. memoriā. nō ē nisi illiꝰ fantasmatis renoua/

rio. Ita vt cognoscat̄ ꝓcognitū p modū cogniti priꝰ p se. vt pȝ legēti librū de memoria. ergo memoratiua vtꝰ est illa q̄ pōt hoc renouare. ⁊ q̄r memoria p opōne sumēdo ē actꝰ ⁊ paꝰ memoratiue v̄tutis. est aūt pmi sensitiui. vt vult Ari. loco allegato: iō memoratiua vtꝰ est eadē subiecto cū pmo sensitiuo. ¶ Ex qbus seq̄t ꝙ idē sunt realr̄ ⁊ quo ad subm sensus cōis fanꝰ ⁊ memoria: ⁊ in eodē ꝓcise organo cōplentur: ⁊ q̄r manifestū est ꝙ sensus cōis viget in pꝰ pte cerebri. fanꝰ hoc mō accepta maxime in media. memoria v̄o in posteriori: vt docēt lesiōes istis v̄tutibꝰ accītes p lesiōes istorū organoꝝ. iō ꝯfir dr̄ vnaqueq; istaꝝ v̄tutū esse in q̄libet ventriculoꝝ cerebri. ita ꝙ cereꝰ q̄ ad vnūquēq; vētriculū sufficit facere opōnes sensus cōis fantasie ⁊ memoratiue. ⁊ hoc idē ꝯfirmat̄ q̄r nerui sensitiui immutāt cereꝰ cū sentiūt. ꝓ quo ad ptē cui ꝯtignant̄ q̄z quo ad remotiorē. cū ergo nerui auditus terminent̄ ad postremū cerebri vētriculū. ⁊ p mediū tādē referunt̄ ad pꝰ. seq̄t ꝙ priꝰ fiet cognitio sonoꝝ in medio vētriculo q̄z in pmo. ⁊ pꝰs in postremo q̄z in meᵒ. Sed vbi pꝰs fit cognitio post sensuū exterioꝝ cognitionē. ibi est sensus cōis. cū sit pꝰ virtus de interioribꝰ. ergo sensus cōis est in postremo cerebri. ¶ Cōfirmat̄. q̄r cereꝰ p suā subam medularē tāq̄z p partē simplicē est factiuū istaꝝ opationū. cū ergo oēs ptes sube medularis cerebri sint eiusdē rōnis. seq̄t ꝙ oēs erūt p se earūdē opationū pfectiue. ¶ Cōfirmatur 3ᵒ q̄r alr̄ Gal. non sufficiēter docuisset signare p opōnes istaꝝ v̄tutū sup cerebri dispōne cū p facilitatē discēdi q̄ ptinēt ad sensuȝ cōem ⁊ fantasiā arguat gn̄alr̄ molleȝ cerebri subam: q̄r nō argueret̄ h̄ nisi de parte vbi iste v̄tutes vigēt. ¶ Itē 4ᵒ h̄n̄ memoratiui nō cēnt h̄n̄ remiscitiui. nā stat ptē posteriorē esse siccā ⁊ durā h̄n̄ reseruātē ⁊ anteriorē mollē h̄n̄ recipiētē: ꝯn̄s tn̄ ꝯ Arist. in de memoria ⁊ reminiscētia.

A **Sed tunc** restāt alique difficultates. pꝰ vr̄ ꝙ stāte lesione in vno vētriculo oēs istaruȝ virtutū opatiōes lederent̄: q̄r in isto vno vētriculo sunt oēs: ꝯn̄s tn̄ falsuȝ: q̄r pp lesionē ptis añrioris ledit̄ sensus cōis: ⁊ pp mediuȝ discretiua. ⁊ pp lesionē postremi memoria. ¶ Hic pōt dici ꝯcedēdo ꝯnē. Notādo tn̄ ꝙ lȝ in quolibet istoꝝ triū vētriculoꝝ q̄libet istaꝝ virtutū opet̄. tn̄ in vno fortior est vniꝰ eaꝝ opatio. ⁊ in alio alterius. nā lȝ epar gn̄et sanguinē cholerā ⁊ alios hūores: p q̄libet ptē carnis sue tn̄ aliq̄ ps istiꝰ est aptior gn̄oni sanguis. ⁊ aliq̄ cholere. ⁊ aliq̄ fläte ⁊c. q̄r epar nō est vniforme. ita ergo dr̄ h̄ ꝙ in pte posteriori magis viget memoria. in media magis fantasia. in pma sensus cōis. Qđ ergo dicūt doctores nō est itelligēdū cū ꝓcisiōe: sȝ ꝙ magis ledit̄ opō talis v̄tutis q̄z talis. lesa ergo posteriori pte cereꝰ magis manifeste ledit̄ memoria. ⁊ añriori sensus cōis: ⁊ media discretio. vel scđo dr̄ sp̄m cereꝰ p distīcta tēpata ꝓporciōari opōni istaꝝ v̄tutū. magis g̈ recipit tēpatū ꝓportiōatū ꝓ memoria in posteriori vētriculo. ⁊ p sensu cōi in añriori. ⁊ p discretiua in media. ⁊ iō pp istaꝝ ptiū lesiōes. ille opōnes ꝓprie v̄tuti illis ptibꝰ cōparate magis ledunt̄.

B **Secunda** difficultas est: q̄r si ille v̄tutes nō differūt loco. vr̄ necio vna opōne oēs opari. ⁊ qđ necio sensu cōi cōprehendente: fieret cōpositio imaginū eo mō quo nō fiūt apud sensuȝ: ⁊ abstractio itētionū nō sensatarū. pȝ. q̄r iste imagines mouētes v̄tutes sunt p̄ntes v̄tuti factiue talis copule vel cōiūctiōis ⁊ nō est ipedimētū. ergo v̄tus cōpositiua cōponit. ¶ Hic dr̄ ꝙ quedā est opatio sensus cōis quā necio cōseq̄tur abstractio deducto ipedimēto. quedā eni sunt intētiōes sensatoꝝ: que cū sunt in sensu cōi. cogūt abstrahi stāte debita dispōne v̄tutis. quedā aūt sunt que hoc nō h̄n̄t. ¶ Sed de ꝯiūctiōe intētionū reꝝ separatarū ita vt vna cōprehēdat̄ in situ alterius: nō vr̄ ꝙ p̄ntia intentionū ad talē cōpōnē necessaria: sicut nec apud viā pmā stante imagine auri in cogitatiua. ⁊ imagine mōtis in eadē necio fit imago mōtis aurei. nō ergo semp sunt cāe sufficiētes ad mouēdū: ita vt operet̄ sub rōne cogitatiue vel collatiue q̄n sunt plures intētiones apud sensum cōem. Et si dicat̄ mouēt ille intētiones illā v̄tutē que est collatiua. ꝯcedit̄: sed nō ita vt opet̄ sub rōne illius v̄tutis: q̄r p se nō sunt ad h̄ sufficiētes: nisi ꝯcurrat volūtas vel appetitus ita agēdi. ista eni ⁊ si nō ex toto sint volūtati obediētia: nō volūtas istis nālr̄ multū dominat̄. ⁊ pcipue quo ad cōponēdū vel diuidendum intentiones.

C **Tertia** difficultas est. q̄r si memoratiua ē in q̄libet vētriculo cerebri ⁊ simul cū virtute cognoscitiua vr̄ ꝙ illa v̄tus ūȝ ꝯtinue actu illa quoꝝ memoratiua est cognoscere. ¶ Hic dr̄ ꝙ memoria vt sic nō est v̄tus imaginuȝ vel intētionū reseruatiua: sȝ eaꝝ q̄ fiūt apud fantasiaȝ renouatiua p habitū q gn̄at̄ in cerebro ex meditatiōe. talibꝰ aūt habitibus opamur q̄n volumꝰ: ⁊ iō nō oium recordamur ꝯtinue: sȝ illoꝝ quoꝝ pfectū habitū habemus recordamur cū volumus. cū aūt habitus est debilitatus nō stati obedit volūtati sed indiget adiutorio: sicut pueri cū discūt scribere idigēt exēplari cū quo meliorē formāt lr̄am quā sine. ⁊ ita v̄tus ista idiget excitatiōe siliū vel oppositoꝝ vel alr̄ ꝯferēdoꝝ ad illud cuius recordari volumus. ⁊ h̄ fit p reminiscitiuā virtutē. ⁊ huic positioni oia Aristo. dicta ꝯformari vident̄. ¶ Tertia v̄o positio ponit nullā esse virtutē iteriorē cognoscitiuā organice distinctā a sensu cōi: sed tales dictas rōne differre. ponit scđo hāc v̄tutē esse tm̄ in primo cerebri vētriculo. ponit tertio nullaȝ esse reseruatiuā intētionū vel imaginū: nisi in postremo cerebri vētriculo: ⁊ nullā talē eē organice distinctā a memoratiua. ponit q̄rto memoratiuaȝ reseruatiuā spērū ⁊ intētionū siliūm his q̄ fuerāt in cogitatiua. ponit q̄nto ꝙ nō est poꝰe eādē esse organice v̄tutē talr̄ reseruatiuā ⁊ sine actuali cognitione. ⁊ cognoscitiuā. Et hȝ motiua tacta in positiōe pꝰ cū ꝯ quasdā ꝯclones eius arguebat̄. ⁊ hec ꝙ a scđa differat claꝝ est. ⁊ negat sensuȝ ꝙ in medio vētriculo fiat cognitio. Iō eā sic breuiter derelinq̄. nam eiꝰ isufficiētia ex dictis in pꝰ via clara est satis ⁊c. XXXIX.

Facilis igitur intell's subtilis sub̄e cerebri est cognitio: tarditas vero intellectus pinguioris.

¶ Si qs igit̄ solers est cerebri mā tenuior indicatur. Si tardus crassior. Laurē.

¶ Ingenium qdem igitur: subtilem cerebri substantiam indicat: tarditas vero intell's crassam. Leonh.

¶ Exeq̄tur nūc Gal. ponēdo spālitér significationes ex virtute ⁊ vitio istaꝝ opationū principaliū. ⁊ q̄r quedā sunt cognoscitiue vel cōprehēsiue. quedā motiue: iō pmo ponit signa ex cōprehēsiuis. scđo ex motiuis. ibi scđa. (Et h̄n̄ mobile.) Pria in duas. pmo ponit signa ex ope distinctiue siue extimatiue q̄ apud ipsuȝ vocat̄ discretiua tertio de accīti. scđo ex ope imaginationis vel sensus cōis. ex vna pte ⁊ memorie ex alia. ibi scđa. (Facilitas discēdi.) ¶ Dicit pmo ꝙ facilitas intell's est signū sube subtilis cerebri: sed tarditas intell's est signū pinguioris sube cerebri. ¶ Nota ergo pᵒ. ꝙ virtus discretiua est illa cuius opa magis manifestant̄ in medio vētriculo: ⁊ vocat̄ ab Auic. estimatiua: ⁊ dr̄ intell's q̄nq;. vnde 3ᵒ de aia. hic aūt intell's corruptibilis est. ⁊ sine h̄ nihil intelligit. ibi eni vocat hāc virtutē intellȝ. ¶ Nota scđo. ꝙ intell's dr̄ facilis q̄n ex paruis signis sufficiēter ⁊ cito elicit. distinguit ⁊ discutit. A qbusdā aūt hic p facilē intellectū accipit̄ solertia. de qua pmo posterioꝝ. vltimo capitulo. dr̄ ꝙ est virtus inueniendi mediū in tempore nō prospecto: sed in re ideȝ est solertia de qua hic est facilitas extimatiue in ita operando: vt dixi. non enim sumit̄ hic intellectus pro vera virtute intellectus ꝓprie accepti. Nos enim videmus quosdā q statim viso modo loquendi pcipiunt vtruȝ id sit simulate dictū. alios aūt qui non decipiunt̄ faciliter. hoc non comprehendentes. ⁊ hec facilitas discurrēdi ⁊ eli

ciendi vnū ex alio vocat̄ bonitas igenij. ℭ Ista ergo pēdet
ex claritate sub̄e cerebri ⁊ bona ⁊ distincta sigillatiōe ima/
ginū apud ipsam ⁊ bono motu spūum. hec aūt omnia ma
xime inueniunt̄ in cerebro sub̄e subtilis. i. cui multū aereū
est debite permixtū. ⁊ qn̄qȝ satis de igneo. cū ēt colericos in
geniosos videamus. ℭ Ex isto sequit̄. ꝙ facilis intell'e nō
est signū humiditatis cerebri. pȝ. qꝛ colerici non habent ce
rebrū humidū: ⁊ tn̄ sunt facilis intell'e. ℭ Sequit̄ scd̄o nō
omne cerebꝝ subtilis sub̄e esse humidū que duo repugnāt
expōni plus q̄ȝ cōmētatoris. Gal. ergo: qꝛ vidit ꝙ facilis in
tellectus stat cū siccitate ignea ⁊ cū humiditate aerea. ⁊ di
xit ꝙ est signū subtilis sub̄e cerebri. i. sub̄e in qua est abun/
dātia elemētoꝝ subtiliū. s. ignis ⁊ aeris ⁊ nō dixit humidi
vel sicci: qꝛ iste qualitates cū fuerint elemētoꝝ frigidoꝝ fa
f ciunt pigrū. ℭ Sed queritur qd̄ de mediocri in sub̄a vtrū
alijs paribus habeat facilitatē intellectus. ℭ Hic dicerent
illi q ponūt in tēperato vnāquāqȝ operationē pfectiorē q̄ȝ
in distēperato: ꝙ ille est facillimi intell'e: vel iuxta quosdā
eiusdē secte est optimi: sed fortassis nō est facillimi. ℭ Ego
aūt puto quosdā distēperatos acutius hr̄e ingeniū. vnde
particula 30ᵃ pblemmatū. pblemmate pmo. melici q ex co/
lericis sci fuerūt tales maximi ⁊ excellētissimi in phīa fue/
runt. Sed tēperatus in multis alijs excedit intantū vt me/
lius sit esse tēperatus. ℭ Nota 3° ꝙ tarditas intell'e intelli
gēda est hic opposita facillitati supradicte ⁊ significat sub/
stantiam cerebri pinguem. i. grossam: quam stat esse humi
dam aquea humiditate ⁊ siccam terreo melancolico mul/
tore ideo non dixit sicce: sed pinguis ⁊c̄. XL.

Acilitas vero descendi est mollis. Et
memoria permanentis.

Laurē. ℭ Si docilis est: sub̄a cerebri mollior
est. Si memoria pollet: stabilis est.

Leoni. ℭ Discendi vero facilitas: formarum facile: su/
sceptiuam: memoria aūt stabilem: ac firmam.

ℭ Ponit signa ex operibus sensus cōis ⁊ memorie. que ⁊si
iuxta viam tertiā supradictā in qualibet parte cerebri inue
niant̄: tn̄ sensus cōis maxime in parte anteriori manifestat̄.
⁊ memoria in posteriori. ⁊ diuidit̄ in q̄tuor. ibi 2ᵘ (Memo/
ris vo.) 3ᵘ ibi (Sic vo.) ibi 4ᵘ. (Oblinio.) ℭ Dic̄ p̄. ꝙ facili
tas discēdi sign̄at sub̄aȝ cerebri mollē vbi p facilitatē discē
di intelligere debemus facilitatē recipiēdi impressiones a
sensibilibus ⁊ signis. ⁊ qꝛ tales impressiōes facilius in mol
li q̄ȝ in duro fiunt ideo facilitas discēdi sign̄at mollē sub̄am
G cerebri. ℭ Sed dubiū est vtrū sign̄at humidā sub̄am cere/
bri ⁊ vr̄ ꝙ sic: qꝛ molle est humidū. ℭ Hic puto. ꝙ nō signi
ficat humidū: sed molle. nā multa alijs sicciora sunt mollio
ra: qꝛ humiditas sua est aerea ⁊ alioꝝ aquea. colerici ergo
hn̄t cerebrū molle: qꝛ humiditas sua est aerea nō grossum
in sub̄a. ⁊ ppterea habent pfectos sensus in pueritia: ⁊ illi
q sunt sicci cerebri tā interiores q̄ȝ exteriores: verum est tn̄
ꝙ aquea humiditas nō ita impedit facilitatē discendi sicut
impedit itell'e facilitatē. ⁊ vt hoc notaret dixit. ꝙ est signū
mollis. ⁊ non dixit subtilis sicut in parte precedente.

ℭ Et memoria. Dicit ꝙ bōitas memorie est signū sub̄e
cerebri pmanētis durioris. ℭ Nō ergo ꝙ memoria est bo
D na quādiu est potēs renouare intētionē pcognitā: ⁊ h̄ signi
ficat sub̄am in qua siue habitus siue imago vel intētio ipri
mit̄ esse pmanentē: qꝛ ꝯstantē ⁊ aliqualr̄ durā. vn̄ in de me
moria ⁊ remi° pueri ⁊ senes male memorant. ⁊ ratio. quia
vtriusqȝ cerebri sub̄a est in pmutatiōe. in pueris ppter aug
mentū: in senibus pp decrementū: lȝ cū istis cōcurrant alie
cāe fortiores suo loco vidende. ℭ Nota secundo. ꝙ nimia
I siccitas quandoqȝ: ⁊ nimia cōstantia materie est cā malitie
memorie: qꝛ phibet conuenienter reseruandū: immo apud
talem substantiam nimis duram transeunt fantasmata. ⁊
non immutant. XLI.

Ic vero ⁊ difficultas discēdi dure: obli
uio vero fluentis.

ℭ Nec secus si indocilis fuerit cere/ Laurē.
brū durius est. Si obliuiosus fluens.

ℭ Sicuti ⁊ discendi difficultas: formarū non fa/ Leoni.
cile susceptiuam: ⁊ obliuio: fluidam.

ℭ Dicit ꝙ difficultas discēdi sign̄at sub̄aȝ durā cui nō fit im
pressio ꝯrio modo facilitati discēdi supradicte.

ℭ Obliuio vero. Dicit ꝙ obliuio est signū sub̄e cerebri
fluētis. i. existis in multa pmutatiōe. nā nec oio siccitatē nec
hūiditatē sign̄at vt est dictū: sȝ ꝙ sit in pmutatiōe multa sic̄
accidit senib⁹ siccū cere^m hn̄tib⁹. ℭ Nota ḡ ꝙ p obliuiones K
itelligimus debilitationē aut delitescētiā habitus vel ima/
ginis vel intētiōis reseruare. delitescit aūt aut pp resol'ones
accidentem pprio subiecto: aut qꝛ ex sui nā cōtinue tendit
ad nō esse deducto cōseruante lȝ nō habeat ꝯriū. ⁊ iō ad sal
uandū rei memoriā reqrit̄ meditatio ⁊ enim meditationes
memoriam saluant apud Aristo. XLII.

T bene mobile in opinionibus est ca
lide: manens vero frigide.

ℭ Ceterum: quoties opiniones faci/ Laurē.
le mutet: caloris: quoties retineat: fri/
goris indiciū existit.

ℭ Mobilitas quoqȝ in opinionibus calidā: sta Leoni.
bilitas aut frigidam.

ℭ Ponit sig^a ex v̄tute appetitiua q̄ est vna de v̄tutib⁹ regiti/
uis ⁊ motiuis dicēs ꝙ esse mobile hn̄ in opiniōib⁹. i. in pre
ceptis appetitiue v̄tutis est signū cale cōpl'onis cerebri: sȝ
esse manēs in eadē volūtate vel p̄cepto appetitiue est signū
frigide cōpl'onis alijs parib⁹. cā est: qꝛ cala cōpl'o motus
spūum causat. ⁊ ita noua facit fieri extimare iudicia ad q̄ se
quit̄ appetit⁹ diuersuȝ p̄ceptū. Frigiditas v̄o est cā fixiōis
spūuȝ ⁊ qetis: ⁊ p ꝯn̄s pmanētie in eodē iudicio ⁊ pmanē/
tie in eodē appetitu: ⁊ iō isti effectus sign̄ant illas suas cās.
ℭ Cōsidera ergo ꝙ in aīali pfecto duplices sr̄ v̄tutes moti L
ue. quedā p̄cipiētes vel iperātes. quedā exequētes. iperā/
tes sr̄ appetitiue cū cognoscitiuis interiorib⁹. iperāte sr̄ vir
tutes musculoꝝ. Posuit ergo supra signa sumpta ex opatio
ne v̄tutis motiue iperatc. hic v̄o pōit signa supra ex opatio
ne v̄tutis motiue iperātis. ℭ Tertio nota. ꝙ in motu volū M
tario ꝯcurrūt plura sȝ ordinē: quoꝝ vnū in h̄ motu est mo
uens nō motū aliud motū nō mouēs ⁊ iter media sr̄ mouē
tia mota. mouēs pmū est obm appetibile. v̄tus v̄o cōprehē
siua mouet̄ ⁊ mouet appetitiuā q̄ mota mouet spūm moti
uuȝ ad neruū spūs mouet neruū neru⁹ musculū. musculus
chordā. chorda mouet ptes p se nō mobiles motu volunta
rio. s. ossa ⁊ carnē. ⁊ multa talia q̄ sr̄ mota nō mouētia alia
mē^t. ℭ Attēde vltio. ꝙ h̄ ps aliā pateret̄ expōnē. ꝙ cū po/
suit signa modoꝝ sub̄e ⁊ dispōnū pēdentiū ex passiuis qua
litatibus hic ponit signa qualitatū actiuarū. Et mobilitas
de vna opione ad aliā sumēdo opionē ppe ē sig^m caliditatis.
⁊ firmitas ē sig^m friditatis. ⁊ pbat̄ vt de appetitu. XLIII.

Dhuc vero mihi vr̄ duo qdem de
cesse genera cognitionuȝ que ex prin/
cipio suscepi dicere. Unū qdeȝ nālū.
Alterū vero extrinsecus accidētium.
Erit autem cōis de vtrisqȝ ratio.

ℭ At duo signoꝝ gn̄a videor diuisisse: q̄ statim Laurē.
ab initio docere pmisi. Unū ex actionibus nā/

libus

libus dictū. Alterū ab his que extrinsecus incidunt. Sed de vtrisq promiscue sermo erit.

Leoni. ¶ Adhuc autē duo idicioꝝ genera mihi videor pretermisisse: de qbus sum ab initio me dicturum pollicitus: quoꝝ alterum ad operationes attinet naturales. alterū vo ad ea q̄ extrinsecus occursant. Erit aūt in vtrisq sermo cōis.

¶ Nūc Gal. quodāmō se excusat a determinatione signoꝝ duoꝝ generū dicēdo qd de illis itēdat. dicēs q adhuc deficiūt duo genera cognitionū. i. signoꝝ que in pncipio pmissa fuerant. vnū est virtus ⁊ vitiū nāliūm operationū. scōm est signū sumptum ab his que extrinsecus accidunt. ¶ Et subdit q intēdit de vtrisq simul dicere infra. s. cum specialium cerebri complonū signa ponentur. ⁊ ideo nūc supersedet ab illis ⁊c. XLIIII.

Tam si eucraton cerebrum existit ȝm quattuor q̄litates: oia que dicta sunt habebit cū mō ⁊ mēsura: ⁊ supfluitates quecūq per palatū: aut nares: aut aures: aut oculos purgant: ⁊ hec hēbit moderate: ⁊ minime ledit ab oibꝰ q̄cūq extrinsecꝰ calefaciūt: ⁊ infrigidāt: ⁊ desiccāt: ⁊ humectant.

Leoni. ¶ Si cerebrū bn̄ tēperatū existit in q̄ttuor q̄litatibus: oia pdicta mediocriter obtinebit: ⁊ oia excremēta quecūq ex palato aut auribus excernunt mediocriter obtinebit: ac minime ledet ab oibus que extrinsecus incidūt: quecūq calefaciunt/refrigerāt/exiccant/humefaciunt.

Leoni. ¶ Siqdem cerebrū sortiat bonā q̄ttuor pmarum q̄litatū tēperaturā: oia que diximus hēbit moderata: ⁊ excremēta que vel per palatuȝ/vel aures/vel nares/vel oculos expurgantur: hec quoq modice se habebūt: atqȝ ab his q̄ extrinsecus occursant mime ledet: q̄. s. vel calefaciūt: vel frigefaciunt: vel humectant: vel exiccant.

¶ Postq̄ supius posuit in gn̄ali signa bonitatis vel malitie cerebri non descēdēdo spāliter ad modos cōplexionū. hic spāliter intēdit signa complexionū cerebri. ⁊ lȝ supius pmiserit signa dicere egri simplr. nō tn̄ inutiliter hic imiscet signa cerebri tēperati. Nam ista cōsideratio faciet nos potētes visa habitudine distēperatoꝝ ad tēperatū cerebruȝ. cognoscere qualis dȝ eē habitudo alioꝝ mēbroꝝ distēperatoꝝ. ad ea sue spēi que sunt tēperata. ⁊ sic erūt nobis note relique due latitudines sanoꝝ. de qbus supra dixerat q fierent facilius ex signis egroꝝ simplr manifeste. ¶ Diuidit aūt pars psens in duas. nā p̄ ponit signa tēperati cerebri. scōo distemperatoruȝ incipit. ibi 2°. (Si vo calidius.) Prima in duas. nā p̄ ponit signa. 2° canones attēdēdos. in dictoꝝ signoꝝ verificatione. 2° ibi. (Audire vo.) Prima in q̄ttuor p̄ ponit in gn̄ali signa sumpta a generibus sensitiuaꝝ ⁊ motiuaꝝ opationū ⁊ pncipalium. ⁊ totius capitis dispōne. 2° spāliter signa sumpta a virtute opationū nālium. 3° spāliter signa sumpta ab extrinsecis alterātibꝰ. 4° signa sumpta a capillis. 2° ibi. (Et supfluitatū.) 3° ibi. (Et minime.) 4° ibi. (Talibus qdem.) ¶ Dicit p̄ ptinuādo cū pcedētibus. dictū est q dicemus simul signa sumpta a nālibꝰ opationibus ⁊ extrinsecus accītibus. nā si cerebrū est tēperatū in cōplone. tūc hēbit oia ea q̄ dicta sunt cum mō ⁊ mensura. ¶ Ubi p cerebrū tēperatū debemus intelligere temperatū ad iustitiā in ꝓpria specie. ⁊ p oia ea que dicta sunt debemus intelligere nō virtutū nāliūm opationes ⁊ ea que extrinsecus accidunt: sed quātitatē figurā virtuteȝ ⁊ vitiū sensitiuaꝝ ⁊ motiuaꝝ ⁊ pncipaliū opationū. oia. n. ista hȝ cerebrū tēperatū. deducto aliunde impedimēto accidētali cū modo ⁊ mēsura. s. optime ꝓportionata. ad pfectissimas opatiōes cerebri oēs simul sumptas. nā cū quātitas ⁊ figura ⁊ cetera fiant anā pp opationes ⁊ opationes pp pfectissimū esse operātis tanq̄ pp finē. finis aūt mēsurat ea q̄ sunt ad finē. nūc dicemus oia ista hēri cū mēsura cū habebunt ꝓportionatissima ad pfectissimū eē cerebri humani: ⁊ verificat hoc dictū: q2 ex quo cōplexio est tēperata virtus informatiua fuit potens optime cōplexionare: ⁊ mā fuit obediēs. deducto ergo accidētali ipedimēto vt in pluribus reliq̄ sequant optima ⁊ fini ꝓportionata ⁊c.

¶ Et superfluitates. Ponit signa a nālibus opationibus dicēs q q̄cūq in tali capite tēperati cerebri supfluitates expurgant p palatū ⁊ nares ⁊ aures erunt moderate. ¶ Ubi notādū: q q2 cerebrū est valde frigidū. iō supfluitates sue tertie digōnis nō ita bn̄ pn̄t insensibilr p poros expelli sicut alioꝝ mēbroꝝ. pcipue cū multo idigeat nutrimēto a quo multa supfluitas resecat. Adiuuat ēt ad hoc q a corpe toto multi vapores ad caput eleuant q ibi infrigidant ⁊ nō potētes bene dissolui cōuerti ad flegmatis naturā opȝ q sensibilr expellant: ⁊ ideo nā fecit emunctoria seu purgatoria p que sensibilr ille supfluitates egrediunt. vnū ē foramē in osse basilari qd ad palatū tēdit. 2ᵐ est duo foramina per que due caruncule māmillares porrigunt ad nares. ⁊ 3ᵐ est duo foramina que sūt in ossibꝰ petrosis vbi sunt aures. per hec ḡ tria loca supfluitas nāliter egreditur a capite. ¶ Nota 1°/ q ista resecata sunt supfluitates tn̄ digerunt a calore nāli: lȝ enim digestio pn̄' dicat de trāsmutatione facta a calido nāli in humido pn̄' intenta tn̄ etiam ampliādo di2 de dispōne introducta ab eodē calore in supfluitatibus. ¶ Nota 3°/ q iste supfluitates duplr dicūr moderate. vno° in quātitate: q2 nō nimie quātitatis nec multū deficiētis. Alio° in q̄litate: q2 iste supfluitates nō erunt in tēperato cerebro ita frigide ⁊ fluide: sicut in flegmatico: nec ita sicce: ⁊ callide sicut in cholico: sȝ mediocri mō. ⁊ pȝ hoc q2 calor in temperato est mediocris: ⁊ silr humiditas mediocriter ḡ se dȝ hēre in effectibꝰ statiȝ dictis. ⁊ h̄ ē signū sūptū a casibꝰ nāliū opōnū. verū aūt in cerebro calo ⁊ humido ꝓportionali existēte lapsu in vtraq q̄litate. fiunt plēs supfluitates: vt videbit ifra: sȝ p nūc sufficit q nō dicimꝰ oē caput isto° dispōᵐ in supfluitatibꝰ eē tēperatū: sȝ hec dispō cū alijs signis pcurrit ad signādū cerebrū tēperatū: q̄re ⁊c.

¶ Et minime. Ponit sigꝰ ab extrīsecꝰ alterātibꝰ. d. q h̄ caput minime ledet a cāis extrinsecis calefaciētibꝰ exiccātibꝰ. ifrigidātibꝰ aut humectātibꝰ. ⁊ h. §. pōt hēre tot expōnes q̄t sūt opiones in qōne. ē. disputata. vtrū cōplo tēperata magis resistat egris cāis. ¶ Dicamꝰ ḡ h̄ tres modos. vnꝰ est: q2 cerebrū optime tēperatū magis resistit alijs paribꝰ vnicuiq cāe siue calefacti siue ifridari ⁊c. q̄ȝ aliqd ab isto recedēs in eadē etate. ⁊ h̄ q2 tēperatū est v̄tuti magis ꝓportionatū. ¶ Scōs modus est q a qbuscunq cāis extrinsecꝰ alteratiuis datis eque ꝓportionabilr excessibꝰ q̄litatis tēperati ⁊ distēperati. tardiꝰ alterabit tēperatū q̄ȝ distēperatū: q2 merito q̄litatis ꝓportio est eadē: sȝ merito v̄tutis in tēperato fortioris fit minor illaꝝ cāꝝ ad tēperatū alterādū ꝓportio. ¶ Tertiꝰ modus est. q2 suppᵒ q eq̄lr calefiāt aut ifrident pter nām ⁊c. cerebrū tēperatū ⁊ distēperatū: tn̄ minꝰ p illā eq̄lē calefactionē ledet tēperatū q̄ȝ distēperatum: ⁊ tu hoc referas ad illa que in illa qōne dixi. ē. XLV.

Talibus qdē infantibus existētibꝰ capilli fiūt subrufi: Pueris vo subru

bei. Perfectis vo rubei. Medij vo quodāmodo existentes crispoꝝ ⁊ simpliciū .i. planorum: neqꝫ calui fiunt facilius.

Lauré. ¶ In talibꝰ capilli qdē si infantes sint: subrussi: si pueri subflaui existunt medij quodāmó inter crispos simplicesqꝫ: nō tñ facile caluescunt.

Leoni. ¶ Talibꝰ igif capilli capitis: cū adhuc sunt infantes subrussi: cū vo pueri subflaui: cum iam adoleuerint flaui fiunt: medijqꝫ sunt inter eos qui omnino sunt crispi: ⁊ simplices. Non tamen facile caluitium patiuntur.

¶ Hic ponit signa ex pte capilloꝝ sūpta. Et diuidif in tres partes. p̄ ponit signū sūptū a colorībꝰ. 2ᵒ signū sūptū a figura. 3ᵒ a cito vel tardo casu eorūdē. ibi 2ᵒ (Medij vo.) ibi 3ᵒ (Neqꝫ caluifiunt.) ¶ Dicit p̄ ꝙ in istis tēperatis cū sunt infantes capilli sunt subrussi. cū sunt pueri capilli sūt subrubei. cū sunt ꝯsistētes sunt rubei. ¶ Ubi nota. ꝙ color capilloꝝ pēdet ex mō adustionis m̄ae ex q̄ debēt gñari. nam
A magis adusta alio deducto īpedimēto facit capillū magis ad nigrū tendētē. ⁊ iō calidiores alijs paribꝰ hñt capillos ad nigrū magis tēdentes. pōt aūt fieri magis adusta talis m̄a aut ex vi agētis. aut ꝓpter passi ꝓparationē: q2 m̄a est magis vstibilis vt in cholicorum: merito amboꝝ. 2ᵒ cā coloris capilloꝝ est dispō cutis in albedine ⁊ nigredine. nāꝫ lꝫ pilus fiat solū ex sup̄fluitate nutrimēti pellis tñ sup̄fluitas cū fumo a toto corꝑe veniēte ꝑmiscef. ⁊ ꝑmutat ipsum aliq̄lr ad sui nām. ⁊ h̄ maxime hꝫ locū in brutis. In hoie eni h̄ cā est debilis vt sumif 5ᵒ de gñone aialū: quia cutis hois est subtilis. 3ᵒ cā est ex vaporibꝰ opacis aut claro aere ꝯtētis in porositatibꝰ piloꝝ. nā qñ multꝰ vapor opacus in illis ꝯtinef ad nigredinē tēdūt: vt appet in portātibꝰ capita coop̄ta. ⁊ nō nuda. capillos eē nigros. in alijs vo q ea discoop̄ta ferūt sunt albi. aut ad albedinē tēdētes. Itēqꝫ in ꝯualescētibꝰ ⁊ valde exiccatis pili ad quādā albedinē declināt ꝓpterea ꝙ talibꝰ vaporibꝰ ꝑuanf ⁊ cū resumunf ad ꝑstinā redeūt nigredinē. 4ᵒ cā est ex colore m̄ae q̄ cū fumo adusto in tpe gñonis pili cōmiscef: sicut in senibꝰ videmus fieri pilos albos canos ex eo ꝙ vapor grossus a flegmate aliqualr putrescēte ꝓp caloris ipoᵗᵉᵐ ad humiditatē corꝑis regēdā eleuatꝰ cū adusta m̄a gñonis piloꝝ miscef ⁊ reddit colorē eoꝝ albū mussida albedine. ¶ Ad ꝓpᵐ g̃ nōnᵐ. ꝙ subrussus color est q di flauꝰ mediꝰ inter albū ⁊ aureū: subrubeꝰ āt est sup̄ russuꝫ siue aureū magᵗ ad nigrū tēdēs ꝑ viā russi. sic color castaneaꝝ qñ maturari īcipiūt. rubeꝰ aūt de q̄ hic loqmur nō est roseus: sꝫ color silis colori in castanee cortice repto hora ꝓpinq̄ maturationi q color nigredini satis attinet. ¶ Ex qbꝰ appet ꝙ in albis pilis minima est adustiōis impssiō: sꝫ in subrusso ē modica: q2 g̃ calor in īfante tēperati cerebri modicū sufficit hāc m̄am adurere: iō nō fac̄ nisi subrussuꝫ colorē. In alijs vo sequētibꝰ etatibꝰ vigorato calore ꝓp humidi obtūdētis siccationē. color ꝯtinue fit magis ad nigredinē tēdēs vsqꝫ ad iuuētutꝭ finē. exptū est ꝙ fiūt colores in tāto gradu in corꝑe temperato. quātū posuit Gal. p signo sm varias etates. ¶ Nota 3ᵒ ꝙ m̄a gñonis capilloꝝ nō tm̄ a capite ⁊ cerebri calore eleuatꝭ: sꝫ maxime a ꝑtibꝰ iferioribꝰ ⁊ sursuꝫ ferf: ⁊ iō nō solū sm exigētiā caloris cerebri colorant. verūtñ aliq̄lr merito caloris cerebri variant. ¶ Ex qbꝰ seqtur ꝙ lꝫ ꝑ hoc signū sūptū a colore capilloꝝ ꝓbabilr possumꝰ sup cerebri cōplōnē arguere. tñ h̄ signū ꝑ se sūptū nō sufficiēter aliqꝫ determinatā cōplōnē oñdit. nā i corꝑe cholico sꝫ cor ⁊ epar ⁊ cerebro exñte tēperato. capilli ad nigredinē tēdūt. ⁊ iō nō est gñalr veꝝ signū coloris capilloꝝ ꝑ se sumptū. ¶ Item pꝫ ꝙ pōt ex cā extrinseca albari: vt pꝫ ex dictis cum possit exponi soli grossos opacos vapores secū mixtos exiccāti ⁊ extrahenti. ita ꝙ eorum loco aer subingrediatur clarus ⁊ forte hoc modo mulieres fumum sulphuris super capillis recipientes faciunt eos albos.

B Caniti/es quo cāet ⁊ modus ēt gño/nis pilo/rum.

Sed contra dicta arguif p̄ ꝑ hoc ꝙ ex illis seqf in corꝑe calido ⁊ sicco pillos debere gñari albos. ꝓbaf ꝯñia. q2 in illo corꝑe calor fortis adurens agit in m̄am pilloꝝ q̄ est sicca. Sꝫ calm agēs in siccū dealbat. vt pꝫ ꝑmi. caᵒ de humoribꝰ. g̃ ⁊c. ¶ Hic forte di ꝙ calm agens in siccū .i. ꝑuatū humido in grossuꝫ fumū cōuertibili dealbat: sꝫ nō sic est in corꝑe calō ⁊ sicco cuius calor agit in m̄a pili: q2 ibi sunt ptes humide apte in grossuꝫ fumū trāsmutari. ¶ Cōtra m̄a pili est q̄libet humore siccior. vt notat expiētia: sꝫ aliqs humor est ita siccus vt agēte calore vstiuo. albef. vt pꝫ de chola prasina cū in cinariā ꝯuertif. g̃ pili m̄a est ita sicca vt albari debeat agēte calore. ¶ Cōfirmaf. q2 pilus genitꝰ in corꝑe tēperato soli expositꝰ ꝑ calorē agētē dealbaf: sꝫ siccior est pilus in cholico q̄ꝫ in tēperato. g̃ in eo ꝑ actionē caloris dꝫ fieri dealbatio. ¶ Hic di ꝙ calm adurēdo agēs in siccū priuatū humido cōuertibili ad fumū opacum qñqꝫ agit solum in talē materiā siccā: ⁊ tunc dealbat. quādoqꝫ vero talis m̄a est coniuncta alteri parti humide. a qua fumus turbidus ⁊ niger eleuari pōt ⁊ cum m̄a sicca misceri. Cum g̃ agit in tale siccum ⁊ nō in humidū coniunctū: ita vt vapores grossi turbidi cum sicco illo nō misceātur dealbat. Sed multotiens cum agit simul in siccū ⁊ humidū sibi vicinū fumos partis vicine cōmunicādo sicco denigrat. ⁊ ita accidit cum calor cholerici agit in m̄am pili intra corpꝰ existētē: sꝫ calor exterior: q2 agit in nām pili separataꝫ ab humido dealbat. In cholera aūt prasina nō est isto mō cum generaf cinaria.

¶ Scdo arguif ꝯ modū gñonis canoꝝ. Si enim illo modo generenf: seqtur p̄ alia aialia ab hoie debere canescere. ⁊ ꝑcipue frigida ⁊ humida: vt aues. ꝯñs falsuꝫ. ⁊ arguitur ꝯñia. q2 in talibus eque bene debilitaf calor in senectute sicut in hoie. ergo eque fit impotens ad flegmata regulāda ⁊ sic accidit putrefactio flegmati ⁊ cōmixtio sui putridi vaporis cum m̄a piloꝝ. ⁊ per ꝯñs canoꝝ gñatio. ¶ Cōfirmatur. q2 tunc in mulieribꝰ ⁊ castratis seqtur ꝙ in iuuētute deberet accidere canicies. pꝫ. q2 in viris ꝑfectis accidit in senectute: sed taliū viroꝝ calor in senectute est vigorosior q̄ꝫ in iuuētute sit in mulieribus ⁊ excisis. g̃. ¶ Tertio seqtur ꝙ citius in cruribus ⁊ in genibus deberet accidere canicies q̄ꝫ in pectore. ꝯñs est ꝯ experiētiā. ⁊ Aristo. 3ᵒ de hystorijs aialium. ¶ Hic di notādo. ꝙ alia aialia ab hoie excepto elephante sunt breuis vite: ⁊ maxime breuis senectutis. ⁊ ideo merito istius non ita ꝓportionabilr remittif eoꝝ calm stāte vita sicut in hoie. ¶ Dicif 2ᵒ ꝙ multa sunt talia deponētia pilos hyemales: vt hñtia cornua ⁊ rostra ⁊ vngues in q̄s partes n̄re sup̄fluitates ꝯuertunf. ¶ Itēqꝫ multo exercitio vtunf ⁊ minus cōter cibo abundant ex qbꝰ causis accidit nō ita in eis sup̄fluitatē flegmaticam cōtineri. ⁊ iō in illis nō accidit ꝙ putrescat hec sup̄fluitas cum m̄a piloꝝ miscenda: ⁊ sumunf iste cause. 10. ꝓbleumatū. probleumate. 64. tertio hō habet cerebrum plurime quātitatis ⁊ humidū ⁊ frigidum. ideo accidit ibi maxime multiplicari superfluitatem flegmaticā que non possit cōuenienter regulari a suo calido etiaꝫ satis forti. ⁊ iō fit canoꝝ generatio. In alijs aūt aialibus valde minus est de cerebro respectu sue molis ⁊ plurimas habēt partes carnosas circa cerebrū ipsum calefaciētes. ⁊ ideo non accidit multiplicari ita in eis istas sup̄fluitates. ex omnibus istis coniunctis simul fit vna cōpleta cā q̄re aialia nō canescūt. s. q2 nec tātū ꝓportionabilr remittif in senectute eoꝝ calor. ⁊ nō habēt illā m̄am putredini paratā sicut hō nisi equus: cuius cerebrū est valde frigidū ⁊ debile vt ibidē ab Arist. sumif. ¶ Ex his g̃ ad pᵐ di negādo ꝯñiam

primā. Et ad 2^m cōfirmationē cōcedit͛ q͛ in mulieribus ꝛ
eunuchis in iuuētute cani nascunt͛ lȝ pauci. ¶ Uel 2° dici
pōt q͛ nō obstāte q͛ mulieres iuuenes ꝛ eunuchi min⁹ ha-
beant de calore q̄ȝ dicti senes: tñ ille pōt melius suas humi
ditates regulare: ppterea q͛ nō est fundat⁹ in terreo sicut
calor illi⁹ senis. ꝛ iterȝ humiditas flegmatica terreo com-
mixta est magis parata illo mō putrefactionis mussulēte
sīlī q̄ȝ nō ꝑmixta cū terreo. vñ pȝ has mussulētias maxime
in antiqs parietib⁹ fieri vbi sal nitrū colligit͛. ¶ Ad 3^m ne-
gat͛ ꝯñia qꝛ pectori a capite multa cōicat͛ hꝯ flegmatica
mā plus q̄ȝ crurib⁹. ꝛ etiā in pectore sunt multe ptes frigi
de cuti vicine sicut ossa ꝛ cartilagines. In hoie ḡ ꝓ incipit
canicies in capite ꝛ prius in timporib⁹ ꝛ nō secūdi ex du-
plex. vna qꝛ circa illa loca est calor minor q̄ȝ in anteriori
vel posteriori pte: ꝛ h̄ tangit͛ Arist. 5° de gñone. 2ª q̄ putat͛
verior tāgit͛ a Gal. 2° cōplonū. ꝛ est q͛ in timporib⁹ sūt mu
sculi satis carnosi ꝛ humidi. nō sic in añriori vl' posteriori:
sȝ ibi cutis ē grossior ꝛ nutrimētū viscosi⁹ min⁹ putrescibile.
¶ Tertio ꝯ̄ dictuȝ modū arguit͛: qꝛ seqt͛ q͛ ex forti ꝛ subito
timore nō fierēt pili cani. qꝛ in vna nocte pili illi nō gñont͛
ꝛ ꝑ ꝯñs esto q͛ mā putresceret: non tñ posset ita cōmisceri
cū pillis vt inde pilus fiat canus. ¶ Hic sunt tres modi di
cēdi. ¶ Primus est q͛ talis dealbatio accñs in timore nō
est vera canities: sȝ ꝯsequit͛ exiccationem humidi opaci in
poris piloꝝ ꝯtēti. ꝛ hoc qꝛ cutis retracto sanguie ꝛ spū in
corde exiccat͛: ꝛ cōicat͛ exiccatio pilis ꝛ h̄ mō albant͛ sicut
albescūt pili in cōualescētib⁹. ꝛ tūc exiccatio maxime cōi-
cat͛ parti remotiori a radice pili: qꝛ illa est siccior. ¶ Scḋo
dī q͛ retēto calore humiditates flegmatice cutis putrēt ꝓ-
cipue in ꝑparatis: ꝛ vapor eaꝝ coniungat͛ pilo ꝑ poros. ꝛ
io pilus fit alb⁹. ¶ Nā pilus licet non nutriat͛ sumit tñ ex
corpe istos vapores: qḋ pȝ: qꝛ ꝯualescētes ꝑus hñs pilos al
bedini attinētes postea idē pili cū resumunt͛ nigrescūt re-
cepto vapore a corpore. ¶ Uel 3° dī q͛ pilis q̄dā putredo
cōicat͛ deficiēte nāli calore in cute. ꝛ iō illoꝝ humiditas ad
albū colorē trāsmutat͛ ac si de nouo ex mixtione māerū ta
liter se habētiū gñarent͛. ꝛ isto mō ꝑus incipet canicies in
pte pili cuti vicina: nec ex istis seqt͛ q͛ capilli a capite sepa-
ti debeant albescere. vel etiā capilli mortuoꝝ. cum isti sint
infrigidati ꝛ coagulati: ꝛ strictoꝝ poroꝝ ꝛ merito huius
resistētes consumptioni fumoꝝ ꝛ putrefactioni. sed adhe-
rentes cuti participant quodā calore: ꝛ quadā humidita-
te merito cuius sunt magis preparati putredini q̄ȝ sepati.
¶ Ultimo dī q͛ si cani ppter caloris debilitatē generarent͛
seqt͛ q͛ in decrepitis masculis nō deberent crescere pili in
barba. ꝯñia ꝓbat͛. qꝛ ex quo istoꝝ pili sunt valde cani ꝛ fe
minaꝝ in iuuētute existētiū nō sunt cani nec eunuchoꝝ: ꝯse-
quit͛ q͛ multo est debilior calor in istis decrepitis etiam in
pte facici vbi est barba q̄ȝ calor in eadē pte in illis femina
ꝛ eunucho. sed ꝑꝑ talis caloris debilitatē nō crescit barba
eunuchoꝝ. ḡ a fortiori nō dȝ crescere barba decrepitoruȝ.
¶ Hic rñdent qdā negādo ꝑmā ꝯñiā. ꝛ cū dī: debilior est
calor in decrepitis q̄ȝ in feminis iuuenib⁹ ꝛ eunuchis: cō-
cedit͛. Sȝ tñ iō generat͛ barba: qꝛ ꝛ si sit debilis: tñ aliq̄lis
ibi calor a testiculis ad faciē reuerberat͛: calor eniȝ testicu
loꝝ ppric ad faciē est aptus reuerberari. ꝛ h̄ nō est in mu-
lieribus: nec in castratis. ¶ Cōtra totū aggregatū ex calo
re reuerberato ad faciē in decrepitis ꝛ calore ibi ꝑ se existē
te est minus ꝛ debilius q̄ȝ calor q est in muliere iuuene vel
castrato iuuene. ḡ si in muliere ppter caloris debilitatē nō
nascit͛ barba a pari nō nascet͛ in decrepito non obstāte illa
modica reuerberatione. ¶ Ideo alr̄ rñdet͛ q͛ ista ꝯñia nō
valet. in castrato iuuene est calor fortior in facie q̄ȝ sit in fa
cie senis. ḡ si in sene barba pōt gñari pōt etiaȝ in castrato.
vel ergo si ppter caloris impotētiā nō pōt in castrato non
pōt in decrepito. nā expientia notat quasdā mulieres vsq̄
ad annos fere. 40. nō hñe barbā que cū ad senectutē: ꝛ ꝓ-
cipue ad etatē decrepitā venisūt: barbant͛ ita vt indigeant
tonsura. ꝛ nō est dubiū in illis calorē ꝯtinue esse debiliorē.
sed cā est: qꝛ nutrimētū senū cū sit terrestri⁹ a debiliori ca-
lore est aptū conuerti in pilū. ꝛ qꝛ cutis multū est exiccata
pori multi sunt facti in ea. ꝛ ideo senes nō obstāte debilio-
ri calore sufficiūt supfluū qḋdā nutrimēti cutis faciei in pi
lū cōuertere: sed castrati cū habeāt supfluitatē illius pris
minus aptā cōuersioni ad pilū non obstāte q͛ habeāt mul
to fortiorē calorē nō sufficiunt illā in piluȝ cōuertere. req-
ritur enim in iuuene fortior calor ad faciēduȝ pilū in facie
q̄ȝ sit castrati ꝑꝑ māei ineptitudinē. Deinde dicit.
¶ Medij vero. Ponit signū sumptū a figura capilloꝝ
q̄ sunt crispitudo aut rectitudo dicēs q͛ tēperatoꝝ capilli
sunt medij crispoꝝ ꝛ simpliciū intelligendo per simplices
rectos. ¶ Notādū ḡ ex Arist. 5° de gñone aialiū. q͛ cā cri-
spitudinis capilloꝝ est siccitas eorū ꝛ hoc duob⁹ modis. A
vno° qꝛ exalatio cōuertēda in pilū participat multo terre-
stri qḋ hȝ partē grauē inclinātē deorsum: ꝛ calidū mouet
sursum. ergo ppter istos motus fit ista exalatio tortuosa ꝛ
ex ea pilus gñat͛ crispus. ¶ Scḋo mō: qꝛ ppter defectum
humiditatis pilus cōuertit͛ ad suū ꝑn^m sicut videmus acci
dere in corrigijs igni expositis. huius aūt pili siccitas ali-
quādo accidit ex pte māe cū corpus fuerit valde siccū ali-
quādo ex pte caloris interioris multū cōsumētis humidū
vt accidit in corpib⁹ calidis. quādoq̄ ex calore exterioris
aeris ꝯtinētis. vñ ethiopū capilli ppter aerē exiccātē sunt
crispi. quādoq̄ vero ppter oēs vel aliquā istarum cāruȝ.
¶ Gal. aūt addit 2° cōplonū torturā pori cutis per quem
dȝ mā pili exire. nā q̄ȝuis esset mā humida: figurat͛ tamen
ſm figurā loci vbi cōstringit͛. ¶ Ad ppositū ḡ qꝛ in corpe
tēperato cāe crispitudinis nō sunt fortes nec opposite cāe
ideo fiunt capilli in illo nec ex toto plani nec multū crispi
sȝ medij. ¶ Et ex his dictis sequr q͛ q̄ȝuis signū sumptū
a figura piloꝝ nō sit ꝑ se sufficiēs ad certe arguēdū aliquā
determinatā cerebri cōplexionē tñ est ꝓbabile signū ꝛ mł-
totiens verificās cōplexionē cerebri. pȝ ꝑ' pars. qꝛ potest
pilus esse crispus ꝑꝑ stricturā ꝛ torturā pori q̄ tortura stat
cū q̄libet cōplexione. ¶ Patet 2° qꝛ pōt esse crispus nō ex
calore cerebri. sed ex calore cordis vel epatis maxime ad
talē materierū piloꝝ eleuationē faciētis: ēt stante cerebro
frigido: ꝛ ecōtra planius ꝑꝑ oppositas cās stante cerebro
calido. ¶ Scḋa pars ꝯ̄nis pȝ: qꝛ ex quo cerebrū sui frigi-
ditate ꝛ humiditate aut ꝯ̄rijs q̄litatib⁹ hȝ hāc māꝫ piloꝝ
alterare alijs parib⁹ cerebro calido aut sicco existēte erūt
pili crispiores q̄ȝ eo tēperato vel frigido. deinde cū dicit.
¶ Neqȝ calui. Ponit signū sumptū a caluicie dicens q͛
isti tēperatū cerebrū hñtes non fiunt cito calui ꝛc̄. ¶ Ubi
notādū q͛ caluiciū est nālis defectus piloꝝ in loco vbi añ
sunt soliti esse sine aptitudine ad iterū impleri pilis. Et di- B
co notāter nālis: qꝛ ex cōbustione vel alia accñtali cā defi-
ciētibus pilis nō dī caluiciū. dī etiaȝ in loco vbi soliti sunt
esse. qꝛ defectus piloꝝ in lingua vel in interiorib⁹ oculoꝝ
vel facie mulierū nō est caluiciū. Nūc aūt qꝛ plurimū acci
dit in pte anteriori capitis vocata caluaria vident͛ hoies
ꝑ caluiciū intelligere defectū piloꝝ in capite. Et dico notā
ter sine aptitudine ꝛc̄. qꝛ depilatio q̄drupedū nō vocatur
caluiciū: qꝛ habēt habitudinē ad iterū ipleri pilis. ¶ No-
tādū 2° q͛ cāe caluicij ponunt͛ ab Arist. 5° de gñone aialiū.
ꝛ a Gal. 2° cōplonū iste. vna qdē generalis q̄ est defectus C
humiditatis viscose pinguis in cute: merito cuius possint
piloꝝ radices adherere cuti. ꝛ in hac cā cōicant depositio
folioꝝ a plātis ꝛ piloꝝ in q̄drupedibus: ppter qḋ in qui-
busdā dī caluiciū cōis passio plantaꝝ ꝛ aialiū pilos ꝛ plu
mas deponētiū. ¶ Scḋa cā ſpālis est: qꝛ multa frigidita-
te cerebri ꝓhibet͛ humiditatis aduste pro piloꝝ gñone at-
tractio. ¶ Tertio qꝛ cutis tñ exiccata ē vt ampli⁹ humi-

ditatē viſcoſam reaſſumere nō poſſit. ⁊ hec 3ª cā maxime vi ad caluiciū facere. a cute enim valde ſicca pili oriri non
D poſſunt. ℂ Et ex his p3 q̄re caluiciū accidit hoī maxime in pte anteriori capitis. q2 cutis ibi eſt ſicciſſima ⁊ maxime in ꝓceſſu etatis. eſt em3 ſubtilis ⁊ nō coniuncta carnis ſ3 craneo. nūc craneū in pte illa exiccat multūq2 cerebrū in pte anteriori minorat in ſenectute. iō fit diſtāa a craneo. ⁊ remanet tūc craneū ſiccū ⁊ fortiter cutē exiccat. adiuuat ēt aſcēſus fumoꝝ calidoꝝ a toto corpe ad caput: ⁊ ſpūum ad ptē anteriorē mlta delatio: ꝓpter qḋ in habētib⁹ caput valde ſiccū accidit hō caluiciū valde cito vt infra dicetur. ℂ Ex qbus iteꝝ colligi pōt cā dicti Gal. Nā3 q2 in capite tēperati cerebri cāe exiccatiue cutis anterioris partis ſunt mediocres. ⁊ nō multū fortes. iō nō cito fiunt calui.
E ℂ Sed tunc q̄rit ꝓpter qḋ pili quorūdā alioꝝ aialium cadant ⁊ poſtea renaſcant loco eoꝝ alij. In hoīe aūt hoc nō ꝯtingit. ℂ Dōm ꝙ aialiū q̄dā ſūt habētia nō multā viſcoſam humiditatē: ⁊ illā facile cōgelabilē. iſta ḡ cū ꝑ hyemē manſerint infrigidata ſm cutē3 valde radices piloꝝ exiccant. ⁊ modicū ad cutē de tali mā eleuat. ⁊ ideo pili a pelle euellunt vel ſeparant. ſed mutato tempore anni in alias q̄litates reaſſumit humiditas in cute. ⁊ poſſunt iterū pili regenerari. In hoīe aūt nō eſt defect⁹ humiditatis in parte anteriori capitis ꝓpter diſpōnem exteriorem aeris. ſed ꝓpter exiccationē3 nālem factam. ex etate a qua naturali exiccatione reaſſumi nō poteſt. ⁊ ideo non iteꝝ poſt caluicium capillat. Deinde cum dicit. XLVI.

Propt' qd cadēt' pili' in alijs aialib⁹ naſcūt: i hoie aūtē non.

Udire vero opꝫ que dicte ſūt ⁊ que dicende ſunt cognitiones: vt in bene tēperatis habitationibus.

ℂ Sed intelligere oportet dicta ac dicenda indicia in regionibus moderatis. Lauré.

ℂ Que vero dicuntur ac poſterius dicenda indicia ſunt: accipere opꝫ: vt in bonam habentibus temperiem habitationibus. Leoni.

ℂ Nunc ponit canones attēdēdos in verificatione ſignorū poſitoꝝ. Et diuidit in duas. Primus. n. canon reſpicit generalr ſigna ſupradicta. Scōs ſpālīter ſignū ſumptū a capillis. ibi 2ª (Quecūq3 vero.) ℂ Dicit p̄ ꝙ cognitiones. i. ſigna q̄ dicta ſunt: ⁊ etiā dicēda de cōplōnib⁹ cerebri ſunt audiēda ſupponēdo ꝙ loq̄mur de his q̄ apparēt in regionibus bñ tēperatis. ℂ Notādū ḡ ꝙ ex aſpectu celi multo
F tiens figura mēbroꝝ curſu nāliſſimo variat. Nā3 expiētia notat tartaros hēre oēs latā valde faciē. ⁊ ethiopes habere naſum ſimū: ⁊ labia groſſa ⁊ pariter etiā non repugnat de cranei figura ꝙ influxus vnius patrie agat aliam q̄3 ſit nāliſſima ſupius deſcripta. ⁊ ideo nō ſtante temperamēto cōplexionis nō ſeq̄retur dicta figura. ⁊ ita intelligendum de ſenſibus ⁊ motibus ⁊ opationibus pncipalib⁹. ℂ No
G ta enim experiētia ꝙ habitātes extrema loca calidiſſima aut frigidiſſima nō ſunt illius diſcretionis ſicut habitātes loca tēperata. ita etiā de capillis. nā habitantes egyptū ⁊ loca ethiopie habēt capillos nigros ⁊ criſpos. ⁊ habitantes frigida loca ⁊ alamaniā habent albos. Iſti ḡ canones poſiti de capillis verificant in regionibus bene tēperatis. ℂ Nota 2° ꝙ ꝑ regionē bene tēperatā intelligimus tēpe
H ratiſſimam ⁊ vicinas ſibi in virtute pmaꝝ q̄litatum. Sed apud Auicen. temperatiſſima habitatio eſt ſub equinoctiali circulo ⁊ in tertio loco in climate quarto. ſcōm vero Gal. 3° aphoꝝ eſt habitatio intercepta inter duas lineas palellas ab oriēte in occidēs. quaꝝ vna trāſit ꝑ indiā terra cōſtātinopoli oppoſita. ⁊ alia per rhodū inſulā Hypocratis q̄ hodie vocat lango. ⁊ huius terre latitudo fere eſt. 300. miliariū. Et tu de hac materia vide que dixi pmo pmi. ca° de complexionibus. XLVII.

Uecūq3 vero ſm capillos nō in regionibus tm̄: ſed in humoꝝ temperātia proportionem habēt temperātie coꝝ que ſunt ſm cerebrum.

ℂ Que vero de capillis dicta ſunt nō in terris ſolū moderatis. Sed quoties humoꝝ tēperamētū cerebri tēperamēto ꝓportione reſpōdeat. Lauré.

ℂ Que aūt ad capillos attinent: nō ad locorum tm̄: ſed ad humoꝝ quoq3 tēperaturā q̄ cerebri tēperature ꝓportione rñdent ſunt referenda. Leoni.

ℂ Ponit regulā ſeruādam in indicādo ꝑ capillos dicēs ꝙ hec ſigna ſupradicta de capillis ſunt intelligēda nō tantū ſm bene tēperatū regionē. ſed etiā in hoīe in quo eſt tēperantia humoꝝ ⁊ alioꝝ mēbroꝝ h3 ꝓportionalitatē cū tēperātia cerebri ita ꝙ ſi cerebrū eſt tēperatū3 in ſpecie ſua totū reſiduū corpis ⁊ humores ſint tēperati in ſpecie ſua. ⁊ ſi cerebrū calidū humores ⁊ corpus calidū: ⁊ ſic de alijs cerebri cōplexionibus. Et rō canonis eſt poſita ſupra. Nā l3 aliqualr depēdeant diſpōnes capilloꝝ ex diſpōne cerebri. tm̄ etiā multū a diſpōne humoꝝ ⁊ cōplōne alioꝝ mēbroꝝ depēdēt: q2 fiunt ex mā ab illis mēbris ad caput eleuata. ⁊ hoc eſt ſatis intellectū ex dictis. XLVIII.

I vero calidius tēperato fuerit cerebrū ſm vero alterā oppōnē3 eucraton. Si qdem plurimū fuerit calidius fortiora omnia que dicta ſunt ⁊ dicēda fiēt ſigna. Breui vero ſupabundātia exiſtente leuia. Cōis vero hec ratio ſit in oībus que dicēde ſunt mihi partibus earum que in omnibus tēperātijs dicende ſunt cognitiones.

ℂ Qḋ ſi calidius fuerit moderato: in altera aūt oppōne bñ tēperatū. Si admodū fuerit calidi⁹ indicia dicēda cūcta validiora reddent. Si vero exceſſus paruus exiſtat debiliora. Atq3 hic ſermo ꝓmiſcue ſit proditus in cunctis partibus quarum tēperamēta ſumus indicaturi. Lauré.

ℂ Si vero calidius ſit q̄3 oporteat: in altera vero oppōne bonā hēat tēperaturā: ſiqdē in calitate exceſſerit oīa q̄ dicent validiora erūt indicia: ſ3 ſi paruus fuerit exceſſus imbecillia. Cōis autē hec rō ſtatuat in oībus ptibus quaꝝ in tēperaturis vniuerſis indicia ſumusradituri. Leoni.

ℂ Poſitis ſignis tēperantie cerebri ponit ſigna diſtēperantiarū p̄ ſimpliciū. 2° cōpoſitaꝝ. 2ª ibi (Compoſita qdem) Preſens caplm diuidit in q̄ttuor ptes ſm q̄ttuor ſimplices diſtēperātias. q̄rū ponit ſigna. Ibi 2ª (Frigidiores vero) ibi 3ª (Siccioris) ibi 4ª (Humidioris) In p̄ª duo facit. p̄ ponit vnā regulā gñalē in oīb⁹ diſtēperātijs attendēdā in ſignando. 2° ſpālia ſigna cerebri calidi ponit ibi. (Deiceps) ℂ Dicit p̄ ꝙ ſi cerebrū fuerit calidius temperato ⁊ fuerit tēperatū in oppōne q̄ eſt inter paſſiuas ſi fuerit multū calidius oīa ſigna caliditatis dicta erūt fortiora. ⁊ oīa ſigna dicēda. ℂ Si aūt breuis. i. parua fuerit ſupabundātia in calore ita iſta ſigna erunt leuia. i. remiſſa ⁊ debilia in genere ſuo. Verbi grā. ſi dī ꝙ cerebro calido ea q̄ circa caput ſunt apparēt calidiora tangētibus cū fuerit multū calidū apparebūt multū calidiora: ⁊ ſi modicū: modicū3: ⁊ ſic de rubedine ⁊ capillis ⁊ alijs que ponunt in ſignis caliditatis

tis. ⁊ subdit ꝙ hec ratio. i. regula est cōis in oībus cognitionibus de numero eaꝝ que sunt cognitiones dicende in oībus tēperātijs. i. in oībus cōplonib⁹. in oībus ꝑtibus. i. in oībus mēbris q̄ partes sunt dicēde. ⁊ est sensus ꝙ hec regula est cōis in oīb⁹ sig̃nionib⁹ partiū de qb⁹ tractabit̄. ℭ Causa regule clara est. nā signa sunt effect⁹ suoꝝ signatoꝝ ⁊ cā ⁊ effectus debēt sibiīnuicem ꝓportionari. forti ḡ existēte cā ⁊ magno lapsu fortis est effect⁹ ⁊ intēsuȝ signū nisi fortasse in tm̄ intēderet̄ lapsus versus vnā q̄litatē ꝙ A actū ꝓprie virtutis deijceret. ℭ Notandū est m̄ hic ꝙ ꝑm mentē Gal. ꝑ cōplonū. genera cōplonū distēperataꝝ sunt octo. q̄ttuor simplicia. ⁊ q̄ttuor cōposita. s. calida tm̄/frigida tm̄/sicca tm̄/⁊ humida tm̄. ⁊ cōposita corrñdet cōbina B tionib⁹ possib⁹ q̄ttuor ꝑmaꝝ q̄litatū. ℭ Et tu videas ꝑma ꝑmi. ca° de cōplonib⁹. ꝑ vtrū sit poſſe ēē malā cōplonē simplicē. 2° vtrū data illa sit multū mansiua. 3° vtrū sit aliqua mala cōplexio gradualr̄ tēperata. 4° vtrū detur aliq̄ mala cōplexio calida ⁊ frigida. ℭ Nā de ꝑ̄ dubio ꝯcedit̄ qḋ datur aliq̄ mala simplex. ex quo eni humiditas supra tēperamētū stat cū caliditate excessiua vt in sanguineo ⁊ cū fridita te excessiua vt in flegmatico poterit ēt stare cū tēperamēto. ℭ De 2° dubio dī ꝙ aliq̄ȝ talē malā cōplonē simplicē poſſe est ꝑmanē talē ꝑ oēm etatē eo ꝙ oē tēperatū est aptū manere tale ꝑ oēm etatē ⁊ in aliq̄ sicco tm̄ est minor ꝓportio calidi ad suū humidū in dato tēperato sicut verbi gr̄a capto sicco tm̄ modicū distāti a tēperamēto: se 1 existēte in extremo remissiori tēperamēti versus frigidū. ⁊ capto tēperato ꝙ sit in extremo tēperamēti versus calidū ⁊ in extremo versus siccū. lȝ hoc argumētū sit mere ꝓbabile: dī tm̄ Auic. voluisse. ⁊ Gal. 6° de regimine sanitatis ꝙ nō durant cū eodē punctuali tēperamēto cū quo starent si esset tēperamētū in vtraq̄ꝫ ꝯietate. ℭ De 3° dubio ꝯcedit̄ vt in moriēte ex colliquatiua febre ꝑ resolonē pȝ ꝙ aliq̄ñ veniet ad gradū caliditatis equalē tēperamēto. ℭ Quartū dubiū etiā ꝯcedit̄ in eodē febriēte ꝓpe mortē constituto cum erit anhelitus fridus. ⁊ iō dī tātū esse octo gn̄a malaꝝ cōplexionū gradualr̄ a tēperamēto distātiū. nā alijs modis ꝯtingit ēē malas cōplones. vt dī ⁊c. XLIX.

DEinceps v̄o signa eius q̄ in cerebro est caliditatis in his q̄ prius dicta sūt. Rubicundiora ⁊ calidiora q̄ sunt circa caput omnia. Et q̄ in oculis vene sensibiles. Capilli hoꝝ natoruȝ citius in capite nascunt̄. Multū q̄dē calidioribus existētibus bene tēperatis nigri ⁊ fortes ⁊ crispi fiunt. Nō multū v̄o calidioribus subrubei q̄dē primum fiunt: deinde nigrescūt: accētibus v̄o etatibus calui fiūt ⁊ magis plurimū calidi. Supfluitates v̄o ꝫ palatū ⁊ nares ⁊ oculos ⁊ aures breues digeste his sunt q̄ñ irrep̄hēsibilr̄ sani sunt. Repleto aūt aliq̄ñ capite cōtinue ⁊ maxime his q̄ñ dictā negligēter obseruāt hoc tale accidit: plurima q̄dē: ſȝ nō indigesta fiūt supflua. Replet̄ aūt ⁊ grauat̄ caput ex cibis calefaciētibus ⁊ potibus ⁊ odorib⁹ ⁊ extrinsecus accidētib⁹ oībus calefaciētibus: in q̄bus est ⁊ cōtinens nos aer. Adhuc āt magis si nō solū calida sint taliū nāe sed ⁊ humida: breuibus somnis hmōi tēperātie nominant̄ adhuc ne ꝓfundi ipsi fiant.

vtē. ℭ Restat: vt ab his q̄ dicta sunt cerebri calidioris indicia nominemus. Caput igit̄ vniuersuȝ rubet caletq̄ꝫ in oculis vene sensibiles existunt. Capilli v̄o in talib⁹ celeriter oriunt̄. Qȝ si multo calidiores fuerint q̄ꝫ qui modice cōstant nigrescunt ac validi ⁊ crispi reddunt̄. Si v̄o non multo calidiores existātin primis q̄dē subflaui sūt: deīde nigrescūt: ac ꝓcedēte etate caluescūt: maximeq̄ꝫ q̄ admodū calidi sunt. Excrementa aūt ꝑ palatū: oculos ⁊ aures exigua cōcoctaq̄ꝫ excernūt quoties ad integrū bñ valēt. Ubi v̄o caput implet̄: (sepe eniȝ eis potissimū si negligēter viuāt id accidit:) multa quidē sed nō cruda excremēta reddunt̄. Caput aūt implet̄ grauaturq̄ꝫ ex calō cibo/potu/odore: ⁊ oībus q̄ extrinsecus incidūt: in quib⁹ est circūueniens aer. Presertum si talia nō solū calida ex nā: sed etiā humida sunt: ⁊ vt somnus ꝑ hmōi tēperamenta breuis ita nequaq̄ꝫ ꝓfundus sufficiet.

ℭ Deinceps igit̄ signa cerebri calitatis: ꝑter ea q̄ nuꝑ diximus: sunt ꝙ ea q̄ circa caput: oīa rubicūda: ⁊ calā magis: ⁊ q̄ in oculis vene magis sensui patēt. Capilli quoq̄ꝫ: in his statim in lucē editis hñt: in capite ortū: ⁊ quū plimū in caliditate a mediocri tēperatura recesserint: nigri ⁊ robusti: ⁊ crispi fiunt. Cū v̄o nō multū: subflaui quidē ab initio fiūt: deinde nigricāt: ac ꝓgredientib⁹ etatib⁹ caluitiū patiunt̄: atq̄ꝫ eo magis qui plus modico sūt calidiores. Excremēta v̄o q̄ per palatū: ⁊ nares/⁊ oculos/⁊ aures/pauca: ⁊ cōcocta ipsis existunt quū integrā habuerint sanitatē. Cū v̄o eis caput replet̄: continuo enim actū ꝑsertim cū nullā victus seruauerint rōnem tale quid eis accidit: plura quidem in ipsis excremēta: atq̄ꝫ icōcocta generant̄: implenturq̄ꝫ: atq̄ꝫ aggrauant̄ eoꝝ capita a calidis cibis/⁊ potius/odoribus: atq̄ꝫ hisce oībus que extrinsecus occursant: in quoruȝ numero est ⁊ qui nobis circūfundit̄ aer: sed ꝑterea magis: si nō solū nāe calida: ſȝ etiā humida talia corpora extiterint. Breuibus aūt somnis hmōi tēperature cōtēte sunt: neq̄ꝫ admodum ꝓfundis. Leoni.

ℭ Ponit signa cerebri calidioris tēperato ⁊ diuidit̄ in sex. ibi 2° (Calidiora) ibi 3° (Et q̄ in oculis) ibi 4° (Capilli) ibi 5° (Supfluitates) ibi 6° (Breuibus somnis.) De ꝑmis tribus ꝑtibus simul dicit ꝙ deinceps dicent̄ signa caliditatis q̄ sunt in cerebro. s. supra tēperamētū in his sex generibus q̄ prius sunt dicta. ℭ Primū est ꝙ ea q̄ sunt circa caput sunt rubicundiora. ℭ Scḋm est ꝙ illa sunt calidiora. ℭ Tertiū est ꝙ vene q̄ sunt in albis oculoꝝ. s. in coniunctiua sunt sensibiles. ℭ Notādū ḡ ꝙ licet cerebrū nō tangat̄ ⁊ etiā iuxta dicta ꝑus sit frigidū respectu cutis tamen C cerebrū min⁹ frigidū minus infrigidat ꝑtes circūstantes. Itē q2 calidū est in spē sua plus attrahit de sanguine. quia attractiua vigorat̄ calido ⁊ illū sanguinē habet calidiorē ⁊ sitr̄ de spū. Cum ergo sanguis ꝑtibus vicinis cōicet̄ ap/

parent rubicūdiores ⁊ ꝑ idē ad tactū apparēt calidiores.
D ¶ Nota 2° ꝙ licet vene oriant̄ ab epate ſm viā medicorum.
tñ vene ab epate diſtātes cū frigeſiunt in ꝓ̄n° ꝓhibet earū
amplitudo. ⁊ cū caleſiunt latificant̄. Vene ḡ oculoꝝ cere/
bro exiſtēte calido alijs paribus ſunt maiores q̄ȝ cerebro
exiſtēte tēperato ex cā dicta. 2° qꝛ in iſtis venis plus de ſan
guine ꝯtinet̄. iō etiā ſunt manifeſtiores. Nā in ꝓ̄n° obthal/
mie ⁊ in hoīe frigidi cerebri fiunt vene ſenſibiles vt docet
experientia qꝛ ſunt ſanguine magis plene ⁊ ſunt ſigna iſta
oīa a caſib⁹ ſumpta ⁊ vera. vt in pluribus. maxime in ſan/
guinea cōplexione ⁊ ſtante ꝓportionabili lapſu alioꝝ mē/
broꝝ. Nam ſtante cerebro calido ſi cor ⁊ epar ſint multum
frigida ſtat oppoſitum iſtorum apparere ⁊c̄.

¶ Capilli horum. Ponit quartū ſignum a capillis. Et
diuidit̄ in tres ptes. Primo ponit ſigna a tpe ortus. Scđo
a calore ⁊ figura. Tertio a cito caſu. ibi 2° (Multū quidem)
ibi 3° (Accītib⁹ vero) Dicit ꝑ̄ ꝙ capilli hoꝝ natoꝝ. i. poſt
E natiuitatē citius naſcunt̄ in capite q̄ȝ temperatoꝝ. ¶ Ubi
notādū ꝙ q̄ȝuis tēperati naſcant̄ cū capillis tñ illi cū qb⁹
naſcunt̄ ſunt pauci. ⁊ iō non vident̄ adhuc plene capillati.
q̄ ḡ ad plenitudinē itelligat̄ ꝙ capilli naſcūt̄ poſt natiuita
tē pueri. citi⁹ aūt naſcunt̄ in cali cerebri capite q̄ȝ tēꝑati. qꝛ
ei⁹ calor citi⁹ fit potēs ad māȝ adurēdā ⁊ i pilū ꝯuertēdū.

¶ Non multum. Facit qđ dictum eſt dicēs ꝙ ſi iſti ſunt
multū calidiores tēperato ſm cerebrū iſti capilli ſūt nigri
⁊ fortes. i. groſſi ⁊ criſpi. ſȝ ip̄ſis nō multū calidiorib⁹ ꝑ̄ ſunt
F ſubrubei deinde fiūt ad nigredinē tēdētes. ¶ Cā aūt nigre
dinis eſt fortis aduſtio facta a forti calido fumū groſſum
eleuāte. cā fortitudinis eſt qꝛ multa mā a forti cal̄o aduri/
⁊ pori ſunt ſatis lati: vt poſſit pilus groſſus egredi. Criſpi
vero fiunt qꝛ calor ꝯſumit humiditatē piloꝝ q̄ erat cā re/
ctitudinis: vt pȝ ex dictis ſupra in gn̄ali cā hoꝝ accidēnū
in capillis. ¶ Sȝ attēde nō ex toto ꝛ̄e nigredinis eē iſtos
capillos in pueritia. ⁊ ꝑ̄cipue in ei⁹ initio ſed color ad ni/
grū valde tendit. ¶ Ex q̄ pȝ ēt cā q̄re nō multū exiſtib⁹ ca
lidiorib⁹ fiūt ꝑ̄us ſubrubei. qꝛ nō rubei rubedine de q̄ dcm̄
fuit ſupra in cap° de tēperato. ſed modicū deficiētes ab il/
la. tendētia verſus nigrū q̄ eſt in illis. nā cā eſt qꝛ minor fit
in ill' aduſtio ⁊ min⁹ opac⁹ ⁊ groſſus fum⁹ in eis eleuat̄ ⁊c̄.

¶ Accedentibus. Facit qđ dictū eſt dicēs ꝙ accedēti/
b⁹ etatib⁹. i. in ꝓceſſu etatis ꝑ̄cipue cū verſus ſenectutem
veniunt fiūt calui ⁊ magis ꝑ̄mū calidi. Et cā pōt ex ſuꝑ̄/
dictis facile cōprehēdi. Nā calor tēperato itēſior exiccabit
cutē tēperatā magis q̄ȝ ſi calor eēt tēperat⁹. ⁊ iō fiet mag̃
īpotēs ad h̄ vt pilus ex ea oriat̄. ⁊ ēt citi⁹ magis aūt cal'm
multo magis ab eadē cā ⁊ multo citi⁹. ¶ Nota tñ ꝙ iſta
ꝯ̄ eſt ꝯcedenda. a. corp⁹ eſt tēperati cerebri eiuſdē ſexus ⁊
etatis cū. b. corꝑe calidi cerebri tñ. ⁊ alijs parib⁹ hȝ capil
los magis criſpos ⁊ magis ad nigrū tēdētes ⁊ citius fiet
caluū q̄ȝ. b. Patet vbi in. a. ſit cū alijs parib⁹ in ꝯne poſi/
tis calor hñs maiorē ꝓportionē ad ſuū humidū q̄ȝ hēat. b.
vt ꝯſtat eſſe poſ'e ex hīs que dicta ſunt modicū ſupra.

¶ Superfluitates. Ponit ſigna ab opationib⁹ vel caſi
bus nāliū opationū ſumpta a ſuꝑfluitatib⁹. Et diuidit̄ in
duas. ¶ Nā ꝑ̄ oſtēdit quō ſe hȝ hō talis cerebri irreꝑ̄hen
ſibil'r ſani. ¶ Scđo quō replet̄ ꝑ̄ter nām. 2° ibi (Repleto)
Dicit ꝑ̄ ꝙ iſtis ſuꝑfluitates ſm palatū/ ⁊ nares/ ⁊ aures/ ⁊
oculos breues. i. pauce ⁊ digeſte. ¶ Ubi notādū ꝙ qꝛ ce/
rebrū nāliter diſpoſitū ⁊ tēperatū eſt frigidū in gn̄e mem/
G broꝝ. ⁊ ſuꝑfluitates eius plurimū ſunt flegmatice crude.
iō cū cerebrū labit̄ verſus cal'm erit potēs magis ſuꝑ illas
ſuꝑfluitates digerēdas. ⁊ iō fiūt in cerebro cal'o ſuꝑfluita/
tes digeſte. ¶ Scđo qꝛ iſtarū ſuꝑfluitatū maior pars pōt
reſolui ⁊ in vaporē cōuerti a cerebro calido q̄ȝ a tēperato.
qꝛ vapores a corꝑe eleuati ad caput venientes pauciores
in flegma redigent̄ in tali capite q̄ȝ in tēperato. iō cōtingit
ſuꝑfluitates ſenſibil'r expellēdas eē paucas. ¶ Conſidera
tñ hic ꝙ diſſol'o ſuꝑfluitatū fit a calore vt nālis eſt: vt colli
git̄ h̄° aphoꝝ. cōmēto 15°. Videt̄ ḡ ꝙ in tēperato cerebro
maior ps ſuꝑfluitatū ſue occulte diſſoluat̄ q̄ȝ in cerebro ca/
lido tñ. qꝛ ḡ etiā plus de ſanguine ꝯuertit̄ in ſbāȝ nutriti
in tēperato q̄ȝ in calido tñ. qꝛ fortiorē hȝ nutritiuā v̄tutē.
ſeq̄tur min⁹ remanere de ſuꝑfluitate expellēda ſenſibil'r in
capite tēperati cerebri q̄ȝ calidi. Et iō cū iſte ſuꝑfluitates in
H cerebro tēperato ſint moderate vt ſupra dī: ſeq̄tur ꝙ in ca
pite cerebri calidi erūt mīte reſpectu tēperatoꝝ. ¶ Scđo
qꝛ digeſtio fit a v̄tute ⁊ calore vt eſt nālis. ille aūt eſt for/
tior in tēperato q̄ȝ in diſtēperato. ḡ magis digeſte ſuꝑfluita
tes egrediunt̄ a cerebro tēperato q̄ȝ cal'o. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ
oēs opationes debēt eē ꝑfectiores in tēperato q̄ȝ in diſtē/
perato: iō ⁊ ſuꝑfluitatū digeſtio. ¶ Hic dicūt aliq ꝙ nō di
cunt̄ ille ſuꝑfluitates pauce ⁊ digeſte in ratiōne ad ſuꝑflui/
tates cerebri tēperati ſȝ fridi. ⁊ tūc rōnes nō ꝓcedūt. ⁊ tu
vide modū aliū q̄ in re^u tēperati itelligat̄. Si qs tñ ſequat̄
dicta ſupra ꝙ digeſtio in cōpl'one cal'a nō multū exceſſiue
eſt ꝑfectior q̄ȝ in tēperata facil'⁹ iſta effugiet. ¶ Nota vl/
timo Gal'. dicere iſtos aliqñ eſſe irreꝑ̄henſibil'r ſanos non
obſtāte ꝙ ſint egri ſimpl'r. ⁊ dicunt̄ ſani irreꝑ̄henſibiliter
nō reſpectu optime ſanit̄: ſȝ reſpectu ꝓprij tēperamēti.

¶ Repleto autem. Facit qđ dcm̄ eſt ⁊ diuidit̄ in duas.
ꝑ̄ hoc. 2° enumerat iſta per que iſtoꝝ capita implētur. ibi
(Repletur) Dicit ꝑ̄ ꝙ repleto eis capite accītal'r hñt plu/
rima ſuꝑflua: ſed nō indigeſta. repletur aūt in eis ꝯtinue. i.
cito qñ negligēter obſeruāt dictā. ¶ Ubi notādum ꝙ hic D
itelligimus repletionē ꝑ̄ternālem tam quo ad vaſa qꝛ ve/
ne ⁊ pori plus de humorib⁹ habeant q̄ȝ debeāt: q̄ȝ quo ad
v̄tutē. qꝛ plus eſt ibi de humorib⁹ q̄ȝ virtus bene tolerare
poſſit. Stāte enim tali repletione nō tātū diſſoluit̄ qn mul/
tum remaneat ſuꝑfluū ſenſibil'r expellēdum: ⁊ iō multas
habent ſuꝑfluitates ſm loca dicta emittere. verūtamē qꝛ
calor eſt fortis iſte ſuꝑfluitates non ſunt indigeſte quēad/
modū ſunt in cerebro frido. ¶ Nota 2° ꝑ dictā intelligi h̄ I
adminiſtrationē ſex reꝝ non nāliū: ⁊ nō tantū cibi. tunc
ergo iſti dnr̄ negligēter ſeruare dietā: qñ adminiſtrāt ſibi
icōuenīēter res iſtas aut in q̄litate aut in quāti^te. ⁊ ꝑ̄cipue
excedēdo in quātitate ciboꝝ ⁊ potuū aut cal'a adminiſtrā/
do: ꝑ̄cipue gradū cerebri excedentia. ¶ Nota 3° ꝙ attra/
ctiua iuuat̄ caliditate. iō in iſtis aucta caliditate capitis multo
plus attrahitur ad ipſum de humoribus q̄ȝ debet. Et ſil'r
cum multi cibi ⁊ potus vaporatiui ſumūtur. ⁊ ideo ex ne/
gligenti ⁊ indebita dieta facillime replentur ⁊c̄.

¶ Repletur autem. Enumerat nunc ea qbus iſtorum
caput replet̄ dicēs: ꝙ repletur caput iſtoꝝ cibis calefaciē
tibus. Dicit 2° ꝙ potibus. Dicit 3° ꝙ repletur odoribus.
Dicit 4° ꝙ repletur oībus extrinſecus calefacientib⁹ iter
q̄ eſt aer ꝯtinēs nos. Dic̄ 5° ꝙ adhuc magis replet̄ hic. ca/
put ab iſtis ſi coꝛ nā nō tñ fuerit cal'a: ſed ēt humida ⁊c̄.
¶ Circa h̄^m dictū nota ex cibis cal'is ſanguis gn̄atur cali/ K
dus. cal'm autē ſurſum mouet̄ magis. iō magis ab iſtis re/
plet̄ caput iſtoꝝ ſicut carnes paſſeꝝ ⁊ anatū ⁊ pipionum ⁊
cōdimēta cū aromatib⁹. ⁊ hoc vult Hypo. particula qnta
aphoꝝ illo. ſ. Muliebria educit ex aromatib⁹ calefactio.
multotiens ꝛ̄o ⁊ alia vtilis eſſe niſi capitis grauedinē fa/
ceret. ¶ Cauſa ſcđi eſt eadē cum cā ꝑ̄mi: niſi ꝙ potus ſunt
ſaltē actu humidi. ⁊ iō magis repletiui. ¶ Cā tertij quia
odor eſt fumalis euaporatio aut nō ſine illa ſm quoſdam.
Et ideo cū odore ad caput multi fumi generātes aſcēdūt.
¶ Uel al'r qꝛ odor fundat̄ in humido paſſo a nimia ſicci/
tate. vt dī in de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ oīs odor eſt virtual'r cali
dus. iō calefacit odor ſicut lumē. ⁊ ꝑ ꝯñs facit attrahi plus
a reſiduo corꝑis ⁊ replet caput ⁊ grauat vbi fuerit nāliter

callidum:sed capiti tēperato ꝛ frigido est odor ad sanitatis ꝯseruationē. Nam cū cerebrū sit frigidū vapor cibi ad ipsum eleuatus infrigidaſ. ꝛ opꝫ cerebrū pati ab illo odore. ergo cū sit calidus est ad tēperamētū illius alterationis que fieret a cibo. ꝛ ideo natura ingeniauit organū odoratus circa cerebrū. quō autē rose camphora ꝛ sandali habēt odorem. ꝛ sunt frigida vide in libro de sensu. ꝛ quomodo fetor ꝛ odor differāt vtrū autē odores nutriāt infra vidēdū est. ☙ Circa quartū dictū causa est manifesta. Nō extrinsecus calefacientia faciunt attractionē ꝓpter quā caput impleſ. ꝛ qꝛ calefaciunt ideo caput magis grauant. ☙ Causa qnti dicti est manifesta. nā calida ꝛ humida magis sunt vaporatiua q̄ȝ calida ꝛ sicca. ꝛ iō magis iplent capita. ꝛ hinc est ꝙ vino potēti maxime istoꝝ capita grauant. Deinde cū dicit.

☙ **Breuibus somnis.** Ponit hic signū sumptū a somno: ꝛ dicitꝙ iste tēperātie cerebri. i. icōplexiones nāles cerebri calidi tātū ꝯnāſ capiti cū somnis breuibus. i. faciūt vt talis hō breui sōno dormiat. ꝛ adhuc sōni nō sūt ꝓfūdi. ☙ Pro parte ḡ breuiter vidēdū qd sit somnus. scd̄o cuius mēbri passio. tertio quꝰ cā efficiēte ꝛ mā accidat sōnus in aialibus. Deinde que sunt cause lōgitudinis: q̄ etiā somni ꝓfundi. ꝛ tūc declarabiſ dictū Gal. quō in hoie calidi cerebri sunt somni breues ꝛ nō ꝓfundi. ☙ Circa primū ergo secundū mētē Arist. in ṗmo de somno dicēdū est ꝙ somnus est ipotētia seu vinculū vel imobilitas ṗmi sensitiui ꝓpter refrigerationē accidētē ex nutrimēto vel sibi ꝓportionabili humido. ☙ Causa vō est reciprocatio caloris ab instrumētis sensuū ad suū ṗncipiū. Sōnus. n. cū sit oppositus vigilie: ꝛ vigilia sit solutio ṗmi sensitiui respectu actuū sensuū exterioꝝ. sequiſ ꝙ sit ipotētia dicta. sed cū multotiens fiat dicta ipotētia vt pꝫ i defectiōibus aīe nō existēte somno. iō nō quelibet talis impotētia respectu primi sensitiui cōparatione actuū exterioꝝ sensuū est somnus: sed illa solum que est ꝓpter infrigidationē ab humido nutrimētali vel ꝓportionabili. nam vaporibus nutrimētalis humidi ad caput ascendētibus frigiditate cerebri ingrossatis infrigidāt ipsum ꝛ deorsum cōprimūtur infrigidādo spiritū ꝛ ipsuꝫ ad cor propellēdo: ꝛ posita in origine neruoꝝ ꝛ nuche trāsitūꝫ a cerebro ad organa sensus ꝓhibēt: ꝛ ꝫm partē stantes in vijs inter cor ꝛ cerebrū ꝓhibent transitū spiritūū ad cerebrum: ꝛ hoc modo etiā cōmunicati cordi ipsum alterāt. In somno ergo ab humido nutrimētali ille fiunt alterationes ꝓpter quas siue primū sensitiuū ponamus in cerebro siue in corde verificabiſ predicta somni descriptio. Qꝫ autem somnus debeat dici impotētia primi sensitiui ꝛ nō omniuꝫ sensuū simul. pꝫ ꝑ hoc ꝙ in somno simul oēs sensus ligantꝛ: ꝛ in vigilia simul soluūtur. ☙ In hoie sano ergo hoc accidit in aliqua virtute oībus illis cōi que nō pōt poni aliqua istorū. Aui. vō. prima tertij dixit ꝙ somnus est reditus spiritus aialis ab instrumētis sensus ꝛ motus ad suū ṗncipiū cū quo priuātur mēbra ab exitu in opatiōes. exceptis que sunt necessaria ad hoc vt vita ꝑmaneat. ☙ Et scd̄ꝫ hoc iste reditus ad principiū sensus ꝛ motus est somnus ex q̄cūqꝫ causa sit: ꝛ ideo aliquis ab eo poniſ somnus nālis cū causa istius reditus est nālis aliquis preter naturā causa existente preter nāꝫ. aliquis modo medio quādo causa nō est ex toto nālis nec ex toto ṗter naturā. Accidit ergo qꝛ spiritus vitalis est instrumentū sensus ꝛ motus: sed tanq̄ȝ vlēr spiritus vero aialis est instr̄m spāliꝰ ambos spiritus hora somni reuocari: animalē ad cerebruꝫ ꝛ vitalem ad cor. ☙ Et qꝛ causa in nāli saltē somno est dicta alteratio a vapore nutrimēti. ideo cū vapores erūt grossi ꝛ multū opilantes dictas vias ꝛ diu durātes anteq̄ȝ dissoluanſ: somni fiēt longi ꝛ ꝓfundi. longi: qꝛ diu durabūt. ꝓfundi: qꝛ cū difficultate excitabunſ. ☙ Ex qbus si bene cōsideras. ṗmō vides qd est somnus. secūdo cuius mēbri passio: qꝛ illius in quo est primū sensitiuū. In somno tñ patiuntur cor ꝛ cerebrum. ꝛ ideo in quocūqꝫ ponaſ sensus cōmunis saluaſ ꝙ somnus est eius passio. Apud medicos tñ poniſ passio cerebri ꝛ ṗcipue primi ventriculi. ☙ Patet 3°. que sunt cause māles ꝛ ꝓprie somni. Sunt. n. tales vapores a nutrimētali humido vel sibi ꝓportionabili eleuati. ☙ Efficiens est idem vapor etiā virtus organi sensus cōmunis retrahens spiritū ꝛ retinēs est principalis causa. ☙ Patet 4°. ꝙ causa longitudinis somni est ꝑseuerātia talium vapoꝝ ꝛ oēs cause que faciūt diu stare opilationē inter organuꝫ sensus cōmunis ꝛ sensuū exterioꝝ. ☙ Profunditatis causa est viscositas ꝛ strictura viarū ꝛ breuiter fortitudo opilationis istarum viarū. ☙ Ex qbus verificaſ textus. Nam in cerebro calido tantū non sunt isti vapores multum frigidi vel grossi potentes multum opilare: ꝛ vie sunt satis late. ideo somni nō fiunt ꝓfundi. Et qꝛ calor cerebri cito potest istos dissoluere. ideo somni nō sunt longi. ☙ Reliqua de somno dicenda: ꝛ videnda dicentur locis suis. Nam hic non subtiliter discutiēdo quid est somnus ꝛ quomodo diffiniri habeat sufficit superficietenus: ceptis diffinitionibus que ab auctoribus ponuntur: ꝛ illis que in somno cōmuniter contingunt ostendisse veritateꝫ conclusionis Gal. sed pro ista mā vide que exquisitius dicta sunt a me. secunda aphōrū primo. ꝛ 3°. aphō. ☙ Deinde cum dicit. L.

Frigidioris q̄ȝ opꝫ cerebri cognitiones sunt. Plurima supflua ꝫm proprias effusiones. Et capilli ruffi ꝛ recti ꝛ manētes ꝛ post multū tēpus nascētes subtiles ꝛ exiles primū. Et facile a causis frigidis ledūtur. Et ꝫm idē tp̄s lesionis catarris ꝛ corrizis ꝯsumunſ: neqꝫ tāgētibus calā q̄ circa caput sunt: neqꝫ inspiciunſ rubea: ꝛ oculoꝝ vene iuisibiles: ꝛ somnolētiores quodāmō sunt.

☙ Frigidioris q̄ȝ ꝯuenit cerebri indicia sunt excremēta multa ex ꝓprijs emissaculis: capilliqꝫ recti: ruffi: ꝓlapsi: ꝛ q tarde erūpant tenues: exiles: facileqꝫ ex fridis causis offendūtur: ac tantisper dum offendūtur defluctione ꝛ grauedine afficiūtur: nec tangēti caput calidū appet: neqꝫ cernenti rubrū: ac venule oculorum visum effugiunt: ꝛ somnolentiores quodāmodo sunt. Laurē.

☙ Fridioris vero q̄ȝ oporteat cerebri idicia sunt plura: in ꝓprijs meatibꝰ excremēta: ꝛ capilli recti: ꝛ ruffi: ꝛ stabiles: ꝛ qui longo post natiuitatem tp̄e nascūtur tenues: atqꝫ ab initio male nutriti: ꝛ facile a causis frigidis offenduntur: atqꝫ hoc ipso offensionis tp̄e distillationibus: ꝛ grauedinibus capiunſ: neqꝫ si tetigeris: partes ad caput attinētes ad modū cale sentiūtur: neqꝫ si ispexeris: rubicūde appent: ꝛ oculorū vene oio visum effugiūt: ꝛ somnolēti quodāmō sunt. Leonī.

☙ Ponit hic signa cerebri frigidi cum temperamento passiuarū. Et diuidiſ in octo partes ꝫm ꝙ octo ponit signa. ibi 2ª. (Capilli.) ibi 3ª. (Et facile.) 4ª ibi. (Secundū id tp̄s.) ibi 5ª. (Neqꝫ tangentibus.) ibi 6ª. (Neqꝫ inspiciuntur.) ibi 7ª. (Et oculoꝝ.) ibi 8ª. (Et somnolētiores.) ☙ Legendo omnes partes simul dicit primo. ꝙ ista sequētia sunt signa cerebri frigidioris tēperamēto: ꝛ supple in passiuis tēperati primū ꝙ plurima superflua egrediūtur ꝫm ꝓprias effluxiones cerebri. i. plurime superfluitates egrediūtur ꝑ

propria cerebri emũctoria. ¶ Dicit 2°. q capilli sunt russi qz valde ad albedinẽ declives. recti qz nõ crispi manentes: qz nõ cito fiunt calui: et nascentes post multũ tẽpus post q̃ infans ab vtero exiuit: et primo sunt subtiles et debiles. ¶ Dicit 3°. q facile leduntur a causis frigidis. ¶ Dicit 4°. q in tẽpore in quo ab illis causis sunt lesi consumuntur catarris et corrizis: qz patiuntur istas dispõnes hũiditate superfluas descẽdẽte ad pectus a capite: qui descẽsus hic proprie dicitur catarrus: et multa descẽdẽte ad nares q descẽsus vocatur coriza. ¶ Dicit 5°. q nõ sentiunt ea que circa caput calida a tangẽtibus. Sexto. q illa eadẽ nõ apparẽt rubea. ¶ Se primo. q vene oculorum sunt inuisibiles. ¶ Ultimo dicit. q isti sunt somnolẽtiores tẽperatis et profundiores. i. hñt somnos longiores tẽperatis et profundiores. ¶ Considera ergo circa hec oia preter 3m et 4m. q sunt signa cõtraria signis positis supra in cerebri calidi signis: et sunt ista propter causas oppositas: et limitari debent opposito mõ: et tu in legendo vnũquodqz explana vt supra. ¶ Sed circa 3m dictũ attẽde q isti facile a causis frigidis leduntur: qz cõuersio in genere proportionali est facilior: vt scda pmis. sed si dicatur: quare non dixit in cerebro calido q leditur a causis calidis: dicitur q dictũ est in illa parte. repletur autẽ et grauatur. ¶ Circa 4m vero attende q cerebro isto a frigido leso plurime superfluitates in capite cõgregantur debilitato multũ cerebri calore. et idẽ descẽdunt postea virtute expellẽte et sui grauitate petẽtes inferiora. multe ergo et ad pectus et ad nares hac causa deueniunt. hoc nomen ergo catarrus qñqz sumitur cõiter pro oi defluxu humiditatis ab vno mẽbro ad aliud. hic vero sumitur spãliter pro defluxu a capite ad pectus. Corriza vero sumitur pro defluxu ad nares: et sumuntur ista vocabula apud grecos forte a similitudine soni qui fit i screatu: et de mucatione nariũ: vel corra dicitur os perforatũ in quo sunt nasi foramina. et inde posset nominari corriza. ¶ Attende etiã circa alia q stat cerebrũ aliqd frigidũ tantũ stante in alijs mẽbris paritate et regimine proportiõabili aliquo in vtraqz oppositionũ tẽperato minus superfluitatibus abũdare: et minus esse somnolentũ. Nam stat plus excedere tẽperamẽtũ in siccitate q̃ exceditur ab eo in caliditate vt capto cerebro tẽperato extremo remississimo tẽperantie versus frigidũ et humidũ: et capto cerebro frigido tantũ recedẽte a frigiditate eiusdẽ tẽperati dati p centesimã partẽ latitudinis tẽperamenti: et sit illud cerebrũ temperatũ in siccitate in extremo tẽperamenti versus siccũ: ita q in siccitate excedat dictum temperamentũ per tantũ quantũ est tota latitudo tẽperamenti: et in isto casu tu forma rõnes ex his que dicuntur de cerebro sicco tantũ. ¶ Ultimo in oibus istis signis intelligatur aliorum mẽbrorum equalitas. nã epate vel corde calido stat plurima istorum falsificari. ¶ Deinde cum dicit. LI.

Icciores vero cerebri cognitiões. Nõ superfluũ est in effluxionibus. Et sensuũ perfectio. Uigilantes vero sunt et capillos fortissimos hñt. Citissimeqz producũt nati crispos magis q̃ rectos. Calui in breui fiunt. ¶ Humidioris vero cerebri capilli fiunt plani. Et non oino calui fiunt. Et sensus hebetes sunt. Et superfluitatũ multitudo. Et he quidem simplices distemperate sunt.

Lauré. ¶ Siccioris indicia cerebri sunt: si emissacula vacant excremẽtis. Si sensus diligentiores existunt. Si insomnes existunt. Si capillos validissimos habent ac ocissime erumpentes: magisqz crispos q̃ rectos: si cito calui efficiuntur. Humidioris autẽ capilli simplices sunt: ac nullo modo calui efficiuntur. Porro sensus marcidi sunt: atqz excrementorum affluit multitudo. Somnus multus profundusqz est: atqz he simplices cerebri intemperies sunt.

¶ Siccioris autẽ cerebri indicia sunt: pauce superfluitates effluentes: et sensuũ pspicacitas. Sunt aũt ad vigilias prõpti: et capillos hñt robustos et qui celerrime eis statim inascuntur. Crispi autẽ potius sunt: q̃ recti. Cito aũt calui fiũt. Humidioris vero cerebri indicia: capilli plani: et neqz q̃ calui fiũt. Sensus autẽ turbulẽti: et excremẽtorum multitudo: somni multi: atqz profundi. Et he quidẽ simplices sunt intẽperature. Leoni.

¶ Ponit signa cerebri siccioris tẽperato. ¶ Et diuiditur in quattuor. secũda ibi. (Et sensuũ.) tertia ibi. (Uigilãtes.) quarta ibi. (Et capillos.) ¶ Dicit primo. q ista sunt signa cerebri siccioris temperato. primo q non est tale cerebrum superfluũ in effluxionibus. i. nõ multa emittit superflua p vias sensibiles purgationis cerebri. ¶ Causa est: qz siccitas consumit illa. verum nõ dixit q sunt pauce: sed q non sunt multe ad denotandũ q in calido tantum sunt pauciores. Ratio: qz calor magis est illarũ consumptiuus q̃ siccitas: cum sit qualitas valde magis actiua. ¶ Nota tamen q hic non dicitur q facile repletur caput a siccis vel alijs. nam in istis non est qualitas multum attractiua: et siccitas non implet: et humidas hoc cerebrũ multum resistit.

¶ Et sensuum. Ponit 2m signũ dicẽs: q isti sunt pfectiores sensuũ. ¶ Ubi nota primo q p sensus itelligere possumus iteriores et exteriores: et illos itelligimus pfectiuos sensuũ qui sunt perceptiui obiectorum magis distincte et clarius. B

¶ Nota 2°. q ista lra põt habere plures expõnes. vna est cõis et clara: q isti sunt pfectiui sensuũ in relatiõe ad humidos equaliter cũ eis a tẽperamento recedẽtes: et causa est: qz nõ obstãte q humidũ facilius patiatur: tñ qz in hũidis multa abũdãt superflua et multi vapores. idẽ confundunt imagines apud eos: sed in siccis nõ obstãte qd difficilius imprimatur: tñ qz carẽt istis vaporibus et superfluitatibus clarius pcipiũt obiecta et distinctius indicant. ¶ Alij dicũt q sunt sensuum pfectiui in pueritia respectu tẽperatorum: et nõ: qualibet etate iuxta illud qd infra dicet de melãcolicis: et exponitur secũdum varias vias. nã cõis modus est q nõ pficiunt sensus in pueritia magis q̃ tẽperati eiusdẽ etatis absolute: sed in relatione ad seipsos iuuenes: et est sensus qd nõ obstãte qd minus pfecte sentiãt q̃ pueri tẽperati: tñ minus proportionaliter excedunt a seipsis iuuenibus q̃ tẽpati pueri a tẽpatis iuuenibus excedant. ¶ Quidã aũt absolute dicũt istos in pueritia eẽ pfectiorum sensuũ q̃ tpatos eiusdẽ etatis et pfectiores hẽre opatiões cõprehẽsiuas: qd notat expiẽtia. et cõiter dicũt nãles opatiões eẽ pfectiores in tẽpato tanto plus q̃ in sicco: q totũ aggregatum est pfectius: vel q nõ est incõueniẽs aliquod distemperatum: aliquo temperato habere aggregatũ omniũ opationũ pro certo tẽpore pfectius: sed q pro tota etate et vita sit equaliter omniũ collectiue perfectiuum distẽperatũ sicut temperatũ est incõueniens etc.

¶ Uigilantes vero. Ponit 3m signũ dicẽs: q sunt vigilantes. i. modicũ dormiẽtes et nõ profunde causa est: qz siccitas est cã: quare fumi nõ sunt multi: et etiã equalibus existẽtibus minus põt siccũ cerebrũ alterare pro somno illi vapores q̃ tẽpatũ. et ideo modicũ dormiunt respectu tẽpati.

¶ Et capillos. Ponit signa sumpta a capillis dicens: q habent capillos fortissimos et nati citissime producit: et q faciũt capillos magis crispos q̃ rectos: et q cito fiunt calui: vbi p fortissimos capillos intelligimus valde fortes. et p

ctissime nasci itelligimus valde cito: ⁊ nō ꝙ in nullo fiant capilli citius vel fortiores: qꝛ in calida ⁊ sicca fiunt citius ⁊ fortiores. ¶ Et isto mō itelligēdo cā primi est: qꝛ in istis calor nō multū obtūdit ab humiditate. ⁊ ideo est potēs adustionē facere: ⁊ qꝛ mā est sicca ē apta aduri pro pilloꝝ gñone: ⁊ merito dispōnis materie cito producūt ⁊ faciūt fortes capillos ⁊ scđ crispos ꝓpter siccitatē que est causa corrugationis: vt dicit supra. fiunt autē cito calui: qꝛ cito in cute deficit humiditas apta pro pillorum conseruatione ⁊c̄.

¶ Humidioris vero. Nunc ponit Galie. signa cerebri humidioris temperato: ⁊ diuidit in duas partes. primo facit hoc. scđo epilogat circa presens capitulū. ibi. (Et hec quidem.) Prima in tres secundum tria signa. ibi secunda. (Et sensus.) ibi tertia. (Et superfluitatum.) ¶ De omnibus partibus simul dicit. Primo ꝙ ista sunt signa cerebri humidioris tēperato. primo ꝙ capilli sunt plani. ⁊ pꝫ causa: propterea ꝙ humiditate abundat: ⁊ non cito fiunt calui eadem de causa. ¶ Dicit secundo ꝙ sensus sunt hebetes ⁊ obtusi: ⁊ hoc ꝓpter supfluitatū multitudinē ⁊ confusionē imaginum in eis ꝓpter multitudinē vapoꝝ: ⁊ breuiter ex causis oppositis illis que dicebant in suo ꝯtrario de cerebro sicco. nō dixit autē quod sint somnolētiores dans illud intelligi ꝑ predicta. ¶ Dicit tertio: ꝙ in eis est superfluitatum multitudo: ⁊ hoc ꝓpter humiditatē prohibētē illarū consumptionē. ¶ De secūda vero parte epilogat dicēs: ꝙ iste sunt significationes distemperantiarū naturaliū simplicium cerebri. ¶ Nota ergo circa istam partem ⁊ precedentē de sicco ꝙ nō dixit venas oculoꝝ apparere vel nō: nec dixit ea que circa caput rubea vel nō rubea nec calida vel nō calida: qꝛ merito q̄litatū passiuarū nō fit vlla varietas in illis. ¶ Nota scđo: ꝙ cerebrū siccū nō facile repleat
A ab extrinseco occurrēte. hūidū tñ facile implet. tacuit autē h̄ Gali. relinquēs solerti idagini legētiū. Seqt̄ text᷑. LII.

Composita quidē cal. ⁊ sic. Prīa quidem est ſm quam nō abūdantes sunt in superfluitatibus. Sed perfecti sensibus. Et vigilantissimi. Et calui fiunt citius. Prima tamen generatio capillorum citissima est eis ⁊ plenissima: ⁊ nigri capilli ⁊ crispi fiunt. Et calidi sunt tangentibus caput. Et rubicundi vsq; ad status tempora.

Lauré. ¶ Cōposite vero ꝑma q̄dē calida siccaq; est in q̄ sensus diligētes existunt: atq; excrementis vacāt maximeq; isomnes agūt: ac cito calui efficiunt. At qui ꝑma capilloꝝ generatio: celerrima: atq; abūdātissima est capillos nigros crispos q; hñt: caputq; calm: atq; rubēs ad vigoris vsq; etatē.

Leoni. ¶ Cōposite autē: primū cal'a: ⁊ sicca: scđm quā: ⁊ supfluitatibus carēt: ⁊ sensibus vigēt: ⁊ plīm vigilāt: ⁊ cito calui fiūt: ⁊ prima quidē capilloꝝ generatio celerrima est: ac plurimo abūdās alimento. Capillos vero habēt nigros: ⁊ crispos: ⁊ tangētibus caput: calidi sentiuntur: ⁊ sunt rubicundi vsq; ad etatem consistentie.

¶ Cum cōpleuit signa distēperātiarū simpliciū ponit signa distēperantiarū cōpositarū incipiens a calida ⁊ sicca. Et diuiditur in quattuor. secundū quattuor genera taliū complexionū. ibi secūda. (Si vero humiditas.) ibi tertia. (Frigide vero.) ibi quarta. (Humide vero.) ¶ In ꝑma ponit sex signa cōplexionis calide ⁊ sicce cerebri: quā cōplexionem ideo primā dixit: qꝛ ista qualitatū combinatio est primi elti. ¶ Primū signū est ꝙ nō sunt abūdātes i supfluitatibus. s. que ꝑ ꝓpria emūctoria cerebri sensibilr̄ expellunt: ⁊ causa est: qꝛ merito caliditatis dissoluunt ⁊ merito siccitatis consumūtur ⁊ exiccant: ⁊ hoc est manifestū ex vtrusq; componentium. ¶ Secundū signū est. ꝙ sunt perfectoꝝ sensuum: ⁊ est hoc intelligendū in pueritia ⁊ respectu aliarum complexionū compositarū lapsarū secundum cōmunem viam ponentē omnē operationē perfectiorē in temperato q̄ in distemperato alijs paribus: qꝛ secundum hanc opinionem non sunt perfectorum sensuū respectu temperatorum. Et qꝛ in senectute veniunt in complexionē frigidam ⁊ siccam: ideo habentes cerebrum sanguineum in secunda etate perfectiores sensus interiores habere videntur. Causa autem perfectionis sensuū ad modum dictum est mundicia a superfluis vaporibus respectu humidarū ⁊ subtilitas spirituum respectu melancolice.

¶ Ego autē existimo istos cum non fuerint vltimi lapsus in pueritia temperatis pueris perfectiores sensus habere: vt experientia videtur notare ⁊ supra pro parte dixi in sicco tactū. ⁊ puto Gal. intelligere perfectionē tam interioꝝ sensuum q̄ exterioꝝ. vnde Aui. primo tertij. hūc quasi sermonem repetens. caplo de significatiōibus cōplonū malarū euenientiū ex ꝯceptione: dixit de eis: ⁊ velocitas ⁊ fortitudo intellectus ⁊ memorie. ꝑ intellectū cōprehensiuas: ꝑ memoriā retētiuas virtutes intelligens. ¶ Et si queritur quare dixit h̄ absolute ꝙ habent perfectos sensus ⁊ non limitauit ad etatem. sicut fecit infra in frigido ⁊ sicco. ¶ Dicitur ꝙ per illud voluit idem nos h̄ intelligere. vel secundo: qꝛ non fit in eis tanta varietas vt experientia notat inter perfectionē habitā in pueritia: ⁊ habitā in senectute: sicut in melancolica. ideo ibi expressit emarcescētiā sensuū in melancolico sene: ⁊ h̄ nihil dixit. ¶ Tertiū signū est ꝙ sunt vigilantissimi. i. vigilias habēt longas ⁊ causa est claras: qꝛ paucissimos habēt vapores ⁊ minime mulcebres ⁊ cito dissoluūtur a calido vstiuo ⁊ vias habēt latas. modico ergo tēpore ꝑmanet opilatio ꝑ quā somnus fit longus: vt supra dicitur. ¶ Quartū signū est sumptū a dispōne capillorum: ⁊ cōprehendit quinq;. Primū ꝙ isti citius alijs fiunt calui: qꝛ citius deficit humiditas in cute potens capillos detinere. Secundū est ꝙ prima generatio capillorum que est post natiuitatē est in eis citissima: qꝛ citius est eorū calor potens materiā in pilū conuertendā eleuare: ⁊ quodāmodo adurere. Tertiū est ꝙ est plenissima. i. in tali principio plurimos habēt capillos: qꝛ calor est potēs ⁊ ꝓpter etatem adhuc satis est de humiditate in pillum cōuertēda. Quartū est ꝙ capilli sunt nigri propter multi fumi adusti permixtionē. Et quintū est ꝙ capilli sunt crispi caliditate consumēte humiditatē in subā pilloꝝ. ¶ Quintū signū est ꝙ sunt calidi ad tactū circa caput. ¶ Sextū ꝙ sunt rubei circa caput. ⁊ ista duo signa verificant vsq; ad tēpora status: propter sanguinē multū calidū ad caput attractum ⁊ multum rubicundū. Et intelligitur vsq; ad horā status inclusiue. Nam ꝑ totā etatē consistētie remanet calor eiusdē gradus: ⁊ in principio senectutis incipit minui. ⁊ ideo isti remanent calidi vsq; ꝑ totū statū: sed post hoc aliqui eorū transeunt in frigidam ⁊ siccā. ⁊ ideo fiunt frigidi ⁊ palidi. ¶ Circa q̄d capitulū nota primo ꝙ Auic. vltra hec signa ponit tria. primo tertij. loco statim allegato. mobilitatē in opinionibus seu voluntatibus. ⁊ caliditatē ⁊ rubedinē in oculis. ⁊ celeritatē operationū aīalium: que sunt motiue ⁊ cognoscitiue: quoꝝ causa est subtilitas ⁊ mobilitas spūū: ⁊ claritas eoꝝ ꝑ priuationē humidi vaporosi. ¶ Et tu ꝯsidera oīa signa cerebri calidi ⁊ illa hic ponere potes: similiter sicci: sed signa que sunt effectus vtriusq; qualitatis sunt manifestiora: ⁊ ea magis curauit dicere Galie. ¶ Secūdo circa capitulum sunt alique vidende difficultates.

B Prima vtrũ ista cõplo sit pessima oiuz cõplexionũ lapsaꝝ cerebri: ⁊ vr ꝙ sic: qꝛ iste est lapsus disꝓportiõatissim⁹ ꝯploni nãli cerebri. ⁊ ꝑ ꝯñs est peior iuxta snĩaꝫ aph. 34. scõe ꝑticule. In morbis min⁹ ꝑiclitanᷣ ⁊c̃. ℭ Et hui⁹ sniẽ vr fuisse plus ꝙ̃ ꝯmẽtator hic. Et hec vr sentire Haly. in cõmẽto hui⁹ capli. vbi dixit: cũ ḡ supple cerebrũ ẽ calidũ. ⁊ sic tũc iã egrediᷣ exitu multo ab eo qd̃ ei natũ est ⁊ nõ põt remanere super sanitatẽ quãdã. ℭ In oppositũ: qꝛ frida ⁊ sicca ⁊ frida ⁊ hũida ipfectiores hñt opatiões: vt pꝫ ex lr̃a. nã i ista sensus ⁊ itell'ᵒ ⁊ mẽoria sunt pfecti: vt dr supra. ⁊ i illis sunt ipfecti: vt ifra dicet.

Cõple- xio cal'a ⁊ sicca nõ est oiuz cõplonũ pessima.

ℭ Hic rñdet monachus hãc ẽẽ pessimã: ꝗcũ dicit i cõmẽto h⁹ ptis. Est ãt adhuc attẽtiõe dignũ ꝙ hec ẽ pessima distẽpantiarũ cerebri nãliũ: qꝛ magis recedit a ꝑpamẽto ei⁹. ℭ Cõtra quã rñsionẽ arguo duplr̃. ꝑ sic. si ẽẽt pessima. ḡ stãte paritate distãtie gradualis magis lederet opatões. ꝯñs falsũ vt supra dĩ. ℭ 2ᵒ. sic. tũc seqret̃ ꝙ cõplo cal'a ⁊ hũida cerebri ẽẽt peior cõplone frida ⁊ hũida: ⁊ cõplo frida ⁊ hũida ẽẽt mĩme mala: qꝛ ista cal'a plus recedit a ꝑpamẽto cerebri: qd̃ dꝫ ẽẽ fridũ: ⁊ qꝛ frida ⁊ hũida ẽ cõplom nãli cerebri ꝓportiõatissi⁹. ꝯñs tñ ẽ falsũ: qꝛ i frida ⁊ hu⁹ nõ mĩme ledũt opõnes. ℭ Itẽ expiẽtia nõt friditatẽ accñtalẽ ẽẽ magꝭ ledẽte cerebrũ ꝙ̃ calitatẽ. ḡ ꝯplo nãlis cal'a ẽ min⁹ mala. ⁊ assũptũ colligit̃. 5ᵉ ꝑticula aph. aphõ. 23ᵒ. Calidũ saniẽ faciẽs. ℭ Aliter ẽt dr ꝙ cõplo cal'a ⁊ sicca nõ ẽ deterior: ⁊ ꝙ cal'a ẽ min⁹ mala ꝙ̃ frida: ⁊ min⁹ alijs parib⁹ ipeditiua opationũ. saltẽ nõ multũ a tẽpamẽto distãtib⁹ ambab⁹: vt rõ ꝓbauit. ℭ Ad argumẽta ḡ dĩ a qbusdã ꝙ lapsus cal's est absolute ꝯportiõalis cerebro magis ꝙ̃ fridus: qꝛ cerebrũ ẽ absolute cal'm: lꝫ fridũ sit respcũ cutis. nõ dẽ vivẽs saltẽ aialis pfecti mẽbrũ ẽ a dñio calꝫ ⁊ hũidũ. vel seqẽdo viã quã teneo de cõplone tẽpata ꝙ sit corñdẽs tẽpamẽto-põderali dĩ ꝙ Hypo. loqᷣ ibi de lapsu ꝑter nãꝫ pẽdẽte a cã in ꝯseruari: q est malus ꝑꝑ fortitudinẽ cãe. secus est de nãli lapsu. ℭ Alij vero ⁊ ꝑcipue plus ꝙ̃ cõmẽtator videᷣ in h̃ fuisse decept⁹.

C Scda difficultas. vtrũ istoꝝ capita repleãᷣ cũ negligẽt obfuãt dietã: ꝙ sic argᷣ: qꝛ caput cal'm attrahit plimũ supfluitates ex corpe cũ fuerint: sꝫ ꝙ nõ vr: qꝛ gal'. h̃ tacuit. ℭ Dõꝫ ꝙ repleᷣ. lꝫ nõ tm̃ ꝙ̃tũ calꝫ ⁊ hũidũ: vel calꝫ tm̃: qꝛ merito siccitatis plima attracta ꝯsumũᷣ isensibilr̃ ex pori i ista sũt latiores. vñ facili⁹ euaporãt extra ⁊c̃. LIII.

Capita istoꝝ minus re- pleᷣ: cũꝫ negligẽ- ter dietã obfuãt.

Si vero humiditas accedat caliditati. Parũ quidẽ supaggrediẽtib⁹ vtrisq; mediocritatẽ. Fit bonus color: ⁊ calitas: ⁊ in oculis vene magne: ⁊ supfluitates plurime mediocriter digeste: ⁊ capilli recti ⁊ subrubei: ⁊ nõ calui fiũt facile. Repleᷣ ãt ⁊ grauanᷣ capita a calefaciẽtibus. Si vero humectenᷣ multo magis statim supabũdãtiã hñt supfluitatũ. Qñ vero ad plimũ hũiditatis ⁊ caliditas venerit: egrũ his caput: ⁊ supfluitatibus plenũ: ⁊ facile ex calefaciẽtib⁹ ⁊ humectãtib⁹ ledit. Noth⁹ vero his ꝯ p̃ri⁹. Optie hoi borea degũt: neq; excitari possent vsq; ad multũ: ⁊ ad sõnũ ꝯuertẽtes seipsos: fiᷣ ⁊ grauanᷣ dormiẽtes ⁊ vigilãtes: ⁊ phãtasias vidẽt: ⁊ sensus sunt iꝑfecti. Si ho multũ tẽpato sit calius cerebrũ parũ vero hũidius remanebũt calecrases cogitiones. Miscebunᷣ autẽ eis leuiter hũiditates cognitiões. Velut ecõtrario: ⁊ si multo qdẽ sit hũidius cerebrũ: paulo vero calidius: manifeste quidẽ erũt ⁊ vehemẽtes hũiditatis: leues vero caliditatis cognitiones. Qd̃ si qualitates intẽdũtur: ⁊ signa erũt itẽsiora. Si vero remisse remittũtur ⁊ signa. Cõmunis vero ratio ẽ hec in oibus ꝫm complexionẽ distemperantijs.

ℭ Quod si humiditas cum calore adfuerit nec admodũ vtraq; qualitas excedat modũ colorationes: calidiores q; sunt ac vene in oculis grandiores: atq; excremẽta plura mediocriter q; cõcocta et capilli recti: subflaui q;: nec facile calui efficiuntur. Caput preterea repleᷣ ac grauatur ex causis calefaciẽtibus. Qꝫ si humefiat: multo magis id accidet: ⁊ vbi multitudine abũdet excremẽtoꝝ. At qui quoties plũ cali ⁊ humidi fuerint: his caput morbosum est atq; excremento sum: facile q; ab humidis ⁊ calidis causis ledit: auster illis nunq̃ nõ inimicus existit: sed optime degũt flãte aquilone: nõ tñ vigilare diutius queũt: sed cõuersi in somnũ pariter somnolẽti: vigiles q; existũt: ac insomnia vidẽt. Uisus marcidus est: ac sensus indiligentes. At si cerebruꝫ multo calidius moderato fuerit: sꝫ paulo hũidius: exuperabũt calidi ꝑpamenti indicia: ꝑmiscentur illis signa humiditatis incertiora: quẽadmoduꝫ si multo humidius fuerit: paulo vero calidius: humiditatis signa validiora erunt: caliditatis debiliora. Atq; hic sermo per vnãquãq; intemperieꝫ cõpositã cõmunis est. Laurẽ.

ℭ Si vero humiditas adiũgaᷣ caliditati: paruꝫ vtrisq; qualitatibus supantib⁹ mediocritatẽ: color bonus: ⁊ que circa oculos calidiora: vene magne: ⁊ plura excrementa: ⁊ mediocriter cocta: ⁊ capilli recti: subflaui: ⁊ nõ facile calui fiũt. Implenᷣ vero: atq; aggrauanᷣ coꝝ capita a calidis. At si humectenᷣ: ꝓtinus multo magis excremẽtoꝝ hñt mltitudinẽ. Et si plm calitas: atq; humiditas creuerit: his caput est egritudinibus obnoxiũ: atq; excremẽtis abũdãs: ⁊ qd̃ facile a calefaciẽtibus: atq; humectãtibus offendatur. Auster vero sp eis aduersaᷣ: atq; optie i aquilone se hñt: nõ tñ diu vigilare pñt: ⁊ cuꝫ se ad somnũ ꝯuerterint: simul graui sõno tẽtanᷣ: ⁊ vigilant: ⁊ sõnia hñt imaginatiõib⁹ plena: visus eis turbulẽti: neq; satis sensib⁹ vigẽt. Qd̃ si plurimũ in caliditate cerebrũ a mediocritate recesserit: paululũ autẽ humidius extiterit: calide temperature indicia pre se feret: cũ qbus leuia quedam hũiditatis signa ꝯiungenᷣ: veluti si longe quidẽ hũidius paululũ vero calidius: vehemẽtia quidẽ erunt: ac manifesta humiditatis indicia debilia autẽ caliditatis. Cõis vero hec ratio in oibus cõpositis intemperaturis existit. Leoni.

¶ Hic ponit signa cõplexionis calĩe τ hũide. Et diuidit̃ i tres. p̃
ponit illa signa q̃ sũt nõ magno existẽte lapsu:s3 eq̃ll vl' ꝓpor
tionabili i ambab⁹ q̃litatib⁹. 2° magno existẽte i ambab⁹. 3°
cũ magn⁹ ẽ i vna τ nõ i alia. ibi 2°. (Cũ vo ad plimũ.) ibi 3°
(Si vero multũ.) ¶ In p̃ª pte ponit sex maneries signoꝝ.
¶ Pũs ẽ. φ cerebro existẽte calĩo τ hũido cũ puo excessu τ
ꝓportiõabili i ambab⁹ q̃litatib⁹. i facie ẽ bon⁹ color. τ p bo
nũ colorẽ itelligẽdus ẽ color ꝑmixt⁹ ex albo τ ru. τ h̃ fit in
istis: q2 sanguis ad caput i bona q̃ītitate attrahit̃: τ pelle al
ba existẽte resultat ibi color mixt⁹ τ nõ tã rube⁹ sic in colicor
cui⁹ sanguis h3 rubedinẽ magis accẽsa3. ¶ Scõ3 signũ est
caliditas capitis ꝑꝑ eiusdẽ sanguis multitudinẽ. ¶ 3ᵐ signũ
est vene magne i oculis. nã fuit calor potẽs vasa dilatare:
τ pñtia multe mãe sanguĩee: τ nõ fuit siccitas ꝓhibẽs: nec
nimia hũiditas suffocãs τ obtũdẽs. ¶ 4ª mãeries signoꝝ
est ex supfluitatib⁹ egredietib⁹ sensibilr: q̃ sũt i q̃ītitate plu
rime: τ i q̃litate mediocriter digeste. Cã multitudis supflui
tatũ ẽ multitudo hũoꝝ ad caput delatoꝝ a qb⁹ stãte eq̃ ꝓ
portionabili dissolõne plurima tñ separat̃ hũiditas sensibilr
expellẽda. nõ ẽ val3 argumẽtũ stãte lapsu ꝓportiõabili eq̃
lis ẽ ꝓportio gradualis caliditatis ad hũiditatẽ i calĩa τ hũi
da. sic in tẽpata. ẽ eq̃lis multitudo supfluitatũ remanet. nã
stãte eq̃ ꝓportiõabili dissolõne mlte supfluitatũ τ modice.
plus tñ absolute remanẽt ex pluri q̃3 ex modica. ¶ Itẽ q2
nõ inseq̃t̃ velocitas dissolutõis ꝓportionẽ gradualẽ calita
tis ad hũiditatẽ ꝑꝑ multa dicẽda ifra: τ p̃cipue q2 p̃ncipa
lius resistit friditas actioni caloris q̃3 hũiditas: τ siccitas ẽ
quodãmõ lima caloris: τ hũiditas obtusiua. sunt aũt sup
fluitates nõ ex toto ita digeste sicut in tẽperato: nec ita indi
geste sicut i frigido τ hũido. τ iõ dixit mediocriter digeste:
τ cã est clara. ¶ Quita maneries signoꝝ sumit̃ ex capilis:
q in ista cõplexione sunt primo recti ꝓpter multã humidi
tatẽ. subrubei ꝓpter caliditatẽ aliqualiter colorantẽ: τ isti
non fiunt calui faciliter ꝓpter multã cutis humiditatẽ diu
ꝑmanentẽ aptã3 ad capiloꝝ radices diu tenendas: τ q2 In
eis vtplurimũ tardius fit cerebrũ multũ a craneo distans
ꝑꝑ ꝑfectionẽ nãliũ opationũ. ¶ Sexta maneries signorũ3
sumit̃ ab extrinsecis alterãtibus: τ dicit φ horũ capita re
plent̃ a calefaciẽtibus ꝓpter causa3 supra dictã in capitu
lo de calĩo tantũ: sed si humectẽtur multo citius τ magis.
statim incurrũt multitudinẽ supfluitatũ: q2 cu3 ibi sit forte
attrahens stãte attrahibili. replent̃ cito: τ q2 ista humectã
da ꝓpriarũ supfluitatũ dissolutionẽ fieri prohibẽt τc̃.

¶ Quãdo vero. In ista pte scõa ponit signa cerebri calĩi
τ hũidi lapsu multo existẽte: τ ponit octo maneries signoꝝ.
Dicẽdo p̃. φ si cerebrũ sit plurime caliditatis τ hũiditatis ca
put ei⁹ ẽ egrũ s̃m plus q̃3 cõmentatorẽ simplr: q2 sensibilr
nãliter lesum in opatiõib⁹ respectu optime sani. ¶ S3 iuxª
Gentilẽ itelligit̃ egrotatiuũ: q2 aptũ facile cadere i egritu
dines: τ h̃ ꝑꝑ multas supfluitates qb⁹ abũdat: q̃re Hyp. 6.
ꝑticula. Quibuscũq3 narea hũide nãliter τ semẽ hũidũ sa
nis egrius. qbus vo ꝯ̃ria salubrius. τ p3 Gal. ex h̃ velle φ
puo existẽte lapsu nõ ẽ egrũ: s3 aut sanũ vt multũ: aut neutrũ
A simplr. ¶ Et si querit̃ vtrũ ita sit in alijs cõplõnib⁹ distẽpe
ratis dicẽdũ est: vt puto φ sic. nã i oi distẽperãtia cũ lapsus
B est mult⁹ sũt corpa egra simplr lapsu nãli existẽte. ¶ Et si
q̃rit̃: q̃re ẽ magis expssit h̃ in isto caplo. ¶ Hic rñdet plus
q̃3 cõmẽtator φ In hac distẽperãtia magis est egrũ ꝑꝑ mul
titudinẽ supfluitatũ. iõ h̃ voluit hic exp̃mere: s3 hec rñsio re
pugnat dictis eius in cõmẽto p̃cedẽtis caplĩ. nã ibi vult φ
discrasia calĩa τ sicca est pessima distẽpantiarũ cerebri. ẽ in
ea magis erit egrũ caput. ¶ Haly vo vr̃ dicere φ qñ cali
tas ꝯiũgit̃ hũiditati. nã merito hũiditatũ multũ lapsu3 tol
lerat i caliditate. τ iõ sũt multe mãsiones i cerebro sensibilr
lapso a tpato p calidũ τ hũidũ: τ vr̃ inuere φ ista discrasia
est mime mala: τ iõ qñ ẽ sensibilior s3 nõ valde magna: ca
put nõ est egrũ: s3 solũ qñ lapsus ẽ plurim⁹ τ h̃ dat̃ itelligi
s Galie. hic nõ φ sit magis egrũ q̃3 si eẽt equalr lapsu3 ad
frigidũ τ siccũ. in alijs aũt h̃ nõ dixit: q2 in illis nã nõ tole
rat sensibilẽ lapsu3 cũ quo tñ cerebꝝ nõ dicat̃ simplr egrũ.
¶ Et hec respõsio Haly. melius toleratur: cũ ille lapsus quo
ad vtrãq3 qualitatẽ sit similis cerebro iuxta cõe3 viam.
¶ Ego autẽ puto hoc idẽ ꝯtingere in alijs lapsibus. τ Gal.
hãc distinctionẽ posuisse in isto: vt per hãc similẽ imagina
remur in alijs lapsibus τ proportionabiles significatiões.
¶ His habitis redeamus ad signa. primũ est φ caput est
plenũ supfluitatib⁹ ꝓpt multã caliditatẽ attrahẽtẽ τ multa3
humiditatẽ attrahibilẽ τ ꝓhibẽtẽ dissolutionẽ. Et ille sup
fluitates sensibilr expellunt̃ p loca emũctoria. ¶ Secũdũ
signũ est φ facile leduntur ex causis calefaciẽtibus τ hume
ctantibus: τ cã est clara ex dictis. ¶ Tertiũ signũ est φ no
tbus. i. vẽtus australis est semp eis ꝯ̃rius: q2 est calidus et
humidus: τ optime degũt in borea: idest in tpe vel regione
flatus boree: τ est boreas vẽtus septẽtrionalis q est frigi
dus τ siccus. ¶ Sed pro ista manerie intelligẽda ꝯsidera C
φ ventus vlr est exalatio terrestris sicca subtiliata a calõr
τ eleuata sursum: que lateraliter mouet̃. Nam calor solis
τ celi cõtinentis eleuat ex terra τ aqua duplicẽ exhalatio
nem. vnã humidã: τ aliã siccã: τ prima est materia pluuie
grandinis nubium imbriũ niuis τ roris τ similiu3: τ scõa
est materia ventoꝝ tonitruoꝝ: τ similiũ: que cũ in aere la
teraliter mouetur: dicit̃ ventus. omnis ergo vẽtus vniuer
saliter est ex materia terrestri. τ ideo naturaliter frigida τ
sicca. Sed aliqui p accidens humectant τ calefaciũt: pro
pterea φ secũ humidũ vaporẽ deferunt: τ q2 auster est hõ
cum transeat p loca marina multe humiditatis: τ veniat a
loco calido. ideo calefacit τ humectat: sed boreas a loco
frigido veniẽs. transit p loca congelata. vnde non adducit
humiditatẽ: sed eã exterminat. τ ideo est frigidus τ exicca
tiuus. ¶ Sed vtrũ auster semp a locis meridianis τ parte D
illa. boreas autẽ a loco supposito polo artico veniant: ꝑa
to φ nõ cũ experiẽtia ꝑceptus sit auster in certa patria: l3
in meridianis nõ fuerit vẽtus aliquis: τ ita de borea. Im
mo putandũ est exalationẽ que ex hac nostra patria lom
bardie eleuat̃ posse accip: impedimẽtũ mouẽdi τ incipere
moueri versus septentrionẽ τ erit ventus meridianus siue
notus vel incipere moueri versus meridiẽ τ erit boreas.
¶ Et ideo nõ puto vnũ istorũ esse calidũ. reliquũ frigidu3
vnũ humidũ reliquũ siccũ. ꝓpter loca transitus: sed q2 in
fluentia illorũ astroꝝ que talẽ ventũ inclinat versus talem
differentiã est humectatiua. ¶ Et ista influentia que incli
nat boreã est exiccatiua: τ tu considera ista. Nam cũ alias
verbotenus disputarẽ methaurologica: ita dicebã vt mihi
magis cõsona. his que apparẽt videbant̃ q̃3 ea que secus
dicunt̃: sed de hoc magis ꝑtinet infra in tertio. ¶ Quartũ
signu3 est φ cũ dormiũt nõ possunt excitari vsq3 ad multũ
tẽpus: τ causa est multitudo vaporis in talibus capitibus
inuenti: ita φ sunt ꝓfundi somni nõ φ nullo mõ excitẽtur:
sed cũ difficultate cõplete excutiunt somnũ vt recte hic in
terpretat̃ plus q̃3 cõmẽtator. Cum tñ ad somnũ ꝯuertunt̃
q2 dormire intẽdunt grauãtur: ita φ nõ pure dormiunt: sed
dormiunt τ vigilant interpolate secũdũ monachũ: q2 va
por p̃cexistens a caliditate dissoluit̃ a qua etia3 mouetur
spiritus ad exteriora: sed multa existẽte humiditate succe
dit secũdus vapor: ante primi cõpletam dissolutionẽ: τ ita
dormiunt iterum: τ q2 in ista varietate cõtingit motus va
rius spirituum nunc ad extra nunc ad intra. ideo isti gra
uantur in talibus inquietis somnis vel secũdo iuxta serie3
antique translationis. Isti cum conuertunt̃ ad somnũ inci
dunt subeth cum vigilijs: idest somnũ grauem a quo cum
difficultate plene excitant̃: in quo tamen sunt permixti vi
giliarum motus: sicut quosdã sepe videtis ecõtrario qui p
diẽ nec ex toto dormire poterũt τ capita grauia habẽtes

nō erunt plene vigiles: ꝛ huius causa in cerebro multū calido ꝛ hūido est p̄sentia multi vaporis obtūdentis sensus ꝛ motus fortis sp̄ūs factus a multa caliditate quo mouetur ad exteriora. ꝛ iō i hac dispōne corpus grauat̄. ¶ Quintū signum est ꝙ vident in somno fantasias. i. multū somniant
e ꝛ res extraneas. ¶ Causa multū somniādi est motus spirituum de vno ventriculo ad aliū factus a multa caliditate: ꝛ causa extranearuꝫ fantasiarū est multa turbatio a vaporibus sicut accidit videri idola distorta in aqua: de reb⁹
f que reflexe per eam vidētur cum aqua agitatur. ¶ Considerandū tn̄ hic ꝙ ille fantasie sunt somnia: somnium enim apud Aristo. in de somno: est fantasma factuꝫ in somno. i. apparitio facta p̄ aliquā iteriorē virtutē in somno. ¶ Modus autē scd̄m quē fit est: q: sensibilia imutāt organa sensuum: ꝛ faciūt simulacra sua in illis: ꝛ mediantib⁹ sensibus exterioribus imutant virtutes interiores. mō ista imutate reseruant aliquāto tēpore istas imagines: vt Aristo. p̄bat ibi de sensibus exterioribus p̄ plures expiētias: ꝛ ille imagines remanētes i vna virtute p̄nt imutare aliā virtutē: vt remanētes in medio vētriculo imutare primū: cū in sūmo fit apparitio alicuius talis vie ab vno ad reliquuꝫ remissa in frigiditate ꝛ alteratione facta a vaporib⁹: tūc faciūt ista simulacra alia: sicut nos videm⁹ vnū specl'ꝫ imutare aliud: ꝛ pceptio talis appitiōis est somniū pcipit̄ autē in somno ꝛ nō pcipiebat̄ in vigilia: q: fortes motus exterioꝝ sensibiliū impediebant ne ista pciperent̄. ¶ Et istud est intelligēduꝫ: vt puto ab Arist. tn̄ exēplariter nō pro vlī modo cāsionis somnioꝝ vt dixi in illius libri expōne: q: pōt alijs modis fieri: ꝛ p̄cipue si teneat̄ via tacta sup̄ius de memoria ꝙ nō reseruat sp̄es: sꝫ hitū regñatiuū illarū. ꝛ iuxta ea q̄ dicūtur in libro de somno ꝛ̄ diuinatiōe. ¶ Sextū signū est ꝙ istoꝝ sensus sunt imp̄fecti tam exteriores q̄ꝫ iteriores: ꝛ cā h⁹ est multitudo vapoꝝ qui cū spiritib⁹ p̄miscent̄: ꝛ nō p̄mittunt eos puros ꝛ claros: ꝛ multitudo etiā superfluitatuꝫ in organis sensuum aggrauantium eorum virtutem.

¶ Si vero multū. In hac p̄te ponit significatiōes cū ille qualitates iproportionabilr̄ recedūt a tēperamēto. Et diuidit̄ in tres. Primo ponit regulā generalē significandi in ista cōplexione. Scd̄o ponit vnā aliaꝫ regulā. 3° ambas vniuersalizat. ibi 2°(Q. si qualitates)ibi 3°(Cōis vero)Dicit de oibus sic̄. ꝙ si cerebrū fuerit multo calidius: ꝛ nō multo humidius tēpato signa caliditatis erunt fortia ꝛ signa humiditatis debilia: ꝛ ecōtra si humiditas erit multa: ꝛ caliditas pauca. Scd̄a regula est ꝙ qualitates iste cū itēdunt̄ signa earū intēdunt̄: ꝛ cū remittunt̄ signa remittunt̄: ꝛ iste due regule patent: q: signa sunt effectus istarū qualitatū: ꝛ effectus debent suis causis proportionari in fortitudine ꝛ debilitate. ¶ Dicit vltimo ꝙ ille due regule sunt cōes oib⁹ distemperātijs cōplexionalibus in omnibus mēbris alijs positis paribus: ꝛ h̄ p̄pter statim dicta ꝛc̄. LIIII.

Frigide vero simul ꝛ sicce crases cerebri frigidū ꝛ sine colore p̄ficiunt caput quātū in ipsis est. Sēp. n. opꝫ meminisse eius q̄ in p̄ricipio determinationis est dicta: ꝯsiderādū aūt quātū ex humoꝝ crasi alterant̄ q̄ circa illud sunt statim ꝟo h̄mōi crases sine venis circa oculos sūt. Et a frigidis causis cito ledunt̄: iō inequalr̄ sunt sani. Aliqñ quidē leuissima sunt capita: ꝛ nō sunt superflue effluxiōes: aliqñ vero corrizis ꝛ catarris i p̄uis causis cito cōsumunt̄. Sensus vero eis in pueritia quidē p̄fecti: p̄uectis vero emarcescūt citi⁹.

Et vt breuiter dicam cito senes circa caput sunt oēs: iō canescūt citi⁹. Capilli vero eis nati qdeꝫ veniūt vix exiles ꝛ ruffi. Accedēte ꝟo tp̄e dn̄ante quidē amplius frigiditate q̄ꝫ siccitate nō calui fiūt plurimū. Ecōtrario ꝟo si accidat siccitatem quidē amplius dn̄ari humiditate: frigiditatē vero caliditate parū huiusmodi calui fiūt.

¶ Frigidū simul ac siccū tēperamētū: caput efficit frigidū: decoloꝛq̄ꝫ quātū i seipso est. Semp enī meminisse dicte distōnis oꝫ: vt capitis partes quātū est ex humoꝝ nā afficiant̄: porro tale tēperamentū venis in oculis vacat: ꝛ ex causis frigidis facile offendit̄: quapropter inequaliter sani degūt interdū capite leuissimi: ꝛ emissaculis purgatissimi: interdū grauedine ac defluxione ex leui cā prōpte afficiunt̄. ¶ Sensus auteꝫ in eis in iuuētute diligētes ꝛ integri ex toto sunt p̄cessu ꝟo cito emarcēt: ꝛ vt semel dicat̄: caput vniuersuꝫ cito senescit. Quo circa cito canitiem sentiunt capilli vix ab ortu erūpunt exiles: ruffi. Procedēte auteꝫ tp̄e si frigiditas plus superat caliditateꝫ q̄ꝫ siccitas humiditatē: haudquaq̄ꝫ calui efficiunt̄. Ecōtrario vero si siccitas plurimum superet humiditatem: frigiditas autē caliditatem parum tales calui efficiuntur. Leoni.

¶ Frigide vero: ꝛ sicce cerebri intēperature frigidū: ꝛ minime coloratū sui rōne caput reddūt. Leoni.
Semp. n. memoria repetēda q̄ a nobis ab initio est distinctio posita: vt preterea aduertamuꝫ quātū ex humoꝝ tēperatura alterent̄ q̄ circa ipsum cōsistāt. Protinus aūt huiuscemodi temperature venis carentes h̄nt oculos: ꝛ a causis frigidis facile ledunt̄. Quare ꝛ inequali sanitate fruūtur: qm̄ nōnūq̄ꝫ leuissima habent capita ꝛ excrementoꝝ moderatos effluxus: nōnūq̄ꝫ vero: ꝛ grauedinibus: ꝛ distillationibus minima ex cā capiuntur. Sensus autē coꝝ in iuuētute quidē oēs vigent: atq̄ꝫ oi vitio carent: sed progrediente etate cito marcescūt. Et vt summatiꝫ dicat̄: oēs celerrimā circa caput senectutē ostēdunt. Quare ꝛ cito cani fiunt. Capilli vero ipsis quidē genitis vix exeūt: ꝛ male nutriunt̄: ꝛ ruffi sunt. In p̄gressu auteꝫ etatis: superante magis frigiditate caliditatē: q̄ꝫ siccitate humiditateꝫ: multuꝫ non caluescunt. Ecōtra vero si cōtigerit siccitatē quidem plurimū dn̄ari humiditati: frigiditatē vero caliditati: parū calui fiunt hi.

¶ In isto caplo ponit signa cōplexionis frigide ꝛ sicce cerebri. Et sunt in toto partes sex. Primo enim ponit duas maneries signoꝝ: deinde in qualꝫ parte vnam. 2° ibi(Statim vero)3° ibi(Et a frigidis)4° ibi(Sensus vero)5° ibi(Et vt breuiter)6° ibi(Capilli vero) Et est hoc capitulū quasi intellectum ex dictis in distemperātijs simplicibus. ideo

breuiter exponam. ¶ Dicit ergo de prima parte q in his quorum cerebrum est frigidū ⁊ siccum. caput est frigiduz ad tactum: ⁊ sine colore. s. rubeo ⁊ viuido: ⁊ horū duorum causa est paucitas sanguinis attracti ad caput ⁊ eiusdē sanguinis frigiditas: ⁊ paucus color. Et subdit quo ad hāc partē q opz recordari canonis positi supius illa parte. Audire vo opz. s. q intelligat in bene tēperatis habitatiōibus. ⁊ supplendū ē q itelligaf ꝓportiōabili existēte dispōne humorum corporis cū cerebri cōplexione. Nam posset esse q residuū corpis eēt calidū ⁊ hūidū: ⁊ iō sanguis multus rubeus ad caput mitteret: ⁊ in tali casu nō verificaret hoc signū. oz g̃ tūc ɔspicari quātū est pmutatū caput ex tali hūore: ⁊ ɔside rare quale remanet merito ꝓprie cōplexiōis: ⁊ inueniet q remanebit quale dr: qr frigidū ⁊ sine colore. ¶ In pte scda dicit q hoies hꝰ cōplexiōis statiz sunt sine venis circa oculos. i. nō hñt venas apparētes. ppterea q frigiditas ⁊ siccitas dilatari prohibuerūt. ¶ Dicit in tertia pte q cito leduntur a frigidis causis: pmo qr sunt pauce calitatis. scdo. qr modicū hñt sanguinē. ¶ Et ex his infert q sunt in vita sua inequalr sani. Nā qñqz hñt leuia capita. qñqz sunt hm pro pria dispōnē: ⁊ tūc nō hñt supfluas emissiōes supfluitatū. qñqz vo ɔsumunt corizis ⁊ catarris cito: ⁊ a leuibus causis: qr infrigidato capite non pñt aliqd supfluorum expellere insensibilr: vel bñ digerere ꝓpter nimiā caloris debilitatē. ¶ In pte q̃rta dicit: q sensus eorum sunt pfecti in pueritia: ⁊ hoc ꝓpt sensuū claritatē ⁊ debitā subtilitatē nō nimiā. nā puerorum melācolicorum sanguis est subtilior sanguine iuuenū tēperatorum: ⁊ ita spūs ex illo fiunt debite subtilitatis. sz ꝓcedente etate: qr cito spūs fiunt grossi ⁊ tarde mobiles. iō sensus eorum emarcescūt. i. fiūt hebetes: ⁊ hec pticula fere ab oibus sic exponit modernis. q in pueritia sensus sunt pfecti nō respectu sensuū tēperati pueri: sz qr cōparādo istos pueros ad se iuuenes: ⁊ tēperatos pueros ad tēpatos iuuenes isti: melācolici i puericia minꝰ excedunt a seipsis iuuenibꝰ q̃z tēpati a tēpatis. iō sūt isti pueri pfectiorum sensuū respectu suimet iuuenū q̃z tēpatus respectu suimet iuuenis. Et melancolicus iuuenis: est pfectior: sz respectu suimet pueri q̃z tēpatus iuuenis respectu suimet pueri. ¶ Et ꝓpterea dr q in pueritia sunt pfectorum sensuū ad modū expositū: sz in ꝓcessu emarcescunt. ¶ Sed puto absolute istos in pueritia hre pfectiores sensus tēpatis pp cāz dictā: ⁊ i iuuētute ipse ctiores pp spirituū grossiciē ⁊ friditatē terrestricitatē ⁊ opacitatē. ¶ Dicit i pte qnta q breuiter: cōphēdēdo ista signa isti hoies cito fiūt senes circa caput: qr cito veniūt ad cōplexionē fridā ⁊ siccā: cū q̃ fit virtutis debilitas. ¶ Et hoc qr de se hñt eā cōplexionē nālē fridā ⁊ siccā. nō oz aūt hm alia mēbra cito senescere: nisi eēt i eis lapsus ꝓportiōalis: ⁊ hic accidit q cito fiūt cani. Nā vt supra de cerebro tēpato dixi cū virtꝰ pp debilitatē sua grossuz terrestre pncipat nō pt bñ regulare: hō sua recipit quēdā modū putredis: ⁊ vapores eiusdē fortissime cū pilorum mā miscent: g qr hñt colorē albū similē muffulētie. iō reddūt pilos albos illa albedine q̃ est canicies vera: ⁊ qr i istis cito fit isto mō virtꝰ ipotēs: ⁊ cito etiam flegma terrestre fit ⁊ grossum. ideo cito fiunt cani. ¶ Dicit in pte sexta ⁊ vltia q capilli i eis fiūt vix: ⁊ cū difficultate pp caloris debilitatē: ⁊ fiūt exiles eadē cā: ⁊ fiūt rufi in principio pp debilitatē caloris cū terrestricitate: ⁊ i senectute si fiūt magis frigidi q̃z sicci nō fiūt calui multū: qr hūiditas glutinatiua pilorum: ⁊ si fit modica pp caloris dbilitatē nō cōsumit: sed si fit opposito mō: qr modicū frigidi ⁊ multum sicci fiunt calui ex hō humiditatis defectu ⁊c. LV.

Humide vero ⁊ frigide crases cerebri grauiter faciunt dormientes. ⁊ somnolentos. ⁊ inutiles sensibus. ⁊ facile patientes a frigore. ⁊ facile repletos caput. ⁊ facile patientes catarrum ⁊ corizam.

Neqꝫ calui fiunt huiusmodi.

¶ Humidū preterea ac frigidū tēperamētū ob stupidum cōmittit somnuz: redditqꝫ homines somniculosos ascensus vinosos: ⁊ excrementis redundantes: atqꝫ etiam caput efficit frigiditati: repletioniqꝫ paratum: ⁊ defluctioni grauediniqꝫ non tamen calui efficiuntur. Laurē.

¶ Humide vero: ⁊ frigide cerebri intēperature faciūt homines graui somno tētari: ⁊ ad somnū facile cōuerti: sensibꝰ quoqꝫ minime vigētes: atqꝫ excrementis redundantes: ⁊ qui caput frigiditati ac repletioni habent obnoxium: ac distillationibus: ⁊ grauedinibus facile tentantur neqꝫ tamen hi calui fiunt. Leoni.

¶ In isto q̃rto caplo ponit signa cerebri fridi ⁊ hūidi: ⁊ diuidit in duas. pmo facit h. scdo ɔtinuat dicta dicēdis ibi (Ex his ergo) Signa aūt in pma pte posita sunt in toto sex manieres signorum. ⁊ pmo tales cōplexiōes faciūt hoies grauiter dormiētes ⁊ sōnolentos. i. sōm grauis vel ꝓfundi ⁊ longi. ¶ Et cā est clara: qr ɔtinue i capitibꝰ eorum est dispō sīlis dispōni cāntis sōnū. s. infrigidatiōis: ⁊ qr plurimi vapores retinent ⁊ diu pmanēt anq̃z dissoluant. ¶ Scda est q sūt inutiles sensibꝰ: ⁊ h qr talia capita sunt paucorum spirituū ⁊ corūdē grossorum ⁊ pmixtorum cū multis vaporibꝰ ab hūiditate eleuatis: ⁊ qr multa supfluitas orgāis sensuū a tali cerebro cōicat grauās eorum virtutes ⁊ obtūdēs. ¶ Tertia est: q facile patiūt a frigore: ⁊ cā ē clara. ¶ Quarta ē q hec ɔplo facit facilr eē repletos circa caput. ꝓpterea q nō pt dissoluere humidū ad ipsum veniēs. imo vapores in flegma sui friditate ɔuertit. ¶ Quita significatio ē. q facit eos facilr patientes catarrū. idest fluxū humiditatis a capite ad pectus: ⁊ corrizam: qr fluxū ad fauces: ⁊ causa est: qr ille superfluitates genite in cerebro descēdunt sua grauitate: ⁊ a capite tanq̃z incōuenientes expellūtur. ¶ Ultima significatio est: q non fiunt cito calui: quia nō deficit humiditas in cute ea humiditate p se primo multa existente. Et causa consumptiua puta caliditate existente debili ⁊c. LVI.

Hec igitur sunt signa earum que in cerebro crasium.

¶ Atqꝫ hec temperamenti in cerebro signa sunt. Laurē.

¶ Hec igit indicia sunt cerebri tēperature. LVII. Leoni.

Ex his ergo tendēs ad vnūquodqꝫ organū sensus scies cognitiones trāsferēs te de alio ad aliud. Sufficiet vero in oculis tantum dicere.

¶ Ex his autē dictis signis ad vnūquodqꝫ opificium sensus cognoscendum te conferas licebit. De oculis disseruisse sat erit. Laurē.

¶ A quibus si progrediaris ad vnūquodqꝫ sensorium dignotiones transferre licebit. Sed sufficiet de oculis facere mentionem. Leoni.

¶ Continuat dicta cū dicendis dicens q tu tendens ex consideratione istarum rerum ad vnūquodqꝫ organuz sensus scies transferre cognitiones de vno ad aliud. ¶ Sed de h vt de aliis organis possumus p nos intelligere sufficienter ⁊ exēplariter de vno tantum dicere organo. s. de oculis de quibus signa complexionum statim per ordinem ponentur ⁊ sic hoc totum pz de se. Sequitur textus. LVIII.

Q Uicūq; ergo tāgētibꝰ oculi manifeste
sūt calī. Et mouent̄ facilius ⁊ frequē-
ter: ⁊ venas latas h̄nt: calī sūt oēs hi.
Frigidi vero q̄ his cōtrarij. Humidi
quidē qui molles simul ⁊ multe humiditatis
fiunt. Sicci vero qui duri simul ⁊ aridi sunt.

Laurē. ¶ Si igit̄ ocl̄i calī p̄spicue sint: ac facile moueāt̄
⁊ sepe: venasq; latiusculas habeāt: calī oēs sūt.
Frigidi vero q̄ ꝯtra h̄nt. Quicūq; vero molles
pariter sint: atq; hūiditatis pleni: humidi sunt.
Quicūq; aūt squalidi parit̄ sūt ac duri: sicci sūt.

Leoni. ¶ Quicūq; tāgētibus quidē mājfeste calidi exi-
stunt: ⁊ facili a cerebro motu cient̄: ⁊ venas la-
tas h̄nt: hi calidi oēs sunt. Fridi vero his ꝯtra-
rij. Et humidi q̄dē molles simul: ⁊ multa hu-
miditate pleni. Sicci vero duri simul ⁊ aridi.

¶ Positis signis dispōnum capitis: ponit signa vnius orti
a cerebro .s. oculi. ¶ Et videt̄ quodāmō ex h̄ voluisse ab-
breuiare notitiā signoꝝ corporis egri simplr̄ quo ad mē-
bra orta a principalibus. Et diuidit̄ in tres partes. Primo
ponit signa cōplexionū distēperatarū oculi. Scd̄o ponit
q̄d significat magnitudo vel paruitas oculoꝝ. Tertio q̄d
significāt varij oculoꝝ colores. Scd̄a pars icipit ibi (Ma-
gnitudo vero) tertia ibi (Ea vero) Prima in duas. primo
enim sigillatim vniuscuiusq; cōplexionis lapse simplr̄ po-
nit signa: scd̄o ponit vnā regulā generalē. scd̄a ibi (Et le-
duntur quidē) prima posset diuidi in quattuor partes: sed
lego totū simul. ¶ Dicit ergo p̄io q̄ oculi qui apparēt ad
tactū calidi respectu tēperatoꝝ oculoꝝ: ⁊ illi qui facile ⁊ se-
pe ⁊ celeriter mouent̄ ꝓprio motu: ⁊ qui habent venas in
albis siue apparētes sunt calidi supple magis temperatis.
¶ Dicit scd̄o q̄ frigidi sunt ꝯtrarij istis: q̄ apparēt ad ta-
ctum frigidi: ⁊ carent venis apparētibus in albis oculoꝝ:
⁊ tarde ⁊ pigre mouent̄. ¶ Dicit tertio q̄ humidi sūt mol-
les: q̄ faciliter cedētes compriměti ⁊ multe humiditatis.
idest multū abūdantes hūiditate extranea que resudat ab
eis aut in angulis oculoꝝ: aut p̄ modū lachrymarū. ¶ Di-
cit quarto q̄ oculi duri ad tactū ⁊ aridi: q̄ carētes tali hu-
miditate corpulēta sunt sicci. ¶ Causa p̄mi est: q̄ oculi ca-
lidi habent cōplexionē excedentē tēperamentū oculorū in
caliditate: ⁊ illa tactu percipitur: ⁊ q̄ isti multū spiritum ⁊
mollem trahunt ad musculos ipsos mouentes de quibus
paulopost dicam: ⁊ q̄ caliditatis est dilatare: ⁊ multū san-
guinem trahere: eadeo alijs paribus ꝓpter has duas cau-
sas oculi calidi latas habēt venas. ¶ Ex his ad contrariū
conuersio p̄z causa secūdi. ¶ Causa tertij est q̄ humiditas
in re non fortiter coagulata a frigido facit mollitiem: ⁊ q̄
eadem conseruat humiditatē ad humidū mēbrū decurrē-
tem. Ex quibus ꝯtraria ꝯuersio habet̄ causa quarti dicti.
¶ Pro hac tn̄ materia intelligēda: notandū q̄ oculus est
membrū organicū in supremo anterioris capitis situatum
ex septē tunicis tribus humoribus constitutū ad videndū
A finaliter ordinatū. ¶ Est autem oculi figura ad spiciratem
tendens cum quadā planicie in parte anteriori. ¶ Ordo
vero tunicarū ⁊ situs ⁊ nomina hinc cognoscant̄. Nā p̄i-
ma tunica que vocat̄ albū oculi vocatur coniūctiua scd̄m
partē anteriorē perforata in medio foramine rotundo: vbi
apparet illud q̄d vocatur nigrū oculi. ⁊ secūdū partem sui
posteriorē perforat̄ foramine p̄ q̄d transit neruus obticus.
¶ Scd̄a vero tunica quo ad partē anteriorē dicit̄ cornea:
q̄ in colore suo similis est cornu: ⁊ in transparētia: ⁊ scd̄m
partem posteriorē que est versus craneum dicitur sclyroti-
ca: ⁊ hec nō est in anteriori perforata. ¶ Tertia tunica se-
cundum partem anteriorem dicitur vuea: q̄ habet colorē
vue nigre: ⁊ ibi est forata foramine rotundo: vt possint spi-
ritus visibilium ad cristallinū procedere: ⁊ secundū partē
posteriorē dicit̄ secūdina: q̄ similis secūdine in qua fetus
continetur ꝓpter venas que in ea extendūtur. ¶ Quarta
vero tunica secundū partē anteriorē dicit̄ aranea ꝓpter si-
militudinē cū tela aranee: ⁊ secūdum posteriorē dicitur re-
tina: q̄ texitur ex filis nerui admodum retia. ¶ Iste ergo
quattuor integre tunice considerātur ita q̄ prima solū vna
dicatur. Relique vero tres imaginent̄: ac si quelibet essent
due: sicut duo habent noīa. Unū quo ad anteriorē partē:
⁊ vnū quo ad posteriorē: fiuntq; hac cōsideratione oēs in
toto septem. ¶ Sed harū quattuor integrarū. Prima ori-
tur a paniculo cooperiente craneū extra: qui dicit̄ almo-
crati: secūda oritur a dura matre. tertia a pia matre. quar-
ta a neruis obticis. ¶ Humoꝝ autē oculi. Primus qui est
versus exterius est albugineus: qui est similis albugini ⁊
subtili ouoꝝ ⁊ valde clarus: ⁊ locus eius est iter vueam ⁊
araneā: ⁊ transit p̄ foramen vuee vsq; ad corneā. ¶ Scd̄s
est qui dicit̄ cristallinus siue grandineus ꝓpter similitudi-
nem: ⁊ est principalissima pars oculi in qua visio perficit̄:
licet iudiciū de vnitate fiat in incruciatione neruorū obti-
corum: ⁊ iste est in anteriori parte rotundus tendens ad
quandam planiciē sicut est lenticula: ⁊ i posteriori acutus:
vt submergat̄ in vitreo. ¶ Tertius humor est vitreus qui
est similis vitro liquefacto: ⁊ habēs aliquid rubedinis in
quo imergit̄ cristallinus: ⁊ isti duo cōtinētur in tunica q̄r-
ta composita ex retina ⁊ aranea. ¶ Notandū etiā q̄ ocu-
lus mouetur sex musculis: quorū vnus est versus lachry- B
malem domesticā: alius versus siluestrem: tertius sursum:
quartus deorsum: ⁊ duo sunt transuersales ipsum circum-
uoluentes. ¶ Itemq; sunt vnus aut tres musculi secundū
variam opinionem qui ipsos sustentant cū rem aliquam
fixe intuentur. ¶ Duo vero nerui concaui ad ipsos veniē-
tes ferūt a cerebro spiritū visiuū: ⁊ q̄ humores sunt hūidi:
⁊ tunice sunt sicce: ⁊ q̄ntitas humoꝝ abūdat sup̄ quātitatē
tunicarū. ideo oculi sunt cōplexionis frigide ⁊ humide.

Sed solent hic moueri tria ꝓbleumata ⁊ vna du-
bitatio. ¶ Primū probleuma ꝓpter
quid minus rigent oculi q̄ȝ relique extreme corporis par-
tes cū sint valde sensibiles ⁊ frigidi: vt hic dicit̄: ⁊ sumit̄ in
de sensu ⁊ sensato: ⁊ quinto de generatione aīaliū ab Arist.
¶ Hic dicit̄ notādo q̄ sub prima tunica que dicit̄ ꝯiuncti-
ua cōtinetur multa pinguedo scd̄m ꝓportionē magnitudi-
nis mēbri: ⁊ q̄ etiā multi spiritus pro visione ad oculum
mittūtur: Ideo ista pinguedo multū calorē recipit: ⁊ reuer-
berat sicut vestis: ⁊ prohibet a cōgellatiōe ⁊ frigore.

C Propt̄ q̄d minꝰ alijs mē bris ocu li rigeāt.

Secundum ꝓbleuma ꝓpter q̄d si fortiter fricet̄
oculus aut percutiat̄: tūc apparet in
oculo fulgor admodū fulgoris ignis: ⁊ p̄cipue in tenebris
⁊ nō in lumine. ¶ Videt̄ enim ex hoc q̄ opꝫ oculū habere
aliq̄d igneū intus. Hic dicit̄ supponēdo q̄ multa frigida ⁊
humida habent aliqualē lucē vnde sunt apta in nocte ful-
gere. Sed iuxta magnū lumen nō vident̄ fulgida sicut qui-
dam vermes qui dicunt̄ noctiluce: ⁊ oculi gattorū ⁊ putri-
dines quercuum de q̄bus dicitur scd̄o de anima: ⁊ primo de
sensu. ¶ Supponit scd̄o q̄ pupilla siue cornea habet h̄ȝ
fulgorem: parvum tn̄ in homine. ¶ Supponitur tertio q̄
possibile est p̄ motū lucidi ab eo in vna parte ip̄rimi duas
vel plures spēs que simul remanēt. Hoc p̄z esse posse: q̄ nō
subito spēs impressa: ⁊ precipue in oculo deletur: vt appa-
ret: cū diu aliq̄d forte luminosū aspeximus ⁊ vertimus fa-
ciem: videt̄ enim lux quedā esse coram oculis: ⁊ nō ꝓpter
aliud nisi q̄ spēs remansit impressa. Ex his p̄z causa que-
siti. nam cōpresso oculo celeriter pupilla agit in vnam par-
tem cristalline plures species a diuersis sitibus: ⁊ iō appa-

D Propt̄ q̄d si for titer ocu lꝰ fricet̄. fulgor appeat.

ret lux videri maior:cũ enim celeriter mouetur anteq̃ʒ spe cies prima deleatur:secũda in pupilla in alio situ existente cãtur.sicut experientia notat.q̃ si habeamus candelã su pra puteum nõ poterit quiescẽre aqua iuxta parietes circa aquã aliqd videri:sed cõmota aqua:q: in multis partibus fit reflexio:videt̃ ac si lumen maius esset.ꝛ ita ꝓportiona biliter in oculo contingit:ꝛ hec vere est Aristo.in predicto loco sñia.lʒ alias alio modo ipsum sum interp̃tatus.

A Proptẽ qd hũi do exñte oclo cõ seruatio fiat p sic ca exte rius ap plicata.

Tertiũ probleuma ꝓpter qd humido exñ te oculo eius ꝯseruatio fit p sicca exterius applicata vt cũ tucia ꝛ silibus:cũ cõser uatio fiat p simillia. ℭ Dic oꝫ q̃ tunice pilla approximata ꝯseruant̃ que sunt sicce. ℭ Solet aũt queri vtrũ humores oculi sint aiati:ꝛ q̃stio quo ad vtrãq̃ʒ partẽ est probabilis. ℭ Si ergo dicimus eos esse aiatos:tũc dicemus q̃ albu gineus non est ꝓprie superfluitas cristallini nec vitreus eius nutrimentũ:sed dicit̃ albugineus superfluitas:q: nutrit̃ a re siduo nutrimẽti cristalline:ꝛ vitreus dicit̃ nutrimentũ cri stalline:a doctoribus medicine:q: vitreus humor ꝑparat nutrimentũ cristalline. ℭ Motiuũ autẽ q̃ sint mẽbra est: ex hoc q̃ albuginẽ contingit esse egrũ: vt si in eo fit vapor grossus ꝓhibens penetrare speciẽ ad cristallinã: tũc enim cũ cristallina sit egra p cõitate:aliqd erit egrũ p ꝓprietatẽ: ꝛ nõ nisi albugineus: ꝛ q: nihil est egrum nisi animatũ ꝛc. ℭ Si autẽ volumus dicere q̃ nõ est aiatus ille humor di cemus q̃ in tali casu est egra p essentiaʒ cornea ꝛ egritudo est in nũero. Nam est ibi ille vapor ꝯtentus cõnumeratus tanquã pars eius que non debet esse sicut lapis in vesica. ℭ Hec sufficiãt d̃ cõpositiõe ꝛ cõplexiõe oculi ꝑ breuitate. ℭ Nam in tertia tertij plura vidẽda sunt. ꝛ cetera. LIX.

Et leduntur quidẽ a similibus causis sue crasi facile. Iuuantur vero a ꝯtra rijs:sed moderato vsu.

Laurẽ. ℭ Ac leduñt his que tẽperamẽto si milia habent̃:iuuant̃ ꝯtrarijs moderato vsu.

Leoni. ℭ A silib⁹ autẽ sue tẽperature causis facile offen duntur:iuuant̃ autẽ a modico ꝯtrarioꝝ vsu.

ℭ Ponit hic generalẽ regulã significãdi sup oculi cõplexio nem. Et diuidit̃ in duas:ʒ lego sil̃ totũ. ℭ Dicit p̃io q̃ oẽs oculi distẽperati leduñt faciliter a causis silibus sue com plexioni ꝛ iuuantur a contrarijs vsu moderato. LX.

Et hoc cõmune i oi cognitiõe craseos omnis partis meminisse oportet.

Laurẽ. ℭ Sed hoc promiscue de cuiuslibet temperamenti cognitione proditum esse intelligi oportebit.

Leoni. ℭ Sed hoc quidẽ cõmune i omni cuiuscũq̃ʒ par tis tẽperature dignotione oportet meminisse.

ℭ Dicit scd̃o q̃ opʒ istius regule meminisse tanq̃ʒ cõmunis in omni cognitiõe cõplexionis cuiuslibet partis corporis. ℭ Et intelligat̃ regula.q: quilibet oculus distẽperatus fa cilius leditur a causis silibus sue cõplexioni q̃ʒ tẽperatus ab eisdẽ causis ledatur:ita q̃ frigidius oculus facilius le ditur a frigidis q̃ʒ tẽperatus a frigidis. ꝛ nõ q̃ facilius le datur a frigidis q̃ʒ a calidis. Nam scd̃m cõem viam omne mẽbrũ facilius labit̃ ad calidũ q̃ʒ ad frigidũ. ℭ Q, autem iuuet̃ a cõtrarijs moderato vsu:ratio est q: contraria hoc modo approximata reducũt ad tẽperamẽtũ: ꝛ prohibent vlteriorẽ lapsum:vnde vsus moderatus dicit̃:q: est appro ximatio nõ faciẽs subitã mutationẽ. Natura.n.istas nõ su stinet vt dicet̃ infra. Et hoc fit administrando aut ꝯtraria

B remissa:aut in quantitate modica:aut cũ interpolatione. ℭ Notandũ tñ hic q̃ aliquid dicit̃ ꝯtrariũ vel simile duo bus modis.aut virtualiter: aut formal̃r. Formal̃r dicitur aliqd sil̃e:q: habet formã denoiantẽ suã cõplexionẽ consi milẽ cõplexioni corpis lapsi:sicut medicina calida p formã suã dicit̃ similis corpori calido formal̃r.id vero dicit̃ simi le virtual̃r vel dissimile qđ nõ merito forme in eo existentis similis forme corpis est tale:sed merito effectus quẽ de re linquit in corpe hũano sicut exercitiũ ꝛ somnus ꝛ qes ꝛ etiã scd̃m quosdã medicine dicũtur tales ṽtual̃r. ℭ Sil̃e vero formal̃r est duob⁹ modis:q: aut est sil̃e in forma ꝛ gradu sicut calidũ in p̃mo sil̃e calido in p̃io:aut ẽ sil̃e in forma:sʒ in gradu aut intẽsius:aut remissius sicut homini calido in scd̃o ẽ silis medicia cal̃a i tertio:ꝛ medicia calida in p̃io. ℭ Sil̃e ṽo effectiue dr̃ duob⁹ modis:aut i denoiatiõe spãli aut in gradu ꝛ denoiatiõe. ꝛ si mõ p̃io:aut respectu tẽpera ti aut respcũ effect⁹ relinquẽdi i corpe:cũ dr̃ sil̃e:ꝛ sil̃e effe ctiue i gradu dr̃ duob⁹ modis:aut q: i latitudie sue denoia tionis in relatiõe ad tẽpatũ sil̃eʒ gradũ obtinet illi quẽ ob tinet corp⁹ i relatiõe ad tẽpatũ sicut exercitiũ calidũ in p̃io respectu tẽpati diceremus sil̃e effectiue corpi cal̃o i p̃io:q: si cut h corp⁹ dr̃ vt vnũ calʒ respcũ tẽpati.ita illud exercitiũ est calefactiuũ:vt vnũ corpis tpati.lʒ forte h corp⁹ cal̃m in p̃mo idẽ exercitiũ ampli⁹ calefacẽ vel min⁹ scd̃m quosdaʒ. ℭ Scd̃o mõ dr̃ aliqd effectiue sil̃e corpi:q: ẽ tale q̃ illi cor pori applicatũ:cui dr̃ sil̃e ẽ aptũ illud in eadẽ:ꝛ sili dispõne ꝯseruare sic scd̃m aliquos frida i p̃io respcũ corpis tẽpati sũt silia corpi nal̃r cal̃o:vt duo:q: sibi approximata p cor p approximationẽ faciũt h corpus in eodẽ gradu ꝑmanere nõ permittẽdo vlterius labi:lʒ de se caliditatem nõ agant. Et similes distinctiones de contrario dari possunt.

C **His ergo** notatis ꝑ his que breuiter h dici possũt ponunt̃ due ꝯclusiões. ℭ Prima cõcl̃o. oĩs imoderata discrasia est apta ledi facil̃r a sibi sili in for ma effectiue vel formaliter respectu sui vel respectu tẽpera ti:qđ est in gradu eq̃li vel maiori.nã p talia aut cõseruet̃ ꝛ sic ꝯseruat̃ i maiori sit ei⁹ cõplexio minus facil̃r reducibi lis ad tẽperamẽtũ:ꝛ sic ledit̃:aut alterat̃ versus extremuʒ sue distemperãtie magis distans a tẽperamẽto:ꝛ sic etiã le ditur. ℭ Scd̃a ꝯcl̃o.oẽ tale corpus optũ est iuuari vsu mo derato tã formal̃r q̃ʒ virtual̃r talibus siue sint ꝯtraria effe ctiue respectu illius corpis siue respectu tẽperati. Pʒ. q: p talem moderatũ reducũtur versus temperamẽtum.

D Corpo ra quo mõ sint apta a si milibus iuuari.

Sed restat dubitatio vtrũ talia sint apta iuuari a silib⁹ effectiue p̃mo mõ.s.sil̃eʒ denoia tionẽ obtinẽtib⁹ i relatiõe ad tpatũ.sʒ i remissiori gradu.vt corp⁹ calʒ i tertio vtrũ sit aptũ iuuari p medicinã vel exer citiũ qđ respcũ tpati dr̃ calʒ:lʒ min⁹ q̃ʒ i tertio:puta i scd̃o. hoc eni nõ paruã hʒ dubitationẽ q̃ ꝑtinet ad tertiũ.vbi di cem⁹ de ꝯseruatiõe ꝛ reductiõe. ℭ Sil̃r remanet in dubio. vtrũ corp⁹ calʒ i scd̃o a medicia cal̃a in p̃.puta camomilla sit aptũ ledi vel iuuari:ꝛ q: h nõ ẽ huic loco necẽiũ:iõ omit to:sufficit eni Gal.q̃ ista corpa discrasiata p similia in for ma siue ṽtual̃r siue effectiue in gradu tñ intẽsiora facilius ledũtur q̃ʒ tẽperata. ℭ Sil̃r remanet dubiũ vtrũ sil̃e i gra du ꝛ forma alteraret ista vel ꝯseruaret q̃ etiaʒ ad tertium pertinet.ideo vsq̃ʒ ad illum locum relinquũtur. LXI.

Magnitudo vero oculoꝝ cũ ꝓportio ne quidẽ ꝛ opationũ virtute multitu dinẽ subẽ eucratã ex q̃ oculi facti sunt ostẽdit. Que vero sine his multã quidẽ sbaʒ:sʒ nõ eucratũ declat. ℭ Paruitas ocloꝝ ṽo cũ ꝓportiõe qdẽ ꝛ ṽtute opationũ puã qui dẽ:sʒ eucratã declat subaʒ ex qua facti sũt oculi. Cũ nõ ꝓportiõe ṽo q̃dã ꝛ vitio opationũ puã simul ꝛ inutilẽ esse significat substãtiã oculorũ:

Laurē. ¶ Magnitudo oculorū si idonea sit: ⁊ oculus suo munere ⁊ offō probe fungat: multitudinē substātie de qua sunt ꝯfecti bene tēperatā ōndit. Si vero sine his sit: substantie copiā quidē: sed male tēperatā ostēdit. Paruitas oculoꝝ si idonea sit ⁊ oculus suo munere ⁊ officio ꝓbe fungatur: exiguā qdē subāz sꝫ mīme vitiosam designat. Si vō nō ⁊ ꝑuā ⁊ vitiosaz subāz designat.

Leoni. ¶ Magnitudo oculoꝝ quidē: vbi cōcinnitas: ⁊ opationū virtus: multitudinē bene tpate subē ostēdit: ex q̄ sunt ꝯformati que si desint multā qdē subāz: nō tñ bñ tpatā ōndūt. Paruitas vō oculoꝝ: adiūcta qdē cōcinitate: ac virtutū opatione: paucā qdē: sꝫ bñ tpatā subam ōndit: ex q̄ sunt ꝯformati. Si vero sociā habuerint inconcinnitatē quandā: atq₃ operationū vitium: tunc paucā simul: ac vitiosam materiaz ostendūt.

¶ Hic ponit significationes sumptas ex paruitate ⁊ magnitudine. Et diuiditur in duas. ibi secunda (Paruitas vero) ¶ Dicit pmo ꝙ magnitudo oculoꝝ ꝯiūcta cū quadā ꝓportione. idest cū quadā ꝓportiōe aliaꝝ nāliū cōpositiōaliū. i. figure ⁊ situs ⁊ siliū: ⁊ cū virtute bñ opandi taz visionē q̄₃ alias opatiōes nāles est signū ꝙ mā ex qua facti sunt oculi fuit multa in pncipio ⁊ eucrata ⁊ supple significat virtutez informatiuā fuisse fortē. ¶ Et h̄ pꝫ. qꝛ alr hāc māmn nō ita pmutasset vt potuisset ibi eē debita ꝓportio ⁊ ꝑfectio opationis nisi mā fuisset eucrata ⁊ virtus fortis. ¶ Si vō fuerit magnitudo oculoꝝ cū nō ꝓportiōe: qꝛ cū defectu ī alijs naturis cōpositiōis: ⁊ cū vicio vidēdi significat māz fuisse multā. sed nō eucratā: aut supple virtutē non fuisse fortē in oculoꝝ formatiōe: ⁊ hec duo supplemēta q̄ addidi de virtute ideo sunt addenda: qꝛ simili causa supra in signis magni capitis sunt addita: ⁊ h̄ opus ꝑ ea q̄ dicunt est cognitū ⁊c̄.

¶ Paruitas oculoꝝ. Ponit significata paruitatis dicens ꝙ paruitas oculoꝝ cum dicta proportione ⁊ virtute operationū significat materiā fuisse paucā: sed bene cōplexionatam: cū vero fuerit sine istis significat materiā fuisse paucā simul ⁊ inutilem. i. male cōplexionatā: ⁊ cause amborum dictorū sunt manifeste ex parte precedente.

Oculus ꝑuus est melior magno ꝑ visiōe cāda. ¶ Circa hec dicta due cadūt difficultates. Prima qꝛ Ga. suꝑ dixit cerebrū paruū necio eē malū. hic autē nō ponit de oculo sꝫ distinguit. Immo vr̄ ꝙ oculus paruus sit peior magno: qꝛ oīa ꝓportionātur suis pncipijs. cū ḡ a paruo capite oriatur paruus oculus: a magno vō magnus: ⁊ caput paruū alijs paribus sit peius magno. Videt ꝙ oculus paruus sit vlr peior magno alijs paribus. Sed ꝙ oculus paruus sit melior magno ꝑ visiōe cāda ōndit: qꝛ ipse alijs parib⁹ ē magis posit⁹ in ꝓfundo. sꝫ magn⁹ extra: nūc aūt oculi eminētes nō bñ vidēt a lōge: ⁊ oculi ꝓfundi bene visiui sūt eoꝝ q̄ de lōge. vt vult Arist. pmo de hystorijs aialiū: ⁊ qnto de gñone aialiū.

¶ Hic sunt duo modi rñdēdi. qdā eni dicūt ꝑuos ocl'os esse melius visiuos. ⁊ ꝑ ꝯñs meliores magnis: qꝛ plus leditur ocl's ꝑ disꝑsionē visibilis spūs in magnis q̄₃ ꝑ nimiā vnionē q̄ fit in ꝑuis. ¶ Et ad argumēta ad pmū negat similitudo. nā cerebrū dꝫ multū spiritū gñare ꝓ mēbris q̄ ab ipso oriunt. ¶ Itē cū multa debeant simulacra reseruari in eo regrit potius magnitudo: ⁊ plus ipedit ī recto iudicio ꝑ ꝑmixtionē spiritū cū vaporibus. In oculo autē qꝛ non vr̄ integre nisi illud qđ orthogonalr respicit oculū. iō magnitudo nō ꝯfert: nec paruitas obest. ¶ Ad scđm argumentū dr̄ a qbusdā ꝙ ista regula. oīa suis principijs attestantur. intelligit alijs ꝑibus vt posita paritate in magnitudine vel ꝑuitate a cerebro meliori meliora oīa ꝓueniūt: nūc ꝯaūt in arg⁹ ponit disꝑitas: qꝛ ī vno cerebrū ē magnū ī alio paruū. ¶ Hec rñsio nō placet: qꝛ facta cōparatiōe in malicia que sequit magnitudinē ⁊ paruitatē cerebri: ⁊ stent cetera ꝑia. quero vtrū oīa debeāt ī v̄tute ⁊ vitio suis pncipijs attestari. ⁊ vult Gal. ꝙ sic. iō dico ꝙ ceteris parib⁹ nō oꝫ ꝙ a cerebro magno gñet ocl's magn⁹. eq̄li ḡ existe mā pro oculoꝝ gñone meliores gñabit magnū cerebrū alijs paribus: sed nō necessario magnos: cū tñ paruū generabit paruos.

¶ Secūdus modus est plusq̄₃ cōmētatoris volētis absolute oculū magnū stāte ꝓportionabili lapsu esse minus malū paruo ꝑ visiōe. ¶ Ad argumētū cū dr̄ ꝙ paru⁹ alijs ꝑib⁹ est ꝓfundus respectu magni. negat. nā stat eē ꝑuū eminētē: vt pꝫ. ⁊ eodē mō dico ꝙ stat magnū eē ꝓfundū. ¶ Et si querat qs oculus a lōgiori distātia videt alijs paribus ꝓfundus vel medius. Dicūt qdā ꝙ medius. ⁊ cū Arist. dixit ꝙ oculi ꝓfundi sunt apti a longe videre itelligūt respectu eminentiū nō respectu tēperati. ⁊ hoc nō puto verū.

¶ Alius est modus rñdendi cōformiter ad Aristo. ꝙ ꝓfundi magis a longe vidēt mediocriter positis. Et si arguitur cōtra. qꝛ mediocriter positi sunt magis sani in situ alijs paribus. cōcedo. ḡ sunt a longe magis visiui. negat argumētū: sed habēt aliquas ꝑfectiones istū defectū recōpensantes: ꝙ. s. facilius possunt lateralia sine motu colli ꝓspicere.

In oculo tēꝑato melius ꝑficitur visio q̄₃ in distēꝑato. Secunda est dubitatio vtrum in oculo tēperato melius ꝑficiat visio q̄₃ in distēperato. ꝙ sic videt innuere Gal. cum dicit. ꝙ perfectio operationis est signū ꝙ materia fuit eucrata. Et idem vult Auic. 3° tertij. cap'o scđo. Qꝛ nō arguit. qꝛ tūc tēperatus esset acutissimi visus. sed ꝯñs est falsum. nā tunc sequeret ꝙ ꝓpter nimiā acutiē nō posset accidere lesio opationes: qꝛ ista non ꝓuenit a tēperato. modo hoc est falsum: qꝛ ꝓpter nimiam acutiē fiunt imaginationes. vt 3° tertij. tractatu 4°. cap. de imaginationibus. ¶ Hic dicit ꝙ tēperatus oculus est acutissimi visus. Et cū arguit ꝙ ex acutie visus nō sequit nocumentū in opatione visiua concedit consequens. ⁊ cū arguitur. ꝙ nō: qꝛ ex ista accidūt imaginatiōes ꝯcedo. sed negatur ꝙ oēs imaginatiōes sint actio lesa corrupta. ⁊ pꝫ ꝑ Aui. loco allegato. vult ꝙ illi duo modi imaginationū qui apparent habentibus visum supergredientem in bonitate non cōparantur ad nocumentū: idest non sunt actio lesa sicut nec somnia sunt actiones lese. ⁊c̄. LXII.

G(A)lauci vero que sunt s̄m colores sic oportet determinari. Glauci quidem oculi splendentes hūiditate pura ⁊ nō multa luminis splendidi sunt cōtinentia. Nigri vero econtrario. Medij autem sunt s̄m medias causas.

¶ De colore vero ita agendum. Cesius oculus mundo lucidus humore nec multo ⁊ splendidi copia humoris consistit: niger econtrario. Medius vero propter medias causas. Laurē.

¶ Que vero ad colores attinent: ita distinguere oportet. Glauci quidē oculi: qui pura humiditate: ac nō multa prefulgēt: tales sūt ob splēdidi luminis abūdātiā. Ecōtra vero nigri: ⁊ q̄ iter mediā nāz s̄uāt: cās quoq₃ itermedias hñt. Leoni.

¶ Hic ponit significatiōes coloꝝ. Et diuidit in tres. Primo in confuso dicit causas que significātur ꝑ colores oculoꝝ. Scđo causas illas spālius dilucidat. Tertio docet ex hōꝝ dispōne de qbus mentionē fecerat. significare cōpl'ones quasdā oculoꝝ. ibi scđa. (Glaucus vō.) ibi 3ª. (Subtile.)

¶ Primo

¶ Primo dicit tria. p^m est q a q pertinet ad colores ostēdendo eoꝝ figmata opꝫ illo mō determinare: vt statim dicetur. ¶ Dicit scdo. q oculi fiūt glauci: qꝛ fiunt splēdētes pura humiditate. i. pp humiditatē cristallinā q purior est ps oculi a suspluis. & ppter cōtinētiā pauci luminis splēdidi. i. humoris albuginei. quē humorē albugineū ūio vocat lumē splendidum. qꝛ in ipso splēdet lux cristallina. ¶ Dicit 3° q nigri oculi fiūt pp cās ꝯrias. ꝫ medij fiūt pp medio mō se habentes cās. ¶ Nō ergo p̄ sallier circa p̄m dictū q textus iuxta veterē trāslatione est h mō exponēdus. oculi fiunt glauci splēdētis cōtinētia. i. ppter cōtinētiā luminis splēdidi in humiditate pura nō multa. & tūc per humiditatē purā intelligens humorē albugineū nō cristallinū: & puto hāc esse Gal. mētē. l3 p^m modū exponēdi habuerit plusq̄ Cōmentatoꝛ. ¶ Nota 2° circa dictū p̄mū. q h nomen coloratū aliqñ A ipoꝛtat coꝛpus infoꝛmatū q̄litate per se ppie visibili: & nō sine lumine medij imutatiua. ¶ Scdo sumit coloratū p omni coꝛpoꝛe infoꝛmato qualitate per se ppie visibili: qs luce vel coloꝛe. ¶ Et tertio sumit pro infoꝛmato luce vel coloꝛe vel illoꝝ speciebus mō dispoito vt videri possit iuxta ponētes lumē esse visibile: nunc aūt l3 oculi quo ad q̄dā partes s. coniunctiuā & vueam sint isto modo coloꝛati nō intendit. S. de isto coloꝛe: sed de luciditate clara & eius priuatione q̄ C cōmuniter in coꝛpoꝛe diafano considerantur. Oculus ergo hic dicitur coloꝛatus: qꝛ luce vel lumine visu pꝛopꝛie perceptibili participans & albus vel glaucus: quando multū illuminatus apparet eo q lucida & fulgentia cum albo magnam habēt conuenientiam.

B Dic tamen cadunt duo dubia. p̄mū vtrum oculus quo ad humorē cristallinū sit lucidus & videt q nō: qꝛ est organū visus. ergo oꝫ esse denudatū ab oib⁹ per se ppie visibilib⁹. cū recipiēs debeat esse denudatū a nā rei recepte. vt scdo de aīa. imo ppterea q oculus oi visibili q̄litate per se ppie est priuatus dr̄ scdo de aīa. cōmento. 118. q visus percipit visibilia fm totū. tactus aūtqꝫ non pōt tāgibilib⁹ q̄litatib⁹ ex toto esse priuatus percipit tm̄ excellentias. ¶ In oppositū. qꝛ multi oculi in obscuro vident vt cattoꝝ & lupoꝝ. ergo habent lucē medij tenebrosi per se imutatiuā. ¶ Ite3 hoc videt de mente Aristo. in de sensu & sensato volētis q sine lumine interioris oculi nō contingit videre. ergo habēt oculi lumē intrinsecū: & nō nisi in cristallina. igit vnde oꝛit. videt aūt sicut exterius nō sine lumine ita & interius. ¶ Dic rñdent q̄dā q in cristallina oculi humani est lux intrinseca. inde modica vt cū diafaneitate stare possit sicut vident q̄da3 preciosi lapides simul diafani & luminosi. & dicūt cōseq̄nter oculū humanū nō esse oīū3 visibiliū per se perceptiuū: qꝛ nō sūs lucis sur vel sitr lucidi. ¶ Oꝫ aūt Auer. dixit loco allegato. scdo de aīa visuꝫ percipere sua visibilia fm totū intelligūt de visu optime dispositō ad vidēdū. & hic nō est humanus: ꝫ alicuius bruti cuius oculi oino luce priuanī ppria vnde experiētia notat aialia obtusi & mali visus habere oculos lucidos: vt q̄dā aues nocte volātes. ¶ Scda rñsio est. q oculi humani priuant luce ppria quo ad cristallinā: & nō valet argumētū. si in alioꝝ aialiū oculis ista lux ꝓspiciat. ergo est in oculis humanis. ¶ Vel dici pōt in cristallina istoꝝ aialiū nō esse lucē: sed lumē causatū a luce spiritū visibiliū quos habēt ista aialia. ¶ Et ad auctoꝛitatē Arist. dicit cōcedēdo q nō videt sine intrinseco lumine: qꝛ nō videt sine visibili spiritu. & ille illuminat ad intra cristallinā. & hoc puto intellexisse Auer. in tractatu de sensu & sensato. cū dixit oculū nō habere lucem intrinsecā imo sibi ab extrinseco cōicari nō dico ab extrinseco coꝛpoꝛi humano: ꝫ a re que nō est de subā oculi. & hoc modo extrinseca puta a spiritu. ¶ Et ex hoc patet quomodo cum positione Auer. saluatur quedā aialia in nocte videre & cristallinam nullā habere lucē sibi intrinsecā: immo ab extrinseco lucido cōmunicatā.

Oculꝰ q ad huōrē cristallinū sit lucidus cristal.

Et ex his pꝫ qūo scdā dubitatio dupli' saluat. Solet eni queri vtrū cristallinus habeat lumen ab intrinseco vel ab extrinseco: & in quo sunt due pōnes. iuxta nūc dicta. & pꝫ vtriusqꝫ pbabilitas tā dicētiū q nō hꝫ lumē ab intrinseca sibi dispōne. q̄ dicētiū q hꝫ. ¶ Nō 3°. q glaucos grece idē est qd albus latine. Illi g oculi dicunt glauci quos cōiter dicimus albos. & hos vocat Aui. in 3 tertij. videre. ¶ Nota 4° q cōiter glaucedo ex qnqꝫ cōsiderat. p̄imo ex pte tunice coꝛnee q̄ clara & peruia est cā glauci oculi vt sumit 5° de gnōne aialiū. ¶ Scdo ex pte vuee q̄ cuꝫ est modicū nigrū oculū reddit glaucū: vt appet in nouiter natis quoꝝ fere oiū3 oculi sunt glauci. & hec cā sumit 3 tertij. tracta. scdo. ca° de viriditate oculi. ¶ Tertio ex pte albuginei hūoꝛis. vt infra dicet. ¶ Quarto ex pte cristallini: vt ēt dicet infra. & ab istis trī sumit h. S. cās q magis ex hoꝛū3 varietate ꝯtingit. ¶ Qūito sumit ex luciditate spūs aialis ad oculū venietis. S. g ex cā dicta nō nisi cās q̄ ex pte duoꝝ hūoꝝ sumunt assignat. Deinde dicit. LXIII.

Cristalli na qūo ab itrinseco: & ab extrinseco lumen habeat. D E

Glaucus vero oculus: aut pp magnitudinē: aut splendoꝛe3 crystalloidos: aut in summo positionē: aut per subtilis & aquosi humoꝛis qui est fm pupillā paucitatē & puritatē fit: oibus gdē simul conuenientibus sunt glaucissimi. Si vero hec qde3 hoꝛum adfint: hec vero non magis & minus in glaucedine consistunt.

¶ Cesius ergo oculus aut ppter magnitudinē aut splēdoꝛē crystalloidis ita a glacie noīati aut ppensa3 positionē: aut ppter tenuis & aquosi in pupilla humoꝛis paruitate3: mūdiciaqꝫ efficit. Si igit cuncta simul cōcurrant: q̄ maxime cesius reddit. Si vero quedā ad sint: q̄dam desint: magisqꝫ & minus cesius euadit. Laurē.

¶ Glaucus igit oculus fit: vel ppter magnitudinē vel ppter splēdoꝛē humoꝛis: q a grecis cristalloides noīat: vel ppter sitū pminētē: aut ppter tenuis & aquei humoꝛis: q in pupilla existit paucitatē: & puritatē: atqꝫ oibus quidē in vnum cōuenientibus sit glaucissimus oculus. Qꝫ si aliqua adsint: aliqua vero non: tunc maioꝛ: mi ve glaucedo contrahitur. Leoni.

¶ Cās coloꝝ in gnāli enumeratas spālius declarat. Et diuidit in duas. pmo facit h de glauco. scdo de nigro. ibi scdo. (Niger vo.) ¶ Pma in tres. p̄ assignat cās ex pte cristallini. 2° ex pte albuginei. 3° ponit cās graduū diuersoꝝ in glaucedine. ibi 2°. (Aut pp subtile.) ibi 3°. (Oib⁹ qdeꝫ.) ¶ Dicit pmo. q oculus fit glaucus ex pte cristallini duobꝫ ppter aliqd triū. s. aut pp eius magnitudinē aut pp eius splēdoꝛē aut ppter eius positionē in summo. i. valde ppe coꝛneā.

Primo ergo si teneamus q cristallina non hēat lucē de se vr q magnitudo cristalline nullo mō sit cā glaucedinis: imo nigredinis cū nō possit multa ei q̄titas: ita bn̄ illuminari ab extrinseco sicut modica. ¶ Dic dr q cristallina: qꝛ est densa. & cū h multū pura sit cut cristallus multū lumē reflectit. sicut a cristallo posita in directo candele fere tota domus ppter reflexionē redditur luminosa. & cōcedit q multa q̄titas nō ita facit illuminet sicut modica: ꝫ cū illuminat valde magis reflectit. ¶ Secūdo dubitat de splēdoꝛe cristalline qd per illū debeam⁹ intelligere. & iuxta tenētes cristallinā esse lucidā intelligimus F

Cristalli ne magnitudo qūo sit cā glaucedinis.

Cristalli nā cū di cun' ...

Ugo. sup tecb. e

lucidū: qd p lucidū colorē itel ligam⁹. b lucem. Quis sit inter lucem ꝛ splēdorē drīa. Si vero dicimus ꝙ nō habeat lucē de se tunc splēdor cristalline est lumē ab alio sibi cōicatū inde reflexū circūquaqꝫ ꝛc̄.

¶ Aut p subtilis. Ponit cās ex pte albuginei. ꝛ dicit ꝙ oculus fit glaucus aut pp dictas cās. aut pp paucitatē humoris subtilis albuginei. nā h̄ nō est tāte densitatis vt lumē ab eo reflexū cōicet᷑ alijs multis sic lumē a cristallina ꝛ imo penetrat: sꝫ cū est mult⁹ h̄ humor lumē nō pōt ita penetrare. ꝛ cū ē paucus facile penetrat vsqꝫ ad cristallinū ꝛ inde reflexū fortiter totus oculus appet lucidus. ¶ Scd̄o ppter huius albuginei humoris claritatē. i. puritatē vel diafaneitatē: qꝛ tūc ēt min⁹ ipedit cristalline irradiationē. ꝛ hoc p̄cipue hꝫ ver̄ de humore albugineo q est s̄m pupillā. i. q est in directo foraminis vuee qd̄ vocat᷑ pupilla. q̄rto de accīn. cap. 2°.

¶ Sꝫ circa hec ꝯsidera. ꝙ pp p̄mā de istis duab⁹ cāis senū oculi sunt glauci: qꝛ paucificat᷑ in eis humidū subtile aq̄sū.

b ¶ Et si dicat᷑ ꝙ tūc hītantes terras septētrionales ꝛ humidas debēt h̄re oculos nigros: ꝛ habitātes meridionales albos. vt ethiopes ꝛ egyptij. qꝛ i p̄mis istoꝝ mlt̄a ē humiditas albuginea vt notat expientia: ꝛ i scd̄is modica calore mlt̄ū ꝯsumēte. ꝛ h̄ manifeste vr̄ falsū. ¶ Dr̄ ꝙ humor albugine⁹ lꝫ sit mult⁹ in istis septētrionalib⁹ vt in theutonicis ꝛ anglicis. ē tn̄ valde purus ꝛ s̄btilis ꝛ clar⁹. in illis v̄o meridionalib⁹ est sicc⁹ ꝛ grossus ꝛ oppac⁹ calore resoluente s̄btile ꝛ ēt tunica cornea i eis ē oppacior, ex oppaciori sanguie genita ꝛ nutrita: ꝛ iste cāe plꝰ faciūt ad nigrdinē q̄ꝫ paucitas albuginei humoris ad glaucedinē. ¶ Et si dicat᷑ ꝙ in pueris nouiter natis mlt̄a humiditate p̄dn̄cipātib⁹ oculi appent glauci. dr̄ cāꝫ eē ex pte vuee q̄ in eis nō ē adhuc v̄e nigredis: sic appet in folijs arboꝝ cū nasci icipiūt ꝙ tendūt ad albedinē ꝛ postea nigrescūt. ita ē de vuea in pueris q̄ nigrescit cū ad iuuētutē tēdūt. ꝛ h̄ cā assignat᷑ 3° tertij. loco allato. ¶ Ex his pꝫ cā. q̄re glauci nō bn̄ vidēt i loco fortiter illumiato. h̄. n. accidit: qꝛ lumē fortiter in istos oclos ip̄mit pp puritatē eoꝝ. ꝛ iō subtiliat ꝛ dissoluit sp̄ūs ꝛ pp fortē motū multe humiditates elic̄iūt᷑. ꝛ ad oculū cū q̄ꝫtitate multi sp̄ūs aīalis sui caliditate exiccātis mādant᷑. ꝛ qꝛ glauc⁹ valde imutat᷑ a lumine: iō ipedit᷑ ꝑcipere res ꝑ modū coloratoꝝ: cū fortiores motus ipediāt minores q̄ oia nō cōtingūt in oculo nō glauco.

¶ Oib⁹ q̄dē. Hic ponit cās diuersitatis gradnū in glaucedine dicēs: igr̄ ꝙ oib⁹ istis cāis ꝯcurrētib⁹ fiūt oculi glaucissimi. si v̄o aliq̄ ꝯcurrāt ꝛ aliq̄ nō tūc fiūt plus ꝛ min⁹ glauci s̄m exigētiā fortitudis cārū: ꝛ tu ꝯsidera ꝙ hoc est dictū de causis tn̄ ad humores ptinētib⁹, nā ex alijs cāis ēt pn̄t fieri oculi glauci: vt supra dicit᷑ ꝛc̄. LXIIII.

Niger vero oculus fit: aut pp in pfundo positionē: aut pp paruitatē crystalloydis: aut qꝛ splēdidū ꝛ rutilans perfecte nō est: aut q̄m subtile humidum: aut amplius: aut puruꝫ nō est: aut pp q̄dā hoꝝ: aut ppter oia natum est fieri magis ꝛ minus in eis: queādmodū dictū est prius.

Laurē. ¶ Niger oculus aut pp paruitateꝫ cristalloidis ita a glacie noiati aut proin pfundo ppositionē aut qꝛ splēdidus: clarusqꝫ exq̄site nō est aut qꝛ tenuis humor aut abundās aut imundus est aut ppter horuꝫ aliq̄ aut oia fieri solet: atqꝫ ea in re: magisqꝫ ꝛ minus est: vt antea docuimus.

Leoni. ¶ Niger oculus fit: aut ob puitatē cristalloidis aut pp profundū sitū: vel q̄m splēdidus: ac fulgidus exq̄site nō est: vel q̄m tenuis humor: vel superabūdat: vel purus nō existit: vel pp vnā aliquā ex his: q̄s ante diximus cās: aut ppter oēs: fieri consueuit. In ipsis autē magis: ꝛ minus (vt antea diximus) reperitur.

¶ Ponit cās nigredinis ꝛ sine diuisiōe dicit ꝙ oculus est niger aut qꝛ cristallin⁹ humor est nimis posit⁹ in pfundo: aut qꝛ est pauc⁹: aut qꝛ nō est splēdidus ꝛ rutilās aut ex pte albuginei: qꝛ est mult⁹: aut qꝛ nō est clarus ꝛ purus vel pur⁹: ꝛ hec aut oib⁹ istis cāis ꝯcurrentib⁹ aut q̄busdā tn̄. ꝛ hec q̄n oēs vel fortiores ꝯcurrūt faciūt oculū nigriorē q̄n v̄o q̄dā fit niger: sꝫ plus ꝛ min⁹ iuxta cārū exigētiā. ¶ Ex q̄bus plura possunt iferri. p̄m̄ ꝙ oculus glaucus nō est ex glaucedine alicui⁹ determiate ꝯplōnis ostēsiuū cū stet esse humidū ꝛ stet eē siccū. ꝛ sil̄r de calido ꝛ frido: vtplm̄ tn̄ glaucissimi oculi cū habeāt multū cristallinū ꝛ modicū albuginei debent esse sicci ꝛ nigri: qꝛ vtplm̄ denigrant᷑ pp grossitiē ꝛ oppacitatē humoris albuginei. sunt ēt sicci. pꝫ 2° ꝙ ex solo colore nō argulm⁹ sufficiēter sup bonitatē vidēdi absolutā: qꝛ q̄libꝫ color stat cū distēperamento. ¶ Pꝫ 3° ꝙ oculus medij coloris talis exn̄s pp mediocritatē in oib⁹ cāis nimie albedinis sigillariꝫ. est optimi visus: qꝛ est optime san⁹: sꝫ vbi fit pp alias cās nō opꝫ ip̄m bonū h̄re visuꝫ. ¶ Et si q̄rat᷑ quis oculus est melior p visione glauc⁹ aut niger. ¶ R̄n̄sio non pōt dari nisi limitādo cās. vꝫ. glauc⁹ pp multitudinē sp̄ūuꝫ ꝛ pp claritatē albuginei ꝛ claritatē cristalline ꝛ claritatem cornee ꝛ melior nigro. ex cāis oppositis. glaucus v̄o ppter pōnē in sumo aut pp vuee albedinē ex icōplemēto digestionis cārum est deterior ꝛ pp in sūmo positionē saltē quo ad lōge vidēdū. ꝛ tu istas cōparatiōes in alijs per te ꝯsidera. ¶ Ex q̄b⁹ oib⁹ pōt cōcludi cā ppter quā ꝯspiciētes valde lucida sicut solē cecant᷑ q̄nqꝫ ꝛ debilitant᷑ ꝛ p̄cipue glaucos oculos habētes scd̄o ppter qd diu in tenebris morantes vt incarcerati debilitant᷑ in visu ꝛ si subito ad locū multi luminis veniāt cecant᷑. ¶ Causa eni p̄mi est ꝙ lumen est subtiliatiuū ꝛ resolutiuū ꝛ dissolutiuū humidoꝝ. ꝛ iō a multo lumine sp̄ūs dissoluunt᷑ oculi. ꝛ humiditates a motu disgregatiuo ꝛ ebulitiōis mouent᷑. vn̄ sequit᷑ nocumentū vel cecitas ꝛ p̄cipue in oculis multū passiuis qualea sunt glauci. ¶ Cā v̄o scd̄i est: qꝛ ppter lōgā morā in tenebris v̄tus modicū de spiritu trāsmittit ad oculū. ꝛ iō accidit illū infrigidari ꝛ multiplicari loco sp̄ūum in illis porris in q̄b⁹ sp̄ūs recipiebant᷑ ꝛ recipi supflua flegmata. ꝛ modicū remanere sp̄ūs. ita vt aliq̄n sequat᷑ cecitas. ꝙ si visus valde est factus debilis modicis in eo spiritib⁹ existētib⁹. cū forti lumini exponant᷑ subito. sp̄ūs cito dissoluunt᷑ ꝛ iplent᷑ pori humiditate extranea vnde sequit᷑ cecitas.

Sed hic solet q̄ri vn̄ est ꝙ hoīuꝫ sunt q̄dā videntes bn̄ a lōge ꝛ de ppe. ꝛ q̄dā bene de lōge ꝛ male de ppe. q̄dā bn̄ de ppe. ꝛ male de lōge. q̄dā male lōge ꝛ male ppe. hāc diuersitatē notat expientia quo ad tria mēbra. ꝙ aūt q̄dā meli⁹ lōge q̄ꝫ ppe videāt pꝫ ēt de senib⁹ q ab oculis elongāt lr̄as cuꝫ bene videre voluerint. ¶ Hic sunt duo modi dicēdi vn⁹ cōformis p pte Gal. 4° de accīn. cap. 2° supponendo ꝙ in oculis sp̄ūs q ꝯtinet᷑ aut est mult⁹ ꝛ subtilis: aut est mult⁹ ꝛ grossus: aut paucus ꝛ subtilis aut pauc⁹ ꝛ grossus. ꝛ qd subtilē reducit᷑ clar⁹ ꝛ lucidus ꝛ opposita ad grossuꝫ. ¶ Supponit 2° ꝙ ocul⁹ clari vl' subtilis sp̄ūs facile trāsmutat᷑ a lucido. ꝛ fortē trāsmutationeꝫ non tolerat ab eodem. pꝫ. qꝛ est purus ꝛ facil̄r dissoluitur. ¶ Supponit 3° ꝙ lꝫ visibile positū a remotis alijs pib⁹ remissi⁹ imutet oculū q̄ꝫ idē visibile positū ppe. tn̄ ꝯtingit oculū vidērē visibile remotū forti⁹ ꝛ magis imutari a lumie. nā in aere itermedio iter visibile remotū ꝛ oculū pl's de lumie ꝯtinet᷑ q̄ꝫ in aere itermedio iter visibile ppinquū ꝛ oculuꝫ. ¶ Supponit 4° ꝙ respcū cuiuslibꝫ ocli ꝛ determiati visibilis ab eo dat᷑ certa distātia ad quā illud videri pt. in q̄ distā

[Right margin notes: d; e; f; ¶ Propt᷑ qd q̄dā bene vidēt a lōge: ꝛ ppe: ꝛ q̄dā cꝫ.]

tis quo ad q̄sdā ptes nō bñ videret datū visibile pp ppinquitatē ⁊ in q̄busdā nō bñ videret pp lōginquitatē. ⁊ q̄dā est media distātia in q̄ visibile optie vr̄. h̄ p3 expimēto. Cū ḡ dicimus oculū meli⁹ videre remota q̄3 ppinq̄ h̄ nō est absolute intelligēdū: q̄ ad q̄slib3 distātiā meli⁹ videat remota. ⁊ ita cū dicim⁹ q̄ meli⁹ videat ppinq̄: is3 pōt itelligi trib⁹ modis: Unus mod⁹ est q̄ in distātia sibi respcū illi⁹ visibilis videndi approbata min⁹ male videt ea q̄ sunt in remota pte in q̄ pp remotionē nō bñ videt q̄3 illa q̄ sunt in ppinq̄ in qua pp ppinquitatē nō bñ videt. Scd̄s mod⁹ est respcū oculi tēperatiq̄ in remota pte distātie meli⁹ videat absolute q̄3 tēperatus in eadē pte. Uel 3⁹ in eadē relatione ad tēperatū: s3 alio mō imaginādo q̄ in q̄slib3 triū ptiū deterius videat q̄3 tēperatus: s3 q̄ in minori pportione meli⁹ videt in pte distātie sibi pportionatissima q̄3 in pte distātiori q̄3 sit pportio p quā tēperatus in pte sibi pportionatissima meli⁹ videt q̄3 in pte remota de distātia oculo tēperato respcū eiusdem visibilis corrñdēte. Et tūc vult in sūma q̄tuor 3nes. ¶ Prima. q̄ in oculo multi ⁊ subtilis spūs fit visio bona lōginquor̄ ⁊ propinquor̄: ⁊ hec est. G. loco all'ato. ¶ Scd̄a. in oculo pauci ⁊ subtilis spūs nō fit bona visio remotor̄. p3. q̄ pspiciēdo remota a multo medio iter visibile ⁊ oculū illuminato. fortiter immutat'. ⁊ ita a pcipiēdo remoto phibet'. ¶ Tertia 3. oculus multi simul ⁊ grossi spūs videt bñ de lōge ⁊ nō de pe. p3. q̄ idiget forti motu vt subtiliet' ei⁹ spūs. q̄ fortis motus fit cū lōge aspicit. ⁊ nō cū ppe. vt supra declaratū est in vno supposito. ⁊ hec 3⁹ 3clo vr̄ de mēte. G. 4° de accidenti. cap. all'ato cū dixit. ¶ Itē si hūores sunt multi lōginq̄ videbit: nō tñ ea secernet ⁊ exp̄ssius est Aui. 3° tertij. trac. 4°. ca° 2°. cū dixit. ⁊ si est grossus ⁊ plurim⁹ nō deficit ei pscrutatio vidēdi longinquū. ⁊ nō pscrutat' visionē ppinq; ⁊ clare assignat paulo īfra cā3 hic positā cū dixit. ⁊ apud illos q̄ dicūt perulū vebere forma s vidēdi ⁊ reliq̄ cā est q̄ glatialis motus fit fortis cū videt illud q̄d elōgat' ⁊ illud est ex eis q̄ subtiliāt spm̄ grossū3 habitātē in ipso. ¶ Quarta 3. ocul⁹ modici ⁊ grossi spūs male videt longinq̄ ⁊ male ppinq̄: s3 tñ in latitudine ppe distātie sibi respcū dati visibilis corrñdente melius videt de lōge q̄3 de ppe p3. q̄ indiget ēt subtiliatiōe talis spūs. ¶ Ex q̄b⁹ seq̄tur q̄ ille melius videt de lōge q̄3 oculus pauci ⁊ subtilis spūs ⁊ peius de ppe. ⁊ p3 cā pblematis q̄siti ab Aris. 31. pblematū. pblemate. 25. q̄re debiliter videntiū q̄dā visibilia magis approximāt: q̄dam magis elōgāt vt senes. ⁊ pportiōales 3nes istis ponūt ex pte albuginei hūoris variati f̄m multū ⁊ paucū puiū ⁊ turbidum.

¶ Mihi vr̄ q̄ ex fundamēto huius pōnis seq̄ret' q̄ habētes multū spm̄ ⁊ grossū3 si pspicerēt visibilia lōginq̄ q̄ bñ viderent pp spūs subtiliationē: si 3uerterent' ad pspiciendū propinq̄ possent illa meli⁹ videre q̄3 lōginq̄. nā tunc iā spūs est subtiliatus ⁊ ppinq̄ fortius imutāt. ḡ melius poterūt videre ppinq̄. ⁊ f̄m illos facere tales pspicere remota vel luminosa faceret eos potēter videre ppinq̄. ¶ D. hoc vr̄ contra experiētiā. Nā oculi positi in loco obscuro meli⁹ vident remota vt stātes in puteis alijs parib⁹ q̄3 positi in loco luminoso. ḡ nō iuuat eos illuminatio facta ab aere subtiliās spiritus. ⁊ oñs appet in hoib⁹ cuiuslibet maneriei oculorum. ¶ D. q̄ nō fit hoc mō dōm de humore turbido ⁊ grosso ⁊ multo sic isti dicūt de spū multo ⁊ grosso est text⁹. G. 4° de accñti. cap. 2°. dicētis. ¶ Dicam⁹ ḡ si grossior q̄3 op3 efficiatur ⁊ claritas visus ⁊ eius extēsio minuet' vñ remota videre nō poterit ⁊ ppinq̄ secernere nō valebit. ¶ Et vr̄ mens Arist. 5° de gñatione aīalium. caplo pmo.

¶ Uidet' ergo dōm: q̄ ex pte dispōnis spūs3 pōt 3tingere varietas in posse bñ vel male cū certis circūstātijs videre sed aliter q̄3 isti dixerūt. Nā si spūs est multus ⁊ clarus ⁊ tēperate subtilitatis est optimi visus. h̄ vult. G. loco all'ato. Si vo est paucus ⁊ clarus ppinqua videbit bñ ⁊ secernet sine multo lumine: s3 remota nō bñ secernet. ¶ Cā est: q̄ in tali distinctiōe remotor̄ est opportunū oculū moueri sup varias ptes ⁊ figi. ⁊ sic spm̄ visiuū ēt motu locali moueri tali q̄ ad illū seq̄tur eius resol'o cū est modicus. ¶ Itēq̄ si multū est lumē in medio. oculū imutans: vt dixit pcedēs positio: oculus iste eius motū ferre nō pōt: q̄ cito disgregat' ⁊ dissoluit' a luce hic spūs ⁊ modicus ⁊ subtilis exñs. ¶ Et h̄ voluit Auicē. 3° tertij. tracta. 4°. caplo 2°. cū dixit. vez eius. s. spūs. subtilitas cū est supflua nō figit vel alias fert rē luminosam valde: imo fugat eā. s. substātiā subtilē3 spūs lumen clarū ⁊ separat ipsā3 ita q̄ hic oculus in lumine: vel cū motu multi luminis: etiā ppinqua discernere nō pōt. pptereа q̄ a lumie mouet' motu dissolutiuo ipediēte visionē. ¶ Si vero spūs est multus ⁊ grossus ipedit' merito grossitiei: ⁊ iō nō videbit nisi visibile fortiter illuminatum ⁊ fortiter potēs visū3 imutare. ⁊ hoc siue fuerit ppinquū siue remotū: s3 sed remota nō bñ secernet pptr nō clare ⁊ distincte recipere spēs vt faceret tēperatus. ⁊ melius alijs parib⁹ videbit ppinqua q̄3 remota: q̄ fortius ipsū3 imutabunt: sed in hoc differt ab oculo cuius spūs est paucus ⁊ subtilis: q̄ ille nō pōt lōginqua in lumine multo existētia videre. q̄ a lumine ipeditur pptr debilitatē spūs in resistēdo: sed oculus multi ⁊ grossi spūs bene pōt hoc pati ⁊ perscrutari ad hoc vt videat sine lesione. ex illo enim motu subtiliabunt'. ⁊ sic meliorabunt'. ⁊ hoc voluit Auic. loco allegato. cū dixit. ⁊ si est grossus ⁊ plurimus nō deficit ei prescrutatio videndi longinqua: ⁊ cetera non pōt pscrutator: ⁊ hoc in lumine magno posita: ⁊ in ppinquis nō indiget prescrutatione. Sed oculus pauci ⁊ clari hoc nō pōt: ⁊ sic nec ex Auic. nec ex Gal. pōt colligi q̄ iste oculus melius videat longinqua q̄3 ppinqua. si aūt spūs est grossus ⁊ paucus tūc male videt de prope ⁊ male de longe: sed indiget lumine mediocri ⁊ visibili fortiter imutante: ⁊ iō melius videt alijs parib⁹ de ppe q̄3 de lōge. Et si dicat' q̄ oppositū experimur in senibus q̄ elōgant a se lr̄as. ¶ D. q̄ illud nō accidit senibus pptr spūs dispōnē q̄ elongent in videndo. nā q̄ñtūcūq̄ illuminantur. nō vident bñ discurrēdo lr̄as de ppe: sed hoc est pptr corneе rugositatem: vt vult Arist. 5° de gñatione aīa. iam allegato cap. ⁊ si bene consideras huic determinationi ⁊. G. ⁊ Auic. ⁊ apparentia oia cōcordant. pportionali modo possunt fieri rñsiones f̄m varietatem dispōnum humorū3 ⁊ tunicarum. deinde dicit. LXV.

Subtile q̄dez h̄mōi humidū aquosius ⁊ amplius factū humidiorē3 demrat oculum queadmodū si spissius ⁊ minus fiat ficciorem.

¶ Itaq̄3 tenuis hūor si aquosior fit ⁊ abundans humectiorem oculum reddit: queadmodū3 si crassior fit aut incertior ficciorem. Laurē.

¶ Tenuis igitur humor quo magis ad aque naturam accepit: ⁊ supabundat humidiorem oculum ostendit: queadmodū: si crassior: ac minor fiat: ficciorē efficit oculum. Si vero mollior humidiorem: sic ⁊ si plus modico tenuem humorem excesserit ficciorem. Leoni.

¶ Hic ponit sigñationes cōplexionū oculi sumptas ex humor̄ nominator̄ dispōne. Et posset diuidi in duas. Nā pmo dicit q̄ humor subtilis qui est albugineus cū3 fit aquosior ⁊ amplioris q̄ñtitatis tunc significat oculū humidiorē3 alijs parib⁹. p3. q̄ ipse est humidissima pars oculi. ergo per ei⁹ cremētū: ⁊ per hoc q̄d fiat aquosior totus oculus redditur humidior: sed si iste hūor fiat minoris q̄ñtitatis aut fiat grossius per exiccationē: seq̄tur q̄ totus oculus fiat ficcior opposita rōne alior̄ paritate posita. LXVI.

Crystalloides vero siquidē durius sit ficciorē operaꝛ oculū: si vero mollius humidiorē. Ita vero vt si qd superad datur cōtemperātie subtilis ficciorez: si vero deficiat contrarium.

Laurē. ℭ Cristalloides aūt ita dictū ꝙ glaciei similis est Si durioꝛ fuerint ficciorē oculū facit: sint molli/ oꝛ humidiorē. Nec secus si supet tenuis medio critatē hūoris ficciorē: si supereꝛ ecōtrario.

Leonj. ℭ Cristalloides aūt: siquidē durioꝛ extat: ficcio/ rem: si aūt defecerit contrariū.

ℭ Dicit scđo ꝙ cristalloydes siue humoꝛ cristallin⁹ si est du/ rioꝛ significat oculū ficcioremqꝛ ista durities nō potest po/ ni ꝑpter cōgelationē a frido. ⁊ si fiat mollioꝛ significat sub/ stantiā humidiorē aliis semper paribus: sed etiam si iste hu moꝛ cristallinus superaddaꝛ. i. fiat habēs maiorē ꝑportio/ nē ad albugineū. stante aggregati ex ambobus equali quā titate: fit oculus ficcioꝛ qꝛ crescit ꝑportio partiū minus hu/ midarū ad humidiores. si v̀o deficiat. i. fiat minoꝛ ꝑportio humoris cristallini ad albugineū: tūc oculus est humidioꝛ: qꝛ est maioꝛ ꝑportio partiuz humidarum aliis paribus ad sensum datum. ⁊ priscorum canonum cause sunt note. ⁊ al/ tiori arti hec dimitto. I.

De cordis aūt crasib⁹ deinceps dica tur. Prius hoc cōmemorātib⁹ no bis ꝙ vnā quāqꝫ partē calidiorez: aut frigidiorē aut ficciorē: aut hūi/ diorē seipsa factā esse dicim⁹: nō ad aliquā aliā cōparātes. Quātūcūqꝫ eni coꝛ fiat q̄dā nā frigidissimū multo calidius est ſm crasim calidissimo cerebro.

Laurē. ℭ De cordis tēperamēto deinceps agam⁹ id pri us in aīaz reuocātes: vt vnāquāqꝫ ptē aut calidio rē aut frigidiorē aut ficciorē aut humidiorē esse cōparātes: nō ad aliquā aliā sed ad seipsaz dica/ mus. Ita. n. fit: vt coꝛ frigidissimū nā multo ca/ lidius tēperamēto sit q̄ꝫ cerebrū calidissimū.

Leoni. ℭ De cordis autē tpaturis deinceps dīcm est. si prius hec in memoriā reuocauerimus: ꝙ vnā/ quāqꝫ partē seipsa: vel calidiorē: vel frigidiorē: vel ficciorē: vel humidiorē dicimus factā: non alicui rei alteri cōparantes. Utcūqꝫ eni extiterit coꝛ nā frigidius: multo sane calidiorē tēperatu/ rā possidebit calidissimo cerebro.

ℭ Positis signis distēperātiaꝝ cerebri ⁊ oculoꝝ quorūdā. In ista pte supra diuisa. G. ponit signa distēperātiaꝝ cordis. Et diuidiꝛ in duas ptes. Nā pmo ponit intētionē ⁊ quēdā gnā lez canonē. scđo exeqtur. ibi 2⁰. (Calidioris g.) ℭ De p⁰ pte ponit tria. p⁰ est ꝙ deicceps dicemus de crasib⁹. i. de cōplo/ nib⁹ cordis. ℭ Dicit 2⁰ ꝙ an̄ oia debemus memorare istam regulā. ꝙ in isto tractatu de signis cū dicimus de aliq̄ ptiū corpis. ꝙ sit calā vel frida. humida vel ficca: tunc dicimus ipsam esse factā calidiorē aut fridiorē aut hūidiorē aut ficcio rē seipsa. i. tēperata pte vel mēbro sue proprie spēi. v̀bi gra. cū dico coꝛ esse calm intelligo ꝙ est calidus corde tēperato, ⁊ ita de aliis. ℭ Dicit 3⁰ ꝙ cā est ista qꝛ aliter si cōparemus vnū mēbrū ad aliud mēbruz spēi alterius: oporteret dicere oē coꝛ esse calm. ⁊ oē cerebrū fridū. ⁊ sic nō haberemus cō uenientē modū loquēdi de corde discrasiato. ⁊ pꝫ ꝯña pma. qꝛ oē coꝛ licet fieret nāliter fridum q̄ꝫtūcūqꝫ pōt esse fridissi mum: ipm tn̄ est calidus cerebro calidissimo nāliter. oē ergo coꝛ aliis mēbris cōparatū esset calidū: qđ fuit probanduz.

ℭ Circa ptē notādū pmo ꝙ cā ordinis forte, fuit ordo isto/ rū mēbroꝝ in situ qꝛ cerebrū est supra coꝛ. ℭ Circa 2ᵐ dcm̄ nota ꝙ cū dꝛ apud medicos coꝛ esse calm vel aliud mēbꝝ pōt intelligi aliquo triū modoꝝ. vno mō cōparādo ad me/ diū in genere mēbroꝝ qđ est cutis. ⁊ hoc mō graduanꝛ mē bra in cōplonib⁹ suis. pma pmi. cap. de cōplonib⁹ mēbro/ rū. ⁊ pmo ⁊ scđo cōplonū. ℭ Scđo mō intelligiꝛ. ꝙ mēbꝝ datū est denoiandū tale cōparādo ad mediū ꝑprie spēi. i. cō parādo ipsuz ad mēbꝝ tēperatū in spē sua. v̀bi gra. cū dico hoc coꝛ esse calidū: intelligere possum ꝙ est calidus tēperato corde. ℭ Tertio mō intelligiꝛ in cōparatione ad ꝑpriū tem peramētū. sicut v̀bi gra. capto soꝛ. flatico q ꝑpter exercitiū fit calefactus: nos dicemus eius coꝛ esse calidū. ⁊ hoc respe ctu ꝑpriū tēperamēti cordis illius soꝛ. ℭ Ad ꝑpositū. G. h cū dicit mēbꝝ esse calm vel friduz intelligit respectu medii ꝑprie spēi. s. scđo mō. ⁊ causa est: qꝛ cū hic loquaꝛ de lapsi/ bus nālib⁹. Mēbꝝ aūt nō dꝛ lapsuz nāliter respectu cutis: ⁊ nec dꝛ lapsuz nāliter respectu ꝑprii tēperamenti: sed respcū temperati in specie sua: ꝛ ió respectu illius intelligiꝛ hic a. G. B

ℭ Nota 3⁰ ꝙ nālis complexio cordis est calida ⁊ ficca. ſm Ga. ⁊ Aui. ⁊ alios sequētes eos. Calidū eni tactu percipiꝛ: ⁊ vt dꝛ in scđo cōplexionū. ⁊ in libro de malitia cōplonis di/ uerse. sed ficcū indicaꝛ ꝑpter duriciē. ℭ Qꝫ si dicaꝛ ab Ari. C dici mēbrū maxime sanguineū. intelligiꝛ ꝙ in eo plurimus sanguis cōtineꝛ. nō ꝙ sanguis cōplexioni maxime assimile tur. Auer. aūt scđo colliget videꝛ velle coꝛ esse humiduz: ⁊ in hoc nō puto cadere demrationes. Tantū tn̄ cōsiderādū est ꝙ coꝛ multo magis recedit a tēperamēto cutis per cali/ dū q̄ꝫ per ficcū: vel per humidū: si humidū ponaꝛ: ⁊ hoc no tat tactus. ℭ Et si queraꝛ quid est calidius vel coꝛ vel spūs D vitalis in corde existens ⁊ permanēs adhuc nulli membro appropriatus. ℭ Dōm ꝙ spūs generaꝛ a corde: ⁊ hꝫ gra/ dū caliditatis intensiorē: q̄ꝫ habeat coꝛ in substātia sui. qꝛ illū recipit ab alio spū cōmuni: quo mediāte coꝛ agebat ipsum. vel a forma sua intrinseca post gn̄ationē reduxit se ad gra/ dū intēsiorē gradu cordis. ℭ Ultimo nota ꝙ forte esset pos sibile inuenire coꝛ ante mortē per ꝑternālē infridationē: ita infridatū sicut in hoie habente frigidū anhelitū. ⁊ cōtingit reperiri aliqđ cerebrū ita calidū ꝑternām vapora herisipil latū ꝙ cerebruz illud erit illo corde calidius. ℭ Et ió Gal. nō dixit absolute ꝙ coꝛ q̄ꝫtūcūqꝫ fridum sit cerebro q̄ꝫtum cūqꝫ calido calidius. ℭ Sed addit q̄dā nā. qꝛ ipossibile est coꝛ mere nāliter dispositū esse aliquo cerebro nāliter dispo sito minus calidū. Deinde dicit. II.

Calidioris ergo vt ad ꝑpriuz modū re feramus cordis signa inseparabilia q dez ⁊ familiaria hec sunt: magnitudo respirationis: ⁊ pulsus velocitas: ⁊ fre quētia: ⁊ audacia: ⁊ ad actiones ipigrū. Si vero coꝛ ad plurimū veniat caliditatis: furoꝛ est eis ⁊ maniaca ꝯfidētia. Est aūt ⁊ pilosuz eis pectus ⁊ q̄ circa hypocūdria ⁊ his prima. In plib⁹ vero ⁊ totū corpus ca. ex calido corde fit: nisi maxime cōtra opereꝛ epar. Diceꝛ aūt paulo posterius totius corporis cognitiones.

ℭ Calidioris ergo cōpatione ꝑprie moderatio Laurē. nis indicia sunt insepabilia ac ꝑpria: si spiratio magna: ac pulsus velox spissusqꝫ est: si audax hō atqꝫ ipiger est. Qꝫ si caliditas plm augeꝛ: ira

cundus: efferus: furibūdus q; est. Thorax pi‑rea hirsutus maxie q; pectus est: atq; ēt in alys loca quecūq; ppe posita sunt ac magna ex parte totū corpus calidū ex corde calido reddit nisi ie cur admodū cōtra egerit. Sed paulo post om‑nia corporis indicia dicentur.

Leoni. ¶ Calidioris igit cordis: vt admodū qui ei pro prius est atq; cōueniēs: indicia quedā sunt inse‑parabilia: ꝛ ppria: magnitudo respirationis ꝛ pulsus velocitas: ꝛ frequentia: ꝛ audacia: ꝛ ad actiones nā prompta. Qꝫ si multū in caliditate excesserit: tunc furibūda quedā iracūdia ꝛ teme ritas adsunt. Est aūt his thorax hispidus ꝛ pre sertim pectus. ꝛ q̄cūq; illis partes primiores. Magna vo ex parte calidi cordis tēperatura: vniuersum corpus calidum reddit: nisi epar ve hementius obstiterit. Dicemus aūt paulo infe rius totius corporis indicia.

¶ Exequit de signis cōplonū distēperatarꝫ cordis. Et diui‑dit in duas. pmo ponit signa distēperātiarū simpliciū scdo cōpositarū. scda ibi. (Scdm singingiam.) Primo in q̄tuor. ibi 2°. (In frigidiori vo.) ibi 3°. (Siccū vero.) ibi 4°. (Humi dioris.) Primo ponit signa calidi cordis. Et diuidit in septē partes fm septē maneries signoꝝ. 2ª ibi. (Et pulsus.) 3ª ibi. (Et audacia.) 4ª ibi. (Et ad actiones.) 5ª ibi. (Est aūt ꝛ pilo sus.) 6ª ibi. (In pluribꝰ.) ibi 7ª. (Est aūt pectoris latitudo.) ¶ Dicit pmo. q̄ signa inseparabilia ꝛ familiaria cordis ca lidioris: qd̄ est calidū vt referat ad modū ppriū. i. mō quo diximus supra debere intelligi. s. in cōparatione ad cor tēpe ratū sunt ista que dicunt quoꝝ pmū est magnitudo respira

A tionis ꝛc̄. ¶ Ubi notādū q̄ respiratio est motus dilatatio‑nis ꝛ ꝯstrictionis pectoris ꝛ pulmonis: p refrigerio cordis ꝛ spūum eorūq; mūdificatione ab aia per musculū: q est in diafragmate. vel per musculos pectoris factus. Nam sicut pulsus se hꝫ ad receptacula spūs: ita respiratio ad pectus ꝛ pulmonē.

B ¶ Notandū tñ q̄ de organo pncipalr ꝛ ppinq; faciēte respirationē pbl: varie sunt locuti: nā Auer. scdo col liget vult q̄ pulmo sit ille in quo pncipaliter est hec v̄tus anhelādi cōicata a corde ppter cuius vtilitatē pncipalr est a nā inuēta. alr enī si in pulmone non esset hec v̄tus seq̄ret q̄ pulmo violēter ꝛ ab extrinseco moueretur in isto motu. ¶ Uidet tñ hec v̄tus pulmonis: ita colligata cū v̄tute pe‑ctoris dilatatiua q̄ non possit nisi simul cū illa operari: ꝛ iō leso pectore pulmo nō dilatat: ꝛ q2 motus anhelitus scdm ipm est mixtus ex nāli ꝛ volūtario: iō ponēdū est p̄nm nālis motus esse in pulmone ꝛ corde: ꝛ volūtarij in musculis dia fragmatis. s. ꝛ pectoris. ¶ Sed Gal. in libro de vtilitate re spirationis: ꝛ in libello de motibꝰ liq̄dis ꝛ interioꝝ: q̄rto ex presse vult diafragma esse pncipale instrumētū ꝛ imediate efficiēs respirationē sine adiutorio alterius poris efficiētis q̄n dilatatio est pua: vel nālis: ita q̄ musculis mesopleuris nō indiget nec musculis supioribꝰ pectoris a collo venienti bus nisi in magna vel maxia dilatatiōe ꝛ necessitate. ¶ Et hanc sniaꝫ sequit Auic. 3° canonis. fen. x. trac. pmo. cap. 7° de sermone vsi anhelitus: ꝛ hoꝝ rō est: q2 oīs motus loca‑lis in hoie fit per neruos vel villos. ¶ In pulmone autem nullus est neruus: aut villus: q2 oīno sensu caret. ¶ Itē q2 pulmone multū leso: vt in ptisi in q̄ partes pulmonis expu untur nō est notabile anhelitus nocumētū: sꝫ leso diafrag‑mate: q2 perforato statim cōcidit pulmo ꝛ morit hō morte suffocatoꝝ. ¶ Hec est ergo summa vie. Gal. quē seq̄t Aui. 10. tertij. cap. 8. q̄ in anhelitu nāli nō cōcurrit effectiue post diafragma aliud mēbꝝ: nā diafragma eleuat pectus suffi‑ciēter: ꝛ illius eleuationē seq̄tur per colligātiā q̄ hꝫ pulmo eiusdē dilatatio: ꝛ aeris ingressus: ꝛ ecōtrario in depressione. Cū aūt v̄tus diafragmatis est debilis: ꝛ indiget maiori ele uatione: tūc iuuat a musculis mesopleuris. i. medicostalibꝰ ꝛ a musculis superioribꝰ. xj. a collo ꝛ furcula venientibꝰ: ꝛ sic ēt ab inferioribꝰ. s. q̄n multa est necessitas vel alia debili tas.

C ¶ Utrū aūt motus anhelitus sit nālis vel volūtarius: vel mixtus est q̄stio: in qua vr̄ q̄ nō sit volūtarius fm intē‑tionē pmam ois motus anhelitus: vt pꝫ de illo q fit in som no: ꝛ sine deliberatione imo cōtra volūtatis iperiū: vt pꝫ in tussi cū hō tussire nollet. Aliq̄s tñ est volūtarius fm intētio nē pmā sicut ille q fit precepto voluntatis: q2 ille fit per mu sculum mediāte spiritu aiali cōcurrente voluntatis iperio. Motus anhelitꝰ quō vo‑luntarius existat.

D ¶ Sed adhuc restat dubitatio de motu illo q nō est volun tarius fm intētionē pmā vtrū sit dicēdus nālis aut volūta rius: ꝛ vr̄ Gal. q̄ hic motus dicēdus est voluntarius: q2 fit semp a musculo q est instrumētū nāliter subordinatū in mo tu volūtario. ¶ Auer. aūt vult ipsuꝫ esse mixtū: sed magis nālē cū videamus ipsuꝫ fieri: q̄nq; ꝯtra dictamē volūtatis. ¶ Sed sequendo Gal. hec ꝯn̄a est neganda. hic motus fit cōtra volūtatis iperiū: ergo non est volūtarius: ꝛ ego hanc materiā magis declarau pmo pri. caplo de motiua v̄tute: ideo ibi regrat.

E ¶ Ultimo notadum q̄ q2 iste motus est fa ctus ad finē refrigerij cordis: ideo cū cor abūdat multo ca lore: tunc multū dilatant instrumēta anhelitus cōstāte vir tute ꝛ obediēte instrumēto: ad hoc vt multū aeris attraha tur pro euentatione: ꝛ fit anhelitus magnus. Penes autē quid habeat attendi magnitudo in anhelitu ꝛ velocitas ꝛ spissitudo ꝛ contraria: dicendū sicut infra dicemus de pul‑su. ¶ Et similiter vtrum ex corde calido supra temperatuꝫ fiant necessario anhelitus magni veloces: ꝛ frequentes di‑cetur infra. deinde dicit.

¶ Et pulsus. Ponit scdm signū ꝛ est sumptū a pulsu di‑cens q̄ de corde calido respectu tēperati fiunt pulsus velo ces ꝛ frequētes. ¶ Et ita velocitas pulsus: ꝛ frequētia est signū cordis calidioris tēperato.

F ¶ Ubi notādū pmo q̄ lꝫ plures dent pulsus diffōnes: inter oēs tñ cōpletior est Aui. que ponit 2° pmi. summa de pulsibus: ꝛ est hec. Pulsus est motus receptaculoꝝ spūs ex diastole ꝛ sistole cōpositus ad regēdū spūm per aerē attractū: ꝛ sumit in hac diffinitione motus p aggregato ex motibꝰ: ꝛ quietibꝰ ad vnū finē attri butione habētibꝰ. ¶ Qualiter dicimus bellū esse motū: ꝛ peregrinationē in qua multi sunt somni: ꝛ gettes ꝛ ambula tiones intercise esse motū. Nā nullus pulsus est vere motus vnus cōtinuus: sed necessario cōpositus ex diastole ꝛ sisto‑le ꝛ quietibꝰ intermedijs. ¶ Dr̄ autē receptaculoꝝ spūs. s. vitalis: vt apprehēdant vno vocabulo cor ꝛ arterie. ¶ Et dr̄ 3° ex diastole ꝛ sistole cōpositus ad denotādū q̄ nec so‑la dilatatio est pulsus: nec sola cōstrictio: sed aggregatū. Et addit ad regēdū spūm per aerē attractū ad specificādum fi nē ppter quē fit talis motus ab aia: nā saltus cordis: ꝛ tre‑mor eius in q̄bꝰ cor dilatat: ꝛ cōstringit nō dicunt hoc mō pulsus: q2 non fiunt ab aia: vel v̄tute ad regendū spūm per aerē attractū. Cōsidera tñ q̄ spūs regit per aerē attractum multis modis. pmo enī pbibet ab inflāmatione nimia tali aere ipsuꝫ refrigerāte. 2° hic aer permiscet cū fumis q̄n eleuant a sanguine in gñatione spūum: ꝛ cū postea expellit iste aer simul cū eo fumi expellunt qui sine permixtione aeris: non ita fuissent expulsi: sicut accidit de aq̄: cū volumus per eam pānos mundare a sordibus. 3° fm mentē Gal. octauo de iu uamentis membroꝝ ex tali aere aliquis spūs generant: lꝫ hoc nō placet Auer. secūdo colliget. Regitur ergo spiritus per aerē attractū istis tribus modis: quia euentatur cū at‑trahitur ꝛ mundificatur cum expellitur: ꝛ generatur q̄nq; ex parte que retinet.

G ¶ Notādum scdo q̄ cor in sua dilata tione attrahit ab arterijs tā venali q̄ adoxti aerē frigidū m

ꝓ suo refrigerio. Et qñq3 reuocat spūs ad se eos attrahēdo
tpe aie passionū ⁊ debi-litatis: ⁊ resolutionis multe: s3 in sua
cōstrictione pellit in arterias spm̄ vitalē mēbris cōicandu3
sanguinē arterialē: fumū malu3 siue capinosos vapores: ⁊
aerē calefactum qui est factus incōueniens suo refrigerio.
¶ Arteria aūt in sua dilatatiōe ab extra trahit aerē per po
ros suos aptū suo refrigerio: ⁊ a corde trahit fumū capino
su3 aerē calefactū spm̄ ⁊ sanguinē arterialē. Cū aūt cōstrin
git' pellit extra vaporē ⁊ aerē calefactū: ⁊ pellit in cor aere3
frigidū. ¶ Sanguine3 aūt nō expellit sub forma sanguinis
manēte nāliter nisi cū necessitatis vel nisi abundet: sed spm̄
vitalē pellit in mēbroꝝ porrositates. ¶ Ex qb⁹ p3 nō vale/
re hoc argumētū. a. arteria a simili cōstricto esse incipiēs di
latari sicut. b. dilatat' fm oēm dimēsionē magis q̄3. b. omni
rarefactione: ⁊ cōdensatione deducta: ergo plus de frigido
aere attrahit. a. q̄3. b. nec ecōtra: stat eni ipleri pluri spū: vel
sanguine: vel calefacto aere: ⁊ sic nō valet ista ꝯña: arteria.
a. ⁊. b. cu3 suis cōtentis eque resistūt infridationi ⁊ in simili
aere sunt posite: ergo ex eq̄li dilatatione eq̄liter infrigera/
D buntur: nec ecōtra. ¶ Nota 3° impulsu cōiter maxime sex no
tari differētias. s. magnitudinē ⁊ paruitatē: velocitatē ⁊ tar
ditatē. spissitudinē ⁊ raritatē: que sunt tres cōtrarietates: ⁊
pulsus nō noiatur aliq̄ istaꝝ cū absolute ꝓfert' nisi in respe/
ctu tēperati: ita q̄ cū dicimus. a. pulsus est magnus: intelli/
git' respectu tēperati: ⁊ ita de veloci ⁊ frequēte ⁊ sic de op/
positis: df ergo dilatatio pulsus magna: q2 excedit tēpera/
tā dilatationē quo ad oēs dimēsiones: ita. s. q̄ id qd̄ illa di
latatione dilatat' in eius fine est magis dilatatū quo ad lon
gitudinē ⁊ latitudinē ⁊ altitudinē q̄3 tēperatū sibi corespō
dēs sit dilatatū in fine tēperate dilatationis: ⁊ ita cōstrictio
df magna: q2 per eā deducit' cor vel arteria ad maiorē stri/
cturā suorū parietū q̄3 per tēperatā cōstrictionē deducatur
corñdens pars in tēperato corpore. ¶ Si vō fuerit exces
sus respectu tēperati in lōgitudine tm̄ vel vnica aliaꝝ dimē
sionum nō dicet' pulsus absolute magnus: sed lōgus aut la
tus. ¶ Ex qb⁹ p3 pmo cōcedendū esse q̄. a. pulsus quo ad
dyastolē est maior. b. ⁊ tm̄ totū qd̄ attrahit' in ipso est in ma
gna ꝓportione minus eo qd̄ attrahit' in pulsu. b. deducta q̄/
cūq3 cōdensatione ⁊ rarefactione. Et ꝓportionabiliter dic
de cōstrictione. ¶ Seqtur scd̄o q̄ in infinitum modicū ma
gnus est aliqs pulsus maior tēperato. ¶ Sequit' tertio q̄
hic. a. pulsus est minor. b. ⁊. b. nō est maior hoc. a. pulsu eo
dē demōstrato: ⁊ multa talia possunt ex istis inferri: que so/
phismata ego modicū appretio. ¶ Uelocitas vero attēdit'
penes paruitatē tēporis mensurātis vnū integrū motū pul
sus puta dyastolē aut sistolē in cōparatione ad tēpus men/
surās corñdentē motū in tēperato pulsu ⁊ tarditas penes
magnitudinē illius tēporis. Et in hoc aliqui volūt q̄ ita ab
solute dicat'. Aliqui vero q̄ hoc fit in cōparatione ad spaci
um descriptum. ⁊ isti scd̄i verius dicūt: nam aliter nō dare/
tur pulsus in vna parte vnius pulsus differēs in velocitate
cuius oppositū haberis plane a Gal. in libro de differētijs
pulsuum. ¶ In magnitudine aūt non cōtingit in vna parte
vnius pulsus diuersitas. frequētia vero attendit' penes par
uitatē tpis intercepti inter vnū motū ⁊ reliquum apud co/
gnoscētes sistolē: vel penes paruitatē totius tpis intercepti
inter vnā dyastolē ⁊ aliam apud nō cognoscentes sistolem.
3 ¶ Ex quo sequit' q̄. a. pulsus est freq̄ntior. b. ⁊ cōtinue per
vnā horā perseuerabit frequētior: ⁊ tm̄ pluribus vicibus in du
plo in eadē hora dyastolabit. b. q̄3. a. vbi. a. ponat triplum:
vel duplu3 tēpus in motu q̄3. b. ⁊ in qete minus q̄3. b. ita tm̄
q̄ totū tēpus mensurās motū ⁊ quietē in. a. sit duplū ad tē
pus in. b. mensurās motū vnū cū sua quiete corespōdēte.
¶ Notādū q̄rto q̄ causaꝝ pulsus q̄dā sunt accidētales: vt
exercitiū febris ⁊ multa similia: q̄dā vō dicunt' essentiales
⁊ cōtentiue a Gal. ⁊ Auic. ⁊ sunt tres. vna est vtus pulsati/
lis que effectiue cōcurrit: scd̄a est obediētia instrumēti que
cōcurrit dispositiue: nā disponit instrumētū: vt possit virtus
operari. Tertia est necessitas euentādi aut mūdificandi: q̄
necessitates nō sunt nisi calor ita excrescens: vt sit oppor-tu
nū euētari: ⁊ alia est fumi ⁊ vapores quos op3 expellere: ⁊
iste sunt quodāmō cause finales: qa virtus agit: vt istas di/
spositiones remoueat. ¶ Notādum q̄nto q̄ l3 possibile sit K
pulsu3 esse magnum modico attracto aere: tm̄ cōiter in ma/
gna dilatatiōe. multus attrahit' aer. ⁊ id̄o magis satisfit forti
necessitati per pulsu3 magnū q̄3 per mediocrē: ⁊ simil'r ve/
lociter ⁊ frequēter attrahēdo magis satisfit q̄3 si mediocri/
ter alijs parib⁹. ¶ Ex his ergo appet causa q̄re in calidio/
ri tēperato ⁊ multū calidiori cōstante virtute ⁊ obediente
instrumēto pulsus fiunt veloces ⁊ frequētes: nā tūc est ma
gna indigentia euentationis ꝓpter multū calorē: ⁊ mundi
ficationis ꝓpter fumos multos ⁊ malos ⁊ acutos a multo
calore factos: ⁊ id̄o vt illi necessitati satisfiat op3 pulsum esse
velocē ⁊ frequentē: pcipue multo existente calore: vt est in
egro simpliciter propter calorem.

Sed hic dubitatur

vtrū necessario ex corde calidiori temperato fiāt L
pulsus simul magni veloces ⁊ frequētes. Et arguit' q̄ sic.
pmo ex corde calidiori ⁊c̄. fiūt necessario pulsus veloces ⁊
frequentes. ergo ⁊ magni cōstāte virtute ⁊ obediēte instru
mēto: ꝯña tenet: q2 melius satisfit per magnitudinē necessi/
tati q̄3 per aliquā aliā dfiam: ⁊ assumptū p3 in tex. ¶ Con
firmat': q2 pulsus fiunt veloces ⁊ frequētes: vt df in textu.
⁊ respiratio magna: sed pulsus ⁊ anhelitus sibi inuicē pro/
portionant': ergo ēt pulsus sunt magni. ¶ Scd̄o pncipal'r
arguit' sic. necessitate aucta supra tēperamentū pulsus fiūt
frequētes: ergo magni ⁊ veloces: a: t3 ꝯña. q2 vtus constante
vtute ⁊ obediēte instrumēto nō facit frequētiā sine velocita
te ⁊ magnitudine: cū per istas melius satisfaciat: ⁊ sumitur
hoc 2° pmi. summa de pulsib⁹ ca° de his q̄ ꝓueniunt ex cau/
sis cōtētis pulsus: ⁊ assumptū arguit'. sit sor. calidior tēpera
tor: ⁊ sit plato tpatus: alijs parib⁹ in vtroq3 cōstāte virtute ⁊
obediēte instrumēto: ⁊ sit vtriusq3 arteria nūc pmo in ꝯstri
cto esse. Et arguitur sic. citius insurget efficax necessitas in
sor. ⁊ arterijs eius ad euentādū q̄3 in arterijs platonis: ergo
citius dilatabunt' sor. arterie t3 argumētū: q2 stati3 sicut in/
surgit efficax necessitas stāte vtute ⁊ obediēte instr̄o fit dila
tatio. al'r eni nō esset efficax illa necessitas: ⁊ ex cōsequēti ar
guit'. ꝓus incipiēt arterie sor. dilatari: ergo minori tpe quie
scēt: ergo pulsus erit freq̄ntior. ¶ Tertio vtus facit de pos
sibilib⁹ qd̄ est melius cū cōstat ⁊ instrumētū obedit: sed me
lius satisfit necessitati aucte supra tēperamētū per magnitu
dinē velocitatē ⁊ spissitudinē eque ꝓportional'r a tēperamē
to recedētibus sicut necessitas a tēperamēto recedit q̄3 per
solā magnitudinē: ergo vtus facit oēs istas in pulsu differē
tias. Minor p3: q2 pulsus tēperatus est optime quo ad om
nē dfiam ꝓportionatus satisfactioni necessitatis tpate: ergo
cū ille q est eque ꝓportionabil'r recedens fm oēm dfiam a
tpamēto sicut recedit necessitas habeat ad suā necessitate3
quo ad oēm dfiam similē ꝓportionē: nō aūt maior tm̄: seq/
tur q̄ ille est magis necessitati aucte proportionatus: ⁊ per
ꝯñs aucta necessitate supra tpamentū d3 vtus si fortis est ⁊
instr̄m obediens facere pulsu3 eque ꝓportionabil'r quo ad
oēs istas tres dfias augmentatū.

Ex corde calidiori tēpato nō fiunt sil' pulsus magni veloces ⁊ freq̄ntes.

In oppositū

vr esse cōis schola medicoru3: ⁊ vr esse mēs Aui. 2° pmi summa de pul
sib⁹ ca° de his que ꝓueniunt ex causis cōtētiuis pulsus.

In ista qōne

sunt duo modi dicēdi. vnus est sup/
ponēs q̄ ipossibile est cōstāte vtute
⁊ obediēte instr̄o inueniri in pulsu frequētiā tēperamentū
excedentē sine magnitudine ⁊ velocitate tēperamētū exce/
dentib⁹: ⁊ hoc vr posse colligi ex modo loquēdi Auic. loco
allegato qui vr dicere q̄ virtus constās nō facit frequētiā
nisi cū nō sufficit per solā magnitudinē aut magnitudinem

cū velocitate necessitati satisfaceret ꝛ hanc suppositionē ēt
admittūt hoīes alterius pōnis. ¶ Supponit 2° ꝙ q̄ꝫ cito in
surgit in corde vel arterijs necessitas efficax ad euētādū cō
stāte v̄tute ꝛ obediēte instr̄o: tā cito fit dilatatio: aut constri
ctio. hoc pꝫ: q2 si est talis necessitas: ꝛ nō fit dilatatio: ꝛ vir
tus est fortis ꝛ instr̄m est obediēs: ꝛ tūc necessitas illa nō erit
efficax. faceret enī fieri effectū: ergo si est efficax cū illis con
ditionib⁹ fit aut dilatatio aut ꝯstrictio. ¶ Supponit 3° ꝙ lo
quimur de necessitate perseuerāte q̄ nō tollit̄ per vnā euēta
tionē: sed est talis ꝙ perseuerat ēt tpe ꝯstrictionis supra tē
peramētū. ¶ Supponit̄ q̄rto ꝙ loqmur de corde calido re
spectu tpati cōstāte v̄tute ꝛ obediēte instr̄o ꝛ lapsu existēte
ꝓportionabili in corde ꝛ arterijs: nā nō est dubiū ꝙ in cor
de calīo cū v̄tutis debilitate vel istr̄i inobediētia stat pulsū
esse tardū pui ꝛ rar. ¶ Tūc ponit̄ hāc ꝯnē r̄nsiuā. vl̄r ne
cessitate aucta supra tpatū cōstāte v̄tute ꝛ ēt instr̄o obediē
te necessario simul acqrant̄ magnitudo velocitas ꝛ spissitu
do: ꝛ sic ex corde calidiori cū dictis ꝯditionib⁹ ꝓueniūt pul
sus magis veloces ꝛ frequētes. ꝓbat̄ ꝯ. ex tali corde ꝓue
niūt pulsus frequētes. ergo magni ꝛ veloces. ꝯn̄a tꝫ ex sup
positione p̄ª. assumptū ꝓbat̄. sit. a. cor tpato calidius ꝛ. b. tē
peratū: ꝛ sit vtrūqꝫ nūc p̄mo in cōstrictō esse: ꝛ seq̄t ꝙ prius
dilatabit̄. a. q̄ꝫ. b. ꝛ p ꝯn̄s minus gescet. a. q̄ꝫ. b. post sistolē:
ꝛ iō pulsus erit frequētior. assumptū ꝓbat: q2 citius insur
git necessitas efficax ad euētādū in. a. q̄ꝫ in. b. nā. a. ē calidi⁹
ꝛ sp̄us sui sunt iflāmabiliores: ḡ citius acqrit gradū necessi
tatis ad euentādū q̄ꝫ. b. sed q̄ꝫ cito insurgit hec euentādi ne
cessitas efficax tā cito dilatat̄. ḡ citius dilatabit̄: qḋ fuit pro
bādū: q2 tñ magnitudo est magis ꝑceptibilis q̄ꝫ velocitas:
ꝛ velocitas q̄ꝫ spissitudo: iō cōtingit ꝙ istis differētijs eque
ꝓportionabiliter crescentib⁹ p̄us apparēt pulsus maiores
deinde velociores: deinde frequētiores. ¶ Et hoc ēt est ꝙ
eque ꝓportionabil̄r decrescētibus istis differētijs in pulsu
in quo sensibil̄r sunt maiores tpatis ꝛ c̄. quousqꝫ ad tpamē
tū veniāt p̄us desinet pulsus esse sensibil̄r frequētior tpato
deinde sensibiliter velocior: ꝛ tertio maior.

¶ Sed hec pō nō v̄r vl̄r v̄a: sit. n. sor. in cōplōne tpatus: ꝛ sit
tenuis siue gracilis in habitudine respectu tpati: ꝛ arguit̄
sic. pulsus sor. respectu tpati ē maior ꝛ rarior: ꝛ istr̄m ē obe
diens: ꝛ virtus fortior: sꝫ nō ꝓ quolibꝫ augmēto necessitatis
tota raritas depēdet̄: ḡ stabit augeri necessitatē in eo pulsu
exñte raro: ꝛ p ꝯn̄s nō necessario aucta necessitate supra tē
peramētū ꝯstāte v̄tute ꝛ obediente instr̄o fient pulsus ma
gni veloces ꝛ frequētes. assumptū ꝓ maiori est Gal. in cō
mēto pulsuū. cōmento 3° vbi dicit ad l̄ram. ¶ Qui vero te
nuiores maiorē qdē ꝛ rariorē multo: vehemētiorē vero nō
multū. l. habēt pulsum. ¶ Nec pōt intelligi ꝙ hñt rariores
l. minus frequētes q̄ꝫ magnos: q2 Gal. in cōmēto arguit in
oppo^m: ꝛ q2 nēcitas nō est aucta: ꝛ pulsus tñ est maior. Iō
opꝫ pulsū fieri tāto rariorē q̄ꝫto ē maior tpato. Nā al̄r ni
miū fieret refrigeriū. ¶ Et pꝫ ēt ꝙ Gal. loq̄t de tenui in cō
plexione tēperato si qs cōmētū ꝯsiderat. dicit. n. in p̄n° com
mēti. Rursus ꝛ hic tenuiores intelligēdi sine aliqua tali di
spositione. si. n. aut crisi alterata: aut virtute: aut ꝓp aliquā
passionē tenuior fiat cōpositius: versio pulsuū erit: ꝛ nō ad
huc ꝓp solā tenuitatē. Et ꝙ i tali corpore sit pulsus v̄e ma
gnus ꝛ rarus iuxta suā mētē pꝫ p seriē sequētē que ita hꝫ.
¶ Tenuitas ergo ipsa sola s̄m sui ipsius rōnem latiores q
dē regiones arteriaꝝ operat̄: selēuiora v̄o supiacentia corpo
ra magnitudinē sufficientē addit pulsibus. Ubi autē vtiqꝫ
pari manēte vtilitate rariores operat̄: ꝛ auget magnitudi
nē: ꝛ rariores hic necesse ē fieri pulsus in tm̄ in q̄ꝫtum ꝛ ma
iores: maiores v̄o erāt multo. fiēt igit̄ vtiqꝫ ꝛ rariores mul
to. Hec Gal. ¶ Non pōt igit̄ negari qn stante necessitate in
isto tali modicū supra tpamentū addita. in tm̄ vt tota rari
tas nō deperdat̄ qn fiant in corde calidiori tpato cū constā
tia virtutis ꝛ obediētia instr̄i ꝛ ꝓportionali lapsu existe: ꝛ i

corde ꝛ in arterijs: ꝛ necessitate ꝑseuerante: pulsus rari ꝛ p
ꝯn̄s nō frequētes. ¶ Isto vnico argumēto q̄n̄ sūꝫ cōtentus
ꝯ positionē. ¶ Nā ex hoc multos casus poteris cogitare
simul cū his q̄ de tertia positione nostra dicent̄ in qb⁹ con
clusio falsificat̄ apud Auicē. ꝛ docto. ¶ Scḋa positio sup / 2ª pō.
ponit p̄mo ꝙ cōstāte v̄tute ꝛ obedientie instr̄o aliq̄ necessi
tas supra tpamentū est tā modica ꝙ p solū magnitudinis
augmētū sufficit v̄tus illi satisfacere. hec suppō pꝫ: q2 v̄tus
sufficit certū magnitudinis augmētū facere supra tpamen
tū: ꝛ sꝫ per tale augmētū maiori necessitati satisfaceret: q̄ꝫ per
tpatam magnitudinē: ergo stabit aliquā esse necessitatē su
pra tpatā cui per solū magnitudinis augmētū v̄tus satisfa
ceret. ¶ Supponit 2° ꝙ de istis trib⁹ d̄r̄ijs. s. magnitudine
ꝛ velocitate ꝛ spissitudine magnitudo est p quā magis sa
tissit necessitati: ꝛ velocitas est in scḋo loco: ꝛ spissitudo est
in 3° loco. hec est satis clara. ¶ Supponit 3° ꝙ v̄tus potēs
necessitate satisfacere satisfacit per quā potissimas d̄r̄ntias
pōt. facit enī melius de possibilib⁹: sꝫ melius est per pauca
q̄ꝫ per plura eūdē effectū conseq. ¶ Supponit q̄rto ꝙ vir
tus fortis per vnicā d̄r̄iam intēdēs necessitati satisfacere: p
illā satisfacit per quā melius ꝛ fortius alijs paribus neces
sitati satissit. Patet eodē motiuo.

¶ Supponit̄ q̄nto ꝙ q̄n nō pōt p vnicā d̄r̄iam sꝫ p duas tūc
satisfacit p illas duas que magis ad satisfactionē sufficiūt.
pꝫ: vt p̄cedēs. ¶ Tūc ista est p̄ma ꝯ. pōle est alicui⁹ corpo
ris calidioris tpato scḋm cor ꝛ arterias pulsus eē magnos:
nō tñ veloces aut frequētes: hoc p̄mo pꝫ per rōnē: q2 possi
bile est cor esse calidius tēperato: ita tñ modicū vt illi neces
sitati ꝯuenienter p solā magnitudinē satisfieri possit: vt di
xit p̄ma suppositio: ꝛ tūc v̄tus p vnicā differentiā satisface
ret iuxta suppōnē tertiā: ꝛ ista erit magnitudo iuxta q̄rtā:
nā facit p illā p quā melius ꝛ fortius satissit: ꝛ illa ē magni
tudo iuxta scḋā suppōnem. Auctoritate v̄o pōt colligi: q2 a
balneatoꝝ in aqua frigida: ita vt fortificet̄ calor: pulsus est
magn⁹. In velocitate tñ ꝛ frequētia tpatus: vt Gal. in com
mēto pulsuū: ꝛ in leticia pulsus ē magn⁹ ꝛ tardus ꝛ rarus:
ꝛ posset ꝓbari p motiuū ꝯ p̄cedentē pōnē. ¶ Scḋa cōclu
sio acq̄sita necessitate euētādi supra tpamētum stātib⁹ alijs
parib⁹ possibile est solā magnitudinē acqri: pꝫ vt precedēs.
¶ Tertia ꝯ. stat acqri p augmentū necessitatis alijs p̄ibus
solū magnitudinē ꝛ velocitatē. pꝫ. q2 stat augmentū neces
sitatis eē tm̄: vt p magnitudinē solā satisfieri nō possit sꝫ bñ
per magnitudinē cū velocitate. ¶ Quarta ꝯclusio. p conti
nuū augmētū necessitatis supra tpamētū alijs stātib⁹ pari
bus: quousqꝫ acqrant̄ magnitudo velocitas ꝛ frequentia.
Primo acqret̄ magnitudo deinde velocitas. ꝛ 3° spissitudo
h pꝫ ex p̄cedentibus: q2 p̄mo acqrit̄ d̄r̄ia p quā optime sa
tisfit: ꝛ scḋo illa p quā scḋo loco bñ satisfit: ꝛ q2 ista ē veloci
tas: iō scḋa d̄r̄ia q̄ acqrit̄ ē velocitas. 3° vero frequētia acq
rit̄. ¶ Cōtra istā pōnem est rō p̄cedentis positionis: qua ar
guit̄ ꝙ q̄ꝫtūcūqꝫ modica existente necessitate ꝑseuerante su
pra tpamētū opꝫ acqri frequētiā saltem in dyastole: q2 qes
sequēs sistolē est minor in illo q̄ꝫ in tpamento: cū p̄us insur
gat euētādi necessitas efficax alijs parib⁹. ¶ Scḋo ꝯ fun
damētū pōnis arguit̄: q2 nā potēte per solā magnitudinē
satisfacere: tñ aliq̄n facit velocitatē ꝛ magnitudinē. vt ma
gis ꝓportionate satisfaciat. Certū. n. ē ꝙ an̄q̄ꝫ ad maximū
pulsū veniat icipit velocitari: ꝛ ita icipit velocitas acqri ꝓ
pe ꝓ quo adhuc loco eius posset acqri magnitudo.

¶ Tertio seq̄t positio q̄ mihi v̄a v̄r: ꝛ ad mētē Gal. ꝛ aliorū
medicine auctoꝝ: ꝓ qua declaranda supponit̄ p̄ ꝙ dyasto / 3ª pō.
les arteriaꝝ ē facta a v̄tute vitali ad attrahēdū a corde spi
ritū ꝛ sanguinē arterialē: ꝛ fumū capinosum ꝛ aerē calefa
ctū ꝛ a venis nō pulsantib⁹ sanguinē: ꝛ ab extra aere fridū
p poros: ꝛ hec suppō ꝓ q̄libꝫ pte colligit̄ i libello Gal. i vtili
tate pulsus. ¶ Suppositio scḋa. sistole arteriaꝝ fit a virtu
te pulsatili ꝓp expellere fumū ꝛ aerē calefactū extra ꝛ sp̄m

delegare mébris ⁊ venis non pulsantib⁹ ⁊ arterialē sangui
nē in mēbra trāsfundere: hec ēt quo ad oēs ptes colligit lo
co allato. ¶ Tertia suppō dyastole cordis fit a v̄tute vitali
ad attrahēdū aerē frigidū ab arterijs ⁊ sanguinē a venis: ⁊
ad h̄ vt sanguis p̄paratus in spm̄ conuerti trāseat a dextro
cordis vētriculo in sinistrū: hec suppō quo ad oēs ei⁹ ptes
loco allato colligit excepta vltima q̄ colligit 11ᵒ tertij. cap⁰
p̄. Ubi vult q̇ vie q̄ sunt in latere inter vnū vētriculū ⁊ reli
quū dilatant in hora dilatatiōis cordis ⁊ ↄstringunt in cō-
strictione q̄ nō vident dilatari nisi ad hoc vt fiat attractio.
¶ Quarta suppō sistole cordis fit a v̄tute vitali: ad expellē
dū fumū ⁊ aerē calefactū: ⁊ ad cōicandū arterijs spm̄ ⁊ san
guinē arterialē: ⁊ colligit loco allato. ¶ Nota tm̄ q̇ apud
quosdā aerē calefactū ⁊ fumū capinosū in nāli dispōne nō
pellit cor in arterias q̄ nascunt ab arteria adorti: s3 tm̄ in ve
nalē arteriā. ¶ Quidā3 aūt volūt cor in vtrāq3 arteriā hec
talia pellere. ¶ Quinto supponit aerē fridū: q attrahit nō
solū attrahi p cordis vel arteriaꝝ euentationē: s3 ēt p spūs
vitalis gnōnē: ⁊ h̄ colligit in libro de vtilitate pulsus 1 ⁊ ab
Haly. in ↄ¹ᵒ: ⁊ in ↄᵐ pulsnū. ¶ Ex his suppōnib⁹ seqt p̄ di-
latationē arterie vel cordis nō solū fieri pp caloris euētatio
nē: s3 pp spūs gnationē: ⁊ eius ēt sanguis arterialis a corde
⁊ venalis ex venis attractionē. ¶ Seqt scd̄o stāte oino sili
v̄tute ⁊ instri obediētia nō solū posse variari dyastolē pp ca
loris in intensione ⁊ remissiōe varietatē: s3 pp multas alias
cās pp q̄s finaliter fit vt p3 ex suppōne. ¶ Seqt 3⁰ pari stā
te caliditate quo ad gradū: ⁊ multitudinē nō tm̄ esse semp pa
rē dilatādi necessitatē: ⁊ silia corre⁹sequunt de sistole. Et h̄
est vnū de illis in qbus pleriq3 scriptores in hac mā vident
errasse cū nullā ponāt aliā necessitatē dyastolādi nisi calo-
ris euētationē. ¶ Sexto supponit magnitudinē velocitatē
⁊ spissitudinē pportionari aucte necessitati puitatē v̄o rari-
tatē ⁊ tarditatē pportionari diminute necessitati ad istū in-
tellectū q̇ puitas pportionat diminute necessitati: ⁊ silr tar
ditas ⁊ raritas silr magnitudo pportionat aucte necessita
ti: ⁊ silr velocitas ⁊ spissitudo totū intelligēdo sigillati3: hec
suppō est manifesta p se. ¶ Septimo supponit q̇ tpato ma
xime pportionat tpies in q̄lib3 dictaꝝ dñaꝝ pulsus: p3 q2
v̄tus in tēperato di ipedimento ⁊ accidētali dispōne remo
tis facit tēperiem in qualibet istaꝝ cū illa ppor^tm operet
⁊ satisfaciat fini ⁊ necessitati. seqt ppoᵐ. ¶ Octaua supposi
tio. possibile est tā in dispōne nāli q̄3 nō naturali cū tpata ne
cessitate pulsum fieri magnū ⁊ raꝝ ↄstante virtute ⁊ obedi
ente instrō hec suppō. p̄ p3 de pulsu termaꝝ s̄m mentē Ga.
in cōmēto pulsnū supra alleg. q̄ nō pōt glosari: ⁊ p3 de pul-
su leticie in eodē cōmento. ¶ Et pōt saltem de magnitudi-
ne ⁊ raritate colligi ab Aui. 2ᵒ p̄mi. summa de pulsibus. ca⁰
de his q̄ pueniunt ex cāis ↄtētiuis pulsus. vbi dixit q̇ cau
sa raritatis est v̄tus q̄ necessitatē in magnitudine supat. er-
go possibile est virtutē facere pulsum maiorē q̄3 sue necessi
tati correspōdet ⁊ p tūc rariorē: ⁊ q2 hoc nō magis cū vno
gradu necessitatis q̄3 cū tpato: seqt q̇ hoc poterit facere cū
tpata necessitate. ¶ Ex ista suppōne p3 cū p̄cedentibus seq
q̇ ↄstante virtute ⁊ instrumento obediēte. virtus nō neces-
sario facit pulsū quo ad oēm dñam de tā dictis sue necessi
tati. pportionatissimū. nā tpate necessitati solū tpamētū est
pportionatiᵐ in q̄lib3 dictaꝝ dñaꝝ cū stet v̄tutē fortem cū
obediētia instri ⁊ tpamēto necītatis facere pulsum magnū
tardū ⁊ rarū seqt: q̇ stet pulsus in nulla triū dñaꝝ ppor^tm⁹.
¶ Forte dr instrm nō esse obediēs. Cōtra. instrm est obedi
ens dilatatiōi magne. ḡ ēt alijs dñijs nā difficili⁹ est arteriā
multū dilatare q̄3 velociter aut freq̄nter h̄ facere: ⁊ p idē p
bat in illis cāib⁹ v̄tutē esse fortē respcū illi⁹ effect⁹ ig̃ ē pul-
sū magnū velocē ⁊ frequētē facere: nā est fortis ad magni
ficādū: ḡ ēt ad velocitādū ⁊ frequentandū. ¶ Et in hoc vr
tolli vnus alius passus fundamentoꝝ Jacobi de forliuio:
nā vult q̇ ↄstante virtute cū istrumento obedientia semper

pulsus fiāt necessitati pportionabiles q̄ ad quālibet istarū
differentiaꝝ. ¶ Scd̄o seqt q̇ stante virtute: ⁊ obediente in
strumēto nō semp ex necītate minori tpata fit. pulsus puus.
Nā capio tpatū tenue3 cuius pulsus est magn⁹ iuxta dicta
Gal. in ↄmēto allegato: ⁊ rarus: ⁊ seqt q̇ ille pulsus est ali
quāto maior tparo: sed nō p quantūlibet modicū recessum
a tpamento totū illū excessum deperderet. ḡ stat remitti eius
necessitate3 pulsu adhuc remanente magno: ponat ergo: ⁊
seqt ↄ̄. ¶ Supponit nono q̇ magnitudo pulsus velocitas
⁊ frequētia nō solū attendūt penes magnitudinē frequen-
tiā ⁊ velocitate3 dyastoles: sed ambaꝝ simul mutationū. s.
dyastoles ⁊ sistoles. ¶ Hec suppō sumit a Gal. in cōmento
pulsuū illa pte: vbi ↄmētat mām de pulsu somni. Sic. n. di-
xit ad lfam ita ⁊ qcunq3 nō assequūt sistolē arteriaꝝ qde3:
ex sola dyastole dignotiōes faciūt tardū simplr dormiētiū
enūciāt pulsum. hic aūt est nō tardus simplr: s3 s̄m altera3
partē motuū tardus totus aut nō magis tardus q̄3 citus:
ei⁹. n. dyastoles qdē tarda: cita v̄o ē sistoles: huc neutꝝ sim
plr o3 vocare neq3 citū neq3 tardū: ⁊ sicut de tardo ⁊ cito si
ue veloci loqt Gal. intelligēdū ē. de magno ⁊ puo. ¶ Et si
dicat q̇ in introductorio pulsuū Gal. dicit solū s̄m q̄titate3
dyastolis dici pulsu3 magnū aut paruū: nā ita dicit ad lfa3
postq̄3 dedit modū cognoscendi pulsu3 lōgū latū ⁊ altu3 ⁊
magnū absolute ⁊ oppositos dicit: hec qdē sunt q̄ s3 q̄tita
tē dyastoles in pulsu sunt differentie. ¶ Et paulopost dicit.
Que v̄o magnitudinis ⁊ paruitatis s̄m q̄titatē dyastolis.
Dyastoles v̄o nō sine motu ē: vr ergo velle pulsum solū di-
ci magnu3: aut paruum rōne dyastolis ⁊ non rōne sistolis.
¶ Dic dr q̇ Gal. loqt ibi introducēdis qb⁹ sistole nō est co
gnita. ⁊ iō apud illos solū de magnitudine eius loqt: ⁊ non
de magnitudine totius pulsus: ⁊ q̇ hec sit Gal. intētio. P3
ex his q̄ dicunt ab eo cōmento p̄ pulsuum. ¶ Ex hac nona
suppōne seqt h̄ argumentū nō valere qes seq̄ns cōstrictio-
nē. a. pulsus est mior qete sequēte cōstrictionē. b. igit. a. est
frequentior. b. nec e3. ¶ Et in hoc ēt p3 rōnem Jacobi non
pcedere cū arguit q̇ ex corde calidiori necessitate perseue-
rāte pportionabili existente necessitate in corde: ⁊ arterijs
ↄstāte v̄tute: ⁊ obediente instrō sunt necessario pulsus fre-
quentes. Nā arguit. minori tpe qescet talis arteria post si-
stolē: ḡ pulsus erit freq̄ntior. ¶ Decima suppō tam qes se-
quēs sistolē quā qes sequens dyastolem est a nā intenta: p3
p̄ pp vtilitates istas qetes sequētes. Nā pp quiete3 sequen
tē dyastolē aer frigidus tāto tpe tenet q̄tū est opportunū:
ad hoc vt fiat debita refrigeratio: ⁊ debita aeris cū fumis
expellēdis ↄmixtio. ¶ Et fit spūu3 p̄paratio: ad h̄ vt mem
bris qbus demandātur facilius approprientur: ⁊ in corde
fit sufficiens spūu3 gnatio ad trāsmittendū extra. pp qete3
v̄o seq̄ntē ↄstrictionē tā in corde q̄3 i arterijs fit debita san-
guinis arterialis ↄuersio in spm: ⁊ sanguinis venalis attra
cti ad arteriā subtiliatio cū calor acuit: ⁊ in corde fit subti-
liatio sanguinis: vt debite in dilatatiōe trahi possit de ven-
triculo dextro in mediū ⁊ de medio i sinistrū ob illā acutie3
caloris pp ppinqtatē parietū cordis: vel arteriaꝝ ⁊ stricttu
rā loci ↄtinētis factū. ¶ P3 scd̄o hec suppō: q2 in arterijs ⁊
corde sunt villi trāsuersales per se deseruientes quieti cum
seruiāt retentiue: cuius potissima operatio est qes: vt sumi
tur p̄ma p̄mi. doctrina sexta. ¶ Ex qua suppōne seqt hanc
ↄñam non valere eque fortis est necessitas euentādi in. a. si
cut in. b. ⁊ cōtinue post hoc remanebit p̄cise eque fortis cō
stāte virtute: ⁊ instrō dilatādo obediēte: ḡ eque cito dilata-
bit arteria. a. sicut. b. Nā cū eq̄li necessitate euentādi stare
pōt multo maior necessitas tenēdi arteriā in ↄstricto eē. ita
q̇ v̄tus villoꝝ trāsuersaliū qetans arteriā phiberet ne vil-
li lōgitudinales extēderēt ⁊ dilatarēt. ¶ Seqt scd̄o q̇ ma
ior ē necessitas euētādi in. a. q̄3 in. b. ⁊ ↄtinue post h̄. magis
⁊ velocius crescit in. a. q̄3. in. b. ⁊ tm̄ citius dilatabit ab itrin
seco. b. q̄3. a. supposito q̇ in. a. sit cā necessitās ad quietādū

multo maiori pportiõe fortior ꝙ in.b.sit necitas euctãdi maiori i eodẽ. ¶ Et i h pt ꝯphẽdi ali⁹ error i mltĳ argumẽtatõib⁹ Jacobi i hac pulsuũ mã. ¶ Ultio supponit ꝙ necitati tpamẽtũ excedẽti pportõat maior velocior ꝛ freqntior pulsus. h suppõ: pꝫ qꝛ i aliq̃ casu ꝯstãte vtute ꝛ obediẽte instrũo tpate pp solũ necitatis augmẽtũ sil crescũt magnitudo velocitas ꝛ spissitudo: ꝛ ñ nisi qꝛ magl pportionant ꝙ sola magnitudo. Nã vtr⁹ illã possꝫ facẽ i eodẽ casu: ꝗ a pi cuilꝫ maiori necti pportõat aliqlr plꝰ maiõ velociõ ꝛ freqntiõ.

P² ꝫ. His habitis pono tres ꝯnes. Prima necesse est p solũ necitatis augmentũ supra tẽperamentũ ꝙtũcũq꜄ puũ a gradu tpamẽti icipiẽs ꝯstante vtute ꝛ instrũo temperato obediẽte alĳs parib⁹ fieri pulsus magnos veloces ꝛ freqntes: hec ꝯ pbat p auctoritatibus. scõo rõne. p⁹ ẽ auctoritas Gal. i priti lectiõe cũ dicit pulsus velocitas ꝛ freqntia ꝛ dedit magnitudinẽ intelligi p id qd dixit de anhelitu. ¶ Et pꝫ ꝙ vult h eẽ signũ pprium ꝛ iseparabile cordis calioris tpatõ: ꝗ cuilibꝫ tali ꝯuenit merito hui⁹ nisi ex alio fiat varietas. ¶ Scda ẽ auctitas Ga. i introductorio pulsuũ: vbi vult ꝙ pulsus ꝯplonis calẽ sint maiores velociores ꝛ freqntiores. Nã ita dicit ad lrãm. ¶ Quib⁹ nã caliores sũt maiorẽ qdẽ ꝛ citiorẽ ꝛ spissiorẽ mlto supple hñt pulsum. Jdẽ eodẽ lib. Exercitia fm prĩm ꝛ vsq꜄ mẽsurã vehẽmẽtes ꝛ magnos ꝛ veloces ꝛ spissos pulsus opant. ¶ Si ꝗ h faciũt exercitia a pncipio vsq꜄ ad tpamentum vr ꝙ ex omni eque modica itẽsiõe caloris fiat in illis tribus differẽtĳs additio. Jdẽ eodẽ libro. balnea vo calida magnos ꝛ spissos ꝛ citos ꝛ vehemẽtes quoad fuerint moderata: supple faciũt pulsus. Jdẽq꜄ dicit de cibis ꝛ calidis apostemati bus a pncipio: ꝛ expressius autẽ in libro de vtilitate pulsus hãc sniam dicit in his vbis. Qũ q gymnosio exercitat aut balneũ intrat aut corp⁹ ei⁹ qũolꝫ aliter calefit: dicemus. n. anhelitũ velocẽ fieri ac spissum ꝛ magnũ: ꝛ pulsum ei⁹ hac eadem imutatione mutari. Et q ocio vel qete mensuratur: aut corpus suum alr ifridat: anhelitũ ipsius inuenimus rarũ puum ꝛ tardũ pulsumq꜄ ei⁹ silr. ¶ Sed in cõmento pulsuum nõ posset clarius hãc sniam dicere: vbi sic inquit. ¶ Hos aũt ꝯsuetudo ẽ vocare calidos q q̃tuor virtutum: vnã solũ sup alias hñt: hi ꝗ inquantum calidiores eẽrãt sũt itm̃ ꝛ maiores ꝛ citiores ꝛ spissiores hñt pulsus: ꝛ cã est manifesta his q meminerunt eoꝝ que in pmo libro scripta sunt p q̃libet mensura caloris non existente alia varietate. Ubi vult oẽs istas tres dfias acqri. ¶ Jtem hãc sniaꝫ vult Aui. scda pmi. c. de pulsu ꝯplonum: vbi vult ꝙ in cõplone frida declinat pulsus ad latus diminutiõis: sicut paruitas tarditas ꝛ raritas. ergo opposito modo in calã: ꝛ hoc colligit. xi⁹ tertĳ. c. de signis ꝯplonum cordis: vbi expresse in calida ꝛ sicca vult pulsum magnum velocẽ ꝛ freqntẽꝫ: ꝛ in frida puum tardum ꝛ rarum: ꝛ vr ꝗ ista prima ꝯ consona maxime Gal. deinde Aui. sꝫ rõne arguit: qꝛ vtus fortis cũ instrũo pporrõato facit dfias necessitati pportionatissimas: ꝛ tales sunt cum necessitate aucta simul magnitudo velocitas ꝛ frequentia: vt dixit suppositio vltima. ¶ Scdo sic ꝛ suppono si sit possibile ꝙ p augmentum necessitatis a tpamẽto: vt vnũ cum alĳs pibus nõ acqrat nisi magnitudo. Tũc capio sor. in quo pp augmẽtum necessitatis cũ alĳs parib⁹ incipiat pulsus eẽ magnus velox ꝛ freqns: ꝛ sit. a. grad⁹ necessitatis ei⁹: ꝛ arguit sic. p oẽ ꝙtũcũq꜄ puum augmentuꝫ necessitatis supra. a. cũ alĳs paribus crescerẽt simul i eius pulsu magnitudo velocitas ꝛ frequentia. Sed non est aliq rõ pp quã ex quolibet ꝙtũcũq꜄ puo augmento supra gradum. a. debeat simul acqri magnitudo velocitas ꝛ frequẽtia ꝙ in tpato per acqsitionem vnius gradus necessitatis supra tpa^m debeãt ẽt oẽs ille tres dfie acqri. ergo ꝛ p acquisitionẽ vnius gradus supra tempera^m acqrent oẽs ꝛ nõ solũ magnitudo: ꝛ sic argueret de qualibet mensura necessitatis aucte supra tẽperamẽtũ: ergo ex omni tali necessitate augmentata a tẽpera^o incipiẽdo cũ alĳs parib⁹ simul acqrant omnes: qd fuit pbãdum. ¶ Hic forte dr negãdo maiorẽ. l. ꝙ p q̃libet acqsitionẽꝫ necessitatis supra gradũ. a acqrant ille tres differentie. ¶ Cõtra possibile ẽ imo ita ẽ aliquẽ pulsum eẽ ex augmẽtata necessitate maiorẽ velociorẽ ꝛ frequẽtiorẽ alio dato magno veloci ꝛ frequẽti. igit est possibile in pulsu magno veloci ꝛ freqnti p augmẽtũ necessitatis oẽs istas tres ꝯfias acqri simul. non. n. possum⁹ dicere ꝙ ex certo augmẽto necessitatis iã acqrat sola magnitudo aut sola velocitas postq̃ pulsus ẽ factus velox ꝛ frequẽs ex necitate augmẽtata: qꝛ virtus p solã magnitudinẽ nõ poterat satisfacere. Minor pbat ꝙ nõ sit maior rõ de sor. cuius pulsus ẽ magnus velox ꝛ freqns: ꝙ ex q̃libet necessitate augmẽtata alĳs parib⁹ acqrant simul ille tres differentie ꝙ in tpato p acquisitionem necessitatis vt vnũ. Primo. n. nõ põt dici ꝙ virtus in sor. nõ possit in tm̃ magnificare supra magnitudinẽ quã hꝫ vt necessitati ita satisfaceret sicut faciet p triũ dfiaꝝ acqsitionẽ: sed sic in tpato: ꝛ hoc qꝛ vtus i sor. põt aliquãtũ magnificare cum iam dr ꝙ magnificat. possit ꝗ magnificare vt vnũ. tunc arguo. magnitudo vt vnum certo gradui necessitatis sufficit satisfacere: ꝗ posset p solã magnitudinẽ pulsus alicui necessitati satisfacere. ¶ Forte diceret ꝙ qꝛ magnificare supra magnitudineꝫ quam nunc hꝫ sor. erat maioris difficultatis: ꝛ iõ melius fuit cũ magnitudine ꝯiũgere velocitatẽ ꝛ freqntiã: ꝛ nã facit d possibilibus qd meli⁹ est. ¶ Contra h ex respõsione sequit fundamentum põnis esse falsum pbant. n. ꝙ vtus aget sine velocitate: qꝛ qñ põt p vnicã dfiam satisfacere facit per vnicã: ꝛ cũ melius sit per vnã dfiã ꝙ p mltas facere. ¶ Secũdo sic. magnificare vt vnũ supra temperamẽtũ certe difficultatis. ꝗ aliq̃tã velocitatẽ addi sine tãto augmẽto eẽt melius. ꝛ tꝫ argumentuꝫ a simili. ¶ Breuiter ꝗ vis argumẽti stat i isto ꝙ ꝯtigit capere cor calidius temperato ex quo pulsus ꝓueniũt magni veloces ꝛ frequentes: ꝛ ex quolibꝫ puo augmẽto necitatis supra illã quã hꝫ faceret pulsus maiores velociores ꝛ frequentiores: ꝛ ꝗ a pari ita ꝯtingit ex necessitate aucta supra tpamẽtũ cũ alĳs paribus fieri pulsus maiores ꝛ velociores ꝛ frequentiores. ¶ Scda ꝯ pncipalis est ista. non necessario augmẽtata necessitate a tpamento ꝯstãte virtute ꝛ instrũo obediẽte simul acqrunt in pulsu magnitudo velocitas ꝛ frequẽtia ẽt pseuerãte necessitate: ꝛ in corde ꝛ arterĳs lapsu pportionabili existente. pꝫ conclusio supponẽdo ꝙ ex macilentia q acqrit fierent pulsus magni ꝛ rari ꝛ tardi: ꝛ ꝙ p necessitatis acqsitionẽ deberẽt fieri pcise ita veloces ꝛ frequẽtes: ꝙ simul acqsita necessitate ꝛ tenuitate acqrat sola magnitudo. ꝛ possibilitas colligit ex supposĩbus. ꝛ istaꝝ ꝯnũ pma repugnat secũde põni: 2ᵉ vo põni pme. ¶ Tertia ꝯ. non necessario ex quolibꝫ corde calidiori tpato ꝓueniunt pulsus magni. pꝫ: cũ vtus eẽt debilis: vt in febrib⁹: vel cũ instrũm eẽt iobediẽs: ꝛ istis ꝯnib⁹ p breuitate sum ꝯtẽt⁹. G. aũt voluit ꝯnẽ pmã de istis ꝛ argumẽtoꝝ pncipaliũ solutiones sunt manifeste. ¶ Nũc redeamus ad textus expõnẽm: ꝛ sequitur illa pticula ꝛc.

Scda ꝯ

Tertia ꝯ

A ¶ Et audacia. Jn q̃ ponit 2^m signũ dicẽs ꝙ h signũ ẽ audacia. ¶ Ubi nõ ꝙ h nomẽ audacia h sumit p nãli iclinatiõe ad audẽdũ aggressũ terribiliũ plusq̃ oꝫ. Et cã dicti ẽ qm̃ i istis calm cor hñtib⁹ stati sic vt⁹ ꝯphẽsiua ꝯphẽdit victoriã p modũ ꝯueniẽtis spũs mouẽt ad exteriora fm opportunitatẽ psecutõis: ꝛ hic mot⁹ ẽ nãlis: ꝛ sꝫ calĩ spũs magl obediũt. ¶ Scda cã ẽ: qꝛ i istis pp spũum caliratẽ ꝛ leuitatẽ vigor ẽ fortĳ: iõ sperãt supat terribile. ¶ 3ᵃ cã ẽ qꝛ ñ mltũ sũt ꝯsiderãtes i pıculis. nã mlta calitas fac multũ motum spũuꝫ: l mlto ãt motu ẽ mlta pturbatio ꝛ mĩor discretio ꝛc.

¶ Et ad actiões. Põit 4^m signũ dicẽs: ꝙ talis q ẽ cordis calĩ ẽ ipiger ad actões imo pmpt⁹: ꝛ cã ẽ spũuꝫ mobilitas: ꝛ corpis leuitas: ꝛ ꝯsidẽtia supãdi obstacula. ¶ Dic 2ᵒ q̃ ad

hãc prẽ q̃ si ad pl'm caliditatis deuenerit h' cor i illis hoi bus ẽ furor ⁊ maniaca ꝯfidẽtia vbi p̃ furorẽ h' debem⁹ itel ligere irã vehemẽtẽ: qꝛ isti faciliter mouent ad fortẽ irã: nã cũ in ira ꝯcurrat appetitus repellẽdi ꝯtristãs ⁊ feruor ca loris circa cor pꝫ q̃ ex eq̃li appetitu itensiue: multo magis effrenescet sanguis circa cor illoꝝ. ꝓp caliditatem nãlẽ valde intensam: ⁊ illo multum feruente plurima fit perturbatio spũuꝫ cerebri: ⁊ debilitat rõ ⁊ discretio: ⁊ iõ passionẽ sequũ tur aio ⁊ rõne ipedita. ℭ Dñt ĝ isti aptitudinẽ ad furorẽ. i. iram vehem:tem ⁊ maniacã ꝯfidentiã. i. ꝯfidunt superare piculosa ⁊ ardua sine rõne sicut maniaci. i. illi q maniã pa tiunt: ⁊ huius cã ẽ multitudo caloris faciens motiuã vtu tẽ fortẽ: ⁊ paucitas discretiõis: vñ sepissime decipiunt: ⁊ ex hoc intelligit q̃ in corde cal'o est ꝑparatio ad iram. ℭ Di cere ãt qd ẽ fortitudo ⁊ audacia ⁊ ꝓ̃ptitudo p assuefactio nẽ acq̃sita: ⁊ que illoꝝ ꝓprietates nõ ptinet huic loco.

ℭ Est aũt. Ponit signũ qntũ ⁊ ẽ pilositas pectoꝝ maior. s. q̃ꝫ i spato pectore: ⁊ sifr i loco circa hypocũdria. s. sub co stis mẽdosis. Et hui⁹ cã pꝫ ex his q̃ dñr in capitulo de cere bro: nã cũ mã pili fiat p adustionẽ. pꝫ fortẽ calorem multo plurẽ talẽ mãm ꝑparare ⁊ ad loca pectoris mittere q̃ꝫ faci at spatus. cã võ ꝓp quã ptes anteriores i hoie ⁊ aib⁹ sunt pilosiores posterioribus: colligẽda ẽ ab Arist. gñto de aia lium generatione: ⁊ ẽ. qꝛ cor est ⁊ virtualiter ⁊ ƀm situ ꝓpi quius cuti anteriori: q̃ꝫ posteriori ⁊ in posteriori ẽ nuca re frigerans ⁊ situs est rectior ad pectus.

ℭ In pluribus. Ponit signũ sextũ dicẽs q̃ i plib⁹ hñti bus cor calm totũ corp⁹ ẽ calm nisi marie ꝯopet epar. Sꝫ paulopost ẽt dicet: q̃uo cognoscat toti⁹ corpis complexio. ℭ Ubi nota ꝯoperãtiã nõ ẽẽ nisi opõnem vel nisum alteri opõni vel nisui ꝯ̃rium. ℭ Et dantur de ꝯoperantijs pluri me distinctiones: quas nũc ponã breuiter: nã plene de hoc dicet infra. capitulo de signis dispõnuꝫ ꝯ̃pis. ℭ Prima ĝ ẽ ista. ꝯoperantiaꝝ q̃dã est positiua q̃dam ꝑuatiua. ℭ Posi tiua est illa per quã ponit gradus qualitatis ꝯ̃rie q̃litati q̃ꝫ reliquum opat aut corrumpit gradus qualitatis ab alio ꝑ ductus. ꝑuatiua võ ẽ nisus p quẽ impedit alterũ integre i toto aut in pte ab eius actione. ℭ Exẽplũ ꝑmi sicut si cere brum corrumperet p suã friditatem aliquẽ gradũ calitatis factum a corde aut generaret loco eius aliquem calitatis gradũ. exẽplũ scdi sicut si cerebrũ sui friditate ꝓhiberet ali cuius gradus calitatis itroductionẽ: q suo impedimẽto ꝑ ducto a corde ꝓduceret. ℭ Secunda distinctio. ꝯoperãtia rum quedam est mẽbroꝝ inter se. q̃dam i tertio: exemplũ primi. sicut si cerebꝝ ꝯoparet cordi ipm infridando aut ca lorẽ remittẽdo aut itensionem ꝓhibendo: vel eꝫ. exẽplũ se cundi sicut si musculus frigefact⁹ eẽt a cerebro aut cutere influxu cordis supueni:te calefieret. tũc. n. diceremus cere brũ ⁊ cor ꝯopari in 3ᵒ ⁊ de h' logt. G. h'. ℭ Tertia distictio. ꝯoperãtiaꝝ q̃dã ẽ p simplicẽ alterationẽ: q̃dã p trãsmissũ. exẽplũ ꝑmi. sicut si cor ꝓpinqua mẽbra ad q̃ nõ multum ꝑ spiritu trãsmittit p simplicẽ alterationẽ calefacit: ⁊ p illam ifridationi illoꝝ a cerebro ꝯoperat. exẽplũ scdi. sicut si cor p spũm ⁊ sanguinẽ arterialẽ ꝯoperet actioni cerebri quaꝫ faci i 3ᵒ p spũm aialẽ. ℭ Quarta p nũc distictio. ꝯoperãtia rum q̃dam est equãs. q̃dã minuẽs. q̃dã ad ꝯ̃riũ ducẽs. exẽ plũ ꝑmi. si merito influx⁹ cordis musculus eẽt calidus: sed merito influxus cerebri itm̃ reddat fridior q̃ reddit spar⁹. exemplum scdi. sicut si cerebꝝ friduꝫ non sufficeret muscu lum illum ad spamẽtũ duceret: sꝫ tm̃ gradum caloris remit teret: ita q̃ musculus merito illius esset minus calidus. exem plum tertij. sicut si i casu mõ ille musculus ab aliq̃ i tm̃ ifri det: vt nõ obstãte corde fiat fridus respectu spati: ⁊ de hac logt. G. ⁊ de ꝑma dicẽs q̃ ex corde cal'o totuꝫ corp⁹ reddi tur calm nisi maxime ꝯopet epar. ℭ Ultima distinctio. ꝯ operãtiaꝝ q̃dã ẽ a mẽbro p se ꝯoperante: q̃dã p accidens. tũc. n. dicim⁹ q̃ p se mẽbꝝ ꝯopat qñ p ꝑn^m p se ꝓductiuum qualitatis ꝯ̃rie q̃litati mẽbri cui ꝯoperat corrũpit illã aut ei⁹ ꝓductionẽ ipedit: sicut cerebꝝ p suã friditatem remittit calitatem arteriaꝝ a corde ꝓductã: p accñs aũt qñ non ita adiuuat ad q̃litatis itẽsionẽ sicut faceret si eẽt spamẽtũ: lꝫ p nullum ꝑn^m p se ꝓductiuum opposite q̃litatis illam corrum pat aut ei⁹ ꝓductioni resistat: sicut qñ epar super musculos mittit sanguinẽ ⁊ spũm fridiores spatio: q tñ sunt calores musculo: tunc. n. ꝯoperat epar cordi: nõ qꝛ ꝓducat aliquẽ gradum friditatis i musculo p se: sed qꝛ minus adiuuat ad calitatis ꝓductionẽ: quã deberet iuuare spatũ epar. dicim⁹ q̃ est cã infridationis illius musculi: sicut nauta p absentiã est cã piclitatiõis nauis: ⁊ hoc mõ sup habitudine toti⁹ põt epar magis ꝯoperari cordi: q̃ꝫ aliqđ aliud membrum: ⁊ iõ puto lrãm isto mõ exponẽdã: q̃ corde exñte cal'o: vt i plu ribus totũ corp⁹. i. habitudo repñtata in musculis exterio ribus: ⁊ acute ẽ calm: ⁊ h' maxime ẽ veꝝ nisi ꝯopet epar: qꝛ pl'm põt p ꝯoperantiã epatis ipediri: lꝫ qꝛ põt ẽt p alias cãs ipediri: vt cerebri ꝯoperãtia ⁊ alijs: iõ dixit: vt in pluri bus: ⁊ iõ expõ pl⁹ q̃ꝫ cõmẽtatores q ꝯiũgit ly. marie cũ ly. ꝯoperat non vr acceptanda: nã tã modicus põt esse lapsus cordis ad caliditatem q̃ cerebri ꝯoperãtia equaret muscu lorum complexionem. III.

Si autem latitudo pectoris calidi cor dis cognitio: nisi ⁊ huic aliquando ce rebrum maxime cõtraoperetur. Om̃ autem spialis medulle magnitudo ꝓ portionalis est illi plurimum. Et tanta sunt spõ dilia ƀm magnitudinem quanta spialis medul la: itaq̃ꝫ ⁊ spina tota. Coniungitur vero thorax ad posteriorem partem ƀm longitudinem qui dem equalis metaphreno: ƀm latitudinem ve ro cum quadaꝫ proportionali grossitudine spõ dilium coniunctio fit ƀm illam spinam. Cuꝫ ve ro caliditas cordis dominata fuerit augmenta bit thoracem: ⁊ dilatabit ƀm primam genera tionem ꝓportionaliter huius caliditatis. Ideo etiam ⁊ cum in paruo quidem capite thorax po situs fuerit: maxima ƀꝫ cor fit cognitio calidita tis. Quando vero in magno paruus maxime. Et hoc proprium signuꝫ est cordis frigidioris. Si vero ꝓportionem habeat cum capite alijs si gnis determinandum erit de corde: itavt ex tho racis q̃ꝫtitate nil accepturus sis.

ℭ Quinetiam thoracis amplitudo caloris indi cium censetur: nisi cerebrum admodum cõtra egerit. Cum dorsalis magnitudo medulle ma gna ex parte illi ꝓportionetur. Uertebraruꝫ au tem magnitudo tanta: quanta dorsalis medul la: ꝑindeq̃ꝫ tota spina est. Thorax enim adnecti tur dorso veluti nauigium carine: quocirca ne cessario longitudinem habebit parem dorso: latitudinem autem ꝓportionalem corpulentie vertebrarum: vbi pro natura illarum innexus fit. Sed vbi cordis calor exuperans inflet: am plificetq̃ꝫ statim prima origine thoraceꝫ: ꝓpor tionalem calori illius latitudinem obtinebit: ⁊ Laurẽ.

ob eam rem quotiens capite paruo thorax am
plior habeatur: indicium caloris in corde ē ma
ximum. Quoties vero magno capite paruus
existat: id quoqꝫ est indicium frigiditatis in cor
de marie peculiare. Sed si ꝓportionale caput
habeat ceteris inditys definiri cor ipsum opor
tebit perinde quasi de thoracis q̄titate nullum
sis indicium accepturus.

Leoni. ¶ Est quidem ꝛ latitudo thoracis caliditatis in
dicium nisi ꝛ hoc quoqꝫ cerebrū plurimuꝫ ob/
stiterit: qm̄ ei magna spinalis medulla respon/
det: tante vero erunt vertebre: q̄ta ꝛ spinalis
medulla: quare ꝛ spina vniuersa. Cōfigitur ve
ro thorax ad eam spine partem que metaphre
non idest dorsum dr̄: tanq̄ʒ ad carinam nauis:
quare necessario eius longitudo equabitur dor
so: latitudo vero erit ꝑ vertebrarum ratione q̄n
ad ꝓportionem earum crassitudinis fuerit con
stitutus. Cum vero cordis caliditas superans ꝑ
flauerit: ac dilatauerit: in primo sui ortu thora/
cem: erit eiusdem caliditati ꝓportione rn̄dens.
Quare cum caput paruum: thorax autem la/
tus extiterit maximum hoc tibi fuerit cordis ca
liditatis indicium. Cum vero magno existente
capite paruus fuerit: propriꝫssimum hoc erit
cordis frigidioris signum. Si vero capiti fuerit
proportione respondens tunc alijs signis de
corde distingues: ex ipsius thoracis amplitudi
ne nihil assumens.

¶ Ponit signū septimū ꝛ vltimum: ꝛ diuiditur in duas par
tes: in ꝑ ponit itētionē. 2° dat cāʒ dictiꝛ mōs ex hoc signo
arguēdi sup cordis ꝯplōne: ibi 2° (Qm̄ aūt). ¶ Dicit ꝑ ꝙ
latitudo pectoris ē signū caliditatis nisi ꝛ hic .i. in ista ꝯopet
cerebꝝ: vbi ꝑ pectus itelligere debemus cōcauitatem inci
piente a fine colli. terminatā ex pte inferiori circūquaqꝫ ad
diafragma ꝯtinētē cor ꝛ pulmonem ꝑ latitudinem aūt itel
ligimus h̄ ꝛ altitudinem ꝛ latitudinem.

¶ Quoniam autem. Dat cām dicti ꝛc̄. ꝛ diuiditur in
tres. ꝑ ostendit q̄ūo cerebrum in hoc pōt ꝯoperari cordi.
2° q̄ūo cor calm est cā latitudinis pectoris. 3° ex his pōit
mōs arguendi: ex hoc sup cordis ꝯplōnem tam calam q̄
fridam. 2° ibi (Cū vō caliditas) ibi 3°. (Et iō cum). De p̄ma p̄
te dicit p̄mo ꝙ magnitudo spinalis medulle est ꝓportiona/
lis cerebro vtplm: q: spinalis medula a cerebro oritꝛ ꝛ or/
ta attestanꝛ suis p̄ncipijs. ¶ Dicit 2° ꝙ tanta ē magnitudo
spondilium q̄ta ē spinalis medula: ꝛ tota spina est ita ma/
gna sicut spinalis medula: ꝛ cā est: q: spina ꝛ spondiles sūt
nata pp ꝯtinere spinalem medulam: ꝛ ordinata ad finem
debent suo fini ꝓportionari. ¶ Dicit tertio ꝙ thorax .i. pe/
ctus ꝯiungiꝛ ad ptem posteriorem .i. spine: vt fit s̄m lōgitu
dinē eq̄lis methafreno .i. equalr longus vsqꝫ ad metafrenū
.i. diafragma: nā supra dixi ꝙ pectus ex pte inferiori termi/
naꝛ ad diafragma vndiqꝫ. ¶ Dicit q̄rto ꝙ pect⁹ si ꝯsidera
tur s̄m latitudinē ēt eius ꝯiunctio fit s̄m ptem posteriorem
illā .i. ad illā ptem posteriorē: ꝛ hoc cū quadā ꝓportionali
grossitudine spōdiliū: ita ꝙ latitudo ꝓportionaꝛ grossitudi
ni spondilium sicut longitudo ꝓportionaꝛ longitudini co/
rūdem: ꝛ cā est: q: a spōdilib⁹ grossis oriunꝛ coste longe ꝛ
s̄m costaꝝ longitudinem fit pectus latum. ¶ Ex his ergo
pꝫ ꝙ ex magno cerebro sequiꝛ magna nuca. Nucā vō ma
gnā seqtur lōgitudo spondiliū ꝛ grossitudo longitudinē: ꝛ
grossiciē spondiliū sequiꝛ magnū pectus tā s̄m longitudi/
nē q̄ʒ s̄m latitudinē: ꝛ iō ex magno cerebro ꝛ forti seq̄ꝛ ma
gnū pectus: ꝛ eꝯ ex puo puum: hoc ergo mō pōt cerebrum
contra operari cordi in latitudine pectoris.

¶ Cum vero. Dat cām quare latitudo pectoris ē signū
ꝛc̄. dicens ꝙ q̄n caliditas cordis dominata fuerit .i. fuerit ma
ior temperata s̄m primam ḡnonem .i. a principio ḡnonis:
tunc augebit thoracem ꝓportionabilr h̄ꝫ caliditati .i. s̄m ꝓ/
portionem crementi caliditatis: q: caliditatis est dilatare
ꝛ extendere. ¶ Et nota ꝙ hoc signum tm̄ hꝫ locum in cō
plexione naturali ꝯcta a p̄ncipio generationis vel ꝓpemā
cum indurata sunt ossa licet calor augeatur non potest no
tabiliter pectus dilatari.

¶ Iō ēt. Hic ponit .5. modos significādi ex latitudine: vl
strictura pectoris: ꝛ itēdit tres ꝯneoꝛh⁹ q̄n cum paruo ca/
pite pectus est latum tūc est maxima significatio caliditatis
cordis: ꝛ hic intelligaꝛ nō maxima absolute: sꝫ maxima q̄
ex pectoris latitudine haberi pōt: nā pōt eē puū cerebrum
ꝛ ossa grossa: vt dictū fuit supra: ꝛ iō stat hoc signū fallere:
ꝛ pꝫ eā ꝯnis: q: latitudo pectoris tunc vr̄ solum vel quasi
solum a caliditate cordis ꝓcedere. ¶ Scda ꝯ est: ꝙ q̄n i ma
gno capite thorax fuerit paruus ista est maxima significa/
tio friditatis cordis: q: pect⁹ nō deficit a latitudine pp defe
ctū l cerebri: sꝫ pp defectū caloris cordis debentis extēdē.
¶ Tertia ꝯ est ꝙ si pectus ꝓportionaꝛ cerebro in magnitu
dine opꝫ determinare de ꝯplōne cordis alijs signis: ac si
homo nihil ex hoc possit accipere ad significandum calm
vel fridum cor: ꝛ cā est: q: nō est notuꝫ qua cā fiat talis ma
gnitudo an pp cerebꝝ an pp cor. ¶ Hic ergo notāda sunt A
q̄dā noīa in hac pte posita .s. thorax: ꝛ methafrenum: ꝛ spi
nā: ꝑ thoracē itelligimus pectus ad sensum supra datuꝫ: ꝑ
methafrenuꝫ itelligiꝛ diafragma qd̄ ēt vocaꝛ subcinctoriū
ꝛ ē pāniculus itrisecus musculos pectoris circūdās: ꝛ cir
culās os stomachi: ꝛ icipit a pte posteriori in fine spine vbi
oriunꝛ coste vltime: ꝛ ꝓcedit ꝑ extremitates costaꝝ mendo
saꝝ vsqꝫ ad ꝯiūctionē vltimaꝝ costaꝝ veraꝝ: ꝛ dr̄ metha/
frenū q̄n ꝑ suā alterationē ꝑmutās mētē. diafragma vero
dr̄ q̄n distinguēs iter mēbra nālia ꝛ spūalia: ꝛ dr̄ subcincto
riuꝫ: q: sub loco ē vbi poniꝛ cingulū: ꝑ spinā itelligiꝛ aggre
gatuꝫ ex ossibus icipiētib⁹ a craneo ꝛ terminatum ad cau
dā: ꝛ in quoꝝ ossiū ꝯcauitate ꝯtineꝛ nuca vel ꝓprius aggre
gatum ex spondilibus tm̄. seqꝛ textus. IIII.

In frigidiori vero corde pulsus mio/
res sunt competentib⁹: nō tn̄ ex neces/
sitate tardiores: aut rariores.

¶ In corde frigidiori pulsus minor Lauré.
q̄ʒ moderatus est: non tamen tardior necessa/
rio rarior ue.

¶ In frigidiore vō corde pulsus minores erūt: Leoni.
q̄ʒ mō nature cōueniat: non tamen necessario
tardiores: vel rariores.

¶ Positis signis cordis calidi. Ponit Gal. signa cordis fri/
gidi: ꝛ diuiditur in quatuor partes primo ponit signū sum
ptum a pulsu. secundo ab anhelitu. tertio a passionib⁹ aīe:
quarto a quibusdam casibus opōnum nālium. ibi secūda
(Spūs vō) ibi tertia (Tales) ibi quarta (Et nudū) Dicit ꝑ.
G. ꝙ in corde fridiori temperato pulsus necessario sunt mi
nores tpatis: sed non de necessitate tardiores aut rariores.
¶ Ubi nota iuxta oēm viam ꝙ iter differentias pulsus su
peri⁹ narratas magnitudinē: velocitatē: ꝛ spissitudinē diffi/

cilior ē ꝟtuti magnitudo q̄ȝ aliq̄ alia. scđo difficilior ē: velocitas. 3° spissitudo. ¶ Ex h̄ pȝ ꝙ stāte necītate eq̄li si debeant ꝑꝑ ꝟtutis defectū ille tres dr̄ie ꝺꝑdi. p̄ ꝺꝑdit̄ magnitudo. 2° velocitas. 3° spissitudo: ⁊ sl̄r ꝺꝑdunt̄ ꝑꝑ instr̄i iobediētiā. ¶ Nō 2° ꝙ ex corde fridiori oriunt̄ cōiter aliis pib⁹ arterie miores ⁊ duriores: ⁊ ꝑ ꝯn̄s min⁹ obediētes. ¶ Nō 3° ꝙ friditatē cordis seq̄t̄ debilitas ꝟtutis ⁊ p̄cipue vbi sit intēsa. ¶ Nō 4° ꝙ cū ꝟt⁹ necītati nō p̄t satisfacē ꝑ magnitudinē satisfacit velocitate: ⁊ cū nō p̄t velocitate satisfacit frequētia: vt pȝ. ¶ Ex his pȝ cā dicti G. nā corde exn̄te frido tm̄ ⁊ lapsu ꝑꝑortionali i corde ⁊ aliis mēbris necītas ē diminuta. ḡ instr̄o ita obediēte: vt tꝑatū: ⁊ ꝟtute ꝯstāte pl̄rus fiūt pui ⁊ tardi ⁊ rari iuxta ꝺterminata i q̄ōne p̄cedēte. Si ꝟo ꝟtus fiat debilis aut istr̄m iobediēs: tūc ꝯtingit ꝙ ꝟtus nō sufficiēter magnificet ꝑꝑortionabil̄r sue necītati: ⁊ ideo addat i velocitate ⁊ spissitudie: istabit ḡ q̄nq̄ȝ pl̄rus fieri tꝑatos i velocitate ⁊ tarditate: ⁊ puos aut ēt veloces: ⁊ freq̄ntes: ⁊ puos: ⁊ q² h̄ poterat satis accidere i corde multū tꝑato fridiori: iō vult Ga. ꝙ nō necīo i eo corde ꝺ q̄ hic loq̄mur fiant pulsus tardi: aut rari: si tn̄ diminuat̄ a tꝑato gradu necessitatis ꝯstāte ꝟtute ⁊ istr̄o obediēte tꝑate aliis pib⁹ fiūt pulsus pui sil̄r ⁊ tardi ⁊ rari: ⁊ h̄ vult Aui. 2° p̄mi. summa ꝺ pulsib⁹. c. de pulsu ꝯpl̄onū dicit. n. in ꝯpl̄one ꝟo frida ꝺclinat pulsus ad p̄tē diminutiōis sic ꝑꝑrie ē puitas tarditas ⁊ raritas. ¶ Et pȝ ꝯformiter dicēdo cū q̄ōne ꝺ corde calidiori ꝯcedēdū eē ex corde fridiori tꝑato ꝯstāte ꝟtute obediēte instr̄o ⁊ diminutiōe necītatis ꝑeuerāte pulsus fieri magnos tardos ⁊ raros. ¶ Pȝ 2° nō eē verā pōnē dicētē ꝙ diminuta necessitate a tēꝑa° cū ꝯstātia ꝟtutis: ⁊ obediētia instr̄i necessario primo ꝺꝑdat̄ frequētia. 2° velocitas. 3° magnitudo nec pōnē dicētē ꝯuersum ordinē: nec ēt pōnem generaliter ponentem cū istis conditionibus necessario simul omnes deperdi. V.

Piritus vero siquidem tanto minor thorax sit q̄to cor frigidius pulsibus est ꝑꝑortionalis. Si vero thorax maior fuerit ſm q̄ntitatē friditate cordis: nō minorē tn̄ sed tardiorem declarat natura.

Laurē. ¶ Spiratio vero vbi tanto minor thorax extitit: quāto cor frigidius pulsui proportione r̄ndet. Ubi ꝟo maior fuerit q̄ȝ friditatis q̄ntitas postulet: non solum minorem sed etiam tardiorē: rariorem q̄ȝ naturam ostendit.

Leoni. ¶ Respiratio aūt: siq̄dē tanto thorax minor extiterit: q̄to cor fridius: pulsibus erit proportionalis. Si vero maior fuerit: q̄ȝ pro frigiditatis vehementia: non minorem tm̄: sed ēt tardiorē: ⁊ rariorem naturam ostendit.

¶ Nūc ponit signa sumpta ab anhelitu dicens ꝙ anhelit⁹ si thorax. i. pect⁹ ē tāto mior mediocri q̄to ē cor tꝑato fridi⁹ erit ꝑꝑortiōalis pulsui: q² necīo pu⁹ mō tn̄ necīo tard⁹ ⁊ rarus ⁊ cā ē eadē q̄ ibi. sȝ si thorax fuerit maior ſȝ q̄ntitatē. i. fuerit latior q̄ȝ corr̄ndeat q̄ntitati caloris cordis: tūc declarat anhelit⁹ nō tm̄ minores debere fieri: sȝ merito hui⁹ tardiores: ⁊ cā hui⁹ ē: q² ex eq̄li eleuatiōe multo plus de frido aere attrahit̄: ⁊ iō oȝ ꝙ cū illa q̄ntitas sit amplior q̄ȝ sit necī-

B tati corr̄ndēs ꝙ ꝑpterea fiat tardior ⁊ rarior. ¶ Nō ḡ h̄ ꝙ quēadmodū i pulsu ꝯsideram⁹ sex dictas dr̄ias: ita ꝑꝑortionabil̄r ꝯsideram⁹ i anhelitu: vcꝫ pect⁹ multo maiori eleuatiōe eleuat̄ q̄ȝ arteria i sua dyastole ēt mai⁹ ē tꝑs q̄etis iter vnū motū ⁊ reliq̄ū anhelit⁹ iq̄ȝ iter vnū motū pulsus ⁊ reliquū. Et cā ē q² fuit opportunū i vno anhelitu attrahi aerē ꝑ mlt̄i pulsib⁹: iō pl⁹ dilatat̄ pect⁹ q̄ȝ cor vl̄ arteria. ¶ Fuit aūt bonū attrahi i anhelitu aerē ꝑ multis pulsib⁹: p̄ q² aer ille p̄parat̄ i pulmone: ne subito mlt̄ū frid⁹ cordi occurrat ⁊ vt possit hō nōbili tꝑe sub aq̄ manē: ⁊ vt possit ꝑ voce cātanda ꝯtinuo satꝫ hr̄e aeris: ⁊ vt possit abstinē a tractu aeris: cū ē trāsit⁹ ꝑ loca fetida aut fumosa i q̄b⁹ aerē trahē nō volumus. ¶ Ex h̄ pȝ q̄ꝺ dicim⁹ anhelitū pulsui ꝑꝑortiōari: non oȝ itelligi ꝙ absolute sint eq̄les i magnitudie aut freq̄ntia: sȝ ꝙ ꝑꝑortiōabil̄r sic se hȝ pulsus ad pl̄rus tꝑatos: sicut anhelit⁹ ad anhelit⁹ tꝑatos. ¶ Nō 2° ꝙ q̄nq̄ȝ nullū ē ipedimētū instr̄i anhelit⁹: nec ē disproportio iter lapsum cordis ⁊ instr̄oꝝ anhelit⁹ ꝯpl̄onal̄r: q̄nq̄ȝ āt ꝯtigeret ꝙ aliq̄ꝺ hoꝝ ad eēt: vbi. g. cor ē cal̄m ⁊ instr̄m pulsus ē ēt cal̄m: sȝ i diafragmate aut pectore aut pulmōe ē apostēa: tūc. n. anhelit⁹ ꝑhibet a magnitudie nō ꝑhibito pulsu. ¶ Exēplū p̄misi sic si corde ⁊ arteriis calis exn̄tib⁹ sit pulmo calus ⁊ nullū sit accidentale ipedimētū i aliq̄ istoꝝ. ¶ His habitis ꝺōm ē ꝙ stāte ꝑꝑortionabili ꝯpl̄one i corde ⁊ arteriis ⁊ istr̄is anhelit⁹: ⁊ ꝑꝑortionabili ꝯpōne deductis accn̄talib⁹ ipedimētis anhelit⁹ ē pulsui ꝑꝑortionabilis: pȝ q² ambo ad eūdē finē ordinant̄. deductis ḡ ipedimētis sibi inicē ꝑꝑortionant̄: ⁊ hāc ꝯnē vult hic Gal. ⁊ infra plurib⁹ locis stāte āt accn̄tali ipedimēto: ⁊ ēt nō ꝑꝑortionabili exn̄te ꝯpl̄one instr̄oꝝ anhelitus ⁊ cordis nō necessario ꝑꝑortionant̄: ⁊ ad hunc sensum exponatur textus Gal. hic ⁊c. VI.

Ales ⁊ timidi: ⁊ curiosi: ⁊ nudum eis pilis est pectus. De paruitate ꝟo ei⁹ determinandum est: vt prius dictum est. Secundum hoc vero ⁊ de totius corporis qualitate.

¶ Tales timidi sunt: obliuiosi ⁊ cogitabundi. Laurē.
In his pectus leue ē ac pilis nudū: de puitate p̄terea diffiniēdum quēadmoduȝ antea dictū ē. Itidem ⁊ de totius corporis qualitate.

¶ Tales āt timidi sunt: ⁊ sine audacia: ⁊ segnes: ⁊ nudum pilis bene pectus. De eius vero paruitate distinguēdū vt diximus p̄us. Eodē mō ⁊ de totius corporis caliditate. Leoni.

¶ Ponit signa ab accidētib⁹ aie dicēs ꝙ isti fridū cor hn̄tes sunt timidi ⁊ curiosi. i. pleni cura vel ſm antiquā trāslatione tardi i oꝑe ac si cū magna cura agerēt. Cā p̄mi ē directe opposita ei⁹ ꝑꝑ q̄ꝺ cali sunt audaces. Cā scđi ē paucitas ⁊ immobilitas spūum ⁊ grauitas corporis ⁊ timor.

¶ Et nudū. Ponit signū a cāis nāliū ꝯpōnū dicens tria. Primuȝ pect⁹ istoꝝ ē nudū pilis: q² calor ē ipotēs ad māȝ adurēdā ⁊ eleuādā. ¶ Dicit 2° ꝙ de puitate toracis dōȝ ēt vt supra de corde calo expressum ē: ⁊ sil̄r de tot⁹ habitudine. est. n. pectus puū nō ꝯoꝑante cerebro: ⁊ corpus ſm totius habitudinē fridum non ꝯoperante epate. VII.

Iccum vero cor pulsus operatur duriores: ⁊ furorem: nō p̄mptū q̄dē: sed ferocem: ⁊ difficile placabilē: vt multum vero ⁊ totum corpus siccuȝ si nō epar ꝯoꝑet̄. ¶ Humidioris vero cordis signa sunt pulsus molles: ⁊ ꝯsuetudo facile mobilis ad irā: ⁊ facile placabilis: ⁊ totum corpus humidius: nisi ea q̄ ſm epar contra operētur.

¶ Siccius vero cor pulsum efficit duriorē: atq̄ȝ iracūdiā nō p̄mptā q̄dē: sȝ efferā: ac cūctātē: ⁊ Laurē.

qđ ppe dixerim corpus omne siccius redditur nisi iecur contra egerit. Humidioris cordis indicia sunt si pulsus mollis est: si facile mouetur ad irā sꝫ facile sedatur. Si corpus omne humidius est nisi iecur contra egerit.

Leoni. ¶ Cor autem siccius pulsus efficit duriores: ⁊ iram non ꝑmptam quidem: sed feram: ⁊ q̄ nō facile sedari queat: magnaqꝫ ex parte vniuersuz corpus sicci⁹ existit: nisi epar obstiterit. Cordis vero humidioris signa: pulsus molles: ⁊ mores ad iram quidem procliues: sed talez que facile sedari possit: ⁊ vniuersuz corpus humidi⁹ existit: nisi epar obstiterit.

¶ Positis signis cali ⁊ fridi cordis ponit nūc signa sicci: ⁊ diuidit̄ i tres ptes. 2ª ibi (Et furorē) ibi 3ª (Ut multū vo). Dicit p̄ ꝙ cor siccum opat̄ pulsus duros. i. pulsus duri sunt
A signū sicci cordis sicut effect⁹ cāe. ¶ Ubi notādū pulsū dici durū: q̄ arteria l ei⁹ 3cm vł dura ⁊ corrigiosa: ⁊ iō durum ⁊ molle sr̄ oſie pulsus q̄ sumūt̄ ex q̄litate arterie nō sumunt̄ ex pte pulsus vt ē mot⁹. ¶ Nō 2ᵒ ꝙ h̄ signū ē vez ꝓportionabili existe lapsu i corde ⁊ arterijs. ⁊ tūc cā ē clara: q̄ arte-
B ria sicca ē dura: ⁊ iō pulsus dur⁹. ¶ Et si q̄rat̄ qd de dūz d̄ magnitudie ⁊ puitate ⁊ velocitate ⁊ freq̄ntia. ¶ Dr̄ ꝙ nō oꝫ merito hui⁹ pulsuz fieri maiorē: nā q̄uis calor eēt acutior: tñ arteria ē iobediētior dilatatōi: ⁊ iō imaginādū ē meri to il:i⁹ aliqs pib⁹ pulsus aliq̄lr q̄ ad dyastolē velocitari ⁊ frequētari. Sꝫ q̄ i sistole ē oppositū pp̄ fumoꝝ paucitatē: iō p̄sētatis oib⁹ nō ē bñ certū: vꝝ sit velocior vel nō: ⁊ sic d̄ frequēt: nisi in tm̄ eēt idurata arteria: vt pp̄ illō oporteret pulsum minorari: tūc. n. fierēt ꝯstāte v̄tute veloces ⁊ freq̄ntes propter has ergo ambiguitates videtur Gal. tacuisse.

¶ Et furorē. Ponit s̄z signū: ⁊ ē ꝙ isti patiunt̄ furorē. i. irā nō ꝓmptā. i. i quā nō sr̄ pati de facili cadē: sꝫ tñ cū i irā ca:dūt: ipsa nō ē facile placabilis. ¶ Cā difficultatis casus in irā ē: q̄ ipressio i sicco fit difficulter. Cā vō pp̄ quā nō facile placant̄ ē: q̄ ipressio facta i sicco difficulter tollitur.

¶ Ut multū. Pōit 3ᵐ signū: ⁊ dic̄ ꝙ vt i plurib⁹ corp⁹ s̄z hitudinē toti⁹. i. rep̄ntatā i cute ⁊ musculis exteriorib⁹ ē sicciū nisi maxie 3ōpet̄ epar. Et cā ē: q̄ ex corde sicco trāsmittūt̄ sup̄ toto spūs exiccatiui: ⁊ sanguis arterial̄ paucior ⁊ siccior: nisi ḡ epar 3ōpet̄ trāsmittēdo tāto plurē ⁊ hūidiorē sanguinē ⁊ spūz q̄ꝫ r̄patū totū corp⁹ reddit̄ sicci⁹. ¶ Dr̄ āt maxie d̄ epe: q̄ ipm ē poteti⁹ ad opādū q̄ꝫ aliō mēbꝝ i h̄: ⁊ dr̄ vt multū: q̄ ēt ex 3opantia cerebri posset nō eē totū sicciū.

¶ Humidioris. Hic ponit signa hūidioris cordis: ⁊ diidit̄ i tres: ibi 2ᵒ (Et ꝯsuetudo) ibi 3ᵒ (Et totū corp⁹). ¶ Dic̄ p̄ ꝙ signa cordis hūidioris r̄pato sr̄ pl̄sus molles. Cā ē arterie mollicies: ⁊ puto ēt alijs pib⁹ fieri magnos tā q̄ ad dyasto-
C le q̄ꝫ q̄ ad sistolē. ¶ Sꝫ d̄ velocitate dūz q̄ ad dyastolē esse tardiorē: ⁊ silr rariorē pp̄ calorē obtusiorē. ⁊ pl⁹ dilatari arteriā sua obediētia q̄ꝫ correspōdeat: vt pl̄z nec̄itati. ¶ Sꝫ q̄ ad sistolē ē dubiū: q̄ magnificat̄ pp̄ obediētiā ⁊ regrit̄ ēt maior pp̄ multos vapores pellēdos. ¶ Restat ḡ dubiū vtruz fiat maior q̄ꝫ ꝓportiōet̄ necessitati: ita vt oporteat fieri tardā sistolē: ⁊ vel mediā vel remaneat velox. Et pp̄ has ambiguitates Ga. breuitati intendens tacuit de istis.

¶ Et ꝯsuetudo. Ponit s̄m signū dicēs ꝙ in istis ē ꝯsuetudo. i. dispō. p quā sunt d̄ facili: ⁊ ex parua cā mobiles ad irā ⁊ de facili placabiles: ⁊ huius cā ē humiditas q̄ faciliter recipit impressiones ⁊ faciliter dimittit.

¶ Et totū. Ponit signū tertiū dicēs ꝙ totū corp⁹ ē humidius ex corde humido nisi ea q̄ sunt circa epar. i. dispōnes eparis 3operent̄: ⁊ ē intelligenda ps ista ꝓportionabiliter: vt supra diximus de sicco ⁊ calido. seq̄t textus. VIII.

SEcundum cōpōnem vero p̄marum qualitatum distemperantie cordis sic se habēt. Calidi quidem ⁊ sicci cordis signa sunt: pulsus duri: ⁊ magni: ⁊ veloces: ⁊ spissi: ⁊ spūs sunt magni: ⁊ veloces: ⁊ frequētes: ⁊ multo magis ad velocitatem accedūt ⁊ frequentiam: non crescente secundum ꝓportionem cordis thorace.

¶ Temperamēta aūt composita cordis in primis q̄litatib⁹ ita se hñt. Cali ac sicci cordis pulsus durus: magnusqꝫ ē ⁊ velox ⁊ spissus ac spiratio magna velox: spissa: ac multo magis i velocitatē crescit ⁊ spissitudinē quotiēs thorax cū corde non ex proportione augeatur.

¶ Scōm vero ꝯiugationē q̄litatū p̄maꝝ vitiose cordis tpature ita se hñt. Cali ⁊ sicci cordis: pulsus duri sunt: ⁊ magni: ⁊ veloces: ⁊ frequentes: ⁊ respiratiōes magne: ⁊ veloces: ⁊ freq̄ntes: ⁊ multo magis velocitatē ac frequētiā vergunt: thorace cordi non aucto proportionaliter. Leoni.

¶ Positis signis distēpātiaꝝ simpliciū pōit siḡ distēpātiaꝝ ꝯpositaꝝ. Et diuidit̄ i q̄tuor s̄z q̄tuor distēpātias cōpositas. ibi 2ᵒ (Si vō hūiditas obtinuerit) ibi 3ᵒ (Hūidior vō) ibi 4ᵒ (Fridū vō) Pria i q̄tuor. Prio ponit signa ex opōne v̄tutis vitalis ⁊ ex anhelitu. Scdo ex casib⁹ nāliū opōnū. ibi (Diuꝫ pilosissimi) tertio ex opōnib⁹ aialib⁹ ⁊ pasionib⁹. ibi. (Ad actiones) q̄rto iteꝝ ad casus reuertit̄ opōnū nāliū ibi (De toti⁹ vō) p̄ª in tres p̄ ꝯtinuat ponēdo intētionē. scdo ponit signū sumptū a pulsib⁹. 3ᵒ ponit signū sumptū ab anhelitu 2ᵒ ibi (Cali qdē) 3ᵒ ibi (Et spūs). Dicit p̄ ꝙ distēperātie cordis s̄m ꝯiugationē p̄marum qualitatū. i. que sunt distēperātie composite se habent. quo ad signa vt dicetur infra.

¶ Calidi qdē. Facit qđ dictū ē: ⁊ dicit ꝙ signa distēperātie calidi ⁊ sicci cordis sunt pulsus duri magni veloces ⁊ freq̄ntes: ⁊ cā ē q̄ stāte nāli lapsu s̄z quosdā nō est tāta siccitas i arterijs q̄ ꝓhibeat a magnitudie. ⁊ q̄ v̄t⁹ l magnitudie nō suplutiō fiunt pulsus ēt veloces ⁊ freq̄ntes. Cā vō duriciei ex dcis de corde sicco manifesta est: ⁊ s̄m alios addendum est constante virtute ⁊ instro obediente ⁊ ꝓportionabili existe lapsu in corde ⁊ arterijs.

¶ Et spūs. Ponit signū ab anhelitu dicēs duo. p̄ᵐ ꝙ in isto corpe cali ⁊ sicci cordis sunt anhelitus magni veloces ⁊ freq̄ntes. Dicit 2ᵒ ꝙ si thorax nō fuerit ꝓportionabilr maior tēperato sicut cor est calidius ⁊ siccius: sed deficiat ab isto cremēto: tūc anhelitus: multo magis accedūt ad velocitatē ⁊ freq̄ntiā. ¶ Cā p̄mi ē: q̄ anhelitus oꝫ ꝓportionari pulsui. ¶ Cā secūdi ē q̄ paruo thorace existe modicuz attrahit̄ de aere in vice vna alijs parib⁹: ⁊ iō necesse ē ad eq̄ refrigerādū cōpēsare cū velocitate ⁊ freq̄ntia addita. hic tñ volumus ꝙ videamus modū quo p anhelitū fit cordis
D refrigeratio. ¶ Nota ḡ ꝙ i pulmone sunt due arterie. vna vocat̄ trachea arteria vel cāna pulmonis: ⁊ ē ad modū arboris cuius stipes ꝓtendit̄ in gula vsqꝫ ad os: ⁊ rami disseminant̄ per corp⁹ pulmonis quasi per totum veniendo ad paruitatē capillariū venaꝝ: ⁊ per istaꝫ ab ore imediate trahit pulmo aerem. secunda est arteria que vocatur arteria venalis que hꝫ breuem stipitem que terminatur ad fini-

strũ vẽtriculũ cordis ⁊ rami pcedũt in pulmonẽ sparsi p ipm iuxta ramos trachee arterie ita ꝙ sũt q̃si due arbores cõ posite. ita ꝙ rami vni⁹ iuxta ramos alteri⁹ iaceant. ¶ 3° ↄsiderãda est sb̃a pulmõis q̃ ẽ caro spõgiosa plena foraminib⁹. Cũ ḡ pulmo dilatat̃ ex duob⁹ locis attrahit. ꝑcipue tñ ab exteriori: nã ab exteriori iplet̃ aere frido: ⁊ ab iteriori recipit a corde aerẽ calefcm̃ ⁊ fumũ capinosum. Cũ igit̃ fridus aer ẽ i poris pulmonis arteria venalis cũ dilatat̃ attrahit a pulmone p suas porositates aerẽ fridũ. ⁊ a corde fumũ capinosum: ⁊ aerẽ calefcm̃. Cũ ḡ frid⁹ aer ẽ i arteria venali: p ↄstrictionẽ ei⁹ pellit̃ i cor. p̃ ḡ attrahit̃ aer p tracheam arteriã i pulmone tpe dilatatiõis pulmonis. 2° cũ dilatat̃ arteria venalis recipit̃ in ipsa ille fridus aer modificat⁹ a pulmonis sb̃a. 3° p ↄstrictionẽ arterie venalis: pellit̃ i cor ⁊ fit refrigeriũ. Mũdificatio võ cordis p anbelitũ fit b̃ mõ qr ↄstricto corde arteria venalis recipit ab eo fumũ capinosum ⁊ aerẽ calefcm̃: ⁊ cũ ista arteria ↄstrigit̃ pellit istũ calefcm̃ aerẽ in pulmonẽ ⁊ fumũ: ⁊ cũ pulmo ↄstringit̃ hũc calefactum aerem in arteriam tracheam: ⁊ exterius pellit.

E **Sed tunc insurgit** difficultas: vr̃. n. ex isto ꝙ opz totiẽs anhelare q̃tiẽs pulsare. Nã q̃n cor ↄstringit̃ arteria venalis dilatat̃: ⁊ q̃n arteria venalis dilatat̃ pulmo ↄstringit̃: qđ ꝓbat̃: qr arteria recipit a pulmõe: ⁊ iõ pulmo i arteriã venalẽ pellit: ⁊ iõ ↄstringit̃: ḡ q̃ñcũq3 cor ↄstringit̃ pulmo ↄstringit̃: ⁊ q̃n dilatat̃ cor recipit a venali arteria: ⁊ iõ venalis arteria constringit̃ ⁊ q̃n venalis arteria ↄstringit̃ pellit i pulmonẽ. Et q̃n pulmo recipit dilatat̃: iõ q̃ñcũq3 cor dilatat̃ pulmo dilatat̃. ¶ Hic rñdet̃ cõiter dicẽdo ꝙ dilatat̃ pulmo nõ totiẽs quotiẽs cor: ⁊ ↄstringit̃ nõ totiẽs q̃tiẽs cor: ⁊ ↄcedit̃ ꝙ constricto corde arteria venalis dilatat̃: ⁊ ↄcedit̃ ẽt ꝙ cũ venalis arteria dilatat̃ ipsa attrahit a pulmone: ⁊ cũ dr̃ attrahit a pulmone: ḡ pulmo ↄstringit̃: hec ↄña negat̃: nã l3 aliqđ õ aere frido modicũ. s. trahat̃ ex pulmone ↄtigit residuũ rarefieri: ⁊ iõ pulmonẽ manere eque latũ: vel a ↄcauo pectoris ⁊ exteriori illud modicũ recõpẽsari sine dilatatiõe i vel ↄstrictiõe pulmonis. Et ita dr̃ de ↄstrictione: ⁊ p ↄstrictionẽ pellit arteria i pulmonẽ: nõ tñ opz pulmonẽ dilatari: qr egredit̃ tantũdẽ p poros nõ dilatato pulmone: vel fit ↄdensatio ↄtẽti in eo. ¶ Nota tñ vlterius ꝙ arteria venalis: ⁊ l3

F ꝓprio motu moueat̃ in sana dispõne motu dilatatiõis ⁊ cõstrictionis totiẽs quotiẽs cor. Tñ mouet̃ ẽt per accñs motu pulmonis cum constrigitur constrictione ⁊ cum dilatat̃ dilatatione ⁊c̃.

IX.

Omnium pilosissimi sunt hi bm pect⁹ ⁊ hypocũdria ad actiones võ pati: ⁊ aiosi: ⁊ veloces: ⁊ tyrãnicis moribus ⁊. n. furiosi sunt ⁊ difficile placabiles. De toti⁹ võ corpis crasi adhuc ⁊ thoracis ãplitudie, ꝓportioalr̃ his q̃ p̃us dcã st̃ ↄteriandũ ẽ.

Laur. ¶ Hi ex oib⁹ pect⁹ hñt q̃3 marie pilosum ⁊ illa: ad actiões obeũdas, ꝓpti aiosiq3 ⁊ celeres st̃: ac morib⁹ imitant̃ tyrãnos iracundi efferi. De totius ãt corpis tpamẽto: atq3 ẽt thoracis ãplitudie: qđ ꝓ portõe rñdeat supradcis agẽdũ est.

Leoni. ¶ Hi võ precictis pectus hñt marie hirsutũ: ⁊ illa. Ad actiões ãt ꝓmpti sunt: ⁊ iracũdi ⁊ subiti: ⁊ mores tyrãnicos hñt ad furorẽ faciles non faciles placabiles. De totius ãt corpis tẽperatura: ⁊ thoracis amplitudine: his que ante dixi mus ꝓportionaliter est distinguendum.

¶ Nũc ponit signa a casibus opõnũ nãliũ dicẽs ꝙ isti sunt oium hoiu3 maxime pilosi bm pectus ⁊ hypocundria. Et cã est qr calor in eis est acutior ⁊ mã adustioni parata: ⁊ iõ ex vtraq3 causa fiunt pili multi ⁊c̃.

¶ **Ad actiones.** Ponit signa ab opõnib⁹ aialib⁹ ⁊ passionib⁹ ⁊ sunt q̃tuor. ¶ Primũ ꝙ sunt parati ad actiões: ⁊ cã est spũum suo⁊ mobilitas ⁊ corpis leuitas. Scđm ẽ ꝙ sũt aiosi. i. audaces: ⁊ cã ẽ dcã supra in corde calo⁊ mñ. ¶ Tertiũ ẽ ꝙ sunt veloces in motibus volũtarijs: ⁊ cã ẽ leuitas corpis ⁊ spũu3 mobilitas ⁊ claritas ⁊ subtilitas. ¶ Quartũ ẽ ꝙ sunt tyrãnici in moribus: nam de facili irascunt̃ ira forti que dicitur furo⁊ ⁊ difficulter placantur. ¶ Cã facilitatis casus in irã fortẽ ẽ fortis caloris acuitas: ⁊ cã difficilis placationis est siccitas ⁊ fortis ipressio a multo feruore facta: ⁊ hec oia sunt supra cognita sufficienter ex signis simplicium: ex quibus hec discrasia componitur ⁊ cetera.

¶ **De totius.** Nũc reddit ad signa sumpta a casib⁹ opõnũ nãlium dicens ꝙ de crasi. i. de ↄplõne totius dõm ẽ: vt supra in simplicibus. s. ꝙ totum corpus cordi similatur vt plurimum in ↄplõne: ⁊ hoc maxime h3 verum nisi cpar ↄ̃operet̃ ⁊ adhuc de latitudie thoracis dicẽs ꝓportionabilr̃ illis que dicta sunt supra in simplicibus distemperantijs: nam pectus est latum: vt in pluribus ⁊ maxime nisi cerebrum contraoperetur.

X.

Si vero hũiditas obtinuerit cũ calitate pilosi q̃dẽ min⁹ his q prius dicti sunt hmõi ⁊ parati ad actiones nõ minus illis: nõ tñ ferociores in furore: sed in irã tñ parati. Pulsus vero molles ⁊ magni ⁊ veloces ⁊ freq̃ntes. Et spũs thorace q̃dem proportiõalr̃ se hñte cordi bm eãdẽ formã erit filis pulsibus: minore vero exñte tãto velocior ⁊ frequẽtior ẽ p̃dcis spũs q̃to ⁊ thorax mior. Multa vero ↄuersiõe bm crasim facta ⁊ maxime si h3 humiditatem accidit hoc p̃ter ea que dcã sunt adhuc ⁊ in putridas egritudines ex corruptis ⁊ putrescentibus in eis humoribus incidunt: ⁊ expirationes maiores ⁊ velociores in spiratiõibus: ⁊ in pulsibus systoles velox.

Laur. ¶ Si calitas sit̃ cũ hũiditate exuperet pilosi minus p̃dcis sunt. Ad actiones aũt obeũdas nihilominus prompti nõ tñ effera iracũdia est: sed ad irã proni dũtarat: pulsus p̃terea mollis: magnus velox: ac spissus ẽ: ⁊ spiratio quoties thorax cordi ꝓportiõe rñdeat: pinde vt pulsus extat. Quotiesvero minor sit tãto velocior ac spissior p̃dcis: q̃to thorax minor h̃r: ceterum vbi multũ a mediocritate tẽperamẽti recedit̃ marie q3 si accedat per humiditatẽ ad ea q̃ sunt p̃dita: putride egritudies: corruptis humoribus: putrefactisq3 incidũt ac spiratio maior: velociorq3 ⁊ in pulsu distractio velox.

Leon. ¶ Si võ calitas vna cũ hũiditate dñabit̃: min⁹ q̃dẽ his quos antea diximus: hi sunt hirsuti: ad actiones võ nihilominus ꝓmpti: nõ tñ ferior est aius: s3 ad irã p̃cliuis immõ: pulsus vero magni: ac molles: ⁊ veloces: ⁊ frequẽtes existunt.

Et respiratio: cũ thorax cordi fuerit pportionalis: eãdẽ pulsib⁹ formã suabit. Si vo minor extiterit: tãto illis velocior erit: ⁊ frequẽtior: quanto ⁊ thorax mĩor extiterit. Si ãt multa fcã fuerit euersio ĩ tpatura: ac si h̃ pserti in hũiditate ↄtigerit: pter ea q̃ dixim⁹: cõligẽt ẽt ex putredĩe morbi hĩs: q ĩ ipsis fuerit hũorib⁹ corruptis: ac putrefactis. Expiratiões ãt maiores sũt: ac velociores ĩspiratõib⁹ ⁊ sbmissio arterie ĩ pulsib⁹ velox.

¶ Nũc ponunt signa ↄplonis calidi ⁊ humidi cordis: ⁊ diuidit ĩ duas ꝑtes: ꝑ ponit signa gñalia lapsus. 2ª spãlr signa magni lapsus: ⁊ magis ad humidũ tẽdẽtis. 2ª ibi: (Multa vo) Pria ĩ q̃tuor. ꝑ põit signa sumpta a pilis. Scđo ab aialibus opõnib⁹ ⁊ passionib⁹. Tertio a pulsib⁹. Quarto ab anhelitu. ibi 2ª (Et parati) ibi 3ª (Pulsus vo) ibi q̃rta (Et spiritus). ¶ Dicit ꝑ q si ĩ corde humiditas obtinuerit cũ caliditate lapsum: ⁊ tũc isti sũt pilosi ſm pect⁹ ⁊ hypocũdria: ſʒ minus q̃ hi q dicti sũt. s. cali ⁊ sicci. ¶ Cã pilositatis ẽ fomentu caloris. Et cã q̃re min⁹ sũt pilosi ẽ: q: hũida mã ẽ minus apta adustioni q̃ sicca: ⁊ q: calor ↄiũctũ humido min⁹ est aptũ adherere alijs parib⁹ q̃ cũ siccitate cõiunctum ⁊c̃.

¶ Et parati. Facit q̃d dcm̃ ẽ dicẽs ꝑ q isti cali ⁊ hũidi sũt parati ad actiões nõ min⁹ q̃ calidi ⁊ sicci. i. sunt pmpti ad agendũ sicut illi colerici. ¶ Dicit scđo q non sunt ferociores in ira q̃ illi: ſʒ tñ sunt parati ĩ irã magis q̃ illi. ¶ Cã ꝑmi. ẽ q: nõ obstãte q nõ hñt spũs ita mobiles: tñ hñt multo plus de spũ ⁊ sanguine: ⁊ iõ vigorosiores sunt: ⁊ cã tñ ẽt spũs sũt mobiles. satis pẽsatis g oĩb⁹ nõ min⁹ sunt parati ad actiones. ¶ Cã scđi ẽ: q: calor cũ humiditate non magis exiccat q̃ cũ siccitate: ſʒ stimulat magis cũ eq̃li ebullitione ↄiunctus siccitati: vt pʒ de aqua ⁊ oleo. ¶ Cã tertij ẽ: q: isti sunt humidi ⁊ a leuiori cã pp̄ hoc passibiles ⁊c̃. ¶ Ex quibus apparet q sunt magis placabiles.

¶ Pulsus vo. Ponit signũ sumptũ ex pulsu: dicẽs q pulsus sunt molles: ⁊ magni veloces ⁊ freq̃ntes: ⁊ cã mollicici ẽ mollicies arterie: ⁊ cã magnitudis ẽ necessitatis augmẽtũ cũ obediẽtia instri. ¶ Et q: magnificat pulsus nõ solũ ſm exigẽtiã gradus caloris: sed pp̄ multitudinẽ spũum ⁊ vapoꝝ recipiẽdoꝝ a corde: ⁊ iõ vltra magnitudinẽ ẽ velocitas ⁊ frequentia. Et hoc ẽt quo ad sistolem ⁊c̃.

¶ Et spũs. Ponit signa ex pte anhelit⁹ dicẽs q anhelit⁹ si thorax fuerit pportiõabilr maior tpato: sic cor ẽ calidi⁹: ẽ pportionabilis pulsui iuxta supi⁹ declarata. Si vo thorax fuerit minor: tũc oʒ q fiãt tãto velociores ⁊ freq̃ntiores. q̃to thorax fuerit minor q̃ pportionabilr correspõdeat caliditati cordis: ⁊ rõ pmi ẽ supius dcã. ¶ Et rõ scđi. est q: puus thorax nõ satisfacit necessitati cum magnitudine: iõ opʒ cũ velocitate ⁊ frequentia compensari.

¶ Multa vo. Ponit nũc signa cũ ẽ mult⁹ lapsus ⁊ pcipue maior vsus hũidũ. Et diuidit ĩ tres ſm tria signa q̃ addit vltra pdcã. ibi 2ª (Et expiratiões) ibi 3ª (Et i pulsibus). ¶ Dicit ꝑ q multo existẽte cõplonali lapsu: ⁊ maxĩe si ſʒ humiditatẽ plus labat: tũc apparẽt signa supradcã: ⁊ cũ hoc isti cadũt ĩ egritudines putridas pp̄ corruptos ⁊ pp̄ putrescẽtes hũores i eis. Et cã ẽ: q: hũiditas ẽ pparãs rẽ ebulitiõi. ¶ Ad quã seq̃t pprij caloris exalatio: ⁊ calor fortis h̃ idem facit: ⁊ iste due cãe sufficiunt de se ad putredinem.

¶ Preterea isti multos generãt humores: ⁊ multos vapores ⁊ calidos: q ĩdigẽt euẽtatiõe: ⁊ transpirationene putrescãt: ⁊ pp̄ humoꝝ multitudinẽ fiũt ĩ istis plurime opilationes hãc euẽtationẽ: ⁊ trãspirationẽ phibẽtes: ⁊ iõ cadunt isti humores in putredinẽ: ⁊ inde postea fiunt egritudines putride. vt febres vlcera ⁊ apostemata ⁊c̃.

Et expiratiões. Ponit ſm signũ: ⁊ est: q ĩ istis expirationes sũt maiores ĩspiratõib⁹ ⁊ velociores. ¶ Ubi nõ nõ obstãte q pect⁹ ĩ ↄstrictiõe pcise tm̃ spaciũ ptraseat q̃tũ eʒ in dilatatõe: tñ adhuc stat ad modũ loq̃ndi medicoꝝ q expiratio sit maior ĩspiratõe ad hũc sensuʒ: q ꝑ ↄstrictionẽ ĩspirãdo ptrãsit nãlis termin⁹ ↄstrictõis tpate: ⁊ nõ ptrãsit ĩ dilatatiõe termin⁹ nãlis dilatatõis: aut si ĩ vtroq̃ ptrãsit plus ptrãsit ĩ ↄstrictiõe q̃ ĩ dilatatõe: aut si ñ ptrãsit ĩ ↄstrictiõe: ſʒ itur vsq̃ ad illũ ĩ dilatatõe: nõ veniat pectus vsq̃ ad nãlẽ terminũ: ſʒ deficiat. Et si ambe deficiãt a termino suo nãli min⁹ deficiat ↄstrictio q̃ dilatatio: ⁊ q: apud medicũ nõ dr̃ magna absolute ↄstrictio: nisi q̃ ptrãsit terminũ nãlẽ: ⁊ silr dilatatio: iõ ↄcedẽdũ ẽ q. a. dilatatio est minor. b. ↄstrictiõe: ⁊ ambe sunt finite: ⁊ tñ in nulla pportiõe. a. ẽ minor. b. ¶ In velocitate aũt ⁊ freq̃ntia ↄpant ↄstrictio ⁊ dilatatio sicut alij mot⁹. Nã illa ↄstrictio ẽ velox: p quã spaciũ eq̃le ĩ minori tpe ptrãsit: ⁊ ista ẽ frequens quã pcessit modica quies. ¶ Ex his veniam⁹ ad cãs dicti Gal. Nã ĩ corde calido ⁊ humido: ſʒ magis humido plus pportiõabilr respcũ tpati crescit necessitas mũdificãdi q̃ euẽtãdi pp̄ multitudinẽ vapoꝝ: ⁊ iõ oʒ q magis crescat ↄstrictio respcũ nãlis q̃ dilatatio: ⁊ ẽt velociter fiat: nõ dixit aũt de frequentiori: q: in temperato anhelitu est frequentior absolute cõstrictio q̃ dilatatio: vt Gal. in libello de vtilitate pulsus: ⁊ hoc nota. Patet ergo causa dicti ⁊ possibilitas. A

¶ Et i pulsibus. Ponit signũ a pulsu: ⁊ ẽ q ĩ istis sistole est velox respcũ sistolis tpate magis q̃ dyastole respcũ tpate dyastolis sit velox. Et cã dicti ẽ: q: maior ẽ nccitas mũdificatõis ĩ arterijs q̃ euẽtatõis ĩ eisdẽ: iõ sistole deseruiẽs mũdificatõi ẽ velox: ⁊ pariter itelligat magna respcũ dyastoles ad sensum stati expositũ supia ĩ anhelitu: q: plus trãsit arteria ĩ ↄstrictõe nãlẽ terminũ ↄstrictõis q̃ ĩ dilatatõe trãseat nãlẽ terminũ dilatatõis. ¶ Et tu nõ hic q̃uo ↄcedẽdũ sit aliquã dyastolẽ eẽ maiorẽ sistole ĩprope loq̃ndo: ⁊ ↄnes q̃ sequunt ad illõ: vt ꝑ pte statim dcm̃ ẽ. ¶ No 2ª q lʒ arteria ĩ dyastolãdo recipiat a corde fumũ capinosum: ⁊ aereʒ calefcm̃: tñ arteria quã tãgim⁹ p pulsu cõprehẽdendo modicũ de illo recipit: ſʒ recipit plm̃ de spũ ⁊ sanguine. Eʒ ãt arteria venalis modicũ de spũ: ⁊ sanguine recipit: sed plm̃ de aere calefacto: ⁊ fumo capinoso: vt educant cum anhelitu: ⁊ iõ lʒ in corde multũ crescat necessitas mundificandi: non tñ ppterea multum mutat dyastole arteriaꝝ nisi forte arterie venalis. ¶ Et pp̄ hãc cãm: q: in febre putrida multos fumos oʒ expurgari arterijs plus pportionabiliter q̃ oporteat magnũ calorẽ euẽtari: ↄtingit q in illis sistole: vt plurimum ẽ maior: ⁊ velocior dyastole. ¶ Et pʒ ex dictis q̃re arteria venalis habuit duo hostiola ĩ itroitu cordis q̃ clauduntur ab intus ad extra. Nã q: illa principalr est ad pellendum fridum aerẽ in cor: iõ hostiola aperiunt ab extra ad intra: vt cum arteria pellit in cor via fiat aperta. ¶ Sʒ q: non multũ debuit recipere arteria a corde: ⁊ precipue d̃ sanguine ⁊ spiritu: iõ illa hostiola constricto corde constringuntur: non tñ integre viam claudunt: vt aer calidus ⁊ fumus sufficiẽter expelli possint: ſʒ in arteria adorti sunt tria hostiola que aperiuntur ab intus ad extra: ⁊ eʒ claudunt. ⁊ cã est: q: ista arteria facta ẽ ad recipiendũ principaliter spũm ⁊ sanguinem a corde: q debent p illã alijs membris mãdari. Clauduntur aũt ↄstrictis arterijs ne spũs ⁊ sanguis facile redeant ad cor ⁊ suffocent. ¶ Nota tertio q arterie B constringuntur dilatato corde ⁊ eʒ: q: expellunt q̃ñ cor attrahit ⁊ attrahũt q̃ñ cor expellit: ⁊ melius istaꝝ opatio psicit si isto mõ faciunt: q̃ si ↄtrio: puta q cũ vnũ attraheret ⁊ reliquũ attraheret: tũc. n. vnũ reliquũ ĩpediret ⁊c̃. ¶ Nõ C tñ q non est necessariũ q̃ñcũq̃ cor ↄstringit oẽs eiusdem corporis arterias dilatari: aut eʒ: nã maiori existente necessitate euentandi q̃ mundificandi dyastole ẽ velocior sisto/

le:⁊ sic dyastole cordis velocior sistole eiusdē:⁊ q̃ꝛ ꝓportionali existēte necessitate sistole arteriaꝝ ⁊ cordis sūt correspōdētes:⁊ ita diastole:seq̄ꝛ ꝙ sistole cordis illo casu ē tardior dyastole arteriaꝝ:⁊ iō i maiori tp̄e cōplet.ꝰ g̃ ꝑ tūc nō qñcūq̧ cor ɔstringit arteria dilatat.imo opꝫ ꝙ aliqñ q̄scat dū cor ɔstrigit:⁊ ita cor q̄scat dū arteria ɔstrigit. ℭ Silr opꝫ ē.vbi cor eēt calm̄ ⁊ arterie fride:aut eɔ̃.nā tūc arteriarum pulsus eēnt rari:⁊ tardi ⁊ cordis freq̄ntes ⁊ veloces. Jōq̧ nō qñcūq̧ vnū dilataret reliquū ɔstringeret. ℭ Et si dicat ex quo nō sp̄ dilatato corde ɔstringunt arterie:sꝫ qñq̧ sic:⁊ qñq̧ nō.qñ g̃ est ꝙ vno ɔstricto reliquū dilatatur. ℭ Ad h̄ puto dōm ꝙ corde ⁊ arterijs exñtib⁹ in nāli dispōne ⁊ cū ꝓportionali ɔplone:⁊ v̇tute ɔstāte ⁊ instr̄o obedīete:⁊ oi accñtali ipedimēto cessāte vnicuiq̧ cordis ɔstrictioni correspōdet vna arteriaꝝ dilatatio:⁊ eɔ̃:⁊ credo ꝙ i tp̄e cōicāti:ita ꝙ in p̄te tp̄is m̄esurātis vnius ɔstrictionē fiat alterius dilatatio totalis aut p̄tialis:⁊ eɔ̃:⁊ h̄ puto voluisse. G.cū dicit i introductorio:ꝙ arterie pulsant alternatim sibi inuicē ⁊ cordi:nec video ꝙ stāte ꝓportionali neccītate i corde ⁊ arterijs ɔstāte v̇tute ⁊ obediēte istr̄o si maior sit neccītas euētādi:q̃ꝫ mūdificādi sit neccīum dilatationē cordis ⁊ ɔstrictionē arteriaꝝ sil' incipe:sed non simul finire:vt putat Ja. Nā sunt nūc ille necessitates eq̄les in cor.⁊ sit nunc primo cor.in constricto eē ⁊ seq̄ꝛ ꝙ alijs deductis eque cito inciperent arterie ɔstringi sicut cor dilatari. Pono ergo cū illis ꝙ icipiat crescere necessitas euētādi nō crescēte necessitate mūdificādi i corde ⁊ arterijs ꝓportionaliter ⁊ seq̄ꝛ ꝙ ꝑus icipet cor dilatari:q̃ꝛ ꝑus isurget efficax neccītas deducto ipedimēto ⁊ si ꝑus icipiet arteria ɔstrigi:q̃ꝛ mūdificādi neccītas ñ variat:g̃ seq̄ꝛ ꝙ nō sil' icipiet cor dilatari sic arteria ɔstrigi. ℭ Nec video seq̄ndo viā medicoꝝ ꝙ stāte ꝑcise eq̄li neccītate euētādi sic mūdificādi:d̄ducto ipedimento:⁊ stāte ꝓportionali neccītate i corde ⁊ arterijs sit oportunū sp̄ cū dilatat cor ɔstrigi arteriā ⁊ eɔ̃:q̃ꝛ sit i cor.neccītas euētandi maior q̃ꝫ mūdificādi tā i corde q̃ꝫ i arterijs exñte neccītate ꝓportionali:⁊ sit nūc ꝑ arteria i ɔstricto eē:⁊ seq̄ꝛ iuxta pōnē Jacobi ꝙ cor ē dilatatū ⁊ ꝙ eq̄ ꝑ icipiet arteria dilatari sic cor ɔstrigi. Pōat g̃ cū casu ꝙ i illo tp̄e q̄tēs remittat euētādi neccītas i vtroq̧ q̄usq̧ ad eq̄litatē veniat cum neccītate mūdificādi:⁊ nō vltra:⁊ seq̄ꝛ ꝙ arteria tardi⁹ icipiet dilatari q̃ꝫ icipiebat alijs p̄ib⁹ cū tardi⁹ isurget neccītas euētandi q̃ꝫ isurrexisset:sꝫ nō tardi⁹ icipiet cor ɔstrigi.g̃ arteria icipiet dilatari post q̃ꝫ cor icipiet ɔstrigi:⁊ q̃ꝛ eq̄li tp̄e durabit ei⁹ dilatatio.sic cordis ɔstrictio:seq̄ꝛ ꝙ tardi⁹ desinet dilatari q̃ꝫ cor ɔstrigi.g̃ aliqñ dilatabit arteria stāte eq̄li ꝑcise neccītate euētādi sic mūdificādi cū alijs p̄ib⁹ ⁊ ꝑ tūc cor nō ɔstringet. ℭ Jtē i tēpato corp̄e q̄es seq̄ns ɔstrictionē ē multo maior q̄ete seq̄nte dilatationē.g̃ nō oꝫ i tēpato corp̄e sil' sp̄ cū cor dilatat arteriā ɔstrigi ⁊ eɔ̃:⁊ ꝑ ɔñs eq̄li exñte neccītate euētādi sic mūdificādi:nō sp̄ sil' dilatat cor ⁊ ɔstringunt arterie:⁊ eɔ̃.sꝫ ɔñs:q̃ꝛ i tēpato ille neccītates sīt eq̄les:⁊ assūptū ꝑ^m ē Gal.li.de vtilitate pulsus sic dicentis. Et q̄es quidem que eaꝝ imitat constrictionē diuturnior multo est q̃ꝫ quies que sequitur dilatationem earum scilicet arteriarū.b. ℭ Mirādū ē g̃ q̄ūo Jacob⁹ se i istā ɔ̃nē huic opposita iplicuit:q̃ꝛ ex suis ꝑncipijs falsa eē mōstrat:sꝫ h̄ hacten⁹ ⁊ nobis ꝑ nūc sufficiat ꝙ i corde calīo ⁊ hūido ē sistole velox respcū sue dyastolis ⁊ magna lapsu maiori exñte v̇sus hūi^m q̃ꝫ v̇sus cal'ꝫ:vt dic̄ Ga. ℭ Vltrio nō pl⁹ q̃ꝫ cōmētatorē sentire ꝙ arteria venal' sil' cū corde dilatat ⁊ ɔstrigit:⁊ q̃ꝛ motiua leuia sc̄ iō nō isisto.seq̄ꝛ textus a. XI.

Humidioris vero ⁊ frigidioris cordis signa:pulsus molles ⁊ consuetudo timida ⁊ formidolosa ⁊ pigra:sunt verō ⁊ nudi pilis hi s̄m pectora:⁊ minime irascuntur:⁊ in iram non sunt parati. Nō vero circa thoracem ⁊ totum corpus his que ꝑius dicta sunt similiter determinandum est.

ℭ Humidioris frigidiorisq̧ cordis pulsus mollis est. Hi p̄ter ea timidi:meticulosi pigriq̧ sūt:ac pectus nudum pilis:minimeq̧ irascunt:vt pote qui etiam ad iracūdiā prompti non sint. De thorace preterea:ac toto corpore peride ac de predictis agendum est. Laurē.

ℭ Humidioris vero:⁊ frigidioris cordis:pulsus quidem molles:moribus autem nequaq̄ audaces sed timidi:⁊ segnes existunt. Tales et glabrum pectus hñt:minimeq̧ irā retinēt:sicuti ⁊ ad iram non admoduꝫ sunt prompti. Que vero ad thoracem:⁊ vniuersum attinet corp⁹:distinguere opꝫ:sicuti ea que ante diximus. Leoni.

ℭ Hic ponit signa complexionis frigide ⁊ humide cordis que possunt faciliter ex prehabitis cognosci. ℭ Dicit ergo primo.ꝙ istorum pulsus sunt molles. Et causa est mollicies arterie:sed nihil dicit de magnitudine relinquens notum ꝙ sunt parui tardi ⁊ rari. ℭ Dicit secundo ꝙ cōsuetudo eorum.i.ipsi ex consueto:⁊ vt multum sunt formidolosi idest formidantes dolos.timidi ⁊ pigri:nam leues forme rerum timendaꝝ eos faciunt timere:vt cum quis audinerit loqui de morte non possit solus in nocte dormire ⁊ timēda ab eis intense timentur:sicut hostium insultus:⁊ plus timetur q̃ꝫ sit oportunum:⁊ sunt pigri ꝑꝑ paucitatem ⁊ imobilitatem ⁊ grauitatem spirituum q̄ sapiūt aque nāꝫ:⁊ ꝑꝑ corporis grauitatem. ℭ Dicit 3° ꝙ hi sunt nudi pilis s̄m pectora:⁊ cā est:q̃ꝛ calor est debilis ⁊ in humiditate submersus:⁊ iō non potest māam adurere que sit in pilum conuertenda. ℭ Dicit quarto ꝙ minime irascunt ⁊ irā modicū seruāt:⁊ cā ꝑmi ē:q̃ꝛ sanguis ⁊ sp̄us in eis de difficili hūit. Et rō sc̄di ē:q̃ꝛ ꝑꝑ humiditatē imp̄ssionēꝫ modico tp̄e tenēt ⁊ nō sunt pati i irā:q̃ꝛ calor nō faciliter bulit. ℭ Dicit q̄nto ꝙ de latitudine thoracis:⁊ habitudine toti⁹ corpis dōm est ꝓportionabilr his q̄ dicta sunt.s.ꝙ pectus est strictū nisi ɔ̃operet cerebrū:⁊ totū corp⁹ ē fridū ⁊ humidum nisi ɔ̃operet epar. Reliqua signa sunt colligenda ex his q̄ dcā sunt de lapsibus simplicibus. XII.

Frigidum vero ⁊ siccum cor pulsus quidem duros operatur ⁊ paruos:spiritus vero siquidem proportionaliter frigiditati paruus thorax fit:cōpetentes. Si vero maior rarum ⁊ tardum:minime vero oīum iracundi:hi coacti tñ aliqbus irasci seruant memoriam. Sunt vero ⁊ hi non pilosi pectora oīum maxime. De paruitate v̇o thoracis ⁊ toti⁹ corpis fritate silr d̄terminādū ē.

ℭ Cor frigidius ⁊ siccius pulsum duriorem efficit ac paruum. Spirationem vero si puitas thoracis proportionet friditati moderatā:si maior fuerit:rarā ac tardā. Tales ex oīb⁹ mīme irascūtur:sꝫ vbi irasci cogant ɔ̃seruāt irā:tales p̄terea oīum maxime pectus hñt nudū pilis. De thoracis v̇o paruitate:atq̧ ēt totius corporis frigiditate similiter agendum est. Laurē.

ℭ Frigidius

¶ Frigidius vo cor: et sicci⁹: pulsus qdez durio res reddit: et puos: respirationē aūt. Sigdē thorax puitatē cordis friditati pportionalez habuerit: moderataz: si vero maior extiterit: raram: ac tardā. Hi vo p̄ oibus mīme ad irascendū prompti. Cum aūt coacti fuerint irasci qbusdā: retinēt irā. Hnt aūt maxime omniū nudū pilis pectus. De paruitate autē thoracis ac p̄terea totius corporis frigiditate similiter distinguēdum.

¶ Ponit signa cordis frigidi: et sicci: et diuidit in duas. p̄ facit h. 2° ponit quēdā canonē correctiuū eoꝝ q̄ sunt dicta de morib⁹. ibi 2° (Unū cōe.) De p̄ pte dicit qnqz. ¶ Primuz est q cor frigidū et siccū opat pulsus duros et paruos et iō pulsus puus et dur⁹ ē signū cordis frigidi et sicci. Et cā duriciei ē arterie duricies: et cā puitatis ē p⁹uitas necessitatis et istri io bediētia scdo. et iō stat q fiāt veloces et frequētes: vt fuit dictum supra. ca°. de corde frigido tm̄. ¶ Dicit 2° q si thorax fuerit pportionaliter minor sicut cor ē fridius sūt hanelitus cōpetētes. i. pportionales pulsib⁹: et hōc expositionez tene. Si vo thorax fuerit magn⁹ spūs vel hanelit⁹ fiet tard⁹ et rarus: et h totū supra ē habitū in corde frigido. ¶ Dicit tertio q isti sunt minime iracūdi inter oēs cā ē. q2 difficile cadūt ī irā et remissus ab eqli cā imutant: et hoc pp frigiditatē et siccitatem: sed tm̄ qn̄ sunt coacti irasci seruant memoriam lesionis: et hoc quia siccitas est cā reseruationis impressionum. ¶ Dicit q̄rto q isti sūt maxie oium nō pilosi fm pectora: et cā ē caliditatis remissio et mācī paucitas. ¶ Dicit qnto q de quātitate toracis et de frigiditate tot⁹ corporis dicēdū ē pportionalr: vt supra: et totū ex p̄cedētib⁹ pz. XIII.

Unum cōe in oibus his q̄ dcā sunt cōmemorātes q q̄cunqz de morib⁹: aut nūc aut fm aliā aliquā scripta sunt orōnez ad agnitionē crascos: nō pro bonis aut prauis moribus ex philosophia exercitatorum: sed pro naturalibus vnicuiqz dictuz est.

Lauré. ¶ Id vnum promiscue in cunctis p̄terea addentes vt q̄cūqz de morib⁹ hoc loco aut alio libro disseruim⁹ in cognitionē tēperamēti: haud quāq̄ de illis dicta sunt: quos sapientie studiuz bonos aut malos inuerit. Sed de his quos natura statim ab ortu vnicuiqz iniecit.

Leoni. ¶ Unuz illud cōe in hisce oib⁹ memoria repetētibus: q q̄cūqz d morib⁹: siue nunc: siue q̄uis alio fmone explicata sunt ad tpature cognitionē: nō de optis morib⁹: aut vitiosis: q ex phia hoībus adueniunt: sed de istis: ac nālib⁹ nos exposuisset

¶ Hic ponit canonē dicēs q oz hīe mēti v^m cōe p̄ceptum et ē hoc q quecūqz dixit ante et hic aut in alijs locis de signis cōplexionū sumptis a moribus siue aie passionib⁹ nō sunt intelligēda de bonis et malis morib⁹ exercitatoꝝ in phia. i. acquisitis p exercitiū dictoꝝ in phia: sed tm̄ ē intelligēdum de
A moribus q a nā insunt. ¶ Ubi nō q nomē moris aliqn̄ importat habitū acqsitū ex exercitatiōe inclināte ad bene vel aliter agēdū: aliqn̄ sumit p nāli dispōne inclināte ad talem vel talē actionē: et hoc aliqn̄ p cōi ad ābo et ita sumit hic nomē moris. G. et vult q mores ab exercitio acqsiti nō significant cōplexionē: nam possunt acqri ꝯ inclinationē cōplexio
B nis: vt legit de socrate. ¶ Nota scdo q quēadmodū temperantiā cōplexionis seqt inclinatio ad tēperatos et optimos mores: ita ēt mores acqsiti si sint boni sunt factiui tēpate cōplexiōis pportionalr dicat de malis. ¶ Nō tertio exercitatos in phia aliqn̄ acqrere ex illo exercitio bonos mores
C qnqz vo malos: q2 sciētia abutētes vel falsa p̄ncipia sumentes: vt epicuri: vel alterius ad mala exercitia inclinantur: et sic malos acqrūt mores: et hoc mō exercitati in phia dicunt nō tm̄ illi q verā i phia credūt sniazz: sz et q falsā. ¶ Quarto
D nota q̄dā eē climata ex influxu suo gn̄ali iclināria ad certas passiōes et actiōes vt hoīes vni⁹ terre audaciores sunt stāte pari cōplexiōe q̄z alteri⁹: et illi mores nāles ex tali gn̄ali influxu acqsiti nō sūt signū cōplexiōis: sz illi q inueniunt i vno preter gn̄alē inclinationē sui climatis. ¶ Ultimo nota q nāles
E mores cognoscunt ex inclinatione in principio habita ante cōplemētū acqsitoꝝ p exercitiū. Seqtur textus. I.

Epatis vo calidi cognitiōes sunt venarū amplitudo cho. ru. multa in tpe vo augmastice etatis nigra. calidior enim est sanguis eis: et p pter hoc vniuersum corpus calidius nisi ea que fm cor cōtraoperentur: densitas vero eorum que fm hypocundrium et ventrem.

¶ Iecoris calidioris signa sunt amplitudo venarum: flauabilis multa: ac sub ipso vigoris tēpore etiā nigra. Sanguis p̄terea calidior pinde totum corpus habet: nisi cor contra egerit vēter et item ilia pilosa. Lauré.

¶ Epatis calidioris indicia venaꝝ latitudo: ruffa bilis abundātior: in cōsistenti vo etate ēt atra calidior ipsis sanguis: atqz eadez rōne corpus vniuersū: nisi obstiterit cor. His vēter: et ilia hirsuta. Leoni.

¶ Positis signis cordis ponunt signa cōplexionū distemperataꝝ epatis. et diuidit in duas ptes. Nā primo ponit signa simplicium distēperantiaꝝ scdo compositaꝝ: ibi scda. (Calidi gdē) Prima in q̄tuor et ē ibi scda (Frigidioris.) ibi tertia. (Humidioris.) ibi quarta (Siccioris.) Prima in sex. fm sex signa posita. ibi secunda (Rubea colera.) Et alie partes legendo patebunt. ¶ Dicit ḡ pmo q ista q̄ sequuntur sunt co F
gnitiones epatis calidi i. signa significātia epar eē calidū: et primū ē amplitudo venaꝝ: et cā ē q2 cū vene oriunt ab epate aut saltē ab ipso plurimū recipiāt influxu mediante sanguine: oportet eas variari secundū epatis dispositiones: et q2 caloris est ampliare iō vene cum epar est calidū sunt ampliores temperatis: et hoc signum est verum vt in plurib⁹.

¶ Colera rubea. Ponit signū scdm dicēs q hic ē multa colera rubea. i. cū hec ē multa in corpe significat epatis caliditas. Sz p hac parte intelligenda et sequētibus hic sūt plura vidēda. ¶ Pmo nota q cibi i stomaco recepti trāsmutātur i chilū q ē q̄dā substātia similis ptisane: et illi⁹ chili pars melior trahit ad epar p q̄dā venas q̄ vocant meseraice: et ista ps disseminat i epate p venas q̄ diuidunt ad minimas et virtute carnis epatis generat ex ea sanguis. fla. colera. et mlia: nāles q dicunt a medicis humores p̄mi eo q sunt immediate ex chilo p 1^am digestionem gn̄abiles et aquositas vrinalis postea ab istis separat et ad viā vrine mittit per venas emulgētes. ¶ Nota scdo q istorū humoꝝ sanguis est G
tēperat⁹ et dulcis et in relatiōe cutis calidus et humid⁹: et magis benignus et in colore rubeus: et p tpatā decoctionē genitus. Flegma vero est humor prim⁹ frigidus et humidus colore albus in sapore ad dulcedinē declinis: p diminutā decoctionē genitus: aptus p vlteriorē trāsmutationē a suo calore in sanguinē trāsmutari. ¶ Colera vo ē humor cōplexio

ne calidus & siccus: colore rubeus clarus: & citrinus sapore
amarus: vel acut⁹ p supfluā decoctionē in scda digestiōe ge
nerat⁹. ¶ Melā aūt ē hūor frigid⁹ & sicc⁹ colore ad nigre/
dinē tendēs sapore medius inter dulcē & ponticū tēquā fex
hypostasius p digestionē tpatā sanguis supfluēs. ¶ Dicit āt
a medicis q melācolia generat a calore tpato sanguis ēt a
tpato: sed colera a supfluo: & flā a diminuto mō qr ali⁹ sit ca
lor p quē epar vnū istoꝝ hūoꝝ generat a calore p quē gene
rat aliū: sed qr idē calor in vni⁹ generatiōe tēperate agit: & in
alterius autē generatione agit aut superflue: aut diminute.
¶ Quomodo aūt melā q̄ est frigida dicat a calore tēpera
to generari p3: qr a calore nō ita intēse sicut colera: nec ita re
misse agēte sicut i flātis gnātione: & quo ad hec duo vident
quasi oēs medici ꝯuenire. ¶ Ex quibus p3 cā dicti. Ga. nā
epate calido existente plurima pars illius chili est apta ab
eo in humorē calidum & siccum per superfluam decoctionē
ꝯuerti. iō in eo debet plurima rubea colera generari.

A Sed post hec nō q magna cadit iter phos & me
dicos dīa. qdā. n. volūt q nō solus
sanguis nutrit: s3 ēt alij hūores: & iō nā cū sanguie p venas
trāsmittit colerā & flā & mlīā3. ¶ Hoꝝ aūt due sūt pncipa/
les rōnes. vna sumit a diuersitate mēbroꝝ: qr si oiu3 mēbro
rū eēt vna mā nō differrēt i suis ꝯplonib⁹ & modis, sube mē
bra nrī corpis ab inicē: nā os nō ē duꝝ & cere^m molle: nisi qr
vnū istoꝝ ē genitū ex sanguie cui multa mlīa fuit admixta:
s3 aliud. s. cere^m. ex sanguie genitū ē cui multū flā cōmixtu3
fuit. ¶ Scda rō sumit ex hoc q aliter oporteret sanguine3
inueniri puꝝ i mēbris vel venis sine alioꝝ hūoꝝ admixtio
ne: cū illi alijs hūores saltē qnq3 frustra eēnt ꝯmixti mō h ē
flm: qr capto quocūq3 hoie & cuiuscūq3 etatis vł cōplonis
vł regimis i sanguie maꝝ venaꝝ iuenit colera flā & mlīa: &
h docet experiētia i flomijs: & ēt hoc docet experiētia de me
dicinis solutiuis q̄ a venis istos hūores euacuāt: & sumūtur
iste rōnes a G. in scdo eltoꝝ ēt ꝯfirmāte. Hypo. auctoritate
in libello d hūana nā. & 6. de iuuamētis mēbroꝝ ab eode3.
Gal. ¶ Hāc g̃ snīam cōiter sequunt medici q illud qd ē in
venis qd nos cōi appellatiōe dicim⁹ sanguinē: & qd alij mas
sa3 sanguineā vocāt ē aggregatū ex sanguie flāte colā & me
lācolia: sed domināte sanguine a vulgo dicit sanguis.
¶ Quidā aūt dicūt solū sanguinē inter pmos humores nu
trire: ita q nullus pmus humor ē mā restauratiōis ptis dis/
solute nisi sanguis aut flā per ꝯuersionem suā ad sanguine3.
¶ Dicūt 2° q alij hūores a sanguie pter flā cū gnāti sūt cor
pore nālr se hnte nō trāseūt p venas cū sang^ne: s3 colera trās
mittit ad kistī3 fellis: & mlīa ad splenē. flā aūt vadit cū san/
guie adhuc: vt ꝯplete digerat & tādē ꝯuertat i sāg^nē. ¶ Et
ad hec hnt rōnes plures. p^a: qr null⁹ hūor nutrit nisi dulcis
cū nullū videam⁹ absolute placere saporē sano iculpate nisi
dulcē. mō null⁹ hūor ē dulcis nisi sāguis: nā colera ē amara:
melancolia pontica: & flegma insipidū. videtur g̃ nullus hu
mor nutrire nisi sanguis. ¶ Secūda rō qr ex eisdem sumus
& nutrimur: eadem. n. ē mā generationis & nutritiōis cū nu
tritio sit quedā continuata generatio: & colligit hoc scdo col
liget: sed nō sumus geniti nisi ex sanguie i mrīce & nutriri. g̃.
¶ Tertia rō qr cū sanguine in corpore inculpate sano non ꝯ/
miscet colera aut mlīa. de colera. n. pbatur: qr cu3 sit valde
amari saporis totū sanguinē redderet amarū & pcipue illu3
maxime q mutat colerica mēbra: mō hoc ē flm: nam capto
sanguine nutriēte pulmonē: p3 q ille est gustui dulcis: & de
mlīa pbat ēt p hoc q ille pōticus sapor in nulla pte sangui/
nis inuenit. ¶ Et hāc snīa3 seqt Arist. scdo de ptib⁹ aialiū.
tractatu scdo. & in de somno & vigilia. in tertio de hystorijs:
& vbiq3 & Auer. scdo coll3 & plerīq3 medici & phi. ¶ Isti g̃
dicūt q in corpe sano iculpate i venis cū epar nō est nisi san/
guis aut aquositas vrinalis q̄ adiuuat ad penetrandu3 aut
flā qd digerit vt in sanginē ꝯuertat: sed melā & colera non
inueniunt i sanguine venaꝝ sanissimi hoīs imo secernunt &
vna ad kistim fellis: reliq̄ ad splenem mittitur. ¶ Sed ista
positio vr in duas diuidi. Quidā. n. volūt q sanguis ē vn⁹
hūor homogene⁹ hns ptes ꝯsimiles & q nō ē oportunū i eo
eē ptes ꝯplonatas dissimiles: verꝝ tn̄ pōt eē vn⁹ sāguis alio
subtilior & calidior: & sic pōt esse sanguis p totū vniformis
grossiciei q̄ ad oēs ptes ꝯplonatas: & q sāguis tēpatissim⁹
est s3 oēs ptes q̄ sūt cōplonate in eo tēperat⁹ i cōplone: & i
mō substāie: & id qd in flomijs egredit qn̄ partē h3 rubeā
clarā supnatātē q̄ ad illā ptē ē sāguis subtilis: & q̄ ad feculē
tā ē grossus sāguis: & q sint hec ptes sāguis ondit ex sapo
re q i vtraq3 ē dulcedo. ¶ Alia ē positio plus q3 cōmētato/
ris i expōne hui⁹ ptis & imaginat plus q3 cōmētator sicut ē
dictū supra. q i venis nō ē hūor ali⁹ a sanguie nisi forte qnq3
flā qd nōdū cōplete digestū ē: & ē ēt ibi aquositas vrialis quo
usq3 fecerit sāguinē ad stricta loca penetrare: q̄ postea ad ve
sicā sm maiorē ptē tēdit reliqua pte resoluta. ¶ Dic 2° plus
q3 ꝯmētator q ille sanguis nō ē res simplex p carētiā cōpō/
nis ptiū cōplonata: ꝑimo qlib3 sanguis p se existēs ē cōposi
tus ex pte ꝓportionata colere q̄ est subtilis & quo ad cōplo
ne3 primā sibi ꝓpriā calida. & sicca respectu sanguinis & ex
parte ꝓportionata melie grossa terrestri q̄ ad cōplexionem
primā sine ꝓpriā frigida & sicca respectu sanguinis & ex pte
aquosa quo ad ꝯplexionē primā sibi ꝓpriā frigida & humi
da respectu sanguinis: & iste tres partes cōmiscentur ad in/
uicem in sanguinis generatione: & acquirit ex istaꝝ partiu3
mixtione cōplo quedā que dicit complo secunda que est in
q̄libet parte: quam cōplexionē scdā3 seqt forma sanguinis:
& iō in toto est forma sanguinis & in q̄libet pte quēadmodū
cōplexio ista: & ita pars subtilis est sanguis & grossa pars: &
ps aquea in ista cōpositione: sed si vna istaru3 separaret ab
alijs statim deꝑderet formā sanguinis & cōplexione3 illam
secundā q3 illa forma cōseqt: & hoc qr illa ꝯ pēdebat ab om/
nibus illis tribus substātijs diuersis simul ꝯiunctis: que est
ita apta ab illis pendere cū hnt certum modū applicatiōis
qs illo remoto nō amplius ab illis cōseruat: sed desinit esse.
¶ Dicit tertio q ista complexio scda qua partes sanguinis
vniunt est ꝯ debilis pp qd ex facili cā ille ptes separant ab
inuicē & vnaqueq3 trahit ad nām humoris cui ꝓportionat.
Q3 aūt in venis nō sit humor alius a sanguine vel flāte pro
batur auctoritatib⁹ & rōnibus pro parte quas supra posui.
¶ Q3 autē sanguis non sit res simplex ad sensum datū ostē
dit pluribus signis. Primū qr si cōtingeret dare sanguine3
simplicē tēperatū tunc ille eēt optimus: ergo aliqualiter inue
niret in vena qd est flmnā ois sanguis a venis euacuat⁹ vr
in istas tres partes sequestrari & hoc in corpore sano: vt do
cet experiētia in flobotomijs. ¶ Scdo qr cū lac sit sanguis
biscoctus seqt q ꝓportionales debēt eē ptes lactis ptibus
sanguinis mō constat q in quolibet lacte sunt tres tm̄ tales
substantie quas manifeste contingit sequestrari. ¶ Tertio
qr a sanguine tres tm̄ separant supfluitates istis tribus pti/
bus ꝓportionate vt colera que ad chistum transmittitur fel
lis & mlīa ad splenē & aqua ad vesicā: quarū vna pti subtili
alia terrestri grosse alia aquose ꝓportionat. Nulla autē in
uenit supfluitas ꝓportionata parti tēpate simplici g̃ nulla3
talē ptem o3 ponere. ¶ Quarto qr nulla febris putrida fit
ex sanguine ꝑseuerās & h qa sanguis adueniente putredine
corrumpit cito cu3 illa cōplexio scda sit debilis: & probat as
sumptū: qr si accideret putrida de sanguine tunc posset esse
interpolata de sanguine: & frequēter deberet inueniri qd est
contra omniū doctoꝝ mentē. ¶ His g̃ & qbusdā debiliori/
bus rōnibus ꝯfirmat pōnem suā que si ꝯsideret nō dicit san
guinē nō esse quartā suba3 distinctā a flāte colera vel mlīa:
imo dicit ꝯdictoriū: sed vult sanguinē oēm in venis existem
vel eē p se existem cōponi ex tribus ptib⁹ quarū queli3 ē cō/
plexionata sicut rosa cōponit ex pte subtili substātie odori/
fera & pte grossa stiptica: & istas tres ptes de facili separi in
sanguine: qr illa cōplexio scda est debilis: sed cū ab inuicem

Sāguis solus q̄ mō nutriat.

separate fuerint non sunt amplius sanguis. ¶ Etiã sanguinis diversitatẽ dixit ꝑp tria. primo. quia in flobotõia ꝛ vt dicit Hypo. locis allegatis videntᷣ evacuari iste tres substantie: ꝛ tñ ipse nõ dicit esse in venis nisi sanguinẽ: cũ ḡ dr ꝙ sanguis constituitᷣ ex illis tribus: ꝛ faciliter sequestratᷣ in illis oꝫ mirandũ esse si illi egrediũtur ꝑ flobotomiã ꝛ sepantᷣ corrupta cõplexione. ¶ Scõm signũ ẽ ꝙ farmaca exhibita evacuandis a venis primo evacuãt alios hũores a sanguine i quolꝫ sano corpore: ꝛ iõ vᷣ ꝙ in illis sunt isti hũores. dicit. n. ꝙ sormacũ facile separat ptes sanguinis vnã cum qua ꝯvenit ad bonũ sensum in proprietate: q̃ cũ separata fuerit expellitᷣ in nante vtute: sꝫ sanguinẽ sub forma sanguinis nõ attrahit nisi cum multũ fuerit venoꝝ virtus cõtentiva debilitata tunc enim dimittunt sanguinẽ in forma ꝓpria ꝛ hoc est vltimo. ¶ Tertiũ est ꝑp febres ꝯtinuas ꝓportionales ꝛ calores hominũ sanoꝝ ꝛ valuãdos. ¶ Et vt breviter dicã cum hac diversitate partiũ sanguinis vᷣ meliꝰ salvari Aristo. positio: q̃ꝫ si ponamus sanguinẽ esse hũorẽ simplicẽ ꝑ privationẽ cõpositionis ex partibus etherogeneis: sed diceremꝰ ꝙ aliqs est grossus aliquis subtilis aliqs tẽperatus nõ habens hãc cõmixtionẽ: nã tũc oꝫ aliqñ istũ tpatũ purũ inveniri in vena qḋ nõ accidit: ꝛ forte ꝙ Aver. integre sensit hãc viã i scḋo collꝫ caº. de iuvamento sanguinis si bñ ꝑspiciatᷣ. ¶ Ex qbꝰ pꝫ ꝙ humor tpate coctꝰ iter hũores corporis ẽ mixtꝰ ex talibꝰ tribus subijs debitã ꝓportionẽ hñnbꝰ. Cũ aũt aliq̃ istaꝝ triũ subaꝝ mediocritatẽ sanguini debitã supaverit dr sãguis sꝫ denoĩationẽ a dñio illiꝰ partis colicus. flãticus t aut mlicꝰ. Nũq̃ꝫ aũt dr sanguis sãguineꝰ. ¶ Pꝫ ex his duo arᵒ cõia ꝯ hãc põnẽ fcã ñ põderaretnã argumẽᵐ qḋ fit supponẽdo flã tñ eẽ frigidũ sicut colera est calida respectu cuius ꝛ supponẽdo ꝙ mlia ꝛ fla sunt multum maioris q̃ntitatis q̃ꝫ colera. ex his arguit sanᵘᵐ ex tribus talibus humoribus cõpositũ circa frigidũ pꝫ ꝙ supponit sanguinẽ eẽ cõpositũ iuxᵃ hanc opi. ex colã ꝛ flate ꝛ mlia qḋ h opi. nullo mõ vult. ¶ Si vo supponitᷣ ptẽ sãguis flati ꝓporᵐ eẽ frigidã hoc ẽ negãdum gñalr: nã cũ ille sit sanguis dũ ẽ i ꝯposito: pꝫ sine dubio ꝙ ẽ calida ꝛ hũida qũo aũt cõplõ ꝑ frigida ꝛ hũida stet i eodeꝫ sbo cũ cõplexiõe 2º. calida ꝛ hũida colligatᷣ ex his q̃ dicuntᷣ circa 2ᵐ capl̃m scḋi canoñ. ꝛ ex his q̃ dicuntᷣ de cõplexione nervi cordis ꝛ innata ꝛ influente. sequitur textus.

¶ In tẽpore. In hac parte ponit 3ᵐ signũ dicens ꝙ in habente epar calidũ tñ in tẽpore augmastice etatis. i. in etate
A consistentie generatur multa nigra colera. ¶ Ubi nõ istos terminos inveniri melancolia fel nigrũ ꝛ nigra colera: qui ꝛ si videantur idem significare tamẽ proprie sumptis vocabulis hoc nomẽ melancolia sumitur pro cõmuni ad omneꝫ humorẽ a dominio frigidũ ꝛ siccũ propter rei dñium sive ille fuerit naturalis sive preter nãꝫ. Colera nigra sumitur aliquando generaliter pro poni melãcolia genita per adustionem. Aliquando vero sumitᷣ pro mlia facta ex adustiõe colere rubee; ꝛ ita sumitur h ꝛ eadem appellatur proprie fel nigrum. Cum ergo epar est calidum in etate status calore coniuncto cum multa siccitate fit magna adustio colere rubee ꝛ sic multe colere nigre generatio.

¶ Calidior enim. Hoc est quartum signũ in quo dicit ꝙ istoꝝ sanguis est calidior tẽperato cã est clara cũ epar gñet sanguinẽ calidius calidiorẽ generabit.

¶ Et ꝓpter. Ponit q̃ntum signũ dicẽs ꝙ ꝑp hãc cãm totuꝫ corpus. i. corpus ẜm totius habitudinẽ est calidius nisi ꝯoperentᷣ ea que sunt ẜm cor. i. ea q̃ a corde ꝓcedunt: ꝛ pꝫ cã dicti qꝛ cũ totiꝰ habitudo a sanguine transmisso calefiat alijs paribꝰ a calidiori sanguine magis calefit. Sꝫ põt esse h ꝯoperanᵗ cordis qꝛ cor transmittat spiritũ vitalẽ ꝛ sanᵘᵐ arterialẽ tãto frigidiorẽ q̃ꝫ tẽperatũ cor ꝙ totius habitudo cõpẽsato influxu epatis cũ influxu cordis sit frigidior in isto habẽte epar calidum q̃ꝫ in temperato corpore.

¶ Densitas vo. Ponit signũ sextũ dicens ꝙ in istis est densitas. i. pilositas multa hypocũdrioꝝ ꝛ ventris intelligẽdo ꝑ hypocundria loca imediata sub costis mẽdosis posita ꝛ ꝑ ventrem partem circa vmbilicum que vocatur lumẽ et cã est dicta: quia multus calor multaꝫ adurit materiã aptã pilorum generationi. sequitur textus. II.

FRidioris vero epatis cognitiões angustia venaꝝ: fla plurimũ sanguis frigidior ꝛ vniversa corporis hitudo frigidior nisi ea q̃ circa cor calida fuerit: nuda pilis hypocundria ꝛ venter.

¶ Frigidioris vero signa sunt angustia venarũ: multa pituita: sanguis frigidior: atq̃ꝫ ẽt vniversa corpis habitudo frigidior: nisi calefiat ab ipso corde. Nuda autem pilis ilia ꝛ venter. Laurẽ.

¶ Frigidioris vo angustia venaꝝ: pituita abundantior: sanguis fridior: ꝛ totiꝰ corpis habitᵘ: nisi a corde calefiat: venter illis glaber est: atq̃ꝫ ilia. Leoni.

¶ Ponit signa frigidi epatis: ꝛ sunt q̃nq̃ꝫ. ꝑmũ ẽ angustia. i. strictura venaꝝ. Et cã est qꝛ frigiditas nõ amplificat sicut tẽperata caliditas imo coangustat ꝛ cõstringit. ¶ Scõm ẽ ꝙ in istis corporibꝰ est plurimũ fla: ꝛ cã ẽ qꝛ merito frigiditis multe sunt ptes in chilo apte in epate tpato ꝯverti in sanguinẽ q̃ ẽ in epate frigido ꝯvertuntᷣ in fla: ꝛ sic generatur in tali corpore fla plurimã. ¶ Tertiũ signũ ẽ ꝙ sanguis eoruꝫ est fridior qḋ ꝑcipitᷣ colore ꝛ cã ẽ epatis friditas. ¶ Quartũ signũ est ꝙ vniversa habitudo corporis ẽ frigidior nisi ea que sꝫ cor. i. cor. ꝛ ab eo ꝓducta puta spũs ꝛ sãguis arterialis fuerint calida. nã sanguine frigidiori existẽte totius hitudo redditᷣ frigidior cũ ꝑcipue sanguinis caliditate redditur calida: sed tñ põt cor tanto eẽ calidius tpato ꝙ totius habitudo tanto plus recipit de caliditate ꝑ influxũ cordis. q̃ꝫ diminuatᷣ de caliditate dnã recipit ꝑp epatis frigiditatẽ: ꝙ totũ erit calidũ. ¶ Quintũ signũ est ꝙ illa q̃ sunt circa hypocũdria sũt nuda pilis. primo qꝛ calor remissus modicũ sufficit adurere. scḋo qꝛ ille calor in humido submersus est ꝛ obtusus: ꝛ merito huius etiã minus sufficit adurere. III.

SIccioris vero epatis: sanguis quideꝫ spissior ꝛ paucior: vene dure: ꝛ vniversa corpis habitudo siccior vel durior.

¶ Sicciores vero signa sunt: vbi sanguis crassior ac parcior fit: item vene duriores: ꝛ vniversa corporis habitudo siccior. Laurẽ.

¶ Siccioris autem: sanguis quidem crassior: et minus abundans: vene duriores: ꝛ totius corporis habitus siccior. Leoni.

¶ Ponit hic signa epatis temperato siccioris: ꝛ dividitur in tres partes: ẜm tria signa: quorum primum est ꝙ sanguis est spissior ꝛ paucior. Causa primi ẽ siccitas inspissans ꝛ ad terrestreitatem movens. Causa scḋi est consumptio partiuꝫ humidarum chili ꝛ quarũdam exiccatio: ꝛ per consequens patet ꝙ in eo plus de colera rubea ꝛ plus de melãcolia generatur: sed non multum notabiliter propter non esse excessum in activis: ꝛ ideo tacuit. Gallenus. ¶ Scõm signum ẽ ꝙ vene sunt dure: ꝛ causa est quia oriũtur a sicco: et ideo sũt sicce: ꝛ siccius alijs paribus est durius: vt secundo complexionum. Igitur. ¶ Tertium signum est ꝙ vniversa corporis habitudo est siccior. Et nota ꝙ hic non dicitur nisi contra operetur cor: quia cor quantumcũq̃ꝫ humidum non potest contraoperari epati sicco contra operantis ad ꝯsiũ ducen-

terῳ de qua tamē dicetur modicum post. IIII.

HUmidioris vero epatis cognitiones: sanguis quidem plurimus ⁊ humidus: vene autem molliores: ita vero ⁊ vniuersum corpus nisi ea que circa cor contraoperentur.

Lauré. ¶ Humidioris signa sunt: vbi sanguis humidior ⁊ abundātior fit: ac vene humidiores: atq3 etiam corpus vniuersum: nisi cor cōtra egerit.

Leoni. ¶ Humidioris autem: sanguis quidem abundantior: atq3 humidior: vene autem molliores: ita vero ⁊ vniuersum corpus: nisi partes ad cor attinentes obstiterint.

¶ Ponit signa hūidioris epatis ⁊ sūt tria. Primū ꝙ sanguis ē plurim⁹ ⁊ hūid⁹: cā multi⁹ ē tēperamētū caloris ⁊ modica resolutio ptiū chili minor ꝙ̄ i tpato pp obtusiorē calorē ⁊ hūiditatē: ⁊ h̄ itelligēdo san^nem p q̄rta substātia. Si āt itelligat p massa san^nes res ē valde clarior pp hūiditatē cā3 esse ne mltū dissoluat. Et sic nō ēt ista plu3 eē ⁊ coleras paucores: s3 q2 h̄ nō sūt fortis tacēt a G. Scō3 signū ē mollities venaꝝ cui⁹ cā ē multa hūiditas eaꝝ q̄ facit eas molle3 alijs parib⁹. Tertiū signū ē ꝙ hitudo corpis ē hūida nisi ꝯoperet cor: nā cor posset itātū eē siccū ꝙ ꝯoperaret epati hūido in toto ita vt totū nō eēt hūidū: vt paulopost videbit. V.

CAlidi quidem simul ⁊ sicci epatis signa: pilosum hypocundrium dextrꝫ sanguis spissior ⁊ paucior amara cho. multa: circa augmasticam vero etate3 nigra venarum amplitudo et duritia: ita vero et vniuersum corpus.

Lauré. ¶ Calidioris simul atq3 siccioris iecoris indicia sunt ilia ꝙ̄ marie pilosa sanguis paucior simul ac siccior: flaua bilis plurima: ac sub ipso vigoris tēpore etiam nigrā: amplitudo venarum: ac durities. Jdem vniuersum corpus existit.

Leoni. ¶ Calidioris vero simul: ac siccioris epatis indicia: ilia plurimū hispida: sanguis crassior simul ac siccior: ruffa bilis plurima est: cōsistēte autem etate ⁊ atra: venarum autē latitudo: ⁊ durities. Sic vero ⁊ vniuersum corpus se habet.

¶ Positis sigis distēperātiaꝝ simpliciū ponunt signa cōpositaꝝ in epate: ⁊ diuidit in q̄tuor fm q̄tuor spēs h⁹ distēperātiaꝝ: ibi 2ª (Hūidū qdē) ibi 3ª, (Hūidi⁹ vo) ibi 4ª (Fridū vo) Pūs in duas prio. n. facit qd̄ dcm̄ est. scōo q2 de ꝯoperātijs epatis: ⁊ cordis in toto sepe fecerat mētionē ad q̄rundā dictoꝝ declarationē. Ondit qbus q̄litatib⁹ epatis pōt cor ꝯoperari faciliter ⁊ qbus nō. ibi 2ª. (Caliditas siqdē.) ¶ In pte pma ponunt septē signa epatis calidi ⁊ sicci: ⁊ sic posset diuidi in septē: s3 lego oia simul ⁊c. ¶ Primū ḡ signū ē pilositas dextri hypocūdrij: ⁊ hoc q2 calor epatis acut⁹ apt⁹ est multā mām adurere ⁊ hūores isti⁹ corpis pp caliditatē ⁊ siccitatē sūt apti aduri: ⁊ iō sūt pilosissimi quo ad illā corpis regionē. ¶ Scōm signū est ꝙ sanguis in tali corpe est spissior ⁊ paucior: cā spissitudis ē calor cū siccitate ꝯsumēs hūidas ⁊ subtiles ptes q̄ sunt magis apte aduri ⁊ dissolui ꝙ̄ grosse: cā paucitatis est ista: ⁊ cū ea q2 plurime ptes chili i isto epate cōuertunt in colerā q̄ in tēperato ꝯuerterent in sanguinē ⁊ multe ēt in melācoliā ⁊c. ¶ Tertiū signū ē ꝙ in eis ē multa colera amara: q2 colera rubea. ¶ Et h̄ in adolescentias ⁊ cā est multitudo caloris ⁊ siccitatis multā colerā gnantiū pp q̄litates coleꝛ. ¶ Quartū signū ē ꝙ circa etatē augmasticā. i. circa etatē statua multa colera nigra est i eis: ⁊ hui⁹ cā ē: q2 circa illā etatē multū augmentata siccitate ⁊ calore eque intēso vict⁹ adurēdi est fortior: ⁊ iō p viā adustiōis plurima colera nigra gnat. ¶ Sūpta colera nigra p adustaꝫ vt superi⁹ dicebat ⁊c. ¶ Quintū signū est āplitudo venaꝝ ⁊ si forassis nō tāta sicut in sanguineo pp māam siccā: ⁊ cā ē caloris po^a in pn⁹ gnationis. ¶ Sextū signū est venaꝝ duricies: ⁊ hui⁹ cā est siccitas. ¶ Septimū signū ꝙ vniuersum corp⁹ est ita ēt durū. ¶ Et nota ꝙ ly. ita refert ad duriciem venarū ⁊ nō ad similitudinē ꝯplexōis vniuersi corpis cū cōplexiōe epatis significādā in ambab⁹ q̄litatib⁹ i q2 hoc esset falsū absolute ꝯlatū: s3 cū ly. ita refert ad ly. duritiē venaꝝ ē veꝝ absolute nec opꝫ qd̄ addat: nisi ꝯoperet cor: i q2 epati sicco multū nō pōt cor q̄tūcūq3 humidū ꝯoperari. Contra operantia equātem: nec ad ꝯtiū ducēte. Deinde dicit. VI.

CAliditas siquide3 a corde prorumpēs vincere potest prorumpentē ab epate frigiditatem: quemadmodum ⁊ frigiditas quidem caliditatem.

Lauré. ¶ Caliditas enim de corde precedēs vincere potest de iecore procedentem frigiditatem quemadmodum frigiditas caliditatem.

Leoni. ¶ Nam que ex corde caliditas originem habet potest obtundere eam que ab epate nascitur frigiditatem: sicuti ⁊ frigiditas caliditatem.

¶ Positis istis signis: q2 q̄nq3 dicit totū corp⁹ dispositu3 fm qualitates dominātes i epate: q̄nq3 vo hoc nō dixit absolute sed cū ista exceptiōe nisi ꝯoperet cor: vt hui⁹ cā cognoscatur ondit cui qualitati epatis faciliter ꝯoperat cor ⁊ cui difficiliter. ¶ Et diuidit ista ps in tres ptes. Prio ondit q̄litates cui faciliter ꝯoperat cor. Scōo illā cui difficillime. Tertio illā cui medio mō: ibi 2ª (Siccitatis vo) ibi 3ª. (Media vo.) ¶ Dicit pmo ꝙ caliditas ꝓrūpens a corde pōt vincere frigiditatē ꝓrūpentē ab epate quēadmodū frigiditas ꝓrūpēs a corde pōt vincere epatis caliditatē. ¶ Ubi nota ꝙ q2 Gal. supra semp locut⁹ est de ꝯoperantia epatis ⁊ cordis in tertio puta in hitudine totius: iō extimādū est eū ita loqui hic: vult ḡ in h̄ dicto ꝙ cor merito sue caliditatis p quā totū disponit pōt vicere fridatē epatis. i. pōt supare effectū q sequit fridatē epatis i hitudine toti⁹ ⁊ fridias cordis q̄ ad trāsmutationē hitudinis toti⁹ ipsa3 ꝯsequētē pōt vicere caliditatē epatis quo ad effectū ab ipsa sup totū ꝓrūpētē: ⁊ ad hūc sensu3 itelligant reliq̄ q̄ dicent, ō hac mā. ¶ Nota scōo ꝙ epar q̄tūcūq3 fridū gnat tm̄ sanguinē ⁊ illū toti transmittat: ⁊ iste ē ēt hitudinis toti⁹ calefactu⁹: ḡ nūq̄3 p se ab epate nāliter disposito ꝓrūpit sup toto fridias: ⁊ silr a corde: s3 p accidēs hoc mō: nā pp elemētoꝝ fridoꝝ oīu3 caro ⁊ cutis deductis influxu cordis ⁊ epatis eēnt fride: ⁊ p influxū ipatu3 reducunt ad tēpamētū. Cū ḡ alicui⁹ istoꝝ meroꝝ influx⁹ deficit a po^a mediocriter calefaciēdi alijs parib⁹ cutis ab intrinseco ⁊ ab aere infridat: ⁊ ꝓpta dicim⁹ illā friditatē fieri a corde: vel epate p accidens: q2 cor nō ꝓhibuit vt debuit illi⁹ ꝓductionē aut epar. ¶ Et ad hūc sensum dicit Gal. ꝓrūpere friditatē a corde vel epate sup toto. ¶ Nota tertio ꝙ victoriaꝝ quedā ē equās q̄dā minuēs q̄dā ad ꝯtiū ducēs vt fuit de ꝯoperātijs expositū sup̄ caplo de signis calidi cordis: et ita hic itelligat de victoria oibus istis trib⁹ modis aut maxime de victoria dicēte ad ꝯtiū. ¶ Nota q̄rto ꝙ caliditas influēs inuēta in hitudine toti⁹ plus depēdet ab influxu cordis notabilr ꝙ̄ ab influxu epatis: s3 notabilr ab epatis influxu dependeat: nā spūs vitalis ⁊ sāguis arterialis multo sūt calidiores sāguie venali ⁊ spū nāli. ¶ Cū ḡ cor ad illa duo calefa

B

C

D

dendū sup toto transmittat epar aūt ista alia i lō magis pōt cordis caliditas totuȝ calefacere ꝙ̄ caliditas epatis. ℭ Ex istis pȝ cā ambarū partiū ꝯclusiōis: nā si epar ē fridū ita ꝙ merito isti⁹ deficeret calor in habitudine toti⁹ a tēperamento stāte corde tpato pōt eē ꝙ cor sit tm̄ tpato calidius ꝙ nō solū recōpēsabit epatis defectū: sed vltra tātā caliditatē addet ꝙ totū reddet calidū: ⁊ hoc mō vincet epatis friditateȝ victoria ad ꝯ̄riū ducēte. Et sic cōsilr si epar sit calidū: ita ꝙ merito huius influit sup totū caliditatē supra temperatū pōt cor ita esse frigidum ꝙ tm̄ deficiet de caliditate merito defectus in suo influxu ⁊c. ꝙ fiet absolute frigidū: ⁊ ita vincet cor frigidum epar calidum victoria ad ꝯ̄rium ducente. ℭ Et nota ꝙ hoc non nisi experientia probari posset i quia rationes ad hoc non sufficiunt sine illa.

A ℭ Ultimo nota ꝙ de ꝯ̄operātia mēbroꝝ inter se q̄ sūt ꝯ̄riaꝝ cōplōnū due diuerse sūt inuēte positiones. ℭ Quidā.n. volūt ꝙ vnū mēbrū nr̄i corpis nālr dispositū pōt alteri mēbro sano sibi ꝯ̄operari positiue p se ducēdo ipm extra latitudinē ꝓprij tpamēti. vbi gr̄a. Sit.a. caro ⁊.b. os: ꝯtigit ꝙ.a. caro sana alterat.b. os: ipm ad calidū ⁊ hūidū respcū sui ꝓprij tēperamēti ducēdo. istā ꝯ̄neȝ ꝓbant supponādo ꝙ oē alio intēsius calidū aut hūidū eidē iuxta positū est de se illi⁹ calefactiuū deducto ipedimēto. ℭ Cū eni oē tale appetit sibi iuxtapositū assimilare: ⁊ hoc nō fit in remissiori nisi ipȝ intēdēdo sequit̄ ꝙ appetit illud itēdere. deducto ḡ ipedimēto sequit̄ ꝙ intēdet. hoc supposito sit.a. os tēperatū in medio tēperamēti ꝓprij ⁊.b. caro tēperata pūctualr̄ et in medio tēperamēti ⁊ sint iuxta posita. ℭ Et querit̄ vtȝ caro sufficiat agere i os aut eꝯ̄ aut nō. si sic. tūc caro aget in os: ḡ sufficit caro gr̄a exēpli in os agere certū gradū caloris. ℭ Sit ille.c. et arguit̄. aliqd̄ os distat a latitudine caliditatis respectu sui ꝓprij tēperamenti minus ꝙ̄ per.c. ⁊ caro iuxta posita sufficit ipsum per.c. graduȝ facere calidius: ḡ illud os poterit caro extra latitudinē temperamenti proprij ad calm. transmutare assumptū est possibile: ergo ⁊ ꝯ̄ns. ponat̄ ergo assumptum in esse: ⁊ habet̄ ꝯclusio. ℭ Si dicat̄ ꝙ os nō sufficit carnē alterare: nec caro os i vt vr̄ velle Gentilis in tractatu de resistentijs ꝓp qualitatē resistentie ossis cuȝ actiuitate carnis et eꝯ̄. ℭ Calefiant ḡ caro ⁊ os quousq̄ vtrūq̄ sit in extremo tpamenti versus calidū: ⁊ seqt̄ hoc facto ꝙ caro erit potentior ad calefaciendum ꝙ̄ os ad resistenduȝ: ⁊ p consequens aget calefaciendo: nā nunc sunt equipotētes qn̄ sunt in medio temperamēti: ⁊ p hanc trāsmutationē ꝯtinue crescit potentia calefactiua carnis cū ipsa fiat calidior ⁊ decrescit resistentia ossis cū fiat minus frigidū alijs parib⁹: ḡ ꝯtinue post hoc erit caro potentior ad calefaciendū ꝙ̄ os ad resistēdū: ⁊ p ꝯsequēs ꝯtinue post hoc aget os calefaciendo. ℭ Et similiter posset sic argui si tā os ꝙ̄ caro essent ambo tēperata in sua specie vtrūq̄ in extremo tpamēti. versus frigidū illa nō sufficerent agere ꝓp eqpotentiā vni⁹ actiuitatis cū alteri⁹ resistentia. ℭ Cū ergo caro sit nūc potētior ad calefaciendū ꝙ̄ tūc esset cū sit calidior: ⁊ os impotētius ad resistendū eodē cā: sequit̄ ꝙ nunc caro in medio tēperamēti existens pōt alterare os sibi imediate positū in medio tpamēti existens ⁊ ipsum calefacere: ⁊ sic poterit aliqd tale a proprio tēperamēto educere. ℭ Ex qua ꝯditione sequit̄ si bene ꝓspiciatur ꝙ vnuȝ mēbꝝ nr̄i corpis pōt alteri ꝯ̄operari positiue. pōt etiā priuatiue. pōt p se. potest et per accidēs: imo sunt in istis quatuor combinationes: quia potest esse ꝯtraoperātia per se et positiua: ⁊ potest eē per se ⁊ priuatiua i ⁊ similiter p accidēs ⁊ positiua: ⁊ p accidēs ⁊ priuātiua. ℭ Et hanc positionem sequitur Marsilius ⁊ Jacobus de forliuio ⁊ multi alij.

ℭ Scḋa positio est quā tȝ Gētilis i tractatu de resistētijs. Et vult Gentilis ꝙ ipossibile ē vnū mēbꝝ nostri corporis sanū informatū ꝯplexiōe inata actuata p influentē alteruȝ membrū cuiuscūq̄ cōplexionis fuerit: siue mediate siue imediate positiue alterare extra latitudinē ꝓprij tēpamenti. ℭ Pro q̄ declarāda supponēdū primo ꝙ oē corpus tpatum est aptū merito intrinsece dispositiōis pmanere sup tpamētū. pȝ. q2 tale ē sanū semp. ℭ Scḋo supponit̄ ꝙ vni gradui tpamēti aliqn̄ correspōdet maior mēsura caloris aliqn̄ minor: ⁊ sic de frigiditate ⁊ alijs ꝑmis q̄litatibus actualib⁹ ita ꝙ nō pmutato cōplexionali tpamēto sor. aliqn̄ est actu calidior qn̄ ꝙ̄ frigidior quo ad actualē cōplexionem.

ℭ Hec suppositio pȝ: q2 homine manēte in medio tēperamēti in quo est apt⁹ vsq̄ ad totā iuuentutē decurrere: ⁊ ꝯseruato optime quo ad illū gradū: tm̄ erit aliqn̄ calidior aliqn̄ frigidior: sicut apparet de istis pmutationib⁹ factis de hyeme ad estatē: ⁊ de motu ad quietē: ⁊ de somno ad vigiliā. ℭ Et cōfirmatur: q2 sit sor. flegmatic⁹ nāliter tm̄ assuetus arti calefacienti: vbi gr̄a custodie balnei vel coquine: ita ꝙ cōsuetudinarie habeat caliditatem supra tēperatā actualiter. plato aūt sit tēperatus: ⁊ ambo calefiant supra gradū tēperamenti: ⁊ postea dimittant̄ in aere tēperato nō iuxta loca calefacientia: ⁊ notat experientia ꝙ plato reducet̄ ad gradū tēperamēti: ⁊ ibi quiescet. sor. aūt reducetur ad frigiditatē maiorē: ⁊ nulla est alia cā nisi q2 sor. nō obstāte ꝙ calefacientib⁹ assuetus: tm̄ adhuc habet suā nālem ꝯplexionē que est qualitas secunda limitans sibi minorē gradū caliditatis ꝙ̄ sibi ꝓ nāli mensura limitet cōplexio platonis q̄ est temperata: ḡ cū ista caliditate intensa intrinsece stat cōplexio flegmatica in eodem gradu: vel eiusdē modi cuius est ante calefactionem. ℭ Forte dicit̄ ꝙ nō est cā huius reductionis cōplexio que est qualitas secunda: sed q2 sorti est gradus frigiditatis actualis intensior magis nālis ꝙ̄ platoni: q2 est cōsuetus sibi vel magis forme sue cōueniens. ℭ Cōtra pūo de cōsuetudine pȝ hoc esse in casu remotū. de nālitate patet ꝙ ex quo forme sunt oīo etiā eiusdē rationis merito earū ideȝ precise gradus qualitatis essent vtriq̄ forme conuenientis.

His ergo suppositis

ista est prima cōclo. Jmpossibile ē aliqd̄ mēbrum nostri corpis sanū alteri mēbro sano habenti suaȝ cōplexionē inatā per influentē actuatā ꝯ̄operari positiue: ꝯ̄operantia p quā mēbrū mutet suū modū cōplexionis quo ad virtutē cōplexionis que est qualitas secunda: vel ita ꝙ ipsum trahat a latitudine proprij tēperamēti. cōclō ꝓbat̄: q2 si nō sit vera sequeret̄ ꝙ nō oē tēperatū est aptū manere tale per totā vitā: cōsequens ꝯtra primā suppositionē: ⁊ ꝓbatur cōsequentia: q2 sit sor. tēperat⁹ in extremo tēperamēti versus calidū: ⁊ plato tēperatus quo ad oīa in medio tēperamēti: ⁊ sequit̄ si mēbra nr̄i corpis ꝯ̄riaꝝ ꝯplexionū possint sibi inuicē ꝯ̄operari: ꝙ in platone caro pōt os sibi imediate calefacere. sit ḡ ꝙ p.a. gradū. ℭ Et arguit̄: caro i sor. ē potētior ad calefaciendū ꝙ in platone ⁊ os min⁹ resistens calefactioni: q2 vtrūq̄ est calidi⁹ in sor. ꝙ̄ in platone. ḡ si caro pōt in platone p.a. calefacere os eius: sequit̄ ꝙ stāte sufficienti ꝯ̄alitate poterit caro sor. calefacere os eius plusq̄ p.a. cū ḡ os sit i extremo sui tēperamēti versus calidū sequit̄ ꝙ educet̄ a latitudine proprij tēperamenti plusq̄ p.a. graduȝ: ⁊ sic sor. ab intrinseco exibit tēperamentū. ⁊ p ꝯsequēs non est aptus per totā vitā pmanere talis: ⁊ qd̄ fuit ꝓbanduȝ. Et hāc cōclusionē vr̄ sentire. Gal. libro de malicia cōplexionis diuerse. ℭ Secūda ꝯclusio. possibile est vnū membrū alteri ꝯ̄operari priuatiue. patet. q2 possibile ē mēbꝝ frigidū calido iuxtapositum resistere ne illud calidum calefaciat gradu quo calefacere deducta iuxtapositione alterius. ℭ Tertia cōclusio. Et si possibile sit vnū membꝝ ꝯ̄riuȝ sibi vicinū mēbrū vtroq̄ sano existe alterare. Jmpossibile tamē est vnum taliū mēbroꝝ p se reliquū a ꝓprio temperamento educere. Scḋa ps huius ꝯclusionis pȝ ex pma ꝯclusione. Prima ps vr̄ ad experientiā: nā in somno p̄cipit̄ nos sup sinistro iacere iacere: vt epar stomacū calefaciat: ⁊ inde melior in cibo celebret̄ digestio. ℭ Jmaginat̄ ergo Gentilis: ꝙ lȝ mēbra nostri corporis sana sint sibi inuiceȝ ꝯ̄riatm̄ in tali dispositione

Marginal notes (left margin): Digressio de ꝯ̄operantia mēbrorum. Opio Iacobi et Marsilij. — Opinio Gentilis

existentia habent proprietatē currentē inter ea que ꝓhibet vnū a reliquo alterari alteratione extra proprij tēperamenti latitudinē educente: que ꝓprietas ita fortis est: vt etiam si vnū esset sanū in suo genere calidissimū: reliquū autē quantūcunq; frigidū: aut calidum sibi sanū: nūq; ꝑ eoꝝ coalteratione posset vnū alterū modo dicto alterare: secus aūt cuȝ aliqd eoꝝ esset infirmū. ¶ Et ad argumentū positiōis ꝑcedentis quo sua principalis cōclusio roborat̃: respondet concedendo suppositionē de intensius calido ꝛ remissi⁹. Et ad argumentū dr̃ ꝙ caro nō calefacit os ꝓpter impedimentū: q2 in osse est ꝓprietas resistēdi carni illi ita vt nō sufficiat extra latitudinē tēperamenti os alterare. ¶ Et ad argumentum qñ arguitur si ambo essent in medio tēperamēti precise tanta esset potentia ossis resistiua sicut carnis calefactiua hoc negat̃: immo dicit̃ maiorē esse in vtroq; resistendi potentiā q̃ sit in alio actiua: ꝛ sic pȝ argumēta illa non procedere. ¶ Et si arguit̃ caro sana pōt os sanū intra latitudineȝ temperamēti alterare: ergo ponat̃ ꝙ per. a. gradū. Sed magis poterit q̃ ante idē os calefacere cū fuerit in extremo temperamēti q̃ ante: ergo cū in extremo fuerit sufficiet ēt ꝑ. a. graduȝ alterare. ¶ Dicit̃ negādo minorē: ꝛ rō est: q2 frigiditas ossis resistit: vt ab anima regulata: ꝛ ideo qñ ad h̃ venerit: vt nulla possit acquiri caliditas nisi preter nām illius inductioni magis resistit. ¶ Scdo ēt illa complexio que est q̃litas secunda caliditatis inductioni infra latitudineȝ proprij tēperamēti non resistit: sed sola frigiditas. Sed illa complexio bene resistit inductiōi caliditatis vltra temperamētum: q2 illa nō est sibi cōueniens: ꝛ hec de ista positione nunc breuiter sint dicta. Ex q̄bus pȝ ſm primū modū dicēdi cor posse ꝯoperari epati in tertio. s. cute ꝛ musculis contraoperantia vere mutāte totius complexionē ad ꝯtrariū. ¶ Sed iuxta opinionem Gentilis nō q2 cutis remanet eiusdem modi cōplexionis calide vel frigide: siue cor sit calidum naturalr̃ siue frigidū. ¶ Q2 si dicat̃ calefacto corde cutem apparere calidiorē ad tactū. Dicit ꝙ veꝝ est ꝙ ita apparet: sȝ tñ ꝓ tūc non sola cutis tāgit̃ sed aggregatū ex cute ꝛ sanguine ꝛ spiritu taȝ naturali q̃ vitali: q̃ȝ animali in ea existentibus: ꝛ illud apparet calidius propter vitalē spiritum transmitti calidiorē: non q2 ille spiritus naturalē alteret extra propriū temperamentū aut cutem: sed sicut si in aqua tepida omni alteratione subducta poneretur: ꝛ bene cōmisceretur aqua calidissima totum confuse tactū apparet calidius: ꝛ qñ cū aliq̄ liquore semicroceo plus croci miscemus totū visu apparet magis citrinuȝ: lȝ nulla sit pars in qua ꝑ huiusmodi mixtionem citrinitas intendat̃. ¶ Et ideo dicit Gētilis Galienum intelligere hic de ꝯoperantia quo ad actualem apparentiā in cute: ꝛ ambitu totius representatā. ¶ Ex quib⁹ pȝ aliqñ totius habitudinē apparere temperatā quando omnis ei⁹ simplex pars est notabiliter distemperata sicut epate ꝛ cute ꝛ influxu epatis valde frigidis existentibus sed corde ꝛ influxu eius tanto calidioribus: vt in cute illud totū cōfusum representetur tanq̃ temperamentū: ꝛ hoc modo sine alteratione mutua cordis: ꝛ epatis: vel alteratione tertij sibi inuicem mō quo dicit Galienus ista membra in toto ꝯoperant̃. ¶ Ultimo circa hanc partem nota ꝙ aliqua littera textus inuenitur ita caliditas quidem a corde prorumpens vincere pōt prorumpentē ab epate caliditatē. Et si ita habeat nō itelligitur ꝙ ꝯoperetur caliditas cordis ꝛ caliditas epatis. Sed ꝙ caliditas cordis vincit: q2 magis pōt facere totum appere calidū: ꝛ isto mō preter victorias triū modoꝝ supra nominatas: esset alia victoria augens. ¶ Sed ego puto istū textū ita stantē esse incorrectū. Deinde cū dicit. VII.

Lauré. Siccitatez vero impossibile est ad ꝯtrarium a corde humidiori facto adduci. ¶ Siccitas vero a corde hūidiori in cōtrarium duci nequaq̃ potest.

¶ Siccitatem vero non potest humidius cor ad contrarium habitum transferre. Leoni.

¶ Ondit hic Gal. illā epatis q̄litatē cui q̄ ad ifluxū sup totuȝ cor difficillime ꝯoperat̃. Et dicit ꝙ siccitatē ab epate ꝓrumpētē est ipossibile duci ad ꝯriū a corde facto hūidiori. i. a corde q̄ntumcūq; hūido nālr̃. ¶ Circa quā ptē ꝯsiderāduȝ ē ꝙ hic loqtur Gal. de ꝯoperātia cordis ad epar: ad ꝯriū ducēte: quā dicit eē ipossibilē i toti⁹ habitudine ad hūc sensuȝ. ꝙ si epar ē siccū ita ꝙ merito illi⁹ toti⁹ hitudo corde tēꝑato existēte eēt sicca: ipossibile ē ꝑ cor humidū illo epate ita sicco ꝑmanēte toti⁹ habitudinē in tm̄ humectari vt ducat̃ ad ꝯtrariā denoīationē illi quā hȝ merito siccitatis epatis ita ꝙ vbi hitudo ē sicca respectu tēperamēti fiat ꝑꝑ cordis hūditatē hūida. ¶ Et si q̄rat̃ q̄re ē ꝙ hūiditas cordis nō pōt in toto ꝯopari siccitati epatis ꝯopantia ad ꝯriū ducēte. ¶ Dicit̃ ꝙ epate sicco exnte nō pt cor tpatū i tm̄ hūectari ꝙ merito hūiditatis i toto acq̄rat̃ tāta latitudo hūiditat̄ q̄nti distat extremū latitudis tpamēti toti⁹ v̄sus lapsū ad siccū ab extremo tpamēti v̄sus lapsū ad hūidū. ¶ Cū ḡ merito epatis totū ē citra extremū ꝑmū ꝛ iā lapsū ē in siccū. pȝ ꝙ iā nō poterat ꝑ cordis hūiditatē sup̄ tpamētū in tm̄ hūectari: vt ꝑueniat ad ꝯriū lapsū. cū h̃ nō possȝ facere nisi tātā faceret latitudinē hūiditatis acq̄ri toti quāta est latitudo tēperati: ꝛ hoc nō pōt cor humidū facere vt predicitur.

¶ Et in hac generali cā opȝ cōuenire oēm opinionē exponētium hūc locū q̄ opiniones vt itelligant̃ hic in breui recitabunt̃. ¶ Prima ḡ ē Daly. in ꝯmento istius dicentis cām eē q2 siccitas epatis est defectus i fonte hūiditatis. ꝛ i ꝑn°cius qd ē epar. ꝛ sic principiū hūiditatis ꝛ defect⁹ i fonte nō pōt ꝑ aliud recōpēsari. ¶ Cōtra istā expositionē ꝛ cām arguit̃ cōiter q2 ex hac sequeret̃ ꝙ epar calidū nō posset ꝯoperari cordi frigido cōsequēs ꝯ Galie. superius. vbi dixit ex corde frigido totū corp⁹ fieri frigidū nisi ꝯoperet̃ epar. ꝛ ꝯsequētia pȝ. q2 sicut fons hūiditatis ē epar. ita fons caliditatis ē cor. ḡ si nō pōt ꝑ aliud mēbrū defect⁹ hūiditatis epatis recōpensari sic non poterit cōpensari defect⁹ caliditatis cordis. ¶ Scdo posset argui q2 tūc sequeret̃ cor hūidum nō posse ꝯoperari epati sicco ꝯtraoperātia equante. q2 defect⁹ i fonte recōpēsari nō pōt. ꝯsequēs tñ ē salsuȝ. q2 ex corde hūido totū corp⁹ pōt aliquantū reddi hūidius. vt pȝ ex predictis sit ḡ ꝙ ꝑ. a. Et arguit̃ ꝙ stat minus q̃ ꝑ. a. merito siccitatis epatis totū distare a tēperamēto ꝛ sic stabit ꝑ humiditateȝ cordis ꝙ merito epatis esset siccū fieri tēperatum.

¶ Pro sol'one isti⁹ argumēti ꝛ ꝑcedētis dicit plus q̃ cōmēt. in argumēti ꝑcedētis solutiōe ꝙ alio mō ē epar fons hūiditat̄ q̃ cor fons caliditatis: lȝ. n. cor sit fons caliditatis. tñ eē cor gñat̃ corp⁹. qd i loco extra cor acq̄rit a mēbro alio a corde concurrēte sine cordis actione tm̄ caliditatis gradū vt sufficiat notabilr̃ calefacere corpis habitudinē. ¶ Nā in epate generat̃ sanguis venalis cū ꝑncipatu cordis q acq̄rit multū calorē in tm̄ vt sufficiat toti⁹ habitudinē notabilr̃ calefacere. Et iō ex vigore isti⁹ alteri⁹ mēbri pōt defectus talis fontis recōpensari sicut imaginato sole ꝛ speculo calibeo cōcauo. ꝛ ꝙ sol ꝯtinue min⁹ lumē directū ifluat ad certū pūctū. ¶ Sȝ tñ ꝯtinue illd speculū fiat meli⁹ dispositū ad reflectēdū lumē ad talē pūctū. i tm̄ vt pl's addat̃ lumē ex reflexiōe q̃ remittat̃ ex elōgatiōe solis vel ei⁹ debilitatiōe ad imaginationē. ꝛ tūc illū defectū in fonte luminis possum⁹ recōpensare ꝑ particularis adiuuātia quo ad illud qd accidit in tertio. ¶ Sed in epate est secus quoniā nullū corp⁹ sup totū influitur ad humectādū qd in mēbro alio ab epate recipiat augmentū sue humiditatis ita ꝙ oēm graduȝ humiditatis traxit ex fonte aut ipso exnte sub propria forma. aut q2 illud ex quo generat̃ illum gradū traxit ex fonte. ¶ Ad qd itelligēdū. Cōsidera ꝙ sup totū ifluit̃ spūs vitalis. spūs nālis. sanguis arterialis. sanguis venalis. ꝛ spūs aialis. mō cōstat ꝙ

Opinio Daly.

sanguis venalis ꝛ spūs nālis cum sup totū deferunt nō habent maiorē humiditatē ꝙ̄ traxerūt ab epate. sed poti⁹ minorē. ¶ Sanguis vō arterialis fit ex venali in corde. Et pꝫ ꝙ ibi nō acqrit humiditatē supra illā quā ab epate contraxit. ¶ Et silr spūs vitalis non acquirit maiorē humiditatem in corde ꝙ̄ cōtraxit ab epate. ꝛ silr aialis. ¶ Uel si pur dicat aliqd̄ istoꝝ aliquā hūiditatē ɔtraxisse extra epar illa nō est notabilis aut notabilr toti⁹ habitudinē i hūiditate variās. Et iō defect⁹ tāt⁹ quātus ē in corpe qd̄ ē siccū merito siccitatis epatis nō pōt recōpensari ex hūectatiōe cordis. Ita vtrotum nō fiat solū tēperatū. Sed trāseūdo totā latitudinē fiat humidū. hāc puto esse mentem plusq̄ȝ cōmentatoris.

¶ Cōtra quē mōȝ rō Gētil̄ i tractatu de resistētijs nō ɔcedit ꝛ ē mod⁹ vitāȝ ptē exponēs lȝ forte vltra aliq̄ cāe sint assig̃biles

Opinio marsilij ¶ Marsilius aūt imaginat ꝙ cor quātūcūq̄ nālr humiduȝ est siccū respectu cutis nā cor ē siccū i genere mēbroꝝ. ꝛ iō si totū corpus fiat siccū respectu tēperamēti cutis cor quantūcūq̄ humidū nō poterit toti⁹ habitudinē humectare i sed poti⁹ ipm exiccaret. ꝛ iō nō oȝ vt ipse dicit cām esse qꝛ epar est fons humiditatis. iō ei⁹ defect⁹ recōpensari non pōt. naȝ siue totū esset siccū respectu cutis pp̄ defectum in epate siue pp̄ aliū defectū nūq̄ȝ ex solo cordis influxu fieret humidum respectu cutis. qꝛ cor quantūcūq̄ humidū. respectu tñ cutis tēperate exiccando ageret de se ꝛ nō humectādo. ¶ Cōtra istā positionē cōiter instat tria icōueniētia iferēdo. Primuȝ ꝙ epar calidū nō possȝ in toto ɔtraopari cordi frido. ¶ Secundum ꝙ cor friduȝ non possȝ ɔtraopari epati calido que ambo sunt cōtra Galienū in textu. ꝛ pꝫ istoꝝ cōsequentia qꝛ sicut cor quātūcūq̄ humidū est siccū respectu cutis. ita tam cor ꝙ̄ epar quātūcūq̄ frigidū ē tñ calidu respectu cutis. ꝛ iō nō poterunt cutē ifridare citra tēpamētū. ¶ Tertiū incōueniens seqt ꝙ cor humidū nō possȝ ɔtraopari epati tēperato totū ad lapsuȝ humidū trahēdo cū adhuc cor ē illa cute siccius. ꝛ ɔsequēs tñ ē cōtra Gal. supra. cū dixit ꝙ ex corde hūido totū corp⁹ ē hūidum nisi ɔtraoperet epar.

¶ Ego lȝ existimē positionē nō eē verā. soluo tñ argumenta supponēdo ꝙ cutis ꝛ toti⁹ habitudo deducto īfluxu epatis e cordis eēt sicca ꝛ frida pꝫ qꝛ eēt sicut mortuū ꝛ tale respectu sui viuētis ē fridū ꝛ siccū. secūdo ɔplonuȝ. caplo tertio. ¶ Ex h̄ pꝫ ꝙ si cutis oȝ eē tēpata vel humida idiget agēte p se humectāte. nā ab intrinseco exiccaret. ¶ Seqt scd̄o ꝙ ad hoc vt sit frida respectu tēpati nō indiget īfluxu p se ifrigidante. nā per solū defectum calefacientis cause contingit ab intrinseco īfrigidari. Ex quo pꝫ sufficiēter dici ꝙ qꝛ cor ē sicciuȝ respectu cutis. iō merito sue hūiditatis cutis non humectat. qꝛ siccū respectu humidi nō p se humectat. ¶ Sed nō seqtur. hoc est calidū respectu cutis. ergo non infrigidat sed sequitur ꝙ non per se infrigidat: mō stat tale infrigidare per accidens pro quanto nō tñ calefacit quantuȝ naturaliter deberet. ꝛ ita cor infrigidat cutem quāuis sit calidius. ꝛ dicendum est ita de epate. ꝛ scd̄m hoc duo pma soluta sunt. Tertiū est difficili⁹ ꝛ possum⁹ dicere ꝙ cor pōt hūectare priuatiue qꝛ nō tñ exiccare quātū exiccat tēperatū. ꝛ iō corde existēte hūido epate vō tēpato cōtingit cutē fieri humidam merito influxus tēperati epatis qꝛ nō tñ exiccat a corde ꝙ̄tum si ipm cor eēt tēperatū. ¶ Sȝ cōstat ꝙ si epar. ita fiat siccū ꝙ merito sui īflux⁹ totū fieret siccū. tunc hūiditas cordis nō p p̄uatione exiccatiōis faceret totū eē humidū qꝛ nō ē ibi positiue humectās. Et sic pꝫ ꝙ hec responsio aliqualr cadit in secūda volēs eam euitare. lȝ tñ adhuc ex alijs puto

Alij. positionē insufficiētē q̄ ꝓ breuitate dimitto. ¶ Alij imaginant Gal. loq de hūiditate substātifica q̄ ē in toto p restaurationē nutrimēti. ꝛ de siccitate illi opposita ad quaȝ modicaȝ facit cordis īfluxus. ꝛ hec positio stare nō pōt. qꝛ Galie. vult supra ex corde humido totum reddi humidū. operat ḡ cor ad hāc humectationē de q̄ hic loqt. ¶ Itē h̄ pō imaginat sanguinē arterialem nō nutrire qd̄ est falsum.

Gētilis. ¶ Gentilis aūt in tractatu de resistētijs imaginat ꝙ gal. loqtur hic de ɔtraoperātia cordis ad epar in toti⁹ hitudie ꝛ h̄ vident oēs sentire. ¶ Imaginat scd̄o ꝙ ista ɔtraoperantia nō ē p alterationē faciēdā in cute vel in fluxibus cordis vel epatis ad inuicem in cute. n. existe c. gradus ꝛ veniente epatis calidioris in fluxu ꝛ cordis calidioris cutis nō calefit vltra suū gradū modo supra dicto in sua positiōe contraoperātia mēbroꝝ iter se ꝛ etiā spūs vitalis nō alterat sanguinem venalem aut arterialē extra suū tēpamētū nec ecōtra. ¶ Sed ista inuicem ɔmixta iuxta cutē representat tactui aliquādo vt tēperata. ꝛ mutata cōplexiōe vni⁹ illoꝝ. aut mutata proportiōe i q̄ntitate vni⁹ illoꝝ ɔplone stāte rep̄sētabunt tactui vt calida directe ac si p possibile imaginemur cū aqua tepida misceri aquā feruentē illis nō se alterantib⁹: totū tñ apparet calidius. ¶ Corde ḡ existente calido spūs ad cutem trāsmittit calidior ꝛ sanguis arterialis calidior. Et iō cutis alijs parib⁹ rep̄sentat calidior. Nō qꝛ in cute ponat grad⁹ caliditatis intensior q̄ȝ ante eēt. quo ḡ ad hanc tactualē apperentiā possunt sibi i toto ɔoperari cor ꝛ epar. ¶ Imaginat tertio ꝙ ex toto cordis influxu quo ad tactualē apparētiaȝ nō acqrit notabilis gradus hūiditatis quātūcūq̄ cor fieret humidi⁹ tēperato. qꝛ suus īfluxus nō ē multū corpulēt⁹ i sȝ magis aereus. ꝛ ita modicū ē illud qd̄ pōt addi de hūiditate quo ad hāc apparētiā. ꝙ maior ē tota latitudo temperamēti. sed in caliditate epar p sanguinē venaleȝ transmissum ad totū facit notabileȝ varietateȝ in ista appentia tactuali. ꝛ hinc ē ꝙ corde frigido existe epar pōt tātū esse calidius ꝙ totū apparebit calidū. sed epate sicco existe ita vt inde totū debeat siccū apparere nūq̄ȝ merito cordis totuȝ apparebit humidū. Et pōt reduci facile ad plusq̄ȝ Cōmē. sniaȝ. ¶ Ultimo possum⁹ dicere ꝙ ad hoc vt cor p eius humiditatē nō possit addere in toti⁹ habitudine tātā latitudineȝ hūiditatis quāta est tēperamēti latitudo plura ɔcurrūt. Primū ꝙ cor modicū pōt labi p hūiditatē. ita ꝙ quātūcūq̄ labat remanet tñ siccū respectu cutis. Scd̄m ꝙ h̄ cor est multo siccius respcū sāguis ab epate ad ipȝ trāsmissi. ꝛ iō illū trāsmissuȝ necessario exiccat. Tertio qꝛ suus īflux⁹ nō ē notabilr humectatiu⁹ pp̄ caliditatis itensiōe resoluentis. Quarto qꝛ defectu existe in epate ita ꝙ sit siccū sanguis ad cor transmissus sui aptitudine multū a calore cordis quātūcūq̄ humidi exiccabit. ꝛ sic nō fiet tātū iuuamētū ad humectādū ex corde humido epate existe sicco sicut si esset epar tēperatū. ¶ Et ex his oibus sil sumptis siue loquamur de siccitate ꝛ humiditate rep̄sentata quo ad tactualē appentiā in cute vt Gentil̄ siue de vera humiditate cutis qualitatiua aut substantifica pꝫ cā q̄siti p aggregationem oīuȝ istoꝝ directe sicut si dicat q̄re siccitati epatis p quā totū reddit siccū. nō pōt humiditas digiti ɔopari ita vt totuȝ dicat humidū. Respondet ꝙ digitus p iuā humectationeȝ nō possȝ totū tanto gradu humectare aut tāta latitudie quāta est latitudo tēpamēti. Cū ḡ illa tota ē depdita merito lapsus in vno mēbro nō poterit p istius humectationem tota acqri ꝛ toti⁹ hitudo ad ɔuium pura ad humidum adduci. Et sic vr̄ mihi facillima solutio. Seqtur illa particula videlicet. VIII.

MEdia vero est que ab epate humiditas corpꝫ que dicta sunt: ꝛ magis siquidē ab ea que in corde est vincitur siccitate ꝙ̄ siccitas ab humiditate.

Laurē ¶ Media vero est de iecore procedens humiditas magis enim a cordis vincitur siccitate quam siccitas ab humiditate.

Leoni. ¶ Media vero inter has que dicte sūt ea que ab epate humiditas oritur. Magis. n. a cordis siccitate superatur: ꝙ̄ siccitas ab humiditate.

Lauré. M Inus vo calitate: ampli⁹ aũt min⁹ frigiditate. facile eni vicibilis ẽ hec caruz que ab epate ꝓrumpunt qualitatum. ¶ Minus vero q̃ȝ caliditas: item minus q̃ȝ frigiditas. Hec enim ex qualitatibus a iecore procedentibus maxime vincitur.

Leoni. ¶ Minus autem caliditate: adhuc vero multominus frigiditate. Hec .n. inter oẽs qualitates que ab epate eueniũt facillime vincitur.

¶ Oñdit h̃ q̃ ẽ q̃litas epatis cui me⁹ mõ ꝯopat̃ sibi opposita q̃litas cordis. ⁊ diuidit̃ i duas. p̃ h̃ scd̃o isert vnũ correlarium ibi (Manifestũ.) ¶ Et p̃ ponit istã ꝯnem hũiditas epatis ẽ media i facili⁹ ad vinci p q̃litatẽ cordis. ꝓbat̃. ista hũiditas facili⁹ vincit̃ q̃ȝ epatis siccitas. q: siccitas epatꝭ nõ põt a corde hũido duci ad ꝯriũ. Sȝ hñ ista hũiditas vt dcm̃ ẽ. Itẽq̃ȝ ista hũiditas difficili⁹ ⁊ min⁹ vicit̃ q̃ȝ epatꝭ calitas. q: facili⁹ põt cor p suã friditatẽ vicere epar calꝫ q̃ȝ p suã siccitatẽ vincere epar hũidũ. Itẽq̃ȝ min⁹ facilr̃ vicit̃ q̃ȝ epatꝭ friditas. q: ista facillie iter q̃litates epatis vicit̃. ¶ Ex qb⁹ appet ꝯ. Si .n. facili⁹ vicit̃ siccitate ⁊ difficili⁹ calitate vl̃ friditate seq̃t̃ q̃ ipa ẽ media q̃ ad h̃ q̃ ẽ facile vici iter q̃litates epatis. ¶ Cã aũt q̃re hũiditas vicit̃ facili⁹ siccitate cordis q̃ȝ siccitas hũi⁹ est q: cor p ei⁹ siccitatẽ facili⁹ põt totũ exiccare q̃ȝ hũectar̃. ¶ Prio q: vt dixi cutis ⁊ toti⁹ hitudo p ꝯplonẽ inatã tñ est frida ⁊ sicca. ¶ Scd̃o q: siccitas adiuuat calitatẽ cordis ad agẽdũ ⁊ exiccãdũ. ¶ Tertio q: eaꝺ cordis calitas sãguinẽ faciet pauciorẽ ipm dissoluẽdo. ¶ Quarto q: cor p se ẽ cutꝭ exicca^{ti⁹} ⁊ nõ p se hũectatiuũ cũ cor sit cute sicci⁹ ⁊c̃. X.

M Anifestũ ẽ g̃ qñ si in idipm cõcurrant pricipiorꝫ vtrorũq̃ȝ crases: totũ corpus pfecte circa eas disponet̃. Dicẽt̃ g̃ paulo posteri⁹ totius corpis cognitiones.

Lauré. ¶ Quo circa pspicuum est: vt si tẽperamenta anborum membrorꝫ pncipaliũ in idem concurrãt vniuersum corpus pro illaruȝ natura afficiatur: ac paulopost illarum indicia exponemus.

Leoni. ¶ Liquet aũt q̃ cum in vnũ cõuenerint vtriusq̃ȝ pncipiꝭ tpature: totum ergo sitẽ ẽm illas afficitur corpus: paulo vo inferius ipsi⁹ dicent̃ indicia.

¶ Infert correlariũ. dicẽs q̃ ex dictꝭ mãifestũ ẽ q̃ qñ vtriusq̃ȝ mẽbrorꝫ pncipaliũ dcõrũ .s. cordis ⁊ epatꝭ dispõet̃ scd̃ȝ idẽ. tũc totũ corp⁹ .i. toti⁹ hitudo pfecte disponet̃ .i. itẽse dispõet̃ circa eas crases .i. ẽȝ situ^{ne} dictarꝫ ꝯplonũ. q: vtrũq̃ȝ corꝫ ẽ potẽs ad ita disponẽdũ p se nisi ab alio ipediat̃. cũ g̃ iũuãt se seq̃t̃ q̃ m̃lto magis totũ iux̃ istorꝫ mẽbrorꝫ ꝯplonũ exigentiã disponet̃. ¶ Dicit vltio q̃ paulo post dicent̃ cognitiões .i. signa ꝯplonũ toti⁹ .i. habitudinis totius ⁊c̃. XI.

H Umidũ quidẽ simul ⁊ calidũ epar minus quidem calido ⁊ sicco ea que circa hypocũdria sunt operat̃ piloso. Plurimuȝ vo sanguinẽ ⁊ venas magnas ⁊ corporis habitudinem humidam ⁊ calidam si non ea que circa cor sunt contraoperentur. Si vo amplius vtrisq̃ȝ q̃litatibus auertat̃ ab eo qd̃ est ẽm naturã: prõpte ꝯsumunt̃ a cacochimis ⁊ putrefaciẽtibus egritudinib⁹: adhuc vo magis si plurimũ augeat̃ humidũ: paululũ vo calidũ. Si vo ecõtrario parũ q̃dem humiduȝ plurimũ vero calidũ: minime cacochimi fiunt.

Lauré. ¶ Calidioris simul ⁊ humidioris iecoris indicia sunt q̃ȝ calidi ⁊ sicci ilia min⁹ pilosa: sanguis vo plurim⁹: amplitudo venarꝫ maxima. Toti⁹ tpaniẽtum calidũ ⁊ humidũ: nisi cor cõtra opet̃. Si vo plurimũ his q̃litatib⁹ auget̃ ab ea: q̃ ẽm naturã mediocritate putridis prõpte corripiũt̃ egritudinib⁹: qñ malis humoribus repleti sunt: ⁊ adhuc magis si plim auget̃ humiduȝ supra caliduȝ. Si vo eꝯ: paulo .s. humidi⁹ multo calius moderato minus replẽtur malis humoribus.

Leoni. ¶ Humidius autẽ: ac simul calius epar: minus quidẽ q̃ȝ calidi⁹ ⁊ sicci⁹ ilia reddit hispida. Plurimũ vo sanguinis ⁊ venas amplas: habitũq̃ȝ calidiorẽ: atq̃ȝ humidiorem facit: nisi obstiterit cor. Si vo ampli⁹ in an ibabus q̃litatibus a nãe mõ recedat: a morbis qui ex putredine ac vitiosis humorib⁹ fiunt: facillime capit̃. Adhuc autẽ magis plim augeatur humiditas: caliditas vo nõ ita. Si aũt ꝯtra: parũ quidẽ hũiditas crescat: plim vo calitas: minime vitiosis hũorib⁹ laborãt.

¶ Ponit signa epatis calidi ⁊ humidi. Et diuiditur in duas. Primo facit hoc generaliter. Secũdo ostẽdit signa qñ multus ẽ lapsus caliditatis ⁊ humiditatis. scd̃a ibi. (Si vo) In parte pma ponit q̃tuor signa calidi ⁊ humidi epatis. pmũ ẽ q̃ ypocõdria sũt pilosa: sȝ min⁹ q̃ȝ in calido ⁊ sicco cũ calor eius nõ sit ita adustiu⁹. ¶ Scd̃m signũ ẽ q̃ h̃ epar facit plimũ sanguinẽ q̃ ex calore corpis ꝯprehẽdit̃ ⁊ hui⁹ cã ẽ similitudo cõplonis ei⁹ cũ ꝯplone sanguis. ¶ Tertiũ signũ ẽ q̃ vene sũt late. pmo q: ẽ calor fortis ad dilatãdum. scd̃o q: mã ẽ dilatationi obediẽs ꝑꝑ hũiditatẽ. ¶ Quartũ signũ ẽ q̃ ipꝫ opat̃ ⁊ facit hitudine totius calidã ⁊ hũidã nisi ꝯtraoperet̃ cor. ¶ Et huius causa pȝ ex supradictis.

¶ Si vo amplius. Facit qd̃ dictũ est ⁊ dicit tria. ¶ Primũ est q̃ si fiat multus lapsus ẽm vtramq̃ȝ qualitateȝ idest ẽm humiditatem ⁊ caliditatem prompte .i. faciliter consumuntur a cacbochimis .i. ab humoribus malis ⁊ dicitur a cacbos grece qd̃ ẽ malũ latine. ⁊ chim⁹. ⁊ cũ h̃ isti ꝯsumũt̃ ꝓmpte .i. ledunt̃ ex egritudinib⁹ putrefaciẽtib⁹ .i. pẽdẽtib⁹ ab hũore putrido. ⁊ cã pmi ẽ q: multã mãȝ sui calore attrahunt ⁊ superfluitates nõ dissoluunt: nec bñ digerũt calitate nõ potente obtinere supra humidum ꝑpter humidi multitudinem que est vna causa pncipalis indigestionis; vt pȝ 4⁰ methaurorꝫ. ¶ Et cã scd̃i est: q: humores non bñ digesti non regulant̃ bñ a nãt ⁊ isti non bñ regulati ꝑꝑ hũiditatem sunt ad putrefactionẽ parati: ⁊ ꝑꝑ caliditatẽ putrescunt. ¶ Secundum pncipale qd̃ dicit in ista pte est. q̃ si crescat hũiditas a tẽperamento plusq̃ȝ caliditas. tunc multo magis fiũt cacbochimi ⁊ incidũt putridas egritudines: ⁊ cã est manifesta: cũ in istis calor multo min⁹ possit super suũ humidum regulañ. q: calor est paucior: ⁊ multo magis super fluitates abundãt. ¶ Tertiũ pncipale dcm̃ hic q̃ si eꝯ calidum multum abundet sed humidũ parũ crescat a tẽpato fiunt minime cacochimi inter hñtes ꝯplonem calidã ⁊ humidã. ista eniȝ cõplo calida ⁊ hũida generalr̃ facit corpora apta i putridas egritudines cadere: sed iter calidas ⁊ hũidas minime facit cacbochimã ista nunc dicta: q: calidũ est potens humidum regulare ⁊ superfluitates dissoluere. ¶ Utrum autẽ isti minus cadãt in putridas nõ dicit: sed putãdum est q̃ sic ꝑpter calorẽ esse potentiorẽ ad suũ humidũ regulandũ cum

qua regulatione non fiat putredo. XII.

Umidius vero et frigidius epar sine pilis qdē hȝ hypocūdriū: sanguinē vero magis operaṫ flegmaticū cū venaruȝ gracilitate: et vniuersum corpus silr se hñs: nisi ea que a corde sunt ad ꝯtraria illud traducant. Frigidum vero et siccuȝ epar pauci sanguinis et graciliū venarū efficit corp⁹: et frigidi⁹ et hypocūdriū nudū pilis: nisi et hic vincat cor.

Laurē. ¶ Humidius rursus ac fridius iecur ilia hȝ nuda pilis ac sanguinē efficit pituitosiorē cū angustia venaꝝ: atqȝ ēt vniuersuȝ corpus silr affectū: nisi in cōtrariū ab ipso corde ducaṫ. Frigidius vero ac siccius iecur sanguinē efficit parciorem venulasqȝ angustas: ac corpus frigidius. Item ilia nuda: nisi cor ipsum vincat.

Leoni. ¶ Humidius aūt et fridius epar hȝ ilia glabra: sanguinē vero ad pituite nām accedentem gñat: cuȝ venaꝝ angustia: sic et reliquū afficit corpus: nisi a corde ad ꝯtriā nām transferaṫ. Frigidius autem et siccius epar cū pauco sanguine: et venaruȝ angustia efficit corpus: atqȝ frigidius: et ilia glabra: nisi et hic cor dominetur.

¶ Ponit signa epatis fridi et hūidi et sunt q̃tuor. ¶ Primuȝ q hypocūdriū est sine pilis. ei⁹ cā est: qr calor est modic⁹: et ēt submersus in hūido. et iō nō pōt adurere mām p gnōne piloꝝ. ¶ Scōm signū est q sanguis est magis flatic⁹: et h̄ si itelligam⁹ de massa hūorali. iō est qr epar multū flā gñat pp silitudinē cū illo in cōplōne. Si vero itelligam⁹ de sanguine p 4ª suba. tūc dr flatic⁹ ƀȝ silitudinē: qr fridus et hūidus: et hoc est ita pp q̄litatem epatis. ¶ Tertiū signū est gracilitas venaꝝ pp caloris extēdētis impotētiā: ſȝ minor est gracilitas q̄ȝ in frigido sicco ꝑpter humiditatē. ¶ Quartū signū q vniuersuȝ corpus est frigidū et hūidū nisi cōtraoperet cor et hoc est clarū per supradicta.

¶ Frigidū vero. Oñdit signa epatis fridi et sicci. Et sūt quatuor. p̄ q h̄ epar facit paucū sanguinē siue sumaṫ sanguis p q̄rta suba siue sumaṫ p aggregato humoꝝ. h̄ eni epar modicū trahit et modicū humorē gñat. ¶ Scōm signuȝ est q facit corp⁹ venaꝝ graciliū: et h̄ maxime pp ꝯiūgi in eo caloris debilitatē et mãe paucitatē. ¶ Tertiū signū est q totuȝ corpus est fridi⁹ nisi ꝯopeṫ cor. de sicco aūt nihil dixit dās ex p̄dictis itelligere q totū corpus est nec̄io siccū siue cor ꝯopeṫ siue non. ¶ Quartū signū est q hypocundriū est sine pilis et hoc pp caloris debilitatē. seq̄tur tex. I.

Esticuloꝝ vero crasis calida quidē maxime venerea est: et masculorū generatrix: et citius pubescunt eis partes genitales.

Laurē. ¶ Calidū testiū tpamētū veneris appetitissimū est: mareȝ gignit ac fecunduȝ est. Pili in partibus genitalibus cito nascūtur et attingunt membra que circiter sunt.

Leoni. ¶ Tēperatura vero testiculoꝝ calda: qdē ad venerem pcliuis est: et masculoꝝ generatrix: et fecunda: celerimeqȝ genitales partes obsepit pilis: simul aūt et circūiacentes attingit partes.

¶ Positis signis cōplōnū mēbroꝝ principaliū que ꝑducūt istm p se nec̄io effectiue ꝯcurrēs. ad ꝯseruationē idiuidui. Hic ponunṫ signa cōplexiōis mēbri p̄ncipalis nec̄ij ad spēi ꝯseruationē et sṫ testiculi. Et diuidiṫ in duas. p̄ ponit signa cōplōnū simpliciū. 2° cōpositaꝝ. ibi 2°. (Cal'a vero et sicca.) p̄° in q̃tuor ptes. ibi 2°. (Frigida vo.) ibi 3°. (Hūida vo.) ibi 4° (Sicca vo) ¶ In p̄° ponit tria signa. ¶ Primū est q cōplo cal'a testiculoꝝ est magis venerea. i. facit hoīes magis appetētes venerea. ¶ Scōȝ signū est q illa cōplo est gñatrix masculoꝝ. ¶ Tertiū signū est q hoib⁹ hui⁹ cōplōnis cit⁹ pubescunt partes genitales. vȝ. pecten et bursa testiculoꝝ. ¶ Circa quartā partē notandū. p̄mo q apud Ari. 3° de hystorijs aialiū: et p̄mo de gnōne aialiū. testiculi nō ponuntur mēbrū in aliquo aiali necessariū ad gnōnē: sed vult q vasa seminaria que circa testiculos voluunṫ sunt illa que gñant spma virtute sibi a corde cōicata: et rō eius est: qr si testiculi essent necessarij ad gnōnē spermatis. tunc fuissent inuēti in omni aiali gñante sibi silē: qd̄ nō est verū vt apparet de piscibus et serpētib⁹ que nō hñt testiculos: sed bñ hñt vasa seminaria. vñ in eisdē locis dicit q tauro cuidā fuere abscisi testiculi q postea coiuit et vaccaȝ impleuit. dixit tñ eos esse vtiles: qr ꝓhibent ista vasa a constrictione et clausura sicut pōdera in liciatorio tenēt stamina apta vt p ea possit textoris naulcula decurrere. hinc accidit q in oib⁹ aialibus sibi silē p coitū gñantibus vasa seminaria inueniunṫ: qr in illis cōsistit generatiua virtus. ¶ Medici aūt dicunt testiculos esse membrū p̄ncipale et esse nec̄ios ad gñationē: qr necesse est si dȝ fieri vniuoca generatio aialis testiculos naturaliter hñtis concurrere ad generationē virtutemqȝ a testiculis genitaȝ et in semine derelictā: cuius signū dicunt esse: qr multi sunt testiculi renibus adherētes qui non hñt suo pondere. huiōi vasa apta tenere cuȝ non pēdeant a vasibus: sed sunt alligati ossibus alcatim siue dorsi. ¶ Secundum signū dicūt esse q in aialibus semel tñ in anno coeuntibus tpe coitus vñr testiculi pleni spermate et grossiores valde in tm̄ q quibusdā taliū alio tpe nō apparent inesse: q tm̄ coitus tempore inueniunṫ grossi. ¶ Item 3° q testiculi post coitū manifeste detumescūt. ¶ Dicunt ergo medici q testiculi sṫ carnes glandose per propriū temperamentum spermatis et gignitiui spūs ꝑductiue: lȝ ergo pisciū et serpentū quedā genera nō habeant testiculos ꝑpter eoꝝ imperfectionē nō indigentes tanta spermatis digōne: tamen in aialibus perfectis testiculi ad generationē ad sensum expositū sunt necessarij et sunt mēbrū principale: qr ꝑductiui per ꝓpriū temperamentū instrumenti per se necessario et effectiue concurrētis ad fetus generationē et speciei ꝯseruationem. ¶ Preter hoc aūt testiculi cordis calorē super totuȝ reflectunt. ita vt inde robur masculinitatis et pilositatis in facie ferueṫ. et iō testiculi dicti sunt p diminutionē a testibus: qr a natura sexus testes positi sunt. huic ēt accidit: q eunucis cadunt pili barbe et robur deficit. ¶ Secundo principalr notandū. A

q ad testiculos duplicia terminanṫ vasa que a medicis vasa spermatica siue seminaria dñr. p̄ma veniūt ad testiculos deferēdo eis mām spermatis: et sunt duo. vnū q terminatur ad dextrū. alteꝝ qd̄ ad sinistrū testiculū terminaṫ et ista cū h̄ q ad testiculos hāc mām deferūt ēt ꝑparāt vt facilius in sperma ꝯuertaṫ. ¶ Primū hoꝝ oriṫ ex vna kilis et altera adorti descēdentibus in directo renis dextri. secundum oritur a vena emulgente sinistra: et hinc est q calidius sperma generaṫ in dextro q̄ȝ in sinistro testiculo ꝑpter spermatis multitudinē per arteriā sibi cōicatam. hinc etiam accidit q sperma a testiculo dextro veniens est magis masculoꝝ generatiuū. hinc 3° accidit qd̄ illis quibus dexter testiculus euelliṫ plurimuȝ steriles remanent: nō sic aūt illi quibus euulsio sinistro remanet dexter. ista ergo dñr vasa seruientia testiculis seruitute ꝑparatoria: et cū ad testiculos veniūt ꝯtenduṫ ab vno extremo testiculi ad aliud et iteruȝ refle- B

cunt ad pmū extremū ibiqꝫ terminant. ꝛ ꝑ poros in subaꝫ
testiculi spma fundunt. ℭ Alia ēt vasa a testiculis oziunt ꝛ
cū collo vesice iuxta anū transeuntia tandem ad calamum
veniunt ibiqꝫ per foramina sperma fundunt in calamum: ꝛ
C ferulont seruitute delatoria testiculis.

Opio p' Digres/io de spmatis generatōe. ℭ Tertio nōndū. ꝙ de mā ꝓpria gnōnis spmatis plures pħi
varie locuti esse vn̄r. Quidā.n. dicūt ꝙ hec est supfluitas in
q̄rto digōnis q̄rterīs ꝙ a cābis qō est vltimū alimētū aut
glutine si nō ponaſ aiatū supfluit q̄dā ps vtilis igrossata ꝛ
mēbris q̄si assilata: q̄ ps a v̄tute testiculoꝝ attrahiſ ad ve/
nas. ꝑ ꝑ porositates: de inde de puis venis venit ad magnas
ꝛ tandē ad venā kilis. ꝛ tūc ꝑ vasa seminaria ad testiculos
deferſ: ꝛ ꝫ̄ istos ista spmatica mā ꝑ ꝑparaſ in habitudine
toti⁹: ꝛ ab illa decidit ꝑ cū ad testiculos attrahiſ: ꝛ ad hūc
itellm̄ dixerūt q̄dā ꝙ spma decidiſ a toto ꝛ ꝓpe hāc sniaꝫ
vr̄ sensisse Aui. 20°. 3ⁱ. ca° 3° de cāis spmatis cū dicit in pn°.
Spma est supfluitas q̄rte digōnis: q̄ fit cū dispḡiſ cib⁹ in mē
bris resudādo a venis 3° digōne iā cōpleta ꝛ est de summa
hūiditatis prime coagulatōis ꝛ ex q̄ nutriunſ mē° dura vt
Opio 2° pore vene ꝛ arterie ꝛ filia illis. ℭ Et ego existimo Aui. nō
velle mā3 illā pa⁹ fuisse ex̄ venas digestā 4° digōne: ſ3 ꝙ in
venis sanguine digesto: ita vt in pmā hūiditatē sit aptus cō
uerti cū abūdat hec mā ꝛ nō tota trahiſ ad ex̄ venas. tunc
mēbra circūdātia agūt istā dealbādo ꝛ dādo aliq̄3 digōnē
ꝑparātē facili⁹ ad ħ vt in mē solida ꝯuertaſ ꝛ hec mā est il
la q̄ ꝓpe est in spma trāsmutabilis. ℭ Et ꝙ ħ sit mēs Aui.
vr̄ ex his q̄ paulo post dic̄. ſ. ꝛ q̄nqꝫ repiſ plurimū de ea re
tētū in venis: ad qō iā3 ꝑcessit digō 4ᵃ: ſupple nō cōpleta: ꝛ
remāsit vt nutrianſ ipse vene: aut pueniſ ad mē° homoge/
nea ꝛ nutrianſ eo ꝑter ꝙ nec̄ia sit magis alteratio illi⁹. vr̄
ergo inuere ꝙ nōdū ad illa mē° ꝑuenit: imo in venis hāc q̄r
tā digōnē recepit. ℭ Et q̄si ħ vr̄ velle Gal. ꝑ ꝓnosti. cōmē.
vlti. cū dicit. Et ostēdimus in li° nr̄o de spmate ꝙ sanguis vr̄
multotiēs in venis ex q̄b⁹ nutriſ hō ancedere ꝛ suscipe quā
da3 imutationē ad gnōnē spmatis. ℭ Et tūc dicūt diffōne3
de spmate positā ab Ari. ꝑ de gnōne aialiū. ſ. spma est sup/
fluitas vtilis vltimi alimēti distributi ꝑ ptes hn̄s totū in pō
intelligit de illa mā. hoc mō ꝑ q̄rtā digōnē trāsmutata: nec
est intelligēdū ab eis. ſ. Aui. ꝛ Gal. ꝙ velint nec̄iū esse a q̄li
bet pte gn̄antis decidi spma ex quo sibi ꝓportionata ꝛ cor
rn̄dēs ps in fetu gn̄ari debeat. ħ eni3 est fim ꝛ iprobatū ab
Arist. p° de gnōne aialiū. tūc eni semp colobus siue de
fectiuus gn̄aret colobum: qō manifeste est falsum.

Opio 3° ℭ Alij v̄o volūt ꝙ vltimū alimētū cōe toti corpi est sanguis
sub ꝓpa forma sanguis manēs ꝛ hūc eūdē in venis exn̄tē
alteratū tn̄ aliq̄lr a ꝓpria n̄ā esse mām spmatis nō ꝙ prius
sit nec̄iu3 tertiā digōnē cōpleri: ꝛ vlteri⁹ a mēbris alterari:
ſ3 ꝙ dū sanguis est in venis recipit q̄sdā trāsmutatiōes pre
parātes leui ꝑparatiōe ad mēbro ꝑ nām. ꝛ ħ sanguis est q̄
trahiſ ad testiculos ꝛ in spma hora coitus vel equalenti cō
uertiſ: cuius rei plūia signa putāt adducere q̄ si colligas i/
C uenies ꝫ ꝑcedētē pōnē nullā efficaciā hr̄e itelligēdo: vt di/
xi. G. ꝛ A. itelligere: ꝛ est q̄si via media iter antiq̄s ꝛ Ari.
ℭ 4° nōn̄ hāc mām spmaticā trāsmutari a corde maxime
D cū in spma ꝯuertiſ. ℭ Primo ħ p3 signo: q2 filtrado in fetu
maxime iueniſ scōm cor. ℭ 2° p3 rōne: q2 cor est tāq̄3 gn̄ale
agēs in oī nāli opōne alioꝝ mēbroꝝ: mō cā pmaria magis
isluit sup cātū: verū tn̄ illud mēbrū: qō imediate prebet for/
mā spmati ꝛ v̄tutē gignitiuā est testiculus: q ħ agit sic cor/
dis vicarius: ꝛ ħ est ꝙ dr̄ cōiter spma ꝑncipalr iter mēbra
nr̄i corporis decidi a corde: ſ3 imediate decidi a testiculis.
E ℭ 5° nō in spmate duplicē iueniri ptē. vnā spūosa3. aliā cor
pulentā. ps spūosa est illa q̄ dr̄ spūs gignitiuus: ꝛ cū eo sunt
spūs nālis ꝛ vitalis ꝛ aialis sub ꝓpa forma manētes: qō ḡ
dcm̄ est supra itelligaſ de pte corpulēta: sed ꝙ q̄ ad spūosa3
ptē debeat ex nāli ꝛ vitali ꝛ aiali cōpōni vr̄ ꝙ iste gignitiu⁹
spūs est ꝓductiuus tēgamētoꝝ ꝓportiōatoꝝ ꝯpōnib⁹ illaꝝ
triū v̄tutū cū sit ꝓductiu⁹ cordis epatis ꝛ cerebri. vltra aūt
istos tres spūs a corde cere° ꝛ epate ꝑuenientes ꝯtingit cū sp
mate q̄ ad spūosaꝫ ptē ꝯtineri spūs ꝑticulares a mēbris ꝑti
cularib⁹ decisos: q agūt ad assilādū fetū ꝑri q̄ ad mēbro/
rū a q̄bus decidunſ dispōnes nō tn̄ nāles: ſ3 accn̄tales: vt
v̄bi grā. stigma ꝛ silēs dispōnes. vn̄ ꝛ q̄nqꝫ hereditarij mō
bi ꝯbunſ: ꝛ ħ voluit Auic. 20. tertij. ca° allega° ad finē cū di
xit: imo o3 vt sit ei. ſ. spmati ex oī mē° ꝑncipali fons: ꝛ vt sic
ex mēbris alijs resudatio ēt ad istas radices: ꝛ ꝑpꝑ illud est
assilatio: ꝛ ꝑpꝑ ħ gn̄aſ ex mē° diminuto mē° diminutū. ℭ Et
si ꝯsideras ibi mētē Aui. nō vult ꝙ gn̄aſ diminutū ex dimi
nuto mō cōiter assignato: q2 a pte callosa q̄ est iter extremi/
tates mē' decidaſ spūs agens ad ꝓductionē callositatis in
tali extremitate: puta brachij ꝛ illa callositas ꝓhibet in fe/
tu applicationē alteri⁹ mē°. nā tūc. A. nō diceret illud qō i/
mediate subdit. dicit. n. l3 illud. ſ. gnō diminuti fiat dū vene
nō vltimū finē ꝯsequunſ: ꝛ nō ꝓcedit appetit⁹ vltimus cu3
digōne cōpleta. Pon⁹. n. dixisset oppositū: si bn̄ cōsideras.
ℭ Redeūdo ḡ ad ꝑncipale spma q̄ ad ptē spūosa3 ꝛ corpu/
lētā decidiſ tāq̄3 a fontibus a trib⁹ ꝑncipalib⁹ mēbris: ꝛ cō
tingit ipsum ab vnoquoqꝫ ꝑticulari mēbro spū3 particula/
rē recipe facientē ꝑ accn̄s ad mēbri ꝓductionē ꝛ assilationē.
Et hinc est ꝙ ab cisio venaꝝ que sunt post aures facit steri
lem: vt Auic. eodē ca° vult expsse: l3. G. dicat se ħ ignorare.
ℭ Nota 6° ꝙ ħ nomē spma q̄nqꝫ sumiſ ꝓ cōi ad oēm humi F
ditatē ꝑ coitū expellibilem. siue illa hūiditas fuerit ꝓlifica
siue nō. ꝛ isto mō diuidiſ spma in ꝓlificū ꝛ nō ꝓlificū. 2° mō
sumiſ solū ꝓ humiditate ꝓlifica ꝑ coitū expellibili: ꝛ ħ mō
loquēdo humiditas que egrediſ an̄ coitū in mulierū am/
plexu nō est sperma: sed dr̄ alguadi ab Auicen. 20 tertij.

Et hoc modo sumēdo erit dubiū apud pħos ꝛ medicos vtrū mulier hēat veru3 G Mulier q̄uo habeat ve spermā.
spma in q̄ dubio ineniunſ opiniōes varie. nā3 Gal. vr̄ velle
ꝙ mulier hēat spma veꝝ ꝙ ꝯcurrat ꝑ eius spūosa3 ptē effe
ctiue ad fetus ꝓductionē: ſ3 ꝑ corpulentā suā partē māliter
ꝯcurrat ad fetus gn̄ationē: ꝛ vr̄ fundari sup hoc ꝙ nisi ita
esset nulla posset assignari cā assimilatiōis fetus ad matre3
in dispōnib⁹ tā nālib⁹ q̄3 accn̄talibus. nā cū isti sint effectus
positiui debēt hr̄e cām positiuā ꝑ se illos intēdentē: sed viri
spma hoc nō intēdit nec mēstruus sanguis pōt hoc facere:
q2 mere māliter ꝯcurrit. ergo est oppoꝛtunū spma mulieris
hoc facere: ꝛ q2 videmus spmatica mēbra alba. iō illoꝝ mā
d3 esse spma ta3 muliebre q̄3 virile quo ad suā partē corpu
lentā. ℭ Dicit vlterius Gal. ꝙ spma viri ad efficiēdū ꝯcur
rit fortius q̄3 sperma mulieris: ꝛ ad patiēdū fortius ꝯcurrit
spma mulieris. ꝛ imaginandū est ergo grā exēpli debilissi/
mū spma viri ꝓlificū esse potēs vt tria: sed nullam mulierē
posse facere sperma potēs: vt tria ad effectiue ꝯcurren̄. ad
fetus gn̄atione3. ꝛ hoc mō saluamus ꝙ nunq̄3 effectiue ad
aiandū fetū ita fortiter ꝯcurrit spermis mulieris sicut viri.
ℭ 2° imaginādū est istas virtutes actiuas duoꝝ spermatū
nō esse oino eiusdē rōnis. ꝛ iō nō posse per augmentū vigo
ris spermatis viri ꝯtingere ꝙ ex ipso solo fiat generatio: ꝛ
ita de spermate mulieris. sicut ad radiū visualē coloꝛ re/
p̄n̄tatiuū causandū ꝯcurrit iuxta quosdā pħos coloꝛ ꝛ lu/
men: sed semꝑ siue debile siue forte magis ꝯcurrit lumē to/
tale q̄3 coloꝛ. ℭ Ex quo p3 ꝙ mulier nō pōt sine spmatis vi
ri ꝯcursu recte cōcipere: ꝛ si in cā sibi iueniunſ v̄tus actiua ꝛ
passiua ad ꝓductionē fetus. ℭ Notādū tn̄ circa ħ quosdā
velle ꝙ alioꝝ paritate: vtputa etatis cōplexōis regiminis ve
rū est spma viri potētius ad fetus generationē ꝯcurrere q̄3
mulieris: ſ3 nō alr̄ est nec̄iū. ℭ Et tu iuxta hos modos ꝯsi/
dera q̄uo saluaſ fetū aliq̄n assimilari matri ēt debiliori exi
stente sua spmatis v̄tute ꝓpter mēstrui aptitudine3 ad reci
piendū sīltudinē nr̄a magis q̄3 pris: ꝛ q̄uo ꝯtingit simila
ri matri in cōplexione. patri vero in cōpositione: ꝛ ecōtra
ℭ Secunda positio est Aristote. ꝛ ipsum sequentium ꝛ isti-

dicunt sperma mulieris nõ posse p se active ɔcurrere ad ge/nerationẽ fetus. ℂ Dicũt 2° nõ esse necessariũ mulieris sper/ma ad gñationẽ ɔcurrere active vel passive: ꝛ h̃ declarant: qꝛ in illis viuẽtib⁹ in qbus vnũ indiuiduũ est potẽs dandi vtutẽ activã ꝛ passivã nõ fit gñatio p coitũ masculi ꝛ femi/ne. sicut in plantis apparet in qbus est vtus vtriusq₃ sexus: ꝛ ẽt in qbusdã aialib⁹. ergo in illis in qb⁹ gñatio fit p coitũ maris ꝛ femelle nullũ eoꝝ est potẽs dare mãm gñatiõis ꝛ virtutẽ activã: cũ ergo femina prebeat mãm: sequit̃ q̃ non dabit activã virtutẽ. ꝛ sic sperma ei⁹ nõ p se ɔcurrit ad gña/tionẽ fetus active. ℂ Scõm pꝫ signis: qꝛ multe mulieres impregnate sunt sine hmõi spermatis emissione: imo ẽt cũ violate fuerint ꝛ eis coitus displicuerit: sed tunc nõ ɔcurrit sperma: qꝛ nõ emittũt. ergo nõ est necessariũ mulieris sper/ma ɔcurrere. ℂ Dicũt tñ hmõi muliebre sperma qñ in te/sticulis mulierũ digerit̃ ꝛ dealbat̃ esse sic mãm magis obe/dientẽ trãsmutatiõi faciẽde a spermate viri: ꝛ pp h̃ facilius fieri gñationẽ ɔcurrẽte muliebri spermate q̃ nõ ɔcurrẽte. ℂ Itẽ adiuuat pp delectationẽ quã mulier hꝫ in emissione sua. vñ avidius sperma cõplectit̃: ꝛ hoc pꝫ signis ꝛ effecti/bus: quos quotidie videmus de modis ĩpregnãdi: qꝛ mul/tum est rarum q̃ fiat impregnatio sine amborum sperma/tum simultanea emissione.

A Sed hanc sequendo viaꝫ restat dubitatio quõ accidit fetũ sila/ri matri: ꝛ quõ fiãt femine cũ sperma masculi semp intẽdat marẽ pducere: ꝛ tertio quõ fiat silitudo fetus ad matrẽ nõ solũ in nãlib⁹ dispõnib⁹: sꝫ ẽt accñtalib⁹. ℂ Pro pmo dr̃ q̃ silitudo fetus ad mrem est in nãlib⁹ dispõnib⁹. s. cõplõne ꝛ cõpõne: ex mẽstrui aptitudine ꝛ nõ oꝫ cãm particularẽ illã silitudinẽ efficientẽ illã p se intẽdere: imo ille est effectus p accñs. ℂ Silr̃ dr̃ q̃ femella fit pter pticularis agẽtis intẽ/tionẽ sicut lateralis descẽsus aque nõ obstãte q̃ fiat a gra/uitate: tñ est preter a que intẽtionẽ. ℂ Uel 2° dr̃ q̃ semẽ viri nãliter intẽdit oẽm similitudinẽ vel dispõnẽ que põt esse in diuiduo nãli: sed aliq̃ prius aliq̃ posterius ꝛ p se facit fe/mellã ꝛ matri silẽ: sꝫ ista nõ fit de pncipali agẽtis intẽtiõe. de similitudine vo in stigmate vel cicatrice: multi putãt eãꝫ esse: qꝛ mẽstruũ cõtingit a totius habitudine decidi ꝛ par/tem que a cicatrizato mẽbro decidit̃ esse aptiorẽ vt ex ea correspondens pars in fetu pducat̃. ꝛ iõ qꝛ illo ẽt ad cicatricẽ recipiendã vel cicatricis similitudinẽ est apta: pducitur ab agente preter intentionem sicut monstra.

ℂ Alij vo volũt: q̃ lꝫ mulieris sperma quo ad partẽ suã spi/ritiosam nõ possit p se effective ɔcurrere ad fetus genera/tionẽ: tñ põt p accñs iuuare ꝛ imutatiões quasdã iprimere. vñ sicut emplm nõ p se digestiuũ est: sed ɔstringit ipsũ ꝛ iuua/re calorẽ stõi ad digerẽdũ: ita imaginãduꝫ est de spermatis mulieris pte spũosa. ꝛ iõ aliq̃ talis spũs ad calefandũ aut idurãdũ aut colorãdũ mãm gñationis põt cõcurrere: sꝫ nõ p se ad fetus pductionẽ ɔcurrat. ℂ Et scõm hãc viaꝫ. seqt̃ pmo mulieres nõ hr̃e spma ppriũ: sed illa sua humiditas q̃ in coitu expellit̃ dr̃ gutta ab Arist. seqt̃ 2° mulieres nõ hr̃e

B pprie testiculos. ℂ Ultimo nõ. q̃ spma qñq₃ dr̃ a phis aia/tum esse: qđ nõ est ita intelligẽdũ q̃ forma subalis spmatis sit aia: sꝫ q̃ spma p virtutẽ in eo a pr̃e derelictã est p se aiati corporis pductiuũ: ꝛ ista dr̃ aia vtualr̃. ℂ His ergo expe/ditis reuertor ad lr̃aꝫ. ꝛ fuit p^m signũ dictũ cõplõnis cal̃e q̃ isti sũt magis appetẽtes coitũ. cũ. n. testiculi mãꝫ spmatis ad se trahãt ꝛ digerãt: ꝛ calor ad has opõnes iuuet: pꝫ q̃ ex ca/lidis testiculis fit q̃ in eis est spmatis cali abũdãtia. vñ ad illius expulsionẽ isurgit appetit⁹ pcipue illo sua caliditate sti/mulãte. ℂ Pꝫ rõ scdi dicti. s. q̃ isti gñant pl̃imos masculos cũ masculus gñet̃ p spmatis viri vigorẽ iuxta oẽꝫ viã: ꝛ pci/pue mãei gñõnis calefactionẽ. caloꝛ aũt testiculoꝝ spma est magis cal̃m. igit̃ magis masculos gñant. accidit tñ istos gñare femellas aut merito dispõnis mr̃is: aut merito istu/rus: aut merito iordinati regiminis pr̃is. tertij vo signi cã est clara: qꝛ calor intẽsior citius põt mãm generationis pi/lorum adurere ꝛ in pilos convertere: ꝛ hoc est dicere q̃ ci/to pubescunt genitalia. ℂ Deinde cum dicit. II.

Frigida vero crasis est contraria.

ℂ Frigidum autem econtrario hꝫ. Laurẽ.

ℂ Frigidior vero contraria efficit. Leoni.

ℂ Dic põit. 6. signa frie cõplõnis dicẽs: q̃ cõ/plexio fria testiculoꝝ est ɔ̃ria his quo ad effectũ. s. qꝛ nõ est mltũ venereus: sꝫ modicũ: ꝛ q̃ ñ ẽ masculoꝝ gñatrix: qꝛ aut nõ gñat: aut gñat feminas: ꝛ q̃ tarde pubescũt ptes genita/les. cã p^i est: qꝛ modicũ attrahit̃ de spmatica mã ad tales te/sticulos: ꝛ illa modicũ digerit̃ ꝛ sit paꝝ stimulãs ad expul/sionẽ pp fridiratẽ. ℂ Cã scđi est: qꝛ spma eoꝝ debili exñte calore nõ sufficienter digerit aut calefacit mãm gñationis. ℂ Causa tertij est: qꝛ calor debilis non cito põt materiam adurere ꝛ in pilum convertere. III.

Humida qdem: ꝛ multi seminis: ꝛ hu/midi est. Sicca vero ꝛ pauci seminis: ꝛ mediocriter spissi est.

ℂ Humidũ vero seminis efficit mul/tuꝫ. Siccũ vo paꝝ seminis ac modice crassum. Laurẽ.

ℂ Et humida qdẽ multo: ꝛ hũido semine abun/dat. Sicca paucũ: ꝛ modice crassuꝫ gñat semẽ. Leoni.

ℂ Ponit signa hũide cõplõnis dicẽs: q̃ cõplõ hũida tñ est mlti semis ꝛ hũidi. ℂ Cã est: qꝛ cũ calorẽ hẽat eq̃lẽ: medio/criter attrahit mãm spmatis: sꝫ qꝛ est hũida in digõne illius nõ mltũ dissoluit̃: nec tñ q̃tũ in tẽpato. ꝛ iõ semẽ est mltũ: ꝛ qꝛ calor nõ ita obtinet sup mltũ humidũ. sicut sup medio/cre. iõ nõ est ita bñ digestũ. ꝛ p ɔñs est humidũ. nã coagula/tio spmatis fit a calõ spũosante ꝛ aqueas ptes ad aereã na/turã ɔvertente: cũ ergo calor est ipotentior fit aquosius.

ℂ Sicca vo. Põit signa sicce dicẽs: q̃ cõplõ sicca ẽ pau/ci semis ꝛ mediocriter spissi: ꝛ cã paucitatis ẽ ɔsũptio nĩẽi merito siccitatis: ꝛ qꝛ calor cũ siccitate est potẽtior ad dissol/uẽdũ. cãe vo spissitudis sũt eedẽ: ꝛ qꝛ calor modicũ humidũ cũ nõ adurit magis digerit. ꝛ p digõnẽ spma fit globosuꝫ ꝛ spissuꝫ. ℂ Et nõ. q̃ lꝫ ex cõplõne testiculoꝝ fiãt q̃dã sup to/tuꝫ appentie: qđ pꝫ p trãsmutatiões ɔtingẽtes p testiculoꝝ abscisionẽ: tñ Gal̃. has tacuit volens q̃ ex dictis de corde ꝛ epate ista p nos apprehenderemus. IIII.

Calida vero ꝛ sicca crasis: ꝛ spissi semi/nis est: ꝛ maxime gñatrix masculoꝝ: citissime ad coitũ excitat. a. pncipio er/go ꝛ huiusmodi citissime pubescũt in partibus genitalibus ꝛ in oibus in circuitu sui: sursum quideꝫ vsq₃ ad regionẽ circa vmbilicũ: deorsum vero vsq₃ ad mediũ coxarũ. Petulca igit̃ est hmõi crasis satis ad venereꝫ. Citissime vero satiatur. Et si cogatur nocet.

ℂ Caliduꝫ ꝛ siccum tẽperamentũ crassum obti/net semẽ: ꝛ q̃ maxime hm: atq₃ ocissime excitat statim ab initio aĩal ad ɔcubitũ. Porro tales in partibus genitalibus celerrime pilos hñs: ꝛ in cũctis mẽbris que circa sunt supra vsq₃ ad vm/bilici sedẽ infra vsq₃ ad media femora. Hoc nã q̃ tẽpamẽtũ ad rẽ venereaꝫ nimiũ cõmouet̃: sꝫ ocissime implet̃ atq₃ offendit̃: vbi inferas vim. Laurẽ.

ℂ Calidior vo ac siccior: ꝛ crassum semen hꝫ: ꝛ Leoni.

secūdissima est: ac celeriter ab initio protinus ad coitū excitat aīal. Sed ꝛ his genitales partes ci/tissime hispide fiūt: atq̧ oēs que circūstāt supra quidē vsq̧ ad vmbilicū: infra vero vsq̧ ad media femora. Petulca igiť est: ꝛ ad libidinē prona huiuscemodi temperatura: statim vero satiatur: ꝛ si cogatur offenditur.

¶ Ponit signa cōplonū lapsa ꝓ cōpositaꝝ ꝛ diuidiť i q̄tuor. ibi 2ᵒ (Cōueniētib⁹) ibi 3ᵒ (Si vō fridi) ibi 4ᵒ (Sicca qdē) ¶ In hᵃ pte ponunť septē signa cōplonis cale ꝛ sic. testiculoꝝ: quoꝝ pᵐ est ꝙ istoꝝ semē est spissum: ꝛ cā est caliтas diгerēs ꝛ siccitas aquosaꝝ ptē exterminās. 2ᵐ signū est ꝙ hn̄s hāc cōplonē est marie gn̄atiuus masculoꝝ. Masculus. n. est hn̄s potētiā digerēdi ꝛ faciēdi ꝯstare ꝛ segregādi spma hn̄s pnᵐ spēi tale vt mouēs nō vt motū sine mā. femella aūt est q̄ pōt suscipe hꝰ semē: ꝛ māz pbere gn̄atiōi: ꝛ ipotēs est ad digerēdū spma mō dicto. ¶ Et qꝛ potētia digerēdi ꝛ segregādi maxime ꝑ caliditatē ꝯsistit. iō masculus est siccior ꝛ calidior femella ad sensum positū pᵒ pmi. caplo de cōplexionib⁹ etatū. ꝛ ideo calidiori ꝛ sicciori existēte spermate magis masculi generanť sue cōplexioni magis ꝓportionati.

Cōplo tēpata qūo masculorū magis gn̄atrix existat.

Sed hic nota dubiū esse an cōplo tēpata sit magis masculoꝝ gn̄atrix q̄z cal̄a ꝛ sicca ꝛ vr̄ ꝙ sic: qꝛ vt⁹ ei⁹ ē fortior. ꝛ ꝑ ꝯn̄s magis ꝯsecutiua finis ꝑ itēti q est masculus. h mō dicit Daly. cōmen. 95. ꝙ cōplexio temperata est maxime gn̄atrix masculoꝝ ꝛ non cōplexio cal̄a ꝛ siccа: nec Gal. h dixit h. ꝛ iō i antiq̄ trāslatiōe nō hr̄ ꝙ sit marie gn̄atrix masculoꝝ: sꝫ solū ꝙ ē gn̄atrix: qꝛ h cōplo digerit bn̄ spma ꝛ facit ipsum ꝓlificū: sꝫ tn̄ qꝛ facit ipsum aliq̄n ꝓp lapsum debilius. cōtingit ꝙ gn̄et feminas. ¶ Sꝫ plusq̄z cōmētator in cōmēto huius ptis vult ꝙ hec cōplexio est marie gn̄ans masculos ēt in relatiōe ad tēpataz. nā cū masculus sit cal̄s ꝛ siccus. ꝛ h gn̄et sperma sibi proportōale. iō masculoꝝ marie est gn̄atiua. ¶ Dic 2ᵒ ꝙ dupliꝛ possum⁹ imaginari spma forte. vnoᵒ ad gn̄andū absolute. ꝛ istoᵒ tēpata cōplo ē fortior. 2ᵒ mō ad hūc effcm̄. puta masculinare: ꝛ q̄d ad h potētior ē cōplo cal̄a ꝛ siccа: qꝛ aliq̄z mām ꝯuerteret ad nāz masculinā spma cal̄z ꝛ siccū q̄z ad masculinā n̄ ꝯuerteret tēpatū: ꝓp min⁹ calefacē ꝛ siccare sꝫ tn̄ plus suf. gn̄atiuū spma facē tēpata: ꝛ ꝑfectiorē masc. suf. gn̄ať. ¶ Dic dōz est sicē de epate cal̄o ꝛ hūido plus de sang. gn̄ante q̄z epar tēpatū: sꝫ forti⁹ sit tēpatū epar. ¶ 3ᵐ signū hꝰ cōplonis est ꝙ citissime excitat ad coitū. i. minori tpe post natiuitatē sit potētes ad coitū: ꝛ hui⁹ cā est: qꝛ calor coꝝ nō in multo humido submersus ꝛ itēsior exn̄s cito sit potēs digerere ꝛ sepаre spma. ¶ 4ᵐ signū est ꝙ isti citissime pubescūt in ptib⁹ genitalib⁹. s. v̓ga testiculis ꝛ pectine vsq̧ ad vmbilicū ꝛ ifra vsq̧ ad mediū coxaꝝ. nā vsq̧ ad loca illa ꝓcedit influxus fortis testiculoꝝ mām adurēs ꝛ in pilos ꝯuertens. ¶ 5ᵐ signū est ꝙ ista cōplo est petula. i. appetitiua actuū venereoꝝ: ꝛ hui⁹ cā est stimulatio quā facit spma multū pruritiuū exn̄s. ¶ 6ᵐ signū ē ꝙ cito satianť coitu: qꝛ cito mām seminalē ꝓpellūt ea exn̄te modica ꝛ ꝑ aliтatē ꝛ siccitatē cōsumpta. ꝛ est ēt cā: qꝛ in delectatiōe plurimi coꝝ spūs dissoluunť. ¶ Septimū signū est: qꝛ si cogantur pre delectatiōe vel appetitu multū coire nocenť: qꝛ cadunt in arefactionez impotentiā digerendi ꝛ pessim. V.

Conuenientibus sigdē caliditate ꝛ hūiditate: pilosi qdē minus hmōi his q dicti sunt: multi vero seminis magis: non concupiscunt vero magis aliȷs. Sufficiūt vero sine lesione magis venereis plurimis. Si vero satis augeať vtraq̧ ꝛ calidum ꝛ humidum: nō sine lesione abstinent a venereis.

¶ Ubi caliditas cū humiditate concurrat tales pilosi min⁹ existūt: sꝫ magis abūdāt semine: nō tn̄ magis q̄z aliȷ appetunt: minusq̧ offenduntur vbi sepius ꝯcūbāt. Quod si ambo nimiū creuerint: tum calor: tum ēt humiditas non sine lesione a rebus venereis abstinent. Laurē.

¶ Si aūt caliditas humiditati ꝯiūgať: hirsuti q̄dem tales minus: plus vō semine abūdant: nō tn̄ plus ceteris appetūt: sed minori detrimento preter modū venereis indulgent: qđ si satis excreuerit: ꝛ caliditas: ꝛ humiditas: non sine detrimento a venereis abstinent. Leoni.

¶ Ponit signa cōplonis cale ꝛ humide ꝛ sꝫ q̄nq̧. ¶ Primū est ꝙ isti sunt pilosi circa genitalia: ꝛ h ꝓp calorē fortē: sꝫ tn̄ sunt min⁹ pilosi calidis ꝛ siccis: qꝛ minor in eis fit adustio. ¶ 2ᵐ signū est ꝙ isti emittūt multū semē magis q̄z dicti cal̄i ꝛ sicci ꝛ cā est humiditas ꝓp quā mā spmatis non ꝯsumiť. ¶ 3ᵐ signū est ꝙ nō appetunt magis eis: qꝛ ꝛ si plus hēant d̓ spmate: nō tn̄ ē ita pruritiuū. Sꝫ dices vtꝝ tn̄ appetāt: puto ꝙ nō ꝓp cāz dictā. ¶ 4ᵐ signū ē ꝙ sine lesiōe sufficiūt plurimis venereis. i. coitib⁹: ꝛ cā est multitudo mātei spmatice ꝛ spūuz. ¶ 5ᵐ ꝛ vltimū signū ē ꝙ si isti fuerit mltū cal̄i ꝛ hūidi nō abstinēt sine lesiōe ab istis actib⁹ ꝛ cā est: qꝛ mltū sup abūdat hꝰ mā spmatica vl̄ in spma trāsmutāda ꝛ ista retēta ꝛ nō dissoluta aliū de tandē ificiť mala q̄litate. vn̄ fit q̄dā modo venenosa ꝛ facit malas multas egritudines. VI.

Si vō frigidi ꝛ humidi fuīt crases fiūt testiculi nuda fiūt que sunt in circuitu pilis: ꝛ tarde coire incipiūt: neq̧ vehemētes sunt ad operationes: aquosū vero ꝛ tenue semen eis: ꝛ parū generans vel nō generans: ꝛ si generat: feminas generans est.

¶ Ubi testes frigidiores: hūidioresq̧ tpamēto sint: partes que circū sunt pilis vacāt: ac tarde cōcūbere incipiūt: nec ad tale munus admodū cōmouenť. Aquosum preterea ac tenue semen est, atq̧ infecundum ꝛ feminam gignit. Laurē.

¶ Si vō frigidiorē ꝛ humidiorē tēpaturaz testiculi habuerint: ptes circūposite glabre sī: ꝛ tarderē venereā exercere incipiunt: neq̧ proni ad actū huiuscemodi sunt. Aquosuꝫ vero: ꝛ tenue ipsis est semen ꝛ infecundū: ꝛ feminarum generatiuum: vel omnino non generans. Leoni.

¶ Ponit signa cōplonis frie ꝛ humide: ꝛ sꝫ q̄nq̧. ¶ Primū est ꝙ loca q̄ sī circa testiculos sī nuda pilis: ꝛ hui⁹ cā fi est defect⁹ caliditatis adurētis. ¶ 2ᵐ signū est ꝙ tarde post natiuitatē icipiūt coire: ꝛ cā est: qꝛ calor debilis ꝛ in multo hūido submersus tarde fit potēs ad mām spmaticā segregādā ꝛ digerēdā. ¶ 3ᵐ signū est ꝙ nō sī vehemētes i coitu: qꝛ nō multū appetūt ꝛ nō mltū pātꝛ: ꝛ cā est paucitas mātē attracte ad testiculos: caloris paucitas: ꝛ modica stimulatio fcā a spmate: cū sit modicū pruritiuū. ¶ 4ᵐ signū ē ꝙ spma eorū est aq̄suꝫ ꝑ ꝑuatiōnē digōnis: ꝛ h ꝓp sui caloris debilitatē: ꝛ tenue: qꝛ calor nō agit fortiter in ei⁹ spissificatiōe. ¶ 5ᵐ signū est ꝙ semē coꝝ est parū gn̄ans: aut nō gn̄ans. ꝛ h ꝓp sui caloris debilitatē: ꝛ si est gn̄ans gn̄at plm̄ feminas: qꝛ femine sī fride ꝛ hūide. ꝛ iō hꝰ spmatis cōploni similare. ꝛ ꝑ

ḡñs ex illo plurimum generantur femelle. VII.

Sicca quidē ꝛ frigida crasis: similis q̄dem plurimū ei que predicta est crasi spissius vero semen eis: ꝛ in omnibus magis exiguum.

Lauré. ℂ Frigidū ac siccum temperamentū simile quidē in reliquis predictis est. Semen crassius ac penitus exiguum est.

Leoni. ℂ Frigidior vero ꝛ siccior tēperatura silis q̄dē in reliquis est antedicte. Crassius vero in ipsa semen existit: atq̄ omnino paucum.

ℂ Ponit signa cōplexiōis fride ꝛ sicce dicēs. p̄mo q̄ in multis similat̄ ista cōplo illiq̄ nūc dicta est: q̄ nuda pilis h̄z loca genitalib⁹ ppinq̄: ꝛ tarde pōt coire: ꝛ modicū appetit ꝛ modicū sufficit: sed tñ h̄ h̄z spāle q̄ semē suū est spissius semine frigide ꝛ humide cōplexiōis ꝛ cū est siccitas: ꝛ q̄ est modica mā idē calor magis ip̄mit effectuz q̄ est digō ꝛ ēt istoꝝ semē est modicū pp̄ siccitatē exterminātē. ꝛ ppter caliditatem diminutam modicū attrahentem. VIII.

Totius v̄o corporis habitudines dicte q̄dē sunt prius in his que assimilātur cordi ꝛ epati. D̄ñat̄ v̄o silitudo vehemētiorē h̄ñtis mēbri quālibet primaꝝ qualitatū quas ꝛ opatiuas noīamus.

Lauré. ℂ Totius corpis habitudo vt antea diffinitum iā est silis reddit̄ cordi: iecoriq̄z. Exuperat autē silitudo habētis quālibet primaꝝ qualitatū fortiorem: quas sane actiuas cognominant.

Leoni. ℂ Totius aūt corpis habit⁹ dixim⁹: ꝛ sup̄i⁹ q̄uo ꝛ epatis: ꝛ cordis nāz sequant̄: ei aūt magis assimilant̄: q̄d vnā aliquā ex primis qualitatibus potētiorē habuit: q̄s ꝛ effectiuas appellant.

ℂ Positis signis corpis lapsi a tēpamēto s̄m mēbra principalia ꝯñter vt supra diuidit̄: in ista parte ponit signa corporis eiusdē multū lapsi s̄m quedā mēbra h̄ñtia v̄tutē inataz actuatā p̄fluētē ꝛ nō diuz taliū: s̄ȝ quoꝝūdā pp̄ breuitatē: ꝛ diuidit̄ in duas. p̄ ponit signa quoꝝūdā spālr. 2° reliquoꝝ in gn̄ali. ibi (Alie vero partes) ꝛ sunt quatuor in gn̄e. p̄mo ergo ponit signa cōplexionis musculoꝝ. 2° in totius habitudine ꝯsistētiū stomaci. 3° pulmonis. 4° cāne pulmonis. 2° ibi (Uentres cognitionis) 3° ibi (Diligenter.) 4° ibi. (Nō vero ipsa) ℂ Prima in quatuor. p̄mo rememorat̄ quorundā dictoꝝ prius de cōplōne musculorū in toti⁹ habitudine. scdo oñdit in q̄bus maxime ꝯsiderat̄ totius habitudo. tertio ponit canones seruādos in signis dicēdis quarto descēdit ad ponendū signa cōplexionū habitudinis totius. ibi 2° (Totius v̄o corporis.) ibi 3°. (Dicent̄ igit̄.) ibi 4°. (Cōpetētis.) ℂ Dicit primo. q̄ superius in capitulis de signis cordis ꝛ epatis fuit dictū de totius habitudine: q̄ similat̄ in cōplexione cordi ꝛ vel epati: ꝛ secūdo fuit dictū q̄ similitudo habitudinis totius dñatur. i. est maior cū mēbro de illis duobus h̄ñte quālibet. i. aliq̄ȝ de q̄tuor q̄litatib⁹ p̄mis que oñr optime vehemētiorē ad ip̄mēdū sup totū: ꝛ h̄ fuit dictū in capitulo de epate: vbi ostendit̄ q̄uo ꝯ opant̄ hec mēbra: ꝛ que qualitates faciliter: ꝛ que difficulter vincant̄. IX.

Totius v̄o corpis habitudo i illis maxime discernit̄ p̄tib⁹ q̄cūq̄ vidētib⁹ p̄mo subiacēt. Musculi v̄o sunt hi oībus ossib⁹ circūuoluti: ꝛ cōposite quedaz carnes sunt ex simplici ꝛ prima carne ꝛ neruis quibus he circūuolute sunt. Propria eniz musculoꝝ sub̄a hec vtraq̄ sunt. Ad eos v̄o venientia: hec vasoꝝ velut riui q̄dā sunt nō cōplētes eoꝝ sub̄am: sed seruientes ad cōseruationē.

ℂ Totius vero corpis habitudo de illis potissimū dr̄ partib⁹: quecūq̄ cernētib⁹ p̄me subiacēt. Tales vero musculi sunt cūctis ossibus obuoluti: cōposite quedā carnes ex simplici p̄maq̄ carne atq̄ ēt fibris: q̄bus he adnexe sunt. Propria enim sub̄a musculoꝝ hec vtraq̄ est. Uasa autē ad eos p̄tinentia velut aque ductus q̄dā sunt nequaq̄ȝ absoluētes sub̄am s̄ȝ seruiētes ad salutē. Lauré.

ℂ Totius v̄o corpis habitus in illis maxime dr̄ partib⁹ que prime oculis subyciunt̄. Sunt v̄o he: musculi: q̄ oīa ambiūt ossa: carnes quedā cōposite ex prima: ꝛ simplici carne: ꝛ filis q̄b⁹ inexunt̄. Propria eniz musculoꝝ substantia his duobus ꝯstat: que vero ad ipsos: vasa p̄tingūt: veluti riui q̄dā sunt q̄ nō substātiā cōplent: s̄ȝ eis subministrāt: vt in vita permaneant. Leoni.

ℂ Oñdit in q̄b⁹ p̄tib⁹ maxime ꝯsiderat̄ hitudo totius. Et diuidit̄ in tres p̄tes. p̄ facit hoc. 2° describit musculuz. 3° r̄ñdet tacite q̄ōni. ibi 2° (Et cōposite) ibi 3° (Utraq̄ vero.) ℂ Dicit p̄mo. q̄ totius habitudo: maxime discernit̄. i. ꝯsiderat̄ in illis partib⁹ que primo subiacēt tāq̄ȝ obiecta vidētibus: ꝛ ille partes sunt musculi circūuoluti ossibus. ℂ Ubi nota p̄ q̄ dispositio illorū priū q̄ p̄ visui obijciunt̄ dr̄ habitudo totius: q̄ a dispōne illaꝝ partiū vulgus denoiat totū cuz ipse sint notiores. ℂ Nō 2°. q̄ musculi s̄t ossib⁹ circūuoluti non oēs: sed plurimi: ꝛ illi q̄ nō circūuoluunt̄ ossib⁹ nō cōnumerant̄ in toti⁹ habitudine sicut diafragma ꝛ musculi lingue ꝛ epiglotis ꝛ multi alij. solū ergo illi q̄ ossib⁹ circūuoluunt̄ ꝛ pelle q̄si immediate coopiunt̄ s̄t in q̄bus totius habitudinem discernimus dicēdo totū esse album carnosum molle siccum. gracile. ꝛ sic de alijs. ꝛ hoc vult Gal. hic. A

ℂ Et cōposite. Nūc ponit musculoꝝ descriptiōes dicēs: q̄ musculi s̄t carnes q̄dā cōposite ex simplici ꝛ pura carne neruis q̄b⁹ iste carnes s̄t circūuolute: ꝛ hic est p̄pa sub̄a musculoꝝ. i. cōposita ex carne simplici ꝛ neruis. ē aūt simplex caro q̄ fit ex mēstruo vel sanguine coagulato inter neruoꝝ villos: vt dic̄ Gal. 2° cōplōnū. ℂ Nōndū est aūt q̄ h̄ descriptio solū māliā explicat musculum sub̄alr cōponētia: s̄ȝ formā ꝛ v̄tutē p̄ q̄s maxie notificat̄ nō exp̄mit. Cōpletior ergo musculi descriptio pōt colligi p̄ p̄mi. doc. 5° sūma 2°. ca° p̄. ꝛ musculus est mēbrū ex simplici carne ꝛ villis neruoꝝ ꝛ ligamētoꝝ ꝯtextū volūtarij mot⁹ p̄ neruū in eo exñtē effectiuū. nā neruus in musculo vr̄ v̄tutē h̄re volūtarie mouēdi. ꝛ nō in alio mēbro: ꝛ hoc pp̄ tēpamētū a carne musculi receptū: merito cui⁹ p̄parat̄ vt adueniēte spū aiali a cerebro: ꝛ alijs ipedimētis deductis possit neruus s̄ȝ volūtatis iperiū p̄ se ꝯbi ꝛ extēdi: ꝛ ꝯñter merito nerui musculus mouet̄: ꝛ alia mē⁴ musculo mediāte: l̄ȝ i expōe ca° de motiua v̄tute. p̄⁹ p̄⁹ dixeri musculū p̄ p̄ se moueri: disputatiue illō ōfendēdo. B

ℂ Ex q̄b⁹ vr̄ Gal. h̄ p̄ neruos n̄ tm̄ neruos itelligē: s̄ȝ ligam̄ta. p̄ȝ 2°. motiuā v̄tutē pri⁹ i neruis eē nālr q̄ȝ i musculis: l̄ȝ i neruo eē nō possit nisi neru⁹ sit p̄s musculi. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Utraq̄ ad. Remouet du^m dicēs: q̄ vtraq̄ de nūo vasorū. s. vene ꝛ arterie veniētia ad h̄. s. musculos s̄t velut q̄daz riui: non tñ de cōplemento substantie musculi: sed sunt per

tes seruiētes ad ꝯseruationē deferēdo sanguinē ꝛ spūm nālem ꝛ vitalē. itaqꝫ breuiter artarie ꝛ vene deferētes sanguinē ꝛ spiritu. ꝛ ꝑ ipsum musculū penetrātes: nō sꝫ ptes musculū integrātes. ℭ Et huius rō est: qꝛ ille sole dnr ptes integrātes mēbrū aliqḋ organicū: q̄ deseruiūt ꝑ se oppōni principali illius organici in eo existis. Sʒ vene ꝛ arterie nō deseruiūt opōni musculi q̄ est mot⁹ ꝛ hāc rōnē assignat plusq̄ꝫ cōmētatoꝝ: lꝫ forte rō sit: qꝛ iste solū dnr integrātes musculi subaꝫ: q̄rū siles in spē in oī musculo reqrunt: imō aliq sꝫ pui musculi q nō hñt itra se venā ꝛ arteriā. ℭ Deide cū dic. X.

Dicenť igiť ꝛ coꝝ craseos cognitiones ꝺm bñ tēperatā habitationē. ꝑmutāt eniꝫ distēperātie regionū cutes ꝺm se formātes: ꝛ corrūpūt q̄sdam cognitiones. Jta ꝟo ꝛ ꝺm bñ tēperatā regionē ꝑe messis seipsuꝫ soli aliqs nudū exponat: ꝛ ꝑmutabit eas cognitiōes q̄cūqꝫ ꝺm colores sunt ꝛ in mollitie ꝛ in durina ꝺm ꝯsistentiā. Si ꝟo vt bñ tēperata ē regio: ita ꝛ ipse bñ tēperata dieta vtať: neqꝫ exustus in sole iaceat nud⁹ vnaquaqꝫ die plurimū: neqꝫ vt qdam more ꝟginis in vmbra degens: ꝑfecte craseos demōstrabunť signa q̄si in his igiť in oꝛone futura itēdamus iā itell'm est.

Lauré. ℭ Hoꝝ igiť idicia dicenť in regiōib⁹ moderatis. Jmmoderata eni regio ꝑmutādo cutē ꝓ natura sua format: ac nōnulla signa corrūpit. Pari mō si qs in regiōe moderata ꝑ estatē seipsuꝫ soli nudū exponat: indicia q̄cūqꝫ dnr ex colore ac mollitie ꝛ duritie variabūt. At si quēadmoduꝫ regio moderata habeť: ꝛ ipse moderate viuat: neqꝫ exustus in sole nudus vnoquoqꝫ die plurimum. Sed nec instar virginis vt qdam in vmbra nutritus: signa temperamenti diligentiora reddentur. De his igitur disputantes.

Leoni. ℭ Dicenť igiť: ꝛ hoꝝ tēperature idicia: in bñ tēperata habitatione: nā q̄ mąle tēperate sunt cutē ꝑmutāt ex seipsis formātes: ꝛ q̄dā ex indicijs corrūpūt: ita in bene tēperata regione: si qs se tēpore estatis nudū soli exposuerit: ꝑmutabit indicia q̄ ex colore: ꝛ duritie: ꝛ mollitie sumunť. Si ꝟo quēadmodū bonā tēperieꝫ obtinet loc⁹: ita ꝛ ipse bñ tēperato victu vsus fuerit: vt q neqꝫ se singulis dieb⁹ in sole torrefaciat neqꝫ sicuti plerįqꝫ more puellaruꝫ ꝯtinue in vmbra degat: hic certa: atqꝫ exq̄sita temperature indicia pre se feret: tanqꝫ igitur de hoc futuro sermone nūc ad ipsum accedemus.

ℭ Ponit canones seruādos in signis dicēdis. Et diuidiť i q̄tuor. ꝑ pōit vnā ꝯdōnē obseruādā ad v̄itatē dicēdoꝝ. 2° ponit aliā. 3° ambas colligit. ꝛ 4° ꝯtinuat se ad sequētia. ibi 2° (Jta ꝟo) ibi 3°. (Si ꝟo.) ibi 4°. (Quasi in his.) ℭ Dicit de oib⁹ sil. ꝑ. q̄ signa dicēda sꝫ itelligēda in hitatiōe. i. regione tēpata: cui⁹ cā est: qꝛ regiones distēpate ꝑmutāt cutes ꝛ formāt eas ꝺꝫ se. i. ꝺꝫ exigētiā dispōnis aeris: qꝛ cutis imediate aeri exponiť ꝛ alterať ab illo. ꝛ iō regiones dicte corrūpūt quasdā sigñatiōes: vt nigredo in ethiopia: ꝛ albedo in germania. ℭ Dicit 2° q̄ ēt si qs habitet regionē tēperatā: ꝛ oī die tpe messis qñ. s. est maximus estus se exponat nuduꝫ soli. illa regio tñ ꝓꝑ icōuenietē expōnē corpis ad aerē ꝑmutabit ēt cognitiōes in colore ꝛ duritie ꝛ mollitie: ꝛ sic appꝫ q̄ habitatio dꝫ eē in regione tēpata ꝛ cū debito mō. ℭ Dic 3° q̄ signa ꝑfecte cōplōnis. i. tēpate v̄ificanť: si regio in q̄ est habitatio sit tēpata: ꝛ ipse de quo loqmur ꝯuenienti dieta. i. admistratiōe cuiuslibet sex reꝝ nō nāliū i die vtať: itaqꝫ neqꝫ vnaquaqꝫ die exut⁹ iaceat in sole plurib⁹ horis neqꝫ ꝯtinue degat in vmbra ad modū v̄ginū puellaꝝ. ℭ Dic vltio q̄ nos iā itēdamus ad signa q̄ dicenť tāq̄ꝫ futura oꝛone in his. s. hoibus q tēpatā regionē ihabitāt ꝛ dieta cōuenienter vtunť: ꝛ ꝑs tota de se clara est. ꝛ iō Gal'. in toti⁹ habitudine meminit hui⁹ canonis: qꝛ cutis maxime ab aere alterať ꝛ signa habitudinis toti⁹ maxie sumunť ab his q̄ in cute reꝑñtanť. ℭ Ubi nota q̄ h̄ signa ēt ad alias regiōes adaptari pñt vt locis calis quēadmodū in egypto nigriores ꝛ pilosiores sꝫ caliores. ꝛ sic ꝓportiōabilr̄ d alijs. ℭ Sʒ posset qs dicere q̄ est h̄ bñ tēpata regio. dōꝫ est q̄ in h̄ varie sꝫ mētes doctoꝝ. nā Aui. p° p¹. ca° de cōplōnib⁹. dic regionē sub circulo eqnoctiali esse tempatissimā. ꝛ itelligiť de illa q̄ directe suppōiť duob⁹ gradib⁹ vni citra ꝛ alteri vltra eqnoctialem: cui⁹ latitudo a peritis poniť. 113. milliariuꝫ: ꝛ q̄rte prio miliaris. ꝛ 2° loco ponit clima 5ᵐ Gal'. aūt 3ᵃ ꝑticula aphōrū dixit esse regionē itercepta iter duas lineas. ab oriēte in occidētē ꝓtēsas: q̄rū vna trāsit ꝑ idiā q̄ est terra ꝯstātinopoli opposita. v̄sus oriēs ꝛ alia trāsit ꝑ ehoū insulā Hypo. q̄ hodie vocať laugo: ꝛ est istaꝝ lineaꝝ distātia circa. 300. miliaria: ꝛ hec nō mltū differt a scḋo loco posito ab Aui. qꝛ ista patria capit initiū qnti climatis ꝛ maximā ptē q̄rti. ℭ Sʒ Haly. vult medietatē. tertij climatis v̄sus q̄rtū: ꝛ q̄rti v̄sus 3ᵐ eē tēpatā regionē: ꝛ illā terrā albumasar tertio introductorij vocat terrā ꝓfectaꝝ: sed Auer. 2° colliget. laudat qntū clima pre ceteris: quorū oium qd verius sit dicendum sup prima primi. exposui. capitulo allegato. XI.

Competentis ꝟo craseos cognitiones ꝺm totā aīalis hitudinē sunt. Color q̄dem ex rubeo ꝛ albo cōmixtus. Capilli ꝟo rubei ꝛ mediocriter crispi: vt in pluribus. Mediocritas ꝟo carnositatis in quātitate ꝛ q̄litate. Mediū enim ꝑfecte est hmōi corpus oīuni supfluitatū vt hec dicanť ꝛ intelligātur ad hoc necē est. Eteniꝫ spissuꝫ corp⁹ ad h̄ dr spissuꝫ: ꝛ tenue sitr. Adhuc ꝛ multā carnē hñs ꝛ paucā carnē: ꝛ crassuꝫ ꝛ macrū: ꝛ molle ꝛ duruꝫ: ꝛ pilosuꝫ ꝛ nudū pilis. Nihil igiť hoꝝ est mediocre: sed q̄le Policleti regulā ad sūmū venit mediocritatis vniuerse: vt tāgētib⁹ qdē neqꝫ molle neqꝫ duꝝ appeat: neqꝫ calm: neqꝫ frigidū videtibus vero neqꝫ pilosum neqꝫ nuduꝫ pilis: neqꝫ grossum: neqꝫ gracile: neqꝫ aliquam aliaꝫ habens intemperantiam.

Lauré. ℭ Indicia moderati in vniuerso aīalis corpe cōsideremus. Color ex rubro cādidoqꝫ ꝑmixt⁹ est. Capilli modice flaui ac magna ex pte crispi reddunť: caro modica in q̄litate ꝛ quātitate existit: tale eni corpus mediū oīuꝫ excessuū quodāmō ē vt qḋ hui⁹ ipsi⁹ cōpatiōe pigue ꝛ gracile noiať. Jtidē cōpatiōe hui⁹ obesuꝫ: macilētū: duꝝ: molle pilosuꝫ: nuduqꝫ dr: nullū ḡ tale moderatū est.

Sz qsi regula Polycleti summã obtinuit mediocritatẽ: ita vt attrectãti: neqȝ molle appareat: neqȝ durũ: neqȝ calidũ: neqȝ frigidũ. Cernẽti vero neqȝ pilosum: neqȝ nudũ: neqȝ pingue neqȝ gracile: neqȝ aliqua alia imoderatione affectuȝ.

Leoni. ¶ Moderate tẽperature indicia ſm totũ aialis habituȝ. Color qdẽ ex rubro: ⁊ albo cõmixtus: capilli vo flaui: ⁊ vt plimuȝ mediocriter crispi. Carnositatis aũt mediocritas in qualitate: ⁊ qȝtitate. Mediũ est.n.ergsite hmõi corpus inter oẽs excessus: vt q ad ipsuȝ dicant: ⁊ cognoscantur: nã ⁊ crassuȝ corp⁹ ad hoc cõparatũ dr crassuȝ ⁊ tenue ad hoc eodẽ mõ: ⁊ carnosuȝ ⁊ macilẽtũ: ⁊ pigue: ⁊ duꝝ: ⁊ molle: ⁊ hispidum: ⁊ glabrũ nulli⁹ igit horũ mediocritas ẽ. Sz qlis Polycleti rła ad summũ totius puenit mediocritatis: adeo vt neqȝ tãgentibus molle videat neqȝ durũ: neqȝ calidũ: neqȝ frigidum. Inspiciẽtib⁹ ꝟo: neqȝ hirsutũ: neqȝ glabrũ: neqȝ crassuȝ: neqȝ tenue: aut aliquẽ aliũ hñs excessuȝ: vł dfectũ.

¶ Habitis trib⁹ ꝑambulis Gal. descẽdit ad ponẽn. signa cõplexionũ habitudis totius. ⁊ ꝑ tẽperate. scdo distẽpataꝝ. ibi. (Queccũqȝ ꝟo) Et diuidit ꝑ⁹ in duas. ꝑ ponit tria signa tẽperate cõplexionis habitudinis toti⁹. scdo dcm̃ suuȝ. ibi (Mediũ.n.) In pte ꝑ⁹ ponit tria signa. ꝑmũ est color faciei ꝑmixtus: supple qsi equalr ex albo ⁊ rubeo: ⁊ hoc ꝑ parte declarauimus supra in signis tẽperati cerebri. ¶ Scdm signũ est q capilli sunt rubei ⁊ mediocriter crispi: ⁊ huius cã eodẽ caplo assignata est. ¶ Tertiũ signuȝ est mediocritas carnositatis in qȝtitate ⁊ qlitate. ⁊ ꝑ qualitatẽ debemus intelligere caliditatẽ: frigiditatẽ: duriciẽ ⁊ molliciẽ: asperitatem lenitatẽ: pinguedinẽ ⁊ eius carẽtiã: dẽsitatẽ ⁊ raritatẽ. In qbus oib⁹ in cõplone tẽperata habitudis totius dz esse mediocritas. ¶ Pro intellu tñ huius pris notañ. ſm mẽtẽ Gal. 2° cõplonũ q multitudo carnis ⁊ pinguedinis est ꝑꝑ augmentũ humiditatis: qꝛ pinguedo ⁊ caro mãliter sunt a sanguine: ⁊ vnctuositate eius: ⁊ nõ existẽte multo sanguine: nec ꝑ calorẽ: nec ꝑ frigus fieret hõ multe carnis. ⁊ silr sine mã: que est vnctuositas nõ fieret pinguedo: sed humiditas nõ eodẽ mõ augmẽtata est cã pinguedinis ⁊ carnis: qꝛ humiditas aucta cũ tẽꝑamẽto caliditatis facit pinguedinẽ: ⁊ ẽt cũ aliquãta caloris diminutione: qꝛ coagulatio vnctuose ptis in pinguedine fit a frido. augmẽtũ ꝟo caliditatis diminuit pinguedinẽ. ⁊ silr augmẽtũ siccitatis accidẽtalis. carnẽ ꝟo auget hũiditatis abũdãtis cũ tẽꝑamẽto caloris aut cũ caloris excessu: vt colligi põt a Gal. 2° cõplonuȝ. ca° 4°. ¶ Et tũc iste ꝯnes ex eo sũt colligẽde. ¶ Prima q augmentuȝ humiditatis cũ tẽꝑamẽto caloris auget carnẽ ⁊ pinguedinẽ: sȝ multo magis carnẽ: ⁊ cã est: qꝛ humiditatẽ in pinguedinẽ trãsmutãdã tẽperatus calor ꝑ maiori pte aut dissoluit aut in carnẽ ꝯuertit: cũ caro fit magis de nãe intẽtiõe. ¶ Scda ꝯclo. si cũ tẽꝑamẽto humiditatis diminuat caliditas a tẽperamẽto multo plus est in illo corꝑe de pinguedine qȝ de carne ⁊ cã est: qꝛ ꝑꝑ diminutã caliditateȝ illa ps sanguis subtilior a venis resudãs sup mẽbra pãniculosa ⁊ frida statis coagulat in pinguedine a friditate pãniculoꝝ. ¶ 3° ꝯclo. si fuerit cõplo cala cũ tẽꝑamẽto passiuaꝝ erit caro amplior pinguedine ⁊ pinguedo diminuta pȝ ꝑꝑ caliditatẽ ꝯsumẽtẽ ptẽ vnctuosam ⁊ in carnẽ ꝯuertẽtẽ. ¶ 4° ꝯ. cõplexione sicca tñ est modicũ carnis ⁊ modicũ pinguedinis ⁊ caro dura: pȝ ꝑꝑ mãe defectũ ⁊ si ꝯsideras ꝯnẽ ꝑmã magis deficiet ista pinguedo qȝ caro. ¶ Et ex his possumus colligere cõbinatiões distẽperãtiaꝝ cõpositaꝝ. in cõplone ergo tẽpata qꝛ nullus est istoꝝ excessuũ caro est mediocris quãtitatis in se ⁊ in cõparatiõe ad pinguedinẽ ⁊ ẽt mediocris qualitatis in duricie ⁊ mollicie. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Mediũ.n. Assignat cãm dictoꝝ: ⁊ ꝑ facit qð dcm̃ est. ⁊ colligit ꝯdões tẽpati corꝑis ibi (Sz qsi) ¶ Dic ꝑ. q istõ corp⁹ tẽpate cõplonis est mediũ ꝑfecte oium supfluitatũ dictaruȝ ⁊ rõ est: qꝛ oia q denoiant absolute aliq̃ extremis denoiatiõe. itelligunt ⁊ dñr in cõparatiõe ad ipsum. vbi gra. spissum dr respectu tẽpati. ⁊ tenue qð oppõit spisso dr in relatiõe ad tẽpatũ. ⁊ silr mltã carnẽ hñs ⁊ modicã: ⁊ crassuȝ ⁊ molle ⁊ duꝝ: ⁊ pilosuȝ ⁊ nudũ pilis. Si g dñr in relatiõe ad tẽpatũ seqt q mediocre. i. tẽpatuȝ nihil est hoꝝ. ¶ Hic cadit dubitatio vtꝝ medicine q dñr cale vel frigide dicant tales in relatione ad temperatum corpus. ⁊ hanc cõplete disputaui. secũda primi. capitulo de eo quod comeditur ⁊ bibitur. ibi vide vbi dr q sic.

¶ Sz quasi. Dic in sũma colligit ꝯdões istius corꝑis ponẽs similitudinẽ qndã: ⁊ dicit: q istud corp⁹ est qsi statua policleti q ad sũmũ venit mediocritatis vniuerse quo ad dispõnes horum: ita vt tãgẽtib⁹ neqȝ appeat calm: neqȝ frigidũ: neqȝ molle: neqȝ duꝝ plus debito: ⁊ vidẽtib⁹ neqȝ pilosuȝ. s. plus oportuno: neqȝ nudũ pilis: neqȝ grossuȝ: neqȝ gracile: aut hñs aliquã alia itẽperãtiã. ¶ Et nõ q ꝑ h vbũ itẽperãtia manifeste itelligit q cũ dicit neqȝ appet calm neqȝ frigidũ dȝ suppleri plus oportuno. ⁊ sic in alijs. ¶ Hic cadit dubitatio. ꝑ vtrũ cõplo tẽpata sit ꝟe media ꝑ eqdistantiã gradualem. nãrũ calidi ⁊ fridi iter extremas cõplones ꝯmas. In q qõne ⁊ si ieniant cõiter tres põnes. vna q est ꝟe ꝑ eqdistãtiã media quã plerqȝ antiq sequunt. scda q est magis gradualr distãs ab extremo calo qȝ frio. ¶ Ego tñ sequor tertiã dicẽtẽ q plus gradualr distat corp⁹ tẽpatũ a friditate terminãte latitudinẽ toti⁹ cõplonis humane qȝ a caliditate: ⁊ hãc viã itegre declaraui sup ꝑma ꝑmi. ca° de cõplonibus. vñ nõ ꝯcessi quẽlibet lapsum ad frigidũ esse deteriorẽ quo ad gradus naturarũ. sibi eqli lapsu ad calm: sȝ aliquẽ esse deteriorẽ. aliquẽ minus. aliquẽ eqlr. ¶ Et ꝯtr dixi q si icipiat duo corpa labi ꝑportiõalr quo ad oia mẽbra a tẽperamẽto optimo. vnũ ad calm reliquũ ad frigidũ ꝯtinuatis lapsib⁹ ꝯtinue eqlr quo ad mẽsurã intẽsiõis istaꝝ qualitatũ vsqȝ ad mortẽ citi⁹ moriet illud qð labit ad calm qȝ illud qð labit ad frigidũ: lȝ in isto casu nõ citius egrediat latitudinẽ tẽꝑamẽti. ¶ Nõ obstãte tñ h ꝯcessi q caliditas est vite ⁊ sanitati ⁊ tẽꝑamẽto ꝑportiõalior ⁊ ꝯueniẽtior qȝ frigiditas. sed nõ quelibet caliditas nec cũ oibus circũstãtijs: immo aliq est deterior qȝ sibi equalis frigiditas: ⁊ ne ponã caplm in ca° non me vlterius extendo.

A Cõplo tẽpata qũo ꝟe media existat.

Sed vtrũ idẽ corpus magis appropiquet extremo sicco qȝ humido. adhuc nõ scio nec video vlã plane in illo ꝟitatẽ inuestigãdi ita certe ꝑꝑ tactũ nõ esse ita veꝝ indicẽ in sicco ⁊ hũido sicut in calo ⁊ frio. Et si qrat vtꝝ ista cõplo sit media in vniuersa sub ꝑꝑ illud qð h dr mediocritatis vniuerse. ego tenui ꝑ° ꝑmi. ca° allega° q sic: sȝ cõis schola tȝ q nõ: qꝛ hõ tẽpat⁹ respectu eqlitatis ad pondus est calo ⁊ humidus. ¶ Et si qrat qũo venit ad summũ mediocritatis vniuerse itelligit h in latitudine dispõnũ humanarũ: ⁊ nõ ꝑ eqdistãtiã ab extremis: sed ꝑ abnegationẽ cuiuslibet supfluitatis ipficiẽtis. ⁊ hec oia sũt ibi disputata. ¶ Pro textu tñ nõ ibi policletũ fecisse statuaȝ q erat sũme pulchritudinis: ⁊ alij statuifici ⁊ ipse cũ statuã aut grossaȝ: aut pilosam: aut alio mõ a mediocritate recedẽtẽ facere volebãt ꝑꝑ alicuius psone similitudinẽ repñtãdo faciebãt cõparatiõe hita ad policleti statuã. Ita nos in medicina fingimus aio hõ corp⁹ cõprehẽsiõe extremoꝝ: ⁊ si illõ nũqȝ viderim⁹ nullã.n. claudit repugnãtiã eẽ: sȝ tñ qꝛ nõ videmus aio fin/

B Idẽ corpus qũo magis appropinquet extremo sicco qȝ humido.

gim⁹:⁊ in ei⁹ relatiōe reliq̄ sub aliq̄ sup̄fluitate noiam⁹. ⁊ iō vocat̄ istud corpus canō siue regula vel mensura alioꝝ. p₃ q̄ eius ꝯsideratio est medico necia. h̄ tm̄ ponunt̄ signa tēperati cum quadam parua latitudine: qđ videmus sepe: vt vult Gal'. in libello de optima cōpositione. XII.

Quecūq; vo tēperato calidiora qdē sūt non tm̄ hūidiora aut ficciora s₃ carnē. De his eni p̄ns rō est. apparēt qdē ⁊ tāgētib⁹ calidiora tāto quāto s₃ crasi₃ sunt calidiora ⁊ pilosiora ⁊ piguedīs min⁹ hn̄tia colore vo rubea ⁊ nigros capillos hn̄tia.

Lauré. Quecūq; vo carne moderato calidiorē hn̄t: nō tm̄ ficciorē aut humidiorē. De tali enim p̄ns sermo est. Appet eni₃ attrectāti tāto calidior: q̄n̄to ēt tēperamēto calidior ē: tāto p̄terea pilosior erit q̄n̄to calidior. Pinguedinis vo minus habebit. Colore₃ vero rubrū: ac capillos nigros.

Leoni. Quecūq; aūt in caliditate a medio recedūt: nō tm̄ in humiditate: ⁊ ficcitate: hec q̄n̄tū ad carnosum genus attinēt (De hoc eni p̄ns est sermo) vīr qdē tāgentib⁹ calidiora tm̄ q̄n̄tū ⁊ coꝝ tēpatura calidior. Tāto vo magis hirsuta sunt: quāto ⁊ calidiora: ⁊ minus pinguedinis hn̄t: colorē aūt rubrum: ⁊ capillos nigros hn̄t.

Nunc ponit signa cōplexionū distēperatarū habitudinis totius. ⁊ p̄mo simpliciū. scđo cōpositaꝝ. ibi (Et s̄m copulatione) Prima in quatuor s₃ numeꝝ simpliciū cōplexionū. ibi 2° (Frigidioris) ibi 3° (Sicca vo) ibi 4° (Humida vo) In pte p̄ dicit p̄ ꝙ corpa que sunt calidiora tēperatis s₃ carnē: ⁊ nō ficciora vel humidiora. nā solū de istis in p̄nti sermone loquitur. ista apparēt tāgētib⁹ calidiora tēperatis tāto quāto sunt calidiora: ⁊ huius cā est: q₂ caliditatis certus iudex est tact⁹: vt ipse Gal'. vult scđo cōplexionū. Dicit scđo ꝙ ista corpa sunt minus hn̄tia de pinguedine q̄₃ tēperata: ⁊ et minus ꝓportionabilr de pinguedine q̄₃ de carne: ⁊ hui⁹ cā p₃ ex illis q̄ dicta sunt supra. Dicit 3° ꝙ istoꝝ color est rubeus nō cōmixtus: vt in tēperato: cui⁹ cā est: q₂ sanguis est magis rubicūdus ⁊ magis penetrans ad sup̄ficiē cutis. ita vt totū magis rubeu₃ appeat tēpato: q̄uis minus hēat de sanguine. Dicit 4°. ꝙ isti hn̄t nigros capillos ⁊ hui⁹ cā₃ diximus supra ca°. de cōplexionibus cerebri. XIII.

Frigidioris crascos corpis signa: nō pilosu₃ ⁊ pingue fridu₃ tāgētib⁹. Color vo coꝝ cu₃ capillis magis ruffus. Multa vo friditate exīte liuida quodammō est caro. Sed vocare ꝯsuetudo q̄busdā medicoꝝ est hos tales plūbei coloris.

Lauré. Fridioris tēpamēti indicia sūt: si pilis vacat: si pingue corp⁹ est: si fridu₃ attrectāti appet: si color rubidus vna cu₃ capillis est. Ubi vo multa friditas hēat: liuid⁹ quodāmō est. ac pleriq; medicorum solent tales hoies liuidos nominare.

Leoni. Frigidioris aūt tēperature idicia sunt: piloꝝ carētia: pinguedo: ⁊ frigiditas q̄ tāgētibus obuiat. Color aūt vna cum capillis: ruffus. Et vbi frigiditas excesserit liuidus quodāmodo existit: quē nōnulli medici colorē plumbeū appellant.

Ponit hic signa cōplexionis frigide: ⁊ diuidit̄ in duas. p̄mo ponit illa que significāt nō multū lapsu₃ in frigiditate. scđo illa que multū. ibi 2° (Multa vero) In parte prima ponunt̄ quatuor signa cōplexionis habitudinis totius frigide tm̄: quoꝝ primū est ꝙ corpus nō est pilosum. ⁊ nō intelligat̄ ꝙ nullos pilos h₃: sed q₂ paucos: ⁊ cā mora est ꝑp debilitatē caloris adherētis ⁊ in pilū cōuertētis. Scđm signū est ꝙ tale corpus est pingue: ⁊ cā fuit dicta prius na₃ vnctuosum sanguis a venis resudans: nec resoluit̄ a calore nec in carne mutat̄. sed in pinguedine coagulat̄. 3m signū est ꝙ corpus tale appet frigidū ad tactū: ⁊ p₃ cā sicut de calido. 4m signū est. ꝙ color cutis ⁊ capilloꝝ est ruffus. i. tēdit ad albedinem. ⁊ huius cā in cute est q₂ sanguis non est multus qui rubificare possit: ⁊ idem sanguis ad colorem flegmatis declinat quod est album: causa vero in capillis dicta est superius loco allegato.

Multa vero. Ponit signa multe frigiditatis dicēs ꝙ cu₃ multa est frigiditas caro est quodāmodo liuida: cuius cā est: q₂ sanguis ad extremū veniēs infrigidat̄: ⁊ sp̄us q in eo sunt ingrossant̄ ⁊ luciditas coꝝ ꝑdit̄. iō sanguis ad colorem subnigrū vertit̄. ⁊ ille appet mixtus cū albo q est liuidus. Dicit 2° ꝙ ꝓpter similitudine₃ ꝯsueto medicoꝝ notat ista plumbei coloris. XIIII.

Sicca vo crasis gracilior est ⁊ durior: bene tēperata tāto q̄n̄to ficcior: ⁊ alia vero prima signa sunt his.

Siccius p̄terea tēperamētum tāto gracilent⁹ ac durius moderato est quāto ficci⁹ fuerit moderato: in reliqs subsimile est. Lauré.

Siccior autem tēperatura tanto gracilior est: ⁊ durior bona temperatura q̄n̄to maior est ficcitas. In reliquis autem eodē modo se h₃. Leoni.

Ponit signa cōplexionis ficce dicēs cōplexione ficca corpora sunt graciliora. i. minus carnis ⁊ pinguedinis hn̄tia q̄₃ tēperata: ⁊ huius cām supradiximus: ⁊ sunt etiā duriora scđm carnē tanto quanto sunt ficciora: ⁊ huius cā est: q₂ duricies cū temperamēto actiuarū seq̄tur ficcitatē vt vult Gal'. scđo cōplexionū. Dicit 3°. ꝙ alia signa sunt ꝓxima signis his. s. positis in capitulo de cōplexione tēperata: q₂ cōsequuntur temperamentū actiuarū qualitatū. XV.

Et humida vo alia signa quidem sīlr magis carnosa vero ⁊ mollior.

Humidius vo tēpamētū in reliqs subsīle est: carnosius aūt ac molli⁹ est. Lauré.

Et hūidior ēt in reliqs quidē eode₃ mō se h₃: melius autem carnosa: ⁊ mollior. Leoni.

Ponit signa cōplexionis humide dicens ꝙ in cōplexione humida tm̄: sunt alia signa ab his que dicentur. sunt enim similia signis tēperatoꝝ. Dicit 2° ꝙ isti sunt magis carnosi q̄₃ temperati: ⁊ hoc ꝑp cām supradictā pinguedo aūt ⁊ si aucta sit non tamen aucta sicut caro. Dicit 3°. ꝙ caro istorum est mollior ⁊ causa est quia mollicies cum temperamento actiuarum sequitur. humiditatem. vt vult Gal. secundo complexionum. XVI.

Et s₃ cōpilationē p̄maꝝ q̄litatū: q̄ sūt distēpantie: cōpositā cognitū formā habēt. Calida qdē ⁊ ficca: crasis pilosior ⁊ durior ⁊ calidior: ⁊ minus pinguis est ⁊ gracilis: ⁊ nigri capilli. Si vo ad amplius caliditas veniat: ⁊ nigri coloris cutis.

Ceterū

Laurē. ¶ Ceterū cōposita primaꝝ q̄litatū tēperamēta: cōpositaꝝ quoqꝫ signoꝝ spēm hn̄t. Calidius ac siccius tēpamētū pilosius calidius durius atqꝫ extenuatū est ꝛ gracile capillosqꝫ nigros habꝫ ꝛ corpus nigrū: si calor admodū augeť.

Leoni. ¶ Et gdē ḟm cōiugationē q̄litatū primarū facte intēperature cōpositā hn̄t indicioꝝ formā. Calidior simul: ac siccior est hirsuta magis: ac calida: ꝛ dura existit: ꝛ pinguedine caret tenuisqꝫ ē: ꝛ capillos nigros hꝫ. Si vero multū in caliditate excedat color quoqꝫ niger illi adest.

¶ Ponit signa distēperantiaꝝ cōpositaꝝ: ꝛ diuidiť in duas ptes. ꝑ dicit h. 2° dat quosdā modos effugiēdi errores circa ista signa. ibi (In oib⁹ vo) Pria in q̄tuor. 2° ibi (Humida vo) ibi 3° (Frida vo) ibi 4° (Si vo fridū) Prima in duas. ꝑ ponit vnū gn̄alē canonē circa signa ɔplonū cōpositaꝝ. Scd̄o ponit spālia signa cōplonis calide ꝛ sicce bitudinis totius. ibi 2° (Calida gdē) ¶ Dicit ꝑ ꝙ distēperātie q̄ fiunt ḟm copulationē pmaꝝ q̄litatū habēt formā cognitionū. i. modos cognoscēdi eas p signa cōpositaqꝫ eas sign̄ant signa aggregata ex signis simpliciū ex qb⁹ distēperantia cōponiť: ꝛ pꝫ cū qa ambe q̄litates excedētes suū effectū faciūt ita vt viri usqꝫ cōprehēdi possit. ¶ Nō tn̄ ꝙ qn̄qꝫ vltra ista signa simpliciū iueniť aliqd̄ vnū qd̄ est effect⁹ duaꝝ ɔiūctaꝝ adinuicē: ita ꝙ a nulla illaꝝ p se fieri posset. ¶ Nota 2° p cōpositā distēperātiā intelligēdā esse illā q̄ est cū lapsu in q̄litatibus duaꝝ pmaꝝ q̄litatū ɔrietatū q̄litatū tangibiliū.

¶ Calida gdē. Hic ponit signa cōplonis calide ꝛ sicce: ꝛ sunt sex cōplonē calidā ꝛ siccā sign̄antia: ꝛ vnū significans multū in istis q̄litatib⁹ excessuꝫ. Primū ergo signū est ꝙ isti sunt pilosiores pp caliditatē multā mām ꝓ pilis adurentē. ¶ Scd̄ꝫ sig^m est ꝙ isti sunt duriores: ꝛ h̄ qa siccitas facit duritiē. ¶ Tertiū signū est ꝙ corp⁹ est calidius: ꝛ pꝫ vt supra. ¶ Quartū sig^m est. ꝙ est min⁹ pinguis hō istius cōplonis: qa modicuꝫ hꝫ de pinguedine. s. min⁹ q̄ꝫ aliq̄ alia cōplo: qa nō pōt multa subtilia ps sanguis coagulari in ista cōplone in pinguedinē: sꝫ dissoluiť a calido: aut in carnē cōuertitur. ¶ Quintū sig^m est. ꝙ est gracilis. i. modicū hn̄s de carne: ꝛ hoc pp siccitatē exterminātē mām: ꝛ pp caliditatē dissoluētē. ¶ Sextū sig^m est ꝙ capilli sunt nigri: ꝛ hoc pp fortē adustionē q̄ fit in istis corpib⁹. ¶ Dicit 7° ꝙ si plurimū fuerint calidi ꝛ sicci: tūc cutis coꝝ sit nigra multa pte adusta pmixta cū sanguine qui nutrit eā. XVII.

Humida vero ꝛ calida: crasis mollior ꝛ calidior: ꝛ multo carnosior: optima crasi: inqꝫtū aucte fuerint vtreqꝫ q̄litates. Ad plm̄ vero aucte putridis consumanť egritudinib⁹: ꝛ cacochimi cito fiūt. Si vero parū gdē humidior fit: multo vero calidior: molliores gdē parū tēperato: hi tales ꝛ magis carnosi: pilosiores vero nō modicū ꝛ tāgentib⁹ nō parū calidiores: nigri vero his sunt capilli: ꝛ caro nō sine pinguedine. Si vo paꝝ gdē sit calior: multo vero humidior: mollis est his caro ꝛ multa: ꝛ color cōmixtus ex albo ꝛ rubeo: ꝛ tāgentib⁹ paululū calidiores. Aliter vero est dicere ꝙ ḟm copulationē craseos semp dn̄antis q̄litatis dominabunť signa.

Laurē. ¶ Calidius ac hūidius tēperamentū mollius ꝛ carnosius optimo tēperamēto tāto est: q̄ꝫto q̄litatib⁹ augeť. Ubi plurimū augeť putridis prōpte corripiť morbis: qn̄ malis repleť humorib⁹. Ubi vero fuerit multo calidius paulo vo hūidius moderato tales carnosiores: nec paulo pilosiores existūt: nec secus attrectātī nō paulo calidiores habenť. Capilli vo nigri sunt nec sine pinguedine caro est. Qꝫ si paulo calidius fuerit: multo aūt humidius in his caro mollis multaqꝫ est: ac color ex rubro candidoqꝫ permixtus: ac tangēti paulo calidiores apparēt. Et vt semel dicať in tēperamētis cōpositis semp exuperātis q̄litatis indicia exuperabūt.

Leoni. ¶ Calidior aūt: ꝛ humidior tēpatura mollior: ꝛ calidior: ꝛ carnosior tāto est bona temperatura: quātū ꝛ vtrisqꝫ q̄litatib⁹ aucta fuerit. Qꝫ si plurimū augeať cito a putredinis corripiť morbis: qm̄ ꝛ humoꝝ vitio prōpte laborat. Si vero parū gdē humidior fit: multo vero calidior: molliores gdē paꝝ hmōi sunt his q bonā hn̄t tēperaturā: ꝛ magis carnosi: nō parū vero hirsutiores: ꝛ tāgentib⁹ nō paꝝ calidiores. Nigri vo eis capilli: ꝛ caro pinguedine caret. Si vero paulo gdē calidior multo vero humidior mollis his caro est: ꝛ multa: ꝛ color cōmixtus est ex albo: ꝛ rubro: ꝛ tāgentib⁹ paulo calidiores. Et vt summatim dicať in oib⁹ tpature cōiugationib⁹: semper superexcedētis q̄litatis indicia eminebunt.

¶ Hic ponit signa ɔplonis calide ꝛ hūide. Et diuidiť in duas. ꝑ facit hoc. Scd̄o ponit vnā gn̄alē regulā in oib⁹ ɔplonib⁹ cōpositis. ibi 2° (Ulr̄ vo) Pria in q̄tuor ꝑ eni ponunť signa cōplonis calide ꝛ hūide absolute: 2° qn̄ dn̄anť ambe q̄litates eq̄ ꝑportionabilr̄ ꝛ multū. 3° qn̄ multū dn̄ať caliditas ꝛ paꝝ hūiditas. 4° qn̄ eꝫ plm̄ dn̄ať hūiditas ꝛ puū caliditas. ibi 2° (Ad plm̄) ibi 3° (Si vo paꝝ gdē) ibi 4° (Si vo paꝝ gdē fit) ¶ Dicit ꝑ ꝙ in ɔplone calida ꝛ hūida inueniunť vl̄r h̄ tria signa. Primū ꝙ talis cōplo appet mollior: ꝛ h̄ pp hūiditatē: 2^m ꝙ apparet calidior ad tactū: ꝛ hui⁹ cā ē qꝛ tact⁹ ē verus index calidi ꝛ fridi. 3^m signū est ꝙ est multo carnosior optia ɔplone intm̄. s. inquātū est calidior ꝛ humidior. nā pp hūiditatē hꝫ multā māꝫ in carnē transmutabilē: ꝛ pp caliditatē vtus est potēs ad hāc trāsmutationē faciēdā: ꝛ h̄ dcm̄ vltimū intelligať recessu a tēperamento existēte ꝑportionali in ambab⁹ q̄litatib⁹. ꝛ iō dixit Gal. inquātū aucte fuerint vtreqꝫ q̄litates: nā si multū in calitate supa ret modicū vo in hūiditate: nō oꝫ multū esse carnosiorē.

¶ Ad plurimū. Ponit signa multo existe recessu in ambab⁹ q̄litatib⁹ dicēs ꝙ ɔplones aucte ad plm̄ gradū. s. taꝫ in calitate q̄ꝫ in hūiditate cito ɔsumunť putridis egritudinib⁹: ꝛ fiūt cito cacochimi. i. pleni malis hūorib⁹: ꝛ hui⁹ cā est ꝓ pte dicta supra in cap. de signis epatis: ꝛ ē qꝛ mlta hūiditate existe nō ita bn̄ obtineť a calore: ꝛ ideo ēt ꝙ ēēt eq̄ ꝑportionabilr̄ supra tpamētū augmētata calitas sicut hūiditas nā ista victoria nō inseqť actionē caloris vt est calor absolute: sꝫ vt calor vālis. ꝛ iō nō tā bene digeriť ꝛ plurime superfluitates multiplicanť. ꝛ iō ɔtingunt duo. vnū ꝙ māe sunt apte putrefactioni. s. superfluitates ille que nō sunt bn̄ digeste. Scd̄m qd̄ seqtur est ꝙ fiunt opilationes. ꝛ iō vapores calidi mali q plm̄ a talib⁹ corporibus eleuāťur non habent

exitū: ⁊ remanēt ꝑmixti cū illis humiditatib⁹ paratis putrescere: ⁊ sua caliditate actuali extranea illas alterāt: ⁊ ad putredinē mouēt: ⁊ iō isti cito ꝯsumunt putridis egritudinib⁹ ⁊ cito fiūt cacochimi.i.pleni humorib⁹ malis.

¶ **Si vero paꝝ.** Ponit signa hui⁹ ꝯplonis dñante caliditate: ⁊ sunt sex. ¶ Primū. ꝙ isti sunt paꝝ molliores tpātis: qa hūiditas est pauca. ¶ 2ᵐ ꝙ sunt magis carnosi parū tēperatis ꝓp eādē cām. ¶ 3ᵐ sigᵐ est ꝙ sunt multū pilosiores ⁊ h̃ qa calor multū excessiuus extrīs hꝫ multā ṽtutē ꝓ adustione: ⁊ pili ex adusta mā gñant. ¶ 4ᵐ signū est ꝙ nō apparēt tangētib⁹ paꝝ calidiores: sꝫ multū: qꝛ ita iudicant in calore a tactu vt sunt. ¶ Quintū signū est ꝙ istoꝝ capilli sunt nigri ꝓp fortē adustionē factā a calido. ¶ 6ᵐ ⁊ vltimū signū est ꝙ istoꝝ caro est sine pinguedine.i.nō hꝫ tātā pinguedinē ꝙ̄tū tēperata: ⁊ cā est fortitudo caloris ꝓhibentis subtilis ptis coagulationē in pinguedinē ⁊ resoluentē illam: aut decoctione maiori in carnē ꝯuertentis.

¶ **Si vero paꝝ.** Ponit signa vbi dñatur hūiditas dicēs ꝙ̄tuor. Primū ꝙ caro est mollis. Scōm ꝙ est multa: ⁊ patēt hec duo. 3ᵐ ꝙ calor est mixtus ex albo ⁊ rubeo ⁊ nō multū vincēs in rubedine ꝓpter sanguinē tēperatū vincētē in actis. Quartum ꝙ apparet parum calidior ⁊ hoc quia calor est paucus.

¶ **Alr vero.** Ponit gñalē regulā dicēs ꝙ cū fuerit ꝯplo cōposita in q̄ vna q̄litas dñet semp dñabunt signa q̄litatis dñantis: ⁊ hoc qa alijs paribus fortioris cause manifestior est effectus: ⁊ puto addēdū esse alijs pib⁹ iqa stat vnā q̄litatem dominātē alteri in hoc qd̄ est esse multū vel paucū recedentē a tēperamento: esse tñ factiuā effectuū minus sensibiliū aut minus distinguibiliū. vñ hūiditas cordis est minus ipressiua in cutē q̄ꝫ caliditas. iō q̄uis cor esset humidū ⁊ calm: ⁊ magis distās a tēperamēto ꝑ hūiditatē q̄ꝫ per caliditatē: tñ manifestiora erūt signa caliditatis q̄ꝫ humiditatis. ¶ Et si dicat istum casum nō ꝯuenire dictis nunc hoc modo intelligēdo: qa humiditas cōparat caliditati. Dr ꝙ quo ad illud quod apparet in cute non multum superatur humiditas a caliditate: ⁊ ideo quo ad ea que h̃ dicunt non multa est facienda varietas.

A pmo. Cōplo sāguīea alijs cōplonib⁹ lōgioris vite non existit.

Hic tamen dubitare ꝯtingit ꝓp illa q̄ Haly. paulo post dicet: vtrūꝫ cōplexio sanguinea sit alijs complexionib⁹ vite longioris: ꝙ sic ꝑmo vr ex mente Gal. sexto de regi. sani. caplo. 2. q humidissimi inge: ⁊ calidissimi longeuissimi. ¶ Idē vult Haly. in cōmēto illius partis infra decidente vero. ¶ Et idē videt intendere Arist. in de causa longitudinis ⁊ breuitatis vite: cū ponit potissimā cām esse dñium calidi supra frigidū ⁊ humidi supra siccuꝫ. ¶ Et in de morte ⁊ vita dr ꝙ calm ⁊ humidū causa existūt iuuentutis ⁊ vite. ¶ Et cōfirmat rōne supposito ꝙ loq̄mur de longitudine vite que est merito nāliū ꝑncipioꝝ: ⁊ stant in vtroq3 optimo regimine cōseruatiuo possibili in eis: ⁊ deductis ipedimētis alijs: exceptis illis que ad ista cōsequuntur. Illa complexio est vite longioris in qua tardius fit consumptio humidi: vel tardius humidū est terrestrificatū: sed hoc est in sanguinea. igit ⁊c. maior pꝫ. qꝛ mors aduenit naturalis ꝓp defectū caloris cōsequētis humidi terrestrificationē: vt colligit ꝑma ꝑmi. cap. de cōplonib⁹ etatū: ⁊ minor pꝫ: qꝛ plus est de humido in sanguineo ⁊ tardior fit ei⁹ dissolutio cū sit minor ꝓportio calidi ad humidū in eo. ¶ Cōfirmat. qꝛ in quolibꝫ instāti etatis humidior nāli humiditate est sanguineus q̄ꝫ tēperatus: alr enī nō esset calidus ⁊ humidus respectu tēperati per totū vite decursuꝫ. ⁊ per ꝯñs tardius ad siccitatē cū q̄ nō stat vita deducit sanguine⁹. ¶ Cōfirmat scdo ꝙ senex sanguineus est ꝑcise consimilr dispositus cū iuuene tēperato vel saltē stat ita esse: ⁊ cū in fine consistentie sit sanguineus calidior ⁊ hūidior tēperato. ergo cuꝫ in senectute diminuant in eo caliditas ⁊ hūiditas aliq̄ñ veniet ad gradū precise equalē illi: q est in iuuene temperato: vel saltē ita esse nō repugnat: ⁊ tūc sequit ꝙ ille sanguineus senex est tm̄ victurus q̄tū iuuenis tēperatus ⁊ iō longioris vite est sanguineus tēperato: pitate posita in etate. ¶ Confirmat. qꝛ ꝑfectior fit digestio in corpe calido ⁊ humido q̄ꝫ tēperato ⁊ ꝑfectior nutritio. ergo lōgioris est vite cum per hūc actū maxie videat vita cōseruari: ⁊ assumptū colligit: sexto de accidenti ⁊ morbo. ꝓpe finem per duas cartas. A

¶ Scdo ꝑncipalr arguit supponendo. ꝑ ꝙ sanguinea sunt lōgioris vite q̄ꝫ melica cū fuerint in situ ꝓportionali suaruꝫ latitudinū h̃ manifeste colligit. 6ᵒ de regimine ex Gal. caplo scdo supra allegato. tūc capiat duo corpora tēperata. vnuꝫ in extremo tēperamēti v̄sus melicā cōplonē: aliud in extremo tēperamēti v̄sus sanguineā. ⁊ sit ꝑmū. b. scōm. a. ⁊ seq̄t a. esse longioris vite q̄ꝫ. b. cū sit eque tēperatū ⁊ calidius tm̄ ⁊ humidius: nulla enī est alia cā q̄re calidi ⁊ hūidi ponant vite lōgioris alijs eque distēperatis cōplonib⁹. sit ergo in duplo lōgioris vite: ⁊ qꝛ est dare sanguineū minus q̄ꝫ in duplo breuioris vite q̄ꝫ. a. vt pꝫ. qꝛ. a. est in situ imediato latitudini sanguineitatis. iō dabit aliqd̄ sanguineū aliquo temperato longioris vite alijs paribus. 2.

Oppositū ⁊ ꝙ tēperata cōplo sit vite lōgioris ostēditur: qꝛ ipsa est cōformior forme nr̄e: sꝫ cū instrō cōformiori diutius est apta vita conseruari. ꝗ ipsa est longioris vite. ¶ Ista q̄stio est valde vulgata: ⁊ videtur apud antiquos nō fuisse dubiū: ꝙ nulla cōplo distēperata ꝑter calidā ⁊ humidā: aut humidā tm̄ sit vite lōgissime. Sꝫ de istis est bene dubitatio que sit lōgioris vite: an tēperata an sanguinea vel calida ⁊ humida. ¶ In qua q̄stione duas inuenio positiones cōes. ꝑma est Haly. 1ᵒ hui⁹ cōmēto illius partis (Decidēte v̄o) 2ᵃ est cōciliatoris dr̄ia scda. Ego igitur huic q̄ōni ponā quatuor articulos. in ꝑmo ponā cōia preambula: in q̄bus oēs cōueniunt rōnales ꝑhi. in scdo tractabo ꝑmā positionē. in tertio secundam. in quarto dicam solutiones ad argumenta.

Quantū ergo ad ꝑᵐ attēdēdū ꝙ per vitā intelligimus hic ꝑsentiam aie nutritiue in corpe: cuius ipsa est forma. ⁊ dr lōga ꝯm ꝙ lōgo tpe mensurat: q̄ñq3 tm̄ nō ita ꝓprie sumit vita. sꝫ ꝓ opatione viuētis: ⁊ q̄ñq3 ꝓ esse ꝑmaꝝ itelligentiaꝝ: vt pōt colligi 2ᵒ celi. ⁊ 2ᵒ de aia. B Arti. 1. Nō ꝑ

¶ Nota 1ᵒ ꝙ hic intelligimus illud corpus esse alio vite lōgioris qd̄ est longiori tpe aptū viuere in futuro sicut pueꝝ dicim⁹ sene lōgioris vite: ⁊ h̃ merito intrinsecoꝝ ꝑncipioꝝ stante regimine cōseruatiuo vel optimo poꝝ in vnoquoq3 ⁊ extrinsecis ipedimētis cessantib⁹. ¶ Et ex h̃ pꝫ ꝙ si plato ꝑus fuisset melicus: ⁊ nunc ꝑ sit tēperatus: in extremo tēperamēti v̄sus melācolicitatē in ꝑ instāti cōsistentie: ⁊ cicero sit tēperatus in eodē pūcto tēperamēti: ⁊ ꝓ nūc eodē mō instāti etatis: ⁊ q ꝑus cōtinue fuit tēperatus alijs paribus ꝙ isti sunt eque lōge vite: cū sint merito intrinsecoꝝ ꝑncipioꝝ equalr victuri: lꝫ forte diutius vixerit cicero q̄ꝫ plato. ⁊ h̃ tene mēti. 2ᵒ

¶ Nota 3ᵒ ꝙ cārū longitudis vite quedā sunt vles: ⁊ q̄dā ꝑticulares: ⁊ ꝑticulariū q̄dā sunt extrinsece: q̄dā intrinsece. vles sunt dispōnes supcelestiū: maxime yleg. ⁊ alchochoden: ꝯm mētem astrologoꝝ q de illis indicant per figurā natiuitatis. de longitudine ⁊ breuitate vite nati: ⁊ ꝑ yleg intelligūt dispōnem celi merito cuius ꝑparat natus ad recipiēdū influxus stellaꝝ datiū ꝑnᵐ vite ꝓlongatiuū: ⁊ iō yleg vocat ab eis mr siue nupta: cū mris sit mām ꝑstare. ꝑ alchochoden aūt intelligūt dispōnē celestē q̄ prestat ꝑnᵐ vite cōseruatiuū seu ꝓlōgatiuū. ⁊ iō dr pr̄. ¶ Quo mō aūt cognoscat q̄ dispō vel q̄ stella vel astroꝝ sit yleg vel q̄ stella vel astrū sit alchochodē discendū est ab astrologis ꝑcipue de natiuitatib⁹ tractātib⁹. ꝑticulares vero extrinsece sunt sex res non nāles: ⁊ alie accn̄tales cāe q̄ faciunt ad vite ꝓlōgationē vel abbreuiationē. ¶ Intrinsece aūt cause sunt ex pte forme subalis: ⁊ ex pte q̄litatū. ꝙ aūt forma sub/ C 3ᵒ

stãtialis in se faciat ad vite lõgitudinẽ. p3 ex Ari. 4° de gñatione aialiũ dicẽtis ita. ¶ Cã eius qđ est esse lõge vite aial qđcũq3 est cũ tẽperamẽto forme ad ɔtinẽtẽ aerẽ ⁊ ad periodos solis ⁊ lune. ⁊ h̃ ẽt p3 rõne: qꝛ merito forme cõtingunt actionũ varietates q̃ sunt ad vite ꝑdurationẽ necessarie. ⁊ hinc est ꝙ nõ incõueniẽt in aliq̃ spẽ minꝰ esse hũidũ ⁊ mensurã caloris esse minorẽ: ⁊ tñ lõgioris esse vite. Jtẽ cũ minori calitate maiorẽ fieri nutritionẽ. ¶ Ex pte v̾o q̃litatũ q̃dam sunt manifeste q̃dã occulte: manifeste sunt calitas: ⁊ humiditas pn̄ vite lõge: nõ tñ q̃litercũq3 inuicẽ ꝓportionate vel in se dispositę. nã ad h̃ vt aial sit lõge vite cõfert multitudo caloris nãlis dñantis sup friditatẽ: cõfert scđo istũ calorem esse ꝓportionatũ hũido ita. s. vt hũ possit ipsum regulare: nã calor multus nõ nãlis: aut iꝓportionatus non facit ad vite lõgitudinẽ. ¶ Ex pte v̾o humidi cõfert p̄ ipm esse multũ. 2° ipm esse calori debite ꝓportionatũ. 3° reqrit̃ hꝰ humidũ esse tenax ⁊ viscosum siue pingue. ⁊ h̃ vltimũ iđ reqrit̃: qꝛ hꝰ viscosũ ⁊ pingue est magis pabulũ calidi ⁊ minꝰ resolubile humido aqueo ꝓp fortẽ mixtionẽ quã h3 cũ terreo multũ resistẽte dissolutioni: ⁊ h̃ est cã q̃re liquato auro per calorez ignis resoluit̃ ex multo auro quantitas notabilis: imo nec calcinator: s3 nõ est ita de ferro ⁊ alijs metallis in q̃bꝰ nõ est tã bona hũidi pmixtio: hinc ẽt est ꝙ lutũ vel aliud hũidũ non pmixtũ forti pmixtione cito dissoluit̃ ab actuali calido s3 pinguedo vel pix: vel aliud tale nõ ita dissoluit̃ nõ obstãte ꝙ humiditatẽ habeat subtiliorẽ: ⁊ hinc est ꝙ q̃daz sunt corpa humida exuberantis carnis q̃ cito dissoluunt̃. ⁊ famẽ tolerare nõ pñt: vt dicit̃ p̄ q̃rti. cap. de cibariõe febricitãtiũ. ¶ Ex quo seq̄tur nõ esse incõueniẽs duo esse corpora quo ad oĩa mẽbra eq̃ humida: ⁊ eq̃ calida: ⁊ oino cũ simili regie recta: ⁊ nulla extrĩse dispõne pter nãm: ⁊ tñ vnũ eoruz fortius dissolui q̃3 aliud. imo minꝰ vluere: ⁊ h̃ mixtio est illud qđ Auer. vocat ꝑparationẽ occultaz 6° colliget. vt ego puto. ¶ Nota tñ me nõ intelligere h̃ p humidũ pingue adi
4° pinũ aut lardonẽ. s3 hũiduz tenax q̃le est in carne cordis: ⁊ alijs viuẽtibꝰ oibꝰ: l3 plus in vno q̃3 i alio: occulte v̾o dispositiones sunt influxꝰ recepti a dispõnibꝰ celi de q̃bꝰ diximus supra: ⁊ alias q̃s astrologi iudicãtes ɔsiderãt: ⁊ hos illuxꝰ q̃dã vocãt ɔplõnẽ mãm insequẽtẽ: q̄a est occulta: sicut mã difficilis est cognitionis: ⁊ putãt de his itellexisse Aureo. in illo loco allegato. ¶ Ex quo p3 nõ esse incõueniens duorũ corpoꝝ oĩo quo ad manifesta pnꝰ ɔsilr dispositoꝝ vnuz esse alio quãtulibz lõgioris vite: ⁊ h̃ ꝓp astroꝝ influxũ vnũ adiuuantẽ ad viuẽdũ: ⁊ reliquũ ꝑparãtẽ ad moriẽdũ. iste oẽs fnie de mẽte phicoꝝ colligi pñt sparsim. nã de humido ⁊ calido ⁊ dispõnibꝰ eoꝝ colligit̃ ab Ari. in de cã lõgitudinis ⁊ breuitatis vite: ⁊ de forma ⁊ astroꝝ dispõnibꝰ colligit̃ q̃rto de gñatione aialiũ: ⁊ p pte scđo de gñatione ⁊ corruptione. ⁊ ab Aui. 18. de aialibus. Cõcedũt ergo oẽm hoiem cuiuscũq3 cõplonis vel merito complonis insequẽtis mãm: vel merito celestis ifluxus vel ꝓpter cãs accñtales ipedientes vitã tẽperati vel sanguinei q̃nq3 sanguineo vel tẽperato eẽ lõgioris vite. ¶ Jtẽq3 cõcedũt cõplõnẽ tẽperatã aut sanguineã esse lõgioris vite. vtrũ aũt oibꝰ alijs positis paribꝰ q̃3tũ est possibile sit lõgioris vite: an sanguineus an tẽperatus remanet apud phos in dubio. ⁊ cã est: q̄a in sanguineo calm̃ est amplius: ⁊ hũidũ est amplius. s3 tñ nõ ita ꝓportionatuz suo calido est humidũ: ⁊ aie nõ ita ꝓportionatuz est calm̃. Dubiũ est g̃. an plus faciat ad vite ꝓlongationẽ multitudo vtriusq3 pncipij q̃3 faciat ad defectũ iꝓportio: vel nõ. ⁊ q̄a de ista comparatione nõ videmurꝰ certas demrationes hr̃e
A nãles. iđ q̃dã vnã sequunt̃ oppõnem: ⁊ q̃dã aliã. ¶ Notan
5 dũ vltimo ꝙ tã calor inatus viuificus q̃3 calor influens nãlis extñs in aiali triplicẽ h3 v̾tutẽ: vnã celestẽ inq̃3tum est calor determinati ɔplonati: p quã v̾tutẽ h3 agere ad continendũ ⁊ cõseruãdũ cõplonatũ in quo est. vt distãs ab excellentijs ɔrietatũ q̃ sunt in simplicibꝰ elemẽtis. Scđam v̾tutem h3 q̃ est v̾tus sui motoris ꝓprij ꝙ est aia sicut malleus cum mouet̃: v̾tutẽ h3 artis q̃ est in mẽte artificis: ⁊ quo ad h̃ h3 opera vite. Hab3 3° v̾tutẽ elemẽtalẽ: ⁊ quo ad h̃ agit ɔgregãdo homogenea ⁊ segregãdo eterogenea: ⁊ subtiliãdo ⁊ dissoluẽdo. digõnẽ vero facit vt calor ⁊ nãlis simul: vt ostẽdit̃ in pnꝰ q̃rti metauroꝝ: ⁊ qꝛ ab ista vltima v̾tute nõ absoluit̃: hic accidit ꝙ calor in aiali ⁊ plãta ɔtinue agit ad humidi dissolutionẽ: ⁊ nisi fieret restauratio cito mors accideret. restauratio aũt q̃ fit exiccationẽ hãc ꝓhibere non põt ex toto. nã si posset tũc in se v̾tus vite aliq̃ eẽt infinita: ⁊ aial perpetuaret̃. ⁊ iđ op3 ꝙ humidũ ɔtinue fiat siccius ⁊ tandem multũ exiccato: cũ nõ poterit tñ calorem sustẽtare calor remittet̃ quo remisso aut ɔ̃rio frido cõgelatione deficiet aut paulatin. tãta fiet dissolutio ⁊ exiccatio ⁊ merito huiꝰ caloris remissio ꝙ vita cõseruari non poterit: ⁊ seq̄tur extinctio per viã marcoris: ⁊ adiuuãt hãc extinctionẽ alie cãe narrate ab Aui. pma pmi. ca° de cõplonibꝰ: ⁊ ab Ari. in de morte ⁊ vita. ⁊ 3ª pmi. cap. p̃. de necessitate mortis: ⁊ mors per hos modos contingẽs d̾ nãlis: ⁊ finis periodi vite: ⁊ de lõgitudine vitale tali termino terminate queritur in questione hic: ⁊ hoc de pmo articulo.

Quantũ ad scđm articulũ supponit̃ pmo ꝙ quilibet de quo loq̄mur calidus ⁊ humidus est substãtifice humidior tẽperato posita paritate in etate ⁊ sexu: hec suppositio p3. q̄a cuz h̃ cõparamus calm̃ ⁊ humidũ intelligimꝰ calm̃ nãliter ⁊ humidum substãtifice: nemo eñi dubitat ꝙ accñtalis humiditas supra tẽperamẽtum acq̃sita aget ad vite abbreuiatione. ¶ Forte h̃ d̾ ꝙ h̃ esset ipõe: q̄a per hũiditatẽ substantificã intelligimus humiditatẽ ad calorẽ pabulãdũ ꝓportionatã: nõ magis ꝓportionata est in tẽperato q̃3 i calido ⁊ hũido. ¶ Cõtra. h̃ est directe ɔ̃ mẽtem Gal. sexto de regi. sani. ca° 2°. vbi vult calidos ⁊ humidos esse humidissimos humiditate opposita exiccationi faciẽti senectutẽ ⁊ mortẽ: ⁊ talis est substantifica humiditas. ¶ H. illo mõ iuuenis tẽperatus esset substãtifice humidior puero tẽperato cũ magis ꝓportionatã habeat humiditatẽ. Suppono scđo ꝙ mors que est terminus vite tẽperati deducto ipedimẽto accñtali est ꝓpter exiccationẽ: ⁊ silr mors q̃ est terminus vite sanguinei non multũ a tẽperamẽto recedẽtis. hec suppositio p3 ex Auic. 3ª pmi. cap. p̃. Gal. 6° de regi. sanit. loco allegato: ⁊ libello de tabe. ¶ Suppono 3°. ꝙ restauratio est perfectior alijs paribꝰ in corpore calido ⁊ humido nõ multũ excedẽte temperamẽtũ q̃3 in tẽperamẽto: hec suppõ p3 ex Gal. sexto de accidẽti ⁊ morbo. circa finẽ. ¶ Supponit̃ 4° ꝙ illi q̄ in senectute sunt humidiores substantifice ⁊ sunt robustiores: alijs paribꝰ sunt vite longioris: p3: q̄a ex quo fortiores hñt virtutes melius ꝓ vita cõseruanda operant̃ ⁊ humidiores sunt substãtifice: magis ergo distãt a morte. ¶ Supponit̃ q̄nto ꝙ calidi ⁊ humidi sunt in senectute robustiores omnibus alijs: ceteris paribꝰ: ⁊ hec suppõ est expresse Gal. sexto de regi. sani. loco allegato. ita dicẽte. q̃3tũ aũt in cõplone lõgeuissimi oĩum q̄ calidissimi ⁊ humidissimi ⁊ mirũ: ⁊ sani sunt cũ solidatũ fuerit corpus magis alijs: sicut ⁊ fortiores vsq3 ad senectutẽ vltimã his que eandẽ etatẽ hñt sunt. ¶ His positis. h̃ est pma ɔclo. longioris vite est alijs paribus cõplexio calida ⁊ humida q̃3 temperata. probat̃. tardius deducit̃ ad siccitatẽ cuz qua non stat vita. ergo tardius morit̃. t3 ɔña. q̄a non alr̃ fit mors de qua loq̄mur: vt p3 ex suppõne scđa: assumptũ probat̃. q̄a isti plus distant ab illo termino cõtinue: cũ sint humidiores alijs paribus: ⁊ tardior fit in eis dissolutio ꝓpter minorẽ ꝓportionẽ ad dissoluenduz: ⁊ melior fit restauratio. vt dicit suppositio 3ª. ergo ⁊c̃. ¶ Confirmat̃ 2° ꝙ isti sunt in senectute sanissimi oĩum ⁊ robustissimi. ergo sunt longissime vite. p3 ɔña ex suppositione 4°. ⁊ assumptum ex suppositione q̄nta. idem p3 ex Gal. auctẽtate allegata. ¶ Forte d̾ h̃ ꝙ Gal. nõ cõparat ibi cali

Arti. 2.
p' suppõ
2ª suppõ
3ª
4°
5ª
p' ɔclo

dā ꝛ humidā:nisi distēpatas:vt dic̄ ꝯciliator dr̄a.22.nec di cit h̄ apparere:q: Gal'.in sexto illo loqͥ de regimie distēpata rū.vt peregit in p̄n°illius sexti.¶Cōtra p̄ manifestū ē legē ti q̄ sermo prior cui iste succedit dr̄ ēē vl'r d̄ tēpata.sic.n.h̄z l'ra cui prima allegata succedit ꝯtinuo sermone. Jntētio ḡ in eis ē ipsas qdē particulas aialis custodire humidas cōe extū h̄ ois ꝯplōnis.si demū ꝛ ꝯriū ei⁹ citi⁹ad senectutē du cit corpa aialiū oia.loqͥ ḡ h̄ nō solū de distēpato:ꝛ si textū ꝯsideres ita intelligit Gal'.vt h̄ allegat.¶Scd̄o ēē iux̄ ꝯci liatoris viā nō ēē ver⁹text⁹ Ga.nā hūida tm̄ ēē vite lōgio ris:cū nō hēat iproportionē nisi i vno vite p̄n°.ꝛ sil'r calida tm̄.nō ḡ ēē calida ꝛ hūida oiuz ꝯplexionū distēpatap lon

2ª ꝯclo. geuissima.¶Scd̄a ꝯ.nō solū ꝯplō calida ꝛ hūida ē lōgio/ ris vite q̄ȝ tēpata.sȝ hūida tm̄.p3:q: stat humiditatē cresce re.ita vt plus faciat ad vite lōgitudinē multitudo hūidi q̄ȝ iproportio faciat ad defcm̄.¶Et p hac vr̄ snia Gal'.loco allegato cū dic̄.lōgeuissimus āt ē q non deficcatus fuerit. ¶Et arg°.scd̄o sic.talis ꝯplō in tpe stat⁹ sit tēpata ꝛ sene/ ctute.ḡ cū tardius veniat ad statū erit lōgioris vite:ꝛ assū/ ptū ē Gal'.6° de regimie.cap.2° ad p̄m dicūt.Quēadmo ͫ de inū ꝛ hūida qn̄ sil' cū calore moderato existit fieri qn̄qȝ s̄m vtrasqȝ oppōnes eucratā:vtrasqȝ vō oppōnes mādifestū est qm̄ dico eā q̄ s̄m calm̄ ꝛ frigidū ꝛ eā q̄ s̄m hūidū ꝛ siccū.ē ḡ eucrata h̄ talis s̄m tp̄s stat⁹:nō minie vō ꝛ in tpe q̄ p̄z de clinationē vt illis ꝯgruū.Ex q̄ p3 Dali.nō ex toto Ga.non fuisse secutū recte i ordie cōplōnū oiuz.¶3° ꝯ.nō q̄libet cō plō calida ꝛ humida est alijs pib⁹ vite lōgioris q̄ȝ tēpata. p3 de multū recedēte a tēpamento.ita q̄ calor fiat iproporo tionat⁹:ꝛ merito hui⁹ pl⁹ ipediens q̄ȝ iuuās merito sui cre mēti:aut vbi multo plus pportionabil'r iēderet hūiditas q̄ȝ calitas.ita q̄ calor nō eq bn̄ suo hūido regulādo ppor/ tiōet.¶Et ex dcis potes iferre:qd̄ nō qlȝ tēpat⁹ ē pfectior distēpato alijs pib⁹.vt p3 d̄ sene sāguieo quē Gal'.dic̄ sanio rē.ꝛ m'ta alia ꝯ cōit ꝯcessa hodie colligē potes. iō cogita.

3ª arti. p°. 3ª. # Quantū ad tertiū

articulū supponit̄ p̄ in tē/ pato corpe alijs pib⁹ vnā/ quāqȝ opatiōem magis pfici q̄ȝ in distēperato:ꝛ p3 supra in vna q̄ōne motiuū.ad h̄.¶2° suppōit̄ q̄ itempato humidū est pfectius:ꝛ suo calori magis pportionatū:ꝛ calor est sue forme pportionatissim⁹.h̄ p3.q: alius nō diceret̄ cōplō tē/ perata pria alijs dignitate:ꝛ q: alias ad illā nō niterent̄ me

3ª dici reducere alias ꝯplōnes.¶Supponit̄ 3° q̄ cū dispoii tiōibus ꝯueniētibus lōgiori tpe est apta vita ꝯseruari q̄ȝ cū minus ꝯueniētib⁹.p3.q: dispōnes ꝯueniētes forme faciūt formā in mā ēē.ꝛ iō ꝯueniētiores faciūt magis ēē.s.diuti⁹.

ꝯclo. ¶Ex his ponit̄ vnica ꝯclo.tpata cōplō ceteris pib⁹ est oi bus alijs vite lōgioris.pbat̄.p̄.q: in tpata fit melior restau ratio:cū vnāquāqȝ opatōeȝ faciat pfectiorē:ex suppōne p̄ᵃ. ¶2° q: cāe p se faciētes ad vite lōgitudinē sunt in tpato for tissime.hūidū.n.ē optime digestū ꝛ optie calo pportiona/ tū:ꝛ nō est tā modicū vt nimis cito dissoluat̄.nec tā multū: vt suffocet calorē vel putrefiat:ꝛ calm ē tm̄:vt nō ꝯgelet:ꝛ optie ē suo hūido pportionatū:nō tm̄ ē tantus vt nimiū dis soluas:q̄titas ḡ ꝛ q̄litas ꝛ pportio:ꝛ forma q̄ ad p̄ncipia vite in tpato sunt optie dispoite p vita.ḡ est vite lōgissime:ꝛ assūptū p3 ex scd̄a suppōne.¶3° q: cū dispōnibus sibi ꝯueniētiorib⁹ est apta diutius cōseruari vita q̄ȝ cū minus ꝯueniētibus:vt dicit 3° suppō.sed ille sunt dispōnes tēpera te:vt p3 2° cōplōnum.ca.p̄.ꝛ supra in h̄ 2° techni. ꝛ primo cōplōnum.cap.vltimo:ꝛ in libello de optia cōpōne.ḡ ꝛc̄. ¶Attēdendū tm̄ q̄ qdā hāc viā tenentes supponūt q̄ per quēlȝ recessum in vna spē a suo optimo tēpamento siue pp p̄ncipioꝝ vite abūdantiā siue pp defcm̄ fit aial breuioris vi te:q: a cōplō ē deterior.¶Supponūt 2° q̄ alijs pib⁹ meli⁹ est p̄nᵃ vite abūdare q̄ȝ deficere.¶3° supponūt q̄ inter p̄n cipia vite calm̄ est nobilius ꝛ p̄ncipali⁹ ꝯcurrēs q̄ȝ hūidū. Ex q̄ iferūt q̄ melior ē caloris abūdātia q̄ȝ hūidi p longitu dine vite. Ex qb⁹ hūc ordinē cōcludit.iter distemperātias cōpositas in vite lōgitudine pria oium ē calida ꝛ hūida. 2ª est cal'a ꝛ sicca.3ª frigida ꝛ hūida. 4ª āt frigida ꝛ sicca:de simplicibus aūt distēperātijs nō loqͥ:sȝ iuxta eū in spēb⁹ ꝯplōnū iste ēēt ordo i lōgitudine ꝛ breuitate vite:pria oiuz ꝛ lōgissime vite ē tpata.2ª ē cal'a tm̄.3ª hūida tm̄. 4ª cal'a ꝛ hūida.5ª sicca tm̄.6ª frigida tm̄.7ª calida ꝛ sicca.8ª frigida ꝛ humida. 9ª frigida ꝛ sicca:ꝛ p3 ordo s̄m p̄ncipia in sup/ positiōibus posita:ꝛ scd̄ȝ ea q̄ ab ipsis d̄ peioritate lapsuū dicunt̄:sed ꝯ hunc ordinē est mens Gal'. sexto de regimine sanitatis . q dicit cōplexionē calidam tm̄ citius senescere.ꝛ siccū citius senescere nō siccū:ꝛ vr̄ certe velle calidā tantuȝ citius senescere q̄ȝ calidam ꝛ humidā:ꝛ vn̄ ad l'ram de cal'a tm̄ dicit. Et vtiqȝ senescet h̄ citi⁹ quāto citius ad statum ve niet.oibus eni in declinatiōe deficcatis rōnabile ē qd̄ nāl'r siccius est in sui immēsitate siccitatis deuenire citius.¶Et sic p3 ordinē calidi ꝛ sicci esse incōueniēter positū:nec ordi/ nē calidi tm̄.preterea de humido tm̄ supra fecimus argu/ mēta.esset ergo fortassis melius transponere ordinem hu mide tantum ꝛ calide tantum.

Quantū ad quartū

articulū sequēdo posi/ tionē primā.nā puto il lā verā:lȝ nō videā clarissimā demonstrationē p aliq̄ par/ tium:sȝ q: auctoꝝ mētes magis videnť mihi in illa cōueni re.Rn̄deo ad argumēta h⁹ scd̄e positionis que sunt p con clusione p̄ᵃ.¶Ad primū dr̄ primā suppōnē:nō esse verā:ȝ imo in aliq̄ distemperato multe opationes fiunt perfectiores q̄ȝ sibi siles in corpe tēpato alijs pibus:nec video antiquos p incōueniēti hūisse aliquā distēperatā cōplōnē in aliqua pte etatis magis opationes pficere q̄ȝ temperato in eadem etate:sed ēt supposito q̄ magis perficiāt opationes ex illo non sequit̄ q̄ sit vite longioris:vt p3 de puero ꝛ iuuene:sil'r scd̄a suppō est vā p aliqua etate puta statu:sȝ negat̄. ḡ diu/ tius est in eo vita seruabilis sic̄ apud oēs non.seqͥ si ꝯplō stat⁹ sit opera ꝛ cōplexione puerili pfectior ꝛ forme huma/ ne cōueniētior q̄ cum illa diutius posset forma cōseruari. ¶Jtē idē dr̄ de tertia suppōne q̄ dispōnes cōuenientes d cunť absolute ille que opationi pfecte deseruiunt:nūc autē p3 q̄ nō op3 istas esse illas cū qbus optie vita ꝛ diutissime ꝯseruat̄:ꝛ q: argumēta fundant̄ sup illis suppōnibus.ideo facile videtur ex istis solutio.

Sed tamē

querēda ēēt vna difficultas:si cōplexio calida ꝛ humida in senectute sit pfectior q̄ȝ tēperata in senectute:ad qd ergo querimus cōplexionē ad tēperatā reducere.¶Ad illud cōcedēdo iuxta dcā i 2° articulo dr̄ q̄ non querimus calidā ꝛ hūidā nō multū a tē peramēto distātē in senectute reducere.sȝ cōseruare.nā cō/ plexio tēperata est pfectior in pueritia ꝛ in iuuētute q̄ȝ cal'a ꝛ hūida:sed nō p̄ totā senectutē.¶Et si dr̄ q̄ absolute com plexio tēperata nō ēēt ita pfecta sicut calida ꝛ humida ne/ gat̄ ꝯn̄s:imo dr̄ qd̄ est perfectior quo ad correspondentiā oiuz etatū:ꝛ oium operationū adhūc itelligi q̄ tēpatus p oēs etates manēs talis est aptus merito hui⁹ melius ꝛ pfecti⁹ in totali vita opari q̄ȝ sanguineus:ꝛ h̄ sufficit pp laudes tē perate ꝯplōni datas. Si qs aūt hāc calidā ꝛ humidā dice ret i senectute ēē tēperatā:q: optimā rn̄det̄ negādo ꝯn̄ia:ȝ q: h̄ nō est ppria tempamēti:sȝ alia. Et sic est finis isti⁹ qd̄ nis:ex cuius declaratiōe multa potes antiquoꝝ dictis con formia colligere:sed quorundam modernorū scriptis disso nantia.nunc redeo ad textum. XVIII.

Frigida vero ꝛ humida crasis: pau/ lulū quideȝ vtriusqȝ augmentatis:sine pilis est ꝛ alba.ꝛ mollis ꝛ spissa ꝛ pin guis. Si vō amplius alia q̄litas au/ gmentet̄:considerant̄ signa qdē s̄m pportiōeȝ

augmētationis q̄litatū. Color vero cū capillis magis ruffus. Quēadmodū ꝛ plurimum vtrisq̄ augmentatis: liuidus fit in eis cutis color. Si vero ineq̄lis fit augmentatio q̄litatū: dn̄abunt magis augmētate qualitatis propria signa.

Laurē. ℭ Frigidi⁹ vo atq̄ humidius tpamētū quoties ambo pariter augent fine pilis est candidū. molle: crassum: pigue. Quoties vo amplius augef in aliis q̄dem: q̄d proportionef augmēto qualitatū. Color aūt simul cū capillis ruffus: quemadmodum si plurimum augeantur liuidus est: q̄ si augmentū inequale fuerit qualitatum indicia auctioris qualitatis propria exuperabunt.

Leoni. ℭ Frigidior aūt: atq̄ humidior tēpatura: si parū quidē vtraq̄ augeaf pilis nuda est: ꝛ alba: ꝛ mollis: ꝛ crassa: ꝛ pinguis. Si vo magis excesserit: reliq̄ q̄dē sunt sm̄ proportionē augmēti qualitatū: color aūt vna cū capillis ruffus: quemadmodū si plīm vtraq̄ augeatur: liuidus. Si vero qualitatum augmentum fuerit inequale eius que super excesserit: inditia eminebunt.

ℭ Nūc ponunf signa cōplonis frigide ꝛ hūide. Et diuidif i q̄tuor. p̄io ponit signa cōia complexioni nō multū lapse. 2° docet cognoscere qn̄ lapsus est ineq̄lis i istis q̄litatibus. 3° ponit signa cū multus est lapsus in vtraq̄. 4° docet cognoscere q̄litates in lapsu in eq̄li dominātes. ibi 2° (Si vo) ibi 3° (Quēadmodū) ibi 4° (Si vero inequalis) ℭ Dicit p̄ q̄ cōplo frigida ꝛ humida cognoscif qn̄ ambe qualitates dicte modicū a tēperamēto distant p q̄nq̄ signa. ℭ Primū est q̄ ista cōplexio est sine pilis. i. paucos hꝫ pilos: ꝛ causa supra patuit pp paucā adustiōem. ℭ 2m̄ signū ē q̄ alba cā ē defectus sanguinis rubificantis ꝛ frigoris multum per cōgelationē liuidū faciētis. ℭ 3m̄ signū est: q̄ ē mollis ꝛ h̄ pp humiditatem. ℭ 4m̄ signū est. q̄ est spissa. i. grossa quo ad multitudinem carnis, ꝛ pinguedinis sil'r: ꝛ h̄ pp paucitatem resolutionis ꝛ multitudinē humiditatis. ℭ 5m̄ signū est. q̄ est pinguis ppterea q̄ a frigiditate coagulatur vnctuosum sanguinis in pinguedinē: ꝛ prohibef eius dissolutio. ℭ De pte scd̄a dicit q̄ ad cōsiderādū. vtꝝ iste qualitates sint inequaliter augmentate ꝯsiderenf signa si sint proportionabiliter augmētata: aut nō: q̄m̄ ipsa augētur sm̄ proportionē augmētationis qualitatis: si ḡ que pportionabil'r creuerint signa posita supra cū dicebaf de malis cōplonibus simplicibus: tūc nō inequal'r creuerūt. i. nō iproportionabil'r. si aūt nō eque pportionabil'r augenf: tūc nō equal'r creuerunt si ue eq̄ pportionabil'r hui⁹ q̄litatis. ℭ De pte tertia dicit q̄ si multū fuerint aucte q̄litates ambe: tūc color cutis est liuidus pp frigiditatē cōgelantē: vt supra dc̄m est. ℭ De 4°. dicit q̄ si lapsus in istis qualitatibus sunt ineq̄les. tunc dominabunf signa q̄litatis dominantioris: ꝛ p illud cognoscitur que est qualitas magis lapsa a temperamento. XIX.

Si vo frigidū cū sicco eq̄liter augmētef: n̄aliter durū ꝛ gracile hꝫ corpus ꝛ nō pilosum: ꝛ tangentibus frigidū. Pinguedo vero sil'r est eis: ꝛ gracilibus exn̄tibus dispersa est p carnē. Capilli vo ꝛ color pportional'r sunt mensure frigiditatis.

Laurē. ℭ Sed si simul frigus cū siccitate ex equo augeatur: n̄a durū ꝛ gracile corpus hn̄t: ac nudū: attrectanti frigidum. Pinguedo vero ipsis aliogn extenuatis carni dispersa est. Capilli vero ac color mensure frigiditatis proportionantur.

ℭ Si autem frigiditas vna cum siccitate equaliter augeaf: n̄a durū: ac tenue: ꝛ glabrū corpus hn̄t: ꝛ tāgētibus frigidū: pinguedo tn̄ ipsis: ꝛ si graciles sint: p carnes dispsa. Capilli aūt: ꝛ color friditatis modū: ac pportionē sequuntur. Leoni.

ℭ Hic ponunf signa ꝯplonis frigide ꝛ sicce: ꝛ q2 aliqua ē cōplexio frigida ꝛ sicca nō n̄alis i senectute inducta ex transmutatiōe calide ꝛ sicce in eā. ꝛ aliq̄ talis est natiua. iō Ga. p̄ ponit signa natiue. 2° illius q̄ fit p occidētiā calide ꝛ sicce. ibi (Occidēte vo) Et sunt p̄ie cōplexionis signa i gn̄e sex. p̄m̄ q̄ taliū corpus ē durū pp siccitatē. scd̄m q̄ est gracile per carnis priuationē. deficit. n. i vtroq̄ prn̄⁹ carnificatiuo: s. i caliditate ꝛ humiditate. 3m̄ q̄ nō sint pilosi. ꝛ h̄ pp frigiditatē nō adurentē ꝛ eleuātē mām̄ p pili. 4m̄ q̄ apparet ad tactū frigidum ꝛ cā pꝫ. 5m̄ signū est q̄ sil'r ē et hꝫ de pinguedine q̄nuis sint graciles: ꝛ h̄ pinguedo est dispsa p carnē: ꝛ cā quare isti hn̄t pinguedinē est frigus: merito cui⁹ coagulaf subtile sanguinis in pinguedinē. ℭ Itē cā q̄re pinguedo in istis est dispersa p carnē ē: q2 hūidū sanguis vnctuosū pp maiorē siccitatē mistis a leuiori frigido coagulaf. vn̄ frigus villoꝝ neruoꝝ q̄ sunt in carne suffic̄ ad coagulādū: nō sil'r āt accidit i frigido ꝛ hūido vl' calo ꝛ sicco: vl' calo ꝛ hūido. i p̄ pp humiditatē pp quā nō tā facile coagulaf: i scd̄o pp caliditatē. vnde neruoꝝ villi i carne mixti nō pn̄t sufficiēter ifrigidare. in 3° pp vtrūq̄. 6m̄ signū ē q̄ color corꝑis ꝛ capilli est pportionalis fridiutatis mēsure: q2 si mlta ē tēdit ad liuiditatē: nō multa vo tēdit ad albedinē: nota tn̄ q̄ isti min⁹ sūt albi q̄ flegmatici pp humorē melācolicum genitum in eis. XX.

Occidente vero calida ꝛ sicca crasi in tēpore peraugmastice etatis frigidā ꝛ siccam. habitudo vero talium gracilis q̄dem simul ꝛ dura ꝛ melancolica est: ꝛ ppea nigra simul ꝛ pilosa. Dn̄ante vero altera qualitate multū: altera vero parū a mediocri mutata: dn̄abunf quidē dn̄antis signa: mediocres vero erunt alterius cognitionis.

ℭ Ceterū vbi calidū ꝛ siccū tēpamētū: in ipso vigoris tpe vertif ad habitū frigidiorem ac secciorē. Corpus taliū gracile durū ac melācolicū, proindeq̄ nigrum simul: pilosumq̄ est. Sꝫ vbi altera qualitas multum exuperat altera parum a mediocritate euariet: exuperabūt q̄dem exuperantis: alterius vero signa reddēt debiliora. Laurē.

ℭ Ubi vero calā: ꝛ sicca tēperatura in tpe decremēti: in frigidū: ꝛ siccū labif habitū: tūc hi graciles fiūt: ꝛ duri: atq̄ attrabilis in eis dn̄atur: ꝛ ob id nigri simul: ꝛ hirsuti euadūt. Ubi igif altera qualitas plīm dn̄af: altera vero parū a mediocritate recedit: superabunt eius que domina tur: exilia aūt erunt alterius qualitatis indicia. Leoni.

ℭ Ponit nūc signa cōplonis melice facte ex cāu colice i melāconicā: ꝛ diuidif in duas. p̄ fac̄ h̄. 2° redit ad declarandū in frigida ꝛ sicca in eq̄li exn̄te lapsu: q̄ q̄litas dn̄ef ibi dn̄ante. ℭ In prima pte ponunf q̄nq̄ signa. ℭ P̄io ḡ dicit q̄ si cōplo calida ꝛ sicca i tpe paugmastice etatis. i. diminutiue

etatis q̄ est senectus trāseat ī frigidā: ꝛ siccā: tūc signa erūt h. ❡ Primū ꝙ corpus est durū. ❡ 2ᵐ ꝙ ē gracile: ꝛ cā pꝫ sa pꝛs. ❡ 3ᵐ ꝙ istoꝝ hītudo ē melīa.i.abūdat melīa facta per viā adustionis: ꝛ h vr̄ inuere alia translatio: ꝛ cā est multa adustio que p̄cessit: ꝛ ī h differt ab alijs senect⁹ ista. ❡ 4ᵐ signū est ꝙ pili sunt multi ꝛ nigri: ꝛ cā ē q: adhuc calor mo dicus q remāsit ē adustiu⁹: ꝛ humor ꝑmixtus multe melīe apt⁹ a leui calitate aduri. ꝛ iō multa ḡnatur in istis pilorū mā ꝛ nigra. ❡ 5ᵐ signū est ꝙ color cutis ē niger ꝓꝑ h⁹ adu ste melācolie nigre ī cute ꝑmixtionē. ❡ Sꝫ circa istā partē p̄rio est notādū ꝙ dupl'r possum⁹ imaginari corpus in eta te senectutis trāsire in cōpl'onē frigidā ꝛ siccā. vno mō quia senis compl'o sit frigida ꝛ sicca respectu preexistētis. scd̄o ꝙ cōpl'o senis sit frigida ꝛ sicca respectu temperati senis. ꝛ ꝑmo mō oīs trāsiēs in senectute transit in frigidā ꝛ siccam cōpl'onē. q: talis est cuiuslibet senis ꝯpl'o respectu sui iuue nis. scd̄o mō sola ꝯpl'o colerica de non frigida ꝛ sicca tran sit in frigidā ꝛ siccā: ꝛ de ista decidētia intendit h Gal.

A Quare decidēte ꝯpl'one calida ꝛ sicca fiat frigida: ꝛ sicca.

❡ Nō 2ᵒ. ꝙ aliquē trāsire ī frigidā ꝛ siccā ꝯpl'onē mō secū do ex etate: intelligit̄ ꝙ h accidit nō ꝓꝑ vsū reꝝ nō nāliū hūidū hāc ꝑmutationē faceret: q: h mō quilꝫ alius posset in melīcā cōpl'onē trāsire; sed intelligit̄ corpore recto per sue nāli ꝯpl'oni ꝓportionalia. ❡ Nō 3ᵒ ꝙ cā ꝓpinqua ꝛ maxi ma inter p̄ticulares q̄ calor in sene remittit̄: est hūidi radi calis ꝯsumptio. ❡ Nā quēadmodū eq̄li infuso oleo nō cō seruat̄ eq̄lis flāma ī licinio cōbusto: sic in nō cōbusto ꝓꝑ sub stātifice hūiditatis defectū. ita imaginādū calore in corpe vivēte ꝙ scd̄ā diminutiōe hūiditatis radical' citra certū gra dū nō p̄t illud hūidū nāliter eq̄lē gradū caloris sustentare. ❡ Ex istis seq̄t̄ p̄ ꝙ pōle est aliq̄d colicū corp⁹ a natiuitate ꝑ oēs suas etates decurrēs nūq̄ꝫ fieri mel̄icū. pꝫ. q: pōle est ipm reduci ad tēperamētū vł ꝑmutari ad sanguineū. Seq tur scd̄o ꝙ nō est euidēter demōstrabile quodlꝫ corp⁹ calꝫ ꝛ siccū rectū ꝓportionato regimie ī tpe senectutis fieri fri gidū ꝛ siccū respcū tēperati senis. pꝫ ī ꝑuo lapsu q̄ ad vtrā q̄ꝫ q̄litatē. ❡ Seq̄t̄ 3ᵒ ꝙ mlto existē lapsu a tēperamēto ꝑ cal'm ꝛ siccū: ꝛ recto corpe regimine ꝓportionato lapsui in senectute erit corpus frigidū ꝛ siccum: si dēat per oēs suas etates decurrere. ❡ Istud 3ᵐ pꝫ. q: a mlta calitate fit mul ta hūidi ꝯsūptio maior q̄ꝫ in tēpato. ꝛ per ꝯn̄s fit hūidū im potēs in senectute respcū tēpati ad tātū gradū caloris nāl'r ꝯseruādū q̄ntū nāl'r ꝯseruat hūidū tēperati. ꝛ iō fit corp⁹ fri gidū ꝛ siccū: puto tn̄ hāc ꝯpl'onē experiētia ꝛ effcū magis deduci posse apd̄ nos q̄ꝫ ex cā: ꝛ hāc innuit h Gal. in lr̄a. naꝫ tertius nō dicit vł calīm ꝛ siccū corpus fieri frigidū ꝛ siccū sed ponit sig̃ huius ꝯpl'onis q̄n̄ est hō decidētia.

B Hūido in vno a certa cā quo ca lori gra dus figat.

B **Sed tunc** cadūt difficultates aliq̄. p̄ᵃ. q: nō vr̄ hūi dū in tali corpe ad senectutē deducto esse īpotēs ad gradū tēperati caloris ꝯseruādū: q: p̄t multo in tensior remissiori hūido eē fixus: vt pꝫ: si illa corpa cadāt in febrē ethicā. ❡ Dic dr̄ ꝙ in vno hūido a certa cā figit̄ gra dus caloris paruus. a fortiori v̄o figi pōt itēsus. ꝛ iō ī istis si fient ethici: q: cā calefaciēs est fortior q̄ꝫ in sanis: intensior gradus caloris figit̄: sꝫ nālis calor nō pōt figi in illo humi do. ita intensus sicut in temperato eiusdem etatis.

C Propter qd anialia alia ab hoie calida ꝛ sicca nō fiāt fri gida ꝛ sicca.

C **Secunda** difficultas est. q̄re aialia nāliter calida ꝛ sicca alia ab hoie cum sint multo calidio ra hoie nō transeūt in frigida ꝛ sicca respcū hois. ❡ Dicen dū hic illa īfrigidari scd̄m q̄ddā respcū sui iuuentis nō tamē opꝫ ꝙ fiant frigida ꝛ sicca respcū hois: q: multo maior est distātia cōpl'onis illoꝝ aialiuꝫ a cōplexione frigida ꝛ sicca respcū hois q̄ꝫ hois colerici ab homine melīco. ❡ Cōtra. quilibet calidior temperato est calidus dicendus absolute respectu hois. respectu eni tēperati intelligitur cuꝫ absolu te profertur. vt supra diximus. ꝛ quilibet frigidus respectu tēperati est frigidus respectu hois. ergo nō est maior distā tia dicta vel saltē non repugnat esse minorem. ❡ Ideo ali ter dicendum ꝙ nō a simili causa fit illius caloris fixio in il lis ꝛ homine. ꝛ ēt forme illorū animaliū sibi limitant inten siorem gradū q̄ꝫ forma hois. ꝛ ista est verior causa.

D Qua etate trā sit⁹ fiat ad frigi dū ꝛ siccum.

D **Tertia** difficultas est in qua etate fit iste transitus de calido ꝛ sicco in frigidū ꝛ siccum. ❡ Respon detur ꝙ hoc est in senectute. nā in iuuētute adhuc humidū est sufficiens ad calorem conseruandum. vt habetur prima p̄mi. capitulo de etatibus. tota ergo hec remissio fit in se nectute. ꝛ ideo dr̄ tale corpus calidū ꝛ siccum per suas eta tes decurrens in senectute ē calidū ꝛ siccū stante regimine ꝓportionato ꝯseruatiōi lapsus. ❡ Dn̄ante v̄o facit q̄d dem est dicēs ꝙ q̄n̄ haꝝ duaꝝ qualitatū vna multum dn̄atur ꝛ reliqua paruꝫ: tūc signa dn̄antis multū erunt dn̄antia. i. for tiora. ❡ Sed signa alterius erunt mediocria siue remissa si ue remisse dn̄at̄. ꝛ hec ꝑ se pꝫ ex multotiens dictis. XXI.

In oibus vero que predicta sūt ꝛ que dicenda sunt cōis agnitio craseos. Si quidem facile frigescens fit pars: aut frigiditate: aut raritate fit. Si vero dif ficile frigescens: aut calore: aut spissitudine. Si vero ex desiccantibus fit aridū ꝛ siccum ꝛ diffi cile mobile fiat: ex siccitate fit. Quemadmodū si grauetur humidus ab humiditate.

❡ At vero preterea quecunq̄ꝫ dicta sunt aut dicē da cōmune temperamenti indiciū est vbi mem brum facile refrigeretur frigiditatis aut rarita tis, vbi difficile refrigeretur caliditatis aut densi tatis. Si vero ledat̄ ab exiccantibus: reddatur q̄ꝫ siccū squalidū: rigidū: siccitatis: quemadmo dū si grauet̄ ab humectantibus humiditatis. Laurē.

❡ In oibus vero de quib⁹ supradiximus: ꝛ po stea dicemus: cōmune est tēperature indicium si mēbrum facile frigesit: vel frigiditatis: vel ra ritatis. Si vero nō facile: vel caliditatis: vel den sitatis. Si vero a desiccantibus offendatur ꝛ ari dum: ꝛ siccum: ꝛ non facile mobile fiat: siccita tis: quemadmodū: ꝛ si ab humectantibus gra uiter se habeat humiditatis. Leoni.

❡ In ista parte dat Gal. modos siue cautelas ad fugiendū errores q p̄nt contingere in iudicādo per signa de cōplexio ne habitudinis totius: ꝛ diuiditur in q̄nq̄ꝫ scd̄ꝫ q̄nq̄ꝫ caute las. ibi scd̄a (Cōsiderare v̄o) ibi 3ᵃ (Simil'r oꝫ) ibi 4ᵃ (Que aucta ꝛ diminuta) ibi q̄nta (Sil'r vero) Pria ī duas. primo ponit cautelas ad vitādū errorē in iudicādo ꝑ extrinsecus alterātia in calido ꝛ frigido: scd̄o docet per ista alterātia significare super hūido ꝛ sicco. scd̄a ibi. (Si vero ex desic cātibus.) ❡ Dicit primo ꝙ si aliquod mēbrum facile infri gideturꝛ aut hoc est: q: mēbrū est frigidū aut q: est raꝝ. ꝛ si difficulter infrigidet̄ hoc est q: mēbrū aut est calidum aut densum: ꝛ hec est ḡn̄alis regula in oībus mēbris: ꝛ ita pro portionabil'r est intelligendū de calefactōe. ❡ Et ex hac re gula colligit̄ cautela. q: nō statim sicut videmus mēbrū fa cile infrigidari iudicandū est eē frigidū: nec statim cognito ꝙ difficulter infrigidat̄ iudicādū est eē cal'm: vidi eni quos dā calidi capitis qui ꝓꝑ cutē ꝛ ossis raritatē leuissime infri gidant̄ ꝑm caput. alios sūt cutem ꝛ ossa grossa habentes non obstante ꝙ sint frigidi: tamen vidi faciliter tolerare ex positionem ad frigidū acrem: vt pꝫ de mulieribus ꝛ viris. ❡ Est tamē circa partē notandū ꝙ aliquid dicitur densuꝫ multis modis equiuocis: ꝛ totidē dicitur rarū sibi opposi

tam: vno modo dicitur aliquid densum qd in pauca q̃titate multum habet de materia: vt aer respectu ignis.

¶ Scdo modo dr aliquid densum prout cõtra lubricuz distinguitur: ꝛ isto modo caro viri dicit densior carne mulieris: qꝛ constantior: ꝛ rarũ opposito mõ: ꝛ ita sumitur tertio canonis. capitulo de sputo sanguinis: ꝛ scdo cañ. ca. tertio. ¶ Tertio dicitur densum: qꝛ carẽs poris ꝛ rarum poris sumit: ꝛ hoc modo vr loqui Aui. pmo canonis. cap. de etatibus. ¶ Quarto mõ dr densum. vt distinguit ꝯtra cauernosum vt Aris. 10. particula problematũ. pbleumate q̃rto ꝛ rarũ mõ opposito. ¶ Quinto sumitur densum pro bñ ex vilis contexto sicut pãnũ bene textũ dicimus densum: ꝛ rarũ sumit p male cõtexto: ꝛ hic modus sumit secũda pmi. capitulo de causis debilitatis mẽbroꝝ. ꝛ. 13. tertij. capitulo de debilitate digẽnis. ꝛ pꝫ qõlibet istoꝝ modoꝝ raꝝ alijs partibus minus resistere q̃ densum. ꝛ eꝫ densum magis resistere. ꝛ iõ ex hoc pꝫ cã dicti. ¶ Pꝫ 2°. ex his distinctionibus q multis modis pp caliditatẽ mẽbrũ fit rarũ. lꝫ aliqñ cõtingat cũ caliditatẽ cõiungi desitatẽ pmi modi. sicut cor est densius cerebro ꝛ calidius. ꝛ scdi modi sic viri sunt mulieribus densiores ꝛ caliores. ¶ Itẽ pꝫ de 3° mõ sic corde ꝛ pulmone. ¶ Iteꝫ 4° mõ ꝛ 5°. clarũ est. tñ vtplr ex caliditate mẽbrũ est aptũ fieri rarũ saltẽ pmo ꝛ 3° mõ alioꝝ posita paritate. ¶ Et ex his pꝫ plus q̃ cõmentatorẽ nõ vere hũc locũ exponere cũ per raritatẽ texture itelligat raritatẽ. vt dicat hãc plm a calore pcedere. naꝫ de alijs modis raritatis regula vificat. Itẽ qꝛ texture raritas nã pcipue seqr vtutis informatiue debilitatẽ que sepius est a frigido.

¶ Si vo ex. Docet per extrinsecus alterantia significare sup humiditate ꝛ siccitate. dicẽs q si aliqd mẽbroꝝ a siccãtibus extrinsecus exiccet. ꝛ fiat aridũ. i. multũ siccũ ꝛ imobile: qꝛ difficulter flexibile significat membrũ esse siccum. quẽadmodũ si a causis humectantibus, grauetur significatur esse humidum. ꝛ cause sunt clare. XXII.

Onsiderare vero opꝫ ꝛ si similem adinuicem omnes musculi aut nõ similem crasim habent simul.

Lauré. ¶ Cõsiderandũ pterea vñ oẽs musculi sile an dissile inuicẽ habuerint tẽpamentũ.

Leoni. ¶ Inspicere aũt opꝫ si eãdẽ oẽs musculi seruãt temperaturam: vel minime eandem.

¶ Ponit scdam cautelã dicẽs: q opꝫ ꝯsiderare si oẽs musculi hñt similẽ ꝯplonẽ aut nõ. nã sili exñte oiuꝫ musculoꝝ cõplone possumus ex vno de totius hitudine iudicare. si vo nõ hẽant silem ꝯplonẽ tũc possemus errare. si ex quorũdã hitudine nos de toto ꝛ oibus feramus iudiciũ. ¶ Ubi ꝯsidera q nõ opꝫ oẽs musculos siles oino eẽ cõplonis l corpe tẽpato. nã caliores sunt qui sunt circa cor. q̃ q sunt i crure. ¶ Sꝫ intelligendũ est. q opꝫ ꝯsiderare vtrũ ꝓporcionalez hẽant cõplonẽ oẽs musculi. ita q sic musculi colli ad musculos colli. ita alij ad sibi corrñdentes. põt eni accidẽ vt vẽtris ꝛ coxarũ musculi sũt calidi musculis pectoris exñtibꝰ frigidis. sic si eẽnt epar. ꝛ testiculi calũ ꝛ cor fridũ. XXIII.

Imiliter opꝫ ꝯsiderare in oibus q̃titatẽ inuolutoꝛum ossium. Aliqñ. n. gracilioꝛ vr esse pars non exñs gracilioꝛ quãtũ ad musculos: sed pp angustiã ossium talis vr eẽ apparẽs. Silr autẽ ꝛ spissioꝛ videtur esse multotiens: nõ pp amplitudinem ossium: sed propter carnis multitudineꝫ.

Lauré. ¶ Scrutãtes in oibus subiectoꝝ ossiũ q̃titatẽ. Nã interdũ pꝫ gracilioꝛ vr que haudq̃q̃ gracilis: q̃tũ ex musculis est. Sꝫ pp angustiã ossiuꝫ talis apparet. Itidẽ crassioꝛ interduꝫ vr non pp ossiũ amplitudinẽ: sed pp carnis multitudinẽ.

¶ Aliq in oibus aiaduertere subiectoꝛũ ossium q̃titatẽ. Nõnũq̃ enim gracile vr mẽbrũ cuꝫ tñ non sit: gracile quo ad musculos attinet: sed pp ossium tenuitatem tale videt. Sic ꝛ crassius quibusdã plerunq apparet: non ob ossium amplitudinem: sed ob multitudinem carnis. Leoni.

¶ Ponit cautelã 3ᵃᵐ ꝛ ẽ q opꝫ cognoscere q̃titatẽ ossiũ q̃ inuoluunt ob istis musculis. ꝛ cã est: qꝛ qñq corpus appet gracilius q̃uis q̃tũ ad musculos nõ sit gracilius ꝛ appet qñq eꝯ. ꝛ cã est: qꝛ ossa angusta faciũt totũ mẽbrũ videri subtilius ꝛ ita musculos esse graciles. si qs nõ bñ cõsideraret. ꝛ ita aliqñ corporis habitudo appareret spissioꝛ. i. grossioꝛ existens talis q̃tũ ad musculos. ꝛ hoc pp carnis multitudinẽ non pp ossium grossicieꝫ vel amplitudinẽ: ꝛ ita supple imaginandũ est eꝯ. posse ꝯtingere. cõfert aũt hec cautela: qꝛ supra dr q multitudo carnis significat humiditatẽ: iõ si ossa sunt grossa videbit aliquando erranti caro esse multa: que tñ nõ eẽt multa ꝛ iudicaret corpus esse humidũ. q in rei veritate esset siccũ. ꝛ eꝯ errare contingeret. XXIIII.

Ue aucta ꝛ diminuta ꝛ durioꝛ ꝛ mollioꝛ: dũ fit siccioꝛ: aut humidioꝛ appet parũ pꝫ: sigdẽ pauca ꝛ dura siccioꝛ: si vero multa: ꝛ mollis humidioꝛ.

Lauré. ¶ Que ꝛ crescens ꝛ decrescẽs ꝛ durioꝛ ꝛ mollioꝛ effecta partẽ nõ siccioꝛ: modo humidioꝛem facit. Sin igitur pauca: duraq fit partem efficit duriorem. Si multa ac mollis humidiorem.

¶ Que vel aucta. vel cõminuta: vel durioꝛ. aut mollioꝛ effecta: siccius: aut humidius membrũ ostendit. Pauca igitur: ac dura: siccius: multa autem: ꝛ mollis: humidius. Leoni.

¶ Dat quartã cautelã dicẽs: q caro augmẽtata aut diminuta respectu tẽpamẽti: aut scã durioꝛ aut mollioꝛ. facit partẽ apparere humidiorẽ aut sicciorẽ. nam ex multitudine facit corpus apparere humidius ꝛ ex paucitate siccius ꝛ ex duricie facit apparere siccũ. ꝛ ex mollicie facit apparere humidũ. ꝛ cõiunctis inuicẽ paucitate ꝛ duricie indubitãter ẽ sicca. ¶ Silr ꝯiũctis iuicẽ mollicie ꝛ multitudine ẽ hũida. ꝛ ex hac ꝯsideratiõe vide vtrũ ista duo sil cõiungant in carne an vnũ tñ. nã pp vnicũ istoꝝ nõ sufficiẽter arguit eẽ humida aut sicca. nisi illud multũ preualuerit. XXV.

Imiliter vo ꝛ medie regiones siles partes hñtiũ corporũ: aut ampliorẽ: aut minorẽ humiditateꝫ in seipsis cõtinentes: aut spissiorem: aut tenuiorẽ: aut humidiorem: aut sicciorez demonstrat partem. Humida quidez pars est vbi tenuioꝛ ꝛ amplioꝛ est humiditas. Sicca vero vbi spissioꝛ ꝛ simul minoꝛ. Ipsas tamen corporis solidas partes vere solidas ꝛ primas sꝫ nullũ modũ posse est humidiores facere: sed satis est si quis phibeat eas siccari nõ cito. Eas vo cõtinetes regiones lꝫ replere hũiditate: aut tali. Id verũ ppriũ est nutrimẽtũ siliũ ptes hñtiũ ex appõne nõ per

vasa factũ: cõis ṽo hec rõ ẽ oĩum ptiũ. Et de hoc dicet postea in sanar. et egrarũ causarum doctrina. Nunc vero que sequuntur dicamus.

Lauré. ¶ Nec secus similariũ corporũ interceptiones plus humiditatis aut minus in seipsis cõtinentis: partẽ reddũt aut crassiorẽ: aut gracilliorem aut humidiorẽ aut sicciorẽ. Humidiorẽ quidem quoties hũiditas tenuior: multaq; fit. Siccior ẽ vero quoties crassior: paucaq; habeat. Ipsas enim partes corporis solidiores: q̃ vere solide primeq; sunt nullo pacto fieri põt: vt efficias humidiores: sed satis erit si prohibeas eas cito neq̃ exiccari. Sedes aũt interceptas repleas hũore tali vel tali licebit. Tale est pprium alimẽtũ ptium similariũ ex adiectione non p venas attractum. Atq; hic sermo cũctis ptibus similarib⁹ cõis ẽ: ac rursus dicetur dum de causis sanis agetur. Nunc ad reliqua veniamus.

Leoni. ¶ Sic et intermedia spacia similarium corporũ: vt plus vel minus hũide substãtie in seipsis cõtinet: vel crassius: vel tenui⁹: vel hũidius: vel siccius mẽbrũ ostẽdũt. Humidius qdẽ vbi subtilior: et plurima est hũiditas. Siccius ṽo vbi crassior sit: et minor. Ipse enim solide corporis partes q̃ vere solide sũt: ac prie: nullo mõ pñt effici humidiores: at satis est: si ges eas celerius exiccari phibeat. Intercepta aũt in ipsis spacia hac: vel illa hũiditate cõplere poss̃e. Hoc vero est pprium ptiũ similariũ alimẽtũ: qd̃ ex appõne fit: et nõ p vasa attrahit. Cõis aũt hec rõ et omnium ptium existit. Et iterum in salubrium: atq; insalubrium causarum doctrina repetetur. Nunc autem ea que ordine sequuntur attingamus.

¶ Ponit quintã cautelã et vltimã: et diuidit in duas. primo cautelã ponit. 2° remouet dubitatiões quasdã. ibi 2°. (Ipsas tñ solidas.) ¶ Dicit in pte prĩa q medie regiões. i. porositates membrorũ cõsimiliũ aliquãdo cõtinẽtes in se aut ampliorẽ aut paucriorẽ humiditatẽ aut spissiorẽ aut subtiliorẽ significãt partẽ esse aut humidiorẽ aut sicciorẽ: ita q cũ in istis medijs regiõibus cõtinet hũiditas nutrimẽtalis multa vel subtilis alijs pib⁹. mẽbrorum appet hũidi⁹: cũ vero ẽ pauca vel spissa mẽbrũ appet duri⁹. ¶ Ista igit̃ cõsideratio cõfert qr cũ tãgim⁹ mẽbra tactu appet ariditas: nõ qr ptes i se sint sicciores: sz qr min⁹ cõtinet in porris de hũiditate nutrimẽtali: aut qr illa nutrimẽtalis hũiditas ẽ spissior. ¶ Ubi

A nõ ẽ. q sanguis in extremitatib⁹ venarũ capillariũ cõuertit ad pmã hũiditatẽ de scdis et resudat i porrositatib⁹ mẽbrorũ. ex pte dina. vt vult Aui. p⁹ pmi. c° d hũoib⁹. et ibi gñantur ros et cãbiũ: et glutẽ: et iste tres hũiditates scde ite ligũtur h noie hũiditatũ q̃ i medijs regiõib⁹ cõtinet. i. i porrositatib⁹ mẽbrorũ. ¶ Nõ 2°. istã hũiditatẽ saltẽ q̃ ad tactualẽ apparẽtiã facere totũ appere hũidi⁹ aut sicci⁹: qr nõ soliũ mẽbri suba obijcit tactui: sz sil cũ illa h 2ª hũiditas. ¶ Ex qb⁹ pz caute eẽ agẽdũ: nec p⁹ ex tactuali appentia indicãdũ de mẽbri hũiditate vl siccitate q̃ cognouerimus q̃ntitatẽ et q̃litatẽ humiditatis in medijs regiõibus cõtẽte. põt aũt h q̃titas et qualitas ex vsu rerum non naturalium pcedente

precipue cibi dispositione cognosci.

¶ Ipsas tñ. Remouet dubitatiões. et diuidit i 4or. ibi 2°. (Eas ṽo cõtinẽtes.) ibi 3°. (Id ṽo pprium.) ibi 4°. (Cõis ṽo.) Dic̃ g̃ p q lz ex hũiditate cõtẽta i medijs regiõib⁹ mẽbra appeãt hũidiora aut sicciora: tñ h nõ ẽ verũ vl̃r de oib⁹ mẽbris corporis. et rõ ẽ. qr ĩpoſſe ẽ fm aliquẽ modũ ptes solidas corporis. ṽe solidas et prias facẽ hũidiores. q̃ ad tactualẽ apparẽtiã. de q̃ dixim⁹: sz satis ẽ si p talẽ hũiditatẽ nutrimẽtalez ad earũ poros cõfluẽtẽ qs phibeat eas ne cito siccẽt. ¶ Et h ẽ expõ plurĩ cõmẽtatorũ. q̃ valde vr textui et precedẽti snie cõformis. et tũc p solidas corporis ptes intellige membra que apd̃ Ga. dicunt̃ spermatica: qr genita a pncipio ex mã duorũ spmatũ: sicut ṽbi grã oĩa mẽbra pter carnẽ et pinguedinẽ. s. ossa nerui cartilagines. et h mõ itelligẽdo cã dci est qr multũ dura existũt. et modicũ po⁹ iter suos porros hũiditatis recipe nõ imutat̃ notabilr eorũ tact⁹ p pñtiã talis hũiditatis. cõtinẽt aũt iõ paucũ nutrimẽtũ: qr modico tali idigẽt cũ sint frigide: modicũ resoluentes et modicũ attrahentes.

¶ Hec rñsio est multũ ambigua. prio qr nerui nõ sũt tãte duriciei qn p infusionẽ aque appeant molliores: vt appet i neruis exiccatis et aqua ĩfusis. ¶ Scdo. qr cor vr mẽbrũ spermaticũ. et caro cordis. prĩa ps eius q̃ multo nutrimẽto indiget. Et multe siles difficultates hanc positionẽ circunstãt.

¶ Idẽo alius est modus cõciliatoris dĩa. 112. itelligentis p solidas corporis ptes mẽbra spermatica: et per pmas membra pricipalia: sz p vere solidas itelligit Gal. ṽe exiccatas etate. ita q etatẽ iuuẽtutis trãsiuerint. et tũc ẽ sensus q lz possumus iplere hũiditate ista mẽbra spermatica quo ad porrositates tñ ipossibile ẽ cũ fuerint vere solidate et exiccate. q p talẽ humiditatẽ fiant humidiores substantifice saltez. nã si hoc esset possibile possemus ppetuo viuere et hanc expõnẽ colligit ex qbusdã dictis Ga. in libello de tabe.

¶ Et lz in se vera sit cõciliatoris snia q iste partes non possint fieri humidiores substantifice: tñ hec expõ nõ videtur cõformis dictis Ga. hic. nã sicut est verũ de prib⁹ vere exiccatis etatiue q non possint fieri humidiores q̃ fuer: ita est veruz de partibus in qualibet etate. nunq̃ enim possibilis est retrocessus in etate. alr posset corpus perpetuari.

¶ Aliter g̃ per ptes corporis vere solidas itelligo omnes illas ptes que sunt animate et propio termino terminabiles. per primas itelligo spermaticas vel fm se totas pexistentes. et p fieri hũidiores itelligo fieri humidiores complonaliter vel substãtifice. qr. s. in eorũ suba sit plus de pte humida et aerea q̃ prius. et tunc dico q ipossibile est in corpe viuente aliquã eius ptẽ pexistentẽ fm se totã fieri humidiorẽ substãtifice quo ad illud qd̃ pfuit per mutribilẽ humiditatẽ. ṽbi grã cor hz p nunc eius mãm quã prius habuit. Dico q p nutrimẽtũ adueniens bñ possibile est totũ cor qd̃ in fine nutricationis erit. puta cõprehẽdens mãm. c. quã nũc hz et mãm. b. sibi ex nutrimẽto aduenientẽ in fine esse humidius q̃ est nũc. cuz solũ cõtinet mãm. c. sz tñ est ipossibile q quo ad ptẽ cui adequate in fine corrñdebit. c. mã cor illud sit substantifice humidius. Et rõ est. qr nõ sit vera mixtio de nouo p informatiõe. c. mãe merito cuius inata cõplexio in mã. c. fiat humidior. et sic nullũ elm̃ humidũ per hãc nouã mixtionẽ sibi amplius q̃ prius admiscet̃ nec est possibile resolutionẽ fieri partiũ siccarũ magis q̃ humidarũ: ideo semper pars pexñs quo ad illud qd̃ adeq̃te corrñdet mãe preexistẽti in ea nõ põt substantifice stante vita humectari. et hũc gnãlẽ modũ loquẽdi colligere possumus. ex Gal. 6° d regimine sani. cap° 2°. ita dicẽte. ¶ Meminisse aũt opz in talibus sermonibus eorũ que dcã sunt in libris de crasib⁹. vt nõ quis extimet eos q a superfluis humiditatibus grauant̃ humidos fieri cõplone. q et eos q putãt humidã et frigidã eẽ senectutẽ decepit. nõ eni ipse particule senibus humidiores cõplone fiũt: sed que in medio corporũ sunt regiones senũ et egrotantiũ humidis egritudinibus supflua hu-

midi[t]ate replentur. ¶ Posset etiam dici generaliter non posse partem aliquam complexi innaliter fieri humidiorē. ¶ Sed tunc est difficultas de morbis siccis quomodo cu rentur. ⁊ complexionem priorem ⁊ sibi naturalē attingāt quam deo dante infra dicemus tertio huius. quō autem p talem humiditatis nutribilis presentiam quis ꝓhibeat p tes ne cito siccentur est clarum.

¶ Eas vo. Remouet dubium 2m. vt si quis diceret quō possumus istas medias regiones humiditate replere mul ta aut subtili aut grossa. respondetur ꝙ nobis licet pro vo luntate istas regiones replere humiditate quanta. i. pauca aut multa. ⁊ quali. i. subtili aut grossa. ⁊ hoc p cibos quos afferimus corpori.

¶ Id vo. Docet que est illa humiditas dicens ꝙ hoc re plens regiones medias est nutrimentum appropriatū mē bris ⁊ appositum in loco nutricationis ⁊ est factum nutri mentum appositum membro non per vasa. i. non per hoc ꝙ in venis ⁊ arterijs contineatur vel alijs membris mani festas concauitates habentibus: sed in ipsis in sensibus fo raminibus repertis in membro. ⁊ est hoc nutrimentum ꝓ prium: q2 membro appropriatum in hoc differens a san guine sub forma sanguinis manente.

¶ Cōmunis vo. Hic remouet vnam dubitationem di cens ꝙ in repleri quo ad porositates nutrimento appro priato est ratio communis omnibus membris corporis. ⁊ de hoc dicetur postea in doctrina causarum sanarum ⁊ egrarum: quia in tertio huius: sed nunc reliqua que se quuntur dicamus. I.

VEntris cognitiones natura qdez siccioris: velocius sitiētes siūt: ⁊ p uus eis sufficit potus: ⁊ grauanē ampliori: ⁊ fluctuationes hñt: ⁊ supernatat super fluuz in eis: cibis ꝙ gaudet siccioribus.

vrē. ¶ Ventriculi signa nā siccioris sunt si cito sitiat: ac paruus potus sufficiat ac multo grauetur ⁊ dolorem sentiat: quatenus superfluus fluitat: esculentisq3 gaudeat siccioribus.

Leoni. ¶ Ventriculi indicia: eius qdez q nā siccior eri stit: si celeriter sitibundi fiāt: ⁊ paucus eis suffici at potus: a plurimo aūt aggrauenē: fluctuatiōi bus infestentur: aut superfluitet id qd abūdat: ⁊ cibis delectentur siccioribus.

¶ In hac parte superius diuisa determinat. G. de signis di stemperantiarum stomachi. Et diuiditur in duas: quoniaz primo determinat de signis distemperantiarum simplicium. secundo vero compositarum. ibi secunda. (Secundum cō plexionem vero.) Prima in duas quoniam primo facit qd dictum est. 2° ostendit dr̃iam inter nāles distemperantias ⁊ preter nām. secunda ibi. (Ex egritudinibus.) Prima in q̄ tuor. pmo ponit signa stomachi sicci. 2° humidi. 3° calidi. 4° frigidi. ibi secunda. (Humidioris.) ibi 3°. (Calidior). ibi q̄r ta. (Frigidus.) ¶ In parte prima ponit quatuor signa ven tris siccioris temperato. Unuz signum est. ꝙ homines isto rum ventrium fiunt velocius sitientes q3 temperati. ¶ Se cundum signum est. ꝙ paruus potus pro vice sufficit eis ad sedandam sitim. ¶ Tertium signum est. ꝙ si ampliorē potum sumant q3 temperati grauantur ⁊ molestantur. ⁊ patiuntur fluctuationes ⁊ reuolutiones de latere in latus propter grauitatem potus in stomacho. ⁊ superfluus po tus supernatet versus os stomachi in eis. ¶ Quartum si gnum est ꝙ isti gaudent siccioribus cibis. q2 alijs paribus magis in illis delectantur. ¶ Ad intellectum istius partis A ⁊ plurimum sequentium notandum primo ꝙ hoc nomen venter apud medicos sumitur multis modis. primo gene raliter ꝓ omni concauitate in corpore nostro inuēta. vt 15° apho. pme particule. aphorismorum hypo. ⁊ primo de cri si. ca. 11°. ⁊ 6a aphorismorum. apho. 20°. ¶ Secundo sumi tur ꝓ concauitate totali ⁊ maxime in animalis corpore in uenta que incipit a superiori furcula ⁊ terminatur inferius ad pectinem. continens spūalia ⁊ nālia membra simul. ⁊ hoc mō sumitur. primo Almans. cap. de forma pectoris. ¶ Tertio sumitur vēter ꝓ ꝯcauitate continente sola nālia. vt ꝓblematum 5°. ꝓblemate 3° ⁊ 5°. ¶ Quarto sumitur ꝓ membro concauitatem habente in quo pma digestione cibus integre digerit. ⁊ isto mō sumit h. ⁊ vocatur hodie stōus cōiter s3 impropie. nam stōus apud grecos dr̃ de via oblō ga per quam aliqd in ventrem mittitur. ¶ Notañ. 2° vētrē B in hoie ex duabus tunicis esse constitutum. quaꝝ pma in terior est neruosa. nā q2 fuit opportunum eā esse valde sen sitiua3 fuit bonū ꝙ eēt multū neruosa. exterior aūt ē carno sa vt sit calida ⁊ digōnem adiuuet. ¶ Notādū tertio ꝙ q2 C in aiali fit continua resolutio humidi partim a ꝯtinēte. ptī a calore nāli. fuit opoztunū ad ꝑdurationē aialis ab extra suscipe alimentū. vñ ꝑdicta dissolutio compensetur. l3 ad h etiam concurrat: ꝙ aial est in pn° sui paruum ineptum ad ogōnes sibi debitas: vnde est opoztunum suscipere alimen tū ꝓ augmento. nō tm̄ ꝓ restauratione. ⁊ q2 non est pñs ci bus continue: iō fuit opoztunum in aiali esse v̄tutem incli nantem ad querendum hō alimē: ū. hec aūt v̄t° nō inclinat ad sic petēdū nisi aliquo ꝑcepto defectu ꝓ cuius remotiōe excitat v̄tus appetitiua. nā ergo ne vnūqdq3 membꝝ no cumentū recipiat ordinauit vnū qd onus toti° supportaret in ꝑcipiendo ⁊ in illo istā v̄tutem appetitiuam collocauit. ⁊ hoc mēbꝝ est stōus vt sumitur clare. 13. tertij. capitulo p mo. ¶ Nota quarto istum esse modum ad appetitū ad po D tū ⁊ cibū excitandū in stō. q2 in eo ⁊ alijs membris corpis duplex inuenitur humidum. q̄rum ad pñs ꝑtinet. s. vnum grossum corpulentū qd ē de sba mēbri. i quo fundat calor nālis. ⁊ ꝑ huius ꝯsumptionem excitat fames mō infra di cendo. h, ē humidū subtile sile rori qd mēbra humectat ⁊ eoꝝ isiāmationē ꝓhibet. ⁊ huius ꝯsumptionem seqt sitis mō quo nūc dicam. q2 cū in ore stōi sit tale humidū roridū cū ꝑ calorē nālem aut dissoluit aut attrahit ad alia mēbra aut ingrossatur aut in cambium conuertitur tunc os stōi calefit ⁊ exiccat: ⁊ hanc caliditatem sitientem ⁊ siccitatē sen titcum fit valde sensibile. ⁊ ad hāc sensationem nāliter se quit appetitus huius caliditatis ⁊ siccitatis remouende ꝑ aliqd fridum ⁊ humidum actu ab extra imissum. qd nos appellamus potum. ⁊ ita nomē sitis communiter iportat hunc appetitum oris stōi ad rem fridā ⁊ humida3 actu ab extra recipiēdā. ⁊ iō dr̃ 2° de aia ꝙ sitis est appetitus frigi di ⁊ humidi. ¶ Nota qnto ꝙ aliqua sitis dr̃ nālis aliqua E non nālis vel preter nām. nālis sitis est appetitus oris stōi quo appetit potum mō dicto ꝑꝑ exiccationem ⁊ calefactio nem ꝯñtem actionē nālē. ⁊ ꝯñr caloris nālis in humidum roridum membroꝝ illud resoluēdo vel attrahēdo vel i cā bium ꝯuertēdo. sitis vo nō nālis est appetit° pot° non ꝯñs tm̄ hui° nālē ⁊ ꝯuenictē actionē caloris nālis i humidū ro ridū. s3 ipressionē alicui° cāe nō nālr aut ꝑternālr imprimē tis. sicut nimiū aeris calorē. aut potum vel comestionē rei salse vel acute: aut ipressionem humoris preternaturaliter calidi vel sicci. vt in febribus putridis. ¶ Nota vltio q̄rtū F ad hāc ꝑtem ꝙ sitis aliqñ fit ꝑꝑ stōi dispōnem: aliqñ ꝑꝑ di spōnem membroꝝ cōmunicantium stomacho sicut epatis pulmonis cordis vel talis alterius membri. ⁊ hic loquit d siccitate cā stomachi accidente ⁊ nāli. ¶ Ad propositum ergo veniendo patet primo causa primi signi. s. ꝙ velocius

hũt sciẽtes hñtes stõm siccũ. nã h est iõ qꝛ modicũ hñt de hũiditate. fit ḡ ei⁹ velox ꝯsũptio ꝛ modico exñte dẽfectu si/ tiũt. ꝛ iõ velociter siti icurrũt. ℭ Sꝫ restat videre quõ mo dic⁹ sufficit pot⁹. ꝛ hui⁹ cã ẽ qꝛ modicũ sunt exiccati ꝛ distã tes a nãli dispõne. ꝛ iõ ex leui potu redeunt ad dispõnẽ sibi nãlissimã. ℭ Multo ãt grauant qꝛ alterat extra ꝓpꝛij tẽ/ peramenti latitudinẽ. ꝛ iõ stõus illũ mouet tanq̃ icõueniẽ tem motu extraneo. ꝛ facit supnatare ꝛ fluctuare hꝫ cã ter tij signi. Ideo vero gaudẽt cibis siccioribus: qꝛ sunt tales ꝛ quomodo hoc habeat intelligi dicam infra.

G Sitis cõ seqt ꝯsũ ptionez hũidi ro ridi fa/ mes aũt ꝯsũptio nẽ hũidi cõpulẽti

Sed circa dc̃ã circũstãt aliq̃ dubitatões. ℭ Pꝛia qꝛ si sitis seqt ꝯsumptionẽ humidi roridi: fa mes ãt ꝯsumptionẽ hũidi corpulẽti. vꝫ q͂ glꝫ hõ san⁹ citi⁹ deberet icurrere siti q̃ famẽ: qꝛ veloci⁹ humidũ roridũ ꝯsu mit q̃ hũidũ corpulẽtũ. ℭ Hic dꝫ q͂ ꝯña nõ vꝫ. nã plus est de hũido rorido ꝯsumptibili añ icursum in sitim. q̃ de sub stãtifico ante icursum i famẽ. ꝛ pter hui⁹ hũidi ꝯsumptio/ nẽ reqrit supercalefactio ꝛ exiccatio stomachi.

D Sitis i/ mediata cã q̃ sit.

Secunda difficultas est imediata cã sitis. ℭ Hic dꝫ q͂ famẽdo sitim ꝓ appetitu aĩali ad potũ: eius imediata cã ẽ tristis sensatio i stõi ore extño. Si vo su/ mat sitis ꝓ tristi sensatione quã aĩalẽ desideriũ seqt eius i/ mediata cã ẽ spẽs spũaliter in os stõi ipressa a cã calefaciẽ/ te ꝛ exiccante. sed ob̃m ẽ caliditatis ꝛ siccitatis impsse i os stõi aut saltẽ ille quaꝝ illa spẽs dicta est representatiua.

3 Siti ois nõẽ ap/ petit⁹ fri gidi.

Tertia difficultas. vtꝝ ois sitis siue nãlis siue nõ nãl vel pter nãm sit appetit⁹ fridi ꝛ hũidi h dꝫ q͂ nõ: nã aliq̃ sitis est solũ appetit⁹ fridi: aliq̃ solũ appetit⁹ hũi di. vñ sitim factã a caliditate sedat acetũ sꝫ nõ factã a sicci/ tate: vt ꝑmo de simplici medicina. ꝛ siti ꝯñtẽ calitatem pul monis sedat aeris fridi attractio: ꝛ ita ꝯtingit hoies aliq̃s ꝓp siccitatẽ cũ tñ sint ifridati appetere potũ actu calꝫ ꝛ hu midũ. Sitis ḡ nãlis ẽ appetit⁹ fridi ꝛ hũidi: sed nõ nãlis: aliqñ ẽ appetitus humidi aliqñ fridi: aliqñ vtriusq;: ꝛ hoc plane colligit a serapione secundo breuiarij.

K Propt gd aues rapaces calide ꝛ sicce nõ bibãt ni si raro.

Quarta difficultas ꝓp gd aues rapaces cale ꝛ sicce exñtes nõ bibũt nisi raro. cui⁹ oppositũ debe ret accidẽ. dꝫ h q͂ ẽ qꝛ hñt pulmonẽ valde rarũ. ꝛ os stõi il li vicinũ. ꝑ aerẽ ḡ fridũ mltũ ifridat. ꝛ qꝛ comedũt cordas carnes. iõ i eis multa humiditas rorida ꝯtinet. q̃ non cito dissoluit: ꝛ ex dictis multa alia soluere poteris. II.

Humidioris vero vẽtris signa: si neq; sitientes fiant: ꝛ ampliorem humidi/ tatem non moleste ferant: cibisq; gau dent humidioribus.

Laurẽ. ℭ Humidioris vero signa si non sitiat: ac potũ ampliorem innocue ferat: esculentisq; gaudeat humoribus.

Leoni. ℭ Humidioris aũt: si neq; sitibundi fiant: ꝛ sup abundans humidũ facile tolerent: ꝛ cibis gau deant humidioribus.

ℭ Ponit hic signa stõi humidi. Et sunt tria. ℭ Primũ q͂ isti stõi nõ multũ sitiunt. i. nõ de facili sitiunt. ꝛ cã est manifesta ex ꝑcedentibus. ℭ Scõm est q͂ si sumãt ampliorẽ hũidi tatem. i. ampliorem potum nõ ferũt illud moleste. qꝛ cum nõ multũ sue ꝯplõni dissimilet nõ mouet stõus ad ipm agi tãdũ ꝛ expellẽ. ꝛ sic nõ fit agitatio ꝛ fluctuatio. ℭ Tertiũ signũ ẽ q͂ gaudẽt cibis humidiorib⁹. ꝛ hui⁹ cã est silitudo nãlis ꝯplõnis: de qua infra dicetur. III.

Alidioꝛ vero nã venter digerit qdem melius q̃ appetat: ꝛ magis quecũq; dura sunt nã ꝛ difficile mutabilia. cor rũpunt. n. in eo facile mutabilia: gau det vero calidis cibis ꝛ potibus neq; a frigidis nihil leditur ꝫm moderatum vsum.

ℭ Calidioꝛ pterea vẽtriculus ꝯcoquit meli⁹ q̃ appetat: ac multo magis quecũq; dura sũt ꝛ al terari difficili⁹ queũt. Que. n. facile alterant i eo corrũpũt. Porro gaudẽs calis esculẽtis ꝛ po culẽtis mime ledit a fridis ex vsu moderato. Laurẽ.

ℭ Calioꝛ vo nã vẽtriculus: meli⁹ qdẽ ꝯcoqt: q̃ appetat ꝛ multo magis q̃cũq; dura sunt: ꝛ non facile alterationem suscipiũt: nam q̃ facile alterã tur in ipso corrũpunt: gaudetq; calidis potib⁹: ac cibis: neq; a frigidis vllã percipit noxam si modice ipsis vtatur. Leoni.

ℭ Hic ponit signa stõi calioris tꝑato. Et diuidit i qnq; ꝫꝫ q͂ qnq; ponit signa. ibi 2ᵒ (Et magis) 3ᵘ ibi (Corrũpunt) 4ᵒ ibi (Gaudet) 5ᵒ ibi (Nec a fridis) ℭ Dicit ꝑ q͂ vẽter calioꝛ tꝑa to meli⁹ digerit q̃ appetat. i. min⁹ distat i bñ digerẽdo a stõ tꝑato q̃ i bñ appetẽdo. ℭ Ubi nõ q͂ qꝛ digõ pficit calitate ꝛ hũiditate appetit⁹ ãt excitat a frido. vt dicet nũc. iõ vẽter calioꝛ tꝑato nõ tñ ipedit augmẽto calore supra tꝑamẽtũ i digerẽdo q̃tũ ipedit i appetẽdo. Sũt tñ aliq q volũt itelli gẽ q͂ vẽter calioꝛ tꝑato digerit meli⁹ q̃ tꝑat⁹. Iuxta ea q̃ di cta sunt supra q͂ i ꝯplõne cala ꝛ hũida ꝫm Gal. 6ᵒ de acci ti ꝛ morbo fit digõ pfectioꝛ. sꝫ appetitus i eis fit min⁹ bon⁹ q̃ i tꝑato. ꝛ iõ min⁹ bñ appetũt q̃ digerãt respcũ tꝑatorũ. ℭ Quidã aũt itelligũt istos forti⁹ digerere q̃ digerãt tꝑa/ ti: qꝛ forti⁹ ꝛ veloci⁹ eliquãt multa coꝝ calitate. sꝫ nõ pfecti⁹ digerũt q̃ tꝑati: qꝛ tꝑati quãlibꝫ opõnẽ hñt pfectissimã. ℭ Quidã aũt dicũt tꝑatos veloci⁹ ꝛ pfectius digerere. nã digerere nõ ẽ eliquare. sꝫ pficere mixtionẽ debitã humido rũ ꝛ siccoꝝ ꝛ h velocius facit tꝑatus cũ ei⁹ caloꝛ sit magis nãlis. ℭ Ego aũt puto q̃dã cibaria veloci⁹ digerere stõm calm ꝛ pfectius q̃ faciat tꝑatus. vt dura que eliquatiõe in digent: que fit citius in calido q̃ in temperato. sed tñ queli bet istarum viarum defendi potest.

L Digõ stõi quõ magis fi at a ꝓpo calor q̃ circũstã tium.

Dubium tñ est ex q̃ i stõ cibi digerunt ꝛ ꝓprio ca/ loꝛe ꝛ circũstãtiũ calitate in eis inata an magis pficiat digesti cibi i stõ caloꝛe ꝓprio q̃ caloꝛe cir cũstãtiũ mẽbroꝝ. ℭ Et itelligo ꝑ calorẽ ꝓpriũ stõi calitatẽ ei⁹ inatã actuatã ꝑ isluẽtẽ: ꝑ calitatẽ vo mẽbroꝝ circũstãtiũ itelligo mẽsurã calitatis reptã i ipso ꝑ viã simplicis altera tõis a vicinis mẽbris ꝛ calitate mẽbroꝝ vicinoꝝ. vt cordis epatis splenis ꝯirbi vene magne ꝛ arterie ꝑ q̃tꝫ agit i rẽ i stõ ꝯtẽtã. ꝑ viã simplicis alteratõis. nã alr itelligẽdo nõ est dubiũ qꝛ caloꝛ cordis ꝑncipali⁹ ꝯcurrit q̃ calõ stõi ꝛ magi cũ sit vtus cã. isto mõ itelligẽdo sunt duo modi rñdendi.

ℭ Prim⁹ modus ẽ absolute ꝯcedẽdo q͂ ad calefactionem ꝛ eliq̃tionẽ cibi i stõ vt ẽ absolute calefactio magis ꝛ fortius ꝯcurrit caloꝛ mẽbroꝝ circũstãtiũ q̃ caloꝛ stõi. ℭ Pꝫ qꝛ itẽ sioꝛ ꝛ fortioꝛ. ℭ Dicit 2ᵒ q͂ ad digõnẽ cibi q̃ ẽ lubricatio for ti⁹ ꝛ magis ꝯcurrit caloꝛ stõi q̃ caloꝛ circũstãtiũ mẽbroꝝ. pꝫ qꝛ caloꝛ circũstãtiũ mẽbroꝝ ad sensum dcm̃ ẽ caloꝛ illi/ mitat⁹ ad hãc digõnẽ. caloꝛ vo stõi vt sic ẽ limitat⁹ a nã ad hãc digõnẽ faciẽdã. ℭ Et nõ q͂ nõ dicim⁹ calorẽ circũstan tiũ mẽbroꝝ eẽ calorẽ illimitatũ ad hãc actionẽ. qꝛ ꝫꝫ dcm̃ modũ ꝯcurrẽdi sit tãq̃ agẽs vle ꝛ cã ꝑmaria. sꝫ ẽ cã ad di gõnez inuãs ꝑ accñs. sicut caloꝛ emploꝝ. ꝛ iõ pꝫ circa hãc põnem non militare difficultates q̃s Iacobus de forliuio tangit ꝯ viam Gentilis. ille. n. ꝑcedũt ꝯ suũ malũ itellectũ illi⁹ põnis. vt pꝫ legenti gentilem sup. 13. tertij. q͂ nõ voluit illum modum quem innuit Iacobus.

ℭ Secũdus mod⁹ rñdendi ẽ q͂ ad digõnẽ cibi forti⁹ ꝯcurrit caloꝛ stõi q̃ circunstantiũ membroꝝ ꝛ i h ꝯcordat cũ pri/

mo.sz rō apud hūc modū ē q2 nō icōuenit duoꝝ caloꝝ vnū eē absolute alio potētiorē sz ad digōnē min⁹ potētē.sic pz ꝺ calore ignis q n̄ tā cito eliq̄t aquā sic calor stōi structōis.ꝛ iō calor circūstātiū mēbroꝝ sic agēdo vt vꝫ n̄ tm̄ ē cibi digesti uus sicut calor stōi.ꝛ ſm ħ non incōueniret ita magis eliquari calorem stōi q̄ȝ circūstātium tm̄ dicunt magis imutari cibū a calore circūstantium q2 est fortior.

C Ex qb⁹ pz q doctores ponētes siītudinē stōi ꝛ lebetis in coquēdo cibo nō itelligūt omnimodam similitudinem.

C Ex his ǧ pz q cā p̄mi signi.s. q meli⁹ digerit q̄ȝ appetat ē clara.p appetitū itelligēdo famē.nā iuxta p̄ᵐ dc̄m i nōbili magis i appetēdo distat a tp̄amēto q̄ȝ i digerēdo lz ivtroq̄ȝ deficiat. C Sz iux̄ sz̄ modū augmētū caliditatis facit digōnē meliorē q̄ȝ i tp̄ato.iuxta tertiū v̄o modū nō meli⁹ sz fortius digerūt ꝛ iuxta me meli⁹ digerūt:saltē q2 cibaria multū resistentia meli⁹ digerūt pp̄ fortitudinē instrī ad hunc actum.

C **Et magis.** Ponit 2ᵐ sigᵐ sz legant̄ oia reliq̄ signa sił. p̄ dic̄ q marie digeret dura ꝛ difficile mutabilia:2° dic̄ q facile mutabilia corrūpūt̄ i ip̄o. C Dic̄ 3° q gaudet cibis ꝛ potib⁹ calefaciētib⁹. C Dic̄ 4° q nō facile ledit̄ a fridis. Et pz ex dc̄is.p̄ q̄re marie digerit dura ꝛ difficile mutabilia. q2.s.sua caliditate itēsa illa facilr̄ eliq̄t q nō ita accipitū alijs stomacis.facile v̄o mutabilia sic vitelli ouoꝝ iō i illis stomacis calis corrūpunt̄.q2 calor multū fortis agit nimiū calefaciēdo ꝛ ptes illoꝝ hūiditas dissoluēdo ꝛ i fumū ꝯuertēdo pp̄ passibilitatē pnā.ꝛ iō ꝓhibet̄ ꝺbita mixtio regsita p digōne.gaudēt āt cibis ꝛ potib⁹ calefaciētibus ad sensum dōm pp̄ siītudinē nō ledunt̄ aūt facile a fridis secundum moderatum vsum.q2 forti eoꝝ existente calore multū resistunt infrigidantibus. IIII.

FRigidus vero nā venter appetere q̄dem bonus:digerere vero non bonus:ꝛ maxime q̄cūq̄ȝ difficile mutabiles ꝛ fridi ciboꝝ fiūt.acescūt.n. cito in eo:ppꝑea ꝛ acide ructuās ē hm̄oi venter:ꝛ gaudet q̄dē frigidis:leditur vero facilius imoderate vtens:ita vero extrinsecus ei accidentibus frigidis non fert eorum diuturnā dispōnem quēadmodum neq̄ȝ calidus calidorum.

Laur. C Fridior nā vētriculus bñ appetit quidem sed nō bene ꝯcoquit:potissimū q̄cūq̄ȝ esculēta frigida sunt atq̄ȝ alterari difficulter queūt:vt que celeriter in eo acescāt:ꝛ ob eā rē talis ventriculus ructat acidū:ac gaudet fridis:q̄bus nisi seruet modū facile ledit̄:nec sec⁹ ea q̄ extrīsecus icidāt diutius adhibita nequaq̄ȝ tolerat:quēadmodū neq̄ȝ cal̄s ventriculus tolerat calidiora.

Leoni. C Frigidus vero nā vētriculus:ad appetēdū q̄dē plm̄ viget ad ꝯcoquēdū aūt minime:tales presertim cibos q frigidi sunt:ꝛ nō facile alterationem suscipiūt. Cito itaq̄ȝ in ipso acescūt:atq̄ȝ iō acidis eructuationib⁹ talis ventriculus plm̄ abūdat:ꝛ gaudet q̄dē frigidis:sz ab eoꝝ vsu in modico offendit̄:ita ꝛ ea q̄ extrinsecus frigida occursant:nequit tolerare:quemadmodum neq̄ȝ calidus calida.

C Ponit hic Gal.signa stōi frigidi ꝛ sunt octo.ſm ibi(Digerere) 3ᵐ ibi(Et maxime) 4ᵐ ibi(Acescūt) 5ᵐ ibi(Propterea) 6ᵐ ibi(Et gaudet) 7ᵐ ibi(Ledit̄) 8ᵐ ibi(Ita v̄o) C Dicit p̄ q

stōus frid⁹ ē bon⁹ ad appetēdū. C Ubi nōndū hūc locum multiplr̄ exponi.q̄dam.n. volunt q nō intelligam⁹ stōz fridū appetere nālr̄ tm̄ q̄ȝtum stōus calidus vel temperatus imo remissius.sed ꝯpando huius stōi appetitū ad digōnē plus distat a tp̄amento ſm digōnem q̄ȝ ſm appetitum iō appetit⁹ ei⁹ dr̄ bon⁹ vel intēsus i relōne ad suā digōnē ꝛ nō in relōne ad appetitū stōi calidi.nā ita itelligēdo esset falsum:ꝛ ad hoc ꝓbādū adducūt rōes.p̄ma q2 digō est melior in calido ǧ appetitus.sz ꝯña.q2 appetitus ꝓportionatur digōni sicut ordinatus in illā tāq̄ȝ in finē. C Et ꝯfirmatur q2 si stōus tp̄atus tm̄ appetit q̄ȝtū bñ digerere pōt calidus aūt pluri nutrimēto indiget q̄ȝ tp̄atus ꝛ min⁹ appetit seq̄t̄ q min⁹ appetit q̄ȝ idigeat ꝛ sic debite regēdo eēt hō tal̄ stōi cibādus vltra saturitatē. C 2° arguunt q2 stōus calidus est melioris ꝯplonis q̄ȝ frid⁹.iō oēs opōnes hz meliores ꝛ sic meliorē appetūt. C Et 3° q2 tunc seq̄ret̄ q senes alijs pib⁹ magis appetēt q̄ȝ iuuenis cū stōus ei⁹ sit fridior. C Ista tm̄ positio nō vr̄ v̄a q2 p fridītatē p̄ter nām itēdit̄ supra tp̄amētum appetitus cū nō vltimat̄ friditas.vt pz in canino appetitu ꝛ p calīdatē deijcit̄. C Iō putādū ē stōm fridū nālr̄ nō multū a tp̄amento distātē itensius appetere q̄ȝ cal̄m alijs parib⁹ ꝛ itēsi⁹ q̄ȝ tp̄at⁹ ꝛ ħ mō itelligim⁹ stōm fridum eē bonū appetere q2 itensi⁹ appetit q̄ȝ stōus tp̄atus. C Et ad rōnes factas dr̄ ad p̄mam negādo.ꝯñam.nec in oibus ordinata ad finē ꝓportionant̄ fini oio nisi corpus fuerit optime dispositum.ꝛ ꝯcedit̄ in ꝯfirmatione ǧ q alicui corpi plus ē tribuēdū de cibo q̄ȝ appetat ēt in regie sanitatis. C Ad secūdā rōnē negat̄ argumētū.nō.n. quālibet opōnē oz eē deteriorē cū ꝺteriori ꝯplone. C Ad 3ᵐ argᵐ negatur ꝯña.nec sunt alia pia i sene ꝛ i iuuene q2 attractio fit mior valde i sene ꝛ mēbra sunt i se min⁹ sensibilia. C Sz vt videat̄ cā q̄re stōus frid⁹ magis appetit.aliq̄ sunt hic dicēda ꝺ fame q̄ ē appetit⁹ de q̄ ħlogmur ꝛ de mō p quē seq̄t̄ hūidi substātifici ꝯsūptionē ꝛc̄. C Est ǧ notādū q,ad finē nālē vt vult Ga. 4° de accñti.3.motus ꝯcurrūt.ꝛ p̄mus ē mēbroꝝ inanitio nā ꝛ a calore ꝯtinēte ꝛ a ꝓp̄o calore mēbra iāniunt̄ ꝛ dissoluunt̄.secūdus ē desideriū nāle mēbroꝝ ad ꝯpēsationē deꝑditi. C Terti⁹ attractio.ꝛ i ista attractōe ꝯsiderate.q mēbra ꝑ attrahūt a venis.vene ab epate.ep a venis mesaraicis. mesaraice a stō.nā multe eaꝝ ad os stōi terminant̄.oēs ǧ iste attractōes ꝯputant̄ p vno motu.q̄rt⁹ ē trist̄ sēsatio i ore stōi ꝯña istā attractionē.nā cū vene mouent̄ motu locali se extēdēdo ꝛ postea ꝯhēdo.necō os stōi i q̄ iste vene q̄ ad sua capita alligant̄ mouet̄ motib⁹ diuersis ꝛ ptes oris stōi ꝯfricāt̄ adiuicē.fit ǧ tūc i ore stōi sēsatio tediosa.q̄rt⁹ mot⁹ ē desideriū aiatū q2 stōus appetit aliq̄d.p cui⁹ p̄ntiā ista tediosa sēsatio remoueat̄ ꝛ illud ē cib⁹. C Et attende q hora q̄ fit ista fortis attractio a meseraicis.nā expellit meļam ad os stomachi de splene que multa frida ꝛ pontica exñs facit vndari ꝛ corrugari os stōi.ꝛ pp̄ suam friditatem intensius facit sentire hanc ꝯfricationē seu venaꝝ suctionem. C Nota secundo q hoc nomen fames q̄nq̄ȝ sumitur pro ista tristi sensatione in ore stomachi reperta q̄nq̄ȝ ꝛ magis proprie pro appetitu aiali hanc tristem sensationem consequente ꝛ sumendo famem p appetitu vt magis ꝓprie sumit quando fit intensior sensatio illa fames fit intensior.ꝛ eius imediata causa est illa tediosa sensatio.

Sed sumendo famem pro illa tristi sensatiōe.ē dubiū p̄ quid sit ei⁹ imediatum obiectum. C Secundo est dubium que sit eius imediata cā effectiua. C Tertium est vtrum defectus humidi cibilis vel sibi ꝓportionalis iānitio sit vltima eius causa:vel defectus humidi substātifici:quēadmodū in alijs membris appetitus insurgit merito defectus substantifici humidi. C Quartum dubium est vtrū aliqua fames sit dispositio naturalis. Pro primo ergo attende cōem modū dicendi q obiectum famis est;ille motus cōfricatiuus partiū stoma

A
B
C
Famis q fit im mediatū obz q̄ fit ipsi famis cāt ꝛ nūqd sit dēfect⁹ humidi cibilis vł nālis dispō.

chi. ꝛ hoc videtur velle Gal. 4° de accidenti. loco allegato.
cum dixit. sensus aūt hāc suctionē sentiēs fames appellat.
¶ Attēdēdum ğ. ꝙ aliqui volūt ꝙ qñ ꝯiungunt sil sensibi
le ꝓpriū ꝛ cōe lꝫ sensibile cōe nō multiplicet aliq̄ spēm aliā
a spē sensibilis ꝓprij: tñ v̓tus facit multotiēs duas distictas
sensationes. vna sensibilis ꝓprij. aliā sensibilis cōis: ꝛ horū
stat sensationē ꝓprij sensibilis eē ꝯfusam ꝛ sensationē cōis
sensibilis eē distinctā. hui⁹ exēplū ē si pēna vel pilus fricet
in facie vel alio corpis loco distincte sentit moueri. lꝫ nō di
stincte sentit aliq̄ talis q̄litas tāgibilis. Ita in fame dicūt ꝑ
tes stomachi seinuicē ꝯfricātes causare ꝓpriā tāgibilē q̄/
litatē spēm sensibilē in se inuicē. lꝫ ex illa fieri in vna sensum
motus alteri⁹ distinctū tediosum: sensuꝫ aūt tāgibilis q̄lita
tis nō eē distinctū nec tediosuꝫ. ꝛ qꝛ fames ē sensatio tristis
vt dr in libello de malitia ꝯplonis diuersē nō fames ē sensa
tio. cui⁹ obm est ille mot⁹. ¶ Et hꝫ hec positio motiua. qꝛ
per nulli⁹ tāgibilis q̄litatis remotionē remouet fames. nā
pip modicū comestū multū calefacit ꝛ nō tollit famē. ita ēt
modica aq̄ frida nō tollit siti. ğ nec calor nec frigus ē ꝓpriū
obiectum. vel qñ in partibus illis est frigiditas notabilis
sentit hmōi motus ꝛ tediosius vt ꝓbat experientia de frica
tione pili infusi in humore frigido.

¶ Sed alij dicūt sensationē eē vnā q̄ ꝑcipit sensibile ꝓpriū ꝛ
cōe. ꝛ nullā eē sensationē tactiuā qua nō sentiat aliq̄ sensibi
lis q̄litas. ¶ Dicūt 2° eādē q̄litatē cū q̄busdā circūstantijs
tediose ꝛ cū q̄busdā delitiose sentiri. cū illo ğ motu ꝯfricati
uo vna ps aliā tediose sentit. lꝫ tediosi⁹ cū frido hūore sūt
imbibite. ꝛ idō illius sensatiōis obm ē aliq̄ tāgibilis q̄litas
subiectiue i ꝑtibus stomachi existēs aut in humore illis im
bibito. nec tñ ꝑ illius qualitatis remotionē eēt oportunum
stomachum nō pati tristē sensationē. nā cū illo motu ꝯfrica
tiuo vtraqꝫ qualitatum ꝯriūm sentitur tediose. Et sic iuxta
vtrūqꝫ modū patet causā quare in stomacho frigido fit in/
tensior appetitus: qꝛ cum frigiditate stāte equali attractio
ne illa sensatio fit tediosior.

¶ Et patet ex hoc solutio secundi dubij. nam imediata cā fa
mis est species tangibilis qualitatis in ore stomachi ipsi/
sa ꝛ nō defectus humi. ꝫi chilosi vel substantifici cum isti nō
sint aliquid positiuum.

D
Defect⁹ quē seq tur fa mes im mediate ge. fit.

Tertium dubium est cum non fiat fames ni si ꝯsequendo aliquē defe
ctū in stomacho. ꝛ precipue nālem. quis est defectus quē
sequitur fames imediate nō ad hunc sensum ꝙ ille defect⁹
sit imediata cā famis. sed qꝛ post illum nullum alium defe/
ctum sit necessariū accidere ad hoc vt fiat fames ꝛ ad hūc
sensum querunt istam questionem doctores ad quem sen/
sum pꝫ ꝑm viam Jacobi de forliuio non esse responsum.
¶ In hoc dubio puto ꝑmo concedendū esse ꝙ stante defe
ctu chilosi humidi ꝛ sibi ꝓportionalis deducto motu attra
ctionis nō fieret fames. qꝛ ibi nō eēt obiectū illius sensatio
nis. ¶ Dico scdo ꝙ stante forti attractione cum stomach⁹
est plenus chilo ac ꝓportionali humiditate. nō fit fames ħ
notat experientia. ꝛ rō est qꝛ in ꝑtibus oris stomachi ꝛ i pa
rietib⁹ cōtinet aliqd ꝓhibēs illas ptes ꝯfricari iuicē imedia
te. ¶ Dico 3° ꝙ p̄nte multo hūido substātifico cū carentia
chilosi fit fameꝫ in socrate ꝛ l platone i quo minor ē q̄titas
substātifici hūidi ēt respcū mēsure sibi ꝯueniētis. si fit abū/
dātia chilosi nō fit fames. Nā capto corpe ꝯualescēte ciba/
to pꝫ ꝙ ei⁹ stōus minus hꝫ d substātifico humido q̄ꝫ stōus
platonis sani ꝑfecte eiusdē ꝯplonis ꝛ etatis. ꝛ nō famet lꝫ
sanus cū deficit chilosum humiduꝫ famet. ¶ Ex his ğ pꝫ
rñsio ad tertium ꝙ cā famis iter defectus ē carentia hūidi
chilosi vel ꝓportionalis ei vt in febribus anteq̄ꝫ comedāt idō
nō ē fames qꝛ in stomacho est p̄ns humiditas chili locum
tenens in ꝓhibendo famem.

Pro quarta dubitatione sunt inuenti duo modi respondendi. quidaꝫ. n. dicūt famē
non esse dispositionem nālem ex eo ꝙ nulla dispositio cui⁹
remotionem per se intendit nā est nālis. sed fames est hꝫ.
ergo. ¶ Dicūt 2° omne corpus famelicum exire latitudinē
temperamenti cum in tꝑato nulla sit dispositio ꝑter nām.
¶ Dicunt 3° ꝙ in regimine ꝯseruatiuo tꝑamenti corpis opꝫ
cibare hꝫ corpa ante famem veram. ꝛ hoc fit medico men
surāte horā qua cibus dꝫ a stō esse digestus ꝛ ad epar tot⁹
chilus expulsus. ꝛ tunc anteq̄ꝫ fames isurgit ē cibus exhi
bendus ꝛ maxime vt ꝓ se hēre sniaꝫ Gal. 4° de simplici me
dicina dicentis ꝙ non venimus ad sumēdo cibum existēs
in dispōne nāli dio. ¶ Sed hec positio maxime quo ad se/
cūdā ꝛ tertiam ꝯnem vr eē ꝯ mētem oīum doctorum. ꝑmo
.n. nullū eēt corp⁹ tꝑatum ꝓpter occursum etatiuū qꝛ i den
tium emissione ē ibi aliq̄ dispositio ꝑter nām vt solutio con
tinuitatis ꝛ dolor. ¶ Item Aui. 3° ꝑmi. cap. de regimine qd
comeditur ꝛ bibit vult ꝙ nō debemus sumere cibū nisi dsi
deriū fuerit certū ꝛ fames manifesta. ꝛ loqt ibi de regimie
tꝑati. ¶ Ideo alij supponūt ꝙ nāle dr multis modis. vno
mō put distinguit ꝯ violentum. 2° mō vt distinguit ꝯ aiale.
tertio vt distigūit ꝯ ꝑter nām. appellādo ħ mō illā opōneꝫ
nālē q̄ fit a nā nō ꝯcurrēte aliq̄ cā ꝑternāliter imprimente.
supponūt scdo ꝙ si aliqd ordinatuꝫ in finē ē ꝑ se itētū a nā
ꝙ finis ē ꝑ se intentus a nā ꝛ ecōtra. uā cū ordinatū i finem
appetat ꝓ finē. multo ğ magis nā appetit finē. ꝛ idō cū nā
nō deficiat i necessarijs si itēdit finē itēdit ēt ordiata ad finē
q̄ sunt necessaria. ꝛ tūc ponūt q̄sdā ꝯnes. ¶ Prīa capiēdo
nāle put distinguit ꝯ violētum ois fames ē nālis. pꝫ qꝛ ois
talis fit a ꝑn° ꝑncipali intrinseco. qd ē aīa mediātib⁹ suis i
strīs nālib⁹. Itē os stōi nālr iclinat vt p̄ntato sibi tali obo
cū talib⁹ circūstātijs tali mō sentiat: ğ hec sensatio est scdm
nālē iclinationē. ex quo isert oēm sensationē oēm dolorem
oēm sensitiui appetit⁹ passionē eē ħ mō nālē. nec repugnat
opōnē ex toto gn̄e ꝑter nām eē nālē ħ mō sic dolor. ¶ 2° ꝯ.
aliq̄ fames vel sitis ē ꝑter nām pꝫ qꝛ aliq̄ talis ē accñs mor
bi. ꝛ pꝫ ēt ex Aui. 13. tertij. ꝛ 4° de accidēti. ꝛ pluries alibi.
¶ 3° ꝯ. aliq̄ fames est nālis vt nāle distinguit ꝯ ꝑter nāꝫ ħ
pꝫ ꝑ qꝛ pōt aliq̄ talis nā fieri nulla ꝯcurrente cā ꝑter nālr
iprimēte vt pꝫ discurrēdo ꝛ ꝑ ꝯñs erit nālis. ex descriptio/
ne supra posita. 2° qꝛ nutritio ē nālꝛ i quā ꝑ se ordinat fames
cū sine fame aialia nō mouerent ad cibū capiendū ꝑcipue
bruta. ¶ 3° qꝛ nā trāsmittit neruū magnū ad os stōi ꝛ facit
illud multū sensitiuū vt suctionē venaꝝ hora famis perci/
at. ğ itēdit famē ꝛ pꝫ dstūptū. 13. tertij. ca. p̄ ꝛ plures alibi.
¶ 4° ꝯ. magis nālis ē stōi dispō cū nō ē famelic⁹ q̄ꝫ cū ē fa/
melic⁹. pꝫ. qꝛ illa ē optia iter nāles. nec icōuēit duaꝝ nāliū
dispōnuꝫ vnā eē alia nāliorē. sicut pꝫ de somno ꝛ vigilia.
¶ Sꝫ mirādū ē cur pateāt ista argumēta ꝯcludere. nā cō
cesso ꝙ fames sit opō a nā per se itēta. ex ħ nō seqt ipsaꝫ nō
eē dispōnem ꝑter nām vt pꝫ in ꝓbatione ꝑme conclusiōis
huius pōnis. ¶ Item in ꝑma ꝯne est ambiguitas vt pꝫ in
motu vaporis qui est substantialiter aqua sursum.
¶ Plus q̄ꝫ commentator vero dicit famem esse dispōnem
quodāmō me^m inter nālem. ꝛ preter nām. participat enim
rōne ꝑternālis ꝓ q̄nto includit esse nociuam dispōnem i sto
macho. immo actu ledentem. vñ isurgit appetit⁹ ad illius
remotioneꝫ. ꝛ ꝯuenit ēt cum nāli in hoc ꝙ est intenta a nā
propter aliquem finem. ¶ Et ideo possumus dicere ꝙ illa
operatio est naturalis pure que intenditur a natura. ꝛ nō
per se includens dispōnem cuius remotio a nā intendatur
vnde q̄uis natura intendat sensationem tristem. intendat
etiam per se attractionem meseraicarum. non tñ ꝑ se inten
dit aut malam ꝯplonem aut solonem continuitatis que in
fame necessario coniungitur. ꝛ hūc modū puto veriorem
post hec redeo ad textum. ꝛ sequitur.

¶ **Digerere.** Ponit ꝑm signum dicens ꝙ iste stomach⁹
non est bonus ad digerendum ꝛ huius cām diximus qꝛ
digestio plus indiget caliditate.

¶ **Et marie.** Põit signũ 3m dicẽs q marie male digerũt stõi fridi illos de nũero ciboꝝ q sunt difficile mutabiles. ꝛ hui⁹ cã ẽ qꝛ isti idigẽt forti digõne q̃ idiget calo. ꝛ qꝛ defectus ṽtutis marie appet in illis q̃ fortiorẽ ṽtutẽ regrunt.

¶ **Acescũt.** Ponit q̃rtũ signũ dicẽs q isti cibi difficil' digõnis acescũt i eis. ꝛ h̄ ẽ qꝛ acetositas seq̃t' diminutaꝫ caloris actionẽ i digerẽdo vt pꝫ i plerisq3 fructib⁹ q sunt acetosi añ q̃ dulcescãt ꝛ maturent'. ẽ qꝛ hic stõus debil'r digerit nõ ẽ mir ꝫ si in acetositate ꝯuertant' cibi difficulter digestibiles.

¶ **Propterea.** Infert signum quintum ꝛ est q isti acide ructãt:nam ṽtositas a mã acetosa eleuata q̃ p eructuationẽ emittit' sapit. sicut humiditas. vnde eleuatur.

¶ **Et gaudet.** Ponit signum sextuꝫ. d. q gaudet cibis fridis. ꝛ causa est similitudo vt infra dicam.

¶ **Ledit' ṽo.** Põit sigm 7m q ab vsu fridoꝝ ledit' facil'r ex vsu imoderato. i. iproportionato ꝛ hoc qꝛ modicũ infrigidantibus potest resistere.

¶ **Ita ṽo.** Põit 8m dicẽs q extrisec⁹ accñs frida si sibi approximent' sicut emplastra ꝛ epithimata ꝛ siãa nõ fer facil'r eoꝝ approximationẽ qꝛ nõ resistit multũ. sꝫ nocet' eis. quẽadmodũ ꝛ calidius nocet' ex approximatõe calidoꝝ. V.

Leurē. **Egritudinib⁹ tñ i vẽtre distẽpantie in hoc differũt nãlib⁹ ſm q cõtraria ꝯcupiscũt ꝛ nõ silia: quẽadmodũ ꝛ nãles.**

¶ Intẽpies. n. pp egritudinẽ in vẽtriculo hic dissidẽt ab his q̃ natiue existunt: q contraria appetũt nõ silia quẽadmodũ natiue.

Leoni. **¶ Male ṽo tpature q̃ morbi rõne vẽtriculũ occupãt: hoc differũt ab his q̃ nãles exñt: qm ꝫria. nõ aũt silia appetunt: quẽadmodum nãles.**

¶ In hac pte supi⁹ diuisa docet Ga. ex appetitu discernẽ iter ꝯplones nãles ꝛ distẽperãtias ṗter nãm stõi. ꝛ est regula

A vna dicẽs q distẽperãtie ṗter nãm appetũt ꝫria nõ silia sicut nãles appetũt silia. ¶ Ubi nõ p q aliqd nõ dr cib⁹ nisi qꝛ est res q̃ igrediẽs corp⁹ ẽ apta trãsmutari a nr̃o calore ꝛ in sbam mẽbroꝝ ꝯuerti. nec dr cib⁹ cal's. vel fridus vel silis vel dissilis corpi nisi ipotẽtia. apud medicoꝝ locutioneꝫ ꝛ

B tal'r ẽ cib⁹ siles iqꝛ ṗcise ipotẽtia talis. ¶ Nõ 2o q cib⁹ cuꝫ assumit' i ṗn⁰ ẽ ꝫri⁹ sed qñ ẽ in fine ꝯuersus est silis vt vult

C Ari. 2o de aia. ¶ Nõ 3o q p cibũ silem stõ possum⁹ intelligẽ cibũ sileꝫ denoiationẽ hñtẽ ad cibũ tpatũ relatũ denoiationi quã hꝫ stõus cũ ad tpatũ mẽbꝝ refert'. ꝛ isto mõ cib⁹ stõ silis eẽt fridus ꝛ siccus. cũ stõus respcũ cutis sit mẽbꝝ fridũ ꝛ siccũ. 2o ṗt intelligi q cib⁹ hẽat sitũ silem in latitudine ciboꝝ illi situi quẽ hꝫ stomachus i spẽ stomacoꝝ ita q stõ tpato in spẽ sua silis ẽ cibus in gñe ciboꝝ tpatus. ꝛ stoma-

D cho calo cal's. ꝛ sic de alijs. ꝛ ad hũc sensum itelligit' i textu q distẽperãtie nãles appetũt cibos siles. ¶ Nõ 4o cibũ hr̃e ꝯuenientiã cum cibato merito qualitatis merito modi sbe merito ṗprietatis occulte. ꝛ merito saporis. ꝛ pp occultã ṗprietatem currẽtẽ inter cibum ꝛ cibatũ ẽ q q̃dam aialia valde frida nutriunt' cibis dure digõnis vt asinus pale

E is ꝛ tenero ligno aut carice ꝛ quedã calida nutriunt' cibis fridis vt quoddã aqlaꝝ genus, qd piscibus vescit'. ¶ Nõ quinto nullũ stomachum appetere solũ silia vel solũ ꝫria. nos. n. videmus ad experientiã vnũ ꝛ eũdẽ hoiem appetere succaꝝ vinũ pruna lactucas carnes acetũ ꝛ sic multas ciboꝝ in ꝯplone varietates. ¶ Ex quo sequit' q cũ dicim⁹ q stomachus cal's appetit silia non itelligit' q solũ silia appetãt. h̄. n. eẽt falsum. ꝛ sic de frido ꝛ tpato, siue loquamur de appetitu nãli siue de aiali veꝝ tñ posita paritate ex pte saporꝝ ꝛ ḡmodi sbe, ꝛ ṗprietatis occulte ꝛ ꝯsuetudinis. q̃libꝫ stomachus nãliter lapsus. magis aiali appetitu fert' in cibos similes q̃ dissimiles. pꝫ qꝛ vnumq̃dq3 magis suo simili congaudet ꝛ qꝛ stomachus appetit pro toto. ideo stomachus appetit cibos proportionatos sibi in complexione. i quibus tñ cibis ẽ virtualiter pars apta restaurare tale q̃le a stomacho est deperditum.

Sed modo videndũ est quõ stomachus ṗternãl'r dispositus appetit ꝫria. p quo dicunt quidã eẽ notãdũ q cibus dupl'r põt dici ꝫrius dispositiõi stomachi. vno mõ formal'r ꝛ actualiter sicut actu cala fridis ꝛ humida siccis. secũdo mõ virtual'r sicut lactucã actu calefactã dicimus tñ virtualiter ꝫriam stomacho ꝛ epati calo. ¶ Tunc rñdent q quilibet stõus ṗternãliter dispositus appetit ꝫria sue dispositioni tam formaliter q̃ virtual'r qꝛ appetit ea p q̃ dispositio sua preter nãꝫ remoueatur. sꝫ stomachus in naturali dispositione existens famescens appetit formaliter contraria dispositioni sub qua est. ꝛ virtual'r similia. nam qꝛ appetit ea per que fames remouetur ꝛ illa sunt actualiter contraria dispositioni in eo existenti. ideo appetit contraria formaliter. Sed qꝛ appetit illa per que sua naturalis complexio conseruatur. ideo appetit virtualiter similia. ꝛ in hoc differunt distemperantie preter naturam a naturalibus. ¶ Sed mihi videtur hunc modũ non esse verum vniuersaliter. nec ad mentem Gal. primo enim non opꝫ q si stomachus famescens appetit ea per q̃ fames eius remoueatur q ṗpter illud appetat formaliter contraria dispositioni sub qua est stomachus. Nam qꝛ fames vt dicitur prius est sensatio confricationis partium stomachi que per presentiam calidi cibi remouetur ꝛ per presentiaꝫ cibi frigidi ꝛ per presentiam humidi ꝛ sicci ꝛ temperati vt quilibet expit' iõ nõ oꝫ q appetat formal'r ꝫria sue dispositioni sub qua ẽ merito huius. imo ṽtual'r. Cib⁹. n. remouet famẽ nõ calefaciẽdo vl' ifridãdo vl' hũectãdo vel exiccandos sꝫ p suã corpulẽtiã ṗhibẽdo ne illa corrugatio sentiat' ꝛ per suam cõmixtionem cum mẽa ṗhibendo eam ne ipsa corruget os stomachi. ꝛ ideo p remotione famis nõ oꝫ stomachum nãliter se habentem vel preter naturam appetere formaliter cõtraria dispositioni sub qua est cũ istud fiat tã per ꝫria formaliter q̃ non formaliter. Sed putandum est quẽlibet stomachum p quãto famescit iclinare idifferẽter in quẽlibet cibum eius famis remotiuum. ꝛ vt dixi isti sunt tã calidi q̃ frigidi. Sed cum stomachus est sub aliq̃ mala complexione preter nãm appetit cibos formaliter ꝛ virtualiter ꝫrios alijs paribus magis q̃ non contrarios qꝛ appetit illius dispõnis remotionẽ. ¶ Stomachus aũt actu famescens ꝛ existens sub complexione sibi nãli ꝛ non preter nãm non appetit ea per q̃ complexio actu existẽs remoueatur. sed p q̃ sua cõplexio ꝯseruet'. Nõ. n. ẽ oportunũ in fame aliquã preternãlem cõplonem cõcurrere vt pꝫ ex dictis. ꝛ iõ alijs pibus magis inclinatur in cibos ꝛ pot⁹ sibi formaliter ꝛ virtualiter siles aiali appetitu. ¶ Unde cõcedendũ est quẽlibet stomachum nãliter dispositum cibos similes. ꝛ cibos tã formaliter q̃ actualiter dissimiles aiali appetitu appetere: ꝛ ita de stomacho preternãliter dispositos vt notat experientia q febrientes vina calida in potu ꝛ brodia carnium actu calida appetũt. ꝛ colerici vina maluatica ꝛ ꝯfectiones ꝛ acetũ ꝛ fercula calida. ꝛ fructus fridos petũt. Sed est in hoc vt dixi oĩa. q nãliter dispositus appetit alijs paribus magis similia q̃ ꝫria actu ꝛ virtute ꝛ aiali appetitu. sed preternãli compl'one alteratus magis appetet contraria ceteris paribus.

Sed circa has mãs adhuc restat dubitatio q̃re fames dicitur operatio mixta ex nãli ꝛ aiali. ¶ Hic dicit plus q̃ commentator causaꝫ esse qꝛ i ore stomachi sensus ꝛ appetitius sunt vna composita ṽtus. ꝛ nõ vbicũq3 in eodem organo inueniunt' iste due virtutes sunt vna virtus cõposita. ¶ Dicit secũdo q huius compositio/

Stomachus ṗter nãl'r dispositus mõ ꝫria appetat

G Propt' quid fames dr̃ opõ mixta ex nãli ꝛ aiali

nis modū solū nouit deus. Sed ista est dementia quedaꝫ in phia. nec inuenio Aui. ad alium sensum dicere ꝙ fames sit opō composita ex nāli ⁊ aiali. nisi ꝙ fames ꝯpletur opō ne duarū virtutū quaꝝ vna est nāliter attractiua venaruꝫ meseraicarum. ⁊ alia est sensitiua oris stomachi. Sed in se fames siue sumatur ꝓ appetitu ꝯsequente sensatione .i. siue ꝓ sensatione tristi. est vna vnica simplex opō vt colligit' ab Aui. pma pmi. c. vltimo. ⁊ est opō aialis. ¶ Jacobus autē de forliuio in questione de siti dicit hoc ideo dici qꝛ in fame cōcurrūt nālis appetitus stomachi ⁊ aialis. ⁊ ita in siti. ⁊ hoc non est ad mentem Aui. vt predicitur. VI.

Secundum complexionem vero i vētre distemperantie composite per simplicium cognoscuntur compōnes.

Lauré. ¶ Intemperies aūt cōposite ex simplicium compositione cognoscentur.

Leoni. ¶ Male autem tēperature in vētriculo ꝯiugate ex cōpōne simplicium cognoscuntur.

¶ Hic docet inuenire signa distemperantiarum compositarum dicens: ꝙ iste cognoscuntur per cognitionem signoꝝ distemperantiarum simplicium ex qbus ille cōponunt'. verbi. g. si inuenio signa complexionis calide ⁊ signa ꝯplonis humide: tunc significat' ꝯplonem esse calidam ⁊ humidaꝫ. ꝙ si aliqua sequantur hanc ꝯpōnem que nullam simpliciū insequerentur tunc tacita sunt ob breuitatem cum in isto libro sit breuiloquus. VII.

Diligenter vero oportet adhibere intellectum his que dicta sunt: discernētes ea ab his que dicenda sunt. Non solum enim venter sitientes ⁊ non sitientes operatur: ⁊ frigidum ⁊ calidum potum desiderantes: sed etiam ea que circa thoracem: ⁊ epar: ⁊ cor: ⁊ pulmonem.

Lauré. ¶ At vero diligenter considerare oportet que sunt dicta interstinguentes ab his que dicenda sunt. Non solum enim ventriculus facit vt sitias: aut nō vt sitias: aut vt appetas frigida aut ca. sed etiam viscera in thorace ꝯdita cor ac pulmo: aliquid tale efficiunt.

Leoni. ¶ Oportet autem eas que iam sunt dicte diligenter aduertere: easdem ab his que dicentur distinguentes. Non solum enim ventriculus sitibundos: ⁊ minime sitientes facit: ⁊ frigidi: calidiue potus appetentes: sed ea quoqꝫ viscera q̄ in thorace sunt: vt cor: ⁊ pulmo.

¶ Positis signis ꝯplonum stomachi distemperantiaꝝ ponit ꝯsequenter signa pulmonis. sed qꝛ calor pulmonis i faciendo sitim cōicat cū stomacho. ponit vnuꝫ documētū generale in significādo ex siti. secūdo spāliter ponit signa cōplexionum pulmonis. ibi (Sed ꝓpter) ¶ Dicit pmo ꝙ oꝫ in iudicando ex siti sup ꝯplonem mēbroꝝ diligenter adhibere intellectum his que sunt dicenda. ⁊ rō est. qꝛ non solū stomachus est ille qui facit homines sitientes. i. cito cadentes in sitim. ⁊ non sitientes. i. tarde in sitim cadētes. ⁊ desiderantes calidum aut frigidū potum. Sed etiam h̄ faciūt mēbra que sunt circa thoracē. ⁊ epar. ⁊ pulmo. ⁊ cor. ⁊ iō opꝫ cognoscere qñ sitiunt cito hoies ꝑꝑ istoꝝ caliditatem: ⁊ qñ ꝑꝑ stomachi caliditatē. ¶ Ubi nota ꝙ qꝛ ista membra sunt stomacho vicina ⁊ ori suo. ideo illoꝝ caliditate contingit calefieri ⁊ exiccari os stomachi: ⁊ ꝓ ꝯñs stomachuꝫ sitim incurrere. pulmo. aūt sitim caliditate ⁊ cōtenti in eo multum in hoc operet': qꝛ merito ꝙ ori stomachi ꝯtinuat' multo spatio vicinat' pulmoni. ⁊ hinc accidit ꝙ quedam aialia calidi stomachi valde raro incurrunt sitim: sicut gāpsonia siue aues rapaces. que pulmonem rarum habent ⁊ multū de frigido aere attrahūt. ⁊ iō stomachoꝝ ora infridāt ⁊ nō sitiunt. ¶ Nota scđo ꝙ lꝫ Gal. h̄ plura noiauerit. ex quoꝝ caliditate fit sitis: nō tñ ponit signa nisi ꝯplonuꝫ pulmonis. Et iō ꝓ faciliori dicendoꝝ doctrina. ¶ Est notandū ꝙ pulmo est membrum compositum ex parte carnosa spōgiosa ⁊ vena arteriali a dextro ventriculo cordis veniēte: ⁊ sibi calīm ⁊ colericum sanguinem quo nutrit' deferēte. diuisa in eo ad paruissimos ramos capillares. ⁊ tertio arteria venali. q̄ a sinistro cordis ventriculo orit' ⁊ diuisa ad capillares ramos per totam ēt pulmonis sbam dissemina'. ⁊ quarto trachea arteria ab ore veniente ⁊ in ipso diuisa iteꝝ ad paruissimas partes. ⁊ quinto pāniculo ipsum tegente: cuius compōnis vtilitas magis colligēda est decima tertij. pmo capitulo. ⁊ scđo de iuuamēto membroꝝ. pncipalis tñ finis ꝑꝑ quē pulmo factus est: est refrigerium cordis ꝑ aerē attractū: ⁊ qꝛ nō fuit decēs ꝙ aer ita frigidiꝰ sicut ab extra trahitur ad cordis sbam perueniret: iō pulmo ipsum i fui sportis predisponit ⁊ alterat. ¶ Item qꝛ cum necesse esset multotiens cor pulsare nō attracto aere ab exteriori vt pꝫ in submersis in aqua ⁊ longa voce ⁊ transitu per loca fetida prouidit ad hanc vtilitatem natura vnicuiqꝫ animali vt in vice vna per anhelitum attraheretur plus de aere q̄ꝫ vnice cordis euentationi sufficiat. ⁊ hoc secundum modum naturam illius animalis consequentem. vnde quedaꝫ animalia longo tempore sub aqua sine respiratione manere possunt sana. quedam vero non: vt patet de auibus ⁊ quibusdam quadrupedibus ⁊ quibusdam piscibus pulmonē habentibus. ¶ Notandum est vlterius ꝙ pulmo hꝫ complexionem sibi naturalem que inest merito componentiū ipsum ⁊ vicinitatis ad alia membra ⁊ influxus a principalibus. habet autem quasdam qualitates a superfluitatibꝰ ad ipsum decurrentibus acquisitas. ⁊ ab aere inspirato. q̄ q̄ꝫuis vt mee est opinionis sint necessarie ad operationum perfectionem: tamen dicuntur a medicis accidentales. sine complexio accidentalis: qꝛ non resultans merito principiorum statim nominatorum. ¶ Et patet ex hoc primo nō ideo dici aliquam accidentalem complexionem: qꝛ non sit operationibus conueniens vt marsilius ⁊ gētilis ⁊ alij expositores imaginantur. Nam quero de homine de secūdo modo equalitatis in principio vel medio iuuentutis cōstituto. vtrum ipsius pulmonem sit concedendum habere cōplexionem accñtalem. ⁊ pꝫ ꝙ quelꝫ in illo est opōnum ꝑfectiua. cum per eius remotionem fierent deteriores. ¶ Patet secundo ꝙ pulmo est dicendum quo ad vtrāqꝫ mēsurā calīm ⁊ humiduꝫ. ⁊ apparet ad tactū. tā quo ad ꝯplonē nālē q̄ꝫ quo ad aggregatum ex nāli ⁊ accñtali. tū qꝛ ē valde sanguineus ⁊ carnosus ⁊ mollis tum qꝛ ad tactū cal's ⁊ humidus indicat'. ¶ Pꝫ tertio ꝙ si dicat' apud medicos ꝓm cōplonē accñtalem frigidus ⁊ humidus. intelligitur ꝙ ꝯplo accñtalis in eo inuenta est frigiditas ⁊ humiditas. non' tā ta vt totum membrum sufficiat denominari facere frigidū ⁊ humidum. VIII.

Sed propter horum caliditatem sitiētes inspirant amplius: ⁊ exufflant longius: ⁊ sentiunt ꝓꝫ thoracem caumā: non quemadmodum qui propter vētrem ꝓm hypocundrium patiuntur calorem: hi quidem bibentes non statim quiescunt: ⁊ frigidus potus sistit magis: eorum sitim q̄ꝫ mul

tus calidus. refrigerat autē eos ɀ frigidus aer inspiratus: nihil alleuians ex ventre sitientes.

a Ita vero ɀ econtrario habentes a frigida inspiratione sensibiliter leduntur: ɀ maxime hec est cognitio in pulmonis frigiditate. Quemadmodum frigidum inspirantes sentiunt manifeste lesionem ɀ infrigidationem: ita calidum est eis amicum. sed etiam flegmaticas superfluitates loquentes: ɀ cum tussi expuunt.

Laurē. ℭ Sed qui pre caliditate talium partium sitiunt aerem inspirant pleniorem: longumq; efflant: atq; in thorace sentiunt estum: nō circa ilia quemadmodum qui pre caliditate ventriculi sitiunt.

B Qui etiam bibentes non statim quiescūt: ac frigidus potus sitim eorum potius sistit q̄ multus calidus. Frigidus preterea aer inspiratus refrigerat eos: neq̄q̄ leuans eos quibus ventriculi calor sitim affert. Item qui econtrario habent ab inspiratione frigida insigniter afficiuntur: idq; frigiditatis in pulmone signum ē maximum: ɀ quemadmodum inspirando fridū sentiunt perspicuam frigiditatem ac lesionem: ita calor illis amicus ē. Excremēta pterea expuūt pituitosa: ac cum tussi excreant.

Leoni. ℭ Sed qui ob horum sitiunt caliditatem plus inspirant: ɀ longius expirant: atq; estum in thorace sentiunt non sicuti qui ventriculi ratione in alijs caliditatem patiuntur: ɀ cum potauerint non statim sedatur sitis: ɀ magis cum frigidū hauserint: q̄ cum calidum nimis. Refrigerat autem eosdem ɀ frigidi aeris inspiratio: que nihil eos iuuat qui ventriculi ratione sunt sitibundi: ɀ hi qui contrario modo se habent a frigida inspiratione sensibilem sentiunt affectū. Et hoc maximum fit frigidi pulmonis indicium: vt vero frigidum inspirantes manifeste dolorē sentiunt: ɀ frigiditatem: ita ɀ caliditas est ipsis amica: sed ɀ pituite excrementa cum screatu: ɀ tussi expuunt.

ℭ Nunc ponunt signa cōplexionum pulmonis. ɀ diuidit in quatuor ptes. scđa ibi (Ita vero ecōtrario) ibi tertia (Siccitates vo) ibi quarta (Queadmodū ɀ hūiditates.) ℭ In prima pte ponunt qnq; signa pulmonis calidi. ℭ Primum est φ isti ispirāt amplius. i. isti hñt inspirationē maiorē spacia. ɀ exufflāt longius. i. hñt expirationē istā maiorē spacia ɀ cā ē pulmonis caliditas: pp quā idiget maiori refrigerio ɀ maiori mūdificatiōe. ℭ Scđm signū ē: φ isti sentiūt cauma. i. calorē excedētē fm torace. nō fm ipocūdria. i. loca vicina costis mēdosis. ɀ cā ē clara. ℭ 3m signū ē φ nō statim quiescūt a siti cū bibūt. qr nō vadit potus sup mēbꝝ ipm calēs ad ipm refrigerādū. ℭ Quartū signū ē φ pot⁹ paucus fridus magis sistit eoꝝ sitim q̄ multus ɀ calo. ɀ cā est qr ista sitis ē plus pp calefactionē q̄ pp humidi roridi indigētiā. ℭ Quītū signū ē φ aer fridus ispiratus refrigerat istos: qr remittit sitim eoꝝ. ɀ nō alleuiat sitim notabilr illorū q pp vētris caliditatē sitiūt. ℭ Et hoc sum expertus i estate: ɀ post exercitiū in sole plurimo: φ qeścere in locis subterrancis sedat sitim plus q̄ bibere. ɀ cā est: qr fridus aer inspiratus os stomachi refrigerat. ɀ qr sitis illa nō sequebatur nisi calefactionem stomachi: ideo tollitur. A

ℭ Ita vero. Ponit tertiū signū pulmonis fridi. pmū est φ hñtes pulmonē fridū ledunt ab ispiratiōe aeris. ɀ hoc ē maximum signū friditatis pulmonis ex eo φ ad ipm aer frigidus sine medio fert. ℭ Scđm signū est φ queadmodum manifeste ledunt ab inspiratione frida ita manifeste iuuant ab inspiratione calida. ℭ Tertium signū ē φ expuunt supfluitates flegmaticas cū tussi ɀ cā est pñcia multi flegmatis stimulantis ad expulsionē. nā ppter pulmonis frigiditatem non dissoluunt partes aquee ad ipm descēdētes sicut in temperato dissoluuntur ɀc. IX.

Siccitates vero pulmonis sine superfluitate sunt ɀ pure a flegmate: ɀ vocē habet claram: quemadmodum ɀ humiditates obscuram quidem ɀ raucā operantur vocem. Incurrunt aūt eis supfluitates magis ɀ acutius loqui volentibus.

Laurē. ℭ At qui pulmonis siccitas excrementis vacat: ac pituitā neq̄q̄ hꝫ vocē claram: queadmodum hūiditas obscurā raucāq; vocē emittit at q; excrementa incurrūt: vbi clari⁹ eloq libeat.

Leoni. ℭ Pulmonis autem siccitates excrementis vacant: ɀ pituita: ɀ vocē clarā efficiunt: queadmodum humiditates obscuram reddunt: ac raucā: ɀ cum vehementius: aut acutius loqui studuerint: tunc intercidunt excrementa.

ℭ Ponit duo signa pulmōis sicci. Primū est φ sunt sine supfluitate humida. ɀ puri. i. mūdi a flegmate ɀ h qr pulmo talis ad sui nutrimentū sicciorē sanguinē trahit a quo minus de flātic supfluit. scđo qr merito siccitatis humiditatē extermina. 3o qr calitas siccitati ɔiuncta magis dissoluit. Scđm signū ē. vox coꝝ ē clara. ɀ cā ē lenitas ɀ siccitas trachee arterie q̄ seqt pulmōis siccitatē. sꝫ de h paulopost ɀc.

ℭ Queadmodū. Ponit duo signa pulmonis humidi. Primū φ pulmo humidus facit vocē obscurā ɀ raucā pp humiditatē trachee arterie ɀ iequalitatē supficiei sue. Secūdū φ cū magis aut acutius volunt loq icurrunt eis supfluitates. i. currunt in cānas eorum supfluitates. ɀ cā ē qr in multo ɀ forti motu dissoluuntur ɀ eliquant flegmata q̄ eliquata currunt ad cānam. X.

Non vero ipsa vocis magnitudo a caliditate fit quemadmodū neq; puitas a friditate fit. sed hec qdē ab amplitudine trachee arterie fit ɀ ex ei ufflatiōe vehementiori. Paruitas vo ɔ̄ria sequitur.

Laurē. ℭ Non tamen vocis magnitudo calore efficitur quemadmodū nec paruitas frigore consistit. Sed hoc amplitudinem aspere arterie efflationemq; vehementiorem. Paruitas vero contraria comitatur.

Leoni. ℭ Non tñ ipsa vocis magnitudo a calitate: sicuti neq; puitas a friditate inest: sꝫ altera qdē aspere arterie latitudinē seqtur: ɀ vehemētiorē efflationē: paruitas vero a ɔ̄rijs aduenit causis.

¶ Positis signis complexionum pulmonis. nunc ponit cõsequenter signa complexionum cãne pulmonis. que trachea arteria dicitur. ⁊ diuiditur hec pars in duas. Primo oñdit quas cãs essentialiter consequitur magnitudo vocis ⁊ quas non. secundo ex differentijs in voce reperta docet super complexionem canne significare. ibi (Quoniam vero). prima in duas. primo enim facit quod dictum. secundo infert vnum correlarium. ibi (Itaq3 neq3.) ¶ Prima iterum in duas. primo ostẽdit que cause communiter assignate non sũt cãe eẽntiales magnitudinis ⁊ paruitatis vocis. secundo que sunt. ibi secunda (Sed hec quidem) ¶ Dicit primo q magnitudo vocis non fit a caliditate. sicut paruitas nõ fit a frigiditate. Ubi nota q vox est sonus causatus ex repercussione aeris inspirati in vocali arteria cum imaginatione ⁊ appetitu significandi aliquid ⁊ hinc est q carentia pulmone non vocant. Ista autem percussio aeris fit a musculis a quibus pectus dilatatur. ⁊ constringitur: ⁊ hoc mediante fit secundo a musculis epiglotis aerem percutientibus in exitu a cãna. ⁊ isti inter membra sunt immediate factores vocis vt colligitur decima tertij. capitulo pmo. tractatus secundi vbi dicitur. Uocis factor est lacertus epiglotis. instrumentum aũt vocis est epiglotis. ¶ Nota 2° vocem dici magnam q2 multus est aer in quo tanq3 in pcussio fundatur: parua aũt q2 paucus est aer in quo tanq3 in primo pcusso fundatur. ⁊ h percipitur auditu sed confuse. ¶ Ex quo apparet q caliditas non est p se cã magne vocis. q2 cum calitate ɔplonis stat strictura trachee arterie: ⁊ sic paucitas aeri pcussi itaq3 cũ friditate ɔplonis stat multum aerem simul pcuti. ⁊ ideo Gal. textus itelligẽdus est q caliditas nõ ẽ p se adequata cã magnitudinis vocis. ⁊ sic p3 Gal. statim inferre. ¶ Patet secundo q̃uo magnitudo trachee arterie est causa magne vocis simul cum vehementia virtutis impulsiue. nam istis duobus stantibus mouetur simul. ⁊ percutitur multus aer. magnitudo autẽ trachee arterie sine fortitudine virtutis non sufficit pro voce magna. q2 virtus debilis multum aerem non sufficit ita percutere vt fiat vox magna. ¶ Patet tertio q vox magna sequitur caliditatem per accidens quia mediate nam caliditas complexionis est causa latitudinis trachee arterie. ⁊ fortitudis virtutis vbi fuerit naturalis caliditas ⁊ ad hec duo sequitur magnitudo vocis. Ideo caliditas nãlis ẽ mediata causa magnitudinis vocis. Et isto modo patet snia ⁊ causa secunde partis textus cum dicitur.

B — C (marginal reference letters beside the lines "tas nõ fit a frigiditate" and "epiglotis. instrumentum")

¶ Sed h quidem. Dicitur enim in hac parte. s. magnitudo vocis fit propter amplitudinem trachee arterie ⁊ vehementiam insufflationis. Et hoc est modo dicto ⁊ paruitas sequitur contraria. s. aut stricturam trachee aut debilitatem insufflationis. XI.

Itaq3 neq3 semp neq3 principaliter: s3 sm accidens ⁊ ex solis naturalib9 crasibus superuenientibus non consequtur vocis magnitudo ⁊ paruitas.

Laurẽ. ¶ Quocirca vocis magnitudo: paruitasq3 nec semper: nec primaria ratiõe: sed ex accidenti solumq3 natiuum temperamentum non aduenticium sequitur.

Leoni. ¶ Quare neq3 semper: neq3 pmũ sed ex accñti: ⁊ solas naturales tpaturas: nõ aũt aduentitias vocis magnitudo: aut paruitas sequitur.

¶ Hic infert vnum correlarium dicens q ex dictis sequit. Primo q vocis magnitudo vel paruitas nec semp nec pncipaliter. i. immediate sequitur ɔplonem. ¶ Seqt scdo q magnitudo vocis vel paruitas sequitur solum nãles complexiones. Non accidentales. ⁊ superuenientes. pimũ est clarum ex dicti imediate ante. ¶ Circa sm dictum nota q alicuius hoĩs vocem dicimus magnã naturaliter aut puã q2 ex nãli inclinatione est aptus loq voce magna aut pua aliqñ tñ ex accidente aut voluntarie facimus vocem magnam aut paruam vt notat experientia: ⁊ ideo Gal. loquit hic de magnitudine vocis ⁊ paruitate naturali: ⁊ tunc p3 secundi dicti cã. Nam vox magna non sequit calitatem nisi p quãto ad illam sequitur nãlis latitudo cãne pulmonis ⁊ fortitudo virtutis insufflãtis: ⁊ parua nãlis mõ dicto nõ sequitur frigiditatem nisi p quãto ad friditatem sequitur strictura arterie trachee ⁊ ṽtutis motiue debilitas: mõ caliditas ad quã sequit hec latitudo non ẽ accidentalis: sed nãlis: ⁊ ita friditas: ⁊ ideo iste nãles differentie vocis si cõplexionem ⁊ sequuntur tunc sequũtur solas nãles nõ accñtales. ¶ Nota 2° q hic nolumus negare vocẽ puã seq accñtalem ɔplonem. vt apparet in febriẽtibus in qbus pp debilitatem ṽtutis ɔsequentis ɔplonẽ calidam valde voces fiunt pue ⁊ acute. s3 negat mõ pdicto ⁊c. XII.

D — E (marginal reference letters beside the lines "clarum ex dicti imediate ante" and "tales. ¶ Nota 2°")

Quoniam vero huiusmodi organa propter crasim facta sũt talia. s. ampla vel stricta: talis vox cõsequitur: ⁊ propterea ex voce est aliquid de naturali crasi colligere. Et enim vox lenis lenitatez trachee arterie sequitur. Et aspera asperitatez. Lenitas vero arterie contemperantiam crascos sequit. Asperitas vero siccitatem. Asperitas si quidez inequalitas quedam est s3 corp9 durũ. Arteriã ṽo opat durã omiomerõ ptiũ eius siccitas. In eqlẽ ṽo ei9 dispse hũiditatis idigẽtia. Ad eũdẽ vero modum neq3 acuta vox nã sine angustia gutturis: neq3 grauis sine latitudine fieri põt. Angustia. n. nãlis filia est friditatis. Amplitudo ṽo calitatis. Proportionabilr vero nãlib9 drĩjs vocũ q̃ sm passionẽ pficiunt: cogñes existes efficiẽtiũ cãx sunt: de qb9 oib9 in his q̃ voce dicta sunt sufficienter determinatum est.

¶ Opificia enim temperamento tali extiterunt. Laurẽ. Iccirco talis vox comitatur: ex voce pterea natiuum temperamentum colligas licebit. Eteni vox lenis arterie sequitur lenitatem: queadmodum aspera asperitatem. Arterie igitur lenitas temperamenti sequitur mediocritatem: asperitas siccitatez. Asperitas enim corporis inequalitate efficitur siccioris: arteriam autem duram similarium ipsius partium siccitas. Inequalez vero dispersi humoris inopia facit. Simili modo neq3 acuta vox per naturam sine angustia faucium: neq3 grauis sine amplitudine fieri potest. Angustia igitur natiue frigiditatis alumna est amplitudo caliditatis. Ceterum discrimina vocum per affectiones efficiũtur: q proportione respondeant naturalibus. Nam ⁊ illa efficiẽtium causarum indicia sunt de quibus in libro voce abunde perpensum iam est.

Leoni. ¶ Quoniam r.n. talia instrumenta temperature rõne sunt facta: ad hec consequitur huiusmodi vox. Jccirco cõtingit ex voce de naturali temperatura ratiocinari. ¶ Nam r lenis vox: arterie lenitatem consequitur: sicut r aspera asperitatem. Lenitas igitur arterie moderatam sequitur temperaturam: asperitas vero siccitatem. Asperitas r.n. fit ab inequalitate duri corporis: arteriam vero duram similarium partium ex quib⁹ constat siccitas inequalem vero disperse in eisdẽ humiditatis defectus. ¶ Eodem modo: neq3 acuta natura vox sine angustia faucium: neq3 grauis sine latitudine fieri potest. Angustia igit ab insita atq3 innata nascit frigiditate: latitudo autẽ a caliditate. Differentijs igitur naturalium vocum he que ex affectu aliquo fiunt sunt proportionales: qua r ipse indicia sunt causarum a quibus oriuntur: de quibus in libris de voce sufficienter distinxi.

¶ Galienus docet significare ex differentijs vocũ sup cõplexionem cãne pulmonis. r pmo dat modũ scdm quez valde mediãte possumus hoc facere. scdo spãliter ponit significationes: ibi scda (Et eniz lenis) Dicit pmo q qr differẽtie vocis sequuntur cõpõnem cãne. s. q sit ampla vel stricta r organa. s. cãne pulmonis in hoibus multotiens sunt facta talia propter crasim. i. cõplexionem. ideo ex voce cõtingit aliquid colligere de naturali crasi idest complexione tanq3 ex
A signo. ¶ Ubi nota q cõpositio secũdũ mentem Gal. primo complexionũ capitulo vltimo sequitur cõplexionem r rem diminãtq3 qualitatem occultã r influxũ celestez: r cum hoc etiã variat ex quãtitate mãe r loco ptinente. r ideo quodã modo ad varietatẽ pplexiõis variat pposítio. sed tñ multotiens cõtingit sũ exñte pplone. ppõnez variari ex alijs causis accidẽtalibus. r iõ hec significatio ẽ modica. vnde Gal. propter h dixit aliqd de crasi. r nõ absolute.

¶ Et enim vox. Ponit signa primo pplexionũ nãlium ex naturalibus differentijs vocis. secundo accidentaliũ docet sumere significationes. ex accidẽtalibus. ibi scda (Proportionaliter) pma in duas. primo docet hic significare ex lenitate r asperitate. scdo ex acuitate r grauitate. ibi scda. (Ad eundem vero modum.) ¶ Dicit primo q lenitas vocis significat temperamentum in humido r sicco. Sed asperitas significat siccitatem. Et modus est quia vox lenis est illa que vniformiter r equaliter mouet auditũ: r ista sequit lenitatem trachee arterie. aspera vero est illa que iequaliter mouet auditũ: r ista sequit asperitatẽ cãne. ¶ Aspitas autẽ cãne est iequalitatas cũ duricie. nã asperitas pprie dr ieqlitas sm dur corpus. patet aũt q lenitas arterie sequit temperantiã cõplexionis. nã nec ẽ nimis sicca vt cõplexio cãne aspere nec nimis humida vt inde vox rauca sequat sed media r hac ratiõe dicit tẽperata. nõ qr dio in medio optimo tẽperamenti sit ponẽda. asperitas aũt sequit defectum hũiditatis in loco cõiunctionis anulor cãne r ideo sequit siccitatem. ¶ Sed circa istã partẽ nota inueniri vocẽ lenem vocem asperaz raucã r clarã que sit lenis dictũ est q sit aspera
B iter dictum est. ¶ Sed attende q inequalitas arterie qdã est cũ duritie r illa facit clarã vocẽ. i. distinctã. nã nõ intercedunt motus tremuli flegmatũ in cãna existentiũ claritatem impediẽtes: quedã vero inequalitas est pp nimiã humiditatez r ista nõ est cã vocis clare. sed rauce r idistincte. r causa est motus irregularis humiditatis existẽtis circa epiglotũ r cannam pulmonis r ideo lenis est media inter raucam et asperam que ambe sunt inequales. vna propter siccitatem. alia pp humiditatẽ superfluaz. Et pz ex hoc pmo q lenitas vtriq3 cõtrariatur. pz scdo q nõ opz si asperitas lenitati contraria sequit siccitatem q3 lenitas sequit humiditatẽ. l3 temperatum sicut apparet in virtute r vitijs r hec est responsio Thadei. ¶ Patet tertio cã quare nõ ois vox inequalis dr asperamẽ cũ sumat denomiationẽ a cã pz: qr illa oz dici aspera cuius cã est asperitas pprie dicta. h aũt nõ est ois inequalitas: sed tantum scdm durum corpus.

¶ Ad eundez vo. Ponit signa supta ab acuitate r grauitate vocis dicẽs q acuitas naturalis in voce significat frigiditatẽ r grauitas significat caliditatẽ pplonis: r cã est qa acuitas sequit angustia cãne pulmõis: r illa est naturalis filia frigiditatis idest sequitur complexionalem frigiditatem ita q nõ potest esse vox acuta sine angustia gutturis r grauis nõ sit sine latitudine. que latitudo est naturalis filia caliditatis idest naturaliter sequitur cõplexionalem caliditatẽ r sic mediante latitudine aut magnitudine vox grauis significat caliditatem acuta aut significat frigiditatem naturalẽ. ¶ Et nota q dico frigiditatem aut caliditatem naturalem quia accidentalem caliditatem non oportet q sequatur latitudo gutturis r hic per guttur intelligere debemus cannam pulmonis. ¶ Circa hanc partem primo notandum q vocem dicimus acutam aut grauem similitudinarie. nam acuta dicitur que in paruo tempore multum mouet auditum et celeriter. grauis autem que in multo tempore modicum mouet auditu3 r sic tarde. r ideo causa acuitatis vocis est velocitas motus aeris primo percussi r eius tarditas est causa grauitatis. ¶ Nota secundo q in stricta canna paucus aer continetur. in lata vero multus. sed eadẽ virtus velocius mouet paruum mobile q3 magnu3. r ideo stãte paritate virtutis mouentis aerem r conatus cum canna lata: fit vox grauis cum aer motus motu tardo moueatur stante autem eadem paritate ex parte virtutis stricta existente canna vox fit acuta quia modicus est aer mouendus in ea r ideo velociter mouetur r percutitur. ¶ Nota tertio q licet aer sit modicus contingit tamen ex virtute mouente debilitata aut pauco coatu motum fieri tardum. r multo existente aere virtute valde forti r magno conatu existentibus contingit motum fieri velocem.

¶ Ex quibus primo sequit q acuitas non absolute r necessario sequit strictura cãne. aut frigiditatem nam sicut stat cum angustiori canna. r frigiditate maiori fieri vocẽ grauiorem. vt patet de vacca r thauro. r pariter grauitas non sequit necessario latitudinem canne. Sed alijs positis paribus ex pte virtutis mouentis r conatus acuitas sequit stricturaz canne. r grauitas latitudinẽ ad sensum datu3. r hoc modo exponat hic Gal. ¶ Sequitur secũdo q vbi virtus est proportionabiliter fortior q3 lata sit canna. cum latitudine sequitur acuitas. r ideo tauri respectu vaccaru3 r boues respectu vitulorum acute vocant. vt dicitur quinto de generatione animalium. capitulo septimo. r vndecima particula pblematũ. licet Aristo. aliam causam assignet. que est ex pte tensionis cãne pulmonis ppter quã valde velocius cõtingit aere3 in ea existentẽ emitti. r ideo videmus cantores cũ vocem eleuare volunt guttur extendere.

¶ Sed contra dicta arguit quia eque lata existente cãna debilitata virtute vox fit acutior. sicut apparet in febricitantibus r eunucis r in omnib⁹ debilibus vt dicit particula vndecima. problemmatũ decimoquarto. r. 16. problematibus.
E ¶ Pro solutione nota q epiglotis que est propriũ vocis instrumentum cõstat ex tribus cartilaginibus quarũ vna est in capite gutturis ex parte anteriori r vocatur pcitalis siue scutalis vel clypealis. secũda est nomẽ non habens r est ex parte posteriori gutturis. ita cõiuncta cũ pma vt possit per

C (right margin, beside "tudo gutturis") D (right margin, beside "cis est velocitas")

eaꝝ appropinquationē ꝛ ſeparationē ꝯcauitatis q̄ eſt iter am
bas ampliari ꝛ cōſtringi.tertia vero diciť a ſecūda ad modū
ſemicirculi in baſi cū ſecūda coniuncta.ꝛ pōt claudere hāc
ꝯcauitatē ꝛ ꝑ ei⁹ eleuationē aperire.ꝛ illa vocať fiſtula cim
balaris.ꝛ ē in rei veritate iſtrumētuꝫ vocis.vltra iſtas tres
cartilagines ſunt decē muſculi q dilatāt aut ꝯſtrigūt coope
riunt vel aperiūt epiglotum voluntarie.℄ Nota 2° ꝙ vltra
iſtud principale iſtrumētū ſunt alia adiuuātia iſtrumēta in/
trinſeca ſicut dyafragma ꝛ muſculi pectoris canna ꝛ pala/
tum ꝛ pulmo.vnde ſolis muſculis pectoris ꝛ dyafragmate
aerem extra ꝓmentib⁹ fit aeris exitus adiuuātib⁹ muſculis
epiglotis fit flamē ꝑcutiēte cimbalari fit flamē cū ictu.omni
bus ꝯcurrentib⁹ cū forti conatu fit vox.ꝛ poſt lingua ꝛ labi
is ꝛ dentib⁹ dearticulantib⁹ fit ſermo.℄ Ex quo pꝫ facilius
īpediri ꝓmonē ſecūdo vocē tertio flamē cū ictu quarto fla/
men anhelitus.Pꝫ ſcđo ꝙ ꝯtingit eque lata exiſtente canna
voluntarie facere vocē acutā ꝯſtringēdo epiglotim ꝛ cānā
extēdēdo.ꝛ cū conatu expellēdo aerem:ſed iſte mod⁹ facie
di vocē acutā eſt volūtarius.ꝛ h̄ mō nō negam⁹ euꝫ magni
tudine ꝛ latitudie cāne ſtare vocē acutā. ſed idē poterit gra
uem facere.imo cōiter grauiorem facit ſtante ꝟtutis ꝑtate
ꝛ alioꝝ accidentaliū.℄ Nota 3° ꝙ infirmi qꝛ ꝟtus ē debilis
nō potēs ſiľ multū aerē mouere iō cū loquunť inclinanť ad
epiglotim cōſtringēdū.ꝛ iō vox eoꝝ fit acuta: nō ꝙ nāliter
habeāt acutam.℄ Ex iſtis dico ꝑmo ꝙ gn̄aliter debilitata
ꝟtute ſtante ꝑtate in latitudine canne ꝛ alijs fit vox grauis.
℄ Dico ſcđo ꝙ in debilibus multo plus diminuitur quan/
titas aeris quam iſti mouēt reſpectu quātitatis aeris quaꝫ
mouent ſani.qꝛ ꝟtus debiliteť ꝓportionaľr ꝛ iō illū veloci/
us mouēt.℄ Dico 3° ꝙ iclinanť modicū mouēdo aerem ad
ꝯſtringendū epiglotū pluſqꝫ in nāli locutiōe ꝛ iō faciūt viā
anguſtā ꝑ quā aer egrediť: ꝛ iō fit vox acuta ꝛ tunc pꝫ ſolu/
tio quare in iſtis debilitata ꝟtute remanēte equali cāne lati
tudine.tamen cetera nō ſunt paria.ꝙ requiritur vt dixi.

℄ Proportiōabiľr ꝟo. Hic ex accidentib⁹ diſpoſitiō
bus vocis docet ſuꝑ accidentales diſpoſitiones ſignificare,
dicēs primo ꝙ paſſiones ꝑficiunt vocē ꝓportionabiliter na
turalibus differētijs.i.ſicut naturales cōplexiones.nam ſi/
cut naturalis cōplexio calida cum ad eam ſequiť fortitudo
virtutis exuſſlantis ꝛ latitudo canne pulmonis facit voceꝫ
magnā.ꝛ illa ad quā ſequuntur oppoſita.facit paruā: ꝛ ſi/
militer dicatur de acuta ꝛ graui ꝛ aſpera ꝛ leni. ℄ Dicit 2°
ꝙ iſte differentie vocis ſunt etiā ſigna illaꝝ paſſionum ſicut
effectus ſuaꝝ cauſaꝝ.℄ Dicit tertio ꝙ de oībus iſtis eſt di/
ctum plene in libello de voce ꝛ hoc pꝫ.ꝛ magis ſigillatiꝫ ex
planātur vndecima ꝑticula problematum q̄ oīa ex his que
pauloante dixi in ſolutione vltimi.ſolui pn̄s:ꝛ qꝛ multa ſunt
ꝛ hic labor indiget breuitate ꝑtermitto. XIII

Hic vero animalis partes que intrinſe
cus ſunt non leues habent craſeos co/
gnitiones. Tentanduꝫ eſt tamen ea ꝑ
adiuuantia ꝛ nocentia cognoſcere:am
plius ꝛ ꝓm naturalium potentiarum operatio/
nes. Dictum eſt autem in tertio loco de cauſis
que vniuſcuiuſqꝫ potentie virtutis ꝛ vitij domi/
natrix eſt craſis.craſeos igitur cognitiōes ꝛ ſpe
cies dicte ſunt.

Lauré. ℄ At alie corporis partes animalis interioriores
obſcura temperamenti indicia habent. Sed eni
tendum tamē eas cognoſcere ex que iuuāt ac no
cent: atqꝫ etiam naturalium viriuꝫ actionibus.
Dictum eſt tertio libro de cauſis accidētiuꝫ: vt
ꝑgreſſum tēperamentū: virtus ac vitiū vniuſ/
cuiuſqꝫ facultatis exiſtat. Ac de temperamento
rum ſignis dictum iam eſt.

℄ Relique vero partes animalis interiores exi/ Leoni.
lia habent temperature indicia. Tentādum ta/
men ea ex iuuātibus:atqꝫ nocētibus agnoſcere:
ac ꝑter ea naturalium potentiaruꝫ operationes.
Dictum vero eſt in tertio de cauſis accidentiuꝫ:
ꝙ cuiuſqꝫ potentie virtus: ꝛ vitiuꝫ temperatura
principalis exiſtat. Temperaturaruꝫ itaqꝫ indi/
cia iam explanauimus.

℄ In hac ꝑte.quodāmodo excuſando ſe a particulari deter/
minatione ſignorū cōplexionis alioꝝ mēbroꝝ occultoꝝ ſen
ſui dat duos modos generales cognoſcēdi ꝯplexiōes eoꝝ.
ꝛ diuidiť in quatuor.ꝑmo ſe excuſat a ſpāli determinatione
dicta.ſcđo ibi (Tētandū) dat modos qb⁹ poſſum⁹ hoꝝ cō/
plexione inueſtigare.tertio ibi (Dictuꝫ eſt aūt) remittit nos
ad alia loca.q̄rto ibi (Craſeos) cōcludit finē ponendo huic
tractatui.℄ Primo dicit ꝙ alie partes noſtre ſupple haben
tes virtutē innatā ꝛ īfluentē.ꝛ que ſunt itrinſecus nō habēt
ſigna valde manifeſta ꝛ leuiter ſignificātia ſuꝑ cōplexioneꝫ
ſuā.ꝛ ideo ſupple nō ſpāliter hic ponentur.cum breuitati in
tēdat.℄ In ſecūda parte dicit ꝙ duobus modis debemus
tentare cognoſcere cōplexiones iſtoꝝ mēbroꝝ. vnus ē per
iuuantia ꝛ nocētia ſecūdus ex operationib⁹ virtutū nāliuꝫ
℄ De tertia dicit ꝙ ſi tu vis ꝑ opationes nāliū virtutum iu
dicare de talib⁹ ꝯplexionib⁹:tunc te iuuabit liber tertius de
cauſis.i.liber ſextus de accidēti ꝛ morbo.q ideo itulať de
cauſis qꝛ in eo cōe accidentiū declaranť.ꝛ iō diciť tertius de
cauſis qꝛ in q̄rto libro icipit de cauſis accidētium determia
re ꝛ ſextus ē tertius a quarto. ē ḡ liber ille in quo diciť que
craſis.i.ꝯplō ē dominatrix. i. adiuuatrix ad vnāquāqꝫ ope
rationē.nā dř ꝙ expulſiua iuuať hūiditate.digeſtiua calidi
tate ꝛ hūiditate.retetiua ſiccitate ꝛc̄. ℄ In q̄rta ꝑte dicit ꝙ
hec ſunt illa que volumus eſſe dicta de cognitionibus cra/
ſeos.i.de ſignis ꝯplexionū ſanarū:circa qđ capitulū nota ꝙ
mēbra de qbus hic intendit ſunt renes ſplen iteſtina, veſica
ꝛ ſilia interiora ꝟtuteꝫ inatā ꝛ influētē habētia.℄ Nota 2°
ꝙ per iuuātia ꝛ nocētia poſſum⁹ h̄ mō iudicare. verbi gr̄a.
ſi video ſor.cū potat aquam fridam faciliter cadere i colicā
aut cū aqua frida balneať cadere in ipotentiam retentioniſ
vrine: ꝛ ſic de ſilibus ꝛ ꝯtrarijs tūc argueret.ſor.habere ite
ſtina frigida ꝛ veſicā frigidā.qꝛ a frigido faciliter leduntur
Ex opationib⁹ aūt nāliū virtutū vt cū video ſor. lubrici ven
tris ꝛ iō debilis virtutis retentiue iudico inteſtina eē hūida
ꝛ ſic de alijs ꝓportionabiliter.℄ Nota tertio iſta iudicia eē
arbitratiua nō neceſſaria.naꝫ ſupra habitū eſt ꝙ mēbrū fa/
cile lediť a frido qn̄qꝫ nō qꝛ fridū:ſed qꝛ raꝝ ꝛ ita de calido
item qꝛ oīs imoderata diſcraſia deijcit actū ꝓprie ꝟtutis.iō
qn̄qꝫ ex ſiccitate nimia debilitatur retētio.ꝛ caliditate digō. ꝛ
ideo etiā ſignificatio modi ſcđi eſt coniecturatiua nō certa.
℄ Et ꝑꝑ h̄ dicit Gal.nō leuiter poſſe ex his ſignis cognoſci
ꝯplōnē talis mēbri ſupple certe.reliq̄ hic dicta ſunt intelle/
cta ſi ſciueris ꝙ potētie nāles quaꝝ opatiōes vult eſſe ſigna
ſunt attractiua retētiua digeſtiua ꝛ expulſiua: q̄ qūo ſint in
vnoqꝫ mēbro.ꝛ qūo q̄litates ꝑmie eis deſuiāt.vide ꝑ⁹ ꝑmi
doctrina 6ª.caplō de ꝟtutib⁹ miniſtrantib⁹. XIIII.

Que ꝟo propter magnitudinē aut plaſ
mationem aut numeꝝ aut pōnē labun
tur:ita ſe hn̄t. Queciiqꝫ igiť cadūt ſub
ſenſu cognoſci facilia ſunt. Eoruꝫ ꝟo
que non cadūt ſub ſenſu: hec qdem difficilia ſū t

ad cognoscendum: hec vero ignota sunt.

Lauré. ¶ Partes que magnitudine aut figmẽto aut nu mero: aut positione sunt impedite: quecũq; sub iacent sensibus cognosci facile possunt. Quecũ q; vero non subiacent sensibus aut difficulter co gnosci aut nullo pacto possunt.

Leoni. ¶ Circa magnitudinẽ vero vel formationez: vel numerũ: vel situm: q̃cũq; q̃dẽ sensibus subijciũ tur errata: cognitu facillima sunt: que autem sen su percipi nequeant: quedam cognitionem ha bent difficilem: quedam vero facilem.

¶ In ista pte supra diuisa. Gal. ponit signa corporuz lapsoruz ab optime sano in cõpositiõali natura. Diuidit̃ aũt hec pars in duas: quoniaz ꝓposito modo generali facilitatis ꝛ diffi cultatis in possibilitate cognitiõis horum lapsuũ. per exem pla declarat in pte 2ª quod dixerat. ibi 2ª. (Capitis.) ¶ Dicit primo q̃tuor. pmũ est q̃ illa mẽbra q̃ sunt lapsa propter ma gnitudinem aut numerũ aut sitũ intelligẽdo per sitũ locum ꝛ societatẽ aut plasma quo ad cognosci faciliter vel difficul ter se habẽt hoc mõ q̃ statiz dicet̃. ¶ Dicit 2º q̃ quecũq; mẽ bra sunt exteriora ꝛ cadẽtia sub sensu faciliter cognoscunt̃. quo ad lapsum in dictis naturis. ¶ Dicit 3º q̃ eoꝝ que sub sensu nõ cadunt quedã sunt que difficulter cognoscunt̃ quo ad hũc lapsum: sꝫ tñ sunt cognoscibilia. ¶ Dic̃ 4º q̃ aliqua sunt que cognosci a nobis distincte quo ad hunc modũ la psus non possunt. ¶ Circa pmũ dcm̃ nota in illis q̃tuor ge neribus dictis cõtineri dẽm nãm cõpõnalem. que aũt sit illa ꝛ q̃bus mẽbris magis ꝓpria. ꝛ quomõ simplicibus inq̃tũ sunt organicoꝝ ptes cõueniunt. dcm̃ est supius in pmo. reliq̃ aũt tria dcã statiz manifestabunt̃ exemplariter. XV.

Apitis igit̃ magnitudo ꝛ figura: ꝛ cuz eo cerebri manifesta est: vt prius dictuz est. Scdm̃ hoc ꝟo ꝛ thoracis. Ita ꝟo ꝛ quecũq; labuntur ſm homo platas: aut humeros: aut brachia: aut cubitos aut sum mas man⁹: aut hyschion: aut suras: aut pedes: non est difficile cognoscere: siue ſm plasmatio nem lapsum sit aliquid taliũ: siue scdm̃ magni tudinẽ: siue ſm numerum: aut ordinationẽ cõ ponentium ea. Manifeste vero ꝛ operationuz in vnoquoq; sunt lesiones.

Lauré. ¶ Capitis igitur magnitdo ac figura simul cum cerebro perspicua est. vt antea docuim⁹ atq; ẽt fi gura: magnitudoq; thoracis simili mõ scapule: humeri: brachia: cubitus: summe manus: coxe femora: tibie pedes vtrum sint figmẽto: nume ro: magnitudine an positione simpliciuz impe dita: cognitu nequaq; difficile est. Item lesiões operationuz: in vnoquoq; perspicue sunt.

Leoni. ¶ Capitis igitur magnitudo: ac figura: ꝛ cerebri simul: in propatulo sunt: ꝛ de his antea diximꝰ sic ꝛ q̃ thoracis sunt ꝛ q̃cunq; ad scapulas: ꝛ hu meros: vel brachia: vel cubitos: vel extremas man⁹: vel coxas: vel femora: vel tibias: vel pedes attinẽt: nõ est difficile agnoscere: siue ſm forma tionẽ: siue ſm magnitudinẽ: ex his aliq̃d non re cte se hẽat siue ſꝫ nũeꝝ vel ptiũ: ex q̃b⁹ cõstãt cõpo siturã: singlaꝝ ẽt opõnis detrimẽta facile patẽt.

¶ In ista pte sigillatim manifestat dicta tria. ꝛ diuidit̃ i tres. primo. n. declarat quomõ mẽbra sensui manifesta facilr̃ co gnoscunt̃. secundo quomodo cognosci non possunt. 3º ponit quorũdã occultoꝝ mẽbroꝝ exẽplũ. q̃ cognosci q̃ ad hos la psus pñt sed cũ difficultate. ibi 2ª (Ea ꝟo.) ibi 3ª. (Ventrẽ.) ¶ Dicit primo q̃ clarũ est mẽbra q̃ sub sensu cadunt facilr̃ in suo lapsu cõpositionali cognosci. sicut ꝟbi gr̃a caput. ꝛ ce rebrũ per ipsum quo ad figurã. ꝛ alia dicta manifestissime cognoscunt̃. ꝛ ita magnitudo toracis. i. pectoris ꝛ lapsus isti ſꝫ homoplateos. i. spatulas. ꝛ hũeros ꝛ brachia ꝛ sum mas manus. i. manus paruas q̃ sunt in sũmo seu i extremo magne man⁹. nã manus q̃nq; dr̃ de toto ab assella icipiẽdo q̃nq; de pte extrema ex digitis pectie ꝛ rasceta cõposita: ꝛ ita sumit̃ hic. ꝛ ita silr̃ yschion. i. anchas aut suras. i. coxas aut pedes. i. paruos incipiẽtes a clauicula. hec oĩa nõ est diffici le cognoscere. siue sint lapsa ab optime sano ſm magnitudi nẽ. siue ſꝫ plasma: siue ſm sitũ: siue ſꝫ numerũ. ꝛ hẽ p se no tũ. ꝛ cã est. q: iste dispõnes sunt sensibiles. ¶ Nõ tñ cerebꝝ nõ nisi mediante capite nobis obici in sano. sꝫ q: quasi semp q̃tificatur. ſm q̃titatem capitis ꝛ figurat̃ eius figura. ideo inter manifesta numeratur. XVI.

Ea vero que intra corpus sunt non oĩa sunt cognosci possibilia.

¶ Ad partes corporis interioris co gnosci non omnes possunt. Lauré.

¶ Que aũt intra corpus sunt nõ oĩa pñt agnosci. Leoni.

¶ Declarat que sunt ĩpossibilia cognosci sano exñte hoie di cens q̃ quedaz intrinseca corpi stãte sano hoie cognosci quo ad hunc lapsuz nõ possunt: sicut verbi gratia renes pori vri tides. rete mirabile ꝛ multa similia. XVII.

Entrẽ siquidẽ cuiusdã ita puũ ꝛ rotun dũ ꝛ ꝓpesum iuxta hypocũdrium vi di: vt manifeste appareret ſm circũspe ctionẽ ꝓpriam: ꝛ videntibus ꝛ tangẽ tibus. Similiter vidi ꝛ vesicã cuiusdaz extra po sitam ꝛ paruam: ita vt si aliquando tardaret ad egestionem vrinaꝝ tumor circunscriptus appa reret manifeste: non tamẽ alioꝝ que intrinsecus sunt manifestaz dedit mihi cognitionem aliq̃ñ. Tentare tamẽ oportet cognoscere vt possibile est per virtutẽ ꝛ vitium eorũ. Et si non ſm disci plinã certã: sed ſm cõiecturã quãdã artificialem.

Lauré. ¶ Vidi. n. vẽtriculũ cuiusdã ita puũ rotundum ac ꝓpensum in ilia: vt ꝓpria circũscriptio perspi cue apperet spectãti ꝛ attrectanti. Nec secus vi di vesicam ita positã: vt si q̃ñ vrine secretio cũcta retur moles circũscripta ꝑspicue apperet. Nul la alia pars interior ꝑspicuam aliq̃ñ mihi ꝓbuit cognitionem: sed eniti virtutez cognoscere ꝑut fieri potest: ac vitium earuz q̃q̃ non firma sciẽ tia sed artifici coniectura conueniet.

Leon. ¶ Cuiusdã. n. ventriculũ adeo puũ: ac rotũdum ac pnuz ſm ilia sitũ hñtem inspexi: vt manifeste ex circũscriptione ꝓpria: ꝛ vidẽtibus: ꝛ tangẽti bus apperet. Sic ꝛ cuiusdã vesicã cõtingit intue

ri:ita expositā:ac puā: vt si qñ vrinā tardius ex-cerneret: tumor qdam circūscriptus manifeste cerneret: non tñ aliud ex iterioribus gcq̄ mihi vnq̄ manifestū pbuit indiciū. Tētare aūt oz q̄ marie fieri pt vtutē ipsoꝝ:ac vitiū: ꝛ si non certissima scīa artificiosa saltē ɔiectura ɔprehēdere.

¶ Docet quomō quedā mēbra intrīseca quo ad istos lapsus cognosci.sed cū difficultate possunt.ꝛ qꝛ aliqua istoꝝ notificant eo ꝙ eoꝝ q̄titas ꝛ situs ꝛ figura est fantasiabilis ex suprapositis.q̄dam v̄o eo ꝙ ex vitio vel pfectiōe opationū ɔpōsiū deseruiēs est bene cōiecturabilis. Ideo primo ponit duo exēpla mēbroꝝ q̄ primo mō dicto cognoscunt.2° duo alia mēbroꝝ que p cōiecturā ab opationibus lapsa esse indicant.ibi 2°. (Velut si.) Prima in duas.primo ponit dicta exēpla.2° narrat alia mēbra non sibi fuisse sensu manifesta. ꝛ docet mēbrū in illis cōiecturādi lapsum.ibi 2°. (Nō tamē alioꝝ.) ¶ De prima dic duo. pmū est ꝙ vidit ventrē cuiusdam ita paruū rotundū ꝛ ppensū iuxta hypocūdriū.i.pēdentē iuxta costas mēdosas que dicunt hypocūdria ꝙ cū paulo amplius comedisset tumor circumscriptus sibi ex siphac.ꝛ visu ꝛ tactu discerni posset. ¶ Ex isto ḡ fantasiabilis erat huius stōi triplex lapsus. primus in q̄titate:qꝛ erat paruus.scdͦs in figura:qꝛ erat rotundus.ꝛ oz eē oblongus. tertius in situ:qꝛ iste stomacus erat nimis sursū versus dyafragma. ¶ Scdͦm dcm̄ ē.ꝙ vidit quēdā habētē vesicā paruā ꝛ expositā.i.extra positā ita vt qñ abstineret a mictu videret tumor circa pecten circumscriptus ei ꝛ ista duo habuerunt lapsus fantasiabiles faciliter ex supra positis.ꝛ cā ē qꝛ siphac ꝛ totum mirach:cum sit molle ab interioribus cum tument propellit extra sic pannus ꝛc̄.

¶ Non tamē alioꝝ. Facit qd̄ dcm̄ ē dicēs ꝙ de alijs mēbris occultis nullam sibi dedit manifestā cognitionē.s.per sensum.subdit ēt ꝙ tamē tentandū est p virtutē ꝛ viciū operationū.ꝛ si nō ꝫm disciplinā certā.saltē ꝫm cōiecturā artifi-

A cialē cognoscere illa. ¶ Ubi nō. ꝙ q̄nq̄ possumus ēt alioꝝ mēbrorum lapsus cognoscere precipue preter nām vt apostema epatis ꝛ splenis per tactum sub hypocundrijs. Sed Gal.hic loquit tm̄ de nālī:ꝛ qm̄ in alijs membris non vidit. hoc modo perceptabile. XVIII.

Elut si ita accidat epati. Vidi quosdā iam ꝛ multos graciles qdem venas habentes: sine colore:laudabili vero vniuersū corpus. ꝛ si paulo amplius cibi sūmulerit: ꝛ magis si sint īflātia ꝛ spissa ꝛ glutinosa:hos quidem velut quodam pondere imposito ꝛ suspenso ꝫm dextrum hypocundrium sentiētes in profundo: hos v̄o cū extēsione quadā dolentes.in his ergo conueniens est paruū esse epar:ꝛ angustum in suis exitibus.

Laurē. ¶ Agam⁹ de iecore gratia exempli. ¶ Vidi nō paucos iam habere venas angustiores ac totuz corpus decolor: qui si pauloplus accepissent cibi potissimum inflantis crassi ꝛ glotinosi quasi pondus positum:ac pendens circa dextrum ilium in profundo sentiebant aut tristez extensionem. In his igitur par est: vt iecur paruum:angustumq̄ meatibus habeatur.

Leonī. ¶ Veluti (exempli gratia) in epate. ¶ Vidi enī aliquos:ꝛ quidem q̄plus quibus vene erant anguste:ꝛ totuz corpus colore priuatum:ꝙ si plusculum cibi assumpsissent qui presertim flatibus excitādis aptus esset:ꝛ crassius: ac tenax: nōnulli quidem veluti pōdus quoddā insidēs:atq̄ suspensus in profundo dextre iliorum partis sentiebant: nonnulli vero quādam cum dolore tentionē. In his quidem verisimile est epar esse paruum atq̄ angustos meatus habere.

¶ Hic ponit exēpla mēbroꝝ q̄ ex opationū lesiōe cognoscuntur labi ꝛ diuidit in duas.primo facit hoc. 2° infert q̄dam. ibi 2°. (Ex quibus) prima in duas:sicut duo sunt talia membra q̄ narrat.ibi 2°. (Alterum vero.) Dicit primo ꝙ querenda est ɔiectura artificialis ꝛc̄.velut si cōtingat in aliquo homine ita vt vidit iā i multis q hn̄t graciles venas i toto corpore ꝛ habēt vniuersum corp⁹ sine colore.ꝛ cū hoc si paulo amplius cōederint p̄cipue res glutinosas ꝛ inflatiuas sētiebāt isti.s.q glutinosa ꝛ multa cōederāt i velut q̄dā pōdus eēt eis suspēsum v̄sus dextrū hypocūdriū in pfundo corpis qꝛ dolorē hēbāt grauatiuū. ¶ Alij v̄o.s.vētosa comedētes erāt dolētes in dextro hypocūdrio cū q̄dā extensione.ita ꝙ extēsiuū dolorē patiebant.in istis ḡ h mō patientib⁹ ꝛ tales corpis dispōnē hn̄tib⁹ ɔueniēs est iudicare eē paruū epar ꝛ angustū in suis meatib⁹ vel venis. ¶ Et rō est.qꝛ ex q̄ corp⁹ est discoloratū significat modicū sanguinē gn̄ari. ꝛ qꝛ vene sūt aut anguste ꝛ dtta pporcionant suo pn°. v̄isile ē epar eē paruū.cū v̄o addit ꝙ grauat aut extendit facile.maxie potest haberi credulitas ꝙ sit propterea ꝙ modici cibi est capax:ꝛ iō est puum.ꝛ in suis meatibus angustū. XIX.

Lterum aūt vidi flegmaticū totuz ꝫm habitudinem vomentez v̄o quotidie cho.ci.agnoui.ergo oportere me egestiones ei⁹ videre: ꝛ minime habuerūt fellis. Cognoui ergo ex hoc signo felleū hūorez emittentē porū nō paruā ei⁹ partē in pileron vētris trāsmittere: vt in qbusdā apparet aialibus.

Laurē. ¶ Vidi preterea aliū pituitosum qdē tota habitudine vomere singulis dieb⁹ croceā bilem. Noui igit oportere scrutari excrementa ipsi⁹:ac paruz bilis hēbant. Existimaui igit meatū emittētem hūorē felleū nō paruā sui partez ad hostiolum vētriculi qd̄ piloꝝ noiant: trāsmittere: quēadmodum in quibusdam accidit animalibus.

Leonī. ¶ Alteꝝ vidi cui⁹ toi⁹ hitus pituitā pre se ferebat quotidie tñ bilem ruffam euomebat. Cēsui igit inspiciēda alui excremēta:in quib⁹ minimū bilis appebat. Quare ɔiectura q̄dam cōprehēdi euz meatū qui biliosum egurgitat humorē nō minimaz eiusdē ptē ad imū vētriculi locum quē greci Pyloron.i. hostiariuz vocant: effundere: vt in quibusdam apparet animalibus.

¶ Ponit 2ᵐ exēᵐ di.ꝙ vidit hoiem ꝫ totā hitudinē flaticum. ꝛ iō nō cali epis ꝛ cordis cū ab istis duobus mēbris maxie toti⁹ hitudo dependeat.ꝛ iste quotidie vomebat calaz pallidā.i.citrinā.cū ḡ h q̄dāmō videret ɔuari ɔsideraui ꝙ in hoib⁹ expellit colā citria cū fecib⁹ i ꝛ iō poss; si illa expulsio deficeret ēt in flatico regurgitare ad stōz.ꝛ iō voluit videre egōnes.ꝛ qꝛ illas vidit cum paucissima colā vel dio sine ea.

qꝛ erant albe. aut ẜ colorẽ assũptoꝝ. idõ indicauit poꝝ emit tẽtẽ felleũ hũorẽ. i. colãꝫ q. s. porꝰ oriẽ a kisti fellis nõ puaꝫ ptẽ cole trãsmittẽ i pillerõ vẽtris. i. i fundũ stõi. vt appet ex anothõia accidẽ in q̃busdã aialibꝰ. s. accipitribꝰ q stercora alba hec cã egerũt ꝛ stõs calos hñt. ista ḡ piectura merito hꝫ cũ tali statẽ hitudie: vt pscribiẽ. non possit ex nimia cole
A gnõne talis vomirꝰ accidẽ. ℂ Nõ igr ẜ ꝙ cola q̃ ad kisti fellẽ mittiẽ. hora opõrtũa trãsmittiẽ ad itestia vt vtꝰ expulsiua sui acuitate stimlẽ ꝛ ad stata abstergẽda. ꝛ idõ ẽ q̃dã via q̃ oriẽ a kisti fellis ꝛ vadit ad itestinũ duodenũ qd̃ ẽ supmũ oiuꝫ itestiorꝫ vt illuc ista cola õferaẽ: ꝛ vocaẽ iste porꝰ emittẽs colerã. Iste at i mltis hoibꝰ ineniẽ ramificatꝰ ꝛ p vna magna vadit ad itestinũ ocm̃. altera pua valde: ꝛ q̃ i multꝫ ẽ isẽsibilis vadit ad fundũ stõi. nã qñ multa cola ad stõm mitteret sui horribilitate incitat vomitũ ꝛ corrũpit digõnẽ. qñq; aũt ex lapsu pringit eꝫ latũ eẽ illũ q ad stõm. illũ vo q ad intestina strictũ eẽ: ꝛ ita in isto hoie ẽ imaginãdũ eẽ. hec aũt cola lõ palida erat. qꝛ corpe statico existe: nõ ita ve citrinitaꝫ fuit sicut in tẽpato. sed q̃dã mixtiõe statis discolorata. XX.

Ex quibꝰ manifestũ ẽ ꝙ in remotis a sensibꝰ valde pficit ad cognitionẽ ex anathomijs apparentiũ mẽbrorũ notitia ꝛ opationũ ꝛ vtilitatum inuentio. Quicunq; igitur cognitor vult sicut dictum est nunc lapsorum corpoꝝ in anathomijs ei exercenduꝫ est ꝛ opationũ ꝛ vtilitatũ inuẽtionibꝰ. Scriptum est autẽ de oibꝰ his separatim in alijs negocijs de quibus in fine totiꝰ oõnis dicẽ grã cognoscẽdi amantes discere: singuli quoq; desiderant sci re ex quo maxime negocio eligere oportet.

Laurẽ. ℂ Ex quibꝰ pspicuũ est vt in his q̃ sensu cognosci non queunt cognitio dissectionis operationum ꝛ vsus partiũ admodum pducat. Si cui ergo libet vt ẽ dcm̃ cognoscere ipedita corpa dissecãdi exerceat artẽ ꝛ opões: vsusq; ptiũ cognoscat. Sed de vtrisq; seorsum dicato volumine docuimus: de qbus in fine libri dicẽ: vt artis studiosi scire valeant: ex quo nam libro talia precepta colligere conueniat.

Leoni. ℂ Ex quibꝰ id pstat: ꝙ pm̃ ad eoꝝ q̃ latẽt sensuꝫ pfert cognitionẽ: ea q̃ ex sectiõis ispectiõe hꝫ pitia: ꝛ opõnũ: atq; vtilitatũ inuẽtio. Quicũq; igiẽ facultatem dignoscendi huiusmodi corpa que ita lapsa sunt consequi cupit: opꝫ ipm in sectionibus: ac in opationũ: atq; vtilitatũ inuentionibus exercitari. Scripsimꝰ vo de oibꝰ seorsum in tra-
a ctatibꝰ alijs: de qbꝰ in fine libri oio pposuimꝰ facere mẽtionẽ: vt discẽdi cupidi itelligãt q̃cũq; discẽ optauerit ex q̃ nã possint hauriẽ tractatu. XX.

Sed de his sufficienter dictum est.

Laurẽ. ℂ Se de his satis.

Leoni. ℂ Sed tamen de hisce satis.

ℂ Infert ẜ q̃dã pmũ ꝙ i cogñscẽdis passiõibus mẽbroꝝ remotoꝝ a sensibꝰ valde pficit cognitio mẽbrorũ. q̃ sũt apparẽtia ꝛ manifesta in anothomia. ꝛ non solũ mẽbroꝝ: sed operũ ꝛ iuuamẽtoꝝ illoꝝ. Infert 2°. ꝙ q vult esse cognitor lapsoꝝ corpoꝝ. i. mẽbroꝝ deficientiũ a sanitate. q̃ nõ sunt sensui manifesta oꝫ se exercere in pd icta cognitione anothomie ꝛ iuuamentoꝝ ꝛ opõnũ mẽbroꝝ. ℂ Dicit 3°. ꝙ ipe scripsit sigillati de oibꝰ istis in alijs libris de qbꝰ libris in fine istiꝰ libri regni faciet mẽtionẽ. vt amãtes discere sciãt ex quo libro possint eligere illud qd̃ q̃rũt. ℂ Dicit 4° ꝙ hec dcã pp breuitatẽ nũc sufficiãt de cognitiõne istoꝝ corporum lapsoꝝ in ppõne. ꝛ hec tota p̃s ẽ clara: ꝛ tu pp has suasiões vide bñ ꝛ diligenter libros anothomie. ꝛ de vtilitate particularum. ꝛ de iuuamẽtis mẽbrorum. XXII.

Quecunq; vo in presenti egra sunt corpora cognoscere opꝫ. Sed hec qdem sensibus subiacẽtia in mutatione eorũ cognoscunẽ que ẜm naturam eis insũt in magnitudie ꝛ colore ꝛ figura ꝛ numero ꝛ positione ꝛ duritie ꝛ mollitie ꝛ caliditate ꝛ frigiditate differentia.

ℂ At quecũq; corpa nunc egrotabilia sunt. i. quecunq; egrotãt cognosci opꝫ si sensibus subiacẽt mutatione nãliũ affectionuꝫ: veluti coloris: figure nũeri: põnis mollitiei: duritiei ca. friditatis. Laurẽ.

ℂ Quecũq; vo vt nũc insalubria sunt hoc est que iam egritudinẽ patiunẽ: dignoscere: ꝛ hoc ipsa opꝫ. Que quidẽ subijciunẽ sensui ex eoꝝ q ipsis insunt ẜm nãm pmutatione: in magnitudine colore: figura: ꝛ numero: ꝛ situ: ꝛ ea que est ẜm durinem: ꝛ mollinẽ: ꝛ friditatem: ꝛ ca. dĩa. Leoni.

ℂ Positis signis corpis tpati ꝛ paꝝ lapsi. ꝛ egri simplr. p q̃ dãẽ itelligi sig̃ neutriꝰ simplr i hac pte. Ga. põit sig̃ corpoꝝ egroꝝ nũc ꝛ neutroꝝ nũc. ꝛ sic diuidiẽ p istõ lo duas. p ponit sig̃ egri nũc. 2° neutroꝝ nũc: ꝛ icipit ibi 2ª (Ea vo q̃ sũt egrotatiuoꝝ.) pᵃ i duas. nã p põnit q̃dã gñales mões cognoscẽdi egriⁿᵉˢ. 2° spãlr. ibi 2ª (Scdꝫ vo pte) pᵃ i duas. p põit mões generales l cognoscẽdo egriⁿᵉˢ mẽbroꝝ q̃ sũt sẽsui manifesta. scdo eoꝝ q̃ sũt occulta. ibi 2ª. (Nõ appentia.) Dic p. ꝙ egra corpa q̃ dñr egra i pñti ex eo ꝙ hñt egriⁿᵉᵐ pter nãꝫ q̃ vocaẽ egriᵗᵉ nũc: opꝫ ꝙ cognoscãẽ ex signis. s. i ista pte libris dicẽdis. ℂ Dic 2°. ꝙ mẽᵃ egra subiacẽtia sẽsibꝰ cognoscunẽ pp mutaᵗᵒᵉᵐ dispõᵐ q̃ sibi isũt ẜ nãꝫ a pueñẽti ꝛ nãli mõ ad dispõnẽ icõueniẽtẽ aut i magniᵗᵉ aut i colore aut i nũo aut siᵘ aut i põne aut l colore duriᵗᵉ ꝛ mollicie ꝛ calidiᵗᵉ ꝛ frigiᵗᵉ dĩa ab eo. s. qd̃ sibi pueñit ẜ nãꝫ. ita ꝙ ex tali mutatiõe p q̃ꝫ cognoscunẽ eẽ dĩa ab eo ꝙ sibi pueñit ẜ ppaꝫ nãꝫ cognoscunẽ eẽ egra. B
ℂ Ubi p itellũ supponaẽ illõ qd̃ dcm̃ ẽ libᵒ p. de dĩa inter egriᵗᵉᵐ vt nũc. ꝛ egritudinẽ simplr. ꝛ ꝙ ẽ ista dĩa: qꝛ egritudᵒ vt nũc ẽ dispõ pter nãm p se imediate ꝛ sensibilr ledẽs opões reᵘ taliũ opõnũ tali corpi cui ipsa ẽ egritudo debitaruꝫ. C
ℂ Nõ 2° ꝙ pter lꝫ signa ẜ enũerata a Ga. Etiã ex lesiõe opationũ possumꝰ exterioꝝ mẽbroꝝ egritudies cognoscere: sed illas tacuit dãs itelligere p ea q̃ iferiꝰ dñr. nã q̃cũq; mõ cognosci põt egritudo occulti mẽⁱ. põt sili mõ cognosci egritudo mẽbri manifesti. ẜ nõ eꝫ. ẜ ḡ posuit solũ illa signa q̃ ita iueniunẽ i mẽbro mãifesto sensui: ꝙ nõ i occulto. ℂ Nõ 3° ꝙ istoꝝ signoꝝ q̃dã sunt a subalter ihereñtibꝰ: sic q̃ꝫtitas friditas ꝛ colitas situs numerus ꝛ figura: quedam sunt a casibꝰ vt color ꝛ duricies ꝛ mollicies. XXIII.

Non apparentia vero ꝛ vniuersalr quidem discere fit lesionibus opationum aut egõnibus aut doloribꝰ aut tumoribus preternaturam: aut a quibusdam horum: aut omnibus.

Laure. ¶ Et vt in totum dicat lesione operationũ aut excretione humorum aut dolore aut tumore preter naturã: aut omnibus his aut quibusdam.

Leoni. ¶ Que aũt visum effugiunt: vt summati dicã: ex opationũ lesionib⁹: aut his que excernũtur: aut doloribus aut tumoribus preter naturam: aut horum quibusdam: vel omnibus.

¶ Nũc ponit signa in gñali qb⁹ cognoscunt mẽbra egra. sensui nõ apparẽtia. dicẽs ꝙ talia vĩr cognoscunt aliq̃ istorum q̃tuor modoꝝ. s. aut lesiõib⁹ opõnuz: aut egõnib⁹. i. supfluis excrũib⁹ a quocunqȝ fuerint mẽbro aut doloribus: aut tumorib⁹ ꝑter naturam aut quibusdam horum concurrentibus aut omnibus. ¶ Ubi nota primo ꝙ signoꝝ quedam
D sumunt a subaliter iherẽtib⁹. q̃dã a casib⁹. q̃dã ab opatiõibus mõ mẽbroꝝ q̃ sũt occulta sensui subalr iherẽtia nõ sũt nobis cognita nisi p opatiões ⁊ casus. ⁊ iõ signa egritudinũ istaꝝ sumunt a casib⁹ ⁊ opationib⁹. ⁊ q: sola opatio lesa ẽ. significationũ morbi inter opõnes: iõ oĩa signa morboꝝ in mẽbris occultis. sumũt aũt a lesiõe opõnũ aut a casib⁹. ⁊ h̃ duo gña dedit Ga. itelligi p dolorẽ ⁊ lesionẽ opõnuz. dando h̃m p egõnes. ⁊ p tumores dãdo 2ᵐ intelligi. ¶ Ex quo isero ꝙ non fuit mens Ga. solũ istis q̃tuor modis posse cognosci egritudinẽ mẽbroꝝ interioꝝ. nã p colorẽ. p sonũ p odorem. docet Aui. cognoscere mẽbroꝝ iterioꝝ egritudies. vt appet
E scda pmi. Ex Aui. ⁊ plures i 3°. Sȝ voluit Ga. oĩa illa p ista q̃tuor dare itelligere. ¶ Nõ 3° ꝙ duplr possum⁹ dicere opatoinẽ eẽ lesaȝ. vno° in respcũ tẽpari ⁊ talis lesio nõ est signũ egritudis: nũc sȝ simlr. ⁊ de hoc nõ loquit Gal. hic. alr dicit opatio lesa respcũ ꝑprie opatiõis debite illi cui⁹ est. ⁊ h̃ mõ sumit hic. ⁊ significat morbũ. sic effect⁹ cãm. nã oĩs morb⁹ est p se ⁊ imediata cã lesiõis opõnis p egõnes aũt hic vĩr intelligẽde sũt nõ tm̃ seceʹs sed oĩs supfluitatis aut hũoris expulsiõe q̃ cũ fuerint ꝑter nãm significãt morbũ mẽbri a q̃ pellunt. vt rubea vrina ⁊ fetide feces p tũores v̄o ꝑter nãm intelligunt tũores discõueniẽtes corpi in quo apparẽt. sicut v̄bi gr̃a. si in sinistro latere in directo splenis reperiat inconueniẽs. tũc significat apa splenis nõ p tũorẽ splenis. ille eni esset signũ a subaliter inherentib⁹ ⁊ sed p tũorẽ mirach: q est casus tũoris splenis: ⁊ reducunt oĩa ista aut ad q̃litatẽ mutatã aut ad exiens mutatũ aut ad actionẽ lesaȝ q̃ sũt tria genera accñtis. a Gal. enũerata i 3° de accidẽti ⁊ mor°. ¶ Nõ vlteri⁹ p lesionẽ opõnis significari membrũ egrũ: sed q: duplicitẽr ꝯtingit mẽbrũ egrotare: aut p ꝑprietatẽ. aut p cõitatẽ. ex lesione opõnũ mẽbri cognoscim⁹ et mẽbrũ aliquo istoruȝ modoꝝ esse egrũ. ¶ Sȝ ꝙ sit mẽbrũ egrũ p ꝑprietateȝ nõ possum⁹ semper ex vni⁹ opõnis lesiõe cognoscere nisi plura alia signa coniungam⁹. v̄bi gr̃a. si abscindat vox. q: vox est opõ epiglotis: iõ ꝯueniẽter arguim⁹ ledi epigloti ⁊ eẽ egrã aut p ꝑprietatẽ aut cõitatẽ sȝ an p ꝑpetatẽ ledat ex sola vocis abscisiõe nõ cognoscim⁹: q: stat h̃ eẽ pp maliciã ⁊ defectũ in istrumẽtis anhelit⁹. plura ḡ alia ad h̃ cognoscẽdũ opȝ cõiungere. ¶ Sȝ q: Gal. hic dicit lesiõib⁹ opõnuȝ ⁊ doloribus. vt p dolorẽ intelligere aliq̃d aliud q̃ȝ lesionem opõnum.

F

Do⁹ q̃d sit ⁊ cuius v̄tutis opõ: ⁊ an do⁹ sit actio lesa: et an sit ex toto genere ꝑter nãm.

Et ideo vt hãc mãm plane intelligam⁹ opȝ videre. p° q̃ res ẽ dolor ⁊ cui⁹ v̄tutis opatio. Scdõ videbit an dolor sit actio lesa. ⁊ an sit ex toto gñe ꝑter nãȝ. Tertio videbit de cãis doloris loco suoȝ nũc duo p⁹ ꝯpleam⁹. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ quidã doctores voluerũt dolorẽ esse quãdaȝ qualitatẽ p se ꝑprie sensu tact⁹ pceptibilem. q̃ qualitas nec ẽ caliditas: nec fridita s: nec hũiditas: nec siccitas: nec grauitas: nec leuitas: nec aspitas: nec lenitas: ⁊ illa q̃litas fit ab obo tangibili cũ approximant organo tact⁹. tanq̃ȝ ꝯ̃riũ velociter valde ⁊ mãl̃r ipriméns. siue malã ꝯplonẽ iducẽdo siue soluẽdo ꝯtinuũ. ¶ Et hȝ hec positio fundamẽta. pmo ex auctoritate Aui. 6° naliuȝ. pte scda. ca. 3°. cũ expresse dic. Dolor igit ⁊ remediũ doloris sũt de sensibilib⁹ tãgibilib⁹. ¶ Et hoc sentit ꝯcillator diã. 77. cũ dicit dolorẽ eẽ passionẽ sensus sensu pceptibilẽ p se ⁊ ꝑprie. ¶ Hec positio fundat sup h̃ ꝙ forti ⁊ intẽsa sensatiõe exñte nõ est possibile qn sub rõne ꝑpria cõprehẽdat obm eiusdẽ p q̃to ẽ sensibile ꝑpriuȝ vñ forti exñte visiõe pcipit spẽs coloris aut lucis q̃ illa visione vt ⁊ forti exñte sensatiõe gustus pcipit sapor ⁊ ita de alijs: sȝ in forti dolore in quo ẽ intẽsa sensatio tact⁹ multotiẽs nullũ pcipit tãgibile nisi dolor. ḡ dolor est ꝑpriũ obm tact⁹. null⁹ .n. est q nõ possit expiri se dolere multotiẽs. cuȝ nullũ aliud obm tactus percipit ꝑter dolorẽ. ¶ H. scdõ dato opposito sequit eiusdẽ sensibilis ꝑprij plures eẽ sensatiões specie distinctas: ꝯñs falsuȝ. ⁊ pȝ ꝯña. q: si fiat scisio cũ cultello calido nõ excessiue. ⁊ pȝ ꝙ simlr ẽ sensatio caliditatis cultelli ⁊ dolor. ḡ cũ dolor nõ sit illa sensatio. nec sit qualitas tangibilis. restabit ꝙ dolor sit sensatio illius caliditatis alia p quã nõ per modũ caliditatis pcipit: sȝ per modum dolorose iprimentis ⁊c. ¶ Preterea ponat ꝙ fiat scisio cũ cultello oĩo silis ꝯplonis mẽbro icidẽdo ⁊ aer sit ẽt silis. ⁊ pȝ ꝙ fiet dolor: ⁊ sȝ nulla fiet sensatio q̃litatis cultelli cũ sint oĩno silẽs. Ergo dolor ẽ aliõ a sensatiõe q̃litatũ obi exterioris: ⁊ non nisi sensibilis q̃litas ipressa ab illa. ḡ ⁊c. ¶ Preterea cũ extendit membꝝ neruosum sit dolor in medio vbi nullũ approximat obm tangibile aliud a colore. ḡ dolor dȝ esse qualitas ibi facta. q̃ est sensibilis. ⁊ plurima alia ad hanc ptẽ possunt adduci motiua. ¶ Q, aũt dr̃ a Gal. ꝙ dolor est tristis vel ab Aui. ꝙ dolor est tristis sensatio: ⁊ ab alijs doctorib⁹. dicentib⁹ dolorẽ esse sensum aut sensationẽ cũ adiectiuo triste nõ arguit dolorem esse sensationẽ: q: doctores p sensum tristẽ intelligũt tristitiã sensibilẽ. sic ḡ nõ seqtur. ros est parua pluuia. ḡ ros est pluuia vel pruina est parua nix. ergo est nix. vel flegma est sanguis diminute decoct⁹. ḡ est sanguis. ita nõ sequit dolor est tristis sensatio. ḡ dolor ẽ sẽsatio. ¶ Et tu si ꝯsideras ista videbis Jacobũ de forliuio non plene viam cõciliatoris intellexisse. ¶ Mihi vero hec via videtur verior ⁊ sensu indicãda: nec video ꝙ possit ostendi ꝙ albedo est qualitas per se visibilis aut calor qualitas per se tãgibilis. quin simili modo probet ꝙ dolor est qualitas tactu perceptibilis.

¶ Scda positio dicit dolorẽ esse sensationẽ sensus tactus. Et hec positio. pmo hȝ auctoritatẽ Gal. in pmo iterioꝝ dicentis ꝙ dolor est sensus tristis ⁊ delitia sensus iocũdus. ⁊ Auic. scda pmi. ca° de causis doloris. cũ dicit ꝙ dolor est sensibilitas rei ꝯ̃rie ⁊c. ⁊ Gal. in 4° de acciden ⁊ morbo. ¶ Scdõ pbat rõne. q: dolor est passio ꝑpria organo tactiuo: ⁊ sȝ nulla nisi sensatio vel dispõ ꝯñs sensationem est passio organo tactiuo ꝑpria. ḡ dolor est sensatio vel sensationẽ ꝯñs. ¶ Sed cũ nõ sit ꝯñs sensationẽ cum nõ videat in organo tact⁹. alia dispõ sensui ꝑpria sensationẽ ꝯñs sequitur ꝙ dolor est sensatio. ¶ Cõfirmat. quia dolor aut est sensatio aut est sensibile. sed nõ est sensibile. cũ nõ sit sensibile ꝑpriũ nec cõe. sequit ḡ qõ est sensatio. ꝙ nõ sit sensibile cõe est clarum: q: nõ alio sensu percipit q̃ȝ tactu. ꝙ nõ sit ꝑpriũ arguit. quia tũc tactus essent plures q̃ȝ quatuor. ⁊ ꝙ non omnes q̃litates ꝑprie tangibiles reducerent ad pmas. vt pȝ intuenti. sequit
G ḡ ꝙ sit sensatio tactus nõ tamen quelibȝ: sȝ sensatio obiecti cõtrarij. subito ⁊ mãliter imprimẽtis. ¶ Q, si querit vtrum in alijs sensibus a tactu sit dolor. Dicẽdũ ꝙ hoc nomen dolor q̃nqȝ sumit ꝑprie. q̃nqȝ cõiter. cõiter accipit p oĩ sensatiõe rei per modum discõueniẽtis. ꝑprie vero solum p sensatione rei cõtrarie subito ⁊ mãliter iprimẽtis. ⁊ hoc ẽ ꝑpriuȝ tactui. Nam alij sensus: vt sic. nõ mãliter imutantur a suis obiectis. pmo ḡ modo in alijs sensib⁹ põt esse dolor ⁊ silr in interiori v̄tute. scdõ modo est solũ tactui ꝑprius. ¶ Q, si apud istam viaȝ querat q̃d sentit p dolorẽ tanq̃ȝ eius ꝑpriũ obm. dicet infra cũ q̃rem⁹ de cãis doloris. ¶ Itẽ apud hãc viã si q̃s diceret exteriores sensus sentire ꝑprias sensatiões. ꝯsiter diceret ꝙ dolor est sensu tactus perceptibilis. ¶ Illi

do q dicūt nō percipi exterioꝝ sensuū sensatiōes sensu exte/
riori:sed cōi dicūt dolorē nō eē aliquo exteriori sensu ꝑcepti
bilē:sed solū iteriori ⁊ ad hūc sensuȝ dixit hypo. scđa ꝑticu/
la aphorismoꝝ. Quicūq; dolētes aliqd sui corporis ⁊c̄.
¶ Tertia positio dic̄ dolorē nō esse sensationē:sȝ passionē ap
petit⁹ sensitiui tactū ɔ̄sntis. Pro q̄ intelligēda notādū ꝙ quē
admodū itellectiua aia est virt⁹ cognoscēdi q̄ ꝓprie vocat̄
intellect⁹:⁊ virt⁹ appetēdi q̄ vocat̄ volūtas. ita in qlȝ orga/
no cognoscitiuo est v̄tus cognoscitiua ⁊ virt⁹ appetitiua et
hoc siue iste v̄tutes sint vna res cū aia siue diuerse nō obest.
nā istaꝝ v̄tutū opatiōes vt sic abinuicē differūt. Alia enīȝ ē
opatio v̄tutis itellectiue q̄ est intelligere. ⁊ alia volūtatis q̄
est velle. cū stante eadē cognitione nō semꝑ stet idē velle. ita
in sensu alia est opatio sensus alia ē appetit⁹ sensitiui. nā ho/
ra famis cibū pingui ꝑcipit̄ a gustu cū delectatiōe. hora aūt
repletiōis eodē exnte cibo ⁊ eadē sensatōe ꝑcipit̄ cū tristitia.
⁊ abhominatione. ¶ Supponendū scđo. ꝙ sicut se hȝ dolor
intellectualis ad cognitionē intellectiuā. ita dolor sensitiuus
ad cognitionē sensitiuā. ¶ Ex istis ꝓbat̄ positio. nā sicut do
lor itellectualis ad itellectū: ita dolor sensitiu⁹ ad sēsuȝ:sȝ do
lor itellectualis ē passio itellectiui appetit⁹. s. volūtatis ⁊ di
stincta ab opōne intellectiue v̄tutis. vt pȝ in p̄io notato. et
cōiter ab oībus est ɔcessuȝ. ḡ dolor sensitiu⁹ est passio sensi/
tiui appetit⁹ distīcta sensatiōe. ¶ Et nō iuxta hāc viā ꝙ quē
admodū est appetit⁹ ɔ̄ñs extimatiue iudiciū. ita est appeti/
tus sensitiu⁹ ɔ̄ñs sensus exterioris iudiciū. ⁊ dolor ꝓprie ē
passio hui⁹ appetit⁹: q est ɔ̄ñs sensum exteriorē ⁊ est virtus
ista eadē subo cū virtute sensitiua: ⁊ ideo ꝯm hoc in eodem
precise organo est dolor. in quo est sensatio rei discōuenientis
ꝑ modū discōueniētis apprehēse. ⁊ sic in exteriori organo ta
ctus. ¶ Q; si dicat̄ hūc appetitū poni superflue. Dicit̄ ꝟ ne
gando. pȝ eni ꝙ volūtate ⁊ extimatiua precipiēte quiescere
sub cauterio. ꝓpter dolorē ⁊ appetitū in mēbro exteriori ex
istentē refrigidat multotiens mēbrū nobis inuitis: vt pȝ in
stōmijs. ⁊ idē possum⁹ iudicare ex tussi ⁊ ex remissiōe secis
multū mordicantis nobis inuitis. ¶ Et hec positio iterum
diceret dolorē nō sentiri nisi sensu cōi: quo nō solū sensatiōes
sed passiōes appetituū exteriorū sensuū cōprehendunt̄.
¶ Quarta est positio que mihi videt̄ verior ponendo dolo/
rem esse aliud a qualitate tāgibili. s. anime operationē. que
dicit dolorem esse actionem virtutis imaginatiue imperfe/
cte coextense cum tactu. ¶ Pro qua declaranda. notanduȝ
ꝙ apud Aristo. scđo de anima. textu commenti. 20. ⁊ Com
mentatorem cōmento eodē. iste virtutes sensus imaginatio
⁊ appetitus sunt in eodē subo. qđ ostēditur ibidem per diui
sionē aialium ānulosoꝝ: qꝛ in vtraq; parte diuisa quēadmo
dum apparet in cauda lacerte. remanet sensus ⁊ motus. et
dicit ibideȝ commētator ꝙ qꝛ forte aliquis posset dicere ꝙ
iste partes talium aialiū nō habēt nisi sensum ⁊ motuȝ ⁊ nō
alias. s. imaginationē ⁊ desiderium ideo hic ꝓbauit Arist.
ꝙ imaginatio ⁊ desiderium sunt in illis: qꝛ vbicunq; est sen/
sus ibi est delectatio ⁊ tristitia. aliter eniȝ nō prosequeretur
delectabile ⁊ fugeret tristabile ⁊ vbi est delectatio. cum tri/
stitia est imaginatio ⁊ desiderium. qꝛ nisi esset res imagina/
ta ⁊ desiderata in actu. ad illam rem nō esset motus. ¶ Ex
hac sniā infertur ꝙ virtus sensitiua exterior nūc suffic̄: vt sic
rem comprehēdere per modum cōuenientis vel discōueniē
tis. probatur. qꝛ si sufficeret nō oporteret illud ad qđ est mo
tus esse nisi sensatum in actu. ⁊ nō de necessitate esset imagi
natū. nam apprehēsio rei per moduȝ cōtinētis est sufficiens
ad faciendū desiderium. Si igitur illaȝ apprehensionē suf/
ficeret facere sensus exterior. cum sensu solo sine imaginatio
ne staret aliqd esse actu desideratum. cum ḡ hoc sit falsum
apud Cōmentatorem loco dicto sequitur ꝙ sensus exterior
nō iudicat de ɔueniēte ⁊ discōueniēte. ¶ Itē stāte eiusdē ob
iecti oīno simili sensatiōe aliquādo comprehēdit̄ delectabi/
liter: aliquādo tediose. ḡ alia est sensatio exterior a cōprehē
sione per modū cōueniētis vel discōuenientis. ⁊ assumptuȝ
pȝ in re pigui presentata famelico ⁊ saturo. ¶ His ḡ ita sup
positis ꝓbatur ꝙ̄ positiōis. dolor est perceptio in organo ex
teriori vt notat experientia: sȝ nō est ꝑceptio sensus. ḡ imagi
natiōis. ɔ̄ñs. qꝛ ibi nulla alia videretur cognoscitiua virt⁹
⁊ pȝ minor. qꝛ dolor est perceptio obiecti tāgibilis per modū
discōueniētis. ⁊ hoc non pertinet ad sensum exteriorē. ⁊ ꝯm
hanc viam auctoritates medicoꝝ dicentium dolorē opera
tionē vel passionē tactus itelligēde sunt ꝙ est operatio ima
ginatiue imperfecte coextense tactui nec solum in imperfe/
ctis animalib⁹ est talis imaginatio ponenda: sed ne nimiuȝ
longa fiat ꝟ materia sufficiant ista pro nunc. XXIIII.

Ecūdū do p̄tē. Scđm cerebrū quidē
egre dispōnes: aut desipiētie speb⁹: aut
sensibiliū: aut phātasiaꝝ lesionib⁹: aut
appetitū vomēdi aut egōnib⁹ ꝑ pala/
tum ⁊ aures ⁊ nares ⁊ oculos: aut ꝯm illud do/
lorum differentijs.

¶ Particulatiȝ do cerebri affectiones morbose Lauré.
cognoscunt̄ delirio sensuū: aut cogitationis aut
motuū lesione: aut excretiōe hūoꝝ ⁊ palato: na/
so: oculis. aurib⁹ aut dolore q in ipso fatiget.

¶ Particulatim aūt q̄ qdē sunt in cerebro egre Leoni.
dispōnes: aut demētie speb⁹ aut sensuū: vel ima/
ginationū lesionib⁹: aut actuū q̄ q ꝯm electioneȝ
fiūt: aut ex his q̄ excernunt̄: ꝑ palatū: vel nares:
vel aures: aut hoꝝ: q ei dolores eueniunt dr̄ijs.

¶ Positis modis generalibus significandi sup egritudines
membroꝝ nō apparentium ponit hic speciales. ⁊ primo ꝯȝ
spēm mēbroꝝ specificādo illos. scđo isequit̄ illoꝝ modorū
ponendo distinctiōes. ibi. (Ex tumoribus.) Circa primum
duo facit. primo specificat quo ad tria membra ꝑicipalia.
secundo quo ad tria habētia virtutem innataȝ ⁊ influenteȝ
ibi secūda. (Ita vero ⁊ ꝯm ventrem.) Prima in tres ꝯm nu
merum membroꝝ quoꝝ egritudinum signa ponit. ibi secū/
da. (Ea vero que ꝯm cor.) ibi tertia. (Ea vero que ꝯȝ epar)
Et causa breuitatis de testiculis nō facit mētioneȝ. ¶ Dicit
primo ꝙ per. 5. signoꝝ manerieꝝ possumus arguere in cere
bro esse egritudinem. vna est ex speciebus desipiētie intelli/
gendo per desipientiam corruptionē aut diminutioneȝ aut
ablationeȝ operationū extimatiue virtutis. que indicat de/
bono ⁊ malo ⁊ vtili ⁊ inutili. ⁊ elicit intētiōes nō sensatas.
⁊ ideo iste lesiōes dicūtur disipientie: quia illi⁹ virtutis vide
tur esse opatio ꝯm prudentiā que appellat̄ iproprie sapia. ⁊
iđ illius opationes cum ledunt̄ homo dicit̄ desipiciens qua
si deorsum sapiēs vel deorsuȝ a sapiēte. ¶ Alia est lesio opa
tionum imaginatiōis. ⁊ cogitatiue: ⁊ sensus cōmunis. ⁊ ista
dicitur lesio sensibilium fantasiarum. ⁊ hoc cōtingit cum qs
imaginatur presentia que non sunt: sicut accidit illi de quo
dicit Gal. ꝙ extimabat tubicines esse in camera ⁊ precipie/
bat eos expelli tanq̄ incōuenientes. In hoc enim non erat
lesa extimatiua: sed imaginatio sensus cōmunis vel cogita/
tiua. ⁊ quomodo tam loco q̄ȝ opere iste virtutes differunt.
dictum est supra. ⁊ prima ꝑmi. ⁊ pȝ ꝙ hec duo. sunt signa a
lesionibus operationum propriarum cerebro: qꝛ cerebrum
est istarum operationū organū. aut ꝯm totuȝ. vt voluit plus
q̄ȝ cōmentator. aut ꝯm varias partes. ⁊ hoc supra dictū est.
¶ Tertia manerieꝝ significādi. est ex appetitibus mouen/
di. vt cū aliquis mouet se inordinate ⁊ ex corrupto iudicio.
verbi gratia. quia membra ostēdat in publico nō ostēdēda.
⁊ sic de alijs. ⁊ ista significatio est per lesionem operationū
qꝛ eodē subiecto fit appetit⁹ ⁊ extimatio. ¶ Quarta est ꝑ

mēbris ꝓpellunt᷑ ꝛ in ꝯcauitatē vētris cadūt. ꝛ sic nō conuenienter apponunt᷑. qn̄q; vero deficit vnio vt in yposarca in qua sanguis ꝛ humores. lꝫ mali. fiunt membris appositi. ꝛ in poris in qb᷑s dꝫ fieri assimilatio ꝛ vnio. sed ꝓp sanguinis cruditateꝫ nō pōt debite vniri. qn̄q; deficit assilātio vt in morphea ꝛ albaras ꝛ alijs cutis dedecorationibus ex quibus oīb᷑ epatis egritudines indicant᷑. cū iste fuerint cōes. eo ꝙ hec ex humoꝝ malitia ꝓueniūt. q in epate generant᷑. ℭ Quintus modus est. ex mutatiōe egōnū. s. vrine ꝛ secū. nā in colore odore mō sube ꝛ ꝑmixtōe alioꝝ ꝛ plerisq; alijs modis. scd̄m ꝑmi. in libris de crisi ꝯsiderādis. significāt sup epatis egritudines siue in q̄ntitate vt in diabete siue in q̄litate vt feb. putrida. ꝛ yctericia. ℭ Sextus modus est. ꝑ pondus ꝙ sentit᷑ in regione epatis queadmodū accidit in opilationibus ꝛ apatib᷑. vt dr̄ i4ᵒ tertij. Nā ligamētales pāniculi qbus alligant᷑ diafragmati extēdunt᷑ in dictis casib᷑. tāq; ibi aliquo pōdere suspenso. ℭ Septimus modus est. ex tumorib᷑ q apparēt in epatis regiōe. ꝛ dꝫ h̄ medicū esse eruditū multotiēs q discernat iter tumores accītes in musculis mirach ꝛ apa accñs in epatis suba ꝛ modi distinguēdi sūt colligēdi. i4ᵒ tertij. tracta. 3ᵒ ca. 3ᵒ. ℭ Octauus modus est. cognoscere ex dolorib᷑. dolores aūt nō sūt in carne epatis. qꝛ ille nullū hꝫ sensū: sꝫ aut in pāniculo regēte epar cū extēdit᷑ vel vētositate vel multitudine māe ꝯtente in apate aut cū pūgit᷑ a mā mordicatiua ibi ꝯtenta. ꝛ sic de alijs modis doloris. aut grauatiuo dolore q pl'm est in ligamentali pāniculo. ℭ Nonus modus est. non tm̄ signare ꝑ ea que in regione epatis apparēt: sed ex his que apparēt ex cōpassione sicut disnia qn̄ magnitudine apatis impedit᷑ diafragma cui colligatus est epar a debita eleuatiōe pectoris. ꝛ fit difficultas anhelitus. ꝛ h̄ maxime apate in gibbo exñte ꝛ magno. vt i4ᵒ tertij. videndum est. aut tussibus. qꝛ. s. tussis accidit eadem causa. qꝛ sentit res grauans ac si presens esset pectori res aliq̄ stimulās tussi expellēda. ꝛ iō tussit. tacuit aūt vomitū ꝛ singultū ꝛ ꝓstrationē appetitus. que apa in cōcauo epatis ꝯsequunt᷑ gr̄a breuitatis. XXVII.

Ita vero ꝛ s̄m ventrē circa digōnēꝫ ꝛ orexim humide aut sicce oblatiōis: aut supfluoꝝ egestiōib᷑ peccātib᷑. Silr̄ vero ꝛ nauseis: ꝛ singultib᷑: ꝛ eructuationibus: ꝛ vomitib᷑: ꝛ ipsis coꝝ que vomunt᷑ formis: ꝛ doloribus ꝛ tumoribus: ꝛ disnijs.

Lauré. ℭ Pari mō ventriculi egritudines innotescunt cōcoctione appetitu humidi siccique: ꝛ excrementorum secreatione euariantiū. Itidem singultu: ructu: nausea: vomitu: ac spē māe reiecte ꝑ vomitū: dolore: tumore: ꝛ spirādi difficultate.

Leoni. ℭ Sic ꝛ vētriculi affectus: agnoscitur vbi in concoctione: ꝛ appetitu humidi: vel sicci alimenti: vel supfluitatū excretiōe delinquit᷑. Ita ēt ex singultibus: eructuationibus: nauseis: vomitib᷑: ꝛ ipsis coꝝ que euomunt᷑ speciebus.

ℭ Cū posuit modos gn̄ales significādi sup egritudines triū ꝑncipaliū mēbroꝝ ꝯn̄r ponit modos signn̄di sup egritudines triū mēbroꝝ h̄ñtiū virtutē inatā ꝛ influētē. Et diuidit᷑ in duas. ꝑ facit qḋ dictū est. scd̄o vniuersaliꝫat dictos modos. ibi. (Proportionalr̄) ꝑ' in tres s̄ꝫ tria mēbra. ibi scd̄a. (Et s̄m pectus.) ibi 3ᵃ. (Et s̄m tracheā.) ℭ Circa ꝑmū qḋ est: stomacus ponit. xi. modos. lꝫ plures sint: vt colligi pōt. i3ᵒ tertij. sed isti sufficiāt abbreuiāti. ℭ Primus est. ex ꝯsideratiōe coꝝ q̄ fiunt circa digōnē: qꝛ aut tarde digeritur: aut corrūpit cibū: ꝛ si corrūpit: aut in sꝫa accetosum: aut in rē fumosam aut putridā: aut ꝑuat᷑ digōne ꝛ oīs iste sūt diuersarūꝫ egritudinū signa: vt loco dicto videri dꝫ. ℭ Scd̄s modus est. ex appetitu quē vocat orexim siue sit appetitus oblationis humide q est sitis. siue sit appetitus ablatiōis sicce qui est fames. nā gn̄alr̄ in siti appetimus rē fluxibileꝫ. ꝛ ꝑ ꝯn̄s actu humidaꝫ. ꝛ in fame cōiter corpulentū masticabile. qḋ respectu potus est siccuꝫ actu. sed qūo fames sit appetitus sicci ꝛ sitis humidi satis supradiximus. ℭ Ex fame ergo ꝛ siti signāmus supra dispōnē stomaci. ꝑmo merito intēsiōis vel remissionis. scd̄o merito obiꝑ famē aut sitim quesiti vt fuit dictū supius: qꝛ cū in ꝑternāli dispōne est inclinatio maior ad frida signat᷑ egritudo cala. ꝛ sic de alijs que h̄ nō sūt specificata ꝓp breuiloquiū. ℭ Tertius modus est. ex egōnibus supfluoꝝ peccātib᷑. qꝛ ex egestiōe que fit ꝑ anuꝫ. inde enim dꝫ supfluitas prime digōnis expelli q̄ cū q̄ntitate aut qualitate mutat᷑ sepissime stomaci egritudinē signāt: precipue cū cibi in ꝓpria forma egrediunt᷑ vel nō ꝯuenienter trāsmutati. talia enim supflua cū a cibi digestiōe rescecent᷑ sup illaꝫ signat᷑ ꝛ ꝑ illā supra stomaci egritudinē. ℭ Quartus modus signāndi est ex nausea que est inclinatio stomaci ad vomendū ex intrinseca dispōne. illa eniꝫ est signātio egritudinū diuersaꝝ s̄m varias circūstātias: vt i3ᵒ tertij. videndū est. Et differūt vomitus nausea ꝛ submersio anime. ℭ Nā vomitus est motus ad expellendū aliqd corpulentū a stomaco per viā oris cū quo sociat᷑ talis expulsio. Nausea vō est dispositio stomaci ꝓpinqua ad hos motus recipiēdos: sed subuersio anime dr̄ de motu illo cui tñ nō associatur expulsio. ꝛ qn̄q; dr̄ de nausea iseparabili: ꝛ qn̄q; dr̄ de destructione appetitus. hoc vide. i3ᵒ tertij. ca. de vomitu. tractatu 5ᵒ. ℭ Quintus modus signāndi est ex singultibus. est aūt singultus motus diuersus cōpositus ex ꝯstrictiōe ꝛ extensione dilatatiua extractis in partib᷑ oris stomaci aut merī aut toto stomaco. cuius aggregatio. vel ꝯstrictio est vt fugiat a re nocēte. ꝛ preparet᷑ ad motū extensiuū fortis expulsionis rei que sentit᷑ tanq; nocēs. ꝛ hec descriptio virtualr̄ pōt colligi. i3ᵒ tertij. tractatu 5ᵒ ca. ō singultu. ꝛ pꝫ mō ꝙ singultus signāt stomaci egritudines. lꝫ nō semp. ℭ Sextus modus est ex eructuationibus ꝛ est eructuatio motus stomaci. quo vētositas ab ipso per viam oris expellit᷑ ꝛ signāt stomaci dispōnes sapore odore ꝛ frequētia sua: vt loco allegato videndum est. ℭ Septimū signū est per vomituꝫ. qḋ vero sit vomitus dictū est. ꝛ quomodo ex eo significat᷑ super stomacum est clarū. ℭ Octauum signum est ex formis. i. dispōnibus qualitatiuis. ꝛ q̄ntitatiuis. ꝛ modo ꝑmixtionis ꝛ simplicitatis coꝝ que vomunt᷑: vt qn̄q; flegma: qn̄q; colera: qn̄q; cib᷑: qn̄q; ꝑmixta. qn̄q; sanguis. ꝛ sic de alijs. quoꝝ vnūquodq; hꝫ signātionē. ℭ Nonū signū est. ex doloribus aut pungitiuis aut extēsiuis aut post cibū aut ante cibum euenientibus. ℭ Decimum signū est. ex tumoribus preter naturaꝫ in directo stomaci apparentibus qui aut in flammationeꝫ aut apostema protendunt ꝛc̄. ℭ Undecimū signum sunt difficultates anhelitus. nam cū os stomaci diafragmati alligetur apostemata ꝛ inflāmationes ꝛ dolores stomaci. anhelitum qui est diafragmatis operatio per viā cōparationis impediunt a naturali cursu. ꝛ sunt hec signa non omnia de necessitate stomaci egritudineꝫ significātia. Sed alique eorum ab aliorum membrorū egritudine possunt pendere: vt patet de se. XXVIII.

At vero q̄ s̄m pectus: ex disnijs ꝛ tussibus ꝛ doloribus. adhuc ꝛ ex coꝝ que expuuntur differētijs: oportet cognoscere in presenti egra.

ℭ Quinetiam thoracis dispositiones cognoscuntur spirationis difficultate: tussi: dolore loci: secretione. Lauré.

Leoni. ¶ Ita ⁊ thoracis agnoſcunt̄ affectus expirandi difficultatibus: tuſſibus: ⁊ dolorib⁹: qui in ipſo fiunt: ⁊ ex eorum que expuuntur differentia.

¶ Hic ponit modos ſignādi pectoris egritudines ⁊ ſūt quatuor. p̄mū eſt diſnia ⁊ anhelitus difficultas. ⁊ cā eſt. nā exiſtēte apāte in pectore: q2 dilatari ſine difficultate nō pōt. idō fit diſnia. ⁊ idō in pleureſi eſt multotiens anhelitus difficultas. ⁊ ſilr̄ cōtingit in apāte muſculoꝝ pectoris ⁊ ſpaſmo ⁊ nimia ſiccitate. ⁊ nimia caliditate loci q̄ eſt in pectore. ¶ Secundus modus eſt ex tuſſi: ⁊ eſt tuſſis motus ꝯcuſſiuus pectoris ⁊ pulmonis: vt expellat̄ res nociua aut a pulmone aut a mēbris ei cōicātib⁹: vt dr̄. io⁹ tertij. tractatu 3°. caplo primo. ⁊ cū in pectore eſt vlcus vel apā a qbus mā mala reſudando pulmonem ingredit̄ cū mouet̄ tuſſis. ⁊ idō in pleureſi in principio fit tuſſis ſicca nō cōicata pulmoni a pectore mā mala corpulenta expellibili. ⁊ qñ maturat̄ expellit̄ ſiaz cū ſputo aliqd ex mala mā. ⁊ ita accidit nō tm̄ in apāte pectoris: ſed in vlceribus partiū pectoris. ⁊ qbuſdā doloribus. ¶ Tertius modus eſt. ex doloribus nā dolor lateris pungitiuus ſignificat aut apā pleureticum aut ventoſitatē ſtimulantē ⁊ pungentez. ¶ Quartus modus cognoſcendi corporis egra actu ƀm pectus eſt ex diuerſitate forme. i. diſpōnum. tam qualitatiuorū q̄3 quātitatiuaꝝ eoꝝ que ſpuūtur. Nam ſputū ſanguineū multe q̄ātitatis ad nigredinem decliue cum dolore in latere ſignificat rupturaȝ vene in pectore. ſputum vero ſanioſum cuȝ dolore in dicto loco ſignificat vlcus: ⁊ ita de alijs ſputoruȝ differentijs. que aūt ſunt ſputi laudabilis conditiones: ⁊ que maligne in egritudinibus pectoris vide. io⁹ tertij. tractatu quarto. in ſermone vniuerſali aggregato de ſputo. XXIX.

Et ƀm tracheam arteriaȝ egritudines diſnia: ⁊ tuſſis: ⁊ ƀm locū dolor: ⁊ ſputum: ⁊ vocis leſio innoteſcunt.

Laurē. ¶ Morbi vero aſpere arterie cognoſcuntur: ſpirationis difficultate: tuſſi: ac dolore loci: ſcreatione vocis leſione.

Leoni. ¶ Sic ⁊ aſpere arterie egritudines: difficiles anhelitus: ⁊ dolor in loco: ⁊ que expuuntur: ⁊ vocis offenſiones: oſtendunt.

¶ Pōit modos ſignificationū egritudinū trachee ⁊ ſunt. 5. ſcilicet diſnia. Nam cum cāna pulmonis ſit via trāſitus aeris ad pulmonem. p3 ꝙ cōſtricta via difficultat̄ anhelitus ⁊ hec cōſtrictio aliqñ eſt in capite cāne. ſ. epigloti. aliqñ in cāna ipſa aut ꝓpter materiaȝ aut ꝓpter apā vel aliā cām. ¶ Ex tuſſi ſcdo ſignificamus ſup cānā egritudinē. naȝ mā nociua ſtimulat virtutē expulſiuā ⁊ fit tuſſis. ¶ Tertio ſignificat̄ ex dolore in loco ſignificante. aut malam cōplexionem aut ſolōnē cōtinuitatis. ¶ Quarto ſignificamus per ſputū ex mō ſue qualitatis vt rubore ſanguineo vel ſanie. ⁊ ſic de talib⁹. ¶ Quinto ſignat̄ ex leſione vocis que eſt aut rauca aut aſpera aut acuta aut grauis p̄ter nām. ⁊ iſte diſie vnde depēdeant dictū eſt ſupra: ita vt facile cōprehēdi pōt quō ⁊ quas cāne pulmonis egritudines ſignificent: lȝ maxime ſup epiglotim ſignificare habeant. XXX.

PRoportionaliter vero his ⁊ in omnibus alijs partibus: ex tumore: ⁊ dolore ⁊ leſione operationum: amplius ⁊ egeſtionū dīijs cognitiones erunt.

Laurē. ¶ Atq; in reliqs oībus qd̄ ꝓportione rn̄deat: ex tumore: dolore: leſione operationuȝ: atq; etiaȝ excretione humoꝝ indicia ducuntur.

¶ Scd̄m ħo eandē ꝓportionē. ⁊ in alijs oīb⁹ accidit ptib⁹: nā ex tumore: dolore: ⁊ opationū leſione: ⁊ excremētoꝝ dīia: ſumentur indicia. Leoni.

¶ Hic vniuerſaliſat reliqs mēbris ſub taciturnitate relictis ꝓpter breuitatē dicens. ꝙ ƀm ꝓportionē ad hec dicta poſſumus vlr̄ dicere in oībus alijs partibus corpis ꝙ earum egritudines ſignificant̄ tumoribus. doloribus. leſionibus operationū: ⁊ emiſſionibus ſupfluitatum. XXXI.

EX tumoribus quidez preternaturā: vt in flegmonibus: ⁊ ſclirofi: ⁊ inflationibus ⁊ heriſipilis inſpiciendum eſt.

¶ Tum autem preternaturam inflāmatione: duritie: tumore deſcribitur. Laurē.

¶ Excreſcētie aūt non naturales: in inflāmationibus duriſq;: ac laxis tumoribus: ⁊ heriſipilatis: ſunt explorande. Leoni.

¶ Hic illos quatuor modos gn̄ales ſupra poſitos ad cognoſcendas egritudines membroꝝ occultoꝝ ſubdiuidit̄. ⁊ diuidit̄ in duas. primo facit hoc. ſcd̄o ſe excuſat. ibi ſcd̄a. (De cetero eſt aūt.) prima in quattuor ƀȝ ꝙ quattuor ſunt genera ſubdiuidēda. ibi ſcd̄a. (Dolores.) ibi 3ª. (Nocetur aūt.) ibi 4ª. (Quocunq; vero.) ¶ In p̄ parte intendit ponere diſtinctionē tumoꝝ preter nām. ſiue apātū in quattuor ſua gn̄a. ⁊ dicit ꝙ cū volumus cognoſcere egritudinē ex tumorib⁹ preter nām faciendū eſt hoc: vt ꝑ q2 inſpiciendū eſt in flegmonibus ⁊ ſclirofi ⁊ inflationibus ⁊ heriſipilis. ſ. de quo gn̄e iſtoꝝ ſit. nā iſta q̄tuor cōprehēdūt omne genus apātū.

¶ Ubi nota p̄ ꝑ flegmonē intelligēdū eſſe apā ſanguineuȝ a dn̄io. ⁊ ꝙ qdam addūt cū pulſatione ⁊ dolore nō eſt oportunū. nā pōt flegmō eſſe in mēbro nō ſentiēte: ⁊ tūc furūculi ⁊ apāta ex mā mixta: in qbus tn̄ ſanguinis dn̄ium fuerit: oīa dr̄ flegmones. ¶ Nota 2° ꝑ ſclirofim h̄ intelligi oē apā vlr̄ a dn̄io melicū. ⁊ ſunt cōiter poſita triū modoruȝ in gn̄e. aliqd̄ enim eſt ex melā nō aduſta ꝙ abſolute dr̄ ſcliroſis cū ſiūt vehemēter cū carne mixta mā. ⁊ multotiēs fit incipiēdo. multotiēs aūt ex alijs remanet apātibus. 2ᵐ genus eſt ex eadē mā: ſed magis a ſubā mēbrī ſeparata vt nodi ⁊ ſcrofule. ⁊ 3ᵐ genus eſt ex melā aduſta ⁊ eſt cancer. ¶ Nō 3° per inflationē intelligi vlr̄ hic omne apā ſiue flaticum a dn̄io. ſiue vētoſum ſiue aquoſuȝ. ⁊ ſunt mltoꝝ modoꝝ. nā cū fla in poris carnis eſt imbibitū dr̄ vndimia. cū in folliculo ꝯtentum a carne ſeparari pōt. vocatur glandula. A quorum ħo apā eēt ſicut ramex ⁊ aquoſa ydrops. ventoſa ħo apoſtemata abſolute inflationes vocant̄. ¶ Nota 4°. per heriſipilam hic intelligi omne apā a colera rubea pendēs dn̄ante in eo. ⁊ ita eſt multoꝝ modoꝝ: ſicut formica impetigo ſerpigo ⁊ ſilia. ex his p3 cuȝ quis vult ꝑ tumores p̄ter naturam ſignificare egritudinē oȝ inſpicere in his quatuor generibus dictis. vt cognoſcat vtrū tumor ille ſit in aliquo illoꝝ. nō fecit aūt cōpoſitorum apātum expreſſam mentionem: q2 ad ſimplicia reducunt̄: ⁊ pauciſſima ſunt que non habeant vnius humoris dn̄ium: ƀm quem alicuius iſtorū quatuor generum dici poſſunt. ¶ Ultimo nō. ꝙ apāta que ſiunt per viam defluxus humoris a venis plurimum ſunt mixta: q2 in venis humores mixti continentur. Sed apāta que ſiūt ꝑ viā de fluxus ab alijs mēbris ſicut a cerebro ſelle ⁊c̄. qñq; ſunt ſimplicia quo ad humoreȝ: nō ꝙ aliqd̄ apā ſit morbus ſimplex. cum neceſſario in eo morbi plures cōiungant̄. vt hȝ videri tertia quarti. XXXII.

A

B

C

D

E

DOlores vero ƀȝ quem incumbunt locum: aut cōtinuitatis ſolutionē: aut alterationes ſubitas oſtēdunt. Soluit̄ igitur continuitas inciſione ⁊ come

stione.s.corrosione:⁊ fractura:⁊ tensione. Alteratur vero substantia caliditate frigiditate: siccitate:⁊ humiditate.

L. auré. ¶ Dolor quouis loco fatiget aut solutionem cōtinuitatis aut alteratione signat subitam: continuitas vo soluit vbi mēbrū erosum fit aut incisum aut collisum aut extēsuz substantia alterat caliditate frigiditate: humiditate:⁊ siccitate.

L. coni. ¶ Dolor aūt quēcūq obsederit locū: aut ꝯtinuitatis solutionē: aut subitā alterationez ostendit. Soluitur autē continuitas incisione: extensione fractione:⁊ tentione. Alterat vo substantia a caliditate: frigiditate: humiditate:⁊ siccitate.

¶ Hic distinguit dolores:⁊ q̄ sensatiōes distinguunt penes obiectoꝝ distinctionez. iō Gal. hic dolores h̄ mō distinguit obiectoꝝ doloris ponendo diuisionē. Si qs aūt ponat dolores esse qualitates tangibiles aut sensatiōes: sed nō cōplexionis: vt infra dicetur ex Gal. ꝯtinuaret dicendo q distinguit dolores penes distinctionē causaꝝ suaꝝ immediataꝝ. ⁊ diuidit pars ista in duas: nam ṗ ponit vnā diuisionem. 2° mēbra subdiuidit. ibi scda. (Soluit igit ⁊c̄.) ¶ Dicit ṗ q dolores vlr significant in loco in quo incūbunt. i. sentiunt solonē ꝯtinuitatis. idest separationē partiū: aut subitas alteratiōes. ⁊ p ꝯn̄s malā cōplonē fientē in mēbro dolente. ⁊ cā dicti est: q̄ ponēdo q dolor est sensatio aut cognitio. vel appetitus sensitiui passio cuiuslibet doloris obiectū immediatū est mala cōplo fiens aut solutio cōtinui. que obiecta oz esse pñtia cū tali anime opatiōe: sed ponēdo dolorez esse q̄litatē tāgibilē cā dicti est: q̄ dolor est q̄litas in esse dependēs. a mala cōplone fiēte imediate in mēbro tactiuo existe aut a solone ꝯtinuitatis. Et iō ꝯueniēter hic dubitat.

A Doloris cuiuslibet cā immediata solo ē cōtinuitatis vl' mala cōplo.

Utrum cuiuslibet doloris imediata cā sit solo ꝯtinuitatis aut mala cōplo fiēs. Ita q ⁊ mala ꝯplo possit esse p se imediata doloris cā:⁊ ēt solo cōtinuitatis:⁊ q̄ ponēdo q dolor sit qualitas tāgibilis nō est in qōne magna difficultas. supponamus nūc dolorē esse sensationē tactiuā. ¶ Et arguit q nō. Primo sic. possibile est mēbrū dolere sine solone ꝯtinuitatis vel mala cōplexiōe: vt pz in extēsione mēbri a cā primitiua. igit ⁊c̄. ¶ Cōfirmat. ois sensatio tactiua qua pcipit ꝯriū ab organo est dolorēuz dolere nō sit nisi ꝯrij ꝯuēiatē sentire: sed cōtingit esse talem qua nō pcipit mala cōplexio vel solo ꝯtinuitatis: vt pz in sensatiōe asperitatis aut grauitatis. ¶ Cōfirmat scdo. q̄ stat ꝯrium sentiri dolorose p impressionē porē spūalem cū stet p illam percipi vt ꝯriū. ergo ⁊c̄. ¶ Forte dr̄ q ad dolorē causandū nō sufficit ꝯriū sentire: sed opz ipsum sentire inquantū corrumpit cōplexionē sentiētis ⁊ ipsum ꝯriū sensatū imprimere subito ⁊ māliter. ⁊ iō in casu ꝯfirmatiōis talis ꝯrij sensatio nō est dolor. ¶ Et fundat hec rñsio sup dicto Aui. scda p mi. ca° de causis doloris absolute in fine cū dicit. Nōne vides q si qs frigus cōplexionē corrūpēs sentit. vnde cōplexionē corrūpit ⁊ fuerit sicut nō accidens ppter ipsum cōtinuitatis separatio. illud sentire an erit ꝯriū ⁊ an dolorē faciens. ¶ Cōtra. illa qualitas ꝯria que p dolorē sentit aut est illa que in organū tactus ipmit aut est illa que est in obiecto exteriori. nō pōt dici primū: q̄ illa nō est ipressa subito: sed ꝯriū exterius existēs. ¶ Itē q̄to magis in balneo calo morarer tāto intēsius caliditatē sentirem. cū intensior caliditas fiens esset impressa in organū sensitiuū ⁊ fortius ageret. cuius tñ oppo'm experimur. nec pōt dici q caliditas cū est impressa nō sentit: sed cū imprimit. cōstat enim cū sensatio sit res permanēs q est in instāti:⁊ iō nō est tūc nisi respectu impresse caliditatis. ¶ Nec etiā stabit 2m. s. q qualitas imprimēs in obiecto exteriori exñs sentit dolorose. Nā cū cōe sit oibus sensibus p spūales spēs obiecta pcipere seqt q tale obiectū percipit inquantū māliter alteratiuus: non inquātū cōplexionē corrūpens. ¶ Cōfirmat. tale obiectū remissius sentit ⁊ tanq̄ minus discōueniens cū māliter alterauit: nō obstāte q pseueret velocius q̄ prius māliter alterando. ⁊ nō obstāte q qualitas sit fiēs que impressa est. vt pz de intrāte balneū calm. ⁊ in eo pseuerāte. ꝯtinue eniz velocius calefit cū corpus minus resistat. ergo talis mālis alteratio nō est cā quare ipsum sentiat discōueniētius q̄ si ne ea:⁊ sic nō est cā: quare doleat. ¶ Scdo pncipalr arguitur sic. nullis solo ꝯtinuitatis est sensibile ppriū sensus tactus. ergo nulla talis est immediatū obm doloris:⁊ p ꝯn̄s nec imediata cā: q̄ solo ꝯtinuitatis nō vr alio mō cā immediata doloris nisi tāq̄ obm. ⁊ pma ꝯn̄a pz. q̄ cuiuslibet tactiue sensatiōis imediatū obm est sensibile ppriū nō cōe. ⁊ illud vr esse Auer. fundamētū ꝯ Aui. ⁊ Gal. ¶ Tertio sic⁹ ⁊ figure ⁊ societatis ⁊ q̄titatis pmutatio nō pcipit dolorose. ergo nec solo ꝯtinuitatis. tz ꝯn̄a. q quēadmodū vnitas ita iste regrunt ad mēbri debitā pmanentiaz. ergo si ad pcipiēdū nociuū fuit opportunū dolorose pcipere ꝯtinuitatis solonē pariter oz pcipere dolorose figure ⁊ dictoꝝ pmutatiuā. ¶ Quarto. si mala cōplexio pōt esse cā imediata doloris tanq̄ obm: sequeret q in eodē organo p vnicā approximationē ⁊ sm eādē ptē. de eodē obiecto habemus duas sensatiōes spē distinctas. ꝯn̄s est falsuz: q̄ vnū inq̄tū vnuz nō facit nisi vnū. ⁊ pz ꝯn̄a: q̄ caliditatē ⁊ frigiditatē dolorē causantes pcipimus p modū caliditatis ⁊ frididitatis. ⁊ cū h̄ ēt dolemus. ergo si dolor sit taliū qualitatuz sensatio simul erūt due sensatiōes eiusdē obiecti ⁊ spē distincte facte p vnicā applicationē. ¶ Ex quo seqt q distinctaꝝ sensationū sz spēm nō sunt specifice dr̄ia oba ppria ⁊ plura similia.

Ad oppositum est Gal. 2° interioꝝ. ca° 5 vbi dixit. Sed ego scio: q̄ dixi in h̄ libro q primitiue spēs doloris sunt duob⁹ modis. Unus est cōplonis subita mutatio:⁊ alius sepatio iūcture. Idē vult G. in libro de malitia cōplonis diuerse. cap. 4. ⁊. 12. terapē. ca° 7° ⁊ Auicē. 2° pmi. ca° de causis doloris absolute.

In ista qōne plures inuenio pōnearsz antiqores ex nostris expositorib⁹ breuius ⁊ facilius mētē Gal. declarāt q̄ moderni. ¶ Pria opi. est Bartho. de varignana quaz Mūdinus sup. 12. terapeu. magis explanat que opi. dicēdo q dolor est sensatio ponit tres ꝯ nes. ¶ Prima. solo ꝯtinuitatis pōt esse p se imediatū obm doloris: pbat ꝯ. ꝯtingit dolorē esse p quez sola ꝯtinuitatis solo p se sentit. ergo ⁊c̄. assumptū pbat. q̄ stat in solone cōtinui subito vehemētez fieri doloiez p tpe p quo nec calor nec frigus nec humiditas nec siccitas teperamentū excedētes sunt in mēbro. vt pz ad expientiā. ⁊ h̄ vult Gal. 12. terapeu. ca. de cāia sincopis. ⁊ docet expientia in mltis casib⁹. ¶ Scda ꝯ eoꝝ est ista. nō ꝯtingit solonē ꝯtinuitatis dolorose sentiri nisi ꝯcurrēte alterius tāgibilis sensatiōe. pbat. q̄ solo ꝯtinuitatis est sensibile cōe ⁊ nō sentit nisi sentiatur sensibile ppriū. ¶ Tertia ꝯ. stat sensationez cōis sensibilis esse dolorosaz sensationē sensibilis pprij p qd illud sensibile cōe sentit nō existe dolorosa. ¶ Istoz declaratio: q̄ stat alicuius rei figurā esse tediosaz ⁊ colorē delectabilē. ¶ Itē videmus q homini frigenti si pellis aliqualr calida applicet pcipit delectabilr ita q illius caliditas est delectabilis. ⁊ si leuiter fricet p faciē aut aliū corpis locū pcipit motus ille tediosus. ⁊ prurit⁹ si nō scalpat est tediosus. ⁊ cū scalpit est delectabilis. ¶ Per mlta ꝯ talia pñt iuxta hūc modū elici duo. pm q lz sensibile cōe nō pcipiat sine pprij sensibilis pceptiōe distincta aut ꝯfusa. tñ diuerse sīt sēsatiōes ⁊ pprij ⁊ cōis sensibilis cū vna sit qñq̄ dlectabilis alia tristabili existe. 2m q lz semp prius nālr pcipiat sensibile pprium q̄ cōe. nō est immediatus est doloris cā p se effectiua vel obiectiua. nez

Opinio Barth. de varignana.

in casu dato ⁊ si dolor sequat̄ cōplonis sensationē:tn̄ h̄ est
ꝑ accn̄s merito solōnis ꝯtinuitatis. ¶ Sȝ vtrū mala cōplo
diuersa possit esse ꝑ se cā obīua doloris vel nō remanet ad/
huc in du°.fm̄ ēt ꝙ in du°relinquit a. G.12.tera.ca.7°.alleg.
¶ Apud hanc tn̄ positionē est ꝓ dubiū.supposito ꝙ ꝑ distra
ctionē nō ꝑ rē icidētē soluat̄ ꝯtinuū que cōplo sentit̄.⁊ que
res est solō ꝯtinuitatis que ibi dolorose sentit̄. ¶ Et ibi sine
dubio est dicendū:ꝙ corpus inter partes solutas incidēs
vt incidens ⁊ motū est ꝙ dolorose sentitur.ad hoc agen/
te cōplōne sua.qualitcūqȝ nō multū gradualr̄ tēperamētū
excedat.aut ēt nō excedat.q̄ nō oīno fm̄ q̄ȝlibet partē par
tibus solutis similat̄.sic ergo motus rei icidētis est ille qui
sentit̄ in dolore:q tn̄ motus nisi interius ꝯtinuū sensitiuum
solueret̄ nō sentiret̄ dolorose. ¶ Scd̄o hec opinio nō decla
rat quō mala cōplo fiens est cā doloris:⁊ non mala cōplo
facta:qd̄ tn̄ dicit. A.2°primi.loco allegato.⁊.G.in libro de
malicia ꝯplonis diuerse.si qs tn̄ ꝯsiderat opio h̄ ē ꝓbabil.
Opinio ¶ Scd̄a opinio est plusq̄ȝ cōmentatoris in tegni dicentis ꝙ
Mōaci mala cōplo diuersa pōt esse imediatū obm̄ doloris:⁊ ēt so/
lutio ꝯtinuitatis:sed solō ꝯtinuitatis nō est obm̄ doloris vt
intētionalr̄ afficiēs organū:sed vt mālīter afficiēs organū
tactus q̄ȝ vt ita mālīter afficiētē pōt tactus dolorose sentire
⁊ nō ali⁹ sensus:⁊ reducit̄ ad sensibile cōe:qd̄ est numerus.
Ita tn̄ ꝙ nō nisi tactus pōt h̄ sensibile vt mālr̄ ꝑ ipsū sensus
afficit̄ sentire:⁊ iō lȝ solō ꝯtinuitatis sit cōe sensibile:q̄ nu/
merus.tn̄ hic modus sentiēdi est ꝓprius tactui. Istum aūt
vult esse intellm̄ Aui.6°nāliū.parte scd̄a.ca°de tactu. ¶ Et
siqs hāc ꝯsideret q̄ȝtū ad modū cōprehēdēdi solōnē ꝯtinui
tatis reducit̄ quodāmodo in primā.nisi ꝙ h̄°dicit motū rei
soluētis.⁊ h̄ numerꝰ partiū solutarū sentit̄.ab vtraqȝ par/
te:⁊ sicut vnitas sentit̄ priuatiōe diuisionis.ita solō ꝑuatio
ne ⁊ sepatiōe vnitatis:qd̄ dictū hȝ dubitationem.nam non
bn̄ vr̄ modus quo pars vna sentit separationē alterius:pre
sertim tāq̄ȝ cōe sensibile.cū nullius alterius partis nullum
sensibile ꝓpriū sentiat.ꝑma ergo istarū vr̄ ꝓbabilior.
Opinio ¶ Tertia opi.ꝑt colligi a ꝯciliatore.dfa.76.⁊ ꝯsistit in duo
ꝯcilia. bus.ꝑ°est ꝙ oē qd̄ dolorose sentit̄.sentit̄ ꝑ q̄ndā impropor
tionalitatē ad nāȝ organi sentiētis merito ꝯrie ⁊ mālis ⁊ su
bite mutatiōis.⁊ res q̄ est cā obīua doloris sub h̄ cōi ē tale
obm̄ q est iproportionata tactui mō dicto.istud pȝ:q̄ cuȝ
dolor sit spēs q̄dā sentiēdi.oīa sua obīa debēt in vna rōne cō
uenire q̄ nō est alia nisi iproportio. ¶ Scd̄a ꝯ est.ꝙ tā ma/
la cōplo q̄ȝ solō ꝯtinuitatis ꝑ se pōt esse imediatū obm̄ do/
loris.pȝ.q̄ vtraqȝ talis pōt esse organo mō dcō iproportio
nata.nec ē icōueniēs ꝙ sensibile vno°approximatū ꝑcipiat̄
ꝯfusē:ita ꝙ ꝑ sensum ꝓpa ⁊ distincta rōe:h̄ȝ quā est sensibile
nō cōprehēdat̄:vt pȝ de re a lōge visa:q̄ nullo colore colo/
rata distīcte ꝑcipit̄. ¶ Et siqs hāc viā ꝯiūgat cū his q̄ dixi
de q̄litate doloris:puta ꝙ sit cognitio fantasie iꝑfecte q̄ tā/
gibile mālr̄ iprimēs ꝑcipit̄ ꝑ mo°discōueniētis ⁊ nō ꝑ mo/
dū cali vel fridi ⁊c̄.videbit quō sustinet̄ facillime ꝙ tā ma/
la cōplo q̄ȝ solō ꝯtinuitatis sit obm̄ imediatū doloris:q de
illa saltē certū est ꝙ q̄nqȝ solū cōe sensibile ꝑcipit̄ ꝑ mo°di/
scōueniētis:⁊ si qs bn̄ ꝯsideret opionē. Dini dicētis ꝙ solō
ꝯtinui pōt eē ꝑ se ⁊ imediata cā doloris.i.obīua:sȝ tn̄ nescio
interuenit cōplo q̄ est mala ꝑ iproporꝰ q̄si vr̄ in idē redire.
¶ Cōueniūt g̃ ⁊ dīnt oēs iste pōnes.nā oēs iste volūt ꝙ si
solō ꝯtinuitatis sentit̄ reqrit̄ opō sensibilis ꝓprij ꝙ ē ꝯplōe
⁊ in h̄ ꝯueniūt. ¶ Sȝ ꝑ°pō n̄ vult ꝙ sit opportunū ꝯplōnē
eē malā vel iproportiōatā vel dolorose ꝑceptā.q̄nimo stat
eā delectabilr̄ ꝑcipi:sic eȝ stat motū ꝑcipi dlectabilr̄ ꝯplo
ne tediose sensata.vt pȝ in pruritu q̄n scalpim⁹. ¶ Alij vo
lūt ꝯplōnē aliquo°malā dici ꝑ iproporꝰ saltē ita ꝙ q̄lȝ q̄ fie
ret in organo ita diuisio eēt mala.itē aliq istorū nō dn̄t ꝯplo
nē ꝑ se dolorose sentiri:sȝ reliquūt h̄ du°vt mūdin⁹. ¶ Alij
vt ꝯciliator ⁊ plusq̄ȝ ꝯ°°h̄ ꝯcedunt ⁊ in isto stat istorū dfia.
¶ Sȝ istis obmissis tāq̄ȝ ꝑambul̄ ad saluādū opionē aucto

rū. ¶ Nōn° ꝙ i hac mā. A. sensit ꝯ. G.⁊ Auer.ꝯ vtrūqȝ.sȝ
igit̄ istorū.3.opiones q̄rū vnāquāqȝ puto ꝓbabilē ⁊ defen/
sabilē. ¶ Pria opio est Gal.sȝ ꝙ ipōnit sibi Aui.ꝯsistēs in
duab⁹ ꝯmib⁹.ꝑ°est ista:tā mala cōplo q̄ȝ solō ꝯtinuitatis ꝑt
eē effectiua cā doloris corpi itrīsecaꝯ iter aduēticulas ꝑn Opinio
cipalis:⁊ ad hūc sensū dr̄ 2°iteriorꝶ.loco allegato ꝙ ꝑmi/ Gal.
tiue spēs doloris sīt due ⁊ illud qd̄ dr̄ in li°de malitia cōplo
nis diuerse.ca°4°aucitate hypo. Dolores nō fiūt in mēbris
nisi in dispōne alterationis eorꝶ ⁊ corruptiōis ⁊ exitus eorꝶ a
naturis suis:⁊ vnūqdq̄ȝ q̄dē mēbrū nō alterat̄ ⁊ egredit̄ a
nā sua ⁊ corrūpit̄ nisi calefiat ⁊ ifrideat̄:aut deficcet̄:aut hu
mectet̄:aut ei⁹ ꝯtinuitas soluat̄ silr̄ ⁊ idē vult.12.terapenti
ce.ca°7°cū dixit.docet aūt itelligētia q̄ est fm̄ nām passio/
nē indigēt eē corpi ꝙ dȝ dolere:vel solōnē cōtinuitatis vel
alterationē aliquā. ¶ Et ꝙ in istis dictis nō q̄rat cām ime/
diatā doloris pȝ ꝑ ea q̄ sequunt̄ in eodē.12°eodē ca°. Nā cū
ibi querat cās doloris ⁊ dixerit ꝙ est dubiū vtrū calefaciēs
⁊ infrigidās faciāt dolorē soluēdo ꝯtinuū subdit. ¶ Sed
ad p̄ntis demū qd faciēs ꝙ calefacit fortiter ⁊ ꝙ ifrigidat
vehemēter dolorē opat̄ q̄rere nō est necīū.siue enī vt inci
dēs ꝯtinuitatē sube sensibiliū siue vt alterās eā repente ni/
hil refert. ¶ Uolo igit̄ dicere ꝙ Gal.cū loqt̄ de cāis dolo/
ris nō q̄rit vtrū aīa vel cōplo nālis sit cā doloris:q̄ h̄ ē cer
tū:nec q̄rit vtrū sint obiecta doloris vel nō ille cāe:sȝ q̄rit de
cāis aduētitijs ꝑ q̄s dolor cātur ⁊ corpi itrinsecis ⁊ ꝑncipi/
bus in cāndo:⁊ vult ꝙ sīt duorꝶ modorꝶ vt dictū est. ¶ 2°ꝯ.
quā vult Gal.est ista.nō est poſe fieri dolorē sine solōne ꝯti
nuitatis mēbri sensibilis hāc ꝯnē ꝑ dubitādā esse voluit.12°
terapētice.loco allegato vbi dixit Igit̄ si q̄dē ⁊ ꝯ°s h̄.s.ve/
hemēter calefieri ⁊ ifrigidari diuisionē quādā ꝯtinuitatis
opat̄.s.in dolore cāndo. Amplioi fortassis idiget sermone.
¶ Deinde istā ꝯnē vult 4°de accidēti ⁊ morbo cū dixit de
frigido:facit quoqȝ dolorē:q̄ subāȝ ꝯtūdit ⁊ frāgit. ¶ Itē
res ꝯtūdens ⁊ extēdens est cā ꝑdicti nocūmēti:q̄ corpus
fissure appropinquat sicut videmus ꝑ ea que ꝑforāt ⁊ inci/
dūt. ¶ Itē dolor nō fit postq̄ȝ mēbrū est icisū:sed donec in
ipsa passiōe fiūt icisiōes ⁊ fissure:tn̄ nota ꝙ ꝑ solōnē ꝯtinui
tatis nō solū intelligo verā separationē prīs a prꝭ:sȝ nimiā
extensionē ⁊ nimiā cōpressionē:ꝑ quas corpus vere solōni
appropiquat. ¶ Has auctates iō recitaui vt videat̄ Aui.
veridice recitasse opi. Gal.2°ꝑmi.ca°de cāis doloris:sȝ ꝯci
liator dfa septuagesimasexta in h̄ mirabilr̄. Auicē.vitupe
ret dicēdo ꝙ est recitator dissonus ⁊c̄. ¶ Sed salua eius re
uerētia irrōnabilr̄ eū reprehendit. ¶ Ex hac narratiōe pȝ
ꝙ siue dicamus dolorē esse q̄litatē sensibilē siue dicamus so
lutionē cōtinuitatis sentiri ꝑ se siue dicamus ꝙ nō.hec oīa
nō repugnāt huic Gal.pōni:⁊ iō labor Auer.ad hāc pōnē
iprobādā est van⁹. ¶ Pȝ 2°ꝙ apud Gal.tn̄ nō tm̄ solō ꝯti/
nuitatis est cā doloris mō dcō:q̄ ēt mala ꝯplo.sȝ ꝯcurrēte
solōne ꝯtinuitatꝭ fcā ab ea.q̄nqȝ ꝯ talis cōplo est ꝑncipalis
cā mō dcō:q̄nqȝ solō ꝯtinuitatis facta ab ea. ¶ Quid aūt
est illud qd̄ sentit̄ remanet adhuc in du°:nec est necessariū
medico. Itaqȝ neqȝ cām obiectiuā doloris nec vt immedia
te effectiuā:sed tanq̄ȝ principalr̄ inter causas corpi aduenti
culas ipsum causantē vr̄ querere Gal.⁊ tu ad h̄ videndū
lege capl̄m.7m.12.terapentice. ¶ Ad rōnem ꝯ Auer.solō
ꝯtinuitatis est sensibile cōe ⁊ tactus nō sentit ꝑ nisi calidita
tem frigiditatē humiditatē ⁊ siccitatē:⁊ ꝑ ꝯn̄s nō dolet nisi
ꝓpter fortē mutatiōem in aliqua istarū.negat̄ argumentū
lȝ in añte sit ambiguitas. ¶ Rōnes autem facit Auic.tres
ꝯ Gal.ad ostendendum ꝙ pōt fieri dolor absqȝ solutiōe ꝯti
nuitatis.ꝑma est ista.aliqs dolor est similiū partiū.i.aliqs
dolor est vniformiter occupās certā corpis ꝑtē:sed solō ꝯti
nuitatis nō est filiū ꝑtiū.i.vniformiter occupās oēs ꝑtes
mēbri dolentis.nam tūc ꝯtinuū esset diuisum in oīa possi/
bilia diuidi.ꝯ dolor est in parte vbi nō est ꝯtinuitatis solō ⁊
vltra est in ꝑte nō soluta.igit̄ nō est ibi ꝑ ꝯ cōtinuitatis solu/

rionē:s3 pp maliciā cōplōnis. maiorē supponit p p se nota. ¶ Sed hic rn̄dere possumus φ dolor ꝛ si videat similium partiū ꝛ vniformis h̄ nō est nisi in extēsione mēbri fortassis. Sed tn̄ ꝯcedit dolorē esse in pte nō soluta: solo eni ꝯtinuitatis ꝛ soluēs ꝯtinuū: vt sic facit dolorē in pte soluta nō indiuisibilr. sed in certa pte siue dolorē ponamus sensationē siue passionē imaginatiue siue passionē appetitiue siue qualitatem sensibilē. nā vt sic diuidēs p suā qualitatē pōt istas tres facere sine aliq̄ mala cōplōne impressa. imo solū bonā ip̄imēdo cōplōnē vt posito φ mēbrū prius esset herisipilatū. ꝛ cū ferro incidat. ¶ Nec v3 qd̄ dicit Gētilis vnāquāq3 cōplexionē3 illi membro occurrentem esse malam: q2 improportionatā vel iproportionate occurrentē: certū est enim φ curādo malū vulnus vel vlcus in loco existēs: p̄rio o3 malam cōplōnē calam remouere si est: ꝛ introducere bonā vt dr̄ quarta q̄rti. ¶ 2ᵃ rō Aui. est ista si frigiditas faceret dolorē cōprimēdo: tūc nō faceret dolorē vl̄r vbi ifrigidat: se maxime vbi stringit mō h̄ vr̄ falsum: q2 totū mēbrū infrigidatū3 dolet: ꝛ maxime in medio vbi minus ꝯstringit: vt p3 de illo q̄ infrigidatas manus approximat igni: ꝛ dolet in radicibus vnguiū. vt dicit Gal. 12. terapēuice. loco supra allegato. ¶ Hic rn̄det φ frigidū nō facit dolorē vl̄r vbi ifrigidat: sed vbi cōprimit aut soluit ꝯtinuū: ꝛ in exēplo illo maxime circa radices illas est cōpressio. ¶ 3ᵃ rō est dolor nō est nisi ꝯriū impressorē ꝛ subitū inq̄ztū est ꝯriū sentire: sed ip̄imēs subito malā cōplōnē est ꝯrius ipressor. ergo sensus ei⁹ siue solōne ꝯtinuitatis est dolor. ¶ Ad h̄ dr̄ negādo φ p modū ꝯrij ipressoris pcipiat mala cōplō q̄ztūcūq3 velociter fiens ad sensum añs: aut negando añs: vt p3 ex dato ex⁹ nisi ibi ꝯcurrat ꝯtinuitatis solō: s3 bn̄ pcipit p modū discōuenietis: nō tn̄ dolorose. nemo eni dicit φ cū aq̄ frigida ꝑfunditur dolet: l3 eā discōueniēter sentiat. ¶ Aduerte tn̄ φ s̄m Gal. nō solū solō ꝯtinuitatis est cā doloris. s3 extēsio ꝛ cōpressio p quas corpus sensitiuū appropinquat soloni ꝯtinuitatis est cā doloris: ꝛ q2 illa extēsio est aliq̄n equalis vel saltē p totū mēbrū. iō ꝯtingit p totū esse dolorē3: ꝛ φ hoc velit Gal. p3 ex quarto de accidenti. cap. de accidentibus sensus tactus. dicit enim itē res ꝯtendens ꝛ extēdens est cā predicti nocumenti. s. doloris: q2 corpus fissure appropinquat: ꝛ ex hoc multa solui pn̄t vt p3: ex q̄b⁹ p3 ꝓbabilitas opinionis. G.

opi. aui. ¶ Nūc vō venio ad opi. Aui. que ꝯsistit in q̄busdā supponibus ꝛ vna ꝯne. ¶ Prima suppō φ oīs tristis sensatio tactiua rei ꝯrie subito: ꝛ mālr ip̄imētis inq̄ztū hmōi est dolor: ꝛ φ ista sit doloris diffō. p3. p plura dcā doctoꝝ. ¶ Suppō 2ᵃ. tā soluēs ꝯtinuū sine impressione male cōplōnis. q̄z imprimēs cōplōnē malā est ꝯriū subito ꝛ mālr ip̄imēs: est eni3 ꝯriū inq̄ztū mēbri corruptiuū: ꝛ illoꝝ ipressio est mālis ctiā φ soluēs nullā q̄litatē mālr ip̄imeret: q2 motu locali mālr trāsmutat organū tactus nō tn̄ itētionalr. ¶ 3ᵃ suppō solō ꝯtinuitatis sine mala cōplōne dicta pōt esse doloris cā: p3. q2 stat solui mēbrū nōlissime dispositū nullā ip̄imēdo q̄litatem mālem: ꝛ p tūc fit dolor: vt p3 expientia: ꝛ φ statī3 cessante solōne cessat dolor. l3 mala cōplō nō subito cessaret si facta fuisset: imo forte augeret. ¶ Tūc ponit ꝯ. φ tā mala cōplō diuersa sine solōne ꝯtinuitatis: q̄z solō ꝯtinuitatis sine mala cōplōne diuersa: pōt eē p se cā doloris. ꝓbat. q2 vtraq3 istaꝝ pōt eē cā tristis tactiue sensatiōis rei ꝯrie: ꝛ tā q̄z ꝯrie ꝛ subito mālr imprimētis. ꝛ h̄ añs in solōne ꝯtinuitatis vr̄ sibi notū p sensū: quēadmodū ꝛ Gal. n̄ ꝓbat nisi de mala cōplōne fiēte: ꝛ h̄ ꝓbare nitit p tres rōnes sup⁹ ꝯ Gal. adductas. vide p te q̄ūo añs solō ꝯtinuitatis p se dolorose sentit: aut l3 nō sentiat sit tn̄ p se cā q̄re cōplō soluētis ꝯtinuū nō ip̄imētis aliquā malā cōplōnē sentiat non declarat: sufficit enim Auic. φ sit dispō intrinseca aduēnicis pncipalr ꝛ p se faciēs ad h̄: vt sit dolor in mēbro: q2 sine illa cōplō soluētis ꝯtinuū nō dolorose sentiret: ꝛ istā opinionē ego nescirē penitus improbare. nā ex narratis in p̄mis opinionib⁹ doctoꝝ p3 q̄ūo

saluari pōt: q̄cq̄d dicamus de cā obiectiua doloris pncipalr: ꝛ que p illū pcipit. Tu aūt hāc opi. integre vide scđa primi. capitulo de causis doloris absolute.

¶ Sed opinio Auer. ꝯsistit in his ꝯnibus. p⁹ nulla solō ꝯtinuitatis est p se cā doloris. ꝓbat: in nullo sensu accidit p se dolor nisi pp excessum in sensibili ꝓprio illi⁹ sensus: vt p3 in gustu in q̄ dolor est pp saporē excedentē ꝛ odoratu pp odorē3 excedētē: ꝛ vl̄u pp colorē: ꝛ auditu pp sonū: sed solō ꝯtinuitatis nō est ꝓpriū sensibile tactus. ergo dolor nō accidit p se pp solōnē ꝯtinuitatis. ꝯña vō ꝛ minor p3. q2 vt dicit de clarerū est φ ꝓpria sensibilia tactus sunt p̄ caliditas ꝛ frigitas. ¶ 2ᵃ ꝯ. cuiuslibet doloris p se cā est mala cōplō. q2 cuiuslibet doloris p se cā est aliqd̄ obm ꝓpe ꝛ p se tāgibile: tale aūt in tactu est solū mala cōplō. ergo ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯ. solō cōtinuitatis q̄nq3 p accn̄s est cā doloris. ꝓbatur: q2 q̄nq3 est cā male cōplōnis faciētis dolorē. ¶ Ex q̄bus infert φ nec solu3 ꝯtinuitatis solō est cā doloris: vt dicit Gal. nec due res sigillatim sunt cā doloris. s. solō ꝯtinuitatis ꝛ mala cōplō: vt dicit Auic. quē ibi vocauit errātē: ꝛ ista snīa tota colligitur ab eo scđo colliget. ca°. de accidentibus sensus tactus.

¶ Ego aūt existimo Gal. nō curasse. vtrum in dolore sentiat mala cōplō vel solō ꝯtinuitatis vel cōplō extrinseci incidētis. Sed voluit φ q̄cq̄d est illud qd̄ dolore pcipit: nō pcipitur ipso dolore sub ꝓpria rōne. ita φ sensu cognoscat merito doloris tāq̄z calm̄ vel friḡū vel motū vel q̄scēs vel magnū vel paruū. sed apprehēdit cōfuse: ꝛ hoc notat experientia. nā l3 in applicatione ignis ad manū pcipiamus calorē ꝛ doleam⁹: aliud tn̄ est pceptio p modū calidi aliud dolor: ꝛ q2 sensus tactus o3 oba sua distincte pcipere. iō dicimus oēm dolorē esse actionē corruptā: ꝛ nō pcipi obm p ipsum quale est sub forma tāgibilis pcipiēda tactu. huius autem corruptiōis operationis cā est solutio ꝯtinuitatis aut extēsio vel cōpressio mēbri: p quā solutioni appropinquat siue ponatur eam sentire siue nō directe sicut raritas texture est cā corruptiōis cibi in stomaco: ꝛ vulnus causa saniei: ꝛ diuisio nerui est cā imobilitatis mēbri: l3 forte talia positiue nō causent. Sed q2 p ea puat ꝛ tollit pn̄tia debiti modi req̄siti in mēbro ad pfectionē operationū directe: sicut nauis perit per absentiā naute: positiue aūt causans dolorē cāt p accn̄s sicut oīa mediāte cōplōne: ꝛ obm tāgibile q̄dcunq3 fuerit siue p modū cōis sensibilis pceptū siue p modū ꝓprij. nullū enim est tāgibile p se vt sit doloris causatiuū: vt p3 cum oīa talia sub rōne ꝓpria debite sine dolore pcipiant. ¶ Si ꝯsideres motū numeꝝ cōplōnē q̄etē ꝛ alia. ¶ Et hic modus si respicis alr dicit q̄ūo dolor sit actio lesa q̄z pcedētes modi prius positi: ꝛ tu illū ꝯsidera. nā ex eo apparet φ nō op3 dolorem fieri in tactu p ꝓprij tāgibilis excellētiā: ꝛ si displicentia fieret in aliis sensibus ꝛ tactu: h̄ mō displicentia: sed nō est dolor: ꝛ dolor h̄ mō sumptus est tactu ꝓprius vt p3 ex Gal. ꝛ oibus medicis: ꝛ hec sufficiāt. sed in h̄ tene menti. 3nibus

In ista igitur qōne nolo me ponere iter tales doctores indicē. l3 sequēdo viā Gal. soluā argumēta pncipalia. Ad ea ergo rn̄detur notādo: φ iuxta hāc viā: nec op3 dicere obm doloris esse solutionem cōtinuitatis: nec ēt cogimur dicere φ sit mala cōplō: quicquid enim sit illud qd̄ dolorose sentitur solutio cōtinuitatis est causa quare dolorose sentit: sicut eni epar sup calefactum preternaturaliter grauat coleram multotiens adustam: ꝛ q̄nq3 aquositatem: ita φ eius preternaturalis caliditas est cā quare h̄ mō corrūpitur actio epatis in obm virtutis digestiue: fuerēt si kilus esset bonus: ꝛ sicut dicimus φ vapores grossi in albugineo sunt imediata cā imaginationū: nō obstat φ tales visiōes corrupte fiant ab aia: ꝛ pn̄tia sanguinis facit somnia reꝝ rubeaꝝ: nō obstante φ talis sanguis nō sit obm illoꝝ somnioꝝ. ita ꝓportiōabiliter mō suo solutio cōtinuitatis est cā immediata doloris. Notandum ēt scđo φ nō solū actualem separationē partiū vocat Gal.

solutionē cōtinuitatis:sed extensionē ⁊ cōpressionē:p quas mēbrū fissure appropinquat. ¶ Tūc ergo ad pͥᵐ argumentum negat assumptū. ⁊ dr̄ ꝙ in extēsione dicta est solō cōtinuitatis:vt hic loquimur. ¶ Ad scḋm argumentū pōt negari ꝙ sit vl'r sensatio cōtrarij:nec a Gal. hoc dr̄:sꝫ dr̄ ꝙ dolor est sensus tristis:vel supposito ꝙ omnis dolor sit sensus cōtrarij ad hūc intell'm ꝙ est sensatio rei improportionate occurrētis: nō oꝫ ecōtra oēm sensuꝫ rei improportiōate occurrētis esse dolorē:sicut multotiēs ⁊ caliditatē ⁊ frigiditatē tēperamētum excedētes sentimus sine dolore:sed oꝫ esse sensum cuꝫ forti ⁊ māli imutatiōe mēbri:que adeo sit fortis vt mēbruꝫ inde soluat:nō dico ꝙ illa māliter imutatio sentiatur.nec h̄ nego.q: positio Gal. nō me stringit.sensus ergo tactus rei fortiter imprimētis cōiunctus cū actu soluēdi cōtinuū est dolor:⁊ hoc notat experiētia:nā si mēbꝝ sit vehemēter cal'm ⁊ vulneratū:frigida fortiter imprimētia que ad tēperamētum ducerēt faciūt dolorē. cōcedamus ergo ꝙ stat aliquem esse dolorē quo nō pcipitur solō cōtinuitatis:sed nō stat esse dolorē cuius nō sit cā solō cōtinuitatis. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ nō repugnat huic pōni ꝙ illud qḋ dolorose sentitur mere spūal'r imprimit:sed ei⁹ sensatio nō esset dolor nisi solutioni cōtinuitatis ⁊ impressioni māli cōiungeret. ¶ Ad scḋm argumentuꝫ pncipale negat ista cōña. solō cōtinuitatis nō est imediatum oīm doloris ergo nō est imediata cā mō supradictorꝫ aliud negari possit:vt pꝫ in suppōne pͥ. ¶ Ad 3ᵐ argᵐ negatur cōña. q: figure ⁊ situs pmutatio plerūqꝫ sunt pp cōtinui solutionē:⁊ ideo sufficit dolorē sequi solutionē cōtinuitatis. ¶ Ad 4ᵐ argūᵐ pōt cōña cōcedi:nec due sensationes fiūt ab vno simplici obiecto eque p se ⁊ pmo:que sint specie distincte. nā caliditas p se est factiua sensationis que pcipit p modum caliditatis:accidit aūt ꝙ percipitur per dolorē ppter cōtinuitatis solutionem membrū sensus indisponentem.

¶ Et ego video multas alias difficultates hinc inde:faciles tñ ad soluēdū ex dictis. sed ista p nūc sufficiant. Tu tñ attēde ꝙ ad has rñsiones non artat Gal. positio. naꝫ posset dici ꝙ dolor est sensatio solōnis cōtinuitatis:lꝫ solutio illa sine tangibili pprio percipi non possit:aut ꝙ oīs dolor sensus cōplexionis vel alterius dispōnis in soluente cōtinuuꝫ que dolorose percipitur pro quāto solōni cōiungit:⁊ sic pꝫ multas doloris diffinitiones saluari posse.

A Mala cōpl'o tā hūida ꝗꝫ sicca ꝗ mō cā do loris eē possit.

A **Preter predicta** cadit ēt circa l'ram dubium. vtrū tam mala cōpl'o humida ꝗꝫ mala cōpl'o sicca possit esse cā doloris. nā in hac māteria doctores antiq diuersimode sentire vīr. Gal. enim in libello de malitia cōplexionis diuerse. capitulo 4°. narrādo causas doloris dixit. in malitia aūt cōpl'onis diuerse accidit supple dolor ppterea ꝙ mēbrū calefit aut infrigidat p̄ prie:⁊ illud iḋ qm̄ he due qualitates fortioris sunt operationis ꝗꝫ alie qualitates:sed iam fit illud. s. dolor. propterea ꝙ mēbrū desiccat aut humectat in fame ⁊ siti. Itaqꝫ vr̄ Gal. velle ꝙ mala cōplexio humida facit dolorē:⁊ hoc idē innuit hic cuꝫ narrat ea a qbus corpus alterat:⁊ scḋo regiminis acutoꝝ. cōmēto pmo. ¶ Idē vult Auer. 4° colliget. ca°. de signis particulariū morboꝝ cerebri cū dixit. Sed humida ⁊ sicca. s. cōpl'o dolorē nō efficit nisi paꝝ:⁊ qñ est sola humiditas:tūc sola grauitas sentit:⁊ sic innuit Auer. dolorē fieri ab humiditate:lꝫ paruū. sed Auicē. 2° primi. cap. de causis doloris calidū essentialr:⁊ frigidum essentialiter:⁊ siccum accidentaliter:⁊ humidū dolorem nullo modo facit. ¶ Et Mesue de simplicibus. capitulo de psilio ppter qḋ nō inuenimus humidū esse cām doloris inq̄ꝫtū humiduꝫ. ¶ Et 12° terapeutice. cap. septimo:non noiat nisi calidū ⁊ frigidum Gal. ⁊ in 4° de accidenti ⁊ morbo. ¶ Et iḋ in ista qōne dūt quidā cōplexionē humidaꝫ esse cām pui doloris:vt Auer. innuit:⁊ ꝙ ab Aui. dr̄ ⁊ alijs negātib⁹ intelligūt de dolore magno curā ad se vertēte. Et addēs sup h̄ passu hāc vel sequi opinionē ⁊ pluꝭꝗꝫ cōmētatores expressius. ¶ Alij dūt cō plexionē humidā p q̄sito ab extrinseco humido:vt sic pendet in fieri nō esse cām doloris:q: vt sic nō pōt multū celeriter acqri. Sed dicūt nō repugnare ab aliq̄ cā virtual'r humectatiua cāri dolorē:q: ab illa stat humiditatē multū celeriter introduci. ¶ Sed sequēdo viā Gal. in pcedēti qōne defensam pꝫ q: humidū nullo mō vt sic soluit cōtinuū:⁊ dolor nō est sine solōne cōtinuitatis. iḋ humidū:vt sic nullo mō dolorē causat:⁊ est istud vnū nō mediocre argumētum ad Gal. positionē cōfirmādā:cū videamus expientia cognituꝫ ꝙ illa alteratio ad quā vt sic nō seqtur mediate cōtinuitatis solutio nullo modo dolorē causare possit:cum tñ ⁊ velox ⁊ corruptiua esse possit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Soluitur.** Positis cāis doloris in duob⁹ gn̄ibus:nunc vtrūqꝫ illoꝝ diuidit ⁊ primo solōnē cōtinuitatis. 2° alterationeꝫ. ibi 2° (Alterat vo subā) De pͥ° dicit ꝙ cōtinuitas soluit: aut incisione:aut corrosione:aut fractura:aut distensione. ¶ Ubi pmo notādū vt dictū est supra nō oportere in omni solōne cōtinuitatis fieri separationeꝫ vni⁹ partis ab alia cui cōtinuabat:sed qñqꝫ sufficit ptes distēdi ⁊ nō separi:⁊ h̄ mō distēsio est vnus modus solōnis cōtinuitatis p quē mēbruꝫ fissure appropinquat:vt dr̄ 4° de accñti. ¶ Ex quo pꝫ modus sufficiētie diuisionis:nā aut est solō p quā vere separat pars a pte:⁊ est incisio si est magna in mebro molli ⁊ fractura si est in mēbro duro:⁊ est corrosio:si est pua in molli mēbro:aut nō vere separat pars a pte:⁊ est extensio. verumtñ puto Gal. ista quatuor nō posuisse h̄ tanq̄ꝫ vl'r cōprehēdentia oēm modū solōnis cōtinuitatis:sed p exēplis:ꝙ multis cōtingit solui cōtinuū. ¶ Nota 2° ꝙ maneries diuerse solōnis cōtinuitatis enumerate ab Auicē. 2° primi. doctrina prima. ad istas quatuor modo preposito colectas reduci possunt. ¶ Ex quo pꝫ. ꝙ incisio nō sumit ab Aui. ibi sicut h̄ a Gal. sumit enim ibi a pprietate p solōne diuidēte neruū fm latitudinē. ¶ Sed tūc est difficultas. pmo ad qḋ istoꝝ q̄tuor reducit cōtusio. dr̄ ꝙ est cōposita ex multis corrosionibus: q: paruis solōnibus in mēbro molli. ¶ 2° q̄rit ad qḋ gen⁹ reducit dislocatio ⁊ sepatio ossis a pāniculo ipsum immediate regente. ¶ Hic puto dicēdū ꝙ Auic. ibi largius sumpsit cōtinuitatē ꝗꝫ hic Gal. Naꝫ ibi ad nascētiā ⁊ cōtiguitatē vocauit cōtinuitatem:⁊ in illis est lapsus per dislocationeꝫ ⁊ separationem de quibus hic non dixit Gal.

B

C Contusio ad quē modorū solute cōtinuitatis reducatur.

Dislocatio adqḋ genus solute cōtinuitatis reducatur.

¶ **Alteratur vo.** Hic subdiuidit modos alterationum dicēs suba membroꝝ alterat aut a caliditate aut frigiditate aut humiditate aut siccitate. ¶ Nota igit ꝙ lꝫ ad colorē ⁊ saporē:⁊ multas alias qualitates sit alteratio. istas Gal. non nominauit:aut q: ad illas non alterat corpus sine alteratione ad aliq̄ꝫ primaꝝ qualitatum quas nominat:aut q: alteratio per quam formaliter ille qualitates acquirūtur: non est cā doloris:⁊ ideo proposito non pertinebat. ¶ Nota 2° iuxta dicentes ꝙ humiditas nullo modo est cā doloris ꝙ hic non narrauit istos modos alterationū:quasi velit ꝙ p vnumquemqꝫ istoꝝ possit fieri dolor:sed ꝙ isti sunt oēs modi alterationū ad primas qualitates tāgibiles in quibus pculdubio cōtinent illi q sunt doloꝝ cāe. Si vero vellemus dicere humiditatem esse causam doloris:patet ꝙ h̄ textus illud confirmare vr̄ ⁊c̄.

XXXIII.

Docetur autem ⁊ operatio:aut leuiter aut mediocriter mediocriter:aut omnino non fit.

¶ **Uirtus pterea aut debilē facit operationem aut mendosam aut nullam.** Laurē.

¶ **Leditur aūt opatio tripl'r:aut q: vix:aut q: vitiose:aut q: nullo modo fit.** Leoni.

¶ Subdiuidit modo genus tertiuꝫ signoꝝ significantiū sup egritudinē mēbroꝝ occultoꝝ. s. lesionē opationū:⁊ intēdit

q omne operationis nocumentū cōprehendit̄ sub aliquo istoꝝ triū modoꝝ.i.q: aut est lesio leuis: aut mediocris: aut
A ablatio est totalis operationis: q: oīno operatio nō fit. ¶ Circa quā ptē ꝫ nota q lʒ a Gal. hic. ⁊ ꝑ ⁊ tertio de accidētī: ⁊ ab Auic. 2ª pmi. ⁊ quasi oib⁹ medicine doctorib⁹ sit dictū ledi opatiōē: tñ hoc nō est ꝓpriū dictū. nā virtus mēbri est que ledit̄: aut mēbrū ne debite opet̄ qꝫ eni dubitat cuʒ actio est ablata q ipsa nō est. ⁊ p ꝯn̄s q ꝓꝑe loquēdo nō est lesa: sʒ virtus vel hō est ita lesus: vt nō opet̄ debite. Et iō qñ istas ꝓpōnes ꝯcedimus ad mētē doctoꝝ intelligēde sunt. vt dixi actio est ablata vel lesa. ablate. i. hō est lesus: ita vt ablata
B sit ab eo opatio. ¶ Nota 2° iuxta modū loquēdi medicoꝝ hinc sumptos esse tres gñales modos lesionū: q: in operatione ꝯsiderāt esse ⁊ quātitatē ⁊ formā vel spēm ꝓpriā que tria q̄uis sint q̄ꝫ idē in opatiōe: tñ ꝭm rōnē differūt: ⁊ cōtingit opationē ꝭm vnū illoꝝ modoꝝ recedere a nālī: nō recedēdo sub aliis rōne. iō tres maneries lesionū opationū in gñe posuerūt: nō posuerūt aūt plures ꝭm quosdā: nō q: nō sint alij modi: vt paulo post dicā: sʒ q: isti soli respectu quarūlibet spēꝝ opationū pñt inueniri: alij tñ lesionū modi: non in oib⁹ opationū spēbus inueniri pñt: vt dicunt ꝟbi gr̄a. aliq̄ opatio p eius nimiā intēsionē ledi pōt: ⁊ erit in quātitate lesiōe: ⁊ nō diminute ledet̄: nec ablate nec corrupte. vt est appetitus cibi nimis intēsus nō tñ ad h̄ veniēs vt sit caninus. ¶ Itē aliq̄ opatio in gradu sibi tēpate ⁊ nō pmutata in spē est lesa. ⁊ nō corrupte vt d̄r: nec ablate: nec tñ intēse: nec diminute ledet̄: sʒ pp indebitā depēdentiā a virtute d̄r lesa: sicut si qꝫ caninū appetitū iciderit pp frigus humoris in stō⁹ ꝯtēti ⁊ intendat̄ hmōi frigus ita q tandē appetitus fiat remissus respcū tēpamēti. oīs eni imoderata discrasia deicit actū ꝓprie ꝟtutis. ¶ Et seq̄t̄ q aliqñ appetit⁹ in gradu erit sibi tēpato: ⁊ tñ erit ꝓ tūc lesus: q: a re pter nām depēdēt. pʒ ergo istis exēplis q alio mō a tribus dictis ꝯtingit ledi opationē. ¶ Qꝫ aūt isti duo modi alij a ꝑdictis nō sint cōes oib⁹ opationū spēbus. pʒ. q: multe sunt que pp eaꝝ intēsionē nō pñt ledi vt visiua: q: iuxta mentē Auicē. 3° tertij accutissima est in tēperato: nec oēs p indebitā depēdentiā: vt pʒ ledi pñt. sed oēs scōm spēm corrupte ⁊ diminute ⁊ ablate ledi pñt. ¶ Iuxta ergo istoꝝ mentē ꝯcedendū est. primo q stat opationē ledi q̄ nec ledit̄ diminute: nec ablate nec corrupte. sed aut ꝓpter intēsionē sui: aut pp indebitā depēdentiā. ¶ Scḋo dicendū est q q: isti duo modi lesionū nō pñt in oibus opationū specieb⁹ accidere. iō Gal. eos nō posuit: q: solū voluit modos gñales ponere tres aūt modi lesionū quos Gal. narrat in oibus generibus operationū inueniri possunt. vt discurrendo patet.

¶ Mihi vero hec determinatio nō placet: q: saltē iuxta modum huius vie in qualibet specie opationū pōt accidere lesio ꝓpter indebitā depēdentiā ⁊c̄. Sed vr̄ q opatio in mō ⁊ gradu sibi tēperate nō obstāte q ad illam causandā concurrat res preter nām possit dici nō lesa: nec vt sic accidens morbi. nā aliqñ qñ vnū mēbrū est egrū oēs eius opatiōes diceremus lesas hoc mō lesionis: qḋ cōiter cōcedit̄ a Gal. sexto de accidenti ⁊ morbo. ⁊ pʒ ꝯn̄a. q: pendet a morbo. ergo erūt lese ꝓpter indebitam dependentiā: aut sunt lese: non tñ possunt nobis esse signuʒ lapsus: ⁊ q: solum de illis que pñt nobis lapsuʒ sign̄are loq̄tur h̄ Gal. ideo illum moduʒ lesionis Gal. dimisit. ¶ Videt̄ mihi scḋo q oēm recessum a mēsura magnitudinis: aut intēsionis aut durationis a mediocritate recedentē in opatione vocet diminutionē: ⁊ corruptionē: aut ablationē. nā vocat auctā diminutionē: ⁊ iō ois intēsa operatio d̄r diminute lesa: nō aūt corrupta: nec sic d̄r ablata. ¶ Quare aūt aliqua opatio sit corrupta: ⁊ ex
C toto gñe preter nām dicā infra. ¶ Tertio nota. q lʒ cōtingat aliqñ corruptā opationeʒ aliqua diminuta esse minus mala: ꝫ tñ vt q̄dā volunt diminuta opatio: ꝟ ꝑl'm minus est mala q̄ꝫ corrupta: ⁊ ita ꝟ ꝑl'm corrupta est minus mala q̄ꝫ ablata p ꝟiam signi. ideo Gal. dixit q opatio aut leditur leuiter per hoc dans intelligi nocumentū diminutionis: aut mediocriter p hoc dans intelligi nocumentū corruptionis: ⁊ aut oīno non fit: ⁊ per hoc dans intelligi opationis ablationem. ¶ Diminutio ergo posita est sufficiens: ad illas lesiones que vt sic esse pñt signū preternaturalis dispōnis. nam augmentata d̄r diminuta sed lesa ꝓpter improportionem vel indebitam dependentiā: in gradu ⁊ modo similis temperate. non opʒ q sit vt sic signū preternaturalis dispōnis. ¶ Et dico notanter vt sic ꝓpterea q stat ipsam in cōparatione ad circunstantias quasdā esse auctā vel diminutaʒ ⁊ hoc modo sign̄are. ¶ Nota 4°. q nocumentū diminutio-
D nis ⁊ ablationis plurimū sequitur frigiditatis cōplexionē vbi a cōplexione mēbri ꝓcedat: sed corruptio plerunq̄ꝫ sequitur caliditateʒ: vt prima tertij. cap. de significationibus vīībus operationū cerebri. ⁊ capl. illo. has operationes ingreditur lesio. qḋ immediate seq̄tur. aliqñ tamē corruptio sequit̄ frigiditatē vt acetosi flegmatis in stomaco: ⁊ aquositatis in epate generatio. ¶ Item diminutio operationū: lʒ raro: q̄ꝫ tñ caliditatis augmentū seq̄tur. primo cum propter nimiam caliditatis intensionem virtutis actio deijciatur. secundo vt somni diminutio. vt sumitur primo canonis fen. secūda. doctrina tertia. capitulo tertio. ⁊ pro parte prima tertij. loco allegato. XXXIIII.

Quecunq̄ʒ vero egrediuntur: hec quidem vt particule eorum que patiunt̄: hec vero vt superfluitates: hec ꝟo vt in ipsius contenta ꝭm naturam.

¶ At q̄cūq̄ꝫ excernunt̄ siue ptes affectarū partiū siue excremēta: siue materie in mēbris condite. Laurē.

¶ Quecunq̄ꝫ autem excernuntur: nonnulla quidem sunt veluti partes patientium locorum: nō nulla vero tanq̄ꝫ excrementa. Que vero in ipsis naturaliter continentur. XXXV. Leoni.

Et ostensioneʒ propriam vnumquodq̄ʒ faciet.

¶ Propriā exhibebunt sign̄ationē. Laurē.

¶ Singula ꝓpriā faciēt indicationē. Leoni.

¶ Hic subdit quartū genus signorum egritudinum mēbrorum occultorū: ⁊ sunt ea que egeruntur. i. a corpore expelluntur. ⁊ secundum nostram lr̄am noue translationis dicit q ea que egeruntur aut sunt particule membrorū: aut sunt res cōtente in eo membro. exemplum primi sicut intestinorum cortices q in disinteria pelluntur. exemplum secundi. sicut egestio vel vrina. ¶ Et nota q translatio nostra nō hʒ nisi duo membra. ⁊ ideo hoc modo placet: ⁊ recte plus q̄ꝫ cōmentatori q lʒ secundū naturaʒ quod ponitur in fine iuxta presentis cōmentationis secundū Haly. non construatur cum precedente parte. nam tunc sensus diuisionis esset q egestoꝝ quoddam esset pars membri quoddam cōtentum naturaliter in membro ⁊ dimitterētur ea que in membro preter nām cōtinētur vt sanies ⁊ lapis: ⁊ similia. ⁊ ideo diuisio esset insufficiens: sed debet cōstrui cū sequenti parte ita q dicat ⁊ vnūquodq̄ꝫ istorum ꝭm suam naturam faciet propriā ostensionē. nam aliud significatur per partē expulsam: aliud per humorem vel superfluitateʒ. ¶ Antiqua vero translatio hʒ trimēbrem diuisionem vt dicat q reruʒ egredientiū a corpore: quedam sunt partes mēbroꝝ: quedā superfluitates: quedā vero res ꝭm nām cōtente in membris. ⁊ hoc modo lʒ ꝭm nām ꝯuenienter construitur cum parte ista. Et ꝭm hunc modū nota q contentoꝝ in mēbris aliqḋ est nāliter ibi ꝯtētū: vt sanguis in venis: ⁊ due humiditates in aliis mēbris: aliqḋ aūt est preternāliter contentuʒ: vt sa-

nies ⁊ lapis: nūc in ista lr̃a p̄ superfluitatez intelligit̄ nō̄ illud qd̄ preternaliter in mēbro continet̄. pretes ūt cōprehēsas in mēbris scd̄m nām itelligunt̄ superfluitates nāles: vt feces ⁊ vrina ⁊ sīles. ¶ Nō 2° q̄ cuȝ ps mēbri pellit̄ a corpe signat̄ egritudo in mēbro cuius erat pars: vt si cortices itestinoꝝ egrediant̄ signat̄ egritudo in itestinis. si vō anuli cāne pulmonis aut rasura vesice signat̄ in pulmone: aut vesica esse egritudinē. cū vō res p̄ter nām aut scd̄m nām p̄tēta in mēbro expellit̄ multotiēs ēt egritudo in tali mēbro signat̄: sed diuersimode s̄m illoꝝ diuersitatē: ⁊ diuersitas modoꝝ exitus ⁊ locoꝝ colligēda est latius: scd̄a p̄mi. doctrina 3°. ⁊ ca° p̄mo. ⁊ iō dixit q̄ vnū qd̄ taliū facit ostēsionē p̄priā: q̄ alio modo: ⁊ multotiēs aliud signat vnū q̄ reliquū: ȝ qn̄q̄ ēt p̄tingat q̄ significant idem vt exitus saniei ⁊ corticū intestinoꝝ. ambo eni vlcus intestinoꝝ significant. XXXVI.

Dictū est aūt de h̄mōi oib⁹ amplius in patiētiū locoꝝ negocio: nullo hoc in artē prius redigēte aut p̄fecte assignāte: quēadmodū igit̄ aliud nihil eoꝝ que incipiunt perfecerunt veteres.

Lauré. ¶ Sed de his libro de affectis partibus latius definitū iam est: quem nullus ex maioribus in viam docendi ⁊ rationeȝ redegit aut ad integrū tradidit nec aliq̄ aliā cōmētationē quas antiqo res inchoarunt qdē: sed neq̄ q̄ absoluerunt.

Leoni. ¶ Dictum est autem plenius de hisce omnibus in tractatu de membris passis: quē nullus ante nos vt in artem redegit: aut ad absolutam perfectionem deduxit: quemadmodum ⁊ in omnibus aliis euenit quibus initium quidē aliqd̄ ab antiqs est datū nō tn̄ absolutū est opus. XXXVII.

Egrotantiū quidem corpoꝝ ex illo negocio di'cere opȝ cognitiones. Egrotatiuorum vero ⁊ sanandorum ex presenti sunt facultate.

Lauré. ¶ Egrotantium igit̄ indicia ex illo volumine p̄ducuntur. Egrotaturi vero cōualituriq̄ signa hac via ⁊ ratione discuntur.

Leoni. ¶ Egrotantium itaq̄ corporum ex tractatu illo indicia sunt sumenda. Eorum auteȝ qui in egritudinem lapsuri sunt: ⁊ qui sanitati restituendi presens doctrina complectitur.

¶ Nūc vt sup̄i⁹ in diuidēdo dixi excusat̄ sil' sese ⁊ extollit nos ad librū de iterioribus remittēdo. ⁊ pȝ. subdēs q̄ ex illo negocio. s. libro interioꝝ. opȝ querere signa egrotātiū: sed ex p̄nti facultate. i. ȝ in p̄nti libro p̄cipue quo ad p̄tē qu: seq̄t̄ dicent̄ signa egrotatiuoꝝ ⁊ sanādoꝝ. i. neutroꝝ tā decidentie q̄ p̄ualescētie vel corpoꝝ: vt sunt habitura sanitatē: vel habitura egritudinē quā nōdū h̄nt: ȝ ad illā h̄nt p̄parationē p̄pinquā. ⁊ ita p̄tinuauit dicta dicēdis. XXXVIII.

Ea quidem que sunt signa egrotatiuoruȝ in medio s̄m formā coꝝ sunt que sanis ⁊ egrotātibus accidunt. Scd̄m nām quideȝ oia sanis insunt. Preter naturā vero egrotantibus inquātum egrotant.

Lauré. ¶ Egrotaturi igit̄ signa media quodāmō sunt inter ea que sanis egrisq̄ accidūt. In sanis eniȝ cuncta per naturam existunt: in egris preter naturam inquantum egri sunt.

Leoni. ¶ Eorū igitur indicia quibus egritudinis periculum imminet: mediaȝ formā habent inter ea que sanis: ⁊ q̄ egrotātibus eueniūt: si qdē sanis oia s̄m nām insunt: p̄ter nām vō egrotātibus.

¶ Positis signis sanoꝝ sp̄ ⁊ sanoꝝ multū. ⁊ egri simpliciter ex qbus signa neutroꝝ simpl'r erant manifesta: ⁊ positis signis egroꝝ: nūc restabat ponere neutroꝝ vt nūc q̄ hic ponunt̄: ⁊ h̄ s̄m plus q̄ cōmētatoris introductionē. ⁊ diuidit̄ p̄s capl'm in duas p̄tes. p̄ enī qdā gn̄alia ponit. scd̄o sp̄al'r ponit signa future egritudis vel sanitatis: ⁊ sic neutroꝝ decidētie: vel p̄ualescētie. ibi 2° (Future vō egritudis) Pria in duas. p̄mo facit qd̄ dictū est. scd̄o infert vnū correlariū. ibi 2° (Hac igit̄ rōne) Pria in duas. p̄ docet gn̄alia signa future egritudis. scd̄o future sanitatis. ibi 2° (Scd̄ȝ vō eādē rōne) Prima in tres. nā p̄mo ponit vnū cōe oib⁹ illis signis. scd̄o vnā distictionē coꝝ. 3° p̄cludit qdā correlaria. ibi 2° (In medio vō his) ibi 3° (Et pp̄ h̄ ēt) In p̄ parte vult hāc p̄nē signa corpoꝝ neutroꝝ q̄ sunt parata egrotare sunt in medio iter signa sanoꝝ: ⁊ iter signa actual'r egroꝝ s̄m quādā denoiationē formaleȝ. p̄bat̄. q̄ oia signa q̄ isunt sanis inq̄ȝtū sunt sana sunt s̄m nām supple absolute. ⁊ oia q̄ insunt egris inquantū egrotāt sunt p̄ter nām sed illa q̄ insunt corporibus nōdum egrotātib⁹: sed paratis in morbū cadere: vt sic nō sunt absolute nālia: cū tūc nō signārēt futurū morbū: nec absolute p̄ter nām insūt. s. inquātū signa egroꝝ. ergo erūt hec talia quodāmō in medio: vel iuxta plus q̄ cōmentatorē sūt in medio s̄m formā quo ad denoiationē sani vel egri: q̄ hec signa future egritudinis vt futuꝝ distinguit̄ p̄ p̄ns dīr neutre: p̄ q̄ȝto p̄ntē ostēdūt dispōnē. ⁊ iō media p̄ abnegationē vtriusq̄ denoiatiōis sanoꝝ ⁊ egroꝝ. Nota tn̄ h̄ q̄ possē est sanis aliqd preter nām in esse ⁊ egris aliqd s̄m nām. exemplum primi: vt sanus q̄ tn̄ hȝ paruā pustulaȝ in digito. exēplum scd̄i. vt in egris appent signa future solutis: ȝ nec preternālia insunt sanis inq̄ȝtū sani sunt: nec nālia egris: vt sic: ⁊ iō dictū de reduplicatiue aut specificatiue intelligat̄ ēt respectu sanoꝝ. ȝ in egris tn̄ mō ūt expressum. XXXIX.

In medio vō his sūt declaratiua egritudinū quedam ex gn̄e existētia coꝝ que sūt s̄m naturam: sed in q̄ntitatibus aut tēporib⁹ p̄mutata: qdā vō ex his q̄ sūt p̄ter nām qdē: ȝ minora his q̄ in egritudinib⁹ sūt.

Lauré. ¶ In confinio horuȝ sunt ea que significant egritudinem. Quedam q̄ per naturam quidem existunt: sed qualitate aut quantitate aut tempore euariant: quedam preter naturā sunt quidē sed minora: q̄ que in morbis habentur.

Leoni. ¶ In p̄finio aūt hoꝝ ea q̄ sūt corpoꝝ neutroꝝ indicia: quoꝝ nōnulla qdē sūt ex coꝝ gn̄e q̄ s̄m nām sed vel q̄litatib⁹: vel q̄ntitatib⁹: vel tp̄ib⁹ p̄mutata quedam autem ex his que preter naturaȝ: at minora his que egritudinibus adsunt.

¶ Ponit distinctionē h̄mōi signoꝝ satis gn̄alem dicēs q̄ in medio sanoꝝ signoꝝ ⁊ egroruȝ sunt signa declaratiua egritudinū mō supradicto quoꝝ qdā sūt de gn̄e coꝝ que sunt s̄ȝ nām p̄mutata tn̄ a nālibus illi corpi in quo inueniunt̄: aut qualitatibus aut q̄litatibus aut tp̄e: quedā aūt sunt de gn̄e coꝝ que sunt preter nām: sed tn̄ minora his p̄ter nām talib⁹ q̄ in actu egris inueniunt̄: innuit ergo Gal. q̄ signoꝝ future egritudinis qdā sūt s̄ȝ nām merito sui gn̄is: ȝ pp̄ coꝝ qualitatē

tatem aut q̄ntitatē aut tēpus sint p̄ter nām: aut nō ita nālia vt op3 pro sano. quedā autē sunt p̄ter nām merito gñis sui siue ex toto gñe. ℂ Et qz nō pua est difficultas videre que signa sint ponēda ex toto gñe p̄ter nāz ⁊ que nō: ideo placet mihi. vt hic itroducamus dubitationē que est. Que cōditiones requirātur ⁊ sufficiāt ad h' vt aliquod signū dicatur ex toto gñe p̄ter nāz. ℂ In qua mā plures modos inuenio dicēdi quos narrabo ordine q mihi melior videbit.

Que cōditiones reqrant ad h' vt signū dicatur ex toto gñe p̄ter nāz

A

ℂ Primus ḡ modus est quorūdā3 modernoꝝ ⁊ precipue Ja. de forliuio q illud dr̄ signū siue dispō. ex toto gñe preter nām q ita transcēdat ꝯueniētiā ⁊ ꝓportionalitatē ad spēm humanā q impoīe est ipsu3 vel dispōnē sibi olo silē3 inueniri in corpe hūano mere nāliter disposito. ⁊ h' siue iste recessus a ꝯueniētia cū spē humana sit merito intensionis: siue merito ꝯtinuatiōis siue merito remissiōis siue merito formalis ⁊ specifice varietatis. verbi gr̄a. appetitus caninus est ita intēsus q impoīe est aliquē illi oīno similē inueniri i corpe mere nāliter disposito: ideo dr̄ ex toto gñe p̄ter nām nō obstāte q talis appetitus eēt solū ad cibos hoi cōuenientes: ⁊ hoc erit merito intēsiōis: sz appetitus carbonū ⁊ luti ⁊ similiū est ex toto gñe preter nām tanq̄ in specifica forma pmutatus: ad modum loquendi medicorum.

ℂ Et si dicat̄ ꝯ. qz ex hoc sequitur q appetitus quiz preter naturaliter diminutus esset ex toto genere preter natura3: cū impossibile sit in aliquo mere naturaliter dispositio esse appetitum preter naturaliter diminutum.

ℂ Rn̄det Jacobus negādo vtrāq3 ꝯñam. nam l3 nō sit possibile esse appetitū preternāliter diminutū in corpore mere nāliter disposito: tñ capto aliquo appetitu preternāliter diminuto respectu vnius hominis contingit inueniri illi similem qui erit alteri homini mere naturalis ⁊ nō diminutus.

ℂ Ex quo ꝯcludo sensu3 ei⁹ eē pure: vt supra statim recitaui itelligēdū: addit et hāc eē verā rōnē quare aliqua opatio dicat̄ corrupta: q̄n ita recedit a nāli q̄cūq3 fit: vt nō possit ipsa vel sibi oīno silis iueniri i corpe mere nāliter disposito: ⁊ ob hāc cā3 dicūt dolorē eē actionē corruptā: nō obstāte q per ipsam obiectum ita percipiatur. vt debet.

ℂ Contra hāc pōnē arguit̄ sic. visio rerū apparētiū volare que in aere apparent est ex toto gñe preter naturā ⁊ actio permutata in forma. tñ visio illi similis pōt inueniri in corpore mere nāliter disposito. ḡ positio falsa assumptum est Gal. ifra p maiori: minor ꝓbat̄. qz poīe ē oculo existe sanissimo in aere esse hō talia volātia ⁊ facere nāliter visionē illi oīno similē quo posito erit operatio illi similis in corpore nāliter disposito. Idem patet de sensu salsedinis nullo existente exteriori sensibili preter salinam: aut amaritudinis in oībus comestis: qz illi similis est aliquādo in corpe mere nāliter disposito cum ab extra applicatur obm̄ talis sensationis causatiuū in organo. sano existēte. ℂ Simile argumētū fieret de sibilo in aure ⁊ odoratu fetoris: siue sono vel odore extrinseco: quas tñ Gal. hic vocat opationes pmutatas in forma. Et ex toto genere preter naturam.

Opinio Wona/ ci e oini

ℂ Scd̄s modus est plusq̄3 cōmētatoris ⁊ illū sequit̄ Dinus: ⁊ vr̄ fundari sup textu partis p̄ntis: ⁊ dicit illa signa esse signa future egritudinis de gñe coꝝ que sunt scd̄m naturā: que s̄m genus insunt sanis itelligēdo p genus: vt puto propriam spēm. nam si p genus itelligeremus genus generalissimū vel subalternuū nō inueniret̄ aliqđ signum nisi de genere coꝝ que sunt scd̄m naturā. ℂ Intelligo ergo ego p genus speciē spālissimā. ita q illa signa que sunt i spē spālissima inexistēte in sanis s̄m naturā quāuis sint. a. nāliter recedētia vel q̄ntitate vel qualitate vel tēpore. sunt tñ de gñe coꝝ que sunt s̄m naturā. verbi gr̄a. appetitus intēsus sicut caninus dū eēt ad cibos sanoꝝ. est signū nō ex toto genere p̄ter naturā: sed de genere coꝝ que sunt s̄m naturā: qz est in spē appetitus ad tales vel tales cibos que species ad bonū sensum hoi sano inest: ⁊ si nō sub tāto gradu: et ita dicemus de remisso: ⁊ ecōtra autē illud dicūt ex toto genere preter naturā q s̄m totum genus. i. totam suam speciē specialissimā excluditur ab homine sano. i. qđ non pōt ipsum vel aliquid eiusdē speciei cum illo inesse homini inculpate sano: sicut dolor: qz nullus talis vel aliqua sensatio eiusde3 spēi inuenit̄ in hoīe iculpate sano: ⁊ l3 pm⁹ modus predict⁹ ab isto originē sumpserit tñ est dr̄ia: qz primus modus dicit solū illud: ⁊ omne tale esse de gñe coꝝ que sunt s̄m nā3 q vel sibi oīo simile pōt in corpore humano mere naturaliter disposito inueniri: ⁊ qz appetitus caninus nō est hō. iō illum dicit primus modus permutatū in forma. ⁊ ex toto genere preter naturā q ab isto scd̄o modo nō dicitur.

ℂ Contra hūc 2ᵐ modū sunt oīa argumenta contra modu3 precedentē de tinnitu auriū ⁊ imaginationibus ⁊ gustu. ⁊ odoratu. nam cū probatū sit q alique sensationes illis oīo similes sunt aliquādo i corpore inculpate sano: sequitur ex illo q si eodem s̄m speciē specialissimā in corpore tali inueniātur quia oīno similes necessario sunt eiusdē spēi.

ℂ Ad hec ⁊ oīa rn̄det plus q̄3 cōmētator dicēdo q iste sensationes nō sunt ex toto p̄ter nām inquātū sensationes: sed rōne suorum obiectorum. ita q videtur velle q iste sensationes nō sunt ex toto gñe p̄ter naturā sed obā. verbi gr̄a. sapor in saliua qui apud p̄ntiā alterius gustabilis ꝓhibet illis debitā sensationē: vt accidit in febrib⁹: aut qui se ipsu3 repītat ē p̄ter nā3 ex toto gñe: qz cū talis hūiditas lingue debeat eē mediū in gustu oīno o3 carere sapore. ⁊ ita hūiditates in organo odoratus imbibite debēt eē p̄uate odore: ⁊ aer in aure sub miringa in osse petroso positus: o3 esse carens sono: ⁊ albugineus carēs vaporib⁹ p quos fiunt imaginationes. ℂ Cōtra hāc rn̄sionē arguit̄. e que est p̄ter nā3 appetitus intēsus merito acetosi flatus in stomacho existentis sicut imaginatiōes vel gustatiōes ⁊ alie sensatiōes de q̄bus statim dictū est: sz ille appetit⁹ nō ē ex toto gñe p̄ter nām. ḡ nec iste. assumptū p3: qz quēadmodū ille nō sunt p̄ter nām ex toto gñe inquātū sunt quedā sensatiōes: sz merito suoꝝ oboꝝ. ita iste appetit⁹ inquātū appetit⁹ non est ex toto gñe p̄ter nā3: sz merito sue cāe q̄ est hu. ex toto gñe p̄ternāliter ⁊ virtualr̄ hac rōne vtitur gentilis contra Gal. in hoc passu volens q hec Galie. distinctio non sit bona.

ℂ Tertius modus rn̄dēdi est Thome de garbo qui postq̄ vt sibi vr̄ satis sufficiēter modu3 dini improbauit notat q in qualibet opatiōe ꝯsideramus tria. essentiā opatiōis formā ⁊ q̄ntitatē: ⁊ de istis trib⁹ in p̄cedēti cap. diximus. opationū ḡ que in corpib⁹ pmutant̄ vel significāt dispōnē a sanitate diuersam quedā sunt q̄ aliquā totā de trib⁹ rebus dictis remouēt vt ablata remouet eēntiā corrupta formā ⁊c. oēs ḡ tales q̄ h' mō aliquā vnā rē ex toto remouēt: aut plꝛes de illis dicim⁹ ex toto gñe p̄ter nā3: sz aliq̄ sunt opatiōes q̄ significāt exitū a sanitate que p̄tē vnius illaꝝ remouēt: ⁊ p̄tē ponūt vt opatiōes diminute ⁊ augmētate aut tp̄e pmutate: ⁊ iste: qz nullā de illis trib⁹ remouēt: sz p̄tē ponūt: ⁊ p̄tē relinquūt sūt de gñe coꝝ q̄ sūt s̄3 nā3. ℂ Et ex h' p3 q̄re ablata opatio aut corrupta dr̄ ex toto gñe p̄ter nām: qz vtraq3 remouet vnū de tribus dictis q̄ in opatiōe ꝯriant̄: sed opatio diminuta nō: qz nullā totalr̄ remouet: sz p̄tē ponit: ⁊ p̄tē relinquit. ℂ Sed si tūc q̄rat̄ quō dolor est signū ex toto genere p̄ter naturā cū non sit actio lesa apud ipsum. ℂ Dicit tho. h' iō esse qz dolor vt sic nullius triū rerū dictarū p̄tē remouet ⁊ p̄tē dimittit: cū sit actio nō lesa: ⁊ cū hoc significat aliquā dispōnē corporis cuius nulla pars est s̄m nā3: puta malā cōpōnē vel solōnē ꝯtinuitatis. duob⁹ igit̄ modis aliqua opatio dr̄ signū ex toto gñe p̄ter nām. vno qz sit actio aliqđ de illis tribus dictis q̄ in actiōe ꝯriant̄ totalr̄ tollēs. 2° qz ⁊ si nullū illoꝝ remoueat: tñ qz nō p̄tē remouet ⁊ p̄tē dimittit ⁊ significat dispositione3. cuius nulla pars est s̄m nām: ⁊ hoc scd̄o modo nō repugnat aliquā opationē nō eē lesam ⁊ esse ex toto genere signum preter naturam.

Opinio Thome de gar/ bo

¶ Sed hic modus nó vr verus. p̄ qr visio rerũ ante oculũ p̄/teruolátiũ nó vr aliquã vnã d trib⁹ reb⁹ dictis removere. Non.n.remouet eẽntiã: vt p3: nec formã: qr vel p formã in telligũt specificã denoiationẽ: vel quãl3 accidẽtalẽ denoia/tionẽ q̃litatiuã: nõ 2ᵐ: qr signa que sunt de gñe eo2u3 q̃ sunt fm nãm sunt in q̃litatibus pmutata : vt dicit pticula pñtis textus: nec p̄ᵐ: qr visio rei q̃ pp vaporẽ grossu3 i albugineo exñtẽ appet pforata ẽ eiusdẽ spẽi eẽntialis cũ visiõe q̃ nó ap pet pforata. ⁊ idõ nó ẽ pmutata i foia ⁊ nó aufert eẽ: ⁊ tñ ẽst ex toto gñe pter nã3. ¶ D. p̄ scõa3 ptẽ põnis argr. qr actio aliq̃ diminuta signat rẽ ita pternãlẽ: vel magis q̃3 dolor: ⁊ in se ẽ magis pter nã3 q̃3 dolor: imo i se ẽ pter nã3 ⁊ dolor. g̃ si dolor pp̄ea q̃ significat rẽ c⁹ nulla pars ẽ scõ3 nã3 d3 di ci signũ ex toto gñe pter nãm multo magis illa diminuta actio. ¶ D. dolor est de gñe eo2 q̃ sũt scõm nã3 cũ sit actio nãlis. g̃ signũ sumptũ a dolore est signũ sumptũ a gñe eo2 que sunt fm nãm. ¶ Nec valet q̃ quidã singũt q̃ h cõpo/situ nomẽ signũ ex toto gñe pter nãm cũ notat q̃ aut sit tol lens totalr vnã de trib⁹ rebus cõsideratis in opatione. aut saltẽ nó partẽ tollat ⁊ partẽ dimittat: ⁊ cũ hoc significat di spõnẽ cuius nulla pars est fm naturã. p̄. qr Gal'. nó capit h cõpositũ signũ ex toto gñe pter naturã. sed dicit q̃ quedã signa sunt exñtia ex gñe eo2 que pter naturã. ⁊ quedã si/gna sunt exñtia ex genere eo2 que sunt fm naturam.

Opinio Daly. ¶ Sed amplius q̃3 op3 stetimus in istis. Na3 Daly. p signa ex gñe eo2 que sunt pter nãm itelligit signa egritudinis: ⁊ p signa de gñe eo2 q̃ sunt fm naturã itelligit signa ex gñe signo2 sanitatis: ⁊ videnr p signa egritudinis itelligere illa signa q̃ sic se hñt q̃ stãte sitã circũstantia oium alio2: exce/ptis illis q̃ sunt de essentia sanitatis ⁊ egritudinis non pñt inueniri nisi in corpe in quo est dispositũ pter nãm. p signa vero sanitatis itelligit illa q̃ vel sibi silia exceptis illis que sunt de eẽntia sanitatis ⁊ egritudinis pñt inueniri in corpe in quo nó est dispositio pter nã3: ⁊ idõ sentire rẽ dulcẽ tanq̃3 amarã nullo extrinseco amaro occurrẽte est ex toto preter nã3: qr cũ istis circũstãtijs pib⁹ exceptis illis q̃ sunt de sani tatis vel egritudinis eẽntia nó pt sibi silis sensatio inueniri i corpe sine pternãli dispõne: ⁊ tu p te 9sidera dñia3 iter istũ modũ ⁊ alios supra positos: ⁊ h ẽ rõ corrupte opationis: vt qdã volũt: nó eni est ita q̃ nó possit silis auditio inueniri in corpe sano iculpate auditioni tinnit⁹. ¶ Nec est verũ q̃ nó possit visio silis imaginatiõib⁹ ptẽdẽtib⁹ aliqd i corpe me/re nãliter disposito iueniri: s3 nó cũ oio pibus circũstãtijs: et his exceptis que de essentia sunt sanitatis vel egritudinis. ¶ Ex qbus p3 itell's diuisiõis a Gal'. posite. s. signo2 futu re egritudinis vel pñtis neutralitatis: qdã sunt signa q̃ cu3 paritate extriseco2: ⁊ ab eẽntia sanitatis vel egritudis iueni/ri pñt i corpe mere disposito fm nã3: ⁊ qdã q̃ nó cũ his cir cũstãtijs: s3 drãt a nãlib⁹: in corpe i quo sunt q̃ntitate aut q̃litate: aut tpe. verbi grã. qr remissius appetit aut hũidio/ra solito. nã ita remissus appetit⁹ pót cũ paritate extrinse/co2ũ ⁊ alio2 que nó sunt de sanitatis stõchi essentia in sto/macho alio nó preternãliter disposito iueniri: ⁊ sic de alijs exemplis hic oportunis. ¶ Deinde cum dicit. XL.

Et ppter hoc ⁊ dispõnes he corpo2 quecũq3 egrotatiua eẽ videnr neutro/rũ sunt: ⁊ declarãtia vo ipsa sũt signa. Primo qdẽ hic sanitates designant. Scdo vero egritudines. Et fiunt eadẽ signa fz primã habitudinẽ: ⁊ sana: ⁊ egra: ⁊ neutra.

Lauré. ¶ Et ob eã rem corpo2 dispõnes quecũq3 egro tatiua sunt neutre censenr: ac signa earũ prima/ria rõne indicant sanitatẽ: scdaria egritudinez. Ita fit vt hec ipsa signa per diuersitatẽ habitu/dinis tum. Neutra tũ etiã egra dicantur.

¶ Atq3 iccirco he quidẽ corpo2 dispõnes: que in egritudinez casura mõstraui: sunt ex neutro/rum gñe: atq3 vna ea que ipsa indicant signa. Primo enim hec sanitatem ostendunt. Secũ/do autem egritudinez: ⁊ fiunt eadem signa fm ad aliqd habitudinẽ: neutra: ⁊ isalubria. Leoni. XLI.

In eo quidẽ q̃ iam existentẽ dispõnez demõstrant neutra. In eo vero q̃ fu/turam declarant egra.

¶ Neutra quatenus pñtez indicant affectionẽ. Egra quatenus prenũciant futurã. Lauré.

¶ Que quidẽ presentẽ dispositionẽ oñdũt neu/tra: que vero futurã premõstrãt: insalubria. Leoni.

¶ Infert correlaria quedã ex dictis: ⁊ sunt tria. Primu3. q̃ iste corpo2 dispõnes: q̃ corpora sunt egrotatiua. i. parata cadere in egritudinẽ sunt dispõnes neutro2. pbar. qr sunt dispõnes medie iter sanitatẽ absolute ⁊ egritudinẽ absolu/te. ¶ Scõm est. q̃ ista signa dicta pmo significãt pñtẽ neu/tralitatẽ: scdo vero significãt futuras egritudines. Nam p dispõnes pñtes significãt futuras: ⁊ sic p prius pñtes q̃3 fu turas significãt. ¶ Tertiũ est. q̃ hec signa eadẽ exñtia fm ppriã habitudinẽ. i. cõparationẽ aut relationẽ quã habẽt ad primũ significant signa egra ⁊ neutra: inquãtũ eni pñtẽ dispositionẽ ostẽdũt demõstratiue: sunt neutra: sed inquã/tum per illam pronosticãtur futurã egritudinẽ sunt egra. ¶ Nota ergo q̃ hec signa que sunt egra ⁊ sunt neutra sũt eadem fm primã habitudinẽ. i. fm relationẽ ad primũ si/gnificatũ eo2. nam nó sunt egra nisi pro quãto significãdo presentẽ neutralitatẽ ex illa significant futurã egritudinẽ: ⁊ ex isto p3. q̃ nó op3 dicere trãslationẽ nostrã esse h defi/cientem: vt dicit plus q̃3 cõmentator: l3 antiqus sit clarior. B ¶ Nõ 2°. q̃ hec signa nó ostendunt de necessitate futuram esse egritudinem: sed cum verisimilitudine. XLII.

Secundũ vero eandẽ rõnẽ quecũq3 ap parẽt in egrotãtibus signa sanitatis. Dicenr qdẽ sana eo q̃ futurã sanitatẽ denũtient. Dicenr vero ⁊ egra inquã/tum egritudinẽ exñtẽ ostẽdũt. Et manifestũ est quidẽ q̃ si vtrorũq3 sũt declaratiua dicenr neu/tra fm vnũ aliqd significato2 neutro2 voce.

¶ Silĩ mõ se hñt q̃cũq3 signa sana in egrotis ap parẽt: vt sana sint: qr futurã significãt sanitatez: egra vo inq̃3tũ pñtẽ dispõnẽ oñdũt: ita efficir vt quecũq3 signa ambas significant dispõnes: neutra existãt ex vna neutre vocis significatiõe. Lauré.

¶ Eadez vero rõne: ⁊ quecũq3 egrotantibus si/gna salutaria apparent dicẽtur quidẽ salubria: qr futurã sanitatẽ oñdũt: dicenr etiã egra q̃ten⁹ pñtẽ oñdũt egritudinẽ. Neq3 i ambiguo ẽ q̃ q̃ sunt vtrorũq3 idicatiua: neutra dicenr: fm vnũ quoddã neutri vocabuli significatũ. Leoni. XLIII.

Nihil vero mirandum est eadem si/gna tres habere rationes indifferen/tibus habitudinibus ⁊ sana ⁊ egra ⁊ neutra dici.

Laurē. ¶ Porro nequaq̄ videri mirabile debet vt ea ipsa signa p habitudinē diuersaz tres obtineāt rōnes: tum sana ⁊ egra tum etiaz neutra.

Leoni. ¶ Neq̄ vero mirari oportet eadem signa tres in diuersis habitudinibus seruare ratiōes: que ⁊ salubria: ⁊ egra ⁊ neutra dicantur.

¶ Hic ponit gn̄alia quedā signoꝝ future sanitatis: ⁊ pmo q̄ apparēt in egris significātia futurā sanitatē. scdo q̄ apparent in neutris cōualescētis. ibi 2ᵒ (Scōm vero alterū.) Dicit pmo tria. Primū est q rōne simili illi que dicta est de signis significātibus futuruz morbum q ipsa sunt neutra ⁊ egra dicere possumus de signis que apparent dū corpora egrotāt ⁊ significāt futurā sanitatē q ipsa dicūtur sana inquātū significāt futurā sanitatē ⁊ egra inquātū demōstrāt presentē morbū. ¶ Dicit 2ᵒ. q ex istis est manifestū q sunt neutra sm aliquod significatoꝝ neutroꝝ voce. s. in 3ᵒ significato. ¶ Dicit 3ᵒ. q nō est mirandū eadem signa tres habere rōnes. i. denominationes sub diuersis habitudinibus idest vt dicantur sana egra ⁊ neutra. XLIIII.

Ecūdū vero alterū significatū q̄cūq̄ ex egritudinibus cōualescētibꝰ insunt signa dicimus neutra sm q arbitror ⁊ ea que sunt in senectute. Hac igitur rōne oīa sub plures cadunt intellꝰ ⁊ rōnes.

Laurē. ¶ Ac vt ex vtraq̄ significatione: quecūq̄ signa in cōualescētibus existūt neutra vocent: quēadmodū signa q̄ i senectute habent. Hec ḡ cūcta pluribus notionibus: rōnibusq̄ subiacent.

Leoni. ¶ Secundum vero alterū significatuz: quecūq̄ his qui a morbo referūtur insunt: signa neutra appellamus: neq̄ in alio significato acciptūt ea que senibus insunt: hec quidez oīa pluribus ⁊ conceptibus: ⁊ rationibus subijciuntur.

¶ Nūc ponit gn̄alē cōditionē signoꝝ sanoꝝ ⁊ apparētiū in neutris dicēs q signa que apparēt in ꝯualescētibus significātia futurā sanitatē sunt neutra sm alterū significatū: qꝛ neutra i p̄ vel 2ᵒ significato: nō tn̄ i tertio: lꝫ vt pꝫ ex dictis i prio libro possint dici neutra in 3ᵒ significato. subdit scdo q signa que sunt in senectute pnt et dici neutra: ⁊ nō ē dubiū q nō opꝫ oīuz senū signa eē neutra. sed sunt quodāmō filia signis neutrorū vt ostēdetur in tertio libro huius ⁊c̄.

¶ Hac igitur. Infert corre° cōmune oībus dictis signis: scdo ponit dr̄iam inter ista ⁊ quedā alia que dicūtur soluz sana ⁊ que dr̄ solū egra. scdo ibi (Quecūq̄ vō.) ¶ Dicit p̄ q ex dicta rōne sequit̄ q oīa signa taliū neutrorū cadunt sub plures rōnes ⁊ intellectus. ⁊ hoc pꝫ ex dictis. XLV.

Uecūq̄ vero signa perfecte sanis insunt: sub sola sanoꝝ cadūt cognitiōe.

Laurē. ¶ Quecūq̄ vero in sanis ad integrū sunt: soli sanorū subiacēt notioni.

Leoni. ¶ Quecūq̄ vero his qui integra sanitate fruuntur: inter salubria tantūmō cōputātur. XLVI.

T quecūq̄ egrotātibus nō sunt manifestantia futuram sanitatē: sub sola ⁊ h̄ egroruz cadunt cognitione.

Laurē. ¶ Item quecūq̄ in egris habentur nequaq̄ premonstrantia sanitatem futurā.

Leoni. ¶ Et quecūq̄ egrotantibus insunt: neq̄ futurā prenūciant sanitatez: soli ⁊ hec egrorum conceptui subijciuntur. XLVII.

E his quidem deinceps dicetur.

Laurē. ¶ Sed de his deinceps dicemus.

Leoni. ¶ Sed de his quidē postea dicet̄.

¶ Facit qd̄ dictū est dicēs q signa oīa q̄ in sanis pfecte inueniuntur cadunt solū sub rōne sanoꝝ: qꝛ si qd̄ esset egrū vel neutrū: tūc corpus nō esset pfecte sanū: ⁊ sic oīa signa que apparēt in egrotātibus que nō manifestāt futurā sanitatē solū cadūt sub rōne egroꝝ. ¶ Nam mortē significātia sunt egra: ⁊ ita crisim significātia dūmō ad bonū nō sunt determiata: ⁊ ideo talia signa differūt in isto a signis neutroꝝ q̄ oīa plures habent denominationes. XLVIII.

Uture vero egritudinis signa pnostica percurramus prius: duplici vero existente eorū differentia.

Laurē. ¶ De signis pronosticis in primis agendū est. Cūq̄ duplex eorū differentia sit.

Leoni. ¶ Nūc que futurā premōstrāt egritudinē prius exeq̄mur. ⁊ Cū vō sit eoꝝ dr̄ia duplex. XLIX.

Ggrediamur priora quātitatibꝰ: aut tpibus: nō ipsis ppꝛijs formis pmutata ab his que sunt sm naturā.

Laurē. ¶ In primis aggrediemur ea que quantitate aut qualitate aut tempore non ipsa forma euariant ab indicijs naturalibus.

Leoni. ¶ Prius ea pertractemus que quantitatibus: qualitatibus: temporibus: non autez proprijs speciebus ab eo quod sm naturam euariat.

¶ Cum posuerit gn̄alē determinationē signoꝝ pnosticorū future egritudinis ⁊ future sanitatis: nūc spāliter exequit̄ de illis signis pcipue exēplādo: ⁊ diuidit̄ in duas. pmo. n. ponit signa egritudinis pnostica. secundo sanitatis. ibi 2ᵒ. (Quecūq̄ vō iā egrotātibꝰ.) Prima in duas. pmo enim pponit intētū. scdo exequit̄. ibi 2ᵒ (Uelut orexim) De prima dicit q intēdit pcurrere signa pnostica future egritudinis: ⁊ cū sint duoꝝ modoꝝ: vt dictū est supra: prius vult incipere a signis que sunt sm nāz rōne sui generis pmutata tn̄ ab eo qd̄ ꝯuenit corpi in quo sunt aut q̄ntitate aut qualitate aut tpe nō ipsis ppꝛijs formis. i. que nō sm speciē sunt pmutata ab eo qd̄ deberēt i corpore mere nāliter disposito alijs paribus. hec autem signa aut sunt operationes lese aut excūtia mutata aut qualitates mutate: ⁊ sm plurimū sunt de genere eorum que sunt scōm naturā quādo. s. mutatio a naturali cursu sm gradum vel tempus vel qualitatem. non est tanta quin aliqua similis omnino cum circunstantijs paribus exceptis his que sunt de essentia sanitatis vel morbi in corpore mere naturaliter disposito possit inueniri. L.

Elut orexim ciboꝝ intēsam aut remissam: aut que nō sm tēpus consuetuz sit: aut non consuetorū ciborū.

Laurē. ¶ Uerbi grā. appetitū cibi itēsū aut exolutū aut tpe nō consuetudo aut soliti cibi.

Leoni. ¶ Ueluti ciborū appetentia intenta: vel dissoluta: aut que non seruet tempus consuetū: aut que ad edulia non vsitata feratur. LI.

At egestionem superfluoꝝ esse paucioꝝ: aut pluriꝝ: aut humidoꝝ; aut durioꝝ.

Lauré ¶ Aut excretionem materie humidioris aut durioris.

Leoni. ¶ Aut excretiōes cibi sup̄fluitatū: q̄ aut pauciores: aut pl'es: aut hūidiores: aut duriores existāt.

¶ Nūc spāliter exeq̄t. ꝛ diuidit̄ i duas. p̄mo exeq̄t de signis que sunt de gn̄e s̄m nām. 2° de illis q̄ sunt ex toto gn̄e p̄ter nāz. ibi (Tortio v̄o.) Pars ēt p̄ria diuidit̄ in tot ptes quot sunt signa ꝛ patebūt. ¶ Primū ḡ sumit̄ ab appetitu q̄ si est itēsior debito aut remissior: aut nō s̄m tp̄s ꝯsuetū est signū futuri morbi ꝛ sil'r ad cibos nō ꝯsuetos: ꝛ est h'vt si p̄ i nālissima dispōne appeteret itense: vt. 6. mō appeteret intense. vt. 8. aut vt q̄rtio: ꝛ si solebat appetere in tertijs. mō appetit i nonis: ꝛ si solebat appetere cibos calidos: mō appetat cibos fridos ꝛc. ¶ Cā autē est q̄r appetit⁹ solito itēsior signat malā cōplonē fridā: aut p̄ntiā acetosi hūoris aut fortitudinē resolonis. Sed remissior signat ꝯ̄ria ꝛ lcitato appetitu iudicam⁹ sic eo itēsiori facto ꝛ tardato sic remissioris p̄mutatio v̄o ad alios cibos signat: aut malā q̄litatē qualitati ciboꝝ ꝯtrariā: aut humoꝝ presentiā nō naturaliū.

A Appetitus intēsus scd̄z nām est. Hic solet queri vtrū appetit⁹ intēsus sit de gn̄e coꝝ que sunt scd̄m nām. ꝛ v̄r q̄ nō. q̄r appetit⁹ caninus q̄ nimiū est itēsus ē opatio corrupta. vt vult Gal'. 4° de acciñ ꝛ morbo. cap. 7°. ¶ Dic ōr breuiter q̄ vbi appetitus sola itēsiōe peccat q̄ñq3 tñ est itēsus. vt i nullo homine mere nāliter disposito sibi cū eisdē circūstātijs ꝛc. inueniri possit: ꝛ tūc est ex toto gn̄e p̄ter nāz. sed tñ nō est corruptus vt existimo. q̄ñq3 v̄o nō tñ a mediocritate recedit: ꝛ tūc est de gn̄e coꝝ q̄ sunt scd̄m nām: ꝛ de h' loq̄t Gal'. hic. ¶ Q3 aūt dr̄ 4° de accidēti ꝛ morbo nō intelligat̄ q̄ p̄ solā intēsionē corrūpat̄: s3 q̄ cū intēsione p̄mutat̄ ad ea que nō sunt hominū cibi. naz ibi dicit Gal'. q̄ si corruptio desiderij fuerit cū vltimitate q̄ātitatis fit illa sp̄es que caninus ōr appetitus: ꝛ tñ ex h' collige Gal'. cognouisse q̄ aliq̄ñ opatio ledit̄ p̄ itētionē: ꝛ tñ nō posuit nisi tres modos dictos. ꝛ iō puto itellexisse vt exposui in illo. §. nocet̄ autē operatio.

¶ Sed s̄m. Ponit scd̄m signū: ꝛ est. cḡō sup̄fluitatis cibi in digōne p̄ma q̄ñ sup̄flua sūt pl'a ꝯsueto aut pauciora: aut nō ꝯsueto tp̄e: aut fuerit hūidiora ꝯsueto aut sicciora: l3 nō ad incōuenietē speciē p̄mutata: sunt autē ista sup̄flua plura debito: aut p̄pter debilitatē retētiue virtutis: aut p̄p fortitudinē expulsiue stōchi ꝛ itestinoꝝ: aut p̄p debilitatē digestiue stōchi. q̄re epar nō attrahit: aut p̄p debilitatē attractiue epatis: aut p̄p hūoꝝ p̄ntiā i itestinis ꝯgregatoꝝ aut illuc aliūde trāsmissoꝝ: aut p̄p multitudinē colere stimulātis vl' ei⁹ acuitatis: ꝛ tu alias cās ēt potes colligere i cōmēto illi⁹ aphi. Quibuscūq3 iuuenib⁹ ꝛc. ꝛ scd̄a p̄mi: ꝛ cāe opposite sūt cāe paucitatꝫ. ¶ Cāe aūt hūiditatis sūt ille cāe multitudinis: ꝛ cāe siccitatis sūt cāe paucitatis vt p̄lm: q̄ñq3 v̄o est cā multa calitas itestinoꝝ ꝛ torlus. iō ꝯstat q̄ ex his dispōnibus corpus est paratū cadere in morbū: nec est hic p̄longandum in omnibus egestionū significationibus. LII.

Ita vero ꝛ humidorum superfluoꝝ indigentie: aut abundantia preter naturā: aut coloris: aut consistentie permutatio: aut tēporibus euōnis.

Lauré. ¶ Iisdem excrementorum humentium inopia aut exuperantia preter naturam: aut coloris: cōditionisue mutatio: aut temporis euōnis.

Leoni. ¶ Sic humidorum excrementorum: vel defectus: vel superabundantia preter consuetudinem naturalem: aut in colore: aut in consistentia varietas aliqua: aut in tempore excretionis.

¶ Ponit exēplū 3ᵐ de vrina q̄ dr̄ egestio hūida: q̄r est sup̄fluitas i forma liq̄da ꝛ fluida expulsa: ꝛ est a digōne scd̄a q̄ fit in epate: q̄r si ēt auget̄ aut miuit̄ p̄ternāl'r: aut p̄mutat̄ i colore: aut i sub̄a aut in tp̄e exit⁹ significat iterū futurā egritudinē. ¶ Naz multitudo vrine aut signat multū potū. ꝛ sic sitim nimiā: ꝛ cās sitis. aut epatis frigiditatē ꝛ hūiditatē: aut multoꝝ humoꝝ eliquationē aut fortitudinē attractiue renū: vt in dyabetica passiōe. paucitas aūt signat aut pot⁹ paucitatē: aut epatis calitatē ꝯsumētē: aut debilitatē expulsiue: ꝛ mutatio coloris signat. vt declarat scd̄a p̄mi: mutatio v̄o sub̄e ad subtilitatē signat opilationes: ꝛ grossities significat q̄ humores expellunt̄ cū vrina. nō dixit aūt de hypostasis p̄mutatiōe nolēs p̄currere omnia ꝛc. LIII.

Et vigilie ꝛ multus sōnus aut i tp̄e nō cōsueto. S3 hec vero ꝛ sup̄fluitas aut amplior aut minor: aut cal'i aut frigidi ꝯcupiscētia p̄ter ꝯsuetudinē. Quēadmodū ꝛ circa venereoꝝ vsū immēsurata ꝛ nō s̄m tp̄a cōcupiscētia. Et sudores pl'es q̄3 oporteat aut pauciores. Aut pigritia ad motionez. Aut tētātib⁹ moueri aggrauatio. Aut dissolo maximā ꝛ valida. Mēstruoꝝ ēt retētio aut amplior aut mīor euō. Sic v̄o ꝛ q̄ p̄ hemorroydas. S3 ꝛ h3 eūdē cibū ꝛ potū nō silis ei q̄ prior fuit delectatio: cognitio ē future egritudis. Sil'r ꝛ itell'ts hebetudo nō h3 nāz. Aut obliuio i nō ꝯsuetis. Aut phātastici sōni magis q̄3 prius. Et si q̄dē audit⁹ ꝛ odorat⁹ ꝛ visus hebetiores ꝛ infirmiores. Et simpl'r dicer̄ ē q̄cūq3 h3 nāz sūt: hec q̄dē aucta: hec v̄o diminuta: hec vero tp̄ib⁹ q̄busdā aut q̄3titatib⁹ p̄mutata. Et corpis mīor ꝛ misor ꝛ maior factus. Et rubicūdior aut albior aut liuidior aut nigrior. Et eructuatiōes. Et sternutationes. Et ventositates plures aut pauciores a nālib⁹: signa sunt future egritudis. Ita v̄o ꝛ q̄cūq3 p̄ nares ꝛ aures ꝛ palatū: q̄bus cerebrū expurgat̄ q̄3titatib⁹ aut q̄litatib⁹ aut tp̄ib⁹ p̄mutata. ¶ Hec igit̄ oīa gn̄is sunt eoꝝ q̄ sūt s̄m nāz.

Lauré. ¶ Et in somnia ac somnus plurimus: aut i tp̄e minime ꝯsueto. ⁊ Pari mō circa potū multuz aut paruū aut calidū aut frigidū cupiditas minime cōsueta. ⁊ Quēadmodū circa rei veneree vsum immoderata aut importuna cupiditas: sudor amplior iusto aut minor. Pigrities circa motū aut tentāti moueri grauitas aut exolutio fortis: menstruoꝝ suppressio: maiorue aut minor euātio: nec secus vacuatio ex mariscis. Quinetiā circa edulia aut potionē nō silis superiori voluptas futuri morbi indiciū est. ⁊ Eodē modo mentis hebetudo non nālis aut insolita obliuio aut in somno visa nō consueta atq3 etiā auditus: olfactus ac visus hebetiores marci-

dio:esq; ꝛ in vniuersum quecūq; per nām exti/terūt ꝑtim crescētia:ac decrescētia ꝑtim tpe aut quātitate variātia. Itidez corpis moles maior aut minor. ¶ Et vbi maior fit: rubidior:q; ꝛ albidior: aut velut liuidior/nigriorq;/nec sec⁹ ructus: sternutamētū ac flatus amplior aut incertior q̄ȝ q̄ ꝑ nām est. ¶ Pari rōne q̄cūq; ex naribus: aut aurib⁹ aut palato excernunť qb⁹ cerebrū expurgať quātitate/q̄litate/aut tpe variantia. Itaq; hec oīa sub nāli genere cōtinentur.

Leoni. ¶ Et vigilie plures: ac somnus/aut nō cōsueto tpe. Eodē mō pot⁹ pluris: aut paucioris cali ꝛ fri. isolēs appetit⁹: sicuti ꝛ circa rerū venerearū vsum imodica: aut intēpestiua cōcupiscētia: ꝛ plēs: aut pauciores sudores his q̄ sint opportuni: ꝛ ad motus torpor: aut si moueri tentauerint grauitas: aut vehemens ex solo: mēstruorū occultatio: vl' imodica/aut diminuta eūatio. Sic ꝛ que ꝑ hora venaꝝ (greci hemorroydas appellāt) fit sanguinis effusio: sed nō eadē que prius in cibo: potuq; voluptas: sunt future indicia egritudinis: hebetudoq; animi nō nālis: aut obliuio q̄dā incōsueta: aut somni q̄ plurib⁹ imaginationib⁹ abūdāt: q̄ȝ ꝑus audit⁹: ꝛ odorat⁹ visusue hebetiores: aut turbulētiores. Et vt simplr dicā q̄cūq; ꝭm nām inerāt: hec q̄dē augmētata: hec ꝟo cōminuta hec ꝟo tpib⁹ q̄busdā: aut q̄litatib⁹ imutata. Siq̄dē ꝛ ipsi⁹ corpis moles/aut maior/aut minor/aut magis alba/aut magis rubra: queadmodū liuidior/aut nigrior: ructusq; ac sternutamēta: ꝛ flatus plēs: aut pauciores his q̄ ꝭm nām: sic ꝛ quecūq; per nares/vel palatū/vel aures: ꝑ quos meatus cerebrū expurgať/vel tēporibus/vel quātitatib⁹/vel qualitatibus immutata. Hec igiť omnia ex genere eoꝝ sunt: que ꝭm naturam.

¶ Ponit quartū exēplū circa opationē aialē. vt vigilia mlta: ꝛ multus somnus. nā vtraq; significat malā dispōnē: vt hypo. dixit secunda aphoꝝ. aphorismo tertio. somnus ꝛ vigilia ꝛ tu vide quomodo somnus significat humiditatem ꝛ frigiditatem: ꝛ vigilia contraria horum.

¶ Secundum hoc. Ponit exēplū q̄ntū. ꝛ vł sonare q̄ appetitus cibi amplior aut minor ad calm cibū aut ad frigidū ꝑter cōsuetudinē est signū futuri morbi: ꝛ tūc repetit h ꝑmū signū. ſȝ alr pōt dici q̄ velit Gal. appetitū ampliorē dormiēdi: esto q̄ hō nō dormiat: vt accidit in q̄busdam dispōnibus: ꝛ simlr appetitus obuiādi aeri calido vel frigido vel pānis: vel vlr rebus extrinsecis ꝑter cōsuetudinē sit signū futuri morbi. ꝛ hoc mihi plus q̄ȝ cōmētator dicit hoc esse dictū de potu. ꝛ pȝ vt supra de fame.

¶ Quemadmodum. Ponit sextū signum de appetitu coeundi in mēsurato preter cōsuetudinē q̄ significat vētositatem ꝛ humoꝝ acuitatē ꝛ multitudinem.

¶ Et sudores. Ponit signum sumptū a sudore si fuerit

A amplior q̄ȝ opȝ: aut paucior. ¶ Sȝ h cadit dubiū: q: Gal. vł innuere aliquē eē sudorē nālē: cui⁹ oppositū dī ab eo. ꝑ̄ aphoꝝ. illo apho. Uētres ꝟo. auctē diosori. ¶ Et idez innuit ꝑticula q̄rta illo apho. Sudor multus: vbi inuit sudorē effe aut ꝑꝑ vsuȝ nimij cibi: aut q: sunt pñtes multi mali humores. ꝛ idē inuit Auic. 2ª q̄rti. volēs q̄ ꝑ cutē eūones debēt fieri isensibilr. ¶ Dic dī ꝯ plus q̄ȝ cōmētatore q̄ aliq̄s sudor est nālis q̄busdā ꝛ ꝑcipue humidis in q̄b⁹ tanta aquositas cū sanguine ꝑ totum corpus trāmittiť vt neq̄at isensibilr expelli. ꝛ iō ꝯ nā sensibilr expelliť: verū in corpe tēperato nō spōte fiūt sudores. q: calor fortis cū humiditas aquea nō multū excesserit sufficit isensibilr expellere. ꝛ h itelligit Aui. 2ª q̄rti: nec Gal. Diasori auctē approbat ex toto ꝑ̄ apho. ꝛ 3° de accidēti. dicit se alibi sibi ꝯdicturū. ¶ O. aūt dī 4° aphoꝝ. dī de sudore multo ad denotāduȝ q̄ nō multus pōt eē sine tali signatione: ꝛ hic modus satis placet. ¶ Thomas aūt de garbo: seq̄tur Bartholomeuȝ de varignana dicētē q̄ sudor est nālis nr̄o corpi ꝑ cām incitātē. vt in exercitio tēperato: ſȝ nō est nālis absolute. ita q̄ spōte ꝛ sine incitatione possit eē nālis: ꝛ de istis q̄ ꝑ icitationē sūt sudores loq̄ť Gal. ꝑm⁹ modus mihi plus placet.

¶ Aut pigritia. Ponit signū aliud dicēs q̄ pigritia ad motū aut aggrauatio cuȝ tentant moueri: aut debilitatio valde magna cū mouenť sunt de istis signis futuri morbi. ¶ Ubi nota pigritiā ad motū eē tarditatē motus q̄ in rei B
veritate est de gñe eoꝝ q̄ sunt ꝭm nām: aggrauatio aūt est sensus grauitatis mēbroꝝ cū mouenť. ꝛ h sensus nō nescio est dolorosimo ēt est nālis q̄nq;: ꝛ tu ex his cōcipere potes q̄uo nō obstāte q̄ ois dolor fit ex toto gñe ꝑter nām: ꝛ cōcesso q̄ ois lassitudo sit maneries q̄dā doloris: tñ ista q̄ h ponunť nō sunt ex toto gñe ꝑter nām: q: nō sunt lassitudines illo mō sumēdo: sed cuȝ lassitudinib⁹ plerūq; coniungunť: q̄ aūt ꝛ q̄t sunt spēs lassitudinis disputatū 2ª aphoꝝ apho 4°. ¶ Nō 2° q̄ ista sūt signa futuri morbi cū fuerint ꝑter nām ꝛ ꝯsuetudinē patiētis. ¶ Nota 3° pigritiā in mo C
tu ꝛ grauitatē preternāles esse aut ꝓpter dissolutionē spirituū aut ꝓpter humoꝝ ꝑsentiā nimie quātitatis. dissolutio āt ꝛ debilitatio ꝓpter caloris nālis paucitatē aut subtilitatē. ideo ista futuros morbos nunciant.

¶ Menstruorum. Ponit aliud signum dicens q̄ retētio mēstruoꝝ vel amplior vel minor euacuatio est signum futuri morbi. ¶ Ubi nota mēstruū dici sanguinē q̄ in mu- D
liere supabūdat aptū ꝑ matricis venas mēstruatim expelli. ꝛ istius sanguinis in suo tpe euacuatio est nālis. sed in certa quātitate: ꝛ īfra certū spaciū. retētio ergo. i. tardatio mēstruādi: ꝛ maior vl' minor quātitas: q: fit a causis ꝑter nām q̄s legere debemus 21 tertij. sunt signa futuri morbi.

¶ Sic vero. Ponit aliud signū dicens: q̄ eo mō retentio eūonis ꝑ emorroydas aut amplior eūatio aut minor solito signat futurū morbū: ꝛ tu ꝑ ex isto collige aliq̄ȝ euationē ꝑ emorroydas esse nālē. Nā in q̄busdā corpib⁹ gñatur quātitas sanguinis mali ꝑ viā venaꝝ emorroydaliū expellēdi a ꝟtute ꝛ cū supabūdat signat aut subtilitatē aut acuitatē aut multitudinē sanguis ampliorem debito. cum ꝟo defic̄ ꝯria aut ꝟtutis expulsiue dbilitatē. ꝛ sic futuꝝ morbū.

¶ Sed ꝛ ꝭm. Aliud exēplū est non eq̄lis delectatio ꝭm eundē cibū. assumptū quod significat lapsuȝ stomachi vel partium oris stomachi iuxta dicta supra.

¶ Similiter. Ponit aliud ꝑternāle. i. intellect⁹ hebetudinē: ꝛ ꝑ hoc itelligit hebetudinē imaginationis aut cogitationis vl' extimationis: ꝛ dixit nō ꝭm nām: q̄a q̄nq; sunt nāles ꝛ cū sunt nō nāles signant aliq̄ȝ cōplonis malitiā vl' maloꝝ humoꝝ ꝑñtiā vel vapoꝝ. ¶ Deide ponit obliuionē in nō ꝯsuetis q̄ signat plurimā humiditatē cū mā in cerebro. ꝑsertiȝ quo ad posteriorē partē capitis. silr cū dicit somnos magis phantasticos. i. cū plurib⁹ somnijs est etiā signū futuri morbi: q: signat capitis repletionē a mlto va/

pore. ¶ Et ex h̄ pꝫ somnia esse nālia. subdit ēt ꝙ hebetu-do visus ⁊ auditus ⁊ odoratus sunt de hꝫ signis qñ. s. obtusius ⁊ remissius circa idē olim opant̄ q̄ꝫ cōsueuerūt cuꝫ similibus circūstātijs: qꝛ significāt aut cōplonis maliciā circa tale sensus organū aut opilationē in meatibus aut vaporꝝ cum spiritibus maiorem permixtionem.

¶ Et simplr̄. Uniuersaliȝat signa sub quodā gñali dcō ꝙ oia q̄ insunt ſm nām in corpe sano siue sint augmētata siue tpibꝰ siue q̄litatibus ꝑmutata aut supple diminuta ob eo ꝙ ſm nām signt futurū morbū: qꝛ signt recessuꝫ a nāli dispōne merito: cuiꝰ corpꝰ tandē paratū est egrotare.

¶ Et corporis. Memorat q̄dā signa participātia nāli magis v̄tute dicēs: ꝙ tumor corpis maior solito: aut minor: aut albior: aut rubicūdior solito: aut nigrior significat morbū futurū: qꝛ amplior tumor significat humorꝝ multitudinē. minor v̄o corporis dissolutionē. odor v̄o humoris sibi ꝓportionalis abūdantiā iuxta sententiā Gal. ꝑma aphorꝝ. 2ᵒ aphō. nisi in ꝓfundo accubuerint.

¶ Et eructuationes. Modo narrat q̄dā alia signa. ⁊ p̄ eructuationes q̄ sunt motus stomachi ad expellēdū ventositatē ꝑ viā oris: deinde sternutationes q̄ sunt motus cerebri ⁊ pāniculoꝝ eiꝰ ad expellēdū rem nocētē ꝑ viā oris ⁊ nasi cū auxilio aeris attracti. 3ᵒ vētositates q̄. s. ꝑ intestina pellunt̄ extra. nā p̄ᵐ cū accidit ampliꝰ signāt diminutionē nālis caloris aut p̄sentiā viscosi humoris. Scdm autēꝫ signāt humorē stimulātē v̄tutē cerebri expulsiuā. Tertiū v̄o caliditatis nālis diminutionē ſm intestina aut flegmatis p̄sentiā. ¶ Et tu collige hic istos motus esse nāles, ꝑ nāle distinguit̄ ꝯ p̄ter nām. ¶ Addit postea ꝙ silr̄ superfluitates qbꝰ cerebrū nāliter expurgat̄ ꝑ narea vel os vel aures cū ꝑmutant̄ quātitate aut q̄litate aut tpe sunt de istis signis. vltimo subdit epilogum ⁊ pꝫ. LIIII.

Ertio v̄o in vētre aut ſm stomachuꝫ aut ſm aliqd̄ intestinoꝝ / aut in egōnibus / aut in his q̄ euomunt̄ / aut mingunt̄: aut aliqs alius mediocris dolor de gñe est eoꝝ q̄ sunt p̄ter nām. Nondū v̄o egrotare ita se habentes dicuntur.

Laurē. ¶ Mordicatio v̄o vētris aut stomachi / aut intestinoꝝ / aut deijciēdo / aut vomēdo / aut mingendo / aut aliqs aliꝰ dolor moderatꝰ: sub gñe p̄ter nāꝫ ꝯtinēt̄. Nōdū tñ̄ egrotare ita se h̄ntes dñr.

Leoni. ¶ Morsus quoq̄ꝫ vētris: vel in ore vētriculi: vl̄ in aliquo intestinoꝝ: aut cū alius subducit̄: aut cū vomitus excitat̄: aut cuꝫ mingit̄: siue aliqs aliꝰ dolor moderatꝰ: ex gñe q̄dē existit eoꝝ q̄ p̄ter nām: nō tñ̄ q̄ ita se h̄nt: egrotare dñr. LV.

Uemadmodū grauati caput / aut dolentes caput / aut vigilantes / aut dormientes: qñ nondū propter hec a cōsuetis operationibus impediuntur. Et terminus quidem iste est egritudinis in talibus dispositionibus discretiuus.

Laurē. ¶ Quemadmodum neq̄ꝫ grauati caput aut dolentes: quoties nonduꝫ ob illa solite operationes impediantur: atq̄ꝫ egrotandi terminus talibus dispositionibus talis est.

Leoni. ¶ Sicuti neq̄ꝫ qui capite grauantur / aut dolent / aut vigilant: cum nondum in consuetis impediuntur operationibus. Hic enim in huiuscemodi dispositionibus terminus est.

¶ Positis signis ꝓnosticis futuri morbi: que sunt de genere eoꝝ que sunt ſm nām. ꝯñter hic enumerat alia signa ꝓnostica futuri morbi de genere eoꝝ q̄ sunt preter nām. Et diuidit̄ in duas ptes. p̄ enī ponit q̄dā gñalia circa hec signa. 2ᵒ spāliter q̄dā illoꝝ enumerat. volēs ꝙ ꝑ illa itelligamus alia. ibi 2ᵒ. (Talia v̄o.) p̄ᵃ in tres. p̄ enī ponit vnā ꝯnē ad ꝓpoᵐ. ⁊ ꝓbat illā. 2ᵒ infert vnū correlariū. 3ᵒ ponit aliā ꝯnē. 2ᵃ ibi. (Et ꝓpterea.) 3ᵃ ibi. (Ista v̄o.) ¶ Dicit p̄ ꝙ lꝫ tortio in vētre vel stōcho. i. meri aut in aliq̄ intestino aut in vomitu aut in egōne aut in mictu. ⁊ alijs ēt mediocris doloris sint de gñe eoꝝ q̄ sunt p̄ter nām. tñ̄ ita se h̄ntes. s. patiētes aliquē de dictis doloribꝫ nō opꝫ ꝙ dicant̄ egrotātes. ¶ Ista ꝯ ꝓbat̄: qꝛ patiētes grauitatē in capite aut dolētes caput aut dormiētes: vel vigilātes plus debito nō dicunt̄ egrotare quādiu ꝓpter dictas dispōnes nō ipediunt̄ in ꝯsuetis cōuersationibꝰ cū hoc impedimētū sit terminus ꝑ quē discernimus in istis dispōnibꝰ egrū a nō egro. ḡ a pari patiētes tortionē vel aliquē de supra dictis mediocribꝰ dolorībꝰ nōdū debet dici egrotare: qꝛ nōdū sunt in ꝯsuetis ꝯuersationibꝰ ipediti. ¶ Nota igit̄ p̄. ꝙ qꝛ potuisset quis dubitare an oia corpa in qbꝰ inuenit̄ dispō ex toto gñe p̄ter nām sint egra: voluit Gal. hoc dubiū hic remouere dicens: ꝙ nō: qꝛ stat tortionē ⁊ alios dolores mediocres q̄s noiaui inesse corpi: q̄uis corpꝰ nō sit egrū: qꝛ stat tale corpus nōdū in cōsuetis ꝯuersationibꝰ esse sensibiliter lesuꝫ. ¶ Nota 2ᵒ / ꝙ corpꝰ vel mēbrū aliqd̄ esse lesuꝫ sensibiliter pōt intelligi duobꝰ modis. vnoᵒ ꝙ lesio opationis illius sit sensibilis. 2ᵒ qꝛ ꝑ illā lesionē corpꝰ sit notabilr̄ impeditū in suis cōibus cōuersationibꝰ. ⁊ cōtingit aliqd esse lesuꝫ sensibilr̄ mō p̄mo q̄uis nō sit sensibilr̄ lesum mō 2ᵒ. Constat enim ꝙ cuiuslibet dolētis lesio est sensibilis mō p̄ᵒ. lꝫ nō q̄libet dolēs sit in suis ꝯuersationibꝰ notabilr̄ impeditꝰ. sensibilis ḡ lesio in opationibꝰ mō 2ᵒ est terminus discretiuus egritudinis: qꝛ terminꝰ ꝑ quē discernimꝰ egrū a nō egro. ¶ Tertio nō. ꝙ tortio dr̄ dolor in intestinis vel in stōcho ꝯtingēs ꝑꝑ quē hō torquet̄ querēdo situ̅ in quo minꝰ doleat. ¶ Quarto nō istos dolores eē p̄ter nām toto gñe mō supiꝰ positos lꝫ plusq̄ꝫ cōmētator hoc dicat tortionē: vt est sensatio eē ſm nām, sꝫ a pte sui signāti esse p̄ter nām. reliq̄ hic dicta patēt. nā signa ſm nām q̄ vltimo narrat ꝑꝑ similitudinē in mō ledēdi cōuersationes arguūt illos q̄ dolēt mediocriter nō ꝓpter hoc esse egrotātes. LVI.

Et ꝓpterea ad aliqd eandē dispōneꝫ ⁊ egrā ⁊ neutrā dicimus adhuc. Ad vigorē. n. ferentis facilius q̄ꝫ iam victe virtutis: aut egra est aut neutra dispositio singularꝫ earum que dicta sunt.

Laurē. ¶ Quocirca ex habitudine eādē dispōnē morbosam neutrāq̄ꝫ dicemus. Nā cōparatione roboris ferētis aut euicte facultatis: vnaq̄q̄ꝫ dispō p̄dicta aut morbus aut neutra dispositio est.

Leoni. ¶ Atq̄ꝫ iccirco in eo qd̄ ad aliqd eādē dispōneꝫ egrā: atq̄ꝫ neutrā appellabimus. Nam pro vigore potentie que vel facile sustinet: vel vicitur: vnaqueq̄ꝫ ex his: quas antea diximus vel morbus est: vel neutra dispositio.

¶ Hic infert Gal. vnū correlariū ⁊ est ꝙ ex dictis pꝫ eandē vel silēꝫ dispōnē posse dici qñq̄ꝫ egrā qñq̄ꝫ neutrā ad aliqd cōparatā. arguit̄ sic. eadē vel ꝯsilis dispō ynū hominē

sensibilr ledit in suis ꝯuersationib⁹ ꝛ aliū nō nisi isensibilr. ḡ ꝯtingit eādē vel ꝯsil'ez dispōnē ad aliqd cōparatā posse dici qñq₃ egrā qñq₃ neutrā. ℭ Cā āt hui⁹ vt dicit in lr̄a est vigor v̄tutis patiētis talē dispōnē q̄ qñq₃ est vigorosior q̄₃ victa. ꝛ iō ab eadē dispōne nō sensibilr ledit: qñq₃ ē victa. ꝛ iō ab eadē sensibilr ipedit. ꝛ pp̄ h̄ est dispō illa aut egra

A aut neutra. ℭ Ubi nota ꝙ cū nō dicat egritudo nisi p quā aliqd denoiat egrū ꝛ nulla dispō denoiat egrum nisi illud corp⁹ aut mēbrū qō p ipsā remouet a ꝯsuetis opationib⁹ ꝛ ꝯuersationib⁹. hinc est ꝙ dispō silis pōt eē vni egritudo ꝛ alteri nō: puta delicato dispō faciēs lassitudinē est forte morb⁹ cū p illā sui mollicia vincat. robusto v̄o ꝛ laborib⁹ assueto nō erit nisi neutralitas. ℭ Nota 2°/ꝙ non respectu cuiuslibet dispōnis ꝯternālis v̄t⁹ debilior absolute facili⁹ vincit. cōstat. n. ꝙ hñtes cor calīm a causis suffocātib⁹ ci/tius moriunt: vt p̄ʒ tertij. cap° de apoplexia: s₃ intelligim⁹ hic ꝙ v̄tus fortior respectu determinat dispōnis difficili⁹ dī egra: ꝛ cor fridū est forti⁹ ad resistēdū certis cāis suffo/catiōib⁹ q̄₃ calīm. Et tu potes ēt iferre vlteri⁹ ꝙ eadē dispō stat in vno intra latitudinē sue sanitatis: qꝛ cū illa stat cor/pus denoiari sanū ꝛ aliū sufficiet egrū facere. LVII.

Ta v̄o ꝛ alia nocumēta q̄cūq₃ fiūt s₃ sensus nō in eo qō est ꝛ magis ꝛ min⁹ deferūt alterutrū: s₃ toto gñe p̄ter nāʒ sūt: ꝛ hec sūt egritudinū signa: q̄₃diu tñ fuerit parua ꝛ nōdū a ꝯsuetis vnicuiq₃ actio/nib⁹ ipedire sufficiētia dicimus neutra.

Lauré. ℭ Nec secus vbi sensus nō maioris: minorisq₃ rōne a seinuicē diffidēt: s₃ p̄ter nām existūt: in/dicia morbo₂ sunt: quo ad exigua fuerint nec dum solitas abducere queant operationes.

Leoni. ℭ Sic ꝛ q̄cūq₃ in sensib⁹: nō i eo qō magis: aut min⁹ iuicē dn̄t: s₃ toto gñe sūt p̄ter nāʒ. Et hec sūt signa morbo₂: donec modica fuerint: ꝛ nō/dū hoīez a ꝯsuetis opibus sufficiunt amouere.

ℭ Hic ponit 2ᵐ ꝯnē ad ꝓpoᵐ dicēs: ꝙ sicut dcm̄ est de tor/sione ꝛ alijs dolorib⁹ ita intelligēdū est de opōnib⁹ alioꝝ sensuū a tactu ꝙ nocumēta eaꝝ per q̄ nō dn̄t ex sanis solū s₃m magis ꝛ min⁹: s₃ sunt ex toto gñe p̄ter nām illa sunt si/gna egritudinū: s₃ quā diu sūt parua nō sufficiētia ipedire a ꝯsuetis opōnib⁹ sunt dicēda neutra. ℭ Ubi nota. ꝙ p̄ in/nuit in alijs sensib⁹ a tactu eē opōnes lesas q̄ nō differūt a nālib⁹ s₃m magis ꝛ min⁹ ꝑcipere olīm solū: sed p aliud. sic verbi gr̄a. rectū indicare curuū ꝛ integrū ꝑforatū: innuit 2° ꝙ oēs tales sūt ex toto gñe p̄ter nām. ꝛ hec duo dicta exa/minabunt in hoc caplo ifra. innuit 3° ꝙ ista sunt oia signa egritudinuʒ ꝛ h̄ intelligat ꝙ sunt signa aut demōstratiua

C egritudinū p̄sentiū aut ꝓnostica futuraꝝ. Nā si dicerem⁹ ꝙ oia ista significāt p̄sentē egritudinē nō videret hic pone re silr̄udinē cū p̄cedētib⁹. de qb⁹ innuit ꝙ nō sūt signa egri tudinis: nec oporteret ꝙ dicerent neutra: vt dī in textu. vo luit ḡ ꝙ ista sunt signa ꝓnostica aut demōstratiua egritu/dinū: s₃ tñ qñ nō sufficiūt ipedire a ꝯsuetis opōnib⁹ sūt si/gna neutra: vt nunc: qꝛ corpa talia nōdū sunt egra: s₃ neu/

B tra. ℭ Scd̄o nō. ꝙ lesio q̄rūdā opōnū ipedit a ꝯsuetis opa/tionib⁹ ꝛ ꝯuersationib⁹ vt ablatio visus ꝓhibet a legēdo ꝛ ambulādo. ꝛ in alijs mltis opōnib⁹ sicut ēt ꝯtingit in alijs sensibus ꝙ coꝝ lesiones impediūt qñq₃ a cōsuetis opatio/nib⁹ sensibilr: qñq₃ nō. qñ ḡ p istas nō accidit sensibile im/pedimentū in cōuersationibus ista sunt signa neutralitatis totius ꝛ nō morbi totius. vtrum aūt que hoc modo impe diunt sint morbi aut non vide in primo huius. LVIII.

Alia v̄o sūt s₃ gustū qdē qñ salse aut amare: aut alic⁹ alteri⁹ q̄litatis manife statio est i comestis ꝛ bibitis oīb⁹: aut sine acceptiōe cibi saliua eis vī talis.

ℭ Uerbi. g. in gustu q̄ties salsaʒ aut amarā: aut aliq̄₃ aliā q̄litatē sentiat sp comedēdo aut bibē do: aut ēt nlla re tali igesta saliua ip̄a tal' appeat. Lauré.

ℭ Talia v̄o sunt in gustu qdeʒ: cū vel salse: vel amare: aut alicui⁹ alteri⁹ q̄litatis sapor nobis in dicat: siue in oīb⁹ q̄ bibunt: aut mādūcant: aut p̄ter ꝙ aliqd assumat: saliua ipsa talis sentiat. Leoni.

ℭ Hic Gal. spāliter enumerat q̄dā signa ab opōnib⁹ sensuū ex toto gñe p̄ter nām. Et diuidit h̄ ps in qnq₃ s₃m numerū sensuū. ibi 2ᵃ. (Scd̄m odoratū.) ibi 3ᵃ. (Scd̄m auditū.) ibi 4ᵃ. (Queādmodū.) ibi 5ᵃ. (Scd̄m tactū) ℭ De p̄ᵃ dicit. ꝙ talia signa ex toto gñe p̄ter nām sunt s₃m gustū: qñ oibus comestis ꝛ bibitis quātūcunq₃ diuersi saporis m̄ apparet manifestatio eiusdē q̄litatis. s. aut salse aut amare aut alte/rius saporis: aut ēt si he q̄litates appareāt: qa sine p̄sentia cibi ꝛ potus saliua vī talis. ℭ Ubi p̄ nota ex Auic. p̄ᵒ sexti nāliū. cap° de enumerādo modos aie ꝙ gustus est vis or/dinata in neruo expāso sup corp⁹ lingue ad cōprehēdēdū sapores solutos ex corpib⁹ ꝯtingētib⁹ ip̄m cū ꝑmiscet hu/mori vnctuoso lingue ꝑmixtione ꝑmutāte: ꝛ tu h̄ cōsidera C ꝙ in diffōne Aui. p linguā itellex t oē qō in cōprehēdēdo sapores est ꝓportionale lingue sicē inuenit in qbusdā aia/lib⁹ carētib⁹ lingua. ꝛ sicut est palatū ꝛ vicine ptes in hñti b⁹ linguā. nā nō solū in lingua est vis cōprehēdēdi saporē: s₃ in palato ꝛ adiacētib⁹ ptib⁹. voluit ēt Aui. exp̄mere in diffōne dcā modū q̄ gustus imutat a gustabili ꝛ est ꝙ ex corpe. s. gustabili soluit sapor. i. ps saporosa: ꝛ cōmiscet cū humiditate saliuali ꝑmixtiōe: merito c⁹ fit ꝑmutatio lingue a sapore. ꝛ iō vī ꝙ dcā saliualis hūiditas sit meᵐ in gustu. D

Sed vltra hoc remanēt aliq̄ dubia. p̄ᵐ qūo gu stus est qdā tact⁹: vt dī a pho. 2° de aia. textu cōmēti. 101. ꝛ cōmēto codē. vī eni ꝙ differt a tactu ex pte obti: qꝛ ei⁹ obīm est sapor q nō ē tāgibilis q̄/litas: ꝛ ex pte modi cōprehēdēdi: qa tact⁹ ꝑcipit sine extri/seco medio. gustus aūt eget humiditate saliuali q̄ est meᵐ extrisecū cū nō sit de cōpōne organi gustātis. ℭ Forte dī ꝙ gustus ꝑcipit sine medio extrisecō: qa ꝛ si nō ꝑcipiat nisi mediante saliua. tñ saliua pōt dici mediū intrinsecū: qa est nālis ꝛ intrīsecata corpi ꝛ in illo genita: ꝛ hoc sufficit Ari. ℭ Cōtra gustus oʒ ꝑcipe nō sine medio qō est pars aialis queadmodū tact⁹: s₃ saliua nō est ps aialis. ḡ sequit ꝙ sa/liua nō est mediū de q̄ loquūt. ꝛ assūptū ē Auer. 2° de aia. cōm. 101. dixit. n. Et icipit declare ꝙ gust⁹ est aliqs tact⁹: ꝛ ꝙ pp̄ h̄ nō indiget cōprehēdē suū sensibile p mediū ꝙ sit corpi extraneū: s₃ p mediū qō est ps aialis. h̄ Auer.

Gustus qūo sit quidam tactus.

ℭ Pro h̄ dubio dixit Alber. i qōnib⁹ ꝙ gust⁹ sumit duob⁹ modis. vno° p sensu alimenti vt est alimētū: ꝛ hoc mō gu/stus est tact⁹: ꝛ h̄ dicit voluisse Ari. ꝛ rō est: qꝛ alimētū vt hꝰ est tāgibile. ℭ 2° sumit pro sensu saporis: ꝛ h̄ mō distin guit a tactu ꝛ est alia v̄tus vt ꝓbat ratio suprapofita.

ℭ Sed hec rn̄sio nō ꝯcordat cū Auer. cōmento allega. vbi voluit Ari. loq in textu dicto de sensu sequēte odoratū s₃m ordinē q est a meliori ad magis necīuʒ. ꝛ hic est sensus sa/poris: ꝛ qꝛ ibi in 2ᵃ rōne ad h̄ ꝓbādū arguit ꝙ gustus non comprehendit saporem nisi in actu humido qō est tāgibi/le. constat ergo ꝙ loquitur de sensu saporis.

ℭ Et iō vī cōmētator velle ꝙ sensuʒ gustus eē tactū pōt in/telligi duob⁹ modis. vno° ꝙ hic sensus sit vere tactus: ꝛ h̄ est falsum. alio° ꝙ hic sensus hʒ silr̄udinē cū tactu ꝛ h̄ est veꝝ ꝛ s₃m Auerro. hoc exp̄mit alia coꝝ trāslatio q̄ dicit.

sensus aūt gustus cōprehēdit p tactū: 7 cū ill' est q̄ sensibi le p gustū nō cōprehēdit p mediū inter gustās 7 gustatū q̄ ē corp' cr̄neū. 7 h' modus r̄ndēdi vi mibi verior. ¶ Et tūc ad arg^m qd̄ in gustu reqrit me^m cr̄neū dī q̄ large loquē do saliua nō est mediū extraneū. sicut et videmus doctores n̄ros cōputare sanguinem 7 pilos inter mēbra 7 ptes intrinsecas: qūo aūt saliua sit necessaria statim videbit.

E Saliua quō sit medius necū in gustu.

Dubitatur

igit vtrū saliua sit mediū necius in gustu. 7 arguit q̄ sic ex Auer. 2° de aia volente q̄ in oi sensu reqrit' de necītate mediū. ḡ cū in gustu nullū sit mediū aliud necius: seqt' q̄ saliua sit illud. ¶ Cōfirmat q̄ illud est mediū necius: quo corrupto nō pūt sapores veraciter cōprehendi: sed corrupta saliua nō pūt sapores cōprehēdi veraciter. ḡ saliua est mediū necius. maior est clara 7 minor est Auer. 3° coll. ca° de accn̄tib' sensus gust' cū dixit. Et qñ corrūpit hec humiditas in ore. sic in infirmis: nō pūt rē sapores veraciter cōprehēdi. ¶ In opp^m argr̄ sic. saliua est me^m in gustu cā faciēdi facile sentiri. 7 si posset sensatū apponi organo gust' sine me^o pcipet. ḡ ipsa nō est me^m necius. assūptū est Aui. 6° n̄aliū. pte 2°. ca. de gustu. cū dixit. Vel' est āt: vt hic duor sit cā faciēdi facile: 7 fiat alteri' q̄litas 7 sapor. dat fil'. s. n. posset tāgi subtilr sine humore eēt gust'. ¶ Cōfirmat: q̄ saliua fcā alic' saporis tota ipsa gustu pcipit' 7 nō p mediā saliuā. ḡ ipsa nō est mediū necius in gustu. h' arg^m vtit' virtualr Aui. 6° n̄aliū. ca° allegato. 7 assūptū est Gal. in lr̄a. 7 Auicē. loco allegato.

In isto dubio

r̄ videā ōtendi posse saliuā eē mediū in gustu necius recipiens sapores intētionalr: vt q̄ dicē illū q vult Auer. saluare. 7 ōnter q̄ saliua mali saporis nō sentit' illius saporis. Sz qñ lingua patit' malā cōplōnē cū mā'rē sentit saporē ill' mā'e in saliua imbibite. tñ mag' credo Aui. q̄ sit pp bñ sentire: 7 q̄ si in aq eēm': 7 aq eēt dulcis: 7 obijceret lingue nō hūti saliuā nō illā sentiremus: vt vult Auer. in 2° de aia. ca° de gustu. q̄ si mediū intrinsecū apud Arist. sit necius: adhuc puto verū esse id nō esse saliuā: sed vt in tactu carnem.

f Quare saporis cōprehēsio non existēte cibo sit opō corrupta.

Tertio dubitatur

q̄re cōprehensio saporis nō p̄nte cibo 7 potu sup linguā: aut cōprehēdē cibos diuersor̄ sapor̄ tāq̄ vni'. sic qñ oia vīr amara sit opatio corrupta. Nā gust' indicat de obto sic est. gustabile. n. occurrēs lingue aut est saliua 7 il la est talis saporis q̄lis indicat: aut est aggregatū ex saliua 7 alio cōmixto: 7 est fm̄ dn̄ū saporis ei': cui' indicatur. ¶ Dic dī ōformiter ad dcā sup de opōne corrupta q̄ id dī opatio corrupta: q̄ nl'a sic sensatio pōt inueniri in corpe mere nāliter disposito alijs paribus. pter illa q̄ faciūt hoc pternāliter dispositū vel his exceptis q̄ sunt de eēntia sanitatis vel morbi sumēdo large morbū. Et q̄a sic est in his casibus. iō dī opatio corrupta: nec valet arg^m. oēm pcipit sub ppria rōne sine errore. ḡ nō est actio corrupta. nā hec pceptio vel sibi silis cum paritate extrinsecor̄ a sanitate 7 egritudine nō posset inueniri in corpe mere nāl'r disposito.

g Propt' qd ī patiētibus fm̄ gustum sapor sit si ne sapo rabilis pñtia.

Quarto queritur

pter qd est q̄ in patiētibus fm̄ gustū: qñq̄ appet sapor sine exteriori saporabili: qñq̄ āt nō sentit' nisi occurrat extrinsecū saporabile: 7 cū tale extrinsecū occurrit non appet sapor eius: sz humiditatis in lingua imbibite. Silr̄ pter qd magis quidā potuū 7 cibor̄ vīr mali 7 extranei saporis vt cōiter vinū 7 carnes. qdā aūt nō ita vt poma 7 fructus 7 zuccha ar: vt expiētia notat. ¶ Tertio pter qd magis apparent in istis corruptionibus sapor acetosus 7 amarus 7 salsus q̄ dulcis aut vnctuosus: vt sumitur ab Arist. 34ª particula pblemat. pblemate 5° cū dixit: pter qd lingua dulcis non sit: amara 7 salsa 7 acetosa.

Ad primum

istor̄ r̄ndit Auer. 3° coll'. vtualr. ca° de accn̄tib' gustus. notādo q̄ qñq̄ humor mali saporis p̄mū icit linguā: 7 est qñ ei' ptinua cōmotio. 7 tūc nullo extrinseco saporabili occurrēte sentit' sapor: 7 oia q̄ ab ext' approximant' illi' fere saporis sentiūt': q̄ ille alios obtenebrat: qñq̄ āt infectio nō est tāta. 7 tunc eget cōmouente de nouo 7 agitāte ad excitandum. 7 tunc sentit' cōmuniter sapor qdam mixtus ex sapore rei extrinsece 7 sapore humoris inficientis.

Ad secundum

r̄ndet q̄ cibi quor̄ sapor nō mltū excedit saporē ibibite humiditatis: 7 cū hoc mouēt satis sunt displicētes: q̄ multū in eor̄ gustatione in istis casib' dn̄at sapor humoris peccantis. Silr̄ 7 res subtiliores vt vnū: sz res nō penetratiue mltū: q̄ grosse sbe nō ita pcipiunt' male: q̄ nō tm̄ excitāt humorē malū: sz dulcis 7 stiptica 7 pōtica: aut res q̄rū sapor est mltū dn̄ans. sic acetū mltotiēs nō displicet. mō vnctuosus sapor q̄lis ē carniū ē in sba subtili satis 7 ē sapor paz ō se imutās. vinū āt multū penetrat. poma āt 7 pirra 7 zuccha 7 sic cōit' aut pōtica aut stiptica aut dulcia aut acetosa.

Ad tertium

r̄ndet Ari. loco allega. q̄ cā est: q̄ sapor dulcis est nāliu. 7 ideo nō sentit' amar' āt 7 salsus 7 acetosus: sūt pternālia. 7 iō sentiunt'. 7 hoc ego intelligo h' mō: q̄ isti sapores dulcis 7 vnctuosus qñ sunt in humorib': humores sunt nāl'r dispositi. 7 iō nō ita a pti lingua a debita dispōne remouerentur q̄ lingua naturaliter tales sapores habeat vt innuit conciliator in huius problematis expositione. LIX.

Ecūdū odoratū vo qñ aliqñ sentim' vnā q̄litatē odoratui nullo p̄nte odorabili: aut afferētes plurima 7 diuersa: oīa vt similia sentimus. Plerūq̄ vo omnino sensus nobis est null' aut fetoris alicuius: sz nullo p̄sente fetore.

¶ In odoratu vo q̄ties aliq̄ vnā sentiam' q̄litatē: nllo odorabili p̄nte aut et p̄nib' pl'a ac diuersa cūcta pinde qñ silia sentiam'. Sepe vo nlls sensus aut rei male olētis efficit' nl'a re p̄nte ma ¶ In odoratu aūt qñ alicui' vnius qlitatis sensum hēmus: nullo odore p̄nte: aut quū plura oīa naribus admouemus: oia velu ti silia sentimus. Sepi' vo nihil sentimus: aut aliqd fetens: etiā si nihil adsit quod feteat. Laurē. Leoni.

¶ Hic explificat de signis ex toto gñe pter nām sūptis ab accn̄tib' odorat' dicēs q̄ q̄tuor sūt modi qb' opatio ex toto gñe pter nām sit in odoratu: 7 est signū tale neutrū cum ōditionib' supdictis: posito. f. q̄ nōdū sit sensibilis lesio a ōsueti opōnib'. ¶ Un' eor̄ est qñ sentim' odorē nllo p̄nte odorabili. ¶ 2' modus ē qñ pl'a 7 diuersa odorabilia oia pcipim' tanq̄ vni' modi. ¶ 3' est qñ penit' nll's sit sensus odorabiliū: sz debite applicent': 7 iste est ablatio opōnis. ¶ 4' est qñ est sensus fetoris nullo fetido p̄nte. ¶ Ubi p nō ex Aui. 6° n̄aliū. pte p'. ca° de enumerādo vires aie cōphēsiuas. q̄ odorat' est vis ordinata in duab' caruncul is āteriorib' ptis cerebri silib' mamillar̄ capitib'. ad apphēdēdū. illud qd offert ei aer attract' de odore q est in vapore pmixto: aut de odore impsso in illo ex pmutatiōe q̄ sit ex corpe odorifero. ¶ Ex q̄ dīcriptiōe seqt' q̄ organū olfat' sunt due ptes cerebri silēs capitib' māmillar̄. ¶ Seqt' 2° q̄ ois odor q cōphēdit': aut cōphēdit' ex pmixtiōe vapor̄ cū aere vel medio tenēte locū aeria: aut ex pmutatione medij talis facta a corpe odorifero iquātū odorifer ē. Aliter enī nisi ista sint vera. descriptio data nō est bona. h

Sed dubitatur

circa h^m: 7 vi q̄ organū odoratus nō sint ille caruncule: q̄a si ita eēt. tūc nares eēnt in hntib' anhelitū 7 odoratū cum 3 Argumēt odorat' sit ille carūcule.

arbeliru pp meli⁹ nõ pp necessitatẽ sicut palpebre in oculis ꝛ visu. pꝫ ꝯña clare. ꝛ ꝯñs est falsum cũ sit ꝯ Auer. 2° de aia. cõmẽto. 10. vbi dixit. Sed hoc qd̃ dixit amplianẽ vie ꝛ vere demõstrant q hoc est pp necessitatẽ nõ pp melius. ꝛ idẽ sentit. 2° colliget. cap. de iuuamẽtis instr̃oꝝ odorat⁹: ꝛ vult hoc esse de mẽte Ari. Scd̃o arguit: q2 organũ odoratus est p̃mus ventriculus cerebri. ergo nõ est ille carũcule. assũptũ est Gal. 4° de accĩñ cũ dixit. Nõ scribo quoq3 q p̃mũ instr̃m odoris sunt vẽtricu'i cerebri p̃terea instr̃z odoratus d3 esse ignee nãe: sed circũcule ille sunt frigide ꝛ humide. ergo ꝛc̃. assumptũ est Aristo. in de sensu ꝛ sensato.

℄ Sed oppositũ est Auic. loco allega. sexti nãliũ. ꝛ 5°. Fen. tertij. caplo p̃mo. ℄ Ad dubiũ breuiter dĩ q iste due carũcule sunt organũ odoratus i hoie ꝛ hñtib⁹ sanguinẽ: i alijs vo aialibus aliqd illis ꝓportõabile. ℄ Et h̃ apparet eẽ de mẽte Arist. in de sensu ꝛ sensato. Instr̃m odorat⁹ ꝓpriũ est locus q ẽ iux̃ cerebrũ: q2 v̾tute cal'a ẽ mã fridi. ℄ Et 5°. de gñone aialiũ vult exp̾sse organũ olfatus esse coop̾tũ. ꝯstat aũt q foramia nariũ nõ sunt coop̾ta. ꝛ iõ mens Arist. est q organũ olfatus sit in p̾te anteriori cerebri. ℄ Ad Auer. aũt dõm q fuit illius opionis. rõ aũt sua q tũc opilatis narib⁹. odorare possum⁹ p colatoriũ ꝯstat q nõ ꝯcludit. nã nõ odoramus nisi clero cooptoriũ q sit tracto aere p nares ꝛ non aliter. ℄ Ex quo sequit̾ aliquẽ exteriorẽ sensuz fieri non p neruũ. ℄ Scd̃o seq̄t̾ aliqd̃ mẽbrũ sentire q nõ põt sentire sensu tact⁹. ℄ Seq̄t̾ 3°. q tact⁹ est p̃m⁹ sensuũ: nõ q2 ipoĩe sit aliquã partẽ sentire q̃ nõ possit tãgere: sed q2 ipoĩe est in aliquo totali aiali esse aliũ sensum sine tactu.

A

Ad h̃ q odores p̾cipiant: q̃ũ req̄ratur q vapores p mediũ deferãt: aut q mediuz alteret.

Circa secundum

correl̃. ẽt est dubiuz an ad h̃ q odores p̾cipiant̾ req̄rant̾ odores p vapores deferri ad organũ odorat⁹ aut requirat̾ p̾mutatio medij ad q̃litatẽ odorabilẽ. ℄ Et sũt in h̃ dubio tres modi dicẽdi quos narrat. 6° nãliũ Aui. Quidã. n. dicunt q odor reddit̾ p mediũ aereũ aut aqueũ odoratui nõ p̾mutato medio: nisi itẽtiõal̾r sicut color reddit̾ visui p mediũ diafanũ in actu. nulla imutatiõe existẽte in medio a corp̾e nisi itẽtiõali. ꝛ h̃ est positio Auer. 2° de aia. cõmẽto. 97. cuz dixit post suas rõnes. remanet g̃ vt sit. s. odor i eo. s. aere sic̃ colori i diafano. ℄ 2ª positio dĩc̃ q aer p̾mutat̾ real̾r a corp̾e odorabili. vñ fit v̾e subm realis odoris. ℄ 3° dicit. q i aere o3 eẽ vaporẽ siue exalationẽ q̃ trãseat cũ aere vsq3 ad organũ. odorat⁹: ꝛ p vnaq̃q3 opi. sũt rõnes ꝯ duas residuas sil̾ collectas. ℄ Cõtra g̃ positionẽ Auer. ẽ argͫ Aui. q oẽ mediũ reddẽs sensibile p solã imãlẽ imutationẽ. reddit ipsuz i deterͫ situ: s3 odor nõ reddit sensibile i deterͫ situ. g̃ ꝛc̃. maior pꝫ i visibilib⁹ ꝛ sonis. mior ꝓbat̾ ab eo: q2 mltotiẽs sentit̾ odor sensi'' ꝛ odo'' ex toto resoluto: vt accidit mltotiẽs i cãphora: nec ẽ ingeniũ p odorẽ ad cog̃scẽdũ suũ odorabile nisi approp̄inq̃ loco. vñ itẽsius sentit̾. ℄ 2ª rõ sumit̾ ex Alberto: q2 nisi oporteret mediũ realiter trãsmutari ꝛ fumos odorabiles recip̾e: nulla eẽt rõ: q̃re tã aer q3 aq̃ posset eẽ mediũ in odorãdo. ꝛ ꝓbat̾ ꝯña. nã si hec ambo sunt mediũ in odorãdo h̃ erit p aliquã nãz vtriusq3 cõẽ: s3 h̃ nõ ẽ diafaneitas: q2 tũc p vitrũ ꝛ cristallũ odoraremꝰ: nec frigiditas: q2 ista no ẽ ambob⁹ cõis: nec caliditas: q2 ẽt nõ est ambobus cõis: nec s̃m nãm hũidi: q2 odor est p̃ncipal̾r sicca: ꝛ q2 tũc exiccato aere vt i estate min⁹ bñ odoraremꝰ: cui⁹ oppositũ notat expiẽtia. ℄ Tertia rõ sumit̾ ab Alberto. naz si odor solũ itẽtiõaliter multiplicaret̾ i mediũ. nullo mõ real̾r alteraret organũ calefaciendo ꝛ exiccãdo. consequentia pꝫ: q2 qualitas pure spũalis nõ habet realiter immutare.

℄ Cõtra 2ᵐ modũ arguit̾: q2 aer ꝛ aq̃ sũt mediũ i odoratu: s3 ista ipoĩe ẽ v̾e eẽ odoris subm. g̃ nõ real̾r imutant̾ media. mior pꝫ: q2 odor nõ ẽ h̃bitue nisi i mixto. ista ãt corp̾a nõ sũt mixta. g̃ ꝛc̃. ꝛ hãc rõnẽ tãgit Auer. 2° de aia. cõ. allega. 97. cũ dixit. Est ẽt ipoĩe q odor sit i aere sic̃ in corp̾e cõposito. simpli. ia. n. nõ recipiũt odores. ℄ 2° arg̃t̾ ex mõ Aui. nullũ real̾r imutãs põt ad maiorẽ distãtiã imutare q3 ignis alijs paribꝰ: s3 ignis nõ p̃t ad tãtã distãtiã imutare ad q̃tã imutat̾ aer ab odore vt notat expiẽtia. g̃ illa imutatio ñ ẽ real̾r, s3 spũalis solũ. ℄ 3° sic. si totus aer medi⁹ iter organũ odorat⁹ ꝛ odorabile vl̾ aq̃: nec io real̾r imutat̾ ad odoratũ cãndũ. seq̄t̾ q sensibile positũ sup̾ sensuz cãt sensationẽ. ꝯñs est falsuz. ꝛ ꝯ Ari. 2° de aia. ꝛ pꝫ ꝯña: q2 s3 hũc modũ solũ mediũ veniẽs ad ꝯtactũ organi imediate imutat organũ. tale aũt mediũ est sensibile cũ sit iã real̾r ad odorẽ trãsmutatũ. ℄ Et h̃ argͫ ẽ eq̃ mãliter ꝯ tertiã põnẽ. ℄ Cõtra modũ 3ᵐ. est rõ posita ab Aui. 6° nãliũ. p̾te 2ª. ca. de odoratu sup̾ q̃ fũdat̾ Auer. si ad odoratũ cãndũ o3 fumos aut vapores rei odorabil̾ deferri p aerẽ vsq3 ad orgͫ odo'⁹. seq̄ret̾ q vnũ odora'' p̾uũ vt vnũ cadauer ñ possit sentiri ad distãtiã. 500. miliariũ. ꝯñs falsuz. ꝛ ꝯ expiẽtiã. Nã exp̾tũ ẽ vt dicũt auctores tigrides venisse i grecia t̾pe vni⁹ magni belli ad cadauera edẽda cũ nullũ hẽrent ducẽ p̃ter odoratũ: ꝛ tñ añ tigrides nõ fuerãt vise ꝓpe locũ illũ ad. 500. miliaria. p⁹ tñ ꝯñs ꝓbat̾. q si tale sensibile cõp̾hẽdit̾ lõge. 500. miliaria. g̃ circũquaq̃ ex oĩ p̾te ad tãtã distãtiã potuissent sentiri. ꝛ3 ꝯña: q2 sensi'' qd̃ sentit̾ mediãte medio circul̾r agit de se ꝛ ad oẽm dr̃iaz eq̃l̾r. mõ si tale odora'' vñq̃q3 ad. 500. miliaria. p̃t sentiri. seq̄t̾ q vapor ei⁹ ẽ extẽsus. sic̃ vnũ spiculcul⁹ diameter eẽt mile miliariũ. h̃ ãt ẽ ipoĩe: q2 maxia extẽsio possis in mã est qñ ẽ sub forã ignis: s3 si tale odorabile fuisset totũ ꝯuersum i ignẽ nõ potuisset ad tãtas dimẽsiões extẽdi: vt cõstat multiplicãdo p. 10. q̃tuor vicib⁹: q2 vn⁹ pugillus terre facit. 10. aque: ꝛ vn⁹ aq̃. 10. aeris: ꝛ vn⁹ aeris. 10. ignis. tũc. n. vnũ corp⁹ fit ad milecuplũ ad plus: s3 i magnitudie dcã eẽt plus q3 mile milib⁹ vicib⁹ milecuplũ vt ꝯstat geometricis. ℄ Scd̃o seq̄t̾ q aut duo corpora essent in eodẽ loco aut q aer cederet tali fumo odorifero: quoꝝ vtrũq3 est f̃lm.

In isto dubio

ꝛ si videaz q possit defendi via. Auer. tñ q2 medic⁹: ꝛ q2 cãe dicẽdoꝝ i isto. §. meli⁹ p medicoꝝ viã tradunt̾ sequor viã Aui. q vult q ad cãndũ odoratũ req̄rit̾ aut mediũ imutari real̾r s̃m se vel s̃m p̾tẽ aut fumos odorabiles trãsire vsq3 ad organũ aut ambo ꝯcurrere ꝛ nõ eẽ imutationẽ itẽtõalẽ sic̃ in colore ꝛ sono: imo si odora'' imediate poneret̾ sup̾ carũculis mãmillarib⁹ sentiret̾: media ãt i h̃ sensu sũt ad facili⁹ deferẽdũ sine noiato sensi'' ad organũ. vñ ca°. allegato dixit. sensatũ. n. si posset occurrere. sentiẽti sentiret̾ ẽt sine medio. ℄ Et ad rõnẽ de distãtia r̃ndit Aui. loco allega. h̃ ꝯtigisse altero duoꝝ modoꝝ: aut q2 venti tulerũt illos vapores q̃s p̾ceperũt illa aialia acuti odorat⁹: aut q2 illa aialia multuz alte volãt ꝛ potuerũt vidẽ illa cadauera: nec ex h̃ seq̄t̾ corp̾a illa in vaporez cõuersa facta esse ita magna: vt dicit Auer. ℄ Ad 2ᵐ dicit̾. q aer cedit illi vapori: s3 ille nõ est occupãs notabilẽ magnitudinẽ sine p̾mixtiõe aeris. ℄ S3 si dicat̾ h̃ eẽ ꝯ Ari. i de sensu dicentẽ ꝯ eraclitũ q odor nõ est fumalis euaporatio: q2 si eẽt fumalis euaporatio nõ eẽt in aq̃: cui⁹ oppositũ experimur de piscibus malũ odorẽ fugientibus. ℄ R̃ndet̾ q Arist. ibi nõ arguit nisi ꝯ eraclitũ q voluit q odor eẽt vapor i aere recept⁹ solũmõ. ꝛ ꝯ illud ẽ: q2 odores in aq̃ p̾cipiunt̾: cũ tñ ibi nõ sit aer: q2 aer ascẽdit in illa: ꝛ ab ea recedit. ℄ Nõ tñ q q2 Aui. vidit q odor ad maiorẽ dimẽsionẽ extẽdit̾ circũquaq3 q3 d3 eẽ vaporis a corp̾e sep̾ati dimẽsio: iõ vult q p̃t mediũ real̾r trãsmutari ꝛ tale mediũ non est simplex: sed mixtũ l3 multũ ad nãm aeris accedat. ℄ Nõ 2°. p̃ncipal̾r q aialiũ hñtiũ odoratũ quedã hñt organũ nõ coop̾tũ sicut aialia nõ respirãtia: vt apes ꝛ musce: quedã autẽ hñt ipsuz coop̾tũ ꝛ i hñtib⁹ coop̾tũ h̃3 organũ sicut est hõ ꝛ aialia respirãtia p nasum nõ fit odoratio sine inspiratiõe. p illã. n. trahit̾ aer ad organũ odoratus: in quo est odor aut p trãsmutationẽ: aut p cõmixtionem vaporis. ℄ Nõ 3°. q in odoratu cõtingunt tres modi lesionum in se sicut in gustu: q2. s. aut sentit̾ odor non presente extrinseco B C

odorabili: aut plures ⁊ diuersi odores ꝑcipiunt ⁊ vnꝰ: aut auferť odoratio: q: nō sentit: sed q̄rtū modū nocumenti in odore ponit Gal. q: illi filis oꝫ itelligi in gustu ēt: ⁊ nō est ꝑ se in odoratu: sꝫ in appetitiua ꝯñte odoratū: sicut qs cōprebēdit odores borribiles: ⁊ in eis delectať. sicut in h̄ñibus appetitū corruptū cōtingit ꝙ delectenť in sapore carbonū ⁊ luti. esto ꝙ illos apprebendunt sub proprijs rationibus ꝑ gustū vt debēt. ℭ Causa autē ablationis odoratus est aut opilatio aut alteratio proprij organi ad excessum alicuius male cōplonis quecūq; fuerit illa: sꝫ vt pl'm sit frigiditas ⁊ humiditas ⁊ rarius caliditas ⁊ siccitas. iō dr. scđo de aia ꝙ praue odorat hō: q: cerebrū hꝫ multū. ⁊ valde humidū. Sꝫ cāq̄re oēs odores vt vnus ꝑcipiunť aut sentiť odor nō pñte extrinseco odorabili est ꝑutratio aut in stōcho aut in pectore aut in naso aut in alio intrinseco loco suos fumos cōicante organo odoratus: ⁊ si illi sunt fortes sentitur odor sine motu ab extrinseco. sin autem cū motu ab extrinseco. ℭ Causa aūt corruptōis in appetitu ꝯsequēte odoratū est pñtia alicuiꝰ male q̄litatis opposite illi quā odor ꝯsequiť: qd autē sit odor ⁊ qd sapor: ⁊ quas q̄litates ꝯsequunť melius in scđo canonis diceť. ℭ Deinde cum dicit. LX.

Ecūdū auditū vero sonitus ⁊ strepitꝰ generis coꝝ que preter nām sunt.

Laurē. ℭ In auditu vero sonitus ac strepitus preter naturam.

Leoni. ℭ Quantum vero ad auditum soni: ⁊ strepitus ad id quod preter naturam pertinent.

ℭ Narrat hic opōnes ꝯm auditū ex toto genere ꝑter nāꝫ dicens: ꝙ sonitus ⁊ strepitus: s. sup. ꝑcepti nō exñte eꝫ aliquo tali sono sunt opatiōes ex toto genere ꝑter nām: supple si-
D gnificātes futurū morbū ⁊ pñtē neutralitatē. ℭ Ubi ꝑmo notādū. ꝙ auditus describiť ab Aui. 6°. nāliū. parte ꝑma. caplo de enumerando vires aie. hoc mō. Auditus est vis ordinata in neruo expāso in supficie nerui obtici ad apꝑhēdēdū formā eiꝰ qđ sibi aduenit ex cōmotiōe aeris q ꝯstringiť iter ꝑcutiēs ⁊ ꝑcussū resistēs ꝯstrictiōe exacta coacta ex qua ꝓuenit sonus ⁊ ꝓuenit eiꝰ cōmotio ad aerē collectum quietū q est in ꝯcauitate nerui obtici mouēs illū ad instar
E sui motus ⁊ cōmotiōes illius motus tāgūt neruū. ℭ Ubi nota 2°. ex hac descriptiōe declarari: ꝙ ē ꝓpriū organū auditus: ⁊ qd imediate deseruit illi. ⁊ ꝑ quē modū ꝑcipiť sonus. Nā ꝓpriū organū audiēdi est neruus ille expāsus in supficie illius ꝯcauitatis in q̄ ꝯtineť aer ꝯnālis ⁊ quietꝫ sub miringa in aure. deseruit aūt sibi imediate aer quietus sub illa ꝯcauitate: q ē nāliter absonꝰ: ⁊ recipit cōmotionē ꝓportionatā cōmotioni soni q audiť: ⁊ illa ita iformať vt possit mouere neruū ad audiendū. ℭ Modus aūt ꝑ queꝫ ꝑcipiť sonus est: q: ꝯm vulgarē scholā sonus multiplicat speciem suā ꝑ mediū ⁊ illa imutat imāliter aerē exñtē sub miringa: ⁊ ille aer imutat organū mere spūal'r: sꝫ Aui. inuit. 4° tertij. capꝰ. ꝑ. ꝙ aer terminaťꝰ ad illū quietū aerē q est in miringa: oꝑꝫ ꝙ moueať local'r ꝑ inundationē: ⁊ moueat motu ⁊ inundatiōe ꝓportiōali illū quietū aerē: ⁊ ista inundatio in aere ꝯnāli tangēs neruū audiēdi imutat illū ad sentiēdū. ⁊ hec est imutatio spūalis q̄ neruꝫ ille recipit sonū imāliter: ⁊ hūc modū sensit Albertus in q̄onibus de aia. ℭ 3° noteť ex dictis modus ꝯm quē fit hoc accidēs in auditu. Nā nō exñte extrinseco sonāte ex quacūq; cā itrinseca ꝯtingāt inundationes in aere illo quē dixi quietū sub tela siue miringa in osse petroso. ⁊ sunt tales q̄les ille q̄ cōmouēt auditū: apparebit ꝙ fit sonꝫ eēl: sꝫ in rei veritate nō fit: vel saltē nō fit apud aliū ꝑceptibilis. ℭ Et pꝫ 4°. q̄re ista cā dicať actio lesa corrupta ⁊ ex toto gñe ꝑter nāꝫ. nā rō est silis ꝓcedētibꝰ dictis in gustu ⁊ odoratu. ℭ Sed h̄ ꝯsidera ꝙ quēadmodum albugineus etiā in optima dispōne oculi nō ē ex toto mūdus a fumis opacis q nō faciūt imaginatiōes: nisi in oculo supgrediente in bonitate visus: ita ꝯtingit ꝙ aer semꝑ fere recipit aliquas imutatiōes: sed ita debiles vt nō imutet auditū nisi acutissimū. ⁊ ideo q̄ñq; ꝑceptio talis soni. ⁊ ex acutie sensus: vt 4° tertij. caplo de sonitu in aure: ⁊ talē sibilū: puto forte nō dici actionē corruptā: sicut nec imaginationes ille sunt actio lesa: sꝫ ꝓbabile sit oppositū. LXI.

Uemadmodū ⁊ ꝯm visum quecūq; ante appere videnť nigra ⁊ alba ⁊ rubea ⁊ russa: hec quidē rotūda: hec vero oblōga: hec quidē gracilia: hec vero grossa: ⁊ preteruolare oīa videntur.

ℭ Quēadmodū in visu q̄cūq; obuersari videnť nigra: turbida: cerulea: russa: flaua rotūda: oblōga: extēuata. Crassa cūcta ob ocl'os volitātia. Laurē.

ℭ Quēadmodū i visu q̄cūq; ante oculos appere credunť nigra: ⁊ atra: ⁊ cerulea: ⁊ russa: ⁊ rubra: ⁊ nōnulla rotūda: nōnulla aūt oblōga: q̄dā gracilia: quedā crassa oculis ꝑtēdi videnť. Leoni.

ℭ Hic narrat has opatiōes ex toto genere ꝑter nām in visu dicens: ꝙ predicte operatiōes aliorū sensuum sunt ex toto genere preter naturā: quēadmodū in visu sunt preter nām sensationes eorū que videnť apparere: aut nigra: aut alba: aut rubea: aut russa. i. aurea: ⁊ hec eorꝫ rotunda alia oblonga: ⁊ aliqua eorum grossa aliqua gracilia. ⁊ omnia videntur preteruolare extra nō existente extra oculꝫ taliter dispositū visibili vel speciali causa talis apparētie. ℭ Nota igiť primo. ꝙ visus describiť ab Auicē. sexto naturaliū. F parte ꝑma. caplo de enumerādo vires anime. hoc modo. visus est vis ordinata in neruo obtico ad apprehendendū formā eius qđ formať in humore cristalino: ex similitudinibus corpoꝝ habētium coloreꝫ que veniunt per corpora radiosa in effectu ad supficies corporū tersorū. ℭ Ex qua descriptiōe inuit Aui. ꝙ visio fiat in neruo obtico: sꝫ Gal. inuat visionē fieri in cristalina. 4° de accidēti. caplo ꝑmo. ⁊ septimo terapētice. ⁊ Auer. inuat 2°. colliget visionē fieri in tela aranea. hec eniꝫ est lucidissima: ⁊ maxime peruia omniū partiū oculi. Et fortasse quēadmodū gustandi organū nō est solus neruus expāsus super linguam. Sed in palato ⁊ carne gingiuarū ⁊ capite neruis: ita i diuersis partibus est virtus visiua diuersimode quēadmoduꝫ in tactu cōtingit. Et ideo Albertus magnus in questionibus voluit visiuā virtutē esse in cristalina ⁊ neruo obtico: ⁊ in prima pte cerebri: diuersimode tamen. ℭ Uerū certificatio figure. ⁊ q̄ntitatis ⁊ rei visibilis fit in cristalina: sed numeri ⁊ motus videť ex Aui. fieri certificatio in incruciatiōe neruorū aut in cerebro. vnde 6° nāliū. parte 3°. vult fluctuationeꝫ spūs nō solū in parte ante neruoꝝ obticoruꝫ cruciationē: sed etiam posterius in parte versus cerebrum esse causam ꝙ vnum apparet duo. similiter etiā malū situm oculoꝝ ita vt cristalina vnius sit superior cristalina alteriꝰ. Uolo ergo dicere: ꝙ lꝫ aliq dicāt ꝙ visio fit in tela aranea vt vř sentire Auer. 2°. colliget. cap. de iuuamētis oculi: ⁊ alij dicāt ꝙ visio fit in cristalina: vt sentit Gal. 4°. de accñtis ⁊ 7°. terapentice: ⁊ alij dicunt ꝙ visio fit in neruis obticis: vt Auic. sentit. 6° nālium. parte ꝑma. loco allegato. Mihi vř ꝓbabile ꝙ visio fit in pluribus istoꝝ aut in oibus: lꝫ diuersimode ⁊ visibile ꝯm rōnē ꝓpriā visibilis: qua coloratum ꝑmo cōprehendiť a cristalina vel tela aranea. ⁊ sil'r sub ratione figurati aut magni: sed vt motū vel q̄scēs vel certi numeri cōprehendiť infra in alia pte post cristalinam. ⁊ vere dicať visiua virtus esse in diuersis partibꝰ simplicibus: ⁊ ꝑꝑ hanc cām auctores diuersa habuerūt iudicia: q̄re ⁊ Auer.

2°. colligꝫ loco allegato. dixit ꝙ iudicia de imnamētis partium oculi sunt arbitrariamec vr̃ sibi certitudo possibilis.

A ¶ Nō 2°. ꝙ humor albuginē⁹ ꝓcedit pōne ꝛ telā araneā ꝛ cristalinā: ꝛ neruū obticū. iō q̄cūqꝫ oplo pro va teneaẜ: iste imaginatiões de qbus dicit Gal'. pñt fieri ex dispōne albuginei hũoris. nā q̄uis ꝯtingāt imaginatiões ex dispōne in cornea ꝛ cristalina tñ iste nō vñr ꝑteruolare. ille ḡ de qbus Gal'. loqẜ hic ꝛ q̄ ꝑteruolare vñr ꝛ diuerse fi² ꝛ diuersoꝛꝫ coloꝝ fiũt ex dispōne albuginei hũoris: ꝛ est dispō talis: qꝛ in albugīeo hũore ꝯtinenẜ vapores grossi: q i eo natāt corā

B cristalina ꝛ illoꝝ vapoꝝ appitio facit appere ex̄ res volantes in aere vel in superficie rerū extra que videntur.

In albugieo ꝯtē ta per q̄s spēs ab oculo videāẜ Uisio cōtē toꝝ i albugieo qũo dicatur eē actio lesa: vl' corrupta.

Et ideo cadunt

hic due breues difficultates. Prima vtrum talia in albugineo contenta possint videri ab oculo: cuius ille est albugineus ꝛ hoc per species proprias non concurrente ad eorū visionem extrinseco visibili.

¶ Scdō vtrū talis visio sit actio lesa corrupta: ꝛ negatiue ꝓ ꝑma arguiẜ: qꝛ ad cuiuslibet visibilis visionē reqriẜ extrinsecū mediū. Sed inter ea que sunt in albugineo ꝛ organuꝫ vidēdi nō cadit extrinsecū mediū. ergo talia videri nō pñt. assumptū pro maiori est Auer. 2° de aia. cōmento. 12°. vbi vult tres sensus inter quos est visus sentire necessario per mediū: qđ est corpus extraneū. ¶ Secūdo si isti vapores possent videri. ḡ a fortiori vuea proprij oculi. in oculo naliter disposito pōt videri. ꝯñs cōtra experientiam: ꝛ pꝫ ꝯñia:

C qꝛ vuea est maior ꝛ manifestius colorata q̄ꝫ dicti vapores. ¶ Nec pōt dicit ꝙ nō vr̃: qꝛ nō illuminaẜ. nā lumen per foramen vuee ingrediens reflectiẜ a cristalina: vt dictū est supra in signis dispōnū oculoꝝ: ꝛ per ꝯñs vueam illuminat. ¶ Nec pt dici ꝙ cristalina nō videt nisi illud qđ ꝑ foramē vuee ad ipsaꝫ mittit recte radiū: ꝛ vuea l nāli dispōne h̃ nō pōt: qꝛ nō de directo illi foramini oppoiẜ. tūc. n. seq̄reẜ ꝙ ꝯtrita vuea ꝑter nāliter ipsa saltē videreẜ: cū aliq̄ pars: cui⁹ fieret directe opposita illi loco vbi prius fuit foramen.

In oppositum

tñ est ꝙ ꝑ ꝓpriā spēꝫ isti vapores videri pñt. arguiẜ sic. illud de quo ꝑ sensuꝫ visus indicaẜ quo ad ꝓpriū colorē ꝛ figuram vr̃ ꝑ speciē ꝓpriā: sed isti vapores sunt h⁹. ḡ ꝛc̃. maior est clara: qꝛ nullo mō aliter possumus ꝯcludere aliqđ ꝑ ꝓpriā spēm videri ꝛ minor est Galie. in lr̃a. dixit. n. hec talia videri oblōga ꝛ rotūda ꝛ citrina aut rubea. ḡ ꝛc̃. ¶ In isto dubio duos īuenio modos dicēdi. vn⁹ ē antiquus dicētiū ꝙ vnusquisqꝫ sensus pōt ꝑcipere obiectū suum sine medio sicut supra apparuit de tinnitu auris: ꝛ de gustu egroꝛuꝫ ꝛ odoratu eorūdē: ꝛ h̃ apparet de visu: dictū autē Arist. vbicūqꝫ sit ꝙ sensibile positū supra sensum non sentiẜ. ꝛ similiter cōmentatoris glosant ex verbis cōmētatoris. 2°. de aia. cōmē. 116. qꝛ sensibile si ponaẜ sup ipsuꝫ sentiēs aut nō sentietur olnoraut si sentieẜ. male sentieẜ. ꝛ iō dicūt hos vapores nō bene videri: sed tñ videri. ¶ Primū pꝫ ex Auer. 3°. colligꝫ. caplo de accñtibus sensus visus: vbi vult ꝙ ad ꝑfectā rei visionē reqriẜ ꝙ spēs rei visibilis primo recipianẜ i medio extrinseco: qđ non pōt esse de vapore in albugineo respectu eiusdē oculi. ¶ 2ᵐ pꝫ. ꝙ ad visioneꝫ cāndā sufficit ꝙ visibile suā spēm causet in oculū ꝑ lineas rectas radiosas cadentes sup cristalinā mō hoc pñt facere vapores illi in albugineo. Nā cū albugineus sit sufficiēter illuminatus: aut a lumine itrinseco: aut ꝑ reflexionē a cristalina ēt in directo illius vaporis ꝛ vapores illi sint colorati illius medij motiui nō vr̃ qđ ꝓhibeat eos cāre speciē visibilē in cristalinā. vnde possit cāri visio: sed forte non ꝑfecta. ¶ Et ꝙ videanẜ hoc mō isti vapores. sentit Haly. cōmento. 178. s. sequēti cōmēto cū dixit. Et imaginatiões q̄ sunt i oculo ēt diuersanẜ earū forme ſm illud qđ formaẜ in hũiditate grādinea de vapore q aggregaẜ in foramine vuee: ꝛ pꝫ ſm hanc vlā ꝑmi argumēti ad negatiuā ꝑtē solo. ¶ Ad 2ᵐ argumētum pōt dici ꝙ multo lumie veniēte ad oculū ꝑ visuꝫ rerū: quarū radius fortis imutat cristalinā ꝓhibeẜ videri vuea que parū est illumiata: vt appet ad experientiā ꝙ existe ex̄ domū ꝑ fenestrā ꝑ quā solū lumen ingradiẜ ꝓspiciente vix aut nullo mō discernimus ea q̄ sunt intus q̄uis sint illuminata. Ex qb⁹ ēt dr̃ ad ꝯfirmationē de ꝯstrictione vuee silr̃. nō. n. ob assignatā causam ꝯtingebat nō videri vueā.

¶ Scda positio est Gēti. q̄ ꝯsistit in duab⁹ ꝯcl'onib⁹. ꝑ² ipossibile est rē existē in oculo coloratā videri ꝑ ꝓprias spēs vt colorata est. Istā ꝯcl'onē dicit ꝑmo esse de mēte Auer. 2° de aia volētis ꝙ mediū est requisitū in opōne sensus. inquātū est sensus. ḡ in omni sensatiōe reqriẜ mediū. siue sit bona siue mala. ¶ 2ª ratio est: qꝛ si tales vapores in oculo existes possent videri sequereẜ ꝙ vuea posset videri: vt supra dictū est. ¶ 3°. qꝛ si possent videri ab oculo i quo sunt. ḡ possent videri quoquo mō ab oculo extrīsecus ꝓspiciēte. ꝯñs autē est falsum: qꝛ in hñtibus imaginatiões dū nō sunt ꝓpe cōplemētū cataracte non vr̃ ab extrinsecus talia vapoꝛ: imo multotiēs sunt imaginatiões ex vestigio in cornea qđ non percipiẜ ex̄: vt vult Aui. 3° tertij. caplo de imaginatiōibus. ¶ 4ª rō. qꝛ si res taliter posset videri dū est in oculo seq̄reẜ ꝙ pūctus albus remanēs in cornea post ꝯsolidationē vlcerio deberet viridi albus. ꝯñs ꝯ Auic. q vult ꝙ res appeat ꝑforata ex tali pūcto existe in medio pupille: qꝛ nō videreẜ visibile qđ est ad ꝑtē mediā ꝛ breuiter ꝯñs ē ꝯ experiētiā: ꝛ pꝫ ꝯñia: qꝛ cicatrix est alba. ¶ 5ª rō: qꝛ si ista talia videreẜ ꝑ ꝓpriā spēꝫ seq̄reẜ ꝙ semp viderenẜ eq̄ distātia ab oculo. ea. n. q̄ ꝑ ꝓpriā spēm vñr stāte eodē medio ꝛ stāte eadē pupilla ꝯsitr disposita i eadē distātia appentiū nulla: videaẜ ꝑ ineēs rō ad faciēdū appere illā maiorē vel minorē distantiā: ꝛ tñ ꝑmū ꝯñs est falsum: qꝛ q̄nqꝫ apparēt in aere: ꝛ q̄nqꝫ in loco vicino: ꝛ quandoqꝫ in pariete obiecto visui.

¶ 2ª cōcl'o. res exñs in oculo pōt videri ꝑ alterius visibilis spēꝫ ab ex̄ veniētē. ꝓb'r: qꝛ tales res vñr vt ꝯstat ex auctoribus. visu. n. ꝑcipiunẜ ꝛ nō ꝑ ꝓpriā spēꝫ. ḡ ꝑ alienā. ¶ Modus autē ē duplex: qꝛ talia q̄ sunt i oculo sunt ex toto opaca sicut cicatrix cornee ꝛ sicut sunt multe hũorales ꝑtes coagulate: ꝛ ista vñr ꝑ accñs ꝓ q̄ꝫto faciūt ꝙ rei exterioris visibilis spēs nō pt i directo isti⁹ ꝑtis ad cristalinā penetrare. spēs igiẜ a re visibili ꝑ alias ꝑtes veniētes ad cristalinā representāt ꝑtē visibilē sibi corrñdētē: ꝛ qꝛ in directo partis nō ꝑuie deficiūt spēs a cristalina res vr̃ deficiēs a cōplemēto ſm figurā illius opaci: ꝛ ſꝫ exigētiā q̄ꝫtitatis ei⁹ qđ occupaẜ de piramide radiosa ad oculū in ipso vuee foramine. ꝛ iō in directo talis ꝑtis indicaẜ aut nigredo aut tenebra. h̃ ḡ mō iproprio dicim⁹ tale opacū ēe in oculo exñs videri.

¶ Secūdus modus est: qꝛ talis vapor: aut ps q̄nqꝫ est colorata: sed nō ex toto opaca sicut accidit in vitro colorato: ꝛ qꝛ spēs recipiūtur ſm nām recipiētis. iō spēs ad talē ꝑtem veniētes recipiūtur ſm nām coloris repti in illa parte vaporis ꝛ scdm illius coloris naturā multiplicātur in cristalinam ita ꝙ pars alba rei vise extra que multiplicat spēm suam in vaporē illū citrinū aut rubeū nō agit speciē albedinis in illū vaporē: sed speciē citrinitatis: qꝛ agit ſm modū recipientis qđ est citrinū ꝛ post imutans cristalinā imutat ꝑ illū modū. ꝛ ideo res extra videẜ citrina ꝛ quodāmodo vapor ille videtur ꝑ alienā speciem ab ipso mundificatam. ¶ Contra hāc positionē arguiẜ sic. lux existēs in ꝑte oculi pōt ab eodē oculo videri ꝑ ꝓpriā spēꝫ. ḡ ꝯcl'o falsa. assumptū colligiẜ ab Aris. ꝛ in de sensu ab Auer. cōmēto eiusdē libri. ¶ Forte dr̃ ꝯcedēdo ꝙ ꝑs lucida pōt videri ꝑ specieꝫ ꝓpriā: sꝫ nō sequiẜ ꝙ ꝑs colorata hoc mō possit videri: qꝛ lux est spūalior colore. ꝛ ideo nō indiget ita medio in quo mūdificeẜ spēs ꝛ gradatim ad spūalitatē sensationū ꝓporcioneẜ. Cōtra. saltē auctas Auer. nō erit va ꝙ visibile reqrat extrinsecum mediū. ¶ P. cristalina est peruia ꝑuietate eiusdē rōnis cū medio: ꝛ cū ḡ color illuminatus sufficiens sit

mouere aquā ꝛ aerē ꝛ vitrū absq3 alio medio. sufficiet mouere cristalinū ꝛ in ipsa ꝓpriam spēm causare. ꝗ ꝛ visionē. ℭ D. lȝ recipiēs recipiat ſm ꝓpriā nām: cū hoc nō opȝ ꝙ recipiens spēs spūales recipiat speciē forme in eo mālīter exñtis: imo silis forme spēȝ recipe ꝓhibeť. Si ꝗ vapor diaphan⁹: sȝ quodāmō colorat⁹ puta rube⁹ recipiat spēs alicui⁹ colorati: nō opȝ ꝙ illas recipiat vt spēs rubedis: sȝ potius alteri⁹ coloris. assumptū pȝ. pmo in tactu: qꝛ. n. tactus nō pōt absolui a q̄litatib⁹ tāgibilib⁹ oino. iō nō cōprehēdit suū sensibile ſm totū: ꝛ eq̄ cal'a nō sentimus. scđo de aia. cōmētis. 119. ꝛ. 118. ꝛ tȝ ꝯña a simili. ꝓpterea lumē cadēs sup vitrū viride agit i vitrū lumē. ꝛ silr vltra vitrū: sȝ viriditas q̄ est spēs. viriditatis pme multiplicať i aere. ꝗ pter trāseūtibus spēbus alicui⁹ visibilis p rē diaphanā coloratā: si vltra illud diaphanū coloratū spēs sui coloris fit repta: opȝ dicere illā ab illo diaphano multiplicatā. assumptū pȝ: qꝛ lumen de se nō est limitatū ad alicuius coloris determinati spēs multiplicādas. ꝛ ideo nō multiplicať a lumine: aut si multiplicať. tūc ꝯcurrit lumen tanq̄ȝ vniuersale agens: cū quo ad effectū oȝ ꝯcurrere pticulare limitās: qđ est color. ℭ D. si res viridis vel citrina ponať post vitrū rubeū non apparebit pure citrinū illud qđ videbiť nec viride: sȝ mixtum ex rubeo ꝛ citrino: vt notat experiētia: cū duo talia vitra sup inuicē ponunť: ꝛ aspiciūtur. ergo visibile nō causat in vitrū. rubeū solū specieȝ rubedinis. ꝗ opȝ qđ rubedinis species fiat a vitro rubeo nō a citrino. ℭ Cōfirmať. rubedo reqriť in illo ad hoc vt cū alijs paribus res iudiceť rubea. ꝗ rubedo est aliquo mō causa visiōis illius: ꝛ nō mālis: qꝛ color nō facit specierū visibiliū receptationē: imo potius ꝓhibitionē pro quanto mediū facit opacū. ꝗ vt causa agens. ꝛ iō multiplicat speciē: cū alio mō agere nō videať. ℭ Propter hāc ergo causam videť mihi ꝙ vapor in oculo existens possit videri p speciē ꝓpriā: lȝ multotiēs cōtingat ꝙ fiunt imaginationes oculo nō vidente rē in eo existentē per propriā speciē: sed re tali ita prohibēte visioneȝ partis visibilis vt visibile in parte illa magis appareat obscurū: aut perforatū aut deficiens: aut supra ipsum aliqd nigredini attinens iudiceť volare. ꝛ pmā partem huius ꝯclōnis ꝓbāt argumēta ꝯ Gēti. ꝛ scđaȝ argumēta Gētlis. ꝛ Aui. 3° tertij. caplo de aqua. ꝛ Gal. 4° de accñti ꝛ morbo.

ℭ Ad argumēta autē Gentilis dř pro auctoritate: vt supra nec mediū est necessariū ad sensationē inquātū est sensatio: sed inquantū recta sensatio istoꝝ triū sensuūȝ specialiter. Et ad rōnē de vuea dictū est satis supra: ꝛ ratio de puncto albo soluiť: qꝛ nō tātū est illumiat⁹ versus cristalinā respectu alioꝝ visibiliū sibi vicinioꝝ qn videať tenebrosuȝ qd. Ad rōnē de distātia negať ꝙ oē p ꝓpriā spēȝ visuȝ stātē eadē distātia videať semp eē eq̄ distās: cā aūt hic est eadē cū cā quare ista q̄ sunt in oculo cū videnť apparēt extra ꝛ est plana scientibus quo modo oculus distantiā videt.

Secunda dubitatio

que ē vtrū talis visio rei in oculo existentis sit actio lesa corrupta pōt magis faciliter ex ꝓbabitis terminari. nā supra dixi. iō aliquā talem opationē dici ex toto genere pter nām: qꝛ nec ipsa nec sibi oino silis pōt inueniri in corpe mere nāliter disposito ceteris paribus: illis exceptis q̄ sunt de eēntia sanitatis vel morbi: nūc aūt multe istarū imaginationū sunt tales vt ꝓhibētes obiecti extrinseci debite approximati visionē debitā. alique vero imaginationes nō sunt actio lesa: vt sumiť ex Auic. allegato caplo: vt ille que fiunt ꝓpter visus acutiē tm̄. nā istas dixit nō cōparari ad nocumentū: ꝛ vt puto tales nō impediunt extrinsecoꝝ visionē. non ꝗ ideo dico istas esse ex toto genere pter naturā: qꝛ faciunt rem apparere vbi nō est. nā tūc visio p speculū ꝛ mediante aqua ꝛ fere oia visio esset corrupta: qđ est falsuȝ: sȝ ex cā dicta q̄ quō itelligať latius dixi supra in loco magis appropriato. ℭ Deinde cū dicit. LXII.

Ecūdū tactū vero qñ inequalitas quedā aut spissitudo aut grauitas aut tēsio aut stupida aut dolens: dispositio apparet ſm totam habitudinē.

ℭ In sensu vero tangendi quoties inequalitas quedam: aut densitas: aut grauitas: aut extensio: aut stupor: aut vlcerosa affectio vniuersa corporis habitudine appareat. Laurē.

ℭ In sensu aūt tactus quū ineq̄litas aliq̄: vel spissitudo: vel grauitas: vel tensio: vel torpida: vel vlcerosa dispō in toto corpis habitu sentiť. Leoni.

ℭ Hic exemplificat de tactu ꝛ posset diuidi in duas: sȝ lego totū. ℭ Dicit ꝗ primo quo ad hāc partē ꝙ opationes siue signa ex toto genere pter nām ſm tactū sunt qñ ſm totam habitudinē. i. in musculis q̄ sunt in totius ambitu apparet aut quedā inequalitas aut spissitudo aut grauitas aut tensio aut apparet dispositio stupida vel dolens. LXIII.

Tacq̄ vero ꝛ ſȝ quālibet ptē tēsio aut tribulatio: aut punctio: aut grauitas. Quādo parue quidē sūt ꝛ nō manētes: dispōnē quidē neutraȝ esse declarant: pronūciant vero egritudinē futuram.

ℭ Quēadmodū in q̄uis parte extēsio: aut collisio: aut mordicatio: aut grauitas: quoties exigua fuerint: nec diutius imorenť: dispōnē quidem neutrā esse ondūt: ꝓnūciāt vero morbū. Laurē.

ℭ Sic ꝛ in singulis ptibus: vel tēsio: vel cōpressio: vel morsus: vel grauitas: qñ modice fuerit ac mīme firme: neutrā qdeȝ dispōnē adesse demōstrāt: futurā vero egritudinē prenūciant. Leoni.

ℭ Dicit scđo. ꝙ ita ēt erit ſm quālibet ptē corpis qñ in ipsa appet tēsio aut tribulatio aut pmutatio alias mordicatio aut grauitas si iste dispōnes sint pue ꝛ nō pmanētes. tūc demōstrāt de pñti neutralitatē ꝛ ꝓnosticanť i futurū egritudinē. ℭ Nō igiť ꝑ. ꝙ qñ iste dispōnes pcipiunť ex ipressione extrinsecoꝝ obiectoꝝ: nō opȝ semp significari neutralitatē: sȝ qñ iste sūt spōtanee siue ab itrinseco: ꝛ ħ recte dixit plusq̄ȝ cōmētator: lȝ alique istarū siue pp extrinsecū siue ab intrinseco nocēt pternāliter vt dolor ꝛ ois eius maneries. ℭ Nota scđo ꝙ in corpe mere nāliter disposito deducto extrinseco obiecto nō oȝ sentiri quo ad ambitū totius dispō pternālis aut tediosa. ℭ Et dico nōnter quo ad totius ambitū: qꝛ forte quo ad q̄dā mēbra vt stōchū ꝛ itestina nō est incōueniēs. ꝛ iō cū in ambitu totius sentienť dispōnes preternāles ꝛ tediose sine extrinseco sensato talis sensatio est pternālis recte. sicut est dictū de visu ꝛ alijs sensib⁹. dispōnes aūt quas Gal'. hic narrat sunt tales. ꝛ iō sunt opatiōes ex toto pter nāȝ. ℭ Nota 3°. ꝙ inequalitas pōt dici asperitas. nam qñ ex nimio exercitio in sole corpus est exiccatuȝ sentiūt partes vna aliā. ac si essent ineq̄les ꝛ aspere ꝛ maxime in motu ꝛ talis dispō dř ab Auic. lassitudo arefactiua. ℭ Spissitudo aūt est cū sentiūt mēbra se cōprimi ab alijs ꝛ condēsari. sicut accidit cū ex cremento carnis alia cōprimūtur aut humoꝝ augmēto. Et cū hac dispōne plurimuȝ sentiť grauitas mēbroꝝ. ꝛ iō ista sunt in lassitudine extēsiua cū grauitate. ℭ Tensio aūt est cū mēbra pp multitudinē repletiōis sentiunť nimiū tēsa: ꝛ ista pōt esse ex humoribus cum spissitudine: ꝛ grauitate ꝛ pōt esse ex ventositate sine grauitate: vtroq̄ȝ tñ mō in lassitudine extensiua: ꝛ potest colligi 3° pmi. caplo de spēbus lassitudinū. ℭ Per di-

ꝯpositionẽ dolẽtẽ itelligit dolorẽ pũgitiuũ sicut est in vlceri bus: ⁊ accidit in lassitudie vlcerosa: ⁊ ꝯstat ꝙ ĩ oib⁹ istis est aliqs doloris modus q oẽs sunt ex toto genere ꝑter nãm. ¶ Per stupidã aũt dispõnẽ itelligit sensus ablationẽ vel di minutionẽ cui silis nõ põt eẽ in corpe nãliter disposito: q̃ ẽt ob dictã cãm sunt ꝑternãles dispões toto gñe. siles autez dispões in pticularibus mẽbris cũ tedioso sensu excepto stõcho ⁊ itestinis idẽ significãt. nã virge tensio nõ semp est cũ tedioso sensu: sʒ in stõcho bora famis ⁊ i itestinis bora exitus nãlis sunt tediose sensatiões q̃ nõ sunt dolores. ⁊ iõ nec virge tẽsio semp ẽ signũ futuri morbi nec stõchi fames aut itestinoꝝ icitatio ad egredũ: sʒ cũ i mẽbro ꝑternãliter ⁊ a cã intrinseca aut tẽsio aut tribulatio .i. cõpressio vel cõ strictio vt sonat antiq̃ trãslatio aut ꝑmutatio .i. dolor mor dicatiuus ꝑternãliter existẽs in re aut grauitas: ꝯstat ꝙ sũt sensationes tediose ⁊ ꝑternãles si fuerint in alijs mẽbris a ꝑdictis. ⁊ iõ in illis sũt ex toto ꝑter nãm. ¶ In ꝑdictis aũt etiã mordicatio ꝑter nãʒ ẽ ita: sʒ nõ illa q̃ ẽ nãlis. ⁊ hec oĩa limitata ꝺm ea q̃ supra dixi de opatiõe corrupta ⁊ de signis ex toto gñe ꝑter nãm. rõ autẽ q̃re iste dispões tã in totius ambitu q̃ʒ in pticulari mẽbro cũ ꝑdictis circũstãtijs signi ficant futurũ morbũ est qꝛ oẽs iste aut significant humidi radicalis nimiã ꝯsumptionẽ: vt ariditas aut presentiã ma loꝝ humoꝝ q si ꝑseuerẽt verisĩlr ad morbũ deducẽt.

A Dispositiões nõ manẽtes quõ egritudinẽ significaꝛ possint.

Sed dubitatur. qꝛ dicit in fine qñ qdẽ parue ⁊ nõ manẽtes sũt dispõnẽ neutrã declarãt ⁊ ꝓnũciant egritudinem. ¶ Cõtra ⁊ sunt motiua Thadei. si iste dispões nõ sũt manẽtes. ḡ nõ ꝯtinuaꝛ pñtia cãe eaꝝ. ḡ ex illis nõ ꝓuenit egritudo. sʒ ꝯñsqꝛ nõ alio mõ vñr h̃ significare. ¶ Cõfirmaꝛ: qꝛ istis dispõnib⁹ recedẽtib⁹ necessario recedit cã faciẽs eas. cũ igiꝛ ista eẽt neutralitas. sequiꝛ ꝙ corp⁹ remanet sanũ iculpate illis recedẽtib⁹. ḡ po tius ꝓnosticanꝛ sanitatẽ q̃ʒ futurũ morbũ. ¶ Cõfirmaꝛ qꝛ iste dispões cũ sunt pue ⁊ manẽtes significãt pñtẽ neutra litatẽ ⁊ futurũ morbũ. ḡ male addiꝛ nõ manẽtes. assũptuʒ pʒ: qꝛ quãdo manẽt parue ⁊ paulatim augmẽtanꝛ quãdiu sunt parue significãt presentẽ neutralitatẽ: ⁊ qꝛ augmẽtanꝛ significant augmentũ nõ ita vt possint morbũ facere.

¶ Hoc dubiũ soluiꝛ exponendo textũ dictũ. vnde quattuor modis solet exponi. vno mõ ꝙ ly. ⁊ sumaꝛ pro vel. ⁊ h̃ mõ erit sensus ꝙ qñ iste dispões sunt parue siue manẽtes siue nõ significãt pñtẽ neutralitatẽ ⁊ futurũ morbũ: ⁊ ratio est: qꝛ nõ ipediũt a ꝯsuetis opatiõibus: ⁊ tñ significãt notabilẽ dispõnẽ ꝑter nãm. si vero sũt magne ⁊ nõ manẽtes vtplm idẽ faciũt: qꝛ nõ ipediũt a ꝯsuetis: sʒ si manerẽt ipedirent ⁊ esset morb⁹ ꝑfect⁹ nec h̃ est icõueniẽs vt pʒ ex supradictis: qꝛ vna dispõ vni est neutralitas ⁊ alij ẽ morb⁹. ¶ Q; si di caꝛ Gal. supra dixisse ꝙ ista signa ex toto genere: ꝑter nãm sunt signũ neutralitatis pñtis q̃ʒ diu sunt pua dr̃ ꝙ etiã illa que hic dico magna nõ manẽtia sunt parua respectu illorũ que alijs parib⁹ significãt presentẽ morbũ: sed sunt magna respectu illoꝝ q̃ ꝑseuerãdo significãt pñtẽ neutralitatẽ ⁊c̃.

¶ Scõa expõ intelligit copulatiue: sʒ p nõ manẽtes itelli git nõ ledẽtes a ꝯsuetis opõnibus: ⁊ est sensus ꝙ hoc quã diu sunt parua ⁊ nõ manẽtia nõ ipediũt a ꝯsuetis operatiõi bus: ⁊ ista nõ hʒ difficultatem. ¶ Tertia expositio vult ꝙ plurima istarũ parua existentia ⁊ ꝑseuerãtia parua non si gnificant futurũ morbũ: sed illa parua q̃ nõ manẽt supple in paruitate sua: imo versus morbosas augentur. ista sunt que significãt morbũ futuꝝ: ⁊ iteꝝ ista expositio eẽt clara.

¶ Quarta expositio est magis ad lrãm: ⁊ est ꝙ dispões iste opʒ ꝙ sint parue de necessitate respectu earũ que signi ficant presentẽ morbũ: sed si sunt non manẽtes: qꝛ non ꝑse uerãtes: sʒ iterpolate aggrediẽtes adhuc significãt futurũ morbũ: ita ꝙ ly. ⁊ stat pro q̃uis ⁊ ꝺm hũc modũ oẽs tales dispositionẽ neutralitatis significãtes sunt parue: sʒ nõ oẽs sunt manẽtes. Iuxta quẽ modũ vltima ꝯfirmatio nõ pro cedit. ¶ Ad primã autẽ ⁊ secũdã diciꝛ ꝙ istis remotis nõ abijciꝛ a corpore causa eorũ causatiua sicut apparet in fe bribus interpolatis in die quietis. ⁊ ideo adhuc stat ꝙ si gnificant futurũ morbũ. Et sic est finis huius capituli. In cipit aliud capitulũ. ⁊ dicit textus ⁊c̃. LXIIII.

QUecũq; vero iam egrotantibus sunt signa hec quidẽ sanitatẽ demõstrant hec vero mortẽ. Sana quidẽ priora: altera vero genere quidem egra: ꝺm speciem vero pernitiosa dicuntur. Accipiuntur vero vniuersaliter quidem differentie ex opera tionum virtute ⁊ vitio: ꝺm vero partem ex his que sunt ꝺm partem operationibus.

¶ Queciũq; signa in egrotis apparent indican tia sanitatẽ ac mortẽ. Prima quidez sana. Alia vero generatim quidem egra sunt: speciatim exitiosa dicuntur. Dicũtur vt in vniuersum di catur ex operationum virtute vitioq;: particu latim ex operationibus particularibus. Laurẽ.

¶ Ac que in iam egrotantibus signa videnꝛ: ex quibus nõnulla salutem: nõnulla mortem por tendunt. Prima quidem salubria: altera vero genere quidem egra: ꝺm speciem autem perni tiosa dicuntur. Sumũtur autem: vt vniuersali ter dicamus: ex opationũ virtute: ac vitijs: ꝺm partem vero ex particulariũ opationibus. Leoni.

¶ In isto capl'o: vt supra dixi Gal. enumerauit specialiter si gna ꝓnostica morboꝝ: hic determiat de signis ꝓnosticãti bus sanitatẽ. icidẽter aũt hic determiat de ꝓnosticãtibus mortẽ ⁊ de signis in morbis q̃ ꝓnostica sunt: sʒ quodãmõ neutra vt dicã. ponit autẽ hãc icidẽtẽ determinationẽ vt p illã cõpleat modoꝝ signoꝝ determiationẽ. nã ꝓnostica fu turi morbi erãt posita: nõ autẽ ꝓnostica future mortis. silr̃ vero erãt posita signa presentis neutralitatis ꝑcipue deci dentie. hic aũt ponit signa future sanitatis ⁊ egritudinis: q̃ sunt demõstratiua pñtis morbi ⁊ ꝓnostica future ꝯualescẽ tie: ⁊ ex eis quodãmõ qualia sint demõstratiua ꝯualescẽtie arguere possumus. ¶ Silr̃ etiã signa in morbis q̃ de se nõ sũt limitata ad bonũ vel malũ nõ erãt posita q̃ hic ponenꝛ: nõ laboro aũt ad ostẽdẽdũ ꝙ ꝓnostica sanitatis sũt neutra in 3° significato: ⁊ quedã talia: qꝛ nõ sũt cogitãti grauia: sʒ tñ habeãꝛ ꝙ in hoc capl'o ꝑncipalr̃ itẽdit circa signa futu re sanitatis in egris: vt prius ꝓmiserat. ¶ Secũdario aũt ad signa mortis ⁊ ad signa q̃ sunt quodãmõ neutra: qꝛ nec egra nec sana certe nisi cũ certis limitationib⁹ ex qbus hñr pronostica ꝯualescẽtie ⁊ cõiecturatiue eoꝝ demõstratiua.

¶ Diuidiꝛ aũt ꝑsens capl'ʒ in tres partes. ꝑmo ponit vnã distinctionẽ signoꝝ apparentiũ in egris ostendendo deno minationẽ mẽbroꝝ diuisiõis. scõo exequiꝛ ꝓpositũ de istis signis. 3° finẽ iponit huic scõo tractatui techni siue scõo li bro. ibi 2°. (Accipiunꝛ aũt.) ibi 3°. (Ego võ longitudini.)

¶ De prima dicit duo. primũ est ꝙ signoꝝ que apparẽt in morbis aliqua sunt demonstratiua .i. significantia sanita tem. Alia vero morteʒ: ⁊ supple quedã neutro modo. Ali ter diuisio esset insufficiens ⁊ ꝯtra dicenda i h̃ eodẽ capl'o. ¶ Dicit secũdo ꝙ illa que significãt sanitatem dicũtur sa na: sed illa que significãt morteʒ dñr generali denoiatione egra: sʒ spãli dñr ꝑnitiosa .i. mortalia. ⁊ ꝯstat ꝙ vtiꝛ verbo demõstrãt iproprie ꝓ significãt: ⁊ nõ ꝓ demonstrãt ꝓprie. ad cui⁹ modũ dñr demrãre q̃ significant ita esse in pñti: qꝛ tũc nec mortẽ nec sanitateʒ ondẽrẽt h̃ mõ in egris. ¶ No

ta tñ q̃ qꝛ diuisio ꝑ posita bimẽbris nõ est sufficiẽs. iõ plus qꝫ cõmẽtatoꝛ nõ itẽdebat ac si Gal. poneret vnã diuisionẽ: sꝫ totũ sub vna ꝯstructiõe hoc mõ: q̃cũqꝫ in iã egrotãtibus sunt signa: quoꝝ quedã significãt sanitatẽ quedã mortez. ¶ Sciẽdũ est ꝑora esse sana dicẽda. scđa vo ſm genꝰ egra: sꝫ ſm speciez pniciosa. si tñ vellemus q̃ sit vna diuisio sub intelligat̃ 3ᵐ mẽbrũ reliqua sunt clara. nam iõ mortalia dñr egra: qꝛ significãt egritudinẽ validiorẽ futurã ⁊ vsqꝫ in vlti-
B mũ supaturã ṽtutẽ. ¶ Nõ tñ ⁊ 2ᵒ. ex Gal. in Cõmẽto illius aphorismi. Spasmus ex elleboro mortale: q̃ non opꝫ ad hoc vt aliquod signũ dicat̃ mortale q̃ eo apparẽte de necessitate sequat̃ mors. sed qꝛ vt plurimũ ita est. LXV.

Quarũ genera prius dicta sunt. Primũ qdẽ principaliũ. Scđz vero eorũ que ab illis nata sunt. Et tertiũ quidẽ ppriũ habẽtiũ regimẽ: a pncipijs vero quedã supplemẽta recipiẽtiũ. Quartũ vero genus eoꝝ q̃ dicta sunt: ex se qdẽ inutile ẽ ad cognitiões: ſm accidẽs vero ⁊ ex his erit aliqñ ꝑnotatio. Queadmodũ ⁊ ex supfluitatibus: ⁊ ex his quidẽ rõne cõpassionis ⁊ ex supfluitatibus vero semp: qñ digõnis ⁊ indigõnis in his erũt signa. Itaqꝫ nõ ꝯtingit nõ demõstrare ea semp: aut naturã superare materiã: aut materiã supare naturã: aut neutrũ neutrũ. Sana igitur dicẽtur signa superãte natura: egra vero supata natura: neutra vero inequalibus pugnis.

Laurẽ. ¶ Quarũ genera antea docuimus. Primo genere ꝯtinẽtur ptes principales. Scđo vero partes illi annexe. Tertio genere collocant̃ partes q̃ seipsas gubernãt. Sz a mẽbris principalibus appẽdices quasdã suscipiunt. Porro quartũ genus eoꝝ q̃ dicta sunt ad psciẽdũ inutile est: sꝫ ex accidẽti iterdũ pnotio fieri põt queadmodũ ex oibus excremẽtis: ex his qdẽ rõne cõsensus ex excremẽtis: qꝛ concoctionem cruditatemqꝫ indicant. Quocirca nequaqꝫ fieri potest: vt nõ semper aut naturã dñari mãe: aut mãm nãe: aut neutrũ alterius indicent. Si igitur dñet natura: sana signa dicunt̃. Si natura vincat̃: egra. neutra vero quoties equaliter pugnent.

Leoni. ¶ Quarũ gña antea diximus. Primũ qdẽ eoꝝ que pncipia existũt. Scđm vero illoꝝ q̃ a pncipijs ortũ hñt. Et tertiũ eoꝝ que ex seipsis gubernant̃ a pncipijs autẽ q̃sdã deriuationes habent. Quartũ siqdẽ genus eoꝝ que tũc diximꝰ. ex se quidẽ ad aliqd p̃noscẽdũ inutile est: ſm accidẽs aũt: ⁊ ex his aliqñ pcognitiones erunt: queadmodũ ⁊ ex excrementis: ex his quidẽ cõpatiendi rõne: ex excremẽtis autẽ qñ coctiões: ⁊ incoctionis signa cõtinẽt. Quare fieri nõ põt quin oĩno significent: aut nãm mãei: aut mãm nature aut neutrũ neutro dñari. Salubria quidem signa dicent̃: nã superante insalubria vero superata: neutra aũt q̃ pugnas hñt equales.

¶ Hic exequit̃ ista enumerãdo ⁊ primo ponit signa sumpta ab opõnibꝰ. scđa a casibꝰ naliũ opõnũ vt a supfluitatibꝰ: ibi scđa. (Queadmodũ ex supfluitatibꝰ.) ¶ In pma pte dicit duo. pmo q̃ in vlĩ signa dicta sumunt̃ ex ṽtute ⁊ vitio. i. de fectu aut lesiõe opõnũ. ¶ Dicit scđo q̃ pticulariter sumũt̃ hec signa ex pticularibꝰ opõnibꝰ: quarũ opõnuz gña dicta sunt esse q̃tuoꝛ. vnũ genꝰ opõnũ pncipioꝝ. i. pncipaliũ mẽbroꝝ. scđm genꝰ ẽ opõnũ mẽbroꝝ q̃ sũt nata ab eis. i. orta a pncipalibꝰ. tertiũ genꝰ est opõnũ mẽbroꝝ habẽtiũ ppriũ regimẽ. i. hñtiũ ṽtutẽ inatã ⁊ recipiẽtiũ vltra quedã supplemẽta a pncipalibꝰ. i. ⁊ virtutẽ influentẽ recipiẽtiũ. ¶ Sed quartũ genꝰ est opõnũ eoꝝ mẽbroꝝ q̃ primo dicta sunt. s. in pncipio huiꝰ scđi techni q̃ sũt mẽbra hñtia ṽtutẽ inatã tñt ⁊ hoc est ex se inutile ad cognitionẽ dictarũ rerũ. sꝫ qñqꝫ p accidẽs ex hoꝝ mẽbroꝝ opõnibꝰ: dꝫ aliqd significare de futuris sanitate vel morte. ¶ Ubi pmo nota q̃ lrã vr̃ innuere q̃ vlr hec signa sumunt̃ a ṽtute ⁊ vitio opationũ. vñ plusqꝫ cõmẽtatoꝛ vr̃ innuere dubiũ pp qd nõ sumunt̃ a substãtialr inherẽtibꝰ. ⁊ respõdet q̃ cã est qꝛ substãtialr inherẽtia debent eẽ de eẽntia significati. cũ g̃ signa de qbus hic loqmur sint significãtia futurũ vt distinguit̃ ꝯtra pña. iõ nulla talia sint de eẽntia significati cũ illud nõ sit. nã in viuẽte nullum signũ est de eẽntia mortis. ¶ Mihi tñ vr̃ q̃ respõsio nõ est vera: ⁊ ratio est qꝛ signa in respectu vniꝰ significati dicũtur aliq̃ a subalr iherẽtibꝰ aliq̃ ab opõnibꝰ aliq̃ a casibꝰ. ⁊ iõ si dñr a subalr iherẽtibꝰ qꝛ sũt de eẽntia significati dñr ẽt ab opõnibꝰ significati qꝛ ab opõnibꝰ significatiꝰ ⁊ ita nullũ erit signũ future mortꝫ ab opõnibꝰ vl' casibꝰ. ¶ Dico igit̃ q̃ plimũ mors accidit a morbis i mẽbris nõ expositis sensibꝰ sicut sunt pnꝫ ⁊ i illis signatio sũpta ab opõnibꝰ est pꝰ ⁊ pdurãs vt diximus circa pncipia huiꝰ scđi techni. ¶ Et iõ signa in qbus est fortis vigoꝛ plurima sunt ab opõnibꝰ. ⁊ iõ alia reliquit nõ dubitãdũ tñ est q̃ vulnꝰ cũ inuenit̃ penetrãs vsqꝫ ad vẽtriculos cerebri p suã eẽntiã significat futurã mortez ⁊ ita ꝯtingit in multis alijs vt lepra p quã extrema iã cadẽtia ⁊ corrupta sunt hec tacuit Gal. qꝛ in mẽbris sũt manifestis ⁊ rara sunt a casibus autẽ signũ nõ significãt p se sup futurã mortẽ ⁊ sanitatẽ nisi pro quãto significãt dispõnem opationũ vt infra dicet̃. ⁊ iõ Gal. posuit q̃ ab opõnibus sumunt̃ nolẽs tñ p hoc q̃ nullo mõ ab alijs generibꝰ signoꝝ. ¶ Nota 2ᵒ q̃ totius sanitas multũ pẽdet ex opõne ⁊ sanitate pncipaliũ mẽbroꝝ mors ẽt qñqꝫ p se ꝯsequit̃ defectũ pncipalis mẽbri. ¶ Silr est de ortis a pncipalibꝰ q̃ eoꝝ lese opatiões psũt esse p se cã mortis. vt cũ deficit opatio arteriarũ ⁊ neruoꝝ silr est ẽt de qbusdã mẽbris habẽtibꝰ virtutẽ inatã ⁊ influẽtẽ sicut stõus ⁊ pulmo qꝛ g̃ tã pncipalia qꝫ orta a pncipalibꝰ qꝫ ẽt quedã habẽtia virtutẽ inatã ⁊ influentem habẽt opatiões necessarias ad vitã ⁊ multotiẽs sufficit ad totius sanitatẽ. iõ dicimus q̃ ex istoꝝ opere ꝯtingit p se significare sup salutẽ aut mortẽ infirmi. Sed mẽbra habentia virtutẽ inatã tantũ nõ habẽt operationẽ necessariã ad esse indiuidui: ⁊ iõ ex illoꝝ opatione non possumus p se arguere de morte aut salute. ¶ Nota tñ q̃ nõ oia habẽtia virtutẽ inatã ⁊ influentẽ nec oia orta a pncipalibus sunt talia q̃ ex eoꝝ opere p se super sanitatẽ vel mortem significamus. Sed in istis generibꝰ sunt aliqua: in genere autẽ habentiũ inatã tantũ nullũ est tale pꝑter hoc g̃ istoꝝ opa nõ nisi p accidẽs hoc significãt pro quãto dicet̃ infra. ¶ Ex qbus pꝫ solutio argumẽti fieri ꝯsuetimã dꝫ. oẽ illud mẽbruz p suã opõnẽ significat p accidẽs sup mortẽ vel salutẽ: qđ mediate sup illas significat. sed cuiuslibet mẽbri opatio alterius a corde nõ nisi mediate põt sup salutez vel mortẽ significare. pro quãto. s. significat sup opa cordis. g̃ oĩs alterius mẽbri opatio a corde significat p accidẽs. negatur. n. maioꝛ nec ista est cã quare dicat̃ significare p accidẽs sup mortẽ sed qꝛ ab opõnis illius mẽbri lesione põt p se ꝯtigere mors qꝛ est operatio necessaria ad vitam. ⁊ ita ab eius restaura-

tione salus a morbo cui nõ repugnat eẽ ꝑ se mortalẽ. verbi gr̃a. q̃uis ablatio digestiue sñói nõ sit cã mortis nisi mediãte nocumẽto qd̃ inde cõicaẽ cordi: tñ q2 ista ablatio est ꝑ se cã illius nocumẽti in corde. iõ dicimꝰ istã eẽ ꝑ se cãꝫ mortis ꝛ eius restaurationẽ cãm ꝑ se salutis. h̃ g̃ nõ põt dici de opatione alicuiꝰ mẽbri habẽtis virtutẽ inatã tñ. Itẽ q2 multa sunt orta a ꝓncipalibꝰ ꝛ aliqd̃ ẽ ꝓncipale de quo nõ ẽ ita vt testiculi ꝛ musculi q̃dã: ꝛ iõ nulliꝰ mẽbri habẽtis inatã tñ virtutẽ opatio ꝑ se sup ista significat nec oĩuꝫ ꝓncipaliũ. aut ortoꝝ a principalibꝰ. aut habẽtiũ virtutẽ inatã ꝛ influẽtẽ. posset tñ dici ꝙ oppositio mẽbri hñtis ṽtutẽ inatã tñ non cogñscit nisi ꝑ opõnẽ sꝫ alioꝝ ꝑ se cogñscũt. ꝛ iõ alioꝝ opõnes significare pñnt de futuris ꝑ se: nõ autẽ habẽtiũ inatã tñ.

¶ Quẽadmodũ. Hic ponit signa a casibꝰ nãliũ opõnũ. Et diuidit in duas. ꝓmo. n. determinat de istis ꝑ cõparatione ad signa opationũ mẽbroꝝ hñtiũ virtutẽ inatã tñ. scd̃o absolute. 2ᵒ ibi. (Itaqꝫ nõ ꝯtingit.) ¶ In ꝓma dicit dictũ ẽ ꝙ ab opatiõibus mẽbroꝝ hñtiũ ṽtutẽ inatã tñ sumit significatio sup salute vł morte ꝑ accidẽs. ꝛ hoc ẽ sicut significatio q̃ sumit ex sup̃fluitatibꝰ a corꝑe exeũtibꝰ. Sꝫ tñ q̃dã est dr̃ia taliũ opationũ ꝛ sup̃fluitatũ in sic significãdo. naꝫ iste opõnes significãt sup salutẽ vel mortẽ q̃n̄qꝫ ꝛ h̃ rõne cõpõnis sup̃fluitates semꝑ significãt q2 signa digõnis ꝛ indigõnis apparẽt i eis ex q̃buꝫ digõne ꝛ idigõne significamꝰ sup salutẽ vel mortẽ. ¶ Ubi ꝓmo nota dici ꝙ ex opõnibꝰ mẽbroꝝ hñtiũ virtutẽ inatã tñ significaẽ ꝑ accidẽs sup mortẽ aut salutẽ egri sicut ex sup̃fluitatibꝰ ꝛ rõ ẽ q2 sicut nulla est opatio mẽbroꝝ taliũ nec̃ia ad vitã ita nulla ẽ sup̃fluitas q̃ ṽe sit sup̃fluitas expellẽda q̃ sit nec̃ia ad vitã ꝛ si nõ ꝯtigat esse vitã sine tali sup̃fluitate ipsa nihil adiuuat ad viuẽdũ. i hoc g̃ ẽ silitudo. ¶ Nota 2ᵒ ꝙ mẽbra hñtia ṽtutẽ inatã tñ q̃n̄qꝫ cõpatiunẽ ꝓncipalibꝰ ita vt ex q̃busdã suis dispõnibꝰ significent passiões ꝓncipaliũ vt ex curuitate vnguiũ ꝛ casu capillorũ significaẽ mors i ptisico ꝛ tornatilitate faciei ꝛ ex ꝯctiõe testiculoꝝ significaẽ mors i patiẽtibꝰ fe. acutas. ꝛ ita q̃n cartilagines ꝯtrahunẽ defectu nutrimẽti eaꝝ vt cartilago nasi significaẽ mors in acutis febri. sꝫ h̃ q2 significaẽ epar ꝛ cor d̃ficẽ i suis opõibꝰ ꝛ nimiũ exiccari. ꝛ q2 ista mẽbra nõ sp̃ cõpatiũẽ ita mẽbris a q̃bus totiꝰ vita pẽdet vt ꝑ illa possimus mẽbroꝝ taliũ defectũ ꝑcipere. iõ nõ sp̃ significant futurã mortẽ vł salutẽ aut aliq̃d vtile ad h̃ ꝑscrutãdũ.

Ex sup̃fluitatibus quõ possit sũmi significatio salutꝫ: aut mortis.

Sed dubitatur q2 dicẽ ꝙ ex sup̃fluitatibꝰ semꝑ ꝯtingit significare sup has dispositiones q2 q̃n̄qꝫ sup̃fluitates sunt crude ꝛ tũc nec significant mortẽ nec salutẽ. g̃ nõ semꝑ hñt significare sup istis. ¶ Preterea q̃n̄qꝫ signũ sumptũ a sup̃fluitatibus est neutrũ respectu haꝝ dispõnũ vt infra i isto capitulo. ergo nõ semꝑ aliquam earũ significat ꝛc̃. ¶ Ad hoc dubium respondet Thadeus ꝙ sup̃fluitates semꝑ significãt sup mortẽ vel salutẽ q̃n morbus fuerit mãlis ꝛ fuerit in ꝓcessu. nã in ꝓncipio nõ semꝑ significãt sup aliquã istarũ. ¶ Sed hec respõsio est falsa. sepe. n. ꝯtingit ꝙ in ꝓcessu morbi nõ sufficiunt sup̃fluitates ad significandũ sup salutẽ aut mortẽ vt vrina laudabilis in pleuresi non opꝫ ꝙ sit signũ salutis. ¶ Ideo puto notãdũ eẽ textũ. dixit. n. ꝙ genus opationũ mẽbrorũ habẽtiũ virtutẽ inatã tãtũ est ꝑ se inutile ad significãdũ de futuro ꝛ supplẽdũ est sup salutẽ aut mortẽ. sed ꝯtingit ꝙ ex illo sit aliq̃n ꝓnosticatio ꝛ hoc ex cõparatiõe alioꝝ mẽbrorum ꝛ ex sup̃fluitatibus: ꝛ hoc idẽ est qd̃ ꝑ accidẽs significant: sed semper aliq̃d ꝓportionatũ ad salutẽ vel mortẽ significant. nã semper significant digõnẽ aut indigestionem. ¶ Ex hoc Gal. nõ vult ꝙ semꝑ rõne superfluitatis licet aliquod istoꝝ determinate arguere. sed tñ semꝑ aliq̃d significamus aliquo modo particulariter ad salutẽ vel mortẽ. ꝛ hoc est aliquo triuꝫ modoꝝ vt statim declarabit. aut. n. significant digõnẽ ꝛ sic absolute de salute: aut putredinẽ digestioni oppositã: ꝛ sic absolute de morte. aut priuationeꝫ digõnis nõ ponẽdo ꝯtrariã putrefactionẽ ꝛ sic de difficultate salutis ꝛ dubitatiõe mortis. h̃ mõ dr̃ signũ tale neutrũ q2 neutrã illaruꝫ distincte significat. ¶ Q, si dicaẽ ꝙ h̃ mõ etiã opatiões mẽbroꝝ hñtiũ virtutẽ inatã tñ semꝑ significarẽt aliq̃d ꝓportionatũ saluti aut morti q2 aut aliquã illarum determinate aut neutraꝫ. ¶ Dicẽ ꝙ nõ est silitudo q2 quãdo tales opatiões neutrũ significãt: stat ꝙ nõ significãt difficultatẽ salutis aut dubitationẽ mortis: sꝫ ad nullũ coꝝ significant aliquã inclinationẽ neutralitatis significãdi. in superfluitatibus vero nõ est talis: q2 semper significãt aut absolute sup illas aut sup paruitate vel difficultate cũctus earũ ꝛ hec vere est mens Gal. non illa Thadei. quõ. n. statim distingueret hec signa in tria gñ̃a si nũc vellet esse tãtũ duo. ꝛ si nũc dixit de eo qd̃ apparet in ꝓcessu q̃re nõ in ꝑte sequẽte silr̃. q̃re aũt significãdo digõnẽ aut indigõnẽ significat super salute vel morte dicẽ statim infra: quare ꝛc̃.

¶ Itaqꝫ non. Hic determinat absolute de significationibus sup̃fluitatũ sup salute aut morte. Et diuidiẽ i quatuor. ꝓmo dat gñ̃alẽ modũ quo sup̃fluitates significãt de salute vel morte. scd̃o exponit quas denoiatiões varias sortiunẽ dicta signa ex eoꝝ varietate ꝛ in mõ dato. tertio infert correlaria. q̃rto remittit nos pro ampliori doctrina ad alios libros. scd̃a ibi. (Sana igiẽ dicunẽ) 3ᵒ ibi. (Manifeste quidem) ibi 4ᵒ (Dictũ est autẽ.) ¶ De ꝓma dicit ꝙ q2 i sup̃fluitatibus sunt signa digõnis ꝛ indigõnis. iõ nõ ꝯtingit hec signa nõ demõstrare imo de nec̃itate demõstrãt aut nãꝫ superare mãꝫ aut mãꝫ superare nãm aut neutrũ superare alterũ. ꝛ supple iõ de nec̃itate significãt aliquo modo sup salutẽ aut mortẽ. ¶ Ubi ꝓmo nota ꝙ sup̃fluitates oẽs sequestranẽ ob eo cuiꝰ sunt sup̃fluitates ꝑ actionẽ caloris nãlis agẽtis vt feces ꝛ vrina ꝛ sputa ꝛ hypostasis ꝛ sanies in vlceribꝰ. ꝛ idẽ calor nãlis separãs sup̃fluitates sicut est innatũ inducere ꝑ digõnẽ in ꝑtẽ vtilẽ dispõnes quas prio itendit ita in sup̃fluitatibus est aptũ quasdã dispõnes inducere q̃ q̃uis nõ ita principaliter a calore nãli itendanẽ sicut ille quas inducit in materiã nõ sup̃fluã tñ sunt quoquo mõ de nãe intentione vt ꝑ illas fiat superfluitas magis virtuti obediẽs ꝛ minus rebellis aut nociua. calore g̃ inducẽte perfecte in sup̃fluitate dispõnes quas intendit significaẽ ꝙ nã superat materiã: sed q̃n nõdũ induxit dispõnes quas intẽdit cõtingit q̃n̄qꝫ illas superfluitates esse putrefactas ꝛ alteratas alteratione quã calor nãlis nõ sufficit corrigere. ꝛ tũc certi sumus ꝙ mã a qua superfluitates tales sequestranẽ superat nãm sua maligna qualitate ex quo tales dispõnes in superfluitate reperiunẽ. q̃n̄qꝫ autẽ iueniunẽ sup̃fluitates que nõ ex toto sunt permutate ad dispositionẽ incorrigibilem. nec habẽt etiã fortes ꝛ itensas dispõnes quas calor in eis intẽdit. ꝓmo mõ significãt nãm. i. calorẽ nãlẽ superare mãm. Scd̃o significãt ecõtra mãꝫ superare nãm. tertio significãt neutrum adhuc super alterũ dñari. pꝫ g̃ quõ nõ ꝯtingit superfluitates nõ ostẽdere aut dominiũ virtutis sup materiã aut ecõtra aut neutrũ ꝑfecte dominari vel multũ. nõ pñt. n. nõ esse in aliquo triũ modoꝝ. ¶ Exẽplũ primi. in vrina q2 citrina cũ hypostasi alba leni equali in fundo stãte pinealis figure ꝛ silũ hypostasi aque rosate. ¶ Exẽplũ secũdi. vt vria nigra cũ hypostasi nigra aut viridi aut yreali. ¶ Exẽplũ tertij. vt vrina alba clara sine hypostasi. q̃cũqꝫ aũt istorũ modoꝝ significet oꝫ ꝙ aut significet certitudinẽ mortis vel certitudinẽ salutis aut vtrũqꝫ sub dubio ostẽdẽdo salutis difficultatẽ vt dictũ est supra. ¶ Et ex h̃ pꝫ Galie. loquiẽ hic de morbis mãlibꝰ. i. depẽdẽtibꝰ a cã hũorali. ¶ Nõ 2ᵒ ꝙ taliũ morboꝝ dr̃ mã humor q̃ ẽ eiꝰ cã lꝫ in rei ṽitate plurimũ talis humor sit efficiẽs nõ subiectũ morbi. Nã i febre putrida pẽdente ab humore ꝯstat ꝙ febris est subiectiue i corde ꝛ humor efficit illã. sꝫ medici methaforice dicũt talẽ humorẽ mãꝫ morbi q2 ẽ q̃d corpulẽtũ a quo pẽdet morbꝰ. ¶ Nota 3ᵒ ꝙ cũ ṽtus vincit talẽ mãꝫ cõplete deducto ipe/

dimento nō solū illā digerit sed aliquo mō euonis ipsam a
corpe expellit. ⁊ iō libat̄ hō a morbo fiēte q̄ a tali mā pēdet
ɔtingit tn̄ aliquē eē aliū morbū ɔiūctū cū illo fiēte: q̄ a tali
mā nō pēderet. ⁊ p̄ hūc scđm morbū ɔtingit ifirmū mori ⁊
iō digestio itelligit̄ signū salutꝫ certū posito debito regimie.
⁊ q̄ nō fit nisi morb⁹ fiēs a mā illa q̄ est supfluitas pēdēs ⁊
deductis alijs ipedimētis. Sꝫ qn̄ mā est ex toto maligna ⁊
eōicata toti p̄sertim cū v̄tutis debilitate ē certa mors. ⁊ iō
iudiciū medici de salute ē magis icertū q̄ꝫ iudiciū d̄ morte.

¶ Sana igitur. Hic ponit bonū signo p̄ varias denomi-
nationes dicēs q̄ signa sumpta a supfluitatibus que signi
ficant nāꝫ supare sunt sana. sed que significāt superatā esse
sunt egra: ⁊ que significāt pugnas equales ita vt nec nā su
D peret nec supet̄ manifeste dicunt̄ neutra. ¶ Ubi nota q̄ si-
gna significātia nāꝫ supare māꝫ significāt q̄ tādē nā vincet
materiā ⁊ iō merito morbi fiētis a tali mā fiet saluꝰ q̄ vir-
tus mām expellet. ⁊ h̄ cū cōditiōibus supra positis. sunt ḡ
ista signa sana ꝓnostica q̄ ꝓnosticant̄ futurā sanitatē de se.
¶ Nota scđo q̄ supata nā a mā significamus q̄ tandē cor
rūpetur mēbroꝝ p̄ncipaliū cōplexio. ⁊ ideo infirmus mo-
rietur ⁊ ista sunt vera mortalia ⁊ dicunt̄ a Ga. egra. i. mor-
talia. sꝫ qn̄ pugne sunt equales tūc signa sūt neutra ad hūc
E sensum q̄ nec sunt sana modo predicto nec mortalia.

Signa i supflui- tatib⁹ q̄ appent: nā nō su perantes nec supa ta quo- mō neu- tra dicā tur.

Sed dubitatur quomō signa in supfluitatibus que apparēt nō supante nā nec
supata dicunt̄ neutra: ⁊ in quo mō neutrius. nō enim sunt
neutra in primo q̄ nō significant neutralitatē primi: nec in
scđo q̄ in nulla nā sanitatē significāt. nec in tertio q̄ nō si-
gnificāt corpus vno tēpore p̄ticipare egritudine ⁊ alio sa-
nitate. ex quo. n. ista sunt in differētia ad sanitatē ⁊ mortēꝫ
p̄: q̄ nō significāt debere p̄ticipare sanitatem. ¶ Hic dicit
Thadeus signa ista eē neutra in tertio significato q̄ signi-
ficant qn̄qꝫ sanitatē ⁊ qn̄qꝫ egritudinē. i. sunt signa significā
tia in q̄busdā futurā sanitatē ⁊ in quibusdā futurā mortē.
idem ergo signū scđm rōnē nō scđm numerū qn̄qꝫ stat cūꝫ
futura morte: ⁊ qn̄qꝫ cū futura sanitate. ¶ Sed hec respō-
sio nō indiget iprobatiōe p̄ hoc signū nō significat idē cor-
pus debere qn̄qꝫ esse egrū qn̄qꝫ sanū. scđo neutrū tertij si-
gnificati nō d̄r nisi qn̄ vnū numero p̄ticipat i diuersis tēpo
ribus diuersis naturis. ¶ Aliter ḡ dicit plusq̄ꝫ cōmētator
in summa q̄ h̄ signū nō d̄r neutrū aliquo modoꝝ prius posi-
torū. sed dicit̄ neutrū respectu duoꝝ modoꝝ iam dictorū.
q̄ nec significat futurā sanitatē distincte nec futurā mortē.
⁊ est quidā modus signi neutralis q̄ nullam harū duarūꝫ
extremitatū significat. s. aut mortē aut sanitatēꝫ. sed morbi
difficultatē ⁊ p̄iculū mortꝫ ⁊ ambiguā spēꝫ salutꝫ. LXVI.

Manifeste quidem digestionis signa sa
norum sunt.

Lauré. ¶ Perspicue igitur concoctionis si
gna sana sunt.

Leoni. ¶ Sed que quidem manifestam indicāt coctio-
nem ex salubribus sunt. LXVII.

Quemadmodū ⁊ indigestionis egro-
rum signa.

Lauré. ¶ Quemadmodum cruditatis indi
cia egra.

Leoni. ¶ Sicut que cruditatem: egra. LXVIII.

Neqꝫ digestionē vero neqꝫ indigestio-
nem manifeste indicantia nature neu-
trorum sunt. Neutra vero ⁊ quecūqꝫ
nunc quidem hec: nunc vero contra-
rium declarant: quēadmodum denigrati digi-
titales vero sunt ⁊ cretice superfluitates.

Lauré. ¶ Ubi vero neqꝫ concoctionēꝫ perspicue indi-
cent: neqꝫ cruditatem neutra dicantur. Neutra
preterea sunt: quecūqꝫ modo hoc modo cōtra-
rium indicant: quēadmodum digiti nigrescen-
tes signa decretoria talia sunt.

Leoni. ¶ Que vero: neqꝫ coctionem: neqꝫ cruditatem
ostendunt ex neutrorum sunt nā. Sunt vero ⁊
neutra quecūqꝫ nūc quidem hoc: nūc vero con-
trarium significant: veluti digiti denigrati. Ta-
lia sunt etiam critica. i. decretoria accidentia.

¶ Hic infert correlaria: ⁊ sunt tria. p̄imū est q̄ signa manife
ste digōnis sunt de gn̄e signoꝝ sanoꝝ ꝓnosticoꝝ. scđm est
q̄ signa manifeste indigōnis. i. putredinis incorrigibilis p̄
digōnē sunt egra. i. mortalia. tertiū est q̄ signa in supfluita-
tibus nec significātia digōnē nec indigōnē ad sensum darā
sunt neutra mō dicto ⁊ addit ex supabūdātia q̄ dicunt̄ neu
tra signa que cū q̄busdā circūstātijs significāt h̄. s. sanitatē
⁊ nūc vero. i. cū q̄busdā alijs significāt ɔ̄riū. s. mortē ⁊ talia
signa sunt sicut digiti denigrati ⁊ sicut supfluitates cretice.
F ¶ Ubi p̄mo nota q̄ in supfluitatibus significātib⁹ digōnē
doctores medicine tres gradus notauerūt occultā mani-
festā ⁊ cōpletā. Nam vrina citrina ⁊ medie substantie sine
hypostasi aut cū nube subtili natāte est signū occulte dige-
stionis. sed qn̄ pēdet i medio dicit̄ signū manifeste digōnis.
Cum autē est alba leuis equalis ⁊ in fundo stans ⁊ pinea-
lis figure est signū cōplete digōnis. ⁊ iō cūꝫ occulta digōne
nōdū est certū dn̄iūꝫ virtutis sup māꝫ sꝫ hn̄ imediata dixit
Gal. manifeste digōnis ⁊ nō absolute digōnis cā hui⁹ ē q̄
G cū est manifeste signū digōnis significat̄ dn̄iūꝫ virtutis q̄d
est sanū. ¶ Nō 2° q̄ signa indigōnis p̄nt dici duob⁹ modis.
vno mō q̄ sit signū priuatiōis digōnis q̄ cruditatis ⁊ h̄ nō
est signū mortale. sꝫ potius neutrū ad modū loquēdi Gal.
hic. scđo modo signa indigestionis dicūtur significātia di-
spositionē oppositā digestioni positiue excludentē possibi-
litatem digōnis in illa mā ⁊ hec signa sunt egra ⁊ morta-
lia. q̄ significāt naturā vinci. sed de signis q̄ apparēt in pu
gnis equalibus dicit Thadeus dupliciter esse intelligēdū
vno mō notādo q̄ i p̄ncipio morbi mā hꝫ certā aptitudinē
superādi vel superari ⁊ qn̄qꝫ est medio mō se hn̄s. qn̄ ergo
materiei aptitudo est medio modo se habēs ad vinci ⁊ vin
cere dicimus pugnā esse equalē ⁊ hoc cōtingit tn̄ in prin-
cipio q̄ post p̄ncipiū facto motu nāc ɔtra māꝫ ⁊ ecōtra ne
cessario superat altera. ¶ Et hūc tn̄ modū nō approbāt p̄
duas rōnes. p̄ma est talis. in augmēto ɔtingit nām supare
māꝫ ⁊ ecōtra. ɔtingit māꝫ supare nām. ḡ ɔtingit pugnā eē
equalē. ɔn̄a tꝫ: q̄ vbi est dare extrema ibi ē dare ⁊ mediū.
¶ Scđa rō q̄ in morbo p̄ se salubri ɔtingit ex errore ipsiꝫ
fieri mortalē. ḡ in transitu de salubri ad mortalē ɔtingit eē
equalitas morbi ⁊ virtutis q̄ nō pōt fieri transitus ab ex-
tremo ad extremū sine medio ⁊ hoc ɔtingit i augmēto sta-
tu ⁊ declinatiōe. ḡ in quolibet tēpore morbi ɔtingit pugnā
esse equalē nec solū in p̄n°. Et ego puto has rōnes ɔclude-
re veritatē ex qua appet scđs modus. naꝫ mā que digerit̄
putrefit aut in toto aut in p̄te vt ostēdi in q̄ōe de magnitu-
dine morbi. Cū ḡ putrefactio est equalis digōni i malignā
do ⁊ reddēdo mām rebellē dicim⁹ pugnas esse equales ⁊
hoc pōt teneri q̄ ɔtingat in mā vniformi ⁊ i mā diuersa vl̄
eterogenea ⁊ tu ex h̄ cōsidera causas deceptiōis medicoꝝ
multotiens in iudicio p̄ vrinā. cū ergo est hoc mō in equa-
libus pugnis significat neutralitatē vel est signū neutrū in
H significādo. ¶ Nō 3° q̄ digiti denigrati sunt signa h̄ modo
neutra ⁊ multa talia q̄ cū q̄busdā circūstātijs significant sani-
tatē: ⁊ cū alijs significāt mortē sicut signa cretica cū signis
digōnis

digestionis appetib⁹ ꝛ ꝯstantia virtutis significāt salutē vbi i die mala ꝛ sine signis digestionis ꝛ cū debilitate virtutis significant mortē. ¶ Pro exemplo tñ nota scōm Gal. 2° ꝓnosticoꝝ ꝙ denigratio digitoꝝ qñqꝫ accidit ex defectu virtutis ꝛ caloris in corde. ꝛ quādo est cū signis alijs talis defect⁹ significat mortē. qñqꝫ aūt ē ꝑ motū creticuꝫ aut ex pugna ꝛ terrore i ea natura retrahēte ad cor spūs. aut natura pellente materiā melancolicā ad digitos ꝛ erit signum salutis vbi fit cū precedentibus signis digestionis cōtinuatis ꝛ cū virtutis ꝯstantia. similiter superfluitates q̄ cretice pellunt qñqꝫ significāt mortē qñqꝫ salutē. ¶ Nota vlterius ꝙ hec signa ego nō dico neutra in primo scōo vel tertio significato. sꝫ neutra respectu duoꝝ modoꝝ dictoꝝ q2 nec certa ad salutē nec ad mortē. sed sunt egra demonstratiua ꝛ ꝓnostica: ꝙ durabit adhuc ꝑ tēpus egritudo. sꝫ quo ad finē morbi ostendendū certe sub aliquo modoꝝ dictoꝝ sūt neutra.

¶ Ego aūt nō intendo hic ꝓlongare vtꝝ signa cōplete digestionis sint certum signū salutis ꝛ signa putredis male incorrigibilis sit certū signum mortis. nā cuꝫ vtroqꝫ istoꝝ in quodā casu stat oppositū sui significati q2 mām malā ꝛ venenuꝫ potest vtus a corpore expellere ꝛ ꝯtingit cū mā mota ꝯtingi malā vincente vtutē. quādoqꝫ tñ mala mā significat ꝛ multitudinē ꝛ maliciā tantā vt nō accidat error i iudicio de morte. Sed d h satis scda primi sūma de vrinis dixi ꝛ in q̄ne de magnitudine febris. LXIX.

Dictuꝫ est aūt de his oībus in his que de crisibus: queadmodū ꝛ de vniuscuiusqꝫ virtutis operatione in libro d causis accidentium morborum dcm̄ est. Ex eis ergo oportet ꝫm partem omnem naturam signorum colligere.

Laurē. ¶ De quibus lib. de indicijs perpensum iā est: queadmodū de singulis operationibus lib. de causis accñtiuꝫ. Ex his igitur locis particularē materiam omnem colligere conuenit.

Leoni. ¶ De quibus oībus in libris de crisi dictum est: sicuti etiā de his que ad vnāquāqꝫ attinēt operationem: in his libris in quibus de causis accidētium agitur. Quare oēm horum singuloꝝ materiam ex eisdem libris colligere oportet.

¶ Hic remittit nos ꝑ āpliori doctrina ad alios libros. duo aūt videntꝰ esse hic minus gnālr dcā. vnū de distinctione signoꝝ apparentiū in morbis. qm̄ quedā sunt significantia spēm morbi q̄dā tp̄s longitudinē ꝛ breuitatē q̄dā modum paroxismationis. quedā salubritatē aut icolumitatē. q̄daꝫ mortē. q̄dā crisim. quedā digestionē ꝛ haꝝ distictionū membra declarantꝰ in libro d crisi. ꝛ iō dixit ꝙ ex istis signis maxie ex supsultanib⁹ colligendis dcm̄ ē in libro de crisi. scōꝫ aūt est quō fit aliqua opatio perfecta vel mala ꝛ a quibus causis ꝯtingant operationū defectus. ꝛ de his dcm̄ est in libro de accidēti ꝛ morbo. ꝛ ideo dixit ꝙ vniuscuiusqꝫ opis virtute dictū est in libro de causis casuū morboꝝ. i. accidētiū morboꝝ. ¶ Ex qbus libris pōt medicus eligere particulares regulas ꝛ particularia signa que hic dicit materiā adiudicandum de istis. LXX.

Ego autem iam longitudini parcens hic quidem finio de signis orationeꝫ: transeo vero ad eā que de causis.

Laurē. ¶ Ipse breuitati studens hic sisto sermonē de signis: deinceps de causis agemus.

Leoni. ¶ Ego vero plixitati pcēs: hic fmoni de signis finē faciā: trāsgrediar aūt ad illū q de causis.

¶ Hic ponit finēꝫ huic secundo tractatui aut libro techni ꝙ modus finiendi pꝫ. ꝛ sic est finis cum laude oipotentis dei ꝛ sue gloriose matris per infinita secula Amen.

¶ Finis secundi libri.

¶ Incipit liber tertius. I.

Quoniam vero ꝛ harum causaruꝫ quedam sunt salubres: quedam egre: quedam neutre. Primū de causis sanis sermo erit.

Laurē. ¶ Cū cāe sāe: egre: neutreqꝫ sint: in ꝑmis de causis sanis agemus.

Leoni. ¶ Quoniam vero ꝛ harū he quidem salubres: he autem in salubres: he vero neutre. Primū de causis salubribus erit sermo.

¶ Iste est tertius liber techni in quo Gal. vt supra dꝰ. determinat de causis. vbi ꝯsidera ꝙ determinatio de causis quedā est generalis ꝛ ista ad metaphysicū ꝛ nālē pertinet. quedam est ꝯcta ad cās sanitatis ꝛ egritudinis hominū. ꝛ ista pertinet ad medicum. sed iterum in considerādo de causis sanitatis ꝛ egritudinis hoiꝫ quādoqꝫ ꝯsideramus eas vt ab illis dependet sanitas aut egritudo nō cōsiderādo quō a medico possint applicari corpori ꝛ ista est theorica consideratio ad librū de accidenti ꝛ morbo ꝑtinēs. ꝛ qñqꝫ cōsideramus istas cās quo ad virtutes ꝛ potentias ꝛ qualitates in eis repertas nō ꝯsiderādo etiā quō sint a medico applicabiles: ꝛ ista ē theorica ꝑtinēs ad libros de simplici medicia ꝛ antidotaria. ꝛ de alimētis. ¶ Tertio ꝯsiderantꝰ iste cāe videndo quō possint humano corpi ꝛ dēant ministrari ꝓ fine intento a medico. ꝛ hoc mō ꝯsideratꝰ hic. ꝛ ad hūc sensum hic liber dꝰ de causis. ¶ Diuiditꝰ aūt pñs liber in quatuor tractatus. in pmo ponitꝰ ordo dicendoꝝ ꝛ cā vtilitatis hui⁹ artis cū qbusdā gnālibus documētis. i scōo determinatꝰ de ꝯseruatione siue causis ꝯseruatiuis sanitatis. i tertio de causis efficientib⁹ cū egro corpori administrantꝰ q̄ cāe vt sic dicuntꝰ curatiue. In q̄rto de causis vt corpori neutro applicantꝰ que vt sic dicuntꝰ ꝑseruatiue. Scōs tractat⁹ icipit ibi (Perfecte igitꝰ cōpositioni) Tertius ibi (Ad manifestos vero egros) Quartus ibi (De hinc vo dōm) ꝓpe finē libri. Tractatus pmus ꝯtinet duo capitula. In pmo ponitꝰ ordo ꝛ cā necessitatis ad artis iuentionē. In scōo iuestigat numerū generꝫ cārū sanarū. ibi scōa (Alteratꝰ igitꝰ.) Primū capitulū diuiditꝰ i duas partes. In pma ponuntꝰ ꝯclōnes de ordine dicēdoꝝ. In scōa ōnditꝰ cā necessitatis hui⁹ ptis artis. ibi (Inuentionē vero) Pma in q̄tuor scōꝫ quatuor ꝯclōnes q̄s intēdit. ibi scōa (Qm̄ vero) ibi tertia (Cūꝫ igitꝰ) ibi q̄rta (Rursus igitꝰ.) ¶ In pma itendit hanc ꝯclōnem i isto libro prius est determinandū de causis sanis. quāuis sint aliq̄ sa ne aliq̄ egre cāe. aliq̄ neutre ꝓbatꝰ q2 de illis est ꝑus determinanduꝫ q̄ sunt digniores: sed cāe sane sunt hꝫ. g̃ ꝛc. tota ꝯña cū añcedēte est māifesta. ¶ Circa quā partē nota ꝙ A distinctio cārū in sanas egras ꝛ neutras nō est tāq̄ꝫ necessario ab inuicē realiter distinctoꝝ sed potius rōnē q2 sub alia rōne dꝰ sana q̄ꝫ egra vel neutra. vñ eadē medicina vni ē sana q2 in eo sanitatis cōseruatiua que alteri est egra ꝛ alteri neutra: ꝛ ex isto pꝫ itellectū textus eē ꝙ prius est determinandū de causis vt sunt sane q̄ꝫ sint egre vel neutre. ¶ No B ta scōo ꝙ medicus in pte practica nō ꝯsiderat ꝑncipalr cās corpori humano applicādas nisi ꝓ sanitate faciēda aut cōseruanda. Si vo ꝯsiderat cās vt sunt factiue egritudis vel neutralitatis aut cōseruatiue facit vt ab illis fugiamus. ꝛ iō nō ita ē ꝑncipalꝰ illaꝝ determinatiōꝛ hinc est ꝙ de talibus causis vt sic non facit hic Gal. capl̄m vel tractatū. sed

tm̄ de causis vt sunt sane illud vo modicū qđ de egris aut neutris causis dr̄ nō est ex pricipali intētione ⁊ ad hūc sensum dicit ꝑus determinādū eē de sanis. q2 ꝑncipalius. II.

Quoniam vero ⁊ harum ipsarum: he quidem conseruantes sunt: he vo efficientes sanitatez. Sunt vero ⁊ dignitate ⁊ tempore priores conseruantes facientibus.

Lauré. ℭ Cūq3 earum ipsarum he custodiant sanitatē: ille efficiant: sintq3 custodientes priores efficientibus tempore ac dignitate.

Leoni. ℭ Quia vero: ⁊ haruz: nōnulle quidē conseruatrices: nōnulle vero effectrices. Sunt autē ⁊ tēpore: ⁊ dignitate priores conseruatrices.

Conseruantibus incipiendum est.

Lauré. ℭ A custodientibus exordiemur.

Leoni. ℭ Incipienduz est a ꝯseruatricibus.

ℭ Ponit secūdā ꝯclonē q̄ est ista. Cū cāru sanar quedā sunt efficientes sanitatem quedā cōseruātes eā dē determinādū est ꝑus in ordine libri de causis ꝯseruantibus sanitatē: ꝓbaf q2 prius est determinādū d causis. que sunt tpe ꝑores ⁊ dignitate. S3 cāe ꝯseruātes sūt hꝰ. igr ⁊c. ℭ Circa p̄tē notandū ꝑ q̄ p cās efficiētes. hic itelligimus cās q̄ sunt factiue sanitatis i subo ꝑexn̄te n̄ sana. p cās vero cōseruātes itelligimꝰ nō ꝯseruātes in eadē punctuali dispositione. sed ꝯseruātes in eadē latitudie sanitatis scđm specificā denominationē eādē vel meliorātes ꝑ exn̄tē sanitatez. vt ꝟbi gr̄a. puer sanguineus nō ꝯseruaf in eadē punctuali dispōne p cās que dn̄r sue sanitatis cōseruatiue sed ꝯseruātur in sanitate eiusdē specifice denoīationis. Ita q̄ in adolescentia erit sanguineus: in correspōdēti gradu sanguineitatis inter adolescētes. ⁊ ꝓportionabilr̄ in iuuētute ⁊ senectute. aut dr̄ ꝯseruari q2 ducit ad meliorē sanitatē scđz denoīationē. i ꝯseruātes vo in eadē punctuali dispōne esse nō possunt. ℭ Ex his p3 pmo aliquas esse cās ꝯseruantes. ℭ P3 scđo q̄ efficiēs ⁊ cōseruās differūt ꝟm rōnē l3 forte eadē cā possit esse in vno sanitatis efficiēs ⁊ i alio sanitatis ꝯseruatiua. ℭ P3 tertio q̄ cāe ꝯseruātes nō debēt dici essentialiter tpe aut dignitate priores efficientibus cū sint eedē. ℭ Sequif q̄rto q̄ itelligendū ē cām prius dignitate esse cām vt est cōseruans q̄3 vt est efficiēs. ⁊ cā est q2 dr̄ cōseruans vt est applicabilis sano corpori. sed dr̄ efficiens vt applicabilis est nō sano mō dignius est sanū nō sano. ⁊ scđm hāc habitudinez intelligit Gal. cas esse dignitate priores. ℭ Seqf q̄nto q̄ cū dicimus cām cōseruantē eē tpe priorē efficiēte dz itelligi q̄ in pluribus indiuiduis prius tpe est sanitas cōseruāda q̄3 ad sensum superius positū efficiēda. Nā plurimi nascunf sani⁊ sic ab ipso initio sunt cōseruādi qđ si postea sanitas sit faciendo hoc erit post cōseruationē. ℭ Seqr̄ sexto q̄ l3 sanitatis ⁊ egritudinis multe sint cāe que non sunt efficiētes nec ꝯseruantes. sed māles formales ⁊ finales vt patuit pria priml. caplo de subis medicine tn̄ diuisio hic a Gall. posita ē bn̄ posita: q2 Gal. hic nō intēdit diuidere cās nisi illas que sunt a medico applicabiles cōueniēter vel incōuenienter ex arte ad sanitatē seruandā. vel efficiendaz. ⁊ iste cōueniēter sub mēbris dicte diuisionis vt patet.

D Sed tunc sunt due lr̄ales difficultates. Prima q2 cōseruantes cāe nō vꝫ hēre rōnē cāe. q2 cā ē illud qđ prius est. ⁊ ex quo ꝓuenit iuētio alicuius dispōnis i corpe hūano vel eius fixionis. vt scđa primiised dispō ꝯseruāda ē ꝑor q̄3 cōseruatiua cā de q̄ loqmur. applicef igr ⁊c. ℭ Scđa difficultas ad q̄ genꝰ cāe reducif ꝯseruatiua. Pro prima dr̄ q̄ oīs cā vt sic est prior suo causato nā l3 non tpe forte. prius eniz est nālīter aliquā esse cām q̄3 aliqđ esse ab illa causatū. ⁊ ad hūc sensuz intēdit Auic. cū hoc tn̄ stat. a. cām esse cām. b. ⁊ tn̄. b. prius tpe fuisse q̄3. a. sp̄us eni ⁊ sanguis in corpore existentes. citra vnum mensem geniti. sunt cā vite ⁊ esse aialis. qđ diu l p. 40. annos fuit. ℭ Ad secundum dr̄ q̄ cā ꝯseruās ad cām efficientem secundū moduz loquēdi pꝑorū reducif. vtrū aūt sint siles cōseruantes cāe cōseruato corpori vel nō infra videbif. IIII.

Lāe cōseruātes qꝑo cāe rōnē hēant.

Cā ꝯser natiua ad qđ genꝰ cāe reducatur

Cum igitur sit non vnū sanuz corpus sed plā: quēadmoduz prius determinatum est: ꝟm vnūquodq3 eorum erit conseruatiua causa quoniā ⁊ omnis causa est ad aliquid.

ℭ Cū ergo sanū corpus non simplex sit: s3 multiplex vt antea definituz iam est: in vnoquoq3 eorum causa custodiens propria erit: quando quidem causa ad aliquid est. Lauré.

ℭ Quū igif nō vnum tm̄ sit sanum corpus: sed plura: vt supra diffiniuimus: in eorum singulis propria erit causa conseruatrix. Siquidem oīs causa in eo qđ ad aliquid existit. Leoni.

ℭ Ponit 3ᵃᵐ ꝯclonē. respectu diuersoꝝ corporū diuerse sunt cāe cōseruatiue. ꝓbaf. diuersa corpa nō sūt vno mō sana s3 multis ⁊ diuersis: ⁊ h ē q̄ vult Galie. cū dicit. Cū igif sit nō vnū corpus sanū. s3 plura. sed respcū diuersarū sanitatum sunt diuerse cause cōseruatiue. ergo cōclusio vera. mior p3: q2 sicut se habēt sanitates cōseruāde ita se debēt hēre cause earum cōseruatiue ad iuicez. igitur si ille differunt ⁊ cause. Cum cā dicaf relatiue ad causatum. V.

Rursus igitur principium hic ab optima compositione corporis faciendū est: considerantes que sunt ad hanc salubres. Inuentionem vero caruz rei ipsius natura demonstrat.

ℭ Rursus igif hoc loco ab optīa corporis preparatione petito initio causas comparatione illius sanas consideremus. Earum inuentionez rei ipsius natura subministrabit. Lauré.

ℭ Hic igitur denuo sumenduz initiū ab optima corporis cōstōne: ac que ei salubria sint ꝯsiderādū. Eoꝝ autē inuētionē ipsius rei nā insinuat. Leoni.

ℭ Ponit quartam cōclusionē. ⁊ est ista. incipiendū est prius a causis ꝯseruatiuis optime sanitatis. probaf q2 est incipiēdum a dignioribus. ⁊ iste sunt tales cum sint sane respectu optime sanitatis ⁊ optīe sano corpori applicabiles.

Si enim eēt ipassibile ⁊ imutabile corpus: ⁊ semper maneret in optima cōpōne: tunc nihil indigeret arte constituente ipsuz. Qm̄ vero mutatur ⁊ corrūpitur ⁊ cōuertitur non seruans quam habuit ex principio consistentiā: procuratione ꝟm hoc indiget. Scđm hoc igitur quot modis alteraf corpus: totidē ⁊ genera procurationum habebit: hoc est conseruantium causarum.

ℭ Si enim corpus non posset pati: nec alterari semper optima ꝑparatio ꝑmaneret: nec indigeret arte gubernāte. Sed cum alteretur corrūpa Lauré.

tur ac permutetur minime custodiēs quam ab initio obtinuit conditionē: iccirco auxilio eget. Ergo quot modis alteratur: tot gña auxilio☧ habebit. i. causarū custodientiū sanitatē.

Leoni. ¶ Si enim impatibile: atq̃ inalterabile esset corpus: semp optima cōstitutio perduraret: neq̃ artis p̄sidio indigeret: Quū vo alteratur: corrūpitur: ꝛ vertitur: neq̃ eundē seruat prioris status tenorē: ea rōne auxiliū desiderat. Secūdum quot igitur alterat̃ modos: tot auxiliorum: hoc est cārum cōseruatriciū genera hēbit.

¶ Hic dat Gal. necessitatem inuentionis huius artis. ¶ Et diuiditur in tres. pmo facit qḋ dictū est. Secundo infert in generali numerū generū causarū cōseruatiua☧. Tertio docet illarū causarū quasdam generales denominationes. ibi scḋa (Secundū hec igitur) ibi tertia (Que manifestū est) ¶ In prima parte itendit istā cōclusionē. pricipaliter opꝫ inuenire artē cōseruatiuā corporis humani. pbat̃. ad illius corporis cōseruationē opꝫ iuenire artē q̄ alterat̃ ꝛ corrūpitur ꝛ cōuertit̃ nō cōseruando cōsistētiā quā hꝫ a principio sed permitat̃ ad deteriorē. sed corpus humanū est hꝰ. vt pꝫ ad experientiā. ḡ opꝫ iueniri artē ad ꝯseruationē corporis humani. maior pꝫ: q2 iuētio artis circa aliquā rē demōstrat̃ ꝛ ondit̃ a natura rei. sed si p impossibile corpus humanū esset corruptibile ꝛ semp maneret in optia cōpositione nō indigeret arte cōseruāte. ḡ p oppositū si pmutat̃ ꝛ corrūpit̃. ꝛc̃. indiget arte ꝯseruante. ꝛ sic ad illius corporis cōseruationē opꝫ inuenire artē q̄ pmutat̃ ꝛc̃. vt dcm̄ est. ¶ Posset aūt hic tex. alr introduci. Sꝫ iste modus mihi plus plꝫ nec obstat si in pbatione maioris arguit̃ ex opposito añtis ꝯdōnalis ad oppositū ꝯsequētis. Naꝫ talis argumentatio
A nō est incōgrua i terminis ꝯuertibilib⁹. vt ħ. ¶ Circa quā partē vr̃ pmo oppositū seq ex añcedēte Gal̃. Nā si corpus humanū nō pōt seruare cōsistētiā quā hꝫ a pricipio frustra vr̃ esse artē ꝯseruatiuā q2 eēt ad finē impossibilē. ¶ Hic dr̃ q̄ nō est intētio artis cōseruatiue in eadē punctuali dispositione corpus cōseruare aut a morte securū reddere. hoc. n. esset ipossibile. sed intentio est pbibere a putrefactione. ꝛ a nimia cita cōsumptione humidi: ꝛ hoc sumit̃ tertia pmi. caplo pmo. ¶ Ex quo sequit̃ q̄ ars cōseruatiua non est ad pbibendū occursu rep accidentaliter sine cōtingēter corpori nr̄o occurentiū vt gladiorū ꝛ brutorū vt infra dicet̃. ¶ Sequit̃ scḋo. q̄ ars ꝯseruatiua nō est ad oino alterationē ab extrinseco ꝛ intrinseco prouenientē ex approximatione sex rerū nō nāliuꝫ pbibendā. q2 ista cū vita stare nō pōt sed est ad pbibendū ne ex idebita administratione earūdē sex rerū nō nālium corpus p̄ternāliter trāsmutet̃ ꝛ trāsmutatio preternālis q̄ pōt in corpore accidere ab istis reb⁹ est
B illa quā intēdim⁹ pbibere. ¶ Notādū scḋo q̄ ex hoc tex. multi eliciūt q̄ corpori nr̄o pōt ab extriseco accidere mors nālis que ꝯclusio q̄uis sit vera. nō tñ est ad mentē Ga. hic. Cū hic velit ostendere corpus posse p̄ternāliter transmutari. qḋ nō opꝫ accidere p mortē naturalē. Uerūtñ q2 hic solet hec materia tractari dicam breuiter modū mortis cōtingentis in corpore optie sano ꝛ hītu recto quē ponit Auic. tertia pmi. caplo pmo. Et est supponēdū q̄ cuilꝫ viuēti corrñdet certa latitudo iter duos terminos cōtentatā caliditatis q̄ humiditatis ifra quā pōt stare vita eius ꝛ scā remissione. aut in calore aut in humiditate citra remissius extremum illius morit̃. verbi gr̃a. sor. corrñdet latitudo iter gradum caliditatis vt. 6. ꝛ gradū caliditatis vt tria ꝛ cū sit remissior q̄ vt tria non viuit hec suppositio pꝫ exercitatis in phia q2 iste qualitates sunt reqsite in mā p forme pītis in eadē tanq̄ disponentes ꝛ mām appropriantes. ¶ Suppo

Utrum sit aliq̃ mors nālis i opt⁹ sano.

nit̃ scḋo q̄ cuilibet gradui actualis caloris cū quo stat vita corrñdet in vno indiuiduo viuente certa latitudo humiditatis citra cuius extremū remissius facta remissione non pōt illud indiuiduum sub tanto gradu caloris naturalis cōseruari. hec iterū patet in phia. ꝛ dr̃ notāter facta remissione citra remissius extremū illius latitudinis. q2 infra latitudinem contingit mutari humiditatē stante eodē gradu caliditatis vt pꝫ intrāsitu de pueritia ad iuuētutē. ¶ Supponit̃ 3° q̄ calor naturalis in indiuiduo repertus in principio generatiōis lꝫ sit naturalis mixto ꝛ forme sue subordinet⁹ tñ adhuc seruat naturā elementaris caloris. q2 agit humidum dissoluendo mēbro☧. ꝛ partes remanentes continue fiunt sicciores substantifice: q2 ex illis subtile ꝛ humidum dissoluitur ꝛ tandē ad tantam peruenit siccitatem q̄ calor amplius in equali gradu cōseruari nō pōt ꝛ incipit remitti ꝛ ita tandem in tantū exiccatur. vt latitudinē cuꝫ qua stare potest idiuidui vita calor citra remissius extremū egrediatur ꝛ sic primo senescit. deinde tādē moritur inevitabiliter q2 aut opꝫ alio mō mortē prius accidere aut stante optima natura ꝛ optia pcuratiōe accidet in tali termino quē preterire nō lꝫ. vt sumitur prima primi. caplo de ꝯplonibus etatum. ¶ Adiuuat autē caloris naturalis actionē in exiccando. aer qui in oi dispōne exiccat corpora nostra. vt secunda primi. pp virtutem stellarum existentē in eo ꝛ labores corporei ꝛ aniales quos necessario hō in vita subit. Extinctionē ꝛ remissionē caloris adiuuat flā in senectute multiplicatum per viam indigestionis pbibendo respirationem ꝛ infrigidando. ¶ Nota tertio q̄ talis mors accidens stante debito occursu rep extrinsecarū sine preternaturali transmutatione dr̃ naturalis. nō q2 intenta a nā vel eius opus. sed q2 nulla interueniente preternaturali impressione accidit per naturalē actionem: lꝫ forte sit ab agente vli ꝛ a particulari per se intenta. ꝛ scḋm hoc habet̃ modus necessitatis mortis ꝛ cā eius q2 est caloris naturalis extinctio. quō autē fiat extinctio per viā suffocationis alibi dixi. hic autē sufficit qḋ diximus de extinctione que est p viā marcoris. C

¶ Scḋm hoc. Hic infert numerū generū cārū cōseruatiuarū: ꝛ itendit hanc cōclusionē. tot sunt genera cārū cōseruatiuarū quot sunt modi transmutationū qbus pōt p illas cās resistiꝛi aut q̄ pnt per illas cās retardari. pꝫ. q2 diuersis alterationib⁹ diuerse cāe pbibitiue opponunt̃ ꝛ tales sūt cāe cōseruantes. de hoc nihil nisi ꝯclonem ponit in littera. ¶ Ubi nota nō esse itentionē Gal. q̄ tota sunt gña ꝯseruatiua quot sūt modi alterationū: qbus corpus alterat̃. ita vt illa alteratio retardari possit vel pbiberi. ꝛ ħ de alterationibus que scḋm genus necessario nobis occurrunt. D VII.

Que manifesta sunt iam ex his que dicta sunt: vt corrigentia ex genere accidit existere. In eo vero qḋ velociter faciunt correctiones prius q̄ simul occurrat lesio nō p̄seruatiua a futuro malo appellata sunt a medicis: sed seruātia pn̄tē cōsistētiā.

¶ Que vt constat ex dictis corrigentes causa ge nere sunt. Sed q2 paulatim corrigunt priusq̄ lesio vniuersꝫ lcidat medici neq̄q̄ dicūt futu☧ precaueri malū: sed pn̄tē custodiri p̄parationē. Laurē.

¶ Quas ex his que dicta sunt liquet esse ex correctiuarū genere. Sed q2 paulatim correctiones faciunt: anteq̄ omnis ingruat noxa: nō preseruantes a futuro malo: sed presentis status conseruatrices medici appellant. Leoni.

¶ Hic ponit quasdā ha☧ cārū gñales noiationes ꝛ sunt due dicens q̄ iste cāe manifeste apperēt ex dcis q̄ scḋm genus

debēt dici corrigentes. qꝛ corrigunt alterationes nimis cito ad mortē ꝑducētes eas ꝓhibēdo. scđo iste cāe noiant a medico scđm genus cōseruātes ⁊ nō ꝓseruātes. ⁊ cā est. qꝛ iste prius corrigūt q̄ʒ accidat egritudo aut dispō preter nāꝫ ꝓhibendo. s. ne illa accidat. ⁊ iō corpus vr̃ cōseruari in ꝯsistentia p̄nti saltē quo ad gnālē denoiationē esse sani. ⁊ hāc idētitatē respiciētes vocāt eas seruātes cās: ⁊ nō ꝓseruātes.

E lʒ in rei veritate ꝓseruēt a futuro vl̄ possibili malo. ❡ Ubi nota ꝙ cā que neutrū corpus ad sanitatē ducūt a medicis ꝓseruantes dicunt qꝛ seruāt ꝑus q̄ʒ fiat egritudo q̄ scđʒ gd in illo corpore est incobata ex p̄ntia. s. sue cāe que efficit iaʒ corpus ꝓternāli dispōne. ❡ Sʒ cāe approximate sano corpori nō preseruāt a futuro malo scđʒ gd iā incobato. qꝛ nō dū eā ꝓternālr̄ afficit corpus. ❡ Nō scđo ꝙ nō seruāt in eadē punctuali ꝯsistētia. sed cū latitudine vt pʒ ex dcis. VIII.

Alteratur igitur corpus a quibusdaʒ ex necessitate: ⁊ a q̄busdam non ex necessitate. Dico aūt ex necessitate q̄deʒ: q̄bus ipoſſe est ipʒ non approximare. Nō ex necessitate ꝟo vt sunt reliqua. Nāqꝫ semper incōtinenti imorari ⁊ comedere ⁊ bibere ⁊ vigilare nec̄iū est ei. Gladijs ꝟo ⁊ bestijs non necessariū est vti. Uñ in priori q̄dē gñe cārū circa corpus ars ꝯſ̄cat: circa scđm ꝟo nequaquā.

Laurē. ❡ Corpus igitur alteratur a quibusdam necessario: a q̄busdam non necessario. Intelligo necessario alterari ab illis q̄bus abstineri non potest. Non necessario ꝟo q̄bus pōt abstinere. Ergo in aere circūeunte necessario diuersatur: comedit: bibit: vigilat: dormit necessario. Gladio nō vtit̄ nec̄io nec bestijs. Quocirca i p̄io cāꝝ gñe ars circa corpus cōsistit: in scđo minime ꝯsistit.

Leoni. ❡ Alteratur igitur corpus a nōnullis q̄dem necessario: a q̄busdā ꝟo nō necessario. Dico autē necessario: q̄ nulla est euitādi rō: non necessario aūt reliqua. Nā aerē q̄dē nos ambiētē semp attingere: cōederequꝫ: ac bibere: ⁊ vigilare: ⁊ dormire ē nec̄iū. Ensib⁹ āt: ⁊ exitialib⁹ feris obuiare: nō nec̄iū. Quare circa p̄mū cārū genus ꝟsat̄ ars corpis cōseruatrix: circa scđm āt: minime.

❡ In isto capl̄o inuestigant̄ gñā cārū sanarum. ⁊ diuidit̄ in duas. p̄io facit hoc. scđo enumerātur ꝯdōnes circa istas a medico ꝯsiderande. ibi scđa (Et hec sunt) p̄ia in tres. p̄io eni posita diuisione alterantiū corpus humanū oñdit circa que eoꝝ versat̄ ars medicīe. scđo numerū generū ⁊ ipsa genera cārū sanarū a medico cōsiderabiliū refert. tertio īfert q̄dā correlaria. ibi scđa (Quot igit̄ ex necessitate) ibi tertia (Hec igit̄ oīa) In p̄te p̄ia p̄io ꝓponit diuisionē cū eius declaratione. scđo īfert circa quas cās cōsistit ars. ibi secūda (Uñ in priori). ❡ Dicit p̄io ꝙ cārū quedā sunt a q̄bus de necessitate corpus nr̃m alterat̄ q̄dā aūt sunt a q̄b⁹ nō d necessitate alterat̄. Exēplū p̄imi sicut aer ꝯtinēs in quo necesse est nos semp īmorari: ⁊ sicut cibus ⁊ pot⁹: ⁊ sicut sōnus ⁊ vigilia. Exēplū scđi sicut gladij ⁊ bestie q̄bus non est necessariū obuiare. ❡ Circa quā p̄tē nota ꝙ corpus nr̃m a q̄busdā de necessitate alterari pōt itelligi plurib⁹ modis. p̄ qꝛ sine illoꝝ alteratiōe nō ꝯtingit viuere. 2° qꝛ sine illoꝝ decursu nō ꝯtingit bonū sibi acq̄rere ⁊ malū repellere. tertio qꝛ cogit̄ vt ab eis alteret̄. q̄rto qꝛ ipossibile eēt nō alterari.

F hoc eni modis dr̄ necessariū q̄nto metaphisice. sed in ꝓposita diuisione intelligat̄ duobus p̄imis modis. nā nō ꝯtingit viuere sine istoꝝ reꝝ que dicte sunt alteratōe saltē p oēs etates decurrēdo. ❡ Nota 2° eoꝝ que necessario nos alterant

G q̄dā sūt q̄ p̄nt scđʒ nr̃e volūtatis iperiū ꝯueniēter ⁊ icōuenienter approximari corpori humano quedā sunt que nō. vt calor nālis ⁊ celū ⁊ similia. ars aūt ꝯseruatiua nō est circa ista que nō p̄nt volūtarie approximari bñ vel male. sed tm̄ circa illa que ab ipsa moderari p̄nt. ❡ Notandū tertio ꝙ iste res que p̄nt ꝯuenienter ⁊ icōuenienter approximari scđm nr̃e volūtatis iperiū nō necessario occurrūt corpori ī sua singularitate. nā nullus est aer q necessario corpori occurrat. ⁊ sic nullus est cibus. vel somnus vel motus vl̄ euacuatio: ⁊ sic de talibus que necessario corpori in sua singularitate occurrāt. sed volumus dicere ꝙ istis rebus sub rōne qua tales per se cōueniunt alique gñales denoiationes cōuenientes eis. ⁊ multis alijs sub q̄bus rōnibus verificatur de eis in gñali ꝙ necessario corpus humanū ad sensuꝫ predictū alterat̄ a tali re vt necessario alterat̄ a cibo ⁊ necessario alterat̄ ab aere: ⁊ sic de talibus.

H Sed tunc cadit dubitatio. naʒ isto mō oēs res que p̄nt alterare corpus nostꝝ necessario alterarēt. nā gladijs ⁊ bestijs insunt q̄dā gñales rōnes sub q̄bus vere dr̄ ꝙ necessario a tali re corpus alterat̄: vt bestijs rō cibi: ⁊ gladijs saltē gñalis rō entis vel corporis. vel mixti: ⁊ vrū ē ꝙ necessario a mixto corpe alterat̄ corpus humanū ⁊c. ❡ Hic dr̄ ꝙ oīs res cui ꝑ se cōuenit rō cōis non transcēdens medici ꝯsiderationē quo ad artē cōseruatiuā ⁊ que pōt ꝟm nostre volūtatis iperiū cōueniēter ⁊ incōueniēter approximari ad corpus humanū dr̄ res nō naturalis: ⁊ solū illa res dr̄ ad mētē Gal. hic necessario nostrū corpus alterare. ⁊ sub rōne sub qua sibi conuenit talis rō. ⁊ pʒ ꝙ hoc mō nō oīs res nec sub q̄libet rōne est ad sensuꝫ Ga. necessario nostrū corpus alterās. nā bestie ⁊ si sint cibi: non tm̄ per se inest bestijs. vt bestie sunt esse cibos: ⁊ iō nō sunt sub ista rōne vt sint necessario corpus alterātes: nec sub rōne sibi per se nō ꝯueniente nō trāscēdēte medici considerationē vt cōseruatiui. ⁊ gladijs: lʒ insit rō mixti per se ⁊ entis. tm̄ iste rōnes transcendūt medici ꝯsiderationē ad sensum datū. ⁊ vt hoc daret Gal. intel igi. posuit exēpla dicta. vñ iuxta sniam hanc vr̃ ꝯcedēdū ꝙ ab isto cibo necessario corpus alterat̄. ⁊ tamen ab ista bestia nō necessario alteratur: ⁊ ista bestia est iste cibus. Nam suppositio mixta ex ꝑsonali ⁊ simplici vel appellatio vt alij dicūt ipedit ne fiat sillogismus expositorius ex p̄ᵃ ⁊ tertia ad inferēdū oꝑpᵐ ⁊c.

Dia: q̄ alterat̄ corpus nr̃ʒ q̄uo nec̄io alterent.

❡ Uñ in Nūc docet circa q̄s cās est ars medicine ꝯseruatiua: ⁊ circa quas nō: dicēs ꝙ ars illa cōsistit in priori genere cārū. s. necessario corpus nr̃m alterantiū ⁊ nō circa scđʒ eaꝝ que ꝑ accidens nos alterāt. ⁊ rō est: qꝛ ars est eoꝝ que sunt per se ⁊ sunt finita. sed ea q̄ sunt ꝑ accidens sunt infinita. ⁊ nō sunt per se. vt hʒ videri p̄io posterioꝝ. ❡ Et nota ꝙ nō est intētio Galieni nisi ꝙ cārum alterantiū corpus humanū non est scientia ꝯseruatiua nisi sub rōne cui per se cōuenit aliq̄d cōe nō transcendēs cōsiderationē conseruatiue p̄tis medicine. de quo cōi v̄ificat̄. ꝙ necessario a tali alteratur corpus humanum ad sensum expositum. IX.

Quod igit̄ ex necessitate alterātia sunt corpus diuidentes ꝟm propriū vnūquodqꝫ eorum: aliquod genus causaruꝫ salubrium inueniamus.

Laurē. ❡ Si igitur quecūqꝫ corpus alterant necessario diuiserimus in vnoquoqꝫ eorum propriuꝫ genus causarum inueniemus.

Leoni. ❡ Quot igit̄ nūero sint ea q̄ ex nec̄citate corpus alterāt distinguētes: propriū in singulis coꝝ

causarum salubrium genus inueniemus.

¶ Nūc refert numerū generū cāuꝝ cōseruatiuarū sanitatis: ꝛ diuidit̄ in tres. pͥo ostendit vnde sumit̄ hic numerus. secūdo specialiter vnūqdq3 gen⁹ assignat. tertio repetit in generali circa ista alterantia excusando se ab vlteriori determinatōe. ibi scd̄a (Est ig̓ t vnū) ibi tertia (Oia. n. hec). ¶ Dicit pͥo ꝙ quot sūt genera cāuꝝ necessario alterātiū corpus humanū: tot sunt genera causarū cōseruantiū sanitatē. ista cōclusio ꝓbat̄: qꝛ in oī genere causaꝝ necessario alterantiū inueniunt̄ cause incōuenienter alteratiue ꝛ cāe ēt cōuenienter alteratiue corpis humani. tali igit̄ genere limitato ad cās que ꝯueniēter alterant hēbim⁹ genus cāuꝝ nostrū corpus cōseruantiū: ꝛ sic tot sunt genera causarū nr̄m corpus cōseruantiū quot sunt genera necessario alterātiū: qꝛ aūt in oī gn̄e causaꝝ necessario alterātiū sint cause que incōueniēter corporis sunt alteratiue est notū per se. sed ꝙ ēt sint cāe cōuenienter alteratiue p3: qꝛ aliter corpus in sanitate cōseruari nō posset. Si eni vnū est genus causarū necessario alterantiū. ꝛ quelibet cā sub illo ꝯtenta nō nisi incōueniēter alteratiua est humani corporis: seqtur ꝙ corpus humanū necessario incōueniēter alterat̄ ꝛ sic nō cōseruat̄ ꝛc. X.

Est igitur vnū qdē ex cōtinēte nos aere. Alterū vero ex motione ꝛ quiete: ꝛ totius corpis: ꝛ s̄m partem. Tertiu3 vero ex somno ꝛ vigilijs. Ex quartu3 ex his que offerunt̄. Quintū ex his que egeruntur ꝛ retinent̄. Sextum ex aīe passionibus.

Laurē. ¶ Primū itaq3 est aer circūueniēs. Alterū motus ac qes toti⁹ corpis ac ptiū. Tertiū somnus ac vigilia. Quartu3 ea que ingeruntur. Quintū ea que excernuntur ac subsistunt. Sextum animales affectiones.

Leoni. ¶ Inest igit̄ vnū qdē ex ambiētis aeris adhesu. Alterū vero ex motu: ꝛ qete: ꝛ toti⁹ corporis: ꝛ partiū singulaꝝ. Tertium ex somno: ꝛ vigilia. Quartū ex his q̄ assumunt̄. Quītū ex his q̄ excernunt̄: ꝛ retinent̄. Sextū ex aīe affectibus.

Ab his. n. oībus necesse est corpus quodāmodo disponi. Sub continente quidem aut calefactum: aut infrigidatum: aut humectatū: aut siccatum: aut s̄m cōplōnez eorū aliquid patiens: aut s̄m totam subām alteratum totum.

Laurē. ¶ Corpus igit̄ ab aere circūcūte: aut calefit: aut frigefit: aut exiccat̄: aut humectat̄: aut cōiūctiz afficit̄: aut ex tota substantia alteratur.

Leoni. ¶ Ex his. n. necē est aliqūo affici corpus. Ab aere qdē ambiēte: q: aut calefit: aut frigefit: aut exiccat̄: aut humectat̄. vel secūdum hoꝝ patit̄ coniugationē: aut in tota alterat̄ substantia.

¶ Nūc sigillati3 illa genera Ga. enumerat: ꝛ diuidit̄ i duas pͥo facit hoc. secūdo docet quō ab vnoquoq3 istoꝝ necessario corpus alterat̄. ibi (Sub cōtinente qdē). ¶ Dicit primo. vnū genus necessario alterantiū ꝛ sic causarū cōseruatiuarū. sumit̄ ab aere. ꝛ 2ᵐ ex motu ꝛ quiete totius corporis ꝛ cuiuslibet ptis. 3ᵐ ex somno ꝛ vigilia. quartū ex his que offerūtur. s. cibis ꝛ potibus. qntū ex his que egerunt̄ i. a corpore euacuant̄ ꝛ retinent̄ in eo. sextū ex passionibus anime. probat̄: qꝛ hec sunt genera necessario alterantiū ad sensum dictū: qꝛ necesse est corpus nostrū si debet decurrere ꝑ etates quodāmodo disponi ab vnoquoq3 istoꝝ ab sensum datū: ꝛ nō videt̄ aliquid qd̄ rōnem habeat necessario nostrū corpus alterantis qd̄ nō sub aliquo istoru3 cōtineat̄ vel ad ipm reducat̄ vt stati3 patebit. Ista ergo sunt suprema vel simplicia genera cāuꝝ ꝯseruatiuarū. ꝛ causaꝝ necessario nr̄m corpus alterantiū a medico cōsideranda. ¶ Circā quā partē nota primo ꝙ ꝓpterea ꝙ ista. 6. genera numerata sunt genera rerū necessario nr̄m corpus alterantium. ꝛ nō trāscendentia medici cōsiderationē. vt conseruatiui. ꝛ qd̄ res sub istis generib⁹ cōtente sub rōne qua tales pñt cōuenienter ꝛ incōueniēter approximari corpori humano secūdū nostre voluntatis imperiu3. ideo dicunt̄ tͥiter res non nāles ꝛ res sub istis generibus cōtente sub ratione qua tales dicunt̄ res nō naturales. ¶ Et vt cā huius noīationis sit clarior nota secūdo ꝙ reꝝ circa quas ꝑncipalr̄ intentio medici versat̄. quedā sunt naturaliter humano corpori intrinsece ad eius cōstitutionem itegritatē vel cōseruatione3 essentialr̄ ordiate: ꝛ iste sub rōe hac dicunt̄ res naturales. nā vt sic sunt ad vitā ꝛ sanitatē ꝯueniētes: queda3 aūt sunt res sanitati humani corporis ꝯtrarie. aut humano corpori disconueniētes. ꝛ eius cōseruationē ipediētes. ꝛ iste vt sic dicunt̄ res preter nām. quedā aūt sunt medio mōe hn̄tes: qꝛ ꝛ si necessario corpus nostrū alterāt ꝛ ad eius ꝯseruationē cōcurrunt: tn̄ vt tales pñt indifferēter s̄m nr̄e volūtatis iperiū cōuenienter ꝛ icōueniēter approximari ad sanitate3 humani corpis cōseruādā ꝛ sūt q̄ dicunt̄ nō naturales. primarū ḡ reꝝ medici septē gn̄a distinxerūt que sūt elementa cōpositiones humores mēbra virtutes. spūs. ꝛ opationes. secūdarū posuerūt tria gn̄a. s. morbus cā ꝛ accidēs. S3 tertiaꝝ sūt sex gn̄a h̄ enumerata stati. s. aer cibus ꝛ potus motus ꝛ qes sōn⁹ ꝛ vigilia ianitio ꝛ repletio: ꝛ accidētia aīe.

Sed tunc surgit dubiū vtrū ista sex sint genera reꝝ nō nāliū: ꝛ vr̄ pͥo ꝙ nō: qꝛ ista sex cōprehendūt sub se multas res naturales sicut elemēta: cū aer sit elementū. ꝛ humores ꝛ mēbra: cū isti possint esse cibi si comedant̄. ꝛ silr̄ cōprehēdunt sub se multas res preter nām. nā aliqs aer est cā morbi vt aer nimis calidus: ꝛ sic ē res ꝑter nām: ꝛ silr̄ aliqs cibus ꝛ potus: ꝛ sic discurrendo ꝑ oīa hec genera inuenies sub quolib3 illoꝝ ꝯtineri aliquā morbi cām: ꝛ oīs talis est preter nām vt vr̄ pͥo ꝛ tertio de accidēti ꝛ morbo. ergo ista nō sunt genera limitata ad res non nāles. ¶ Immo ex hoc motiuo possemus arguere ꝙ aliq̄ res nō nāles esset res nālis ꝛ res ꝑter nām: qd̄ iplicat ꝯdictionē. ꝛ ꝓbat̄: qꝛ ql3 cibus est res nō nālis: ꝛ ql3 humor est res nālis. ꝛ q̄lib3 cā morbi est res preter nām. ponamus ḡ sanguinē sor. ab eo esse comestū: ꝛ sequit̄ ꝙ ille sanguis est cibus ꝛ est humor ꝛ est ēt cā morbi. vt ponendo ꝙ stomachū ledat ꝛ ad egritudinē ducat. ¶ Scd̄o pͥcipalr̄ argui tur: qꝛ alique sūt res nō nāles nō cōprehēse sub istis sex generibus sicut ignis aqua celū mores artes regiones terre celestes īfluentie sol stelle ēt sui aspectus vt p3: que oīa sub illis generibus nō cōprehendunt̄. nā ista oīa necessario nostrū corpus alterant ꝛ pñt s̄m nr̄e volūtatis iperiū ꝯueniēter ꝛ incōueniēter corpori humano approximari. tertio accidētia aīe sunt opationes appetitiue virtutis. ergo sūt res naturales. ꝛ per ꝯn̄s non sunt res nō nāles.

¶ Pro dubio est supponendū pͥo nō esse incōueniēs vnam rē quodāmō iuuare ꝛ alio mō nocere. sicut cibus calid⁹ corpori colerico exhibitus inquātū a nā operat̄ ꝛ in substātiā corporis ꝯuertit̄ iuuat: ꝛ inquantu3 operat̄ a qualitate calefaciēdo nocet. ꝛ pariter sanguis nimis calidus inquantū calefacit preter nām est nocens: ꝛ inquantū transmutat̄ in substantiā mēbri vel spiritus iuuat. ¶ Notandū secūdo vt supra dictū ꝙ rō quare aliqua res dr̄ nālis a medico est: qꝛ est ordinata essentialiter ad integritatē vel ꝯstōnē vel cō

Margin: A (beside "Circā quā partē"), B (beside "Sed tunc"), C (beside "Pro dubio"), D (beside "Notandū secūdo").

Sex sūt gn̄a reꝝ nō naturalium.

ſeruationē corporis humani.res aūt dr̃ eſſentialiter ordina/ta ad ꝯſeruationē corpis humaninō qꝛ ipſa neceſſario iu/uet in ſua ſingularitate.ſed qꝛ eſt iuuans ⁊ ꝓducta a nã ad hūc finē vt iuuet.ſicut humor.bonus q nūc eſt in ſor.eſt fa/ctus a nã vt iuuet ad indiuidui ꝯſeruationē ⁊ opatiões na/turales ⁊ vitales producte ſunt ad hunc finem a natura.

℃Tertio ſupponitur ꝙ res id dr̃ preter nãm a medico qꝛ eſt nãe diſconueniens.ſ.aut nocens ⁊ ſanitatē reddens to/tius vel partis ſm ſuā denoīationē minus pfectā aut egri/tudinē vel neutralitatē augmētans:vel quia ꝑſe ſequit̃ ita ipeditiuū.℃Supponit̃ quarto rē dici non nãlem qꝛ in ſui generalitate cōſideratione medici vt ꝯſeruatiui nō tranſcē/dēte eſt neceſſario corporis humani alteratiua. ⁊ pōt in ea dem generalitate cōueniēter ⁊ incōuenienter approximari corpori ſcd̃m nr̃e volūtatis iperiū.℃Ex qbus ſeqt̃ ꝙ non eſt incōueniens vnam rē eſſe rē nō naturalē ⁊ nãlē ⁊ preter nãm ſimul ⁊ ſemel reſpectu eiuſdē corporis:ſicut pꝫ de ſan guine calido in vena exn̄te.q pōt aſſumi ꝓ cibo:⁊ ſup hoc pricipio multas fantaſias potes fundare que magis cōue/niunt ſophiſticis.℃5°notãdū ꝙ res non nãles debent eſſe

A imediate corpis humani trāſmutatiue ⁊ ex h̃ pꝫ zelū ⁊ ſtel las:⁊ terrã ⁊ regiones nō eē res nō naturales qꝛ non neceſ ſario imediate corpus humanū alterãt ſꝫ h̃ faciūt mediãte

B motu facto in aere.℃Ultio nota ꝙ medici ſumunt priuati ue oppoſita in iſtis ꝓ vno genere vt ſomnus ⁊ vigilia mo tus ⁊ quies ꝑꝑ ꝓpinquitatē in mō alterãdi.ſunt.n.oppoſi/ta aut diuerſa gn̄a aut in eodē gn̄e.Itē cibū ⁊ potū ſumūt ꝓ gn̄e vno ꝑꝑ ſimilitudinē in mō admiſtrãdi ⁊ alterandi. ℃His igit̃ hitis rn̄det̃ ad dubiū ꝙ tn̄ iſta ſūt gn̄a rerū nō nãliū ita ꝙ nō inuenit̃ res nō nãlis ſub iſtis nō cōprehēſa ⁊ vnicuiqꝫ illoꝝ cōuenit rō rei nō naturalis:⁊ h̃ pꝫ ex auctori tate medicorū diſcurrendo ꝑ ſingulas.

℃Ad argumēta in oppoſitū.Ad pimū cōcedit̃ ꝙ cōprehē dunt̃ res nãles ſub iſtis generibus:ſed ille res nãles ſūt nō nãles ea rōne qua ſub iſtis generib⁹ ꝯtinent̃ nec eſt incōue niens vt patuit in qōne.℃Ad ſcd̃m pꝫ ꝙ nec ignis nec ce/lū nec terra eſt res nō nãlis.ſꝫ aq̄ ſub potu eſt cōprehēden/da.℃Ad 3ᵐ dr̃a qbuſdã ꝙ opatões aiales nō ſunt res nã les.ſꝫ puto nō eē ita.imo nego argūᵐ.accidētia aie ſunt res nãles.ergo nō ſunt res nō nãles vt predicit̃.deinde dicit.

℃Sub ꝯtinēte. Hic oñdit qūo ab vnaqꝫ iſtaꝝ reꝝ mō dcō nec̄io corp⁹ alterat̃.⁊ diuidit̃ i ſex ſꝫ numeꝝ ſex gn̄eꝝ ibi.ſecūda(Ex motiōe vero)ibi tertia(Ita vō)ibi q̄rta(Ex his ēt)ibi qnta(Et egerunt̃)ibi ſexta(Et aie accidētibus). ℃Dicit pmo ꝙ corpus humanū alterat̃ a ꝯtinente.i.ab ae re qꝛ aut eſt calefactū aut infrigidatū aut humectatum aut exiccatū aut aliqd eſt paſſum ſm copulationē iſtarū quali tatū aut totū eſt alteratū ſm totã ſubſtantiã. Ubi cōſidera ꝙ hic textus dupliciter exponit̃.vno mō vt dictū eſt intelli gendo de corpore ꝙ fit alteratū iſtis modis ab aere. Alio modo ſicut Haly.in cōmento dicit ⁊ itelligit̃ ꝙ aer cōtinēs qꝛ aut eſt calefactus aut infrigidatus aut humectatus ⁊c̄. ideo corpora nr̃a alteret neceſſario.naꝫ ex motu ſolis tam diurno q̄ꝫ in obliquo circulo neceſſario aeris diſpoſitiones tranſmutant̃ ⁊ vtraqꝫ tolerari pōt.℃Nota ſcd̃o ꝙ ex hac littera iuxta primū modū expoſitionis vr̃ ſeq ꝙ aer aliqñ

C nr̃m corpus humectat:cuius tñ oppoſitū hr̃ ſcd̃a primi do ctrina ſcd̃a.caplo 3° cū dr̃ imo in oibus reſoluit diſpōnibus ꝑꝑ illud qd̄ in ipſo eſt de virtute ſolis ⁊ ſtellarū. Et in hoc ſunt duo modi dicēdi.vnus ꝯcedēs ꝙ poſſibile eſt eſſe ae/rē nullo mō qualitatiue aut ſubſtãtialiter exiccantē. nã nō vr̃ naturalē repugnãtiam claudere.eſſe aliquē aerē humi/diorem ⁊ fridiorē q̄ꝫ ſit aliqua pars corporis nr̄i ⁊ cū h̃ in eo nō eſſe aliq̄ꝫ iſluētiã exiccatiuã ita potētē ad exiccãdū ſi cut ſunt hūectatiue ad humectãduꝫ nec aliq̄ꝫ ita potētē ad reſoluēdū ſicut ſunt aliq̄ue i eo potētes ad cōgelãdū ⁊ illo dato nō exiccabit ſubſtãtifice aut qualitatiue corpora nr̃a.

℃Qꝫ aūt Auic.dicit patēt ꝙ loqtur ibi de aere locorū ha bitabiliū in ea diſpōne in q̄ loca ſunt habitabilia.nã ita di/cit ð aere nec eius frigiditas ꝑuenit apud nos in terris ha bitatis tãta quin aliquo mō reſoluat.

℃Et ſubdit ſtatim imo i oibus reſoluit diſpōnibus ⁊c̄.pꝫ ꝗ ꝙ loquit̃ de habitabili.℃Itē ēt nō itelligit Aui.i loco alle gato ꝙ aer reſoluat corpa nr̃a.ſed ꝙ reſoluit vapores aeri cōmixtos ex quo valde miror qūo ex illo textu ⁊ Turſia/nus ⁊ plures poſt eum faciant iſtam queſtionem.

℃Secūdus mod⁹ reſpōdēdi eſt ſupponēdo. ℃Pmo ꝙ du pliciter ꝯtingit humanū corpus aut aliud qd̄cūqꝫ mixtum exiccari vno mō qualitatiue:qꝛ.ſ.trãſmutat̃ alteratōe cui⁹ intrinſecus terminus eſt ſiccitas ſine equalēti acqſitione de denoiatione humiditatis.⁊ hãc vocãt cōiter medici exicca tionē qualitatiuam ſecūdo modo ſubſtãtifice ſiue quãtita/tiue.⁊ hoc qꝛ aliqua pars eius groſſa ſubtiliet̃ ⁊ in vaporē cōuerſa a corpore illo mixto ſeparet̃ ſiue acqrat̃ in remanē te humiditas ſiue nō.vnde nō eſt incōueniēs aliqd quãtita tiue vel ſubſtãtifice nos exiccare:qd̄ tñ qualitatiue hume/ctat vt balneū aque calide.℃Supponit̃ ſecūdo ꝙ qñcūqꝫ corpus humanū viuit calor nãlis aliquas partes reſoluit: hec vr̃ ſumi ex Auic.tertia primi. caplo primo vbi dixit ꝙ accidit defect⁹ nūq̄ꝫ ceſſans.℃Supponit̃ tertio ꝙ ſi alicui qd̄ reſoluit̃ applicet̃ imediate aer q̄ꝫtūcūqꝫ frigidus ſi i eo fuerit aliqua iſluētia reſolutiua illa iuuat ad reſolutionē. pꝫ qꝛ maior fit reſolutio q̄ꝫ ſi illa influētia ibi nō eſſet aliis paribus.℃Quarto ſupponit̃ ꝙ in qualibet pte aeris q̄ꝫtū cūqꝫ frigida vel iſluentiis humectatiuis ⁊ ifrigidatiuis in/formata tñ ſunt aliq̄ue diſſolutiue iſluētie.vt ſolis ⁊ plane/tarū ſiccorū ⁊ calidorū.cū iſte influētie nō habeãt ꝯtrium ⁊ ſol ad oēm punctum iſtius iferioris mūdi ſufficiat agere.

℃Tūc ponit̃ ꝯcluſio.quoddã corpus humanū viuens q̄ꝫ titatiue ⁊ ſubſtantifice exiccat̃ ab aere in q̄cūqꝫ diſpōne ſit aer.nã oē tale ꝯtinue ab itriſeco exiccat̃ q̄ꝫtitatiue ⁊ ſubſtã tifice.pꝫ ex 2ª ſuppoſitiōe.ꝗ ſi ſibi applicet̃ aer ille iuuat ad reſolutionē ⁊ exiccationē eius.pꝫ ꝯn̄a ex tertia ⁊ q̄rta ſup/poſitionib⁹.⁊ tūc vltra.iuuat ad reſolutionē.ꝗ reſoluit.⁊ ꝑ ꝯn̄s corpus ab eo quãtitatiue ⁊ ſubſtantifice exiccatur.

℃Ego aūt nō video cur cū q̄dã corpa qñqꝫ ab aere ꝯgelent̃ nō ſit ꝯcedēdū aliqd̄ hūanū corp⁹ viuere:cui⁹ ꝓ tūc nulla ps diſſoluit̃.ſꝫ q̄libꝫ a frigore cōdēſat̃.⁊ lō cū pria libenti⁹ vado rn̄ſione:iuxta tñ hūc ſcd̃m modū diceret̃ ad difficul/tatē tactã ꝙ aer pōt corp⁹ nr̃m humectare q̄litatiue.ſed ne ceſſario q̄ꝫtitatiue vl ſubſtãtifice exiccat ⁊ iſta ñ repugnãt.

℃Nō 3°.ꝙ corpus nr̃m ſiue ēt aer dr̃ alteratus ſcd̃m totaꝫ D ſubam ſcd̃ꝫ cōem expoſitionē qꝛ putrefactū vel putrefit.⁊ h̃ nō qꝛ i oī putrefactiōe fit nec̄iū corrūpi illud qd̄ putrefit. nã leuis putredo remoueri pt̄ remanēte ſuba idētitate. ſed qꝛ putredo ꝑ ſe ꝑpat ad corruptionē mixti ⁊ oīuꝫ elemēto/rū ſepationē ſiue h̃ ꝙ ꝑ ſe ad alterius mixti ꝑpet gn̄ationeꝫ ꝑꝑ qd̄ 4° metheoroꝝ dr̃ ꝯriū maxie eē gn̄atōi ſimplici mix ti.Ur̃ tñ poſſe itelligi ð q̄litatib⁹ occultis ſicē vētoſitas ⁊ q̄ litas ꝑ quã vna medicina dr̃ bezoar aut ꝯferēs a q̄litate oc culta.nã medici opationē a v̄tute tali ꝓuenietē dñt eē a to/ta ſuba vel forma ſpecifica vt expoſui 2ᵉ ꝑmi.ſup caᵒ de eo qd̄ comedit̃ ⁊ bibit̃.qūo aūt aer poſſit putrefieri ⁊ qūo nō videdū eēt caᵒ ð peſtilētia ſꝫ h̃ certū ſit ꝓ nūc ꝙ aer ſimplex nō putrefit ſꝫ vapores q ſūt corpa mixta putrēt i aere ⁊ tu vide iſra in qōne qd ſit putrefactio ⁊ alia ad putrefactionē ꝑtinētia ciborū capitulo:deinde cū dicit. XII.

EX motione vero ⁊ qete imoderatis vtriuſqꝫ exiſtentibus:aut calefactum:aut infrigidatū:aut ſiccatū:m:aut hu/mectatum:aut ſm copulationem eo/rum aliquid patiens.

Laurē. ¶ Porro ab ipso motu: q̄eteq;: si vtrūq; fuerit imoderatu3: calefit aut frigefit aut exiccatur aut humectatur aut coniunctim afficitur.

Leoni. ¶ Ex motu vero: ⁊ quiete cū vtraq; modū exces- serint: aut calefactum: aut refrigeratum: aut hu mectatum: aut exiccatum: vel aliquid ꝯm hoꝝ patiens coniugationem.

¶ Docet quō humanū corpus alterat̄ a motu ⁊ q̄ete dicēs q̄ ex illis distemperatis existētib⁹ corpus aut est infrigida tū aut calefactū aut exiccatū aut humectatū aut aliq̄d pa- tiens ꝯm copulationē istarū qualitatū. puta q̄ sit calefactū
A ⁊ exiccatū simul aut alio mō. ¶ Ubi nota q̄ hic textus nō videt̄ intentū declarare. nā ꝓbare habet vel declarare q̄ a motu ⁊ q̄ete necessario nr̄a corpora alterant̄. nunc aūt hic dixit imoderatis existētibus: sed posset dici q̄ corpus hūa nū non necessario mouet̄ aut quiescit imoderate ⁊ sic non argueret̄ qd̄ a motu ⁊ quiete necessario nr̄3 corp⁹ alterat̄. ¶ Hic dicendū q̄ q̄ motus nō est vniuoce calefactiuus s3 equiuoce: sicut lumē. Ideo sequit̄ q̄ si motus aliq̄s est p se calefactiuus puta immoderatus q̄ qlibet est per se calefa- ctiuus. ꝓbato ergo q̄ motus imoderatus calefacit per se sequitur q̄ ēt tēperatus calefacit aut est calefactiu⁹ ⁊ q̄es que est opposita per priuationē effectus quē debet facere motus oppositū operabit̄. necessariū aūt est homini debē- ti per etatē decurrere motu tāto vtī vt alteret̄ ab eo aut q̄e te que ip̄m alteret q̄m etiā temperatus motus calefacit. vt infra. dicet̄ ⁊ iō ex hoc declaratū est intantū.

B Solet autem apud phos esse dubiū vtrū omnis motus sit p se calefactiu⁹: cū tamē aque currentes ēt sub solaribus radijs sint stantib⁹ frigi- diores vt̄ motus frigidoꝝ esse infrigidatiuus. ¶ Et idem probat experientia: q̄ aqua frigida infusa ab alto p modū embroce infrigidat magis q̄3 si generit membrū in ea. q̄ ta men hoc dubiū est physicū sufficit medico scire q̄ ois mo- tus localis rei partes calīas habentis est excitatiuus calo- ris illarū partiū ita vt fortius alijs parib⁹ agant. ⁊ hoc ad experientiā vt̄ in ferro cōfricato fortiter vn̄ emicat ignis: q̄ ergo omne corpus humanū viuens habet hmōi partes calidas: ideo in eo est q̄b⁹ mot⁹ localis per se calefactiu⁹.

Motus ois quō calefa- ctiu⁹ exi stat.

C ¶ Nota 3ᵒ. q̄ q̄nq; exercitiū ꝓpter superfluitatē sui nimis resoluit de spū. ⁊ ideo per accidens infrigidat. q̄es aūt hūe ctat pro quāto prohibet superfluitatū dissolutionē. licet in q̄busdam corporib⁹ per accidens exiccet intantū ebetādo calorē naturalē: vt q̄nq; cadere faciat in ethicam. vt 2ᵒ pri- mi. ista ergo duo siue tēperata siue distempata hūano cor- pori administrata alterāt modis dictis ⁊c. XIII.

ITa vero ⁊ ex somno ⁊ vigilia necesse est pati ipsum ꝯm eandem ronē.

Laurē. ¶ Itidem ex somno ac vigilia neces- sario afficitur.

Leoni. ¶ Sic ⁊ ex somno: ⁊ vigilia ip̄3 pati est nec̄ium.

¶ Hic ōndit q̄ humanū corpus alterat̄ a somno ⁊ vigilia ⁊
D p3. Nota tamen q̄ cū somnus vniuersaliter sit redit⁹ spūs animalis ab instrumentis sensus ⁊ mot⁹ ad suū principiū. cū quo priuant̄ membra ab exitu in operatiōes exceptis il
O lis que sunt necessaria ad hoc vt vita p̄maneat q̄ sūt instra spūs. vt prima tertij. iō in somno calor reuocat̄ ad interio- ra. vt cibi ⁊ humores nāli existente somno melius digeran tur qui intra sunt. verūtamē calor non intendit̄ in pricipio somni: sed remittit̄ tam intus q̄3 extra. q̄ enim extra remit- tat̄ p3 q̄ membra illa q̄escūt ⁊ spūs ab illis recedit. ¶ S3 q̄ interius remittat̄ colligit̄ ab Auic. secūda primi. sūma de pulsibus. caplo de eis q̄ somnus ⁊ vigilia in pulsu ope- rant̄. dixit enim q̄ pulsus somni est in principio paruus de bilis tardus ⁊ rarus ⁊ in assignando cām ait: q̄m licet i ca lore accipiat augmentū ꝯm cōstrictionē ⁊ coadunationem tamē priuatū est ei augmentū qd̄ h3 hora vigiliarū pp mo tū calefacientē ⁊ q̄dem motus plus est ad inflāmandū ⁊ i- clinandū ad partem malitie complonis: sed cōstrictio ⁊ co angustatio tēperate minoris sūt inflāmationis. manifeste ergo vult in somno plus remitti calorē ꝓpter q̄etē q̄3 inten di ꝓpter coadunationē. ¶ Et si bn̄ cōsideret̄ idē3 vult scd̄a primi. cap. de his que ꝓueniūt ex somno ⁊ vigilia. cōpleta aūt digestione scd̄a ⁊ spiritib⁹ multis genitis confortat̄ ca lor: ⁊ ideo somnus nālis q̄nq; infrigidat q̄nq; calefacit. vi- gilia vero ꝓpter cōtinuū motū spūs tam in operationib⁹ sen sitiuis q̄3 in motiuis in principio eius ⁊ quousq; nō nimiū superfluat calefacit: sed nimia pp resolōnē q̄nq; infrigidat. ¶ Et ex his p3 plusq̄3 cōmentatorē nō conuenienter dixisse. cū dixit q̄ somnus calefacit intrinseca ⁊ inferiora magis su perioib⁹ ⁊ q̄ vigilia calefacit exterius ⁊ superius ⁊ infri gidat interi⁹ ⁊ inferius. Nā vigilia vsq;quo nō nimia sup- fluat calefacit oia ⁊ somnus infrigidat: vt dcm̄ est. ¶ Nec valet argumētū: somnus reuocat intra calorē. ḡ calefacit. nā plus infrigidat p priuationē motus q̄3 p coadunationē spūs calefaciat. vt Aui. loco allegato ꝓbasse credit̄.

Sed circa trāsmutatiōes alias que fiūt a somno ca dūt alique difficultates. prima. vtrū oēs naturales operationes fiant per somnū temperatū fortio- res. ⁊ vt̄ q̄ non q̄ membroꝝ exterioꝝ digestio ⁊ nutritio sunt debiliores tēpore somni cū ibi sit minus de calore spi rituoso ⁊ minus intensus: q̄ aūt oēs fortificent̄ vult Aui. secūda primi. loco allegato dicens. somnus oēs opatiōes naturales fortiores efficit. ⁊ idē vult Gal. in cōmento pul- suum somnus mortis enunciatio existit solum ea3 que cir ca cibū adiuuans operationem.

G Oēs opa tiōes nā les fiunt p sōnu3 tēpatu3 fortio- res.

¶ Dicendū q̄ somnus tēperatus q̄titate ⁊ qualitate fortifi cat oēs naturales respectu earū in tp̄e vigilie somni princi pio vicine. ⁊ h̄ nō in suo pn̄ᵒ q̄d ad oia mēbra. S3 in pn̄ᵒ q̄ad mēbra iteriora. ⁊ in fine multo gn̄ato spū ⁊ cōicāto mēbris exterioribus ēt illoꝝ exterioꝝ digestio vigorat̄ respectu eius qd̄ erat in vigilia in tēpore vicino somni principio pro quo tp̄e spūs pauci erant in membris.

Secunda difficultas est vtrum humectet vias cor dis vel arterias ⁊ arguit̄ q̄ non: q̄ p spi ritus retractionē magis calefaciūt. Et per ꝯn̄s magis dis- soluit̄ earū humidū: ⁊ ideo exiccantur. ¶ Oppositu3 vult Auic. secūda primi. doctrina scd̄a. caplo decioqnto. ⁊ in sū ma de pulsibus. caplo allegato. ⁊ hoc est ꝯcedēdū cū spūs sit humidus ⁊ plurimi vapores humidi sibi socient̄ q̄ ma- gis humiditate humectant q̄3 caliditate exiccent.

F Sōnus cordis vias hu mectat.

Tertia difficultas est quō somnus alias retinet eūo- nes excepto sudore: vt ab Aui. dr̄ scd̄a primi. doctrina scd̄a. caplo allegato de sudore vult Aristo. secun- da parti. ꝓblematū. problemati⁹. 17ᵒ ⁊ 28ᵒ. ¶ Et iste dif ficultates sunt due. prima quare al̄s euacuationes retinet. ¶ Et in hac pria assignat̄ causa ab Auic. caplo allegato. q̄ motus oi qd̄ est aptum ad currendum auget virtutē cur rendi. ⁊ ideo somnus cū similet̄ quieti prohibet cursu3 hu morū. ¶ Et pōt colligi. h̄ sūma 4ᵒ. aphorismoꝝ 14ᵒ. apho rismo cū biberit q̄s elleboꝝ ⁊c. ⁊ 15ᵒ cū volueris magis du cere elleborū ⁊c. ⁊ puto hāc cām eē diminutā. na3 ex hac pte ēt eūones hūoꝝ q̄ versus cute mouent̄ deberēt in som no minorari: ⁊ iō vt̄ addēdū q̄ fluxus vētris ⁊ vomit⁹ nō fiunt a v̄tute nāli tantū sine vllo cōcursu aialis percipiētis nocumentū: vt pōt colligi. 16ᵒ tertij. ⁊ 13ᵒ ⁊ in libello d̄ mo tibus liquidis: ⁊ ideo somnus remouendo virtutem sentiē di ꝓhibet ne virtutes ad expellēdū stimulētur. ¶ S3 tunc est dubiū de fluxu sanguinis nariū ⁊ mēstruoꝝ: ⁊ videt̄ q̄ nō semp in somno debilitent̄. vt cum sanguis malus a sola

H Sōnus quō eua cuatioes retineat.

virtute nāli pellit᷑:vꝫ ꝙ fortificato calore fortior fiat expulsio:sic̄ in sudore.ꝛ iō Aui.nō dicit oēs:sꝫ dicit fortes retinēt euōnes.s.que idigent ope sensitiue ꝛ illas que fiunt humoris mobilitate in se magis ꝙ̄ vi nāe euōnē regulāris. ℭ Secūda est.quare somnus auget sudorē respectu vigilie:ꝛ vꝫ ꝙ nō oꝫ:qꝛ sudor est expulsio māerū cuti vicinarū sꝫ ille in somno minus pōt expelli cū ibi sit calor mior ꝙ̄ in vigilia: iō ꝛc̄. ℭ Dic dꝫ cām esse qꝛ mā sudoris nō est plurima iuxta cutē:sed est magis itra corpus:ꝛ iō reuoluto ꝛ fortificato calore hec mā preparat᷑ ꝛ expellit᷑ v̄sus cutē ꝛ cuꝫ calor sit tūc in iterioribus potētior maiorē q̄ntitatē v̄sus cutē pellit ꝛ extra poros.ꝛ hoc est qō vult Arist.par.scda.pblema te.28.cū dixit.ꝙ pn̄ᵐ sudoris est itra.s.minera mā sudoris:ꝛ iō sup illud cōuerso calore fit amplior sudor.ꝛ hic ē ꝙ nō in pn̄ᵒ somni:sed in pcessu pūocat᷑ sudor:ꝛ hoc itēdit cū dixit loco allegato.sudor nāq̄ quē facit sōnus est ꝫm moduꝫ erupandi mām ꝛ nō ꝫm modū resolōnis subtilis cōtinui.

b Sōnus oēs modos lassitudis remouet.

Quarta difficultas est pp qd somnus remouet oēs modos lassitudis.nā vꝫ ꝙ vicerosaꝫ ꝛ apostemosaꝫ nō remoueat:ꝛ cū ille sint pp mās musculis ibibitas:ꝛque in somno calore ab illis ptibus ad intra renouato nō vident᷑ minorari:sꝫ maiorari respectu eius qō fit i vigilia. ℭ In oppositū tm̄ est Auic.loco dcō dicēs. lassitudinis v̄o modos oēs remouet. ℭ Dic dꝫ a qbusdā ꝙ illa nō ē vīr v̄a:sꝫ qꝛ arefactiuā lassitudinē ꝛ lassitudinē que est fatigatio ex resolōne p exercitium remouet somnus restaurando spm̄ ꝛ rehumectando:sꝫ alias non remouet.hec rñsio est ꝯ̄ Aui.loco allegato qui dicit modos oēs. ℭ Et iō vꝫ dicendū ꝙ lassitudinē extensiuā ꝛ lassitudinē vlcerosaꝫ ꝛ als nō dū ad vltimū veniētes curat somnus humores a qbus ille pendet digerendo vel faciendo virtutē potētem ad eos expellendos:ꝛ nec tm̄ q̄ntuscūq̄ hoc facit:sꝫ tēpatus vel paulo amplior tēperato.nā paruus hoc nō facit. ℭ Et hec rō supra facta pbauit de diminutiōe caloris in musculis . sūma ḡ permutationis quā facit tēperatus somnus est calefacere in fine ꝛ infrigidare i pncipio ꝛ humectare tā in pncipio ꝙ̄ in fine fortificat opationes nāles sistit euōnes fortes prouocat sudorē remouet lassitudinē vigilie aūt ꝯ̄riū operant᷑ ꝛ hoc loquēdo de tēperatis ꝯuenienter administratis. qd aūt operet᷑ cū supfluit nō ptinet huic loco dicere nisi ꝙ plurimos infridat ꝛ hūectat sōnus. Deide cū dicit. XIIII.

Laurē. Leoni.

T ex his que offeruntur.

ℭ Simili mō ex his que ingeruntur.

ℭ Secundum eandem rationeꝫ. Et ex anime affectibus. Et ex his que assumunt.

ℭ Ostendit ꝙ humanū corpus alterat᷑ a cibo ꝛ potu.vł'e p cibuꝫ intelligendo hic illud qō assumit᷑ per os in forma solida.ꝛ per potū illud qō assumit᷑ in forma liquida.ꝛ tūc sūt nomina cōia ad cibū ꝛ medicinā ꝛ venenū ꝛ beꝫoar.ꝛ hoc itelligit per ea que offerunt᷑ hic Gali.talia ergo aut calefaciunt aut infrigidāt aut alio mō simpl'r vel cōposite alterāt corpus humanū. ℭ Notandū igit᷑ ꝙ eorū que edendo vel

3 bibendo corpus humanū ingrediunt᷑ quedā operantur a qualitate quedā a mā quedam a tota substantia. ℭ Ea dicunt᷑ operari a mā que corpus nostrū ingredientia taliter sunt a nostro calore passibilia:ꝛ vt vi illius actiōis corrupta eorū forma tandē eorū mā formā partis mēbri recipientis/ cut panis qui in stomaco in kilū:in epate i sanguinē:in mēbris tandē in carnis partes aut ossis ꝯuertit᷑. Dē ergo hoc modo a materia opatiuū dꝫ cibus:ꝛ hoc est qō Gal.voluit qnto de simplici medicina.pmo caplo.cū dixit. Nō volo p sermonē meū cibum esse nisi de cuius ppietate est vt augmentet substantiā nr̄aꝫ ꝛ addat in cāre hoc idē vult Auer. quinto colliget ad principiū cū dixit:dicamus ꝙ cibus est illud qō ponit partes naturales cibati. ℭ Per opans vero a qualitate itelligendū est omne qō in ppria forma permanens est aptū corpus nr̄m versus aliquā partē primarum qualitatū alterare calefaciendo infrigidando humectādo ꝛ exiccando. ℭ Ex hoc patet nō esse incōueniens idē operari a mā ꝛ a qualitate. ℭ Sed per opans a tota substātia medici intelligunt operās per virtutē occultā operationē. que nō reducitur in aliquā istarū quatuor qualitatū:ꝛ sicut multa venena ꝛ multe tyriacales medicine:nec est incōueniens vnā ꝛ eandē rē opari a materia a qualitate ꝛ forma specifica.sicut caro turturis siccitate stypticat caliditate calefacit nutrit a mā operando ꝛ ꝯfortat renes a tota substātia. Et ex his pōt patere qūo cibi alterant q̄nq̄ corpus calefaciendo ꝛ infrigidādo ꝛc. ℭ Nota scdo.ꝙ cibi nō imutant corpus sol qualitate:sed ēt rōne q̄ntitatis.nā cibᵒ multus nisi ad putrefactionē ducat plerūq̄ infrigidat ꝛ humectat ꝛ paucū exiccat. ℭ Nota 3ᵉ.ꝙ qlibet cibus ēt frigidᵒ qn̄ ꝙ̄ in sbam corporis ꝯuertat᷑ corpus calefacit q̄litatiue cū ꝯuertat᷑ in sanguinē qui ē humanis mēbris calidior:ꝛ vt sumit᷑ scda primi.caplo de eo qō comedit᷑ ꝛ bibitur. ℭ Ex quo pꝫ cibū q̄ntūcūq̄ ꝯuenienter corpori humano oblatū. idē corpus necessario pmutare quodāmō ꝛ alterare ꝙ fuit Gal.intentū.ꝛ ita intelligatur de potu ꝛc̄. XV.

Laurē.

Ut egeruntur: aut retinentur. Et ex anime passionibus.

ℭ Aut excernuntur aut subsistunt: ꝛ ex animalibus affectionibus.

Leoni.

ℭ Aut excernuntur: aut retinentur.

ℭ Narrat qūo alterant᷑ nr̄a corpora ab euacuatione ꝛ retētione ꝛ vult ꝙ etiā pōt corpus calefieri ꝛ infrigidari ꝛc.ab his que egerunt᷑.i.propter euōnem ꝛ his que retinent᷑ nāliter vel cōstringunt᷑ in eo violenter.i.pp retētionē eoꝝ que debēt euacuari. ℭ Ubi nota.ꝙ eorū que retinent᷑ quedam sunt humores apti nutrire vt sanguis.q̄dā sunt superfluitates pure vt egestio ꝛ vrina quedam supfluitates vtiles vt spma quedā v̄o humores mali peccātes sua qualitate istā ēt diuisio fieri pōt eoꝝ que expellunt᷑:sꝫ ēt ptes mēbrorum q̄nq̄ expellunt᷑.ꝛ pꝫ mō ꝙ humoꝝ calidoruꝫ euacuatio vt colere p accidēs ifrigidat ꝛ fridoꝝ calefacit ꝛ eꝯ̄ retentio. ℭ Nota scdo.ꝙ supfluitates vsq̄ ad certū tp̄s nāliter retinentur ꝛ post debent ēt nāliter ex:ellis vtilitate scilicet retētionis cōpleta ꝛ in hoc tp̄e sine dubio alterant ꝛ post earū expulsionē sequit᷑ ēt alteratio.ꝛ iō per euacuationē ꝛ retentionē q̄ntumcunq̄ tēperatuꝫ corpus alterat᷑ lꝫ a latitudine propria tēpamenti non educat᷑ semper:nec nunc attinet pticulariter oēs modos transmutationuꝫ q ex euōnibus aut retentionibus fiunt attingere.ꝛ iō hec sufficiāt.

ℭ Et ex aie. Hic narrat ēt ꝙ ab accidētibus aie corpus alterat᷑.ꝛ pꝫ lꝫ velle ꝙ ēt ab accidētibᵒ aie cōtingit corpus calefieri aut infrigidari ꝛc̄. ℭ Ubi pmo notandū ꝙ per aie accidentia Gal.vꝫ intelligere passiones appetitus interioris sicut timorē audaciā speꝫ desperationē gaudiū tristiciā tanq̄ simplices.irā verecundiam ꝛ similes que quodāmodo cōposite sunt:ꝛ de istis tantū loquit᷑ infra. Auic. aūt vꝫ secunda primi.capitulo de his que prouentunt ex accidentibus aie intelligere passiones ꝛ cogitationē ꝛ intentiones ꝛ imaginationes ꝛ fidē ꝛ opinionē ꝛ ratiocinationeꝫ si qs bene prospiciat:ꝛ ita hic intelligamus. ℭ Nota scdo ꝙ tā de imaginationibus coniunctis cuꝫ passione appetitus ꝙ̄ de imaginationibus sine illis passiōibus appetitus cōiter cōcessi sunt multimodi.qbus alterant corpus ppriū.vnus modus est p motū spūs ad itus vel ad extra vel ad dētermīnatū mēbrū. Nā in timore spūs retrahunt᷑ ad intra ꝛ ifrigidant᷑ extrema. In gaudio spūs pellunt᷑ extra:ꝛ ideo extrema calefiunt.ꝛ in quibusdam passionibus fiunt simul ꝯ̄rij

k m n o

quodāmō motus vt moueat̄ spūs ⁊ intra ⁊ ex vt inverecū dia ⁊ in passione que vocat̄ arabice clē. vt ab Aui. loco al legato sumit̄. ⁊ sīlr ꝯtinuata r̄. ati imaginatōe ⁊ cogitatōe spūs mouētur ad cerebrū: ⁊ in hoc modo mot⁹ ꝯtingi cor pus aut calefieri aut īfrigidari aut paulatiue aut subito.

A Spūs quō s̄m appeti tuuȝ va rietateȝ moueat̄

Sed circa istum modū cadit difficultas. vtruȝ spūs q̄ s̄ȝ hāȝ passionū exigē tiā mouet̄ s̄ȝ q̄ varijs motib⁹ hȝ moueri ita varios recipiat p̄ viā alteratōis īflux⁹ aut ex vnica subordinatione nāli ad aiam vario mō mouet̄ s̄m varietatē appetituū ⁊ imagina tionū aie cui tāq̄ nāle instr̄m subordinat̄ sic aer eodē p̄n° i trifeco īclinant̄ ad motū v̄sus oēm dr̄iā pōmis dūmō v̄sus illā ad vacuū euitādū sit opportunū moueri. ℭ Et hāc qō nē terminaui. p̄° p̄mi. c. de v̄tute motiua. ibi regre. vbi ostē di p̄babilitatē vtriusq̄ ptis lȝ 2ª sit v̄isilior. ℭ Nec ē mirādū spūm q̄ ē i pede. corde timēte retrahi. ⁊ v̄sus cor moueri. ⁊ cū adest leticia ad extra diffundi ex nāli subordinatione ad aiaȝ vt sic vel sic passiōib⁹ affectā. Sȝ tūc ē difficultas quō dr̄ agēs agit p̄ ꝯtactū cū iter locū timoris ⁊ spm̄ i pede exn̄ tē sit distātia q̄ nō mouet̄ aliquo motu q̄ difficultas maxie videtur de parte distante voluntarie mota quā difficultatē loco allegato diffuse dissolui.

ℭ Scd̄s modus trāsmutatōis accñs ī corpe imaginātis cōi ter ꝯcessus ē q̄ ex nā rei spēs calitatis ⁊ imagiatōe ei⁹ est p̄ ductiua calitatis ⁊ spēs frigiditāt ē frigiditāt p̄ductiua. sic lu mē ē calefactiuū: ⁊ hūc 2ᵐ moȝ collige debem⁹. ex Ari. li. de cā mot⁹ aialiū sic dicēte ad lr̄am. Alterāt. n. fantasie sen sus: ⁊ meditatōes. sensus. n. stati sunt alteratiōes q̄dā exn̄ tes. fantasia āt ⁊ intelligentia hn̄t rer̄ v̄tutē. aliquo mō. n. spēs intellecta cali aut fridi aut delectabilis aut tristabilis talis existit: qualis quidem ⁊ rerum vnaqueq̄.

ℭ Tertius est modus imutatiōis a passionibus vel accidē tibus aie: nō ita ab oibus ꝯcessus ⁊ ē p̄p v̄tutē quā vr̄ hr̄e silitudo rei ad trāsmutādū humores tū motu locali tū moti bus alteratōis: sic dr̄ q̄ imago exn̄s in muliere hora casus spmatis i mīcē mouet ita mēstruū vt fiat fet⁹ idē tā ī figura q̄ i colore silis rei imaginatiue. ⁊ sic imagiatio vehemens ad res rubeas ⁊ eor̄ itēr⁹ mouet sanguineȝ: vt fluat ⁊ ex h̄ capite gratiosi medicor̄ pueros i p̄n° variolar̄ cooꝑiūt ru beo. ℭ Et ō h̄ Aui. loco allegato dixit ita. Et iste q̄dē sūt res q̄s hoies credere abhorrēt q̄ difficilis dispōnis eē nō noue rūt hīmōi: illi v̄o q̄ sapiāȝ diligūt nō negāt eas quēadmo dū negāt rē q̄ eē nō p̄t. ℭ Et ad h̄ capl̄m reducit̄ ꝯgelatio dēn̄ū vel stupor. q̄ accidit: q̄ videm⁹ aliū comedētem res acres ⁊ multa que tāguntur ab Ari. 7° p̄blematum.

ℭ Quartus ē modus tactus ab astrologis vt si fiat oratio aut cogitatio p̄ salute vel morte alicui⁹ obseruatis ꝯstella tiōib⁹ q̄busdā aut p̄portōatis aut benignis merito dispōnū acq̄sitar̄ i natiuitate aut oppositū. vn̄ ꝯciliator dr̄ia. 113. di xit se expertū eē orōnē ad deū factā ꝯferre p̄ scia aegrēda ca pite draconis exn̄te i medio celi cū ioue ⁊ luna eūte ad ip̄ȝ ⁊ h̄ ē q̄ reges greci obseruabāt cū volebāt i suis petitioni bus audiri. vt ait Albumasar i sadan. nō ē ḡ icōueniēs apō istos exn̄te imagiatiōe forti tanq̄ copulata cū īfluxu astro rū illū īfluxū fortificari vel hoiem illū p̄ talē imaginationē aut cogitationē fieri paratiorē ad īfluxū in bonū vel malū disponētē recipiēdū. ℭ Et ex h̄ capite cū his q̄ dicunt̄ ab astrologis de imaginib⁹ vr̄ nō esse icōueniēs aliquem esse hoiem p̄ solā sui p̄ntiā alteri⁹ īfortunatiuū aut fortunatiuū. nā si imago aurea p̄p sculpturā factā i certo tp̄e cum qui busdā ꝯstellationib⁹ recipit īfluxū p̄ quē multos mirabiles effectus p̄ducit ad fortunādū vel sanādū a certis morbis vel ꝯria faciēdū: multo magis hō q̄ est vera imago alteri⁹ ⁊ intus ⁊ extra pōt tales īfluxus aut fortunatiuos aut īfor tunatiuos recipere. vn̄ non sine cā cōsortiū male fortunato rum est fugiendum ⁊ fortunator̄ capiendū. nō solū i armis vt innuit Tullius in orōne p̄ Pompeo: sed in medicina ⁊ alijs artibus precipue ad rem publicam ꝑtinētib⁹. ⁊ si ista ꝯsideras habes viā ad saluādū fascinatiōes alio mō q̄ di xerit Aui. non negādo p̄ncipia ꝑipateticor̄. ℭ Sȝ tn̄ circa hoc ꝯsidera modū alteratiōis imaginū quas faciūt astro logi: ⁊ videbis ēt de imaginationib⁹ fascinator̄ ⁊ de causa quare q̄dā hoc sufficiūt facere q̄dā nō: ⁊ de precantationi bus que a q̄busdā facte ⁊ p̄ q̄busdam valent: sȝ p̄lm inue niuntur casse ⁊ vane. ℭ Itēq̄ quare plures in ꝑsonis pau ci valoris hec inueniātur q̄ in sapientibus. oium. n. ex isto capite cā trahitur. ℭ Quintus modus est quē ponit Aui. 6° nāliū p̄te 4ª. ca. 4°. ⁊ quē p̄supponit. io. meta. ⁊ vult in summa q̄ anima in sua nā nobilis ⁊ a passionib⁹ corpis se parata est de sbā p̄ncipior̄ que vestiunt māa formis. i. que inducunt formas in mām sibi subiectam per voluntatē ⁊ ima ginationem. ita q̄ mā istius mundi est illis p̄ncipijs subor dinata ad recipiendum nāliter illā formā que ab illis p̄nci pijs itendit̄. ⁊ q̄ hec nō tm̄ p̄ordinat̄ ⁊ dominatur corpori humano cui appropriata est: sed oi māe generabiliū ⁊ cor ruptibiliū. ita vt h̄ mā plus sibi obediat q̄ ꝯrijs transmu tantibus. ḡ ex hac subordinatōe nālr̄ ad imaginationeȝ. se quit̄ realis transmutatio corporis p̄prij ⁊ alterius ⁊ in hu moribus ⁊ in reb⁹ nō ꝑticipantib⁹ vita sine ꝯcursu alterius rei trāsmutātis nisi merito talis aut imaginatiōis aut cogi tatiōis aut extimatiōis. ⁊ est hoc dr̄ium tale vt per volun tatē talis aie fiāt pluuie sterilitates ⁊ hō deijciat̄ ab equo ⁊ informet̄ ⁊ sanet̄ ⁊ multa silia. ℭ Ad hāc sniam ꝯfirmā dā iste mihi vr̄ ꝑcessus Aui. vt ex effectibus quos in aliaȝ cām vt sibi vr̄ reducere ē impole ꝯcludat̄ hic modus. ⁊c.

ℭ Supponit igitur p̄ imaginationem cogitationem v̄side rū iram ⁊ similes dispōnes eē dispōnes p̄ncipalr̄ aieȝ sȝ q̄ est in corpore. ℭ Supponit 2° q̄ tam ex istis motibus aie cōtingit corpus alterari q̄ ecōtra ex alteratione cōtingunt isti motus. hec scd̄a suppō quo ad vtrāq̄ ptem pȝ expimē to. nā ex imaginatione mulieris tendit̄ mēbrū ⁊ mā ad ip̄ȝ vaporosa trāsmittit̄: ⁊ p̄ ꝯñs calefit corp⁹ ⁊ eō vt in somno experimur calefacto corpore excitat̄ vis imaginatiua ad p̄ntādū mulieris imaginē. ℭ Et̄ ocidē ꝯfirmat p̄ ꝯsidētiaȝ infirmi de salute quā dicit plus iuuare q̄ medic⁹ cū omni bus suis istrumentis. ℭ Tertio ꝯfirmat̄. q̄ homo non po test ambulare sup trabem que sit pons p̄fundi flumis p̄p imaginationē cadēdi que accidit: sȝ si ponat̄ in via libere su per eam ambulabit. ℭ Supponit. 3° q̄ alteratiōes corpo rales que sequunt̄ istos motus aie imediate ab illis aie ac cidētibus p̄cedūt. nō. n. vr̄ q̄ est illud qō mediat inter ima ginationem mulieris ⁊ vaporis gnōnē vel calefactionem neq̄ q̄d mediat iter imaginationē cadēdi ⁊ motū deorsuȝ.

ℭ Supponit quarto. q̄ iste forme ipresse in aia. immutāt mām cum presens est anima vnde si hec forma fuerit i ani ma mundi imutare poterit vīr mām corruptibilē. si aūt in aia p̄ticulari immutabit mām p̄ticulariter illi subiectam hec suppositio pȝ. q̄ plerūq̄ ita videmus ex imaginatiōe imutari mām corporis. cui aia preest. ℭ Supponit̄ 5° ani mā humanā nō eē ipressam māe: sȝ esse p̄uidētem illi ⁊ ap propriatā sicut nauta naui. ℭ Ex istis ḡ sic arguit̄. q̄lȝ hūa na aia corpore sano exn̄te sufficit imutare mām corpis pro prij cui est imersa: q̄ sibi dn̄atur. ḡ aia humana nobilis ⁊ fortissima propter constellationes poterit transcendere ad operādum in corpus alienum per solā imaginationē sine alieno medio. scd̄a sua p̄batio vr̄ p̄ experientiā fascinatorū qui per solam imaginationem fixam possunt alienū corp⁹ alterare. ℭ Et cōsidera hic q̄ nō vtit̄ argumentis ⁊ suppo sitionibus Jacobi de forliuio: q̄d. n. ad nimia duceretur in cōuenientia. cū dicit in tertia sua suppōne q̄ mā mundi est obedientior nobiliori p̄n° q̄ minus nobili. ⁊ arguat. q̄ con traria agentia sunt minus nobilia q̄ anima eleuata. ḡ ma gis obedit mā mundi. tali aie q̄ ꝯrio. certū est q̄ simili for ma argueret̄ q̄ aia asini per suā imaginationē fortius ca

lefaceret q̄ȝ ignis. Aui. igit̃ nõ extimauit a priori demonstrare vel inuitabilit̃ nisi a posteriori cõuincere suã viam. ⁊ assignãdo cãm effectuũ quos putabat p̃ se notos: visum est ei nõ posse aliter colorate dicere vñ in hanc opionem incidit que vtrũ sit vera vel nõ in p̃nti nõ discutiã: sed scio q̄ a ɔ̃dictione defenditur. ¶ Sed ex his colligit̃ clare accidentia aie corpus necessario ad sensum supra datũ immutare ⁊c̃. Deinde cum dicit. XVI.

Omnia. n. hec: he quidem manifeste: he vero per medias causas alias alterant corpus.

Lauré. ¶ Et. n. cuncta hec partim p̃spicue: ptim per medias causas alterant corpus.

Leoni. ¶ Hec sigdẽ oĩa ptim gdẽ euidẽter: partim ṽo p̃ alĩs cãs medias alterãt corp⁹. XVII.

Et corrumpit salutem.

Lauré. ¶ Corrumpuntq̄ȝ sanitatem.

Leoni. ¶ Et sanitatem corrumpunt. XVIII.

Et scriptum est de his oib⁹ separatim p̃ singula in salubriũ causarũ negocio.

Lauré. ¶ Ac de his seorsum perpẽsum iã ẽ: libro qui est tuenda valitudine.

Leoni. ¶ Et de hoꝝ singulis seorsum scripsimus in tractatu: qui de salubribus inscribitur.

¶ Recapitulat in g̃nali circa ista. 6. enũerata ⁊ excusat se ab vlteriori determinatiõe dicẽs: q̄ oĩa hec dcã. s. ɔ̃tinẽs motus ⁊ qes somn⁹ ⁊ vigilia ea q̄ offerũt̃ cũo ⁊ retẽtio. ⁊ accidẽtia aie corrũpũt ⁊ alterãt aliq̃ coꝝ mãifeste ⁊ imediãte sic̃ aer ⁊ ea q̄ offerunt̃ aliq̃ mediãtib⁹ alĳs cãis sic̃ somnus ⁊ accña aie ⁊ ista ẽt corrũpũt salutẽ ⁊ vitã q̃ñq̄ȝ puta cum i cõueniẽter occurrũt. ¶ Sȝ tñ hic non amplius dicet̃ q̄ de illis est scriptum in alĳs libris. s. de regie sanitatis ⁊ q̄busdã paruis vt de aere aq̃ ⁊ regionibus. ⁊ l libro alimẽtoꝝ. Deinde cum dicit. XIX.

Ec igit̃ oĩa nũc dicta genera salubriũ causarum materiem quedam sunt: ⁊ cũ cõpetenti vsu cause sunt conseruantes ⁊ salutem prestantes: peccãtes vero a contemperantia egre constituuntur.

Lauré. ¶ Cũcta ergo dcã genera sanaꝝ cãꝝ mãe q̄ piã sunt: ɔgrueq̄ȝ adhibite ɔ̃seruãt sanitatẽ. Incongrue vero morbos committunt.

Leoni. ¶ Oĩa igit̃ nũc dicta genera mãe q̄dam sunt salubrium cãꝝ. At vsu opportuno adhibito cãe fiunt ɔ̃seruatrices: atq̄ȝ salubres. Sed vbi a mõ deliquerint: insalubres redduntur.

¶ In pte hac supra diuisa põit q̄dã corrolaria ad p̃dcã ɔ̃na. ⁊ diuidit̃ i duas. ibi 2ª. (Ita gdẽ.) Primũ igit̃ corrolariũ ẽ q̄ res ɔ̃tẽte sub istis sex generib⁹ sub rõne g̃nali ɔ̃siderate sunt q̃si sic̃ mã respcũ ei⁹ qd̃ ẽ eẽ salubre aut egrũ. p̃bat̃. q̄ iste ɔueniẽter approximate ⁊ cõpetẽti vsu sunt cãe ɔ̃seruãtes ⁊ p̃stãtes. sanitatẽ sȝ approximate lcõpetenter ⁊ peccãdo a cõtẽperãtia sue admistratiõis sunt salutẽ corrũpẽtes. ꝑ queadmodũ mã diuersimode alterata recipit ɔ̃rias formas. ita iste cãe sub sua g̃nali denoiatiõe per diuersitatem modoꝝ applicatiõis recipiũt ɔ̃rias denoiatões respcũ cõseruãtium. aut corrumpentiuȝ salutem. ⁊ pȝ q̄ ista est q̄dã lata similitudo ⁊c̃. XX.

Tacq̄ȝ vero ex hoc iã manifestũ ẽ q̄ nõ alĩs gdẽ sbãs caꝝ que extra has reruȝ sanas nobis: alias ṽo egras arbitrandũ ẽ. Sed easdem ad aliquid: aliq̃ñ gdem sanas aliquando vero egras factas.

¶ Quocirca p̃spicuũ ex his est: vt nõ alia substãtia causa sana: sit alia egra. Sed eadem substantia ex habitudine interdum sana: interdum egra reddatur. Lauré.

¶ Vñ ẽt liquet ex his nõ alias p̃ter has: aut salubres: aut insalubres a nobis existimari oporte re. At easdẽ potius q̃ñq̄ȝ gdẽ salubres q̃ñq̄ȝ ṽo insalubres: in eo qd̄ ad aliquid esse. XXI. Leoni.

Uando sigdẽ motione indiget corp⁹ gymnasiũ gdẽ sanum: qes ṽo egra. Qñ ṽo qete: quies gdem sana: egruȝ vero gymnasiuȝ. Silr̃ vero ⁊ in cibis ⁊ in potibus ⁊ in alĳs omnibus. Singuluȝ. n. si indigenti corpori adducatur ⁊ cum competẽti quantitate ⁊ qualitate: salubre fit. Nihil vero indigenti oĩno oblatum aut non in competenti mensura ⁊ q̄ntitate egrum constituitur.

¶ Ubi. n. corp⁹ indiget motu: exercitatio sana: qes egra h̃etur. Ubi qete idiget: qes sana ẽ: exercitatio egra. ¶ Nec secus ð cibo: potu ⁊ alĳs oĩbus dõm est. Unũqd̄q̄ȝ. n. vbi egenti corpori adhibeatur cum p̃pria q̄ntitate ⁊ qualitate: sanum efficitur. Ubi vero aut nullo pacto egenti corpori precipiatur: aut nequaq̄ȝ congrua mẽsura morbosum consistit. Lauré.

¶ Nam vbi motũ corp⁹ desiderat: exercitatio gdem salubris: ociũ aut insalubre. Quũ ṽo eget qete ociũ quidem salubre: exercitatio aũt insalubris. ¶ Eodẽ mõ de cibis ⁊ potib⁹: ⁊ de alĳs oĩbus statuẽdũ. Hoꝝ. n. singula q̃ñ (vt necessitas corpis exigit) cũ mẽsura: ac q̄litate opportuna adhibentur: salubria fiunt. At cum citra oẽȝ necessitatem: ac p̃ter modũ afferunt̃ isalubria. Leoni.

¶ Nũc ponit 2ᵐ corrolariũ dicẽs: q̄ ita ẽt ẽ manifestũ nõ eẽ arbitrãdũ cãs sanas ⁊ egras q̄ extra corp⁹ sũt eẽ alĩs abinuicẽ i sbã ita q̄ vnalnecio sbãr differt ab aliaꝝ imo ẽ credẽdũ easdẽ cãs sȝ sbãȝ eẽ sanas cõpatas vni ⁊ vno mõ se h̃ñti. ⁊ egras ɔpatas alteri ⁊ altero mõ se h̃ñti. h corro^m pȝ experimẽto. nã q̃ñ corp⁹ idiget motu gymnasiũ. i. exercitiũ ẽ sanũ q̃ñ ãt idẽ corp⁹ eget qete. idẽ gymnasiũ ẽ ifirmũ ⁊ qes ẽ sana. ¶ Et silr̃ appet i cibis ⁊ potib⁹. ⁊ alĳs oib⁹. q̄ singulũ coꝝ approximatũ ɔpetẽti vsu corpi idigẽti ẽ sanũ: sȝ oblatũ nõ idigẽti. aut in nõ cõpetẽti mẽsura q̄ntitatis aut qualitatis est egrum: quare ⁊c̃. XXII.

Et he sunt due considerationes circa salubre ⁊ egrum. s. qualitas ⁊ quãtitas eius qd̄ offertur.

¶ Ac duplex intẽtio circa sanũ: egrũ q̄ȝ est rei adhibite qualitas ac quantitas. Lauré.

Leoni. ¶ Atq̃ he due sunt circa salubre: et insalubre inté tiones: rei. s. q̃ adhibet qualitas: ac q̃ntitas.

¶ Ista é scđa ps pncipalis h⁹ capl̃i in q̃ Ga. ondit q̃ sunt cō dóncs ɔsiderāde a medico circa istas res corp⁹ nr̃m nccio alterātes. Et diuidit i q̃tuor. p̃ ondit q̃ sunt solū due i gnc. 2° remouet vnā. ibi. (Et. n. tp̄s.) 3° ondit: q̃re ponuntur tres cōiter. ibi. (Et gnō.) 4° ɔtinuat secū dicēdis. ibi. (Qm̃ āt.)

¶ Dicit p̃ q̃ solū sunt due ɔdóncs ɔsiderāde a medico cir/ca cās sanas vel egras corpi offerēdas. vl' admistrādas. s. q̃ntitas et q̃litas. ¶ Circa q̃z pte ɔsidera q̃ res nōnālis nō é debite q̃ntitat̃ vl' q̃litat̃ nisi i relone ad idigētiā corpis refe rat. vt p3 ex declaratōib⁹ duoꝝ p̃cedētiū corro⁹ corpis āt i/ digētia é i tpe iō i distīcta et ɔpleta cognitōe debite q̃ntitat̃. et q̃litatis icludit cognitio tpis ɔueni. tj et c. ¶ Nō 2° q̃ cuilz istaꝝ reꝝ q̃dāmō possum⁹ dicē attribui q̃ntitatē et q̃litatez: s3 nō oio eiusdē spēi. nā cibi et pot⁹ et aeris q̃ntitas é q̃ntitas mollis siue corpea: s3 somn⁹ vigilia euo retēno mot⁹ gez. et accn̄a aie bn̄t q̃dā diuturnitatē. s3 q̃dā velocitatē et fortitu dinē ponāt ex pte q̃ntitat̃ sōni: qđ n̄ puto faciēdū: q̃litas āt h̄ sumit cōiter p oi dispōne denoiatia rei nō sub rōe q̃ntitat̃ sic i cibo q̃litates p̃ forma specifica. mod⁹ sbe pn̄ opandi a mā putredo. venenositas. In exercitio velocitas. tarditas. vniformitas et difformitas. vāras. pticularitas. supiouras et c. et ita itelligat de alijs. nā vigiliaꝝ q̃litas é pspicacitatis somnolētia facilitas difficultas: et ita videbis i q̃libet alioꝝ. ¶ Et ex his p3 q̃ solū due st̄ circūstātie totales reqste ɔsi derari. i offerendo debite cās salubres s3 plurime sint pria les q̃ ɔprehēdunt mō dcō apud medicos p q̃ntitatē et q̃lita tē. ¶ Ex qb⁹ p3 Ga. p̃ aphorismoꝝ cū dictā ordinationem tripl'r ordinauit: et Aui. cū 4° p̃mi. 10. ɔdóncs i debite eūan do ɔsiderādas dixit itellexisse de prialib⁹ ɔsideranōib⁹. q̃ sub ɔsideratōe idigētie corpis sunt debite q̃ntitatis aut q̃li tatis mō dicto cōprehendunt: quare et c. XXIII.

Tempus enim tp̄s velut alterū aliqđ ab his tertium inducere in his que dicta sunt cōtentum: non bene dictum est.

Lauré. ¶ Inferre aūt tp̄s ceu tertium ab his diuersum alienum est a ratione: qn̄ q̃dem i his ipsis continetur.

Leoni. ¶ Neq̃. n. est rōni ɔsentaneum: ēt tpis occasio/ nē q̃ in his que dicta sunt ɔtinet: veluti tertium aliqđ ab eisdē diuersum: introducere. XXIIII.

Si. n. idiget corpus tāta et tali oblatōes manifestū est qm̄ et s̄m tp̄s oportunū offert. Et gn̄atio idigētie tpis é ex co qđ fluxum est et mutabile. Et mortale corpus indiget s̄m mutationes alias alterātiuz et alias adiuuantium. Itaq̃ non est quidem ge nere tertium in his que dicta sunt tp̄s. Ad do/ ctrinaz vero plerūq̃ quasi tertio vtimur pp eaz que dicta est causam.

Lauré. ¶ Si. n. re tali ac tanta opus est scz et ɔgruo tpe adhibeat necesse est: atq̃ ictirco tp̄s inducit: q̃ corp⁹ morti obnoxiū é: ac facile mutatur et fluit: ac p diuersitate mutationum alias alijs subsi/ dijs indiget. Quapp tempus in his que sunt dicta genere tertium nequaq̃ est: sed ad facilio rem doctrinā sepe numero tanq̃ tertio vtimur ob causam predictam.

¶ Si. n. tali et tāta re allata egeat corpus: nemini dubium qn̄ éi in tpe opportuno afferatur occa/ sio. Siquidem tpis inde ortuz habet: quoniam fluxibile: ac facile mutabile est mortale corpus: ac p transmutationis mō alijs alio tpe eget au/ xilijs. Quare non est tertiuz aliqđ p̃ter ea q̃ dcā sunt: tp̄s. Sepius aūt eo tāq̃ tertio quodā ob eā q̃ dixim⁹ cām ad docēdū vti consueuimus. Leoni.

¶ Hic remouet dubiū. posset q̃s dicere tp̄s reqri p tertia cō ditiōe ɔsiderāda. hoc q̃ dubiū remouet p hanc ɔnē dicere tp̄s eē ɔdōnē ɔsiderādā totalr̃ distinctā ab exquisita ɔside ratione debite q̃litatis et q̃ntitatis offerēdoꝝ. nō é bn̄ dcm̄: q̃ i illis icludit. pbat. cognitio tpis opportuni p aliq̃ re ex bibēda icludit in exq̃sita ɔsideratōe q̃litatis et q̃ntitatis reiz qđ sic arguit rei offerēde nulla est debita q̃ntitas vel q̃litas nisi qn̄ corpus illa q̃litate et q̃ntitate indiget. ergo indebita cognitione q̃ntitatis et qualitatis includit cōsideratio tpis opportuni. s. in quo corpus tali et tāta oblatione indiget. et hoc totum p3 ex precedenti parte.

¶ Et generatio. Docet q̃re a doctorib⁹ cōiter dnt̃ tres ɔdóncs ɔsiderāde iter quas é tp̄s dicēs: q̃ cā huius est q̃ corpus humanū cū sit fluxibile et mortale: ideo indiget s̄m varias mutatiōes. q̃nq̃ adiuuātium. i. ɔseruātiuz. q̃nq̃ al terātium et permutātium ex quo infert q̃ tp̄s non est cōdi tio requirens distinctā cōsideratiōnē oino a cōsideratiōe exq̃sita qualitatis et q̃ntitatis. s3 tn̄ gr̄a facilioris doctrie quādoq̃ p 3° numeratur. XXV.

Quoniā aūt in his ɔsiderationib⁹ dua/ bus sunt alie et alie causarū salubriuz. Et nunc nobis p positum est hoc ge/ nus eaꝝ: rursus repetamus eas.

¶ Sed cum in his intentionibus tum alie cause sane: tum etiam ppositū genus est: rursus eas ipsas causas recensebimus. Lauré.

¶ Qm̄ vero in his ipsis intētionibus: et alie cāe sa lubres: et id qđ ppositum est genus continetur: rursus easdem repetamus. Leoni.

¶ Nunc continuat dicta cum dicendis dicens. q̃ qm̄ in his duobus generibus considerationis sunt alie. et alie ɔside/ rationes speciales: ideo itendit in sequentibus iterū repe/ tere doctrinam minus vniuersalem de modo administrā/ di istas res. XXVI.

Perfecte igit ɔpōnis corpis qn̄ siq̃dez bn̄ tēperatum fuerit ɔtinens: ɔueniet vt sit tēperātia et alioꝝ pfecta: de q̃bus mō diximus quietis. s. et motionis et somni et vigilie et oblatorum et egestorum.

¶ Optime igit p̃parationis corpi: vbi circūue/ niēs aer fuerit moderatus: congruēt ét alie cāe moderate: quas prime docui: puta q̃es: mot⁹: somnus: vigilia moderata: et que ingerūtur at/ q̃ egeruntur moderata. Lauré.

¶ Optime igit corpis ɔstōni cū circūfusus aer fuerit intēperie positus: ea reꝝ de q̃bus nuper diximus: q̃etis. s. ac motus: somni vigilie: et co/ rum que assumuntur: atq̃ excernuntur q̃ntitas moderata conueniet. Leoni.

¶ Iste est scđo tractatus huius tertij techni. in quo determi naẜ de cāis vt sunt sanitatis ꝯseruatiue: q2 vt supra dꝭ ꝯser uatio est equocū nomē ad ꝯseruationē sub sanitate eiusdeʒ specifice ⁊ gradualis denoiatiōis q̄lē dicimꝰ esse tpati ꝯser uationē sub tpamēto ꝯsilis generis. In denoiatiōe ⁊ sangui nei pueri in p̄ q vsq3 ad senectutē pmanet sanguineus in p̄. 2ᵒ ad ꝯseruationē q ē mutatio ad sanitatē fm suā specificaʒ ⁊ gradualē. denoiationē meliorē. sic ē reductio. lō pñs tra- ctatus diuidiẜ in duas ptes. in pma determinaẜ de ꝯserua- tiōe p̄ mō dicta. scđo de ꝯseruatōe 2ᵒ mō accepta. ibi 2ᵒ. (Si vero pmutare vult.) pma ps cōtinet duo capitula. ¶ In p̄ docet ꝯseruare corpa tpata. in scđo distēperata. ibi 2ᵐ. (Si vero fm aliquid.) Pñs capl'ʒ diuidiẜ in duas ptes. p̄ ponit duos gñales cañ. circa mām. 2ᵒ magis spāles. ibi 2ᵒ. (Cōsi derationes.) p̄ᵃ in duas fm duos canones. ibi scđa. (Quñve ro.) ¶ De pma pte vult hūc canonē ad ꝯseruationē corpis tpati pfecte ꝯpōnis. exñte aere tpato ꝯuenit tēpantia pfecta alioꝝ admistrata. s. somni ⁊ vigilie. motus ⁊ q̄etis oblatoꝝ .i. cibi ⁊ potꝰ. ⁊ egestoꝝ .i. euōnis ⁊ retētiōis. ex quo pʒ ꝙ corpꝰ tpatū ꝯseruabile ē p admistrationē cuiuslʒ rei ⁊ oiuʒ reꝝ nō nāliū tpataꝝ. ¶ Ubi p̄ notādū aerē nō dici tpatū ni si in relōne ad opōnē quā facit in corpꝰ tpatū. nā vt paulo i fra diceẜ: aer ē tpatꝰ in quo tpatū corpꝰ nec riget pp frigus. nec sudat pp estū. ¶ Et ex hoc sequiẜ p̄ aerē ꝯseruatiuum cordis tpati eē illo corde fridiorē. nā aer tpatꝰ ē ꝯseruatiuꝰ corpis tpati. ⁊ per ꝯñs cordis: sed ille ē fridior corde. nam in aere tāti caloris hō sudaret pp estū. g̊ nō eēt tpatus sʒ ca lidus. pʒ g̊ illū q est tpatus vere ad mētē medicoꝝ eē frigi diorem tpato corde. ⁊ hoc vult Aui. 2ᵒ pmi. doct. scđa. c. 2. cū dixit aer cū ingrediẜ in pmis ad temperādū spūm neces se ē vt sit fridus i effectu. ¶ Scđo seq̄ẜ ꝯseruationē corpis tpati nō eē faciēdā per aerē silem in forma ⁊ gradu. nā cō- seruaẜ per aerē tpatū ⁊ ille nō ē silis in forma ⁊ gradu sʒ fri gidior. ¶ Seq̄ẜ tertio. sile in forma ⁊ gradu eē alteratiuuʒ ⁊ peremptiuū corpis tpati: sicut aer tante calitatis quāte ē cor: si in eo corpꝰ humanū pseueraret interficeret. ¶ Seq̄ẜ quarto non recte dici ideo conseruari corpus temperatuʒ ab aere temperato: q2 ab eo nō patitur. nam necesse est om ne corpus humanum conseruatum ab aere ab eodem pa- ti cum sit necessarium tam spm̄ q̄ʒ ipsam cordis substantiā ab eo refrigerari. ⁊ quasi continue substantifice vel q̄litra- tiue exiccari. vt supra dicitur.

B Aer tpatus quo corpꝰ tēperatū i frigidet.

Sed propter ista insurgunt alique difficultates. prima cum aer dicaẜ cal'e aut frigi dus aut temperatus in relatione ad effectum quē facit in corpus temperatum ⁊ aer temperatus infrigidet corpus temperatum: videtur ꝙ iste dʒ dici frigidus respectu tem- perati ⁊ sic conseruatio temperati facienda esset per aerem frigidum ⁊ non temperatum.

¶ Dic dꝭ ꝙ aer optime ꝯseruatiuus tpati corpis est tpatus dicendus a medico. ⁊ cum dꝭ ꝙ denoiaẜ fm effectum quē facit: concedo. ⁊ cum dꝭ infridat temperatum: ꝯcedo: sʒ q2 non infridat extra latitudinē ppriā temperamēti: imo itra latitudinē ⁊ p suū moduʒ alteratiōis resistit ne corpus a tē peramento trahaẜ. iō ab hoc effectu dꝭ tpatus ⁊ cum hoc dꝭ fridus in effectu. q2 infrigidatiuus temperati. itra tñ la titudinem ppriā temperamenti: ⁊ sic pʒ nō repugnare ꝙ di caẜ fridus in effectu ⁊ tpatus pp diuersos effectus. vñ cuʒ motus sit per se calefactiuus temperatiuū dꝭ aliquod exer citium temperatum. ⁊ idem exercitiū debito tempore obla tum temperato ipsum calefacit. ⁊ tñ conseruat in latitudi- ne temperamenti: immo concedendum est ꝙ aliquid infri gidans temperatum corpus est calidum effectiue respectu temperati. vt aer calidus in quo non sufficienter euentatur temperatus: sed tamen euentatur.

C Aer ifri

Secunda difficultas est ꝙ aer infrigidās temperatuʒ i medio temperamenti existentem non videtur conseruare in sani- tate eiusdem specifica ⁊ gradualis denominationis. sequi tur enim. corpus est frigidius. igitur non remanet eiusdeʒ gradus: ⁊ per consequens non erit eius ꝯpl'o sanitas eius- dem specifice ⁊ gradualis denominationis: cū gradus cō- plexionis varietur. ¶ Dic dꝭ notandum ꝙ medicus cōce- dens fieri conseruationem in eadē graduali ⁊ specifica de nominatione per totam vitam nihilominus cōcedit pueꝝ humidiorem iuuene ⁊ sene. ⁊ iuuenē caliorem sene alijs pa ribus. ⁊ exercitatū calidiorē quietato. g̊ non ē itētio medi coꝝ hoc modo loquentium ꝙ necessario idem sit vel dio si milis gradus pmaꝝ qualitatū in corporibus eiusdem gra dualis. ⁊ specifice ꝯpl'onalis sanitatis. Sed hoc modo re- cipiunt denoiationem eandem gradualem qñ non sunt ce- tera paria. qñ vnum. s. corpus pportionalem situʒ obtinet in tota latitudinē ꝯpl'onalis sanitatis. corrñdente sibi cum suis circūstantijs. s. sexus etatis somni quietis plenitudinis vacuitatis ⁊ aliaꝝ illi situi quem obtinet reliquū in totali latitudine ꝯpl'onalis sanitatis sibi cum suis circūstātijs cor rñdente. vbi. g. sor. est iuuenis exercitatus ⁊ indigens euē tatione. Plato vero senex quietatus euentatus ꝯuenietēr. ⁊ vterq3 sit in medio iustitialis tpati possibilis inueniri cuʒ illis circūstantijs. isti duo sunt eiusdem gradualis denomi nationis in sanitate ꝯpl'onali: q2 in sitibus pportionalibus latitudinū sanitatis sibi corrñdentium cū suis circūstātijs: ⁊ tñ sor. est multo calior platone. ¶ Ex his pʒ primo hāc ꝯñam nō valere. sor. ifridaẜ. g̊ non remanet in sanitate com plexionali eadē specifice. ⁊ eiusdē gradualis denoiationis. nā eidē specifice ⁊ graduali fm denoiationeʒ sanitati alter gradus caloris corrñdent in fine exercitij optime pportio- nati ⁊ in pnᶜ eiusdem. ¶ Pʒ 2ᵒ hanc ꝯñam eē concedendaʒ sor. ⁊ plato sunt eiusdem sexus. ⁊ etatis. ⁊ oino ꝯsilis com pōnis māe nāliter dispositi. ⁊ quo ad gradus pmaꝝ quali tatum quo ad oia membra ꝯsilr dispositi ⁊ quo ad quali- tates occultas ⁊ influxus. ⁊ tñ vnus est gradualr tpatus ⁊ alius non. g̊ pʒ vbi sor. sit in extremo temperamenti v̄sus cal'm exercitatus ⁊ plato in sui nāli dispōne aliorum pari- tate posita tempore. s. quietati esse. sit oino quo ad omnia corrñdentia mēbra pcipue cōsilr calidus. ⁊ sit aliorum su- pradictoꝝ paritas. ¶ Tertio sequitur duoꝝ corpoꝝ mere nāliter dispositoꝝ oino. quo ad pmas qualitates ⁊ opōnē silium eiusdem sexus. ⁊ etatis paritate in occultis qualita tibus ⁊ influxibus posita vni pro sui ꝯseruatione cōuenire infrigidāna. alteri calefaciētia. ¶ Et sup his pncipijs mul ta sophismata facere poteris quorum vtilitas est modica. ¶ Colligiẜ g̊ ex oibus dictis in summa ꝙ corpus tpatum cōseruaẜ per aerē temperatū. ⁊ ꝙ aer tēperatus in quo cō tineẜ corpꝰ dcm̄ ꝯseruat cor ⁊ spm̄. nā maxime per illorum cōseruationē ꝯseruat totum. Tertio ꝙ generalis mensura cognoscēdi aerē temperatū ⁊ larga est ꝙ corpus tēperatū in eo positū non sudet pp estū nec rigeat pp frigus. Quar- to ꝙ hic aer ē gradualr fridior corde ⁊ spū eiꝰ tpatis quos tñ ꝯseruat. Quinto. ꝙ nō ois cōseruatio fit a simili i forma ⁊ gradu. Sexto ꝙ nō iō dꝭ aer tpatus ꝯseruare corpus tē peratū: q2 nō alteret ipm ⁊ reliq̄. ¶ Scđo pncipalr notan dū ꝙ somnus ⁊ vigilia. motus ⁊ qes. cibꝰ ⁊ potus. ⁊ inani tio ⁊ repletio. ⁊ alie res non nāles. lʒ ideo in generali dicā tur temperate: q2 per earum administrationē corpus tēpe ratum conseruabile est in latitudine temperamenti reliqs existentibus temperatis. tñ modi quibus conseruent ⁊ q bus hoc cognosciẜ sunt distincti vt paulo post ex Gal. colli geẜ. ¶ Nota 3ᵒ ꝙ lʒ in cibo ⁊ potu ⁊ aere possit formalis si militudo cum temperato corpore inueniri. in alijs tñ non. nisi virtualis sicuti somno. exercitio ⁊ talibus. ¶ Ex quo pʒ ꝙ cum gñalr dꝭ temperati conseruationeʒ esse per silia aut alterius. nō pōt intelligi p oia in forma ⁊ gradu forma liter similia. ¶ Deinde cum dicit.

dāo tpatuʒ ꝯseruet' ipʒ in sanitate eiusdē spēi ⁊ gradualis denomiatōis

Q Uando vero distemperatum fuerit continens: intantum ꝛ contemperantias minui opoꝛtet: inquantuꝫ eucrasia coꝛrupta fuerit.

Laurē. ¶ Sꝫ vbi fuerit imoderat⁹ tm̄ a mediocritate recedēdum: q̄ꝫtum a mediocritate variat.

Leoni. ¶ Cum vero aer a tēperie recesserit: tm̄ a mediocritate euariare opoꝛtet q̄ꝫtus fuerit ab optima temperantia recessus.

¶ Dic ponit 2ᵐ gñalē canonē ꝛ ē iste. Ad cōseruationē tpati coꝛpis aere exñte distēpato v̄sus aliq̄ꝫ q̄litatē oꝫ remoueri alias res a tpamēto v̄sus ꝯriā q̄litatē. q̄ꝫtū ē distēpat⁹ aer v̄bi.g. si aer sit cal's p vnū gradū oꝫ alias res recedere a tpamēto p vnū gradū v̄sus fridum. canō sic ꝓbat. q̄ncūq̄ꝫ ꝯria equpotēter ꝯcurrūt ad opandū in 3ᵐ nō introducit effect⁹ ad alterꝫ extremoꝫ declināś. ḡ gr̄a exēpli cal'o occurrēte aere tpato coꝛpi ꝛ alijs reb⁹ ita fridis. sic aer respcū tpati. est calidus. non relinquit i coꝛpoꝛe effectus ad alterū extremoꝫ declināś. ꝛ sic coꝛp⁹ remanebit tēperatū: ꝛ p ꝯñs p hꝫ modum applicatiōis ꝯseruabit. ad hunc. n. sensum dicimus ꝙ alique res debēt a tpamēto declinare intm̄ ꝛc. q: ita applicentur vt sufficiāt pcipue tm̄ p se ifridare. v̄bi. g. q̄ꝫtum sufficiebat p se aer calefacere. ¶ Ubi nō p ꝙ dupl'r h tex. confueuit exponi. nam Hali. i cōmēto dicit h dici de aere exemplariter vt p illū idē itelligam⁹ in alijs. vt cibo exñte distemperato oꝫ alias res itm̄ ad oppositū declinare p coꝛpis tēperati ꝯseruatōe: ꝛ sic de alijs: ꝛ tūc nō oꝫ itelligere ꝙ sit necessarium q̄ꝫlꝫ aliaꝫ reꝫ: ꝛ sꝫ vnā aut oēs sil' i tm̄ oꝫ declinare ꝙ sufficiāt excessum a tpamento quē cibus vel aer faceret remouere. ꝛ iste modus non hꝫ difficultatem.

¶ Scd's modus exponēdi ē p'ls q̄ꝫ cōmētatoꝛis ꝗ vult aeris alterationē eē magi ꝯtinuā q̄ꝫ alic⁹ alteri⁹ rei nō nālis. vult 2° ꝙ aer posita pitate i lapsu citi⁹ ꝛ forti⁹ nos imutat q̄ꝫ aliq̄ alia res nō nālis h duo patēt. nā aer ꝯtinue nobis ꝛ cordi ꝛ spiritib⁹ nr̄is occurrit ꝛ nō sic aliq̄ vna de reliq̄s reb⁹ non nālib⁹: vt pꝫ discurrēdo. ¶ Ex istis ifert p'ls q̄ꝫ cōmētatoꝛ ꝙ aere exñte distempato nō suffic̄ vnā solā aliaꝫ reꝫ ad ꝯriū labi. nā sit illa res cib⁹. ꝛ q̄rit vtꝫ sit eq̄ recedēs a tēpamento cum aere vel magis: vel min⁹. si minus nō sufficit resistere alter...iōi aeris sic q̄l'r. q: citius facit aer suā trāsmutationē ꝛ magi ꝯtinue. igit aliq̄n alterabit aer q̄n h nō resistet. ꝛ sic coꝛp⁹ non remanebit tpatū. ꝛ iteꝫ aer alterauerit vt vnū q̄d h nō potuerit illū excessum remouere. si āt sit magis lapsum a tpamēto. ḡ magis i aliq̄ tpe ad op^m alterabit q̄ꝫ aer. ad calm ꝛ p ꝯñs coꝛp⁹ nō remanebit tpatū hac ḡ rōne ad ꝯsuādū tpatū distēpato exñte aere nō suffic̄ vnā aliarū reꝫ eē distēpatā: sꝫ oēs oꝫ intm̄ labi sil' ꝙ sufficiāt excessum quē aer iduceret ꝓhibere. ꝛ sic Ga. h nō dixisꝫ d aere tpato loco exempli: vt dixit Hali. sꝫ de aere appropriate: q: minus in ptātē nr̄a est ipsum temperare. docuit q̄uo suo distemperamento sit occurrendum cum alijs ꝛc.

¶ Sed contra istam pōnem arguit. q: cibus fridus sufficit sui distemperamēto aliq̄ꝫtū trahere temperatū extra latitudinem temperamenti. sit ḡ ꝙ per. b. sed aliquis aer calidi⁹ minus q̄ꝫ per. b. sufficit coꝛpus illud calefacere ꝛ aliquis p cipue per. b. ergo aliquis est aer pcipue equipotēs ad calefaciendum sicut ille cibus: ꝛ per cōsequēs illo aere distēperato occurrēte ꝛ illo cibo coꝛpus nō trahetur a latitudine temperamēti ꝛ sic cōseruabitur. ergo distemperato existente aere non opoꝛtet ad coꝛpoꝛis conseruationem vnā q̄ꝫ aliam rē non nālē eē distēperatam: sꝫ vnicam. ¶ Confirmat aere frido ꝛ humido existente p debito regimine somni fiunt longioꝛes ergo non approximatur somnus distemperatus ad contrarium cum somnus ifridet ꝛ longioꝛ magis ifridet ꝛ humectet: ꝛ assumptū pꝫ: q: in hyeme somni sunt lōgissimi pterea tūc cibi plm̄ ē dādū ꝛ augmētū nutrimēti sp est infridās. vt 2° pmi. c. de eo ꝙ comedit ꝛ bibitur. ¶ Uidet ḡ positio Hali. esse verioꝛ quā sc̄ndo soluā arg^m ꝛ cum dr̄ aut illa res eēt magis lapsa q̄ꝫ aer aut min⁹ ꝛc. dr̄ ꝙ stat ꝙ magis. ꝛ ꝙ equal'r ꝛ ꝙ min⁹. nō. n. pp oēꝫ puū excessuꝫ trahit tpat⁹ a tpamēto sꝫ dicam⁹ ꝙ eq̄l'r. Cū dr̄ ꝙ aer magis continue nos imutat. pōt dici ꝙ nō magis continue q̄ꝫ cibus. cum cibus p sumptus grana exempli fridus alteret per suam qualitatem virtualem resistet contrarie alterationi fiende ab aere vsq̄ꝫ ad noui cibi approximationeꝫ. nā in sanguine genito ex lactucis remanet aliqual'r v̄tualis frigiditas. Deinde cum dicit. XXVIII.

C Onsiderationes vero contēpantie in cōtinente he quideꝫ sunt: vt neq̄ꝫ rigere p frigus neq̄ꝫ sudare pp estum.

Laurē. ¶ Intentiones mediocritatis sunt i aere quidem circum eūte: vt minime rigeas pp frigus: neq̄ꝫ sudes propter estum.

Leoni. ¶ Hi vero sunt mediocritatis termini: in aere q̄dem ambiente: vt neq̄ꝫ hoꝛreat propter frigus neq̄ꝫ sudet propter estum.

¶ Positis gñalib⁹ canonibus specificat ꝛ ostendit p que cognoscamus has sex res approximari tempate. ꝛ diuidit ps ista in duas. nā p oñdit p q̄ signa in coꝛpoꝛe humano ex hoꝛū approximatōe apparētia possumus h arguere. 2° docet eligere ista approximanda ex dispōne in illis ꝯsiderata. ibi 2°. (Qualitatē vō.) P'ria diuidit i sex: sm̄ sex gña iam enumerata. ibi 2°. (In gymnasijs.) ibi 3°. (In cibis.) i quarta. (Ita vero.) ibi 5°. (Et ita eis.) ibi 6°. (Abstinere.) ¶ Dicit pmo ꝙ ꝯsiderationes quas scimus ex effectu apparente in coꝛpoꝛe humano aerē eē tpatum q̄ꝫtū ad approximationē q̄si pmā. sunt vt coꝛpus nō rigeat pp frigus: neq̄ꝫ pp caliditatem siue estū sudet. ¶ Ubi p nōndū h ꝙ p rigere h debemus intelligere ita frigere vt queram⁹ calefieri. ꝛ per sudare itelligēdū est ita calere vt queramus refrigerari. nā si v̄ba itelligerent̄ vt iacēt: tūc latitudo temperamēti aeris ꝯtineret in se aerē calm in p ꝛ frm̄ in p. nā cū rigoꝛ sit actio lesa ꝛ sensibil'r pꝫ ꝙ aer faciēs rigere aut eēt in 2° fridus aut in 3°: ꝛ ita dōm est de aere faciente sudare. ꝯtineret ḡ latitudo tpamēti saltem 2^m p^m gra^m ex vtroq̄ꝫ latere q̄d est falsum. ḡ tex. exponendus est: vt dixi ꝛ recte. nam pmus gradus est alterātium sensibil'r: sed ita vt non sufficiat sensus tact⁹ p testimonio sꝫ ad indicandum ꝙ alteratio est extra latitudinē tpamēti vt exposui in caplo de eo q̄d comedit ꝛ bibit. ḡ q̄ꝫdiu nō est tantus caloꝛ aeris aut frigus vt coꝛpus querat refrigerium vel calefactionem. tūc nō ē adhuc in p gradu. ꝛ per ꝯñs est tpatus: ꝛ h expō est Thadei: ꝫ non ꝓbet eā. ꝛ ex hoc pꝫ aerē hyemis nāl'r se hñtis ꝛ estatis nō eē aerē temperatū: imo hyemis fridū estatis cal'm. vt 2° pmi. doct. scd'a. c. 3°. ꝛ pluribus alijs. cui⁹ oppo^m dicit Marsili⁹ ꝛ Jacobus d foꝛlivio fundantes se sup hui⁹ tex. supficie. ¶ Nō 2° ꝙ iste due ꝯdōnes nō sufficiūt ad hoc dicamus tpatum esse aerem nisi in cal'o ꝛ frido. nam ꝛ humido possunt iste ꝯdōnes cōuenire ꝛ sicco aeri ꝛ pestilētiali: vt colli'r 2° pmi. doct. 2ᵃ cap. 9. itē pter gradus pmaꝫ qualitatū reqrit modus sbe. nā aer grossus coꝛrūpit digōnē. vt 2° pmi. ꝛ reqrit debita ppoꝛtionalitas ex pte celestis influxus occulti: vt pꝫ de aere venenoso ex qualitate recepta a stellis. requirit ei⁹ puritas a multis fumis ꝛ vapoꝛibus malis: vt colligi pt loco allegato. est ḡ tpatus aer maxie in vere sm̄. G. 2° ꝯpl'onum ꝛ. A. locis allegatis. ꝛ est raꝫ in caliditate ꝛ friditate q̄ꝫ in humiditate ꝛ siccitate: ꝛ h in ꝯparatiōe ad opōnē quā fac in coꝛpe tēperato: ꝫ foꝛte q̄tuoꝛ q̄litates in eo nō adequant: alia vero A B

tēpora sunt distempata. ꝛ iō in regie corpis ꝫ anni tpa docēt doctores hyeme cibos administrari calos estate fridos. hyeme multū moueri ꝛ paꝝ qescē. i estate qescere i vmbra multū ꝛ paꝝ moueri. ꝛ iō ēt i hyeme tpam⁹ aerē cū vestib⁹ q̄ faciūt aerē ꝫm plurimā corpis ptē nobis vicinū eē tpatū iuuāte nr̄o calore. itē q̄ cū igne ꝛ alijs. In estate aūt vmbra
C flabellis ꝛ irroratiōib⁹ aq̄ꝝ. ꝛ talib⁹ aerē tpam⁹. ℭ Nō 3° ꝙ aer alterat nos. vt circūdās ꝛ ꝯtinēs ꝛ alterat nos vt attract⁹ ad cor ꝛ pulmonē p̄ refrigerio: ꝛ vtraqꝫ alteratio est nec̄ia ad sanitatis ꝯseruationē: ꝫ m̄lto magꝭ opeꝛ attract⁹
D ad tēperādū spm̄ q̄ȝ circūdās. ℭ Nō 4° iter locū ꝛ locatū nāle nō solū sufficē s̄itudinē i p̄mis q̄litatib⁹ tm̄ ad debite locādū: ꝫ regriꝛ debita h̄itudo ex iṅfluxu celestiꝛ ꝫ p̄hibet vnū ab altero p̄ternāl̄r alterari cū reliq̄ ꝯdōnes rn̄dēt nec icōuenit i eodē aere eē p̄pꝛietates tales respcū multoꝝ i sp̄ē ꝛ ꝯplōne valde distātiū vt videm⁹ i eodē aere canes ꝛ boues ꝛ agnos ꝛ porcos. ꝛ leones ꝛ hoīes sanos digerere.

E Aer tpatissimus q̄uo corrn̄deat i g̃du cutis hoīs tēperati. — Circa ista cadit dubiū vtrū aer tēperatissimus quo ad gradus p̄maꝝ q̄litatū corrn̄deat temperamēto cutis hoīs tpati: ꝛ vr̄ ꝙ sic. nam cum cutis hoīs tpati sit organum datū a nā ad discernēdū ꝯueniēs ꝛ discōueniens tāgibile hoī: seqꝛ ꝙ illud qḋ indicaꝛ tpatum a cute sit maxīe ꝯueniēs ēt p̄ cordis euētatione cū p illā maxie ꝯseruet. ꝙ nō arguiꝛ. q2 in v̄e cū aer est tēperatus iuxta doctoꝝ sniam nō pateremur nudi stare: imo frigerem⁹ vt notat experiētia. g̃ ille aer ē cute fridior. In ista. q. ꝫ nulla partium sit demonstrabilis vr̄ mihi pars affirmatiua v̄a. nam q̄uis hō nō stet illo tp̄e nudus manet tn̄ nuda illa ps cuꝫ que est certissimus iudex in tactu. s. cutis vole manus ꝛ nō percipit nocumentum. Deinde cum dicit. XXIX.

N gymnasijs vero quando primum incipit dolere corpus: quiescere statim remedium est.

Laurē. ℭ In exercitatōe aūt vbi p̄mū ceperit sudare: corpus statim quiescere necesse est.

Leoni. ℭ In exercitijs aūt: cum primum lassari ceperit corpus: confestim quiescere.

ℭ Docet ꝯdōnē per quā cognoscimus exercitium esse tēperatū dicēs: ꝙ i gymnasijs. i. exercitijs cū exercitat⁹ ceperit dolere. i. fatigari statim qescē ē remediū. s. ne temperatū exercitiū trāsgrediaꝛ. vult g̃ ꝙ tpatū exercitiū i corpe tpato ē cogscēdū per hoc ꝙ duret vsqꝫ ad lassitudis p̄n^m ꝛ nō vltra.
F ℭ Ubi nō p̄ h̄ nomē exercitiū q̄nqꝫ sumi p̄pꝛie: ꝛ tūc describiꝛ ꝙ est mot⁹ volūtari⁹ per quē anhelit⁹ magn⁹ ꝛ freq̄ns est nec̄ius. ꝛ h̄ mō sumēdo nō q̄lꝫ mot⁹ volūtari⁹ est exercitiū. 2° mō sumiꝛ p̄ oī volūtario motu qual̄r. G. in libello de tremore ie ctigatōe ꝛ rigore. dixit Hypo. stare vocasse exercitium. h̄ sumiꝛ exercitiū mō scdo large. s. nā isto mō ē vna de rebus nō nālib⁹: ꝫ tēperatū exercitium corpori tēperato admistrādū dꝫ eē mō p̄ p̄serti in iuuētute de quo Aui. 3° p̄mi. c. de exercitio p̄ ei⁹ laude. ita dixit. Et ad ip̄m qdē per agendum cōuersus ꝫm modum sue equalitatis ꝛ in hora sua nullo coꝝ indiget medicamentoꝝ que nālibus nec̄ia sunt egritudibus. ꝛ infra. amplius exercitiū ē res q̄ magis p̄hibet ne replōnis mā cōgregeꝛ cū alia regia cōuenerint ei. ꝛ ē id quo calor inat⁹ renouaꝛ. ꝛ corpori leuitatis ꝯfert vsum. ꝛ reliq̄ q̄ tu ibi lege. ℭ Nō 2° ꝙ cā nec̄itatis exercitij in ꝯseruatōe sanitatis sumēda ab Aui. loco allegato est. q2 nec̄ium ē nos vti nutrimento. nutrimētū aūt dē respcū illi⁹ in qḋ per digōnē dꝫ ꝯuerti nō pōt totū a v̄tute tali imediate trāsmutari: ꝛ per ꝯn̄s nec̄ium est aliq̄d remanere superfluū in omni digōne: ꝛ ita in tertia digōne ꝛ quarta mēbroꝝ remanēt superfluitates: que per poros debēt educi. mō nā per se sine adiutorio nō sufficit has superfluitates euacuare. ꝛ sic ibi dꝛ. verū tn̄ nāc eūo solūmodo nō ē eūo com

pletū: immo p̄culdubio ex superfluitate cuiuslibꝫ digōnis remanet absterfio ꝛ impressio. exercitiū g̃ calorē nālē ꝯfortādo ꝛ amplificando illas supfluitates dissoluit. ꝛ ad cursum aptas reddit. ꝛ mēbra volūtarꝫ mot⁹ corroborat: q̄ d̄ oficiētē obtūdiꝛ ꝛ hebetaꝛ inat⁹ calor: ꝛ mēbra supfluitatib⁹ repleꝛ vn̄ plurime replōnis egritudies sequunꝛ vel saltē lapsus ex tpamēti latitudinē. ℭ Nō vlt° ꝙ exercitiū dr̄ tpatū in q̄ iste ꝯdōnes inueniūꝛ. p̄ ex pte q̄litatis ꝙ oīa mēbra exercitenꝛ ꝫm p̄portionem sibi debitam. ℭ Ex parte v̄o q̄titatis sunt tres. p̄ma vt in ip̄o cōtinue bonitas caloris augeaꝛ. secunda ꝙ per totum tempus exercitij homo leuiter moueatur: ꝛ sine labore. hanc secundam solum expressit Gal. tertia. ꝙ continue in ea membra exercitata tumescant ꝛ nō detumescant. ex parte hore incipiendi dꝫ obseruari ꝙ corpus sit mundū superfluitatibus p̄me ꝛ secunde digōnis ꝛ a malis humorib⁹ ꝛ vacuūꝫ a cibo crudo. ita ꝙ cibus p̄ accept⁹ sit digestus in stomacho ep̄e ꝛ venis. ꝛ iam quasi sit hora alterius cibi capiendi. hec oīa collige. 3° p̄mi. doct. 2°. c. 3°. ℭ Ex quibus pꝫ hoc signum hic positum non eē ꝯuertibile cum temperato exercitio: sed regri ad hoc vt exercitium dicatur temperatum. XXX.

N cibis vero perfectio digestionis ꝛ egestionis modus ꝫm quantitatem ꝛ qualitatem.

ℭ In edulijs ꝯcoctiōis diligētia: excremētiqꝫ mediocritas in q̄ꝫtitate ꝛ qualitate. Laurē.

ℭ In cibis aūt coctionis p̄fectio: ꝛ excrementorum modus: in quali: q̄ꝫ: ꝫ cōueniens. Leoni.

ℭ Docet considerationes habendas ad indicandum cibos temperate administrari. Et diuiditur in duas. p̄mo facit hoc. 2° remouet dubiū. ibi secunda. (Equatur aūt.) ℭ Dicit primo ꝙ in cibis debemus considerare ꝙ sit perfectio digōnis coꝝ. ꝛ modus debitus egōnis in q̄ntitate ꝛ qualitate: cū. n. cibus temperate offerꝛ huic corpori ista sequūꝛ.
D ℭ Ubi nō p̄ cibum digeri in stō p̄. deinde in ep̄e deinde in venis ꝛ membris maxime aūt Gal. vr̄ intelligere de p̄ma
I ꝛ secunda. ꝫ etiam de alia verificetur. ℭ Nota 2°. ꝙ digō est nomē qḋ p̄pꝛie dr̄ de dispōne acq̄sita in fructibus plātarū. nā q̄n per actionē caloris nālis ita hūidū illoꝝ fructuū est sicco mixtum ꝛ ab illo passum vt possit bn̄ g̃nare silem plantā. tunc fruct⁹ hꝫ ꝯplemētum actionis: qḋ ꝯplemētuꝫ intēdit calor ille nālis cū illi fructus a calore illo p̄ncipalissime fiāt p̄p g̃nonem: iō talis dispō est perfectio in humido fructus. i. ꝯplemētuꝫ actiōis coli nālis imiscēdo ꝛ temperādo humidum cū sicco. vt cōmētator exponit 4° metheaurorū. ꝫ cū sit fructus ꝛ adhuc est ipotens ad g̃nonem plāte ꝯueniētis adhuc nō recipit ꝯplemētum actōis ꝙ calor nālis intēdit. vt videmus in multis fructibus imperfectis. ꝛ q̄ nō sunt p̄fectibiles p̄ calorē nālē q̄ȝ q̄ perficienꝛ p̄cedente actione. hec g̃ dispō vocaꝛ homotes q̄n p̄pter indebitū dominiū caloris supra humidū ꝛ diminutā actionē non ꝯpleti sunt. Si aūt defectus ille esset ex adustione aut putrefactione aut alio casu nō per diminutā actionē tunc fructus nō est digestus. Sꝫ p̄hi videntes ꝙ in g̃nōne ꝛ ꝯplemento p̄l'm mixtoꝝ agit calor nālis mouendo ꝛ temperādo hūidū cū sicco quousqꝫ generet mixtum. ꝛ post g̃nōnē p̄ducat ad p̄fectionē sic facit in fructibus nomen digōnis accōmodauerūt p̄fectioni actionis caloris nālis in humidum ip̄m temperādo ꝛ cū sicco miscēdo. g̃ cū cibus ꝛ potus recipiꝛ a stō calor nālis stōi intendit ita trāsmutare humidum vt generetur inde kilus aptus vt ex eo bonus sanguis generēꝛ in ep̄e. ꝛ cū ita fuerit tūc ē p̄fectio digōnis. ista aūt perfectio digōnis cognosciꝛ: q2 cibus nō grauat stōm nec cōmouet rugitus nec eructuationes. cognosciꝛ etiā ex egōnibus. nā ꝫ vt supra dr̄ nullū est nutrimētū ꝯuertibile ab alis

qua ỽtute φ ꝼm totū fit aptū ꝑ calorē nālē:ita in alterā rē
per viā digōnis trāſmutaret:ſ; op; in oi tali digōne reſecari
aliqd ſupfluū. ħ aūt ſupfluū nō pōt abſolui ab actōe caloris
nālis:ſ; qꝛ ex illo calor digeſtiu⁹ nō ꝑt gnāre rē ꝑncipalr in/
tētā ꝯuertit illud ad rē q̄ vocaꝛ ſupfluitas i q̄ ſupfluitate ē
ꝑparatio ꝯueniētis expulſiōis ꝼm φ o; ꝑ illo īdiuiduo ſed
calor nālis hāc ſupfluitatē gnāt. In ſtō ḡ ꝛ īteſtis gnāꝛ fex.
℄ Et notauerunt doctores q̄ſdā ꝯdōnes nāliſſime fecis. ꝛ
ita de vrina q̄ fit in epate. ꝛ cū fex ꝛ vrina has diſpōnes a:q
ſinerūt ꝑt ēt dici φ ſunt digeſte ſ; īpropric:qꝛ nō ꝑncipalr
illas diſpōnes itēdit calor nālis. ꝛ iō nō ꝓꝑe dꝛ φ ē ꝯplemē
tū actōis quā calor itēdit ſ; īpropriētiō dꝛ digō talis diſpō
qꝛ reſpcū illi⁹ mā ꝛ ſcōario h; finē quē itēdit agens calor
nālis. ꝛ iō cū ỽtus ꝑfecte imutat cibū in ſiılū ꝯtingit φ ꝑfe
cte mutat ſupfluū in ſupfluitates: ꝛ ita dicaꝛ d̄ epe. ꝛ ꝑ iſtas
ſupfluitates cū expellunꝛ ſignificat medicus bonitatē digō
nis in ſtō ꝛ epe: ꝛ hūc dixit hic Gal. modū egōnis ꝼm q̄lita
tē. ℄ Cōdōnes aūt fecis nāliſſime colligēde. ꝑ de criſi. ꝛ 2°
primi. c. vlt. ſunt ex pte coloris q̄dā citrinitas. ꝛ ex pte mo
di ſbe φ ſit eq̄le. nō ꝯpoſita ex pte aquoſa ꝛ alia ſepata q̄ ſit
dura ſit ēt i ſpiſſitudine boni mellis nō magis dura vel ma
gis mollis ꝛ ſit nō multū fetida nec ex toto fetore ꝑuata. o;
ēt φ ꝓportioneꝛ q̄ntitas q̄ntitati aſſumptoꝝ non φ ſit eq̄lis
aut maior:ſ; ꝓportionabilr minor:ſicut po aſſumptoꝝ in
ſanguie ꝛ nutrimētū corpis ꝯuertiꝛ. iſte ḡ ſunt ꝯdōnes per
q̄s nos cognoſcim⁹ cibū tpato approximatū fuiſſe. ℄ S;
tñ:qꝛ ex multis cauſis ꝯtingit cibū diſtēpatū; digeri ꝛ hec
ſigna apparere. iō iſte nō ſufficiūt niſi cū ħ alie ꝯſiderenꝛ q̄
dicenꝛ iſto loco ſuo ꝛ in illa pte. Qualitates ỽo. nec ēt iſte
ſufficiūt ad oñdēdū tpatā q̄ntitatē. nā ſtat ex cibo pauco fa
cilis digōnis multaꝝ ſupfluitatū iſta ſigna ꝑcipi cui⁹ nō erit
tpata q̄ntitas aſſumpta: ꝛ iō hoꝝ ꝑriū introductio melior eſt
iſta quā mō facio q̄; illa pluſq̄; ꝯmētatoris: ꝛ tu ꝯſidera. in
vrina aūt nāliſſima. vt ꝑ de criſi. ꝛ 2° ꝑmi. ſumma de vrinis
ſba o; eē mediocri color o; ad citrinum declinare. ꝛ o; ca/
rere yꝑoſtaſi aut habere eam paucam ſubtilem equalem
albam leuem in fundo ſtantem pinealis figure ſilem ypo/
ſtaſi aque roſate ꝛc. XXXI.

Quatur ỽo quodāmō i his orexis di
gōni:ita vt ꝑceptore non indigeat q̄;/
titatem in oblationibus metiente. Op
tima enim natura tantu; appetit quā/
tum digerere poteſt.

Lauré. ℄ Ceteꝝ in his appetitus equaꝛ quodāmō con
coctioni. Quo fit vt non opus ſit ꝑceptis: ac re
gulis q̄ntitatē adhibēdoꝝ dimetiētib⁹. Nā op/
tima nā quātum appetit: tm̄ bene concoquit.

Leoni. ℄ Equalis ỽo in his quodāmō ē coctioni appe
titus. Quare neq; ꝑſide egēt: qui ſingulorū que
aſſumunꝛ q̄ntitatē metiaꝛ. Optima ſiqde; nā:
quātum appetit: tm̄ etiam concoquit.

℄ Hic remouet dubiū dicens: φ ſi qs querat quō poſſumus
in ꝑu⁹ meſurare debitā cibi q̄ntitatē offerēdā tpato rñdēdū
eſt φ cibus o; dari q̄ntum vere appetit. ꝛ rō eſt: qꝛ in tpato
oēs ỽtutes ſunt ꝓportionatiſſime ꝛ ꝑſertim ille quaꝝ vni⁹
opus alteri ſubordinaꝛ. nunc aūt appetitiua virtus ſubor/
dinaꝛ digeſtiue. igiꝛ appetitus illi ꝓportionatur in corpore
temperato ꝛ epar conſequens tm̄ appetit quātum bene di
gerere pōt. ꝛ tm̄ o; comedere q̄ntum pōt bene digerere. ꝛ
ideo contingit φ non indigeant preceptore menſurāte q̄;/
titatem oblatorum. ſ. cibi ꝛ potus ꝛ per orexim intelligim⁹
A. appetitum comedendi ꝛ bibendi. ℄ Ubi nota φ appetitū
equari digōni dꝛ improprie: ſed quantitas quam appetit
proportionatur q̄ntitati ꝛ equatur quam pōt digerere ꝛ ħ
verificaꝛ in non deprauatis ex moribus ꝛ conſuetudinib⁹
ꝛ conuenienter rectis non multum famelicis. ꝛ iō qꝛ plerū
q; hoies ad voluptatē ſunt labiles aſſuefiūt comedere pl⁹
opportuno. ꝓpter φ Aui. 3° ꝑmi. c. de eo qđ comediꝛ ꝛ bi/
bitur precipit φ ſurgatur a menſa reliquijs famis adhuc
in anima remanentibus. XXXII.

Ita vero ꝛ ſomni q̄ntitatem metiꝛ ip/
ſa nā in his qui ſunt in optima cōpoſi
tione: ꝛ quieſcunt ſtatim dormientes
cum non amplius indiget corpus.

℄ Simili mō nā ipſa ſomni metiꝛ q̄ntitatem in Lauré.
habentibus optimā preparationē: ac excitanꝛ a
ſomno: qñ corpus non inſuper indiget.

℄ Sic ꝛ ſomno modū ipſa nā ꝑfinit: his q opti/ Leoni.
mā corpis ꝯſtōnē ſunt ſortiti: ꝛ tunt a ſomno ex
citanꝛ: cū corpus ampliori quiete non eget.

℄ Nunc docet ꝯdōnem tpati ſomni dicēs: φ nā ipſa: ſicut ci
bi q̄ntitatem ita ēt ſomni q̄ntitatem metiꝛ in corporibus ha
bētibus optimā ꝯpōnem. i. ſanitatem. ꝛ tales dormientes
ſtati cū corpus non indiget ſomno quieſcūt a ſomno. i. deſi
nūt dormire ꝛ vigilant. ℄ Ex quibus intelligitur φ cu; ta
lia corpora preciſe tm̄ dormiunt q̄ntum natura inclinat ea
ad dormiendum. tunc vtuntur ſomno temperato. ꝛ illud ē
nobis ſignum ex his que in nobis apparent φ ſiunt ſomni B
cum temperantia. ℄ Pro cuius pertis intellectu notādu;
primo φ ſomnus nālis accidit ꝑp reſolutionem ſpirituum
quā neceſſe ē fieri in operationibus ſenſitiuis ꝛ motiuis. cū
enim adeo diſſoluti ſint vt indigeat nā reſtauratione illoꝝ
ꝛ cum hoc adiungatur φ ciborum aſſumptorum vapores
cerebrum petunt: tunc nāliter cerebrum retrahit ſpūs qui
ſunt inſtrm̄ ſenſus ꝛ motus: ꝛ ꝯſir coꝝ parte ſpūs vitales
ꝛ epar nāles: ita vt iſti interius maxime contineantur circa
loca digōnis nutrimēti ꝛ gñonis ſpūum: ꝛ ꝑ hoc ſit perdi/
toꝝ reſtauratio: vt colligi pōt planius primo de ſomno.
℄ Nō 2° φ cerebꝝ fridum ꝛ humidum ex vapoꝝ aſcenſu C
mulcebꝝ facilr in diſpōnem ſomniferam ducıꝛ. ſed calidū
ꝛ ſiccum difficulter: ꝛ iō flegmaticus eſt paratus amplius
dormire: colicus minus q̄; ſit eis neceſſum: maxime cum va
pores ad fridum cerebru; aſcēdētes difficulter diſſoluanꝛ
ꝛ ad colicū facilr. vñ ſeqtur excitatio in ꝑmis tarda i ſcdis
cita. ſilr ꝛ vigilia: in tpato ḡ corpe tpate alias rector: qꝛ va/
porum multiplicatio eſt tpata q̄ntitate ꝛ qualitate: ꝛ pari/
ter diſſolo. iō tm̄ dormit q̄ntum eſt ſibi oportunum ꝛ finiꝛ
ſomnus incipiēte opportunitate vigilie. ℄ 3m̄ notandu; φ D
ſomnus abſolute nālis ē ille q ſit cum ꝓfundatione ſpūs vi
talis ad iteriora. Ita vt inde ſequatur reſtauratio ei⁹ φ in
vigilia diſſolutū ē: ꝛ nutrimēti digōni quo iſte ꝯdōnes attē
dunꝛ vt tpatus dicaꝛ corpi tpato: ꝑ φ ſit ꝓfundus non ni/
mis tn̄. ſcđo φ ſit ꝯtinuus vſq; ad finis iam expreſſi cōſecu
tionem. 3° φ ſit in nocte. 4° φ incipiat qñ cib⁹ ꝼm plm a ſu/
periori ventre deſcenderit. 5° φ ſit ſup latere: dextro in ſuo
ꝑn°. poſtea ſiat reuolutio ad ſiniſtrum. ꝛ iſta colligas 3° ꝑ/
mi. c. de regie ſomni ꝛ vigiliaꝝ. ℄ 4° nō vigiliā vt ſumiꝛ ꝑ E
ma tertij eē diſpōnē corpis in q̄ effundiꝛ ſpūs aialis ad in
ſtra ſenſus ꝛ motus vt mēbra ſuis opōnibus aialibus vtā
tur: que cū ſomnus eſt tpate q̄ntitatis reſtat ēt q̄ntitatis tpa
te. Ipſa ỽo cū ſupfluit nimis exiccat debilitat ꝛ ſpūs reſol/
uit. ꝛ ſomnus nimius infridat ꝛ humectat ꝛ ſtupidos ſen
ſus reddit. ꝛ iō ꝑ ꝯſeruatiōe tpati corpis tpate admiſtrari
d;: ſed q̄ntitatis electio ſtat in temperato appetitu quo ad
ipſum: ꝛ ergo arte non oportet limitari.

Sed contra hāc ſniam arguiꝛ ſupponēdo φ alijs L
parib⁹ corp⁹ frigidius plus appetit

dormire ⁊ magis dormit ⁊ minori tñ somno indiget q̃ȝ calidius ꝑ sui ꝯseruatiōe: tūc capio duo corpa eiusdē sexus ⁊ etatis vnū in extremo tꝑamēti versus fridum tñ alium in extremo tꝑamenti versus calīm tñ: ⁊ sit .a. ꝑmū alijs pibus ſm .b. ⁊ ex quo .b. est tꝑatū seqtur ꝙ tñ dormit q̃ȝtum ē sibi necessariū: ⁊ qm̄ appetit q̃ȝtum dormit. Sed .a. indiget ꝑ sui ꝯseruatiōe minori somno q̃ȝ .b. ⁊ magis dormit alijs paribus q̃ȝ .b. ⁊ magis dormire appetit. ergo .a. nō tñ dormit q̃ȝtū est sibi necīū: sequēdo ēt mēsurā ad quā ipm inclinat nā. ⁊ .3. ē tꝑatū. ergo nō eis tꝑati nā in alijs tꝑate recte metitur sibi ꝯuenientis somni mēsurā ⁊c. ¶ Huic argumēto rñde vt scio: ⁊ sile argm̄ facē poteris ꝯ̄ digōne ⁊ appetitu in illis duob⁹: cū .b. respcū medij tꝑamēti min⁹ recedat ꝑ digōnez q̃ȝ ꝑ appetitū .a. vo eȝ ⁊c. pz ergo ex dcis nō sufficē illud qd̄ ē a Ga. expssuȝ ad h̄ vt somn⁹ sit tꝑatus ⁊c. XXXIII.

Et ita eis dicta vtēntibus in egōnibus nihil derelinquitur circa vētrem ⁊ vrinas ⁊ totum corpus has .n. egōnes tꝑantia metitur oblationum: ſm vero totum corpus respirationem gymnasio: ū mediocris ⁊ salubris efficit vsus.

Laurē. ¶ Quinetiam ipsis ita viuētibus: ꝑ excrementa aut excretiones alui: vrine: ac toti⁹ corpis nihil cōmittit̄. Illa nāq̧ mediocritas adhibēdoꝝ sana reddit. Totius aūt corpis spiratione exercitatio moderata efficit salutarem.

Leoni. ¶ Cūq̧ talē vict⁹ rōnē adhibuerint: nullū ē i eorū excremētis delictū: q̄ vel ꝑ vētrē: vel ꝑ vrine meatus: vel ꝑ totū corpus egerunt̄. Nā poꝛa gdē ex mō eoꝝ q̄ assumunt̄ tꝑant̄ totū vo corpus salubriter ꝑflari facit exercitij vsus moderat⁹.

¶ Declarat vñ cognoscimus eūonem ⁊ retentionem in tali corpe eē tempatā dicens ꝙ eis vtentibus dicta .i. regie rex non nāliū oium mō dicto: nihil derelinqtur in egōnibus .i. non errat̄ in eūonibus supfluitatum que fiūt ꝑ ventrem ⁊ ꝑ vrine expulsionē ⁊ ꝑ euaporationem a toto corpe. nam egōnem ⁊ vrinā faciūt tꝑatas tempantia obligationum .s. ciboꝝ ⁊ potuū: sȝ respirationē .i. euaporationē insensibilez ſm totū corp⁹ facit salubris vsus gymnasioꝝ .i. exercitioꝝ. ¶ Ubi nota p̄: ꝙ repletio ⁊ eūo de qb⁹ loqmur tanq̃ȝ de reb⁹ nō nālib⁹ gnālr̄ vident̄ ꝯcernere retentionem humoꝝ ⁊ supfluitatum: ⁊ ita eūonē vt supra dcm̄ ē nālis tñ ⁊ temperata eūo nō solū ē circa supfluitates q̃ȝti vel q̃lis. nam necessario ⁊ cib⁹ ⁊ sanguis ⁊ aiales ptes per caloris actionē dissoluunt̄ ⁊ a corpe eijciunt̄. dr ergo eūo illa temperata ꝑ quā ita supfluitates expellunt̄: vt cū eis vel sine non tñ de reb⁹ conuenientibus educat̄: vel talr̄ superflua relinquantur. vt idē corpus tꝑatū a ꝓprio tꝑamento remoueat̄: ⁊ ita eȝ retentionem siue replōnē dicemus ꝓportionabilr̄ temperatā ꝑ quā ⁊ supfluitates ⁊ nāles res alique ita retinētur vt inde vtilitas ⁊ nutritio debita fiat: ⁊ corp⁹ a ꝓprio tꝑamen-
B to non remoueatur. ¶ Aduertendum ergo ꝙ cū cibus est in stō digestus non attrahit̄ imediate ꝑ venas meseraicas ad stōm terminatas multa chili q̃ȝtitas ad epar: sed pauca: ⁊ maxima ps cum fecibus mixta descendit ad intestina: ⁊ ꝑ meseraicas ad illa terminatas epar attrahit residuum kili boni: ⁊ opȝ ꝑ iuuamenta multa: vt kilus fecibus permixtus transeat per resolutiones intestinoꝝ: vt fiat debita perscrutatio ptis ꝯuenientis: ⁊ qꝛ h̄ nō fit nisi in tꝑe. iō opȝ intestina feces debito tꝑe retinere. ⁊ eūo que ante illud tꝑs fieret non esse tꝑata. Et ꝓportionalr̄ imaginandū ē de alijs superfluitatibus. ergo ēt respcū paraꝝ superfluitatum regrit̄ temperata retentio ⁊ tꝑata eūo. Istas tꝑatas facit nā in corpe temperato dūmodo in dieta aliaꝝ reꝝ nō nāliūm non fiat error. ⁊ iō dicit limitate non indiget. ¶ Exercitiū aūt tꝑatum facit cōuenienter euari ⁊ dissolui superfluitates q̄ sunt ꝑ poros expellende: ⁊ hoc voluit hic Gal. nec opȝ dicere nisi de vno istoꝛuȝ dici. nam tꝑata existē retentione tꝑata erit eūo ⁊ ꝯ̄ȝ: cum ergo cognoscimus tꝑamentum esse diete in alijs rebus scimus ēt esse in istis ⁊c. XXXIIII.

Abstinere vero manifestū est: qm̄ ab intemperantia opȝ oium aie passionuȝ .s. ire tristitie ⁊ gaudij ⁊ furoris ⁊ timoris ⁊ inuidie ⁊ sollicitudinis. Exterminant enim hec ⁊ mutant corpora ab ea que ē ſm naturam consistentia.

¶ Hi preterea fugiant .s. oȝ excessū oium aialiuȝ affectionum: ire: tristie: furoris: timoris: ⁊ inuidie. Hec .n. remouent naturalem conditionem corpusq̧ alterant. Laurē.

¶ Liquet autē ab ipsis caueri oportere: oēs animi immodicos affectus: videlȝ: ire: tristitie: furoris: timoris: ⁊ inuidie. Hec .n. alterāt: atq̧ a nāli statu corpus auertunt. Leoni.

¶ Docet mō cognoscere tꝑatā admistrationem accñtiū aie. Et diuidit̄ in duas. ꝑ̄ facit h̄. 2ᵒ docet modum cōuenienter admistrādi coitum: q aut reducit̄ ad eūonem aut ad aie accidentia. ibi 2ᵒ (Uenereoꝝ vero) Dicit ꝙ manifestum ē ꝙ ad tꝑate regēdū: corpus ꝑ admistrationem accidentiū aie opȝ abstinere ab intemperantia oium hꝫ aie passionuȝ ire tristitie furoris ⁊ timoris ⁊ inuidie ⁊ sollicitudinis. nā ista extermināt corpus .i. ducūt corp⁹ extra termios sue sanitatis ⁊ ꝑmutāt a ꝯsistentia que est ſm naturam .i. a sanitate. ¶ Ubi notādū ꝙ hic textus duplr̄ solet exponi. qdam .n. volunt ꝙ iste passiones pñt ꝑ ꝯseruatōe sanitatis corpis tēperati admistrari. sȝ nō i nimio excessu. nō .n. vr̄ impoīe ꝙ quēadmodū indiget corpus exercitatione ꝑ caloris nālis viuificatione ⁊ supfluitatum resolutione gn pari mō indigeat pauca ira: ⁊ postea pauca sollicitudine aut inuidia: sȝ iste debent nō eē intēpate. ⁊ tunc iste passiones q̄ h̄ noiant̄ ponent̄ h̄ loco oium exemplariter: ⁊ sīnia ē facilis: ⁊ cuȝ dr̄ ꝙ ista exterminant vel aliud nocumētū faciūt intelligatur cum supfluunt. Alius modus exponēdi ē dicēdo ꝙ q̄libet istaꝝ passionum hic noiataꝝ ē intempata ⁊ nociua i ꝯseruatione sanitatis. ⁊ iō quelibet eaꝝ ē intemperātia in q̃ȝcūq̧ ꝑuo gradu: ⁊ sicut veneno ēt nō opȝ vti in paruissima dosi vel gradu: ita nec istis. ⁊ iō dicunt Gal. hic non nominasse gaudiū temperatū quo vti possem⁹: sed voluit ꝙ ab istis spāliter nominatis abstineat oino: qꝛ ois earum vsus est intemperantia. ¶ Et q̃ȝtum ad hoc puto primam expōnem veriorem: ⁊ miror ꝙ monacus istius ꝓbabilitatē affirmat. nam Gal. ꝑ̄ de regimine sanitatis ad litteram vult primam sīniaȝ. dicit per tres colūnas post ꝑn᷑ hoc mō ad lr̄aȝ ꝙ opȝ medicū qui dȝ custodire sanitatē studere ne mores animi corrūpant̄ nō vt phs vt ꝯseruet ipsius aie sanitatem ⁊ faciat hoiez v̄tuosissimū: sȝ vt nō facile in egritudinē deueniat corp⁹: ⁊ .n. furor ⁊ fletus: ⁊ ira ⁊ tristitia ⁊ somn⁹ amplior q̃ȝ oꝛȝ ⁊ vigilie q̄ sup his fiunt febrium ⁊ aliaꝝ egritudinū fiūt ꝑn̄ᵃ: sicut econtrario pigritia mentis ⁊ amentia: ⁊ aia disaria de se .s. decolorationem ⁊ denutricationem macilētiā operat̄ infirmitate nālis caloris quē oibus magis custodire opȝ īfra termios sanitatis: custodit̄ aūt a moderatis gymnasijs aie ⁊ corpis. imoderati vo mot⁹ qui sunt in cōcupiscētia ira ⁊ cogitatiōe magis colicū reddūt hoiem vñ fe. ⁊ oēs cal̄e egritudies ꝯsequunt̄. defectiui vo motus magis

magis flegmaticū ꝛ frigidiorē:vñ opilatiōes epatis ꝛ sple/nis ꝛ epilepsie ꝛ apoplexie ꝛ omnes reumatice egritudines fiunt.h Ga. ❡ Ex quibus scđo collige false dicere Daly. in cōmēto istius ptis ꝙ medicina nō ↄtēplat in h vno genere rex nō nālium:nec illud mēsura ꝓ regimine sanitatis. nam Gal. hic oppositum dicit artificio quodam disponit a medi corptim terribilia:ptim iracundiam ꝓuocātis nūciari aut ꝓ regimine adhiberi: ꝓhibetur et ei⁹ ꝓcepto multotiens ex/cessiue immutantia fieri aut nunciari. ❡ Ultimo nō. ꝙ ista accidētia imutāt corp⁹ ſm ꝙ anima in eis vario mō mouet spiritū ꝛ sanguinē aut intus aut extra. nam in timore spūs intra retrahunt:ꝛ in tristitia ꝛ in gaudio ꝛ ira ꝓcedit exte/rius in passionib⁹ ↄpositis sic q̄ arabice dr helen:ꝛ ē cū hō simul cū ira timet.mouet nō sil.sed successiue diuersis moti bus ſm ꝙ mō vna illax ex quib⁹ cōponit vincit mō alia : ꝛ h snia colligit qnto de accidēti cap.qnto. Et tu ex illius sen tentia inferas ꝙ spūs ꝛ sanguis ab aīa mouent: vtx autem timor ꝛ tristitia sint accñtia infrigidatiua eo mō quo lumen calefacit nō solū suffocādo ꝛ ira ꝛ gaudiū sint accñtia cale/factiua est ꝓblema indicio meo neutrum ꝛc. XXXV.

Venereox vo ſm epicurū nullus vsus salubris. Scđm vo verū ex interuallis tantus: vt in vsibus coitus neqꝫ disso/lutionem sentiat:ꝛ leuior ipse seipso vi deatur factus:ꝛ melius dormiens.

Laurē. ❡ Atqui rei veneree vsus:apud Epicux nullus salutaris habet. Sed reuera sanus est ex tāto tē poris interuallo:vt corp⁹ in vsu: neqꝫ sentiat exo lutionem:ac leuius spirātiusqꝫ redditur.

Leoni. ❡ Venereorū vero iuxta Epicuri sniam nullus est vsus salubris. Reuera aūt confert:si tñ inter/ualli in cox vsu adhibeat : vt neqꝫ resolutio aliq̄ sentiatur:ꝛ ipse seipse hō quodammō leuior fa/ctus:ac melius spirare videatur.

❡ In parte ista docet qualis est venereorū vsus cōueniēs ad temperati corporis cōseruationem. ꝛ diuidit in duas ptes primo ponit Epicuri opinionē.scđo suam circa hanc mā,
ibi.2°(Scđm vero.)Dicit primo ꝙ vsus venereorū.i. coi/
A tus nullus est salubris ſꝫ Epicuri opi. ❡ Ubi nota ꝙ ideo coytus dicit venereus:q2 stella venus inclinat homines ad eū. Et epicurrus: qr multi spūs dissoluunt in eo.dixit nul
B lum eē coytum vtile ꝓ sanitatis conseruatione. ❡ Nota 2° coytū pro q̄to in eo fit vehemēs delectatio reduci posse ad anime accñtia.nā alterat sicut leticia ex multi spūs dissoluti one.pro q̄to vero ꝑ ipꝫ mā spermatica euacuat reducit ad euacuationē ꝛ retētionē. ꝓ q̄to vo fit in eo mot⁹ voluntarius
C ꝛ cōcussio reducit ad exercitiū. ❡ Sed de cā delectatiōis i coytu notandum Gal. 4° de accñti dicere gnalr causam de/licie esse subitū reditū ab extra nām ad dispōnem nālem: ex q2 in coytu ꝑꝑ velocē esse supfluitatū expulsionē fit velox reductio ad nālē dispositionem.iō fit magna delectatio ma ior q̄ꝫ in aliax superfluitatū emissiōe. Aui. vo scđa ꝑmi nō videt velle ꝙ in delitia necio fiat reditus a dispōne ꝑter na turam ad nālem. vult tñ ꝙ ois cā delicie aut subito reducit nālē cōplōnē ad h vt sentiat : intelligēdo ꝑ nālē oēm cōue/nientē:aut reducit subito nālē ↄtinuitatē:sperma ḡ propter multū spūm pruritiuum valde ↄueniētē q̄litatē introducen tē in caput virilis mēbri ꝛ vicina aliarant in partē colli ma/tricis reducit illā q̄litatē ad hoc vt sentiat velociter:ꝛ h mō facit delectationem:ꝛ h putādū ē eē veri⁹. nā nō vr in audi tu melodie vel visu rex delectabiliū quid fuerit pri⁹ preter nām. vñ illi sensus delectant. sed tñ in ꝑceptiōe ↄuenientis ↄsistit illa delectatio ꝑter. ergo in tactuali delicia nō oꝫ esse

prius ꝑternālem dispōnē ꝛc. ❡ Ultio nota h dcm̄ Epicuri D esse falsum. nā cū sperma sit supfluitas in q̄to nō obstante ꝙ sit vtilis superfluitas ꝓ spēi ↄseruatiōe : tñ ab indiuiduo a est expellēda. Et cū retinet preter nām nocet modis supra notatis.ca. de signis ↄplexionū testiculox. ꝛ ab Dali. hic i cōmēto. Iō i sanitatis ↄseruatiōe ē expellēdū ꝑ coitum.

❡ Scđm vo. Hic docet modū cognoscēdi coitū tempe/rate offerri corpori tēpato. Et diuidit in duas ptes. in ꝑmo facit h. scđo docet cōditiōes reqsitas in corpe qñ debet vti coitu. ibi(Tēpus vo) Dicit pmo ꝙ ſm veritatē vtēdum est coitu in ↄseruatiōe sanitatis. sed interualla inter vnū coitū ꝛ reliquū debēt esse tāta. vt hō nō sentiat inde dissolonez. i. corporis debilitationē in motiua vtute. ſꝫ videat sibimet fa ctus leuior:ꝛ cū h sit meli⁹ dormiens q̄ꝫ añteā erat. ꝙ qñ solū superfluitas respcū toti⁹ eūat nō debilitat virt⁹ ꝑ illius expulsionē. ꝛ iō ñ dissoluit. imo q2 exonerat fit hō leuior : fit autē melius dormiēs: aut q2 existēte spermatica repletione cogitāt hoies de coitu. ita vt inde a debito somno impediā/tur:cum autē sperma emissū fuerit remouetur cogitatio:ꝛ ita melius dormiūt. ❡ Uel 2° quia nimijs existib⁹ spiritibus inclinat nā mēbrox ꝑncipaliū mouere extra:ꝛ q2 in somno fit ↄtrari⁹ mot⁹. iō somn⁹ in eis nō ē ita ↄtinu⁹:nec ita ꝓfun dus vt debet: ſꝫ cū ꝑ coitū sunt resoluti ꝛ expulsi:tunc meli⁹ ꝛ auidius fit residuox reuocatio: cā aūt quare ex interual/lis fieri debēt:ē quia cū sperma sit supfluitas vtilis ꝛc. non subito reqrīant. ſꝫ in tpe:ꝛ oportet ꝑ hoc totum tēp⁹ abstine re a coitu ne virtus expellat qđ superfluū nō ē mā qñ homo coit añ talis supflui aggregationem virt⁹ testiculorū trahit ad se nutrimētū quasi ad mēbri nām ↄuersū. ꝛ illud i. sper ma cōuertit. ꝛ iō corpus illo ꝑdito debilitat valde pluſq̄ꝫ si sanguinē equalis q̄ntitatis ꝑderet : precipue cū fiat in coitu multorū spirituum dissolutio ꝛc. XXXVI.

Temp⁹ vo vsus ē qñ ꝑfecte mediū fue/rit eax q̄ extrisec⁹ oiuꝫ circūstātiax:ne/qꝫ sup repletū corp⁹:neqꝫ idigēs:neqꝫ sup ifridatū:neqꝫ sup calefactū:aut exic catū:aut hūectatū imoderate. Si vo peccet ali/qñ corp⁹ ꝑuū:esto pctm̄. Meli⁹ vo est calefactū magis q̄ꝫ ifrigidato:ꝛ rpleto magis q̄ꝫ eūato:ꝛ hūectato magis q̄ꝫ exiccato corpe vti venereis.

❡ Porro cōcūbendi tēpus ē:qñ corp⁹ diligēter mediū fuerit:oium exteriox intēperieꝫ neqꝫ ni/miū repletū:neqꝫ ieiūnū:neqꝫ nimiū refrigeratū: neqꝫ nimiū calefactū aut exiccatū aut hūefactū i/moderate. Qꝫ si iterdū peccet exiguū ē pctm̄:sed ꝑstat vt repletū calefactū ac hūefactū : poti⁹ q̄ꝫ ie iunū aut rfrigeratū exiccatū corp⁹ vtat ↄcubitu. Laurē.

❡ Tēps vo ad vtendū opportunū:cū in excessuū oium mediocritate corpus fuerit ↄstitutū. Cū. s. neqꝫ supra modum plenū:neqꝫ vacuū extiterit: aut in calore:aut frigore:aut siccitate : aut humi/ditate excesserint corpus. Qꝫ si aberrare contige rit puus fit error. Meli⁹ aūt illi calefacto:magis q̄ꝫ infrigidato:ꝛ pleno: q̄ꝫ vacuo : ꝛ hūecto po/tius corpore: q̄ꝫ exiccato: vti venereis. Leoni.

❡ Docet cōditiōes attēdēdas in corpe qñ oꝫ vti coitu. Et di/uidit in duas. pꝛio docet optimas. 2° vbi fit error docet quis errorū sit minor. ibi 2° (Si vo peccet.) ❡ Dicit ꝑ ꝙ tunc oꝫ corpus cōueniēter vti coitu:cū fuerit vere modum omniuꝫ circunstātiax q̄ extrinsecus accidunt ei:puta nec fuerit cale

factũ nec infrigidatũ nec nimis repletum nec euacuatum. nec humectatũ nec siccatũ. nam in regimine corporis tẽperati quãq3 exiccat. vt p vigiliam et exercitiũ: quãq3 humectatur vt p quietẽ et somnũ. et sic quãq3 replet p cibũ: quãq3 euacuatur. et p resolutionẽ et p egões. o3 g corp⁹ cũ interuallis vtitur coitu expectare horã in q̃ est h nõ mẽbrũ dispositũ ad coeundũ. cã est: q2 tũc illud supfluũ euacuabit sine nocumẽto vel saltem cũ minori q̃3 in aliq̃ alia hora vel dispõne. ℂ Et attende q̃ h determinat nõ tps in se q̃le eẽ debeat. sed qũo dispositũ eẽ

E o3 corp⁹ cũ coitu vtit. ℂ Nõ vltimo q̃ hora ẽ qñ digõ prĩa et scda completa est et tertia diminuta q̃ cõmuniter in matutinis contingit: et tu vide vigesima tertij cap. de horis coit⁹.

ℂ Si vo peccet. Quia sepe in vsu coit⁹ erratur docet quis error in vsu ei⁹: et dic q̃tuor. pmũ ẽ q̃ si corp⁹ peccet a predicta mediocritate cũ vtitur coitu: o3 videre q̃ peccet su parũ. idest modicũ sit corp⁹ ad aliquã extremitatẽ declinãs. scdm ẽ q̃ meli⁹ ẽ coire corpe modicũ calefacto q̃3 infrigidato. tertiũ est q̃ meli⁹ est coire corpe existente repleto q̃3 euacuato. 4ᵐ est melius est vti venereis corpore humectato q̃3 exiccato. Primũ est notũ p se. Reliq̃ vo iõ dicunt q2 coitus per spũs et spermatis euõnẽ infrigidat et exiccat et euacuat ergo cũ simile sibi additũ faciat furere. p3 q̃ si peccat maius erit peccatũ cum corp⁹ ad aliquã istarũ triũ dispõnũ declinabit q̃3 cũ declinabit ad oppositas alijs paribus.

F

Corpus quõ omniũ circũstãtiarũ mediũ eẽ debeat.

Sed hic cadũt due difficultates. pᵃ q2 nõ vr corpus debere eẽ mediũ circũstãtiarũ oĩu3. nã tũc o3 vti coitu cũ abũdat mã sper⁹ expellẽda et spũs emittẽdi: s3 h ẽ corpe repleto ñ cũ mediocrit se h3. g̃ et c̃. ℂ Scda difficultas: q2 nõ min⁹ vr coit⁹ conuenire repleto q̃3 mediocri: et humectato q̃3 mediocri: quia in illis ex coitu remouet recessus a tẽperamẽto et reducit corp⁹ versus optimam dispõnem. In mediocriter autẽ disposito remouet ab illa optima mediocritate. ℂ Pro istis dicitur q̃ supponitur corp⁹ tempatum cum o3 vti coitu repletum eẽ illa supfluitate expellibili: s3 cum ista replõne cũ vtitur eo optimum ẽ quo ad alias transmutatiões q̃s pp administratiõnẽ rex non nãlium suscipit ipm eẽ mediũ: et sic p3 solo prime. ℂ Ad secũdam dr q̃ l3 nimiũ sanguine aut tali supfluitate repleti inueniũtur coitu: tñ si sit repletio aliax rerum de qua sola ẽ hic mẽtio p coitũ ille alie agitant et si digerẽde sũt aliqualr cax digestio retardat et ipedit. et ita de humiditate dicẽdu3 mãli. et h defectus nõ accidit cum corp⁹ aliunde vltra hãc mã3 spermaticam ẽ mediũ circunstantiax. XXXVII.

Coitus quõ cõueniat ita repleto sicut mediocri.

H

Qualitatẽ vero singulorum eorum que dicta sunt eligere ĩ his q̃ sũt optime cõpositionis oportet: Gymnasiorũ quidem in quibus omnes partes corporis proportionaliter moueant: vt hoc mẽbrum qdẽ nõ superdoleat: hoc vo minus doleat.

Laurẽ. ℂ Cetex qualitatẽ vniuscuiusq3 cox que dicta sũt in optima nã eligere op3: exercitationis quidẽ in qua oẽs corpis partes ex pportione moueantur: neq3 hec nimiũ laboret: illa parci⁹ laboret.

Leoni. ℂ Horũ aũt singulorũ q̃ dicta sunt: q̃litas i optĩa corpis cõstõne ẽ eligẽda. Exercitij qdẽ in q̃ totius corpis ptes cũ pportiõe moueant: ita vt non alie qdẽ vltra modũ fatigent: alie vo citra. XXXVIII.

Horum vero que comeduntur aut bibuntur maxime eucrata eligere. hec enim maxime sunt conuenientia eucratis naturis.

ℂ Cib⁹ autẽ ac potus maxie moderat⁹ adhibeat necesse est. Ille eni pprius moderate nãe existit. Laurẽ.

ℂ Cibi autem: et potus optimam habeant tẽperiem. Sunt enim nature cõuenientiores que optima fuerint predita tẽperatura. XXXIX. Leoni.

Similiter vero et in alijs.

ℂ Idem in alijs dicendum est. Laurẽ.

ℂ Eadem in reliquis etiam est ratio adhibenda. Leoni.

ℂ Cum supra docuit cognoscere approximationẽ rex nõ nãliu3 eẽ tẽpatã p ea que in corpe apparẽtib docet eligere res approximandas corpi tẽpato cõseruãdo per cõditiões i ipsis rebus cõsideratas et in sũma dicit q̃tuor. pmo q̃ in cõseruatione corpox q̃ sũt optie cõpõnis o3 eligere q̃litatẽ rex approximãdax. s. q̃ sunt in sex gñib⁹ iam dictis: et h p q̃litatẽ itelligamus oẽm accñtalẽ dispõnẽ talis rei excepta q̃titate. nã in cibis est vere q̃litas et in aere. sed alie res forte nõ hñt vere q̃litates: s3 in exercitio fortitudo velocitas cõtinuitas dicuntur a medico q̃litates ei⁹: in euõne fortitudo loc⁹ p ques et accidẽtia q̃ cõicant vt dolor debilitas vel cõria istis: et sic de alijs: et tunc p3 cã dicti: q2 p hãc electionẽ cognoscim⁹ ea q̃ cõueniũt et disconueniũt cõseruationi hui⁹ corpis. ℂ Dicit 2° de gymnasijs. i. exercitijs debem⁹ eligere illa q̃ sũt vsũ: in qb⁹ oẽs ptes corpis pportionabiliter exerceant: ita q̃ nõ accidat vnã ptẽ sup dolere. i. magis eẽ lassam: et aliam minus dolere. i. eẽ minus lassam. nã non o3 in exercitio vsq3 ad verum dolorẽ transire: et cã hui⁹ dicti scdi ẽ qm oĩa mẽbra hñt supfluitatẽ suã exercitio expellẽdam. ℂ Dicit 3° q̃ in rebus his q̃ comedunt et bibunt debemus eligere maxime tẽpata et ratio ẽ: q2 ista maxime cõueniunt naturis eucratis. i. tẽpatis. ℂ Dicit vltimo q̃ silr debemus eligere tẽpata in alijs generib⁹ rex nõ nãlium. s. aere somno et euõne et accidẽtib⁹ aie et cõrijs. s. vigilia et repletione: et cã ẽ eadem. ad optime g̃ cõseruãdũ temparũ op3 oẽs res administrari tempatas: si tñ cũ vna distẽpata fuerit ingenium cõseruatiõis ẽ approximationẽ rerum aliax ad q̃litatẽ oppositã declinãntiũ: vt supra in scdo gñali canone hui⁹ capli dixim⁹. ℂ Nõ tñ q̃ licz iste alie res dicant tẽpate: nõ iõ dicunt: q2 cõplõnẽ heant hois tẽperati: nec iõ q2 in forma et gradu heant qualitates oino siles qualitatib⁹ tẽpati: nec iõ q2 nullo modo sunt corporis temperati alteratiue: vt satis supra sigillatim ostẽsum est. s3 vera ratio est: quia in latitudine rex eiusdẽ gñis sunt magis per se tẽpato corpi cõueniẽtes: et h supra expositum ẽ. Sed tamẽ aer attract⁹ necessario infrigidat: et exercitium calefacit et quies et somnus infrigidãt. XL.

Si vero sm aliquid ab optima compositione deficit corpus: nõ multu3 vero huic et conseruantes sanitatem cause sm proportionem mutabuntur.

ℂ Ubi vo corp⁹ ab optima pparatõe recedat nõ multũ tñ cãe quoq3 custodientes sanitatẽ pmutande sunt: qd proportione respondeat. Laurẽ.

ℂ At si qd ab optima constitutione defecerit corpus: non aũt vehemẽter: et he q̃ ipsius sanitatẽ cause nõ seruãt: proportione mutabuntur. Leoni.

ℂ Hoc ẽ scdm capitulũ hui⁹ tractatus: in quo docet Gal. conseruare corpa parũ lapsa a tempamẽto. Et diuiditur in duas ptes. pmo eni determinat de causis cõseruatiuis cõpe corporis parum lapsi magis gñaliter. scdo spãlius. ibi 2ᵃ (Calidiora enim corpa.) Pars pma diuidit in q̃tuor ptes sm quatuor cõclusiones q̃s intẽdit. 2ᵃ ibi (Plurib⁹ vero) 3ᵃ ibi (Crassi

igitur) quarta ibi. (Seruātes vero.) In prima pte vult hāc conclusionem cause cōseruatiue corpis deficientis ab optima cōpositione .i. ab optima sanitate cōplexionali. nō tamē multū ꝓportionabiliter mutate sunt .i. distāt a causis cōseruatiuis tempamenti sicut corpus cōseruādum est per mutationē: vel distat a tempamento. cōclusio ꝓbatur. quia causa debet effectui ꝓportionari: sed cōplexiones cōseruāde sunt effectus quodāmodo: ergo cause debēt inuicem ꝓportionari sicut cōplexiones. ¶ Ubi nota primo. ꝙ ideo docet corpus parum lapsum cōseruare: ⁊ non docet cōseruare multum lapsum quia multum lapso debet ꝑseruatio potius ꝙ̄ cōseruatio ꝓpter aptitudinē cadēdi in egritudinē. vel scđm Monacum posuit regulas respectu parū lapsi volens nos per illas intelligere de multum lapso ⁊c̄. ¶ Nota 2°. ꝙ tales causas conseruantes ꝓportionaliter distare a causis conseruatiuis optime sani potest dupliciter intelligi. vno modo ꝙ effectiue tātum distāt: quia si complexio lapsa ꝑ vnum gradum distat a tempamento versus calidum causa conseruatiua eius effectiue .i. vt illam cōseruat distat a tempata causa ꝑ vnum gradum: ⁊ hoc est certum ⁊ ab omnib9 concedēdum. ¶ Alio modo intelligit ꝙ tales cause nō tantum effectiue distant a causis tempatis: sed formaliter ⁊ sm denominationem in ꝓpria latitudine tantū distant a causis tempatis sicut cōplo conseruanda distat a cōplone temperata: quia cā conseruatiua cōplonis calide: vt vnū ē formalr ⁊ sm denominationē in ꝓpria latitudine calida vt vnū. ⁊ per vnum distās a cōplexione cāe tempate: ⁊ hanc scđam expōnem sequitur Monacus ⁊ dinus. primam seqtur Haly. ⁊ pleriqꝫ alij. sed horum veritas in isto cap. videbitur. XLI.

PLuribus vero talibus existentib9 corporibus sm singulum genus separatim dicendum est.

Laurē. ¶ Sed cum hec corpora multa sint: de vnoquoqꝫ eorum seorum agendum est.

Leoni. ¶ Sed cum multa sint huiuscemodi corpora: ꝑ singula genera seorsum dicendum.

¶ Ponit scđam cōclusionem: ⁊ est: qꝛ multorum modoꝝ sūt corpa paruz lapsa a tēpamēto cōplonaliter. opꝫ separatim de vniuscuiusqꝫ cōseruatiōe dicere: ⁊ pꝫ clare ⁊c̄. XLII

CRasi igit ꝑmutatū corp9: in organicarū ꝟo partiū cōueniētia nō ꝑmutatū. duplicē habet formā salubriū causaꝝ: alterā quidē seruātiū ei9 crasim: alterā ꝟo earum que ad optimam ducunt.

Laurē. ¶ Corp9 igit tēperamēto varians: mediocritate aūt ptiū officialiū nō variās duplicē hꝫ formā sanarū cāꝝ. Alterā custodientiū ipsius tēperamētū. Alterā ꝑducentiū ad optimā preparationeꝫ.

Leoni. ¶ Quod igit in tēperatura euariat: istrūtaꝝ aūt partiū seruat cōmoderationē: duplicē hꝫ salubriū cāꝝ formā: alterā qdē caꝝ q̄ ipsi9 ꝯseruāt tēperaturā: alterā ꝟo eaꝝ: q̄ ad optimā trāsferūt.

¶ Ponit conclonē tertiā: ⁊ est ꝙ corp9 in cōplone permutatum a tēpamēto. ⁊ nō permutatū ab eo in compōne pōt hīe duplicē formā causarū salubriuꝫ: ꝯclo ꝓbatur: alique cause sunt salubres: aut sane respectu talis corpis: quia cōseruent eius complonē in eodē gradu sanitatis ꝯplonalis sm denominationem: ⁊ alique sunt salubres respectu eiusdē: qꝛ illud permutant ad optimā sanitatē: nam vtreqꝫ taliū causaꝝ debent dici sane: ⁊ sanitatē in eodē seruātes ⁊ ad melius deducentes: ⁊ in hoc differt a corpore optime sano respectu cui9 sole cōseruantes dicunt sane. nā qualitercūqꝫ a tēperamento remouetur per cās duceret ad peiorem dispōnem: ⁊ sic ꝑmutantes non sunt sibi sane: ⁊ nota vt infra dicetur ꝙ tandem oēs tales cāe dici possunt ꝯseruantes. XLIII.

SEruantes vero eius crasim tantū permutatur ab aucrata natura cause: quātum ⁊ totius corporis crasis ab illa ꝑfecta mutatur.

¶ Cause igitur custodientes temperamentum tantum variabunt a causis nature optime congruentibus: quantum totius corporis temperamentum ab illa variat. Laurē.

¶ Que itaqꝫ ipsius temperaturā conseruant: tm̄ a causis optime temperate nature distabūt quātū ⁊ toti9 corpis tēpatura ab illa euariabit. Leoni.

¶ Ponit quartā conclusionē ⁊ est. cause cōseruantes cōplexionem corpis parum in complexione a tēperamento lapsi de quo supra tantū sunt ꝑmutate a nā tempate cause ꝙ̄tum cōplexio cōseruāda est ꝑmutata ab optima ꝯplone. ista conclusio ē sicut pria habet duplicem expōnem scđm varietatem opinionū. Nam plusqꝫ cōmentator vult ꝙ cāe ꝯseruantes gra exēpli calidam in ꝑmo debēt ita ꝑ vnū gradum distare a cā temperata versus calꝫ: sicut corp9 illud ꝑ vnū gradū distat a tēpamēto ꝟsus calm. ¶ Sed Haly. vult ꝙ corpus calm in primo ꝯseruat per approximationē frigidorū nō tamē potētiū reducere ad tēpamētum: ⁊ talia nō distant tantū formalr sm gradū frigiditatis a tēpatis ꝙ̄tū corpus distat a temperamento: sed minus: ⁊ per hoc vult Haly. ꝙ non intelligatur de distantia scđm gradum in se considerata: sed vult ꝙ effectiue tantum distat causa conseruatiua corporis calidi. in primo a causa temperata: sicut complexio calida in primo distat a temperata: quia conseruat complonē tantū distantē a cōplexione quā cōseruat causa temperata. loquitur ergo Gal. hic de distantia effectiue nō de formali. ⁊ hoc puto verius: sed statim videbitur ⁊c̄. XLIIII.

CAlidiora enim corpora calidioribus indigent adiutorijs: frigidiora frigidioribus: ⁊ sicciora siccioribus: humidiora vero humidioribus. Et sm cōplexionem calidiora ⁊ sicciora calidioribus ⁊ siccioribus. Et his proportionaliter in reliquis tribus complexionibus.

¶ Corpus enim calidius victu indiget calidiori: frigidius frigidiori: ⁊ siccius sicciori: ⁊ humidi9 humidiori. Simili modo copulatiꝫ calidius ac siccius: calidiori ac sicciori: ⁊ in reliquis tribus copulis: quod proportione respondeat. Laurē.

¶ Calidiora siquidem corpora calidioris vict9 rōnem exposcunt. Frigidiora auteꝫ fridioris: ⁊ sicciora sicciorīs: ⁊ hūidiora hūidioris: ac sm cōiugationeꝫ calidiora: ac sicciora calioris: ac siccioris eadē in reliqs ēt cōiugatiōib9 ꝓportiōe seruata. Leoni.

¶ Nunc magis specialiter docet quomodo talia conseruentur. ⁊ diuiditur in duas. primo facit hoc scđo dat cautelam obseruandam in conseruādo recte. ibi. (Utetur autem materijs.) Dicit primo ꝙ corpora calidiora indigent calidioribus adiutorijs pro sua cōseruatione: ⁊ frigidiora frigidioribus: ⁊ humidiora humidioribus: ⁊ sicciora siccioribus: ⁊ calidiora ⁊ sicciora caliditatibus ⁊ siccitatibus: ⁊ sic vniuer

saliter in alijs complexionib⁹ distemperatis. Iste canon ha/
bet difficultatē in expōne secundū varietatē opinionū de cō
seruatione corpoꝝ lapsoꝝ a temperamēto. ꝛ iō anteq̄ vlte
B rius procedā intendo h istā mām diffuse tractare.

Corpa laplapa rū a tpamen͠ ītā ce fili lapsa oiuʒ partiuʒ qūo per oio filia ꝯseruanda sunt.

Est ergo questio vtrum in corpa parū lapsa a tempamento stante simili la/
psu oium partiū sunt cōseruāda per oino silia. ꝛ arguit affir
matiue. primo auctoritatibus. scdo rōnib⁹. ¶ Prima ē pñs
.§. scda ē paulo post vbi Gal dicit ꝙ vlr vtetur medic⁹ cau
sis salubribus silia similibus offerens qñ seruare vult cor/
poris crasim qualem accepit. ¶ Tertia colligitur sexto de
regimine sanitatis. 3° capi. vbi dicit cibarioꝝ vero species si
quidem subalterare ad melius vis crasim eorum qui ita ha
bent. contraria esto discrasie paulatim aūt fit hoc sine lesiōe
presistēte quidē medico: eo vō qui adiuuatur vacatiōe agē
te tantam vt oia faciat in ꝯpetenti tpe gerenti vero homini
ciuilia ꝛ multis occupationib⁹ seruienti: nec tentandum sub
alterare crasim: sed propria crasi cibaria danda sunt. ꝓpria
vero cibaria sunt humida quidem humidis: sicca vero sic/
cis complexionibus: nutricatio vero fit a silato cibo qui nu
trit ei quod nutritur corpi. cui⁹ aūt assilant sicca quidem sic
cis: hūida vero humidis. ¶ In his ergo verbis videt Gal.
manifeste velle ꝙ conseruatio fiat vere per similia naturali
complexioni: ꝛ idē vr̄ ēt velle reddere hui⁹ cām que nō pōt
glosari. ꝛ idē ꝓpe finē eiusdem capli: ꝛ circa: ꝛ humidiores
ꝛ nā calidiores: si quidē subalterare velis eorū cōplexionē
ad sicciorem ꝛ frigidiorem spēm: opʒ per contrariā dietam
ducere: si vō custodire per similia. ¶ 4° est auctoritas in fine
8. terapentice. capi. vltimo. vbi positis exemplariter duob⁹
corporibus. quoꝝ pmū esset colericū iuuenile assuetū dieta
calida ꝛ sicca in hyeme frigida ꝛ humida ꝛ regiōe frigida
ꝛ humida: reliquū esset flaticū puerile assuetū dieta humi/
da: ꝛ in estate calida ꝛ sicca: ꝛ regione tali docet a comple/
xione tanquā nāli: ꝛ per ꝯñs conseruāda indicationē sume/
re oblationis calidoꝝ ꝛ siccoꝝ ab alia frigidoꝝ ꝛ humido
rum ꝛ pluries in illo cap. hoc innuit. vnde sic dicit. nā prio/
ri quidem ꝛ pp nām ꝛ etatem ꝛ sūb⁹ eiusdē dietationibus
assueto apta icciora ꝛ calidiora cōplexione cibaria: ꝛ nimi
rū. ꝛ ꝓpter horā ꝛ cōstitutionē ꝛ regionē. nō enī silium est
ea que ab his indicatio: sʒ ꝯtrarioꝝ. alteri vō eoꝝ qui sunt
suppositi pp etatē qdē ꝛ nām ꝛ ꝯsuetudinē similiū eis hūi/
dis qdē ꝛ ꝯmoderate calidis ꝓpetatē: humidis aūt frigidis
ꝓpter nām ꝛ consuetudinē. clare ḡ vult Gal. cōplexionē nā
lēʒ per silia scdm denominationē ꝯseruari. ¶ Plurime alio
rū auctoritates pñt allegari. vt Haly. pmo practice dicēns.
sciēdū ꝙ ꝓpria cibaria eē humida qde humidis. sicca vero
siccis nālis. ꝛ Aui. 3° primi. doctria q̄rta. caplo primo de re
gimine corporis ꝯplexionē habētis calidā. dicit: sed ꝛ scdʒ
pole ē si sit eoꝝ regimen ex nutriētibus que ipsoꝝ sunt ꝯue
nientia ꝯplexionibus. ¶ Et idem Auicen. 4° primi. capitu/
lo primo. sanitas suo simili conseruatur.

p° rō ¶ Nunc venio ad rationes: ꝛ arguit primo sic. nullum alte/
ratiuū corpis ē eiusdē ꝯseruatiuū. oē dissimile ē alteratiuū
corpis. ergo nullum dissimile est conseruatiuuʒ ꝛ loquimur
de ꝯseruatione vt contra reductionē distinguitur: assumptū
pʒ. quia si alterat. aut ergo deducit ad meius: aut ad pei⁹:
si ad meli⁹: tūc est de gñe reducētium: si ad peius tunc cā est
egra ꝛ non cōseruat. ꝙ autē oē dissimile sit alteratiuum. pʒ.
2° quia est cōtrariū. ¶ Scdo sic. res in spē ꝛ nā silis nullo mō
alterat. 8° particula ꝓbleumatū. probleumate. 18. ꝛ scda pri
mi. sed ꝙ non ē nisi corporis alteratiuū corpi approximatū
3° ē eiusde cōseruatiuū. ḡ a simili fiet conseruari. ¶ Tertio ca/
lidiorib⁹ mēbris vulneratis calidiores cōueniūt medicie ad
incarnādū. ḡ similia tā in cibis q̄ʒ in alterātib⁹ cōueniūt ad
sanitatis conseruationē assumptū pʒ. quarta q̄rti. ꝛ pʒ ꝯñs:
4° quia non nisi ꝓ cōseruatione nālis ꝯplexiōis ꝯueniunt cali
de medicine illis ꝛc̄. ¶ Quarto calidiora aialia in loco ca/
lidiori ꝯseruant ꝛ frigidiora in frigidiori. vt pʒ ꝙ pisces in
aqua ꝛ limatie in locis frigidis ꝛ hūidis: ꝛ leones ꝛ pardi
ꝛ calidissimi serpentes in locis calidis. idem videm⁹ de plā
tis: vt piper ꝙ in india cōseruat ꝛ nenufar: qd in aqua bene
nutrit ergo sequit ꝙ a simili fit conseruatio.

¶ Sed nūc ponā auctoritates ꝙ lapsorum corporū conser/ in opp°
uatio fiat per contraria nō ꝑ similia. prima ē Gal. prio alimē p°
torum: pmo capitulo: ꝛ ponam tertiū pro eius meliori expo
sitione infra qui est hic. si enim corpus hominis sit certitudi
naliter mediuʒ complexione conseruabitur vtiq̄ʒ ab alimē/
to medio complōne in presenti cōsistātia: si itaq̄ʒ aliquod ca
lidius aut frigidius aut humidius aut siccius sit hinc medi
os complexione cibos ꝛ potus male vtiq̄ʒ quis dabit: per/
mutari enim oportet vnū quodq̄ʒ taliū corpoꝝ ad cōtrariū
in quantū distat a medio certitudinaliter complexiōe: ē aūt
hec per ꝯria prīri discrasie: ꝯria aūt equali distātia distant a
medio. ex vtraq̄ʒ parte scdm vtranq̄ʒ oppositionē ꝛ similem
sententiam vult 3° alimētoꝝ. vltimo cap. ¶ 2° auctoritates ē 2°
scdo huius. cap. de signis discrasiarū oculi: ois immoderata
discrasia leditur a simili: ꝛ iuuat a ꝯrio moderato vsu. ¶ 3°
est. sexto de regimine sanitatis capitulo 2° vbi dicit in euersi 3°
one aūt que est in discrasia que scdm calidum ꝛ frigidū cō/
trariorum ablatio semp ꝯuenit. ¶ 4° auctoritas est Auer.
sexto colliget. caplo de regimine corpoꝝ calidorum. sed di 4°
co ꝙ iste cōplōnes que exeunt a tempamento ad vnā extre
mitatum ipse ꝓxime sunt illi partii vt incidant egritudines
ex genere illius cōplōnis: ꝛ hoc fit cuʒ superuenit aliqua cau
sa extrinseca. ꝛ propter hāc aptitudinē que in eis ē inuenta.
dico ꝙ eoꝝ regimē per sīle ex toto fieri nō debet. ¶ Et pau
lo post dicit: ꝛ pp hāc cām intelligere nō debem⁹ in regimē
to suorum ciboꝝ conseruationē: imo ꝛ pseruationē. manife
stum est ergo ꝙ vult ꝑ ꝯria debere ꝯseruari. ¶ Itē hoc vult
Gal. 3° aphōꝝ aphō scdo. dixit enim. vnde cōplōnē haben/
tes frigidā ꝛ humidā in estate. bene se hñt calida ꝛ sicca in
hyeme melius: ꝛ similiter calida ꝛ sicca in estate pei⁹: frigi/
da ꝛ humida hieme pei⁹: sed certū est ꝙ in illo tēpe in quo
corpa melius hñt conseruantur nō cū peiori ꝛ istis auctori
tatibus sum cōtentus ꝓ micanā magis sunt cōes.

¶ Ratione arguitur sic. pro cōseruatiōe corpis colerici cōue/
nit aer frigidior tēpato. ergo eius conseruatio fieri oʒ ꝑ con
traria. assumptū ꝓbatur. quia aer conseruat spirituʒ euen/
tando: sed pro euentatione colici frigidior aer regritur q̄ʒ ꝓ
euentatione tempati. est. n. spirit⁹ eius calidior ꝛ inflationē
patior ꝛ per cōsequēs opʒ ꝙ a frigidiori infrigidante ifrigi/
detur. ¶ 2° sic. senes cibis cōseruantur calidis ꝛ hūidis. ꝛ in 2°
aere calido. ꝛ ista sūt ꝯria sue ꝯplōni. igr̄ ꝛc̄. cōsequētia ē no
ta ꝛ assumptū colligit q̄nto de regimine sanitatis. vbi dixit:
solide vō spē corpis ꝑticule calefaciēde sunt eis ꝛ humectā
de. ¶ Itēq̄ʒ subdit humide diete maxime ꝯfunt senib⁹: ꝛ tn̄ 3°
eoꝝ cōplō est sicca. ḡ per ꝯria cōseruat. ¶ Itēq̄ʒ subdit. ꝛ si
fuerint frigida obsunt. ḡ silia non cōseruant.

¶ Nūc arguo ꝙ quedā sunt offerēda silia ꝛ quedā ꝯria. ꝛ ꝓ
ex Gal. ꝓ de elementis ꝑm hypo. vbi postq̄ʒ ondit in corpo/
ribus fieri dissolutionē ꝛ qualitatis a dñante qualitate per
mutationem: docet istis verbis qūo cōseruari debeat: opʒ
ergo ex illo vt corp⁹ ꝙ necesse ē remanere cōseruatū ꝑm suā
dispōnem indigeat duabus spēb⁹ rectificatiuis: quarū vna
est resistere ei qd superfluit sup ipm ex qualitatib⁹ ꝛ altera
est replere locū eius qd euatur ex eo ꝛ res qdē q̄ resistit sup
fluitati q̄litatis nō ē nisi q̄litas ꝯria illi qualitati que domi/
natur. res aūt q̄ replet locū ei⁹ qd minuit: nō est q̄litas. sed ē
necesse vt sit similior res sube cui⁹ precessit exitus ꝛ euacua
ta est: ex quibus pʒ Gal. voluisse corporis conseruationem
fieri per quedā similia ꝛ per quedā ꝯria.

Ista questio est ampla ꝛ difficilis: nec vr̄ mihi oportunuʒ ad eā exornādā vti
extrauagantib⁹. sed reb⁹ ꝓprijs. ꝛ iō faciā in ea q̄tuor arti/

culos. In ꝑ ponam descriptiões diuisiones et suppónes cũ
cõditióib⁹ in mã ista q̃s opꝫ o ẽ medicos ꝯcedere. ℭ In 2°
Primus ponã alioꝝ opiniones. ℭ In 3° ponã mentẽ meã. ℭ In 4°.
Articl's soluã arg⁹ ꝯtraria ⁊ exponã auctates reducẽdo ad ꝯcordiã.
Nota p ℭ Notãdũ igit̃ p° q̃ lꝫ tẽpatũ corp⁹ dicat̃ multis modis: ꝑ
sumit̃ p corpe tẽpato ꝯplõnalit̃ ad iusticiã qd̃ ẽ merito sue
ꝯplõnis optimaꝝ opationũ productiuũ respectu aliorum q̃
sunt nõ tempata eiusdẽ sexus ⁊ etatis: cũ in alijs gib⁹. nã ꝑ
pro nunc supponatur. lꝫ scd̃m viã veriorẽ tẽpatum optimas
ꝓducat opationes in iuuẽtute: calidum vero ⁊ humidũ nõ
multũ a tempamento distans in senectute: siccũ tñ in pueri
tia: sed sufficit mihi q̃ ꝑ intelligamus per corp⁹ tẽpatũ illd̃
q̃ in iuuentute est merito sue cõplõnis: optimaꝝ opationuꝫ
ꝓductiuũ alijs pibus etaut q̃ ante iuuẽtutẽ ex nõ: hꝫ ꝯplõnẽ
sm̃ quã ab intrinseco ꝑparat̃ vt debite rectũ hꝫ nãlem suaꝫ
inclinationẽ veniat ad talẽ ꝯplõnẽ in iuuẽtute: ⁊ si ẽ post iu/
2° uentutem habet complõnẽ in quã nãliter tẽdit corp⁹ iuue/
nile tẽperatũ debite rectũ. ℭ Nota 2° q̃ lꝫ lapsus a tẽpamẽ/
to possit esse gradualis ⁊ possit eẽ p disproportionẽ ⁊ idebi
A tam depẽdẽtiã hic loquimur tñ de illis que gradualr̃ distant
a temperamento: ⁊ sunt talia sm̃ octo gña ꝯplõnũ lapsaꝝ.
3°. ℭ Nõ 3° q̃ licet per ꝯseruationem iuxta mẽtẽ Gal. duo pos
sumus intelligere. s. reductionem ad meliorẽ sanitatẽ ⁊ con
seruationem in eadem bonitate sanitatis: vel in eodẽ gradu
4°. complõnali sm̃ denominationẽ: ꝑ tñ sumitur ꝯseruatio mo
do scd̃o. ℭ Notandum 4° q̃ corp⁹ non ideo dr̃ cõseruari in
eodẽ gradu cõplõnali vel in eadẽ sanitate scd̃m denoiatio/
nẽ quia ita cõseruet̃: q̃ nulla fiat sm̃ cõplõnẽ transmutatio
naꝫ hoc est penit⁹ ipoĩe nãliter sicut ẽ ipoĩe ꝓhibere hoieꝫ
cũ viuit a ꝓcessu in etate. ita eni ingeniauit nã ꝑ nr̃a corpo/
ra: vt ab intrinseco: ⁊ ab extrinseco necessario recipiant alte
rationes: sed intelligimus q̃ corpus cõseruat̃ in ꝯplõe que
p quolꝫ instãti etatis hꝫ silẽm vel ꝓportionalẽ situ in totali
latitudine complexionum illi instanti etatis corrñdentũ illi
quẽ hꝫ cõplõ pñs in latitudine cõplõnũ pñti instanti etatis
corrñdentiũ. vbi gfa. for. nũc in medio instanti pueritie ẽ in
medio latitudinis: sanguineitatis isti instanti corrñdentis. ⁊
ita seruabitur: vt p quolꝫ instanti pueritie: ⁊ ita in adolescẽ
tia ⁊ iuuẽtute ⁊ senectute semper erit ita q̃ est in medio san
guineitatis suo instanti etatis corrñdentis: ⁊ hoc fuit supra
declaratũ pluries: tu tamẽ collige ex dictis in ꝑcedẽti cap.
q̃uo eidẽ sanitati cõplexionali sm̃ gradũ specifice denomia
tionis corrñdet tñ diuersa mensura q̃litatum sm̃ diuersitatẽ
5 circunstantiarum applicationis: nõ nãlium ẽt p eodem in
stanti etatis. verbi gfa. exercitato ⁊ quietato. ℭ Nota quito
vt in titulo qõnis querit̃ nos ꝑ loq̃ d corpib⁹ eque ꝓportio
6° nabiliter sm̃ oĩa mẽbra lapsis in eadẽ q̃litate. ℭ Nõ sexto
q̃ silitudo vel ꝯiictas in ista. q. itelligitur tñ quo ad q̃tuor
primas q̃litates scilicet caliditatẽ frigiditatem ⁊c̃. non quo
ad qualitates ocultas vel ꝓprietates de qbus ꝓpter caꝝ
ꝓpinquitatẽ ad infinitũ nõ hẽmus sciam. ℭ Nõ septimo q̃
7°. ꝓut ꝓposito ptinet res dicit̃ calida vel frida. vel huida. vel
sicca aliquo q̃tuor modoꝝ. pmo mõ qa tẽpato corpi appro/
ximata ẽ eiusdẽ a ꝓprio tpamẽto versus calm̃ eductiua vel
versus alia distempatã gradualẽ denominationẽ sic dicim⁹
medicinã calidã iuxta mẽtẽ Aui. i 2° ꝓmi. cap. de eo qd̃ co/
medit̃ ⁊ bibitur. ⁊ scd̃m hũc modũ dicim⁹ aliqd calm̃ scd̃m
denomiationẽ vel sm̃ sitũ sue latitudinis in cõparatione ad
corp⁹ hũanũ: ⁊ sic de frigido ⁊c̃. dicat̃: ⁊ est ꝑ modus magis
in vsu. q̃uo piper magis dicim⁹ calidum ⁊ lactucã frigidaꝫ
⁊c̃. ℭ Scd̃o mõ aliqd dr̃ tale: qa talis q̃litatis i corp⁹ vl' ptẽ
corpis iductiuũ p se. ⁊ isto mõ aer cũ in ꝑmis venit ad tpan
dũ spũm dr̃ frigidus in effectu: nã scd̃m veriorẽ viam aer in
spũm quẽ euẽtat ẽt tẽpate inducit frigiditatẽ ⁊ merito hui⁹
dr̃ frigid⁹ ab Aui. loco sup allegato. ℭ Hoc ẽt mõ sanguis
ex lactuca genit⁹ est calidus. vt dr̃ 2° primi. cap. de eo qd̃ co/
meditur ⁊ bibit̃ intelligat̃ tñ ꝓprie scd̃m hũc modũ qñ ta/
lẽ opationem p se facit in pte corpis: ⁊ ita de frigido: sicco ⁊
humido dicẽdum. ℭ Ex q̃ pꝫ vt supra dixi nõ incõuenire ae
rem calm̃ scd̃m denoiationem eẽ fridũ in effectu: sicut pꝫ de
aere estatis. ℭ 3° mõ dr̃ aliqd calꝫ: qz corpi tẽpato approxi
matũ non est eius per se ita infrigidatiũ: vt opꝫ ad corpis tẽ
perati conseruationem optimã. sꝫ min⁹ ⁊ ecõtra frigiduꝫ: ⁊
ita ꝓportionaliter de humido vel sicco: sicut verbi gfa. par
ua quies dr̃ calida respcũ tempati. non qa ipm cali faciat:
vel ipsius sit calefactiua. nam quies infrigidat. sed lõ qz nõ
tñ infrigidatiua est q̃ntũ regritur refrigeriũ per qeteꝫ ad tẽ
pati corporis conseruationem: ⁊ sepe auctores in ista mã di
cunt hoc mõ exercitiũ frigidũ ⁊ qetẽ calidaꝫ: ⁊ põt ꝑ mod⁹
reduci ad scd̃m: licet a longe: ⁊ res ꝑ mõ dr̃ scd̃m denoiatio
nẽ ⁊ corrñdẽtiã sit⁹ sue latitudinis denoiãdis in relõne ad
corp⁹ tẽpatuꝫ talis vel talis: scd̃ꝫ quẽ modũ illud quod nõ
põt calefacere dicim⁹ frigidũ: ⁊ qd̃ nõ põt infridare dicim⁹
calm̃ q̃nq3. vt pꝫ de pua qete ⁊ puo exercitio. ℭ 4° mõ dicit̃
res talis v̄tualiter siue effectiue nõ in relõne ad corp⁹ tpatũ
tñ. sed respcũ corpis cui approximat̃: ⁊ ꝑ qz in corpe cui ap
proximat̃ est apta derelinquere ꝯplõnẽ scd̃m graudualem
denoiationeꝫ talẽ ipam nõ remittẽdo: siue illã intenderet si/
ue nõ: ⁊ hoc mõ res approxiata corpi colrico que ipsi⁹ ꝯple/
xionis nõ ẽ remissiua scd̃m denoiationẽ dr̃ effectiue vel vir/
tualiter calida: nõ qz faciat nouã caliditatẽ. sꝫ qa caltatẽ su
pra tẽpamẽtũ derelinqt ipam in denoiatione nõ remitten/
do: verbi gfa. si dicam⁹ q̃ ad conseruationẽ colerici corpis
requiratur aer frigidior tẽpato: ille tñ aer: qz cũ approxima
tur corpi colrico ipm nõ est apt⁹ reddere scd̃m denoiationeꝫ
frigidi⁹ aut min⁹ calm̃: imo relinquere ipm calm̃ supra tem
peratũ dr̃ respcũ sui calidus v̄tualr̃. ℭ Et differt ꝑ modus
a scd̃o cũ quo maxime vr̃ ꝯuenire: qz ꝑ aer est frigidus mõ
scd̃o. nã inducit frigiditatẽ in spm̃: alr̃ nõ euẽtaret: ⁊ nõ ꝯser
uaret colricũ: sꝫ ẽ calidus ꝑ mõ. 4°. s. respectu colrici quẽ ꝯser
uat. mõ g̃ 2° res dr̃ talis in effectu: ⁊ ꝑ modo dr̃ talis virtua
liter: ⁊ nota q̃ nec isto mõ: nec mõ scd̃o repugnat rem aliq̃
dici calidã ⁊ frigidã. Nã res vnã ptẽ calefaciẽs vt sanguis
ex lactuca genit⁹ aliã infrigidat sicut spm̃ aut sanguinẽ ca/
lidiorẽ: licet ita limitari posset modus scd̃s q̃ nõ diceremus
idẽ calidũ ⁊ fridum illo mõ. ℭ Hoc ẽt mõ 4° nõ est dubium
apud Gal. aliqd dici calm̃ vel fridum respectu diuersorum
sicut oleũ rosarũ: qd̃ infridatos calefacit: ⁊ calefactos infri/
gidat: ⁊ istã distinctionẽ opꝫ bñ notare: ⁊ qz non dr̃ aliquid
tale ꝑ 4° mõ nisi relõne. iõ volũt doctores q̃ merito huius
q̃rti modi. res nõ dr̃ absolute ꝓlato vocabulo talis in ꝓpo
noiesꝫ sub noie adiutorij vel cãe. vbi gfa. ponam⁹ q̃ lactu
ca vt qdã volunt approximata colrico corpi ipm conrseruat
in sua colericitate. ⁊ silr̃ aer hyemis non obstãte q̃ lactuca
sit calida. hoc 4° mõ non tñ dicunt lactucã eẽ calidã: sed bñ
dicunt lactucã esse calm̃ adiutoriũ vel calidã cãm: qa statiꝫ
in verbo adiutorij vel cãe icludit̃ respcũs ad aliqd cui sit ta
le: ⁊ hinc ẽ q̃ Gal. vt ipi dicunt. dixit calidiora corpa calidi
orib⁹ indigẽt adiutorijs ⁊c̃. ⁊ nõ dixit rebus aut materijs ca
lidiorib⁹. ℭ Et ex ꝑ pꝫ q̃ rẽ aliquã silẽm eẽ corpori alicui
conseruando põt intelligi pluribus modis. vno mõ: qz q̃ ad
primas q̃litates sit silis in forma ⁊ gradu: qa tñ habeat ca
liditatis vt res ab illa denomiari debeat tñ calida in se q̃ntũ
corp⁹ cui approximat̃ est calm̃: ⁊ ꝑ respcũ eq̃lis ponderis.
ℭ Scd̃o mõ põt dici res silis: qa in latitudine sue denomia
tiõis obtinet sitũ correspõdentem situi quẽ obtinet corpus
in latitudine corporũ. verbi gfa. aer calidus in scd̃o dr̃ silis
corpi colrico calido in scd̃o: ⁊ differt ꝑ modus a p̄. nã aer ca
lidus in scd̃o gradu dr̃ silis cordi ⁊ spũi suo calido in scd̃o
scd̃m corrñtiã situũ in ꝓprijs latitudinib⁹: ⁊ tñ est frigidior
in rei v̄itate q̃ꝫ talis spũs: ⁊ sic ẽ silis mõ priori: differt tñ scd̃o,
qa ꝑ scd̃o mõ exercitiũ somn⁹ : qes accñtia aie pñt esse cor/
pori silia. sꝫ mõ ꝑmo nõ. cum ista nõ hẽant in se caliditatem
aut aliã primã q̃litatẽ. ℭ 3° mõ dr̃ aliqd sile corpori appro/

ximatū eē aptū corp⁹ in eadē sanitate ꝯplexionali s₃ spēz: ⁊ ſm gradualē denominationē ꝯseruare: ⁊ per ꝯñs sanitatē cōplexionalē silem gradualiter sanitati que ē in corpe dere⸗ linqͥtur: ita ꝙ qualecunqꝫ sit exercitiū siue magnū que paruū siue forte siue debile: p qð colicum corp⁹ vt dicit ꝯseruetur. Illud exercitiuz dicet simile corpi qð ab eo cōseruat: ⁊ piter de quiete ⁊ vigilie ⁊ alijs rebus que oēs res dicuntur siles virtualiter. qꝛ sanitas remanēs per earum applicationē est (similis sanitati prius existi.

His habitis supponitur prio ꝙ ad cuiusl₃ corpis cōseruationē debitā p aliquā integrā etatē. reqꝛit admistra tio cuiuslibet sex rep nō nāliū in gñe. hoc p₃ qꝛ alias nō di cerētur nec̄ario corpi occurrētes: ⁊ corp⁹ nec̄ario alterātes. ℭ 2° suppō. multe res nō naturales sunt que si admistrātur alterant corp⁹. aut calefaciēdo: aut infrigidādo aut alr. ista suppositio p₃. qꝛ motus necessario alterat: nam anteq̄ȝ sup⸗ fluat calefacit: ⁊ cū suꝑfluit infrigidat per accidēs: ⁊ quies semper infrigidat. ⁊ sic de multis alijs vt colligitur 2° primi. doctrina scd̄a. cap. de his que ꝓueniūt ex motu ⁊ quiete.

ℭ Ex istis sequit ꝙ corp⁹ p integrā etatē cōseruādū necessa rio alterat in tpe quo ꝯseruatur a reb⁹ nō nālib⁹ sibi q̄ȝtum cunqꝫ debite applicatis. nā cū tale corp⁹ nec̄ario oībus tali⸗ bus reb⁹ occurrat: ⁊ si occurrerit alterat: seqꝛ ꝙ necessario alterat. ita ꝙ qñqꝫ calefit qñqꝫ infrigidat. nā qñqꝫ mouetur qñqꝫ qescit: ⁊ in motu calefit ⁊ in qete infrigidatur.

b° cõclo **His suppositis** videnť mihi iste ꝯclōnes ab oī bus medicis cōcedēde. Pria. q̄ libet res non nālis q̄ȝtūcūqꝫ debite corpi administrata pro sui cōseruatione alterat ipm. ℭ Ista cōclo ꝓbat discurren⸗ do per singulas: ⁊ primo de aere. nā ille aut est ꝑcipue tanti gradus caloris quāti cutis corpis aut maioris aut minoris si maioris vel minoris p₃ ꝙ cutē aut calefacit: aut infridat cū sibi imediate applicet. Si vero sit equalis vt videnť sen⸗ tire Monacus. ⁊ Dinus. tunc sine dubio ē minoris caldita tis q̄ȝ pulmo. ⁊ per ꝯñs infrigidat pulmonē: ⁊ ꝑ h̄ vī Aui. sentētia scd̄a primi supra allegata sepe. aer. n. q attrahit in ꝑmis cū igredit ad tēpandū spm̄. s. necesse ē vt sit in effectu frigidus. ⁊ p ꝯñs ꝙ alteret spm̄. ℭ P̄. aer cū per anhelitū expellit ē fridior spū cordis: vt p₃ tāgētib⁹ ambos. ℭ Ego .n. nō in hoīe sed in lupo facto vulnere iter duas costas ap⸗ posui manū in ꝯcauitate pectoris. vbi tanta erat caliditas ꝙ vix tolerare poterā. ⁊ tñ aerē p anhelitū expulsū. nō ita ca lidū sentiebā: ⁊ cū h̄ aer sit calidior q̄ȝ cū occurrit cordi. ē. n. calefactus: ⁊ iō scd̄s incōueniēs refrigerior seqꝛ ꝙ cū occur rit cordi ⁊ spūi est eis frigidior. ⁊ per ꝯñs ifrigidat ponēdo gradū friditatis: mō tñ ꝓhibēdo vlteriorem intēsionē: ⁊ iō alterat: plures ratiōes possent adduci ad h̄ q̄: qꝛ res mihi euidēs vr̄ taceo. ℭ 2° h̄ idē ꝓbat de potu ⁊ cibo. nam pari⸗ ter arguā. cib⁹. n. quātūcūqꝫ tēperatus cū in sanguinē ꝯuertit calefacit corpus ⁊ vt breuiter dicā qualitercūqꝫ applicat⁹. siue multus siue paucus: siue tēpat⁹ siue calid⁹ siue frigidus alterat corp⁹. ⁊ iō facit in pulsu mutatiōes. ⁊ h̄ collige scd̄a primi. sūma de pulsibus. ca° de pulsuq ꝓuenit ex cibo ⁊ po tu: vbi si notes nullus ē modus admistrādi cibū ꝯseruatiuū qn p illū pulsus aliq̄ mō alteret. ℭ P̄. cib⁹ nec̄ario ē dissilis in ꝑn°. alr nō alteraret: vt 2° de aia. ꝫ cū alterat cū oē agens ꝓhicū eē. in agēdo ꝑpatiat. De motu vō ⁊ qete: sōno ⁊ vigi lia: ⁊ accītib⁹ aie. ⁊ eūatōe ⁊ retētiōe satꝫ dcm̄ ē sup̄ ⁊ tu vi⸗ de 2° ꝑmi. cap. de his que ꝓueniūt ex bonū administratiōe.

2° ℭ 2° conclo. qcūqꝫ corpe dato cōseruādo p aliquā integram etatem illud a qbusdā causis ips ꝯseruātib⁹ calefit. ⁊ a qui busdā infrigidat ⁊ a quibusdā humectat: ⁊ a qbusdā exic⸗ cat. ℭ Probat conclo. qꝛ necesse ē corp⁹ qð ꝯseruat in tpe quo ꝯseruat siue illud fuerit tēpatū siue distemparū a motu calefieri ⁊ a quiete infrigidari: ⁊ a somno humectari: ⁊ a vi gilia exiccari. ꝫ ⁊c̄. nā iste res nō nāles in debito regimie cō seruatiuo ista opant nec̄io. ℭ Ex q̄ conclone seqꝛ p caleri⸗ cū p calefactiua ipm ꝯseruari. itē p infrigidantia ⁊ exiccan tia: ⁊ tēpatū in extremo tēpamēti vsus calīm p calefaciētia ipm cōseruari. ℭ 2° seqꝛ colicū corpus ꝯseruari p aliq̄ cali⸗ da modo scd̄o ⁊ p aliqua frigida ⁊ non per oīa calida nec p oīa illo mō frigida: nec valet argumentū. a. est temperatum in extremo tēperamēti versus calidū: ⁊ calefit ergo egredi⸗ tur latitudinem tēperamenti: vel permutat ſm gradualem denomiationē a sua cōplexionali sanitate: vt supra dicebat.

ℭ Sequitur tertio ꝙ oē corp⁹ siue tēperatū siue distēpera⸗ tum ꝯseruandū vt sic cōseruat per cibū ipm aliqñ calefaciē tem. qꝛ cōseruat per cibū ꝯuertēdū in sanguinem: ⁊ tūc ca⸗ lefacit: vt sumit scd̄a ꝑmi. caplo de eo qð comedit ⁊ bibit.

ℭ Ex quib⁹ oībus ꝯcludi pōt. nō iō dici aliquā rē nō nālē esse corpis alicui⁹ cōseruatiuā: qa nullo mō ē ipsius alteratiua: nec ēt qa nō alteret corpus illud qð cōseruatur alteratōe de q̄ sit curādū. ℭ Immo ista ꝯ est cōcedēda: res ꝯseruās cor⸗ pus humanū tēpatū: alterat ipm alteratione notabili ⁊ sen sibili de sui remotione indicante: p₃. n. ꝙ exercitiū tēpatum tñ facit calorē: vt anhelit⁹ magn⁹ ⁊ frequēs sit necessarius: ⁊ iō sensibiliter ⁊ notabilr calefacit. ⁊ qa ducit vsqꝫ ad ꝑn^m lassitudinis q̄ dispō iudicat de sui remotione p qetē facien dam. p₃ ꝯclo tota: ⁊ in his cōclusionib⁹ positis. vr̄ mihi oēs medicos q volūt seruare mentē Gal. ⁊ Aui. debere ꝯsētire. Et ista ēt sunt sensui manifesta si prospiciamus modos vi⸗ uēdi hoīum q intēdūt ꝯseruationē sanitatis sue. ℭ 3° ꝯclo. quodl₃ corp⁹ cōseruādū ē a sibi silib⁹ effectiue siue virtuali⸗ ter cōseruandū. p₃ ex descriptiōe silis virtualr posita supra mō tertio silitudis. 3°

ℭ 4° cōclo. cōe ꝯseruantes corpus cali⸗ dum sunt respectu illius calidiores effectiue q̄ȝ sint cāe con seruātes tēpatū. p₃. qꝛ intēsiorē caliditatē ꝯplexionalē con⸗ seruāt in eo sine remissiōe gradualis denominatiōis. ꝫ per ea q̄ dixi de q̄rto mō eē calī vel fridi: p₃ illas eē calidiora ef⸗ fectiue: ⁊ ſm hūc modū gñaliter calidiora ꝯseruant calidio rib⁹ ⁊ frigidiora fridiorib⁹. ⁊ qdā sūt volētes duas ꝯclōnes intelligi a Gal. h̄ i illis duob⁹ locis i quoꝝ ꝑ dixit calidiora calidiorib⁹ idigēt adiutorijs: ⁊ in scd̄o dixit: silia silib⁹ offe⸗ rēs qñ vult ꝯseruare corpis crasiȝ q̄lē accepit. ℭ Iste ēt due vltime ꝯclōnes ab oīb⁹ sūt ꝯcedēde. Utꝝ āt aliā silitudinē cāꝝ ꝯseruantiū voluerit Gal. vel nō videbit infra. 4°

Quantum ad scd̄m sciēdū ē prio ꝓ itellectu opi. Dini ⁊ monaci. ꝙ cū dicim⁹ aerē vel aliā rem nō nālē eē silem corpi ꝯseruādo nō itelligim⁹ hāc silitudinē in cōpatione ad vnā ptem corpis: sed in rela⸗ tione ad cōplexionē toti⁹ resultantē ex coalteratione oium mēbroꝝ: ⁊ tūc dicim⁹ rē silēz eē corpi dupliciter. vno modo in forma tñ sicut qlibet cib⁹ vel aer calidus est similis cuili bet colico. scd̄o mōi forma ⁊ gradui. ⁊ h̄ dr̄ illud sile corpi qð quo ad totalē cōplōnem corpis mō supradicto: nec in ca liditate excedit: nec in frigiditate vel alia ꝑma q̄litate: nec exceditꝯ s₃ oīno eidem gradui corrñt. ℭ Isto ergo mō scd̄o loquēdo de similitudine: supponit dinus ⁊ monacus: ꝙ sile modo scd̄o a sibi sili non patit. hanc suppōnem dicit eē ꝑn⸗ cipiū p se notū nisi apud dementes: sed tñ ipam ꝓbant au⸗ ctoritatib⁹ ⁊ rōnibus: ⁊ est auctoritas Arist. ꝑmo de gñatio ne: ⁊ Aui. 2° primi. Cum. n. oīs actio sit rōne ꝯtrietatis inter talia vō nulla est ꝯtrietas: ideo inter illa nulla penit⁹ ē actio ⁊ assumptū sumit ex Gal. in libro de malicia ꝯplōnis diuer se. ⁊ 11. terapentice. ⁊ ab Arist. 10. metaphice. rō vō ē talis. oē qð pmutat ab aliq̄ ē in pō ad illi⁹ formā a quo pmutat recipiēdā: sed sile in forma ⁊ gradu nō est in pō ad formā si bi oīno silis recipiēdā: qa tūc eēt in pō ad illud respcū cui⁹ ē in actu cū illi silem formā oīno hēat in actu. ℭ Supponit 2° ꝙ ꝯseruatio nō est aliud nisi facere pmanere in eadem di⸗ spōne: p₃. qa pmutari est nō manere in eodē. 2° arti.

ℭ Tūc ponit ꝯclo ab eis: oē corp⁹ ꝯseruādū ē ꝯseruandū p vnāquāqꝫ rē nō nālem sibi silēz in forma ⁊ gradu: ꝓbat ꝯclo ꝑmo rōne: qa per illa ꝯseruat corp⁹ per q remanet in eadē dispōne. vt b° cõclo

dixit scōa suppō: sʒ oia silia in forma ꝛ gradu sunt hꝫ. ḡ per oia talia ꝯseruatur. ¶ 2° ꝓbatur ꝯclo sic. per illa conseruatur nālia ꝯplo i ad que nāliter inclinet ꝛ q̄ appetit nālr sed oia ꝯplo nālis appetit sibi silia ꝛ q̄ sūt de gñe nō nāliū ḡ p oia sibi silia ꝯseruatꝰ maior ē clara. qa nālia appetūt pmanere. minor ꝓbatur discurrēdo p singula: p̄ enim de cibis ꝛ potib⁹ pꝫ. qȯ cōplo nālis appetit silia vt sumitur 2° tegni. cap. de significatiōib⁹ distemꝑantiaꝝ stomaci. ꝛ qnto de regimine sanitatis. 2° de motu ꝛ quiete videm⁹. n. ꝙ corpa calidiora magis appetunt moueri ꝛ velocius ꝛ fortius. flegmatica vero ecōtra: ꝛ hoc nō solū i aialibus eiusdē spēi sicut hō colericꝰ magis appetit moueri q̄ʒ flegmaticꝰ: sʒ ēt i aialib⁹ diuersaꝝ spēꝝ: vt leo calidior exñs pecude celerius mouet: ꝛ ita pardus ꝛ tigrides: vbi ecōtra limacia tardissime mouent: ꝛ sīlr ista frigida quiescūt multū vbi aialia calida modicuʒ. ¶ Iteʒ in somno ꝛ vigilias qa sicca sūt pauci somni ꝛ multe vigilie: ꝛ ecōtra hūida nālit multi somni ꝛ paucaꝝ vigiliarū. Itē multū disponūt ista sicca ꝛ calida ad accidēdū aie si hl ꝓportionalia pꝫ: qꝛ sunt ꝯna ad irā que iter ale accidentia maxie calefacit ꝛ colerica adusta ad cogitationē ꝛ tristitiā que maxie exiccāt. ¶ De aere videm⁹ ꝙ leones ꝛ pardi ꝛ tigrides sūt i locis calidis. Sed tassus ꝛ glis ꝛ limacie: ꝛ marmote nālr degunt i locis frigidis. ¶ Itē i plātis piper ꝛ gariofoli ꝛ cinamomū ꝛ silia sūt in calidis: sed nenufar in frigidis. ¶ Itē ēt scōm totū gen⁹ videmus calidiora eē volatilia ꝛ frigidiora aq̄tica: vt pisces. ꝛ iō loca eoꝝ videm⁹ sibi silari. Quo ḡ ad res nō nāles pꝫ corpa nāliter appetere sibi siles oino: hoc ideʒ ondit eē de mente auctoꝝ per auctoritates supra allegatas. ¶ Itē ad h̄ adducitur Haly. primo practice cap. 3° dicēs. si ḡ ꝯplo corpis ē calida: dietabimus eū cū reb⁹ calefacientib⁹ cū mensura sui caloris. s. in aere calido: ꝛ exercitio: ꝛ fricatione: ꝛ balneo: ꝛ cibo ꝛ potu i somno ꝛ vigilia ꝛ coitu accñtib⁹ q̄ aie si q̄dē vsus eoꝝ sit modo quonis calefaciēs corp⁹ ex mēsura ei⁹ caloris. Hic haly. expresse dicit istas res calidas etiā sub noie reꝝ nō nāliū q̄b⁹ calm ꝯseruatur. ¶ Ad idē allegāt sniam cap. vltimi 8ᵘ terapētice per auctoritatē supra allegatā ꝛ per aliā. Naʒ ibi dicit ꝙ ꝯplo nālis in sꝫ. idicat oblationē quēadmodum scōm vlcera: mō cōstat ꝙ in vlcerib⁹ indicatur de approximatione silium medicaminum: vt sumitur tertio de ingenio. ḡ ibi non loquimur solum de cibo: sed de alijs que ex̄ applicant. ¶ Iteʒ in vlceribus a cōplone nāli indicam⁹ i simliū administrationē, exteri⁹. ergo ꝛ in sanis. assumptū ē Aui. 4° q̄rti. tractatu pmo. cap. q̄rto. de cognitiōe eius qȯ facit nasci carnē: ꝛc. vbi dicit. Tunc assimilet calido valde calm valde ꝛ frigido valde frigidum valde. ¶ Ex his inferūt Monacꝰ ꝛ Dinus corpis distēpati nāliter conseruādi cōseruationem debere fieri p similia in forma ꝛ gradu: vt colici per calida ꝛ sicca: ꝛ flegmatici per frigida ꝛ humida: ꝛ sic de alijs vbi intentio fuerit pura conseruatio.

Cōtra. ¶ Ista opinio scōm modū quo profertur ab istis non pōt teneri. ꝛ contra eam arguo. ¶ Primo supponendo ꝙ ad cuiuslibet corporis debitam conseruationē requiritur conseruatio sanitatis cordis cum a corde pncipaliter talia sanitas pēdeat: hec suppō pōt colligi ex tertio de regimine sanitatis vbi vult Gal. exercitiū ꝯseruatiuū tēꝑari eē vl'e oib⁹ mēbris ꝛ iō vult oia mēbra debere ꝯseruari. ¶ Tūc arguo sic: ꝯseruatio cordis cuiuscūq3 nō fit p aerē sibi sileʒ in forma: ꝛ gradu. ḡ nec totius cōseruationē: opꝫ per sic similia fieri ꝛ assūptum pꝫ: vt ēt Din⁹ cōcedit: ꝛ ꝓbat p cor: qꝛ totū corp⁹ cōseruat p aerē in gradu ꝯploni toti⁹ corrñdētē: sʒ talis ē minus calidus corde. ḡ. ꝛ tʒ ꝯña a pari. ¶ Cōfirmat sic. ab aere cōseruāte totū corp⁹ pmutatur cor. ḡ nō conseruatur sm eos: qꝛ conseruatio est pmanere in eodem: ꝛ ꝛ pꝫ assumptum qꝛ talis aer ē corde frigidior ēt cū cordi occurrit: igitur ipm infrigidat ꝛ permutat: hic forte dicit ꝙ cor non cōseruatur sed preseruatur vel reducitur ab aere. ¶ Contra. tunc primo sequit nullū corp⁹ cōseruari posse. pꝫ. qꝛ nō pōt ꝯseruari cor. sed ad cuiuslʒ corpis ꝯseruationē requirit cōseruatio cordis. ḡ ꝛc. ¶ Vel 2° dicit ꝙ aer non obstante ꝙ sit corde frigidior: tñ nō infrigidat: sed ꝓhibet spm ꝛ cor calefieri.

¶ Cōtra. tūc h̄ eēt: qꝛ equipotēs eēt aer ad infrigidādū sicut cor ꝛ spūs ad resistēdū infrigidationi: sed pris seqt aliquaʒ esse ptē que nō ꝓhibet calefieri: qꝛ nec oēs partes sunt equipotētes: nec oibus ptib⁹ iste aer equalr applicatur: si ergo respcū quarūdā partiū habet tātā infrigidādi pōm quātaʒ ille resistendi ꝛ se ad vlteriora deducēdi i pꝫ ꝙ alique erunt minorem pōm habentes: ꝛ alique maiorē q̄ se ad vlteriora deducēt. ¶ Vel 3° dr: ꝙ iste aer non permutat permutatione de q̄ sit curandū: ꝛ tūc saltē sequit ꝙ ꝯseruare nō est in eo dē precipue cōseruare: ꝛ ꝙ nō fit ꝯseruatio p similia oino in forma ꝛ gradu ei qȯ conseruatur: immo per frigidiora aliqñ. ¶ 2° ad idē arguo sic. ab illis rebus corp⁹ nō ꝯseruat a quibus pmutat i sʒ ab vnaq̄q3 re nō nāli ꝯuenienter applicata alterat: vt pꝫ discurrendo. ḡ a nulla tali conseruat: ꝙ si dicatur intelligi de permutatione de q̄ sit curandū. pꝫ manifeste eos non habere intētū: sed ꝯdictoriū: vt arguatur sic: oē pmutās quoq̄ mō nō ē sile in forma ꝛ gradu. vt Din⁹ putat demrāre: sʒ oē conseruās pmutat. ḡ nullū tale est sile in forma ꝛ gradu. ¶ H. transmutatio quā facit exercitiū est trāsmutatio notabilis de q̄ curatur: qꝛ eius caloreʒ acquisitum abijcere intēdim⁹ per getēr tñ p tale exercitiū corpus conseruat. Q. si dicat ꝙ per trāsmutationem de q̄ sit curādum intelligūt educentē corp⁹ a ꝓprio tēꝑamēto. pꝫ. ꝙ hoc pn° supposito non ꝓbabunt ꝙ ꝯseruatio fiat p suo mō similia: ꝛ reddit argumētū de corde ꝙ in aere isto mō simili moretur. ¶ 3° falsum est qȯ a simili in forma ꝛ gradu non alterat corpus. Nō in corpibus difformiter dispositis non est verum: qa pñt approximari scōm ptes dissiles directe sicut accidit in ꝓposito. dato. n. ꝙ aer ꝛ hō conseruandus quo ad totalē ꝯplexionem hois sint in gradu caliditatis similes: tamē aer approximatur cordi calidiori: ꝛ sic alterat ꝛ alteratur: illud ergo principiū est falsum: ꝛ si glosatur nō erit ad eorū ꝓpositum. ¶ Si qs aūt per simile in forma ꝛ gradu velit intelligere rem ꝓportionalē situm obtinētē in latitudine sua quo dr talis compata hoi tempato illi situi quē obtinet hō in latitudine hominū. positio foret sustentabilis: sʒ iudicio meo non vera nec experientijs cōsona: videm⁹. n. corpa robustissima ꝛ calidissima ꝯseruari i terris frigidis i eadē hitudine ꝛ eadē pmutata ad calida loca moꝛit: ꝛ ita in tēpoꝝ varietate ꝯtigit. ¶ Itē Gal. 5° ȯ regimine sanitatis vult senes p cibos hūidos ꝛ somnū ꝛ lectū molle ꝯseruat ꝛ nō p cibos siccos: ꝛ certū ē ꝙ illoꝝ nō q̄rim⁹ reductionē. ¶ Q. si dicat senes nō posse ꝯseruari: sʒ vtimur regimie p̄seruatiuo vl' p̄uisiuo. ¶ Cōtra tūc pariter nec i aliq̄ etate ꝯseruari pt i ꝯtinue enim necessario sit ꝓcessus etatis. ¶ Adhuc euacuatio ꝛ repletio maxime est calida vel frigida sm ꝙ calidū vel frigidū euacuant aut retinētur ꝙ euācio calidi hūoris ē v̄tualr frigida. h. n. mō dicim⁹. Scamonea isrigidare euando colorē. mō cōstat ꝙ in colerico ꝯseruādo studiū ē ad coleꝛ educēdā p vrinā: vt sexto de regimie sanitatis: ḡ talis saltē p frigidiorē euacuationem virtualiter conseruantur q̄ʒ temperata.

Opinio Thadei 1° suppō. ¶ 2° positio est Thadei ꝛ in eadem vr q̄si incidere cōciliator diffa. 116°. ¶ Notāt isti p̄ duplici trāsmutationi corpus esse suppositū. vna est abijciens de subā ꝛ resoluens radicabile humidū que fit prī3 ab extrīseco aeris calore. ptim a laboribus corpis ꝛ aialib⁹ ꝑtim a calitate innata; vt colligit pria pmi. ca° de cōplonib⁹ etatis. ꝛ 3° primi. cap. p̄. 2° transmutatio est alteratio a q̄litate vincente q̄ alias v̄tus sui transmutat nām: ꝛ q̄nq3 fit h̄ ab intrinseco sicut q̄litas vnius elementi dñans alia elemētata ꝯsiter corp⁹ v̄tus sui nāʒ nitit transmutare. q̄nq3 v̄o ab extrinseco: ꝛ h̄ sm varietatē dispōnum reꝝ corp⁹ nrm alterantiū. ¶ Supponit 2°. ꝙ prie trāsmutationi non obuiat nisi p nutrimētum. nā solū p ipm restau

ratur būidum ꝺeperditū scḋo autē trāsmutationi resistit p cōtrariā q̄litatē:cum illa nō fit nisi alteratio. ℭ Supponit
3° 3° ꝙ cibus similis cibato in cōplone alijs pibus facili⁹ cibato assimilatur: ⁊ melius ꝙ̄ dissimilis. hec suppō est Gal. 6° de regimine.capi.2°.vbi vt supra allegatur dicit:citius autē
4° assimilant sicca qdem siccis būida vero humidis. ℭ Suponit 4° ꝙ fortiori alterāti forti⁹ requirit cōtrariū resistēs.
p° cōclo ℭ His suppositis ponunt cōclusiones. Pria. qͥlibet corp⁹ conseruabile est p cibos similes cōseruabile. pbat. qͥlibet tale corpus conseruabile ē p illos cibos q facillime ⁊ maxime sunt assimilabiles:isti aūt sunt cibi similes. g̃ ⁊c̃. maior ē
2° p se nota:⁊ p3 ex suppōne 2ᵃ:minor aūt ē 3ᵉ suppō. ℭ 2ᵃ ꝯclo ē corpus distēpatum cōseruādū est p alias res non nāles a cibo sibi ꝯ̃rias cōseruabile. pbat. alia⁊ rerū non naturaliū alteratio p cōseruatiōe reqrit ad resistēdum q̄litati dn̄anti. Sed meli⁹ h3 q̄litati p ꝯ̃ria resistit:vt pōt colligi ex suppōne 4ᵃ.S. corpus calm lapsum a tempamento a fortiori agente alterat versus calm ꝙ̄ tēpatū.ergo ad resistendū illi reqrit forti⁹ infrigidatiuū.g̃ frigidiora cōueniūt sale infrigidātia vtualr sicut qes ⁊ somn⁹:⁊ p ꝯ̃ns a pari de alijs:q; remissi⁹ calefactiua sicut mot⁹ ⁊ vigilia:⁊ talia dicunt frida respcū tēperato⁊.nā mot⁹ reqrit ad excitandū calorē ⁊ dissoluendas supfluitates:⁊ mō nō est dubiū ꝙ leniori motu excitatur calor colici ⁊ supfluitates sue dissoluunt ꝙ̄ tēpati ⁊ flātici ⁊ iō minor sufficit:⁊ ita pportionabiliter dicat de aere cordis eūctatiuo. ℭ Et nota. ꝙ h positio nō dicit corp⁹ lapsum nō posse ꝯseruari nisi p cibos similes:s3 vult ꝙ p cibos siles optime ꝯseruat in rōne cibo⁊ p alijs reb⁹ debite administratis.

ℭ Nec dicit ꝙ nō pōt ꝯseruari in aere sibi salte ſm denominationis ꝙ optie in aere ꝯ̃uo alijs reb⁹ cōuenientissime. ꝙ cōseruatiōe approximationem cū tēpatū corp⁹ possit tā in aere tēpato ꝙ̄ in distēpato ꝯseruari:s3 alio mō alias res non nāles admistram⁹ cū ē in calido aere:⁊ alio mō cū ē in frido vel tēpato.ita pportionabilr intelligat de lapso corpe ad calidū.exēpli g̃fa p pōt in aere calido conseruari:⁊ tunc vtetur somno longiori quiete maiore.

Contra ℭ Cōtra hāc opi.arguit sic.sicut se habet simile extrinsecum applicatū ad ea qb⁹ applicat:ita simile applicatū ad intra ad ea qbus intrisec⁹ applicat:s3 p simile ex applicatus talia lapsa non optie cōseruant.vt dicit positio. g̃ nec p simile intus applicatū:⁊ sic nō p cibū similē. ℭ 2° arguit sic.cibus similis corpi colico applicat⁹ ei ē calidior:ᷓ dcorqa cū stōac⁹ sit neruosus est frigid⁹.g̃ p illū cibū stōac⁹ nō cōseruat:⁊ sic nec totū. Simili arguit:q; talis cib⁹ ē fridior corde. g̃ p ip3 nō cōseruat cor.⁊ p ꝯ̃ns nec totum. ⁊ p3 añs ⁊ ꝯ̃ia ꝗ conseruatio debet fieri cibo simili ⁊c̃.

Opinio Daly. ℭ 3ᵃ pō ē Daly.in hui⁹ capli expōne.⁊ vult in sūma.ꝙ corporum lapso⁊ a tempamēto cōseruatio fieri debet per oēs res non nāles scḋm denominationē:⁊ quo ad cor̄ridentiam sue latitudinis ꝯ̃ias tā conūctim ꝙ̄ sigillatim:⁊ quo ad reliqs res a cibo ⁊ potu sunt p pōne Daly. eadē arg⁹ que fiūt p positione Thadei. Sed de cibo ⁊ potu ipse auctoritatibus supraposītis Gal.confirmat in quibus Gal. vult regimen lapso⁊um fieri p ꝯ̃rij applicationem. ℭ Posset tm̄ argui ꝙ si medicina talis in p p reiteratione facit effectū scḋuā:ᷓ ē q: ipa approriata corpi calo i p ipius ē calefactiua:vt ondi supra capi.de eo ꝙ comedit ⁊ bibit.g̃ cib⁹ calidus in p ē calefactiuus corporis calidi in primo:⁊ per consequens non est eiusdē conseruatiuus:nec etiam calidior.oportet ergo etiam ꝙ nec per temperatum .ergo conseruabitur per frigidum. ℭ Dicit scḋo h3 conseruatiua non esse tantum recedentia a temperamento scḋm suam denominationē versus ꝯ̃riam q̄tū corpus ꝯseruandū distat a tēpamēto:p3:q: quia per talia fit reductio:vt vult. S. ℭ Dicit 3° ꝙ hec ꝯ̃ria sunt tm̄ virtualiter similia corpi qḋ ꝯseruāt. ⁊ h p3 ex ꝯclonibus pmi articuli. ℭ Dicit 4° ꝙ hec cōseruantia:vt tali corpori approximata sunt virtualiter tm̄ denoianda a q̄litate corpis q̄tum

illud corpus.p3:q: tm̄ dr̄ vtualiter talia:q: intense tales cōplone sine extractiōe a pprio tēpamēto sunt apta i corpore derelinquere. vbi gfa.si cala vt duo.dr̄ vtualiter calida vt duo.⁊ sic de alijs. ℭ Ex hoc q̄ō fi quodammodo p similia quodāmō p ꝯ̃ria ⁊ ꝙ p similia tm̄ ēt vtualiter a tēperamento distātia:vt tali corpori approximata q̄tū ⁊ corpus illud.⁊ iō conseruātes cāe corporis lapsi tm̄ distant ab eucrata nā cause q̄tū corpus lapsum distat a tēpamēto:s3 hec distantia talis nō est ſm denominationem.s3 quā hñt ille cause respcū tēperamēti:s3 ſm denoiationē quā habēt quo ad esse vtualiter tales respcū corpis ꝯseruādi. ℭ Nota tm̄ ꝙ licet hec vltima dicta a 3° citra sint ducenda ad positionē Daly.saluandā:tm̄ hoc mō nō dixit:s3 dicit voluit Gal.cū dixit calidiora calidiorib⁹ ⁊c̃.intelligere ꝙ indigent calidioribus ad ꝯseruationē ꝙ̄ ad reductionē:⁊ in hoc ē manifest⁹ error.vbicūq; g̃ dicat Gal. ꝯseruationem fieri p similia siue quo ad cibos siue quo ad alia:oꝫ intelligi similia vtualiter s3 vbi dicit ꝙ per ꝯ̃ria intelligat formaliter. ⁊ hec pō inter alias est facilior:⁊ mō opandi medico⁊ cōformior.

Opinio Auer. ℭ Quarta opio pōt colligi ex Auer.5° colliget ꝓ̄ſiſtes in istis ꝯclonib⁹. p ꝯ̃ia est.q: s3 cōplo lapsa ē faciliter trāsmutabilis ad q̄litatē sibi pportionalē a cā extrinseca.hoc p3 si tēpato cōpet. ℭ 2° cōclo.p regimē factū solum p similiū admistrationē corpora ad lapsum silem magis facilitant. p3:q: humores pprio lapsui cōformes multiplicant. ℭ 3ᵃ cōclusio.si nō esset timor alia⁊ cāru a ꝯplone:ꝯseruatio facienda ēt p oia similia p3 et mente Gal.p auctoritates allegatas. ℭ 4ᵃ cōclo. absolute corpora talia regi debēt p similia qbusdam ꝯ̃rijs cōiūcta vt magis secure in pprio tēpamēto fuerit. p3: qa in colericis est pcurāda colere eūo q̄ est vtualiter fridas ⁊ maior qes ꝙ̄ eoꝝ appetitui pportional. Et sic p3 ꝙ vult p securitate cōseruatiōis in talibus corporib⁹ mistū esse regimen preseruatiuū:⁊ tu hāc pōnem considera.

ℭ Gētilis aūt post lōgissimā disputationē ad h se reducit: vt dicat ꝯseruationes fieri p silia vtualr: s3 de cibo ponit pbabilitatē ꝙ fiat cōseruatio p cibū similē in forma ⁊ in gradu quodāmō:qa cibus exterior administrādus fit tāti caloris potētialis quāti caloris est corp⁹ colericū:ita ꝙ breuiter cōseruet cibo simili ſm denoiationē. ℭ 2° ponit ꝙ cib⁹ fit silis qn̄ reduct⁹ est ad actū:ita ꝙ pmanēs extra nō os ꝙ fit cibo tēpato calidionimo stat vnū ⁊ eundē esse cibū cōseruatiuū colerici ⁊ tēpati:⁊ in h cognoscendo dicit non posse dari demōstrationem. De aere vo dicit ꝙ fit ꝯseruatio p aerē ꝯ̃riū ad sensum pmi articuli suprapositi:qa colericus cōseruat p aerē suo spū fridiorē. ℭ Sed cū stat in qōne vt⁊ conseruet p aerē calidiorē tēpato:vult et h nō cadere demōstrationem:imo vtrāq; parte ponit pbabilē. ℭ Et si qs non curaret de auctoritatib⁹:forte iste conclones defenderent. De somno ⁊ qete dicit colericū conseruari talib⁹ sibi dissimilibus:q; quilibet somn⁹ ⁊ qlibet qes ē infrgidatiua ⁊ colerici ē calnusēd tm̄ vult ꝙ maiori somno ⁊ minori motu idiget p ꝯseruatōe. ⁊ sic ꝯ̃riū ſm denoiationē. ℭ Et si qs cōsideret bn̄ ē pō cōciliatoris cuꝫ pbabilitate opinionis ꝯ̃ie de cibo ⁊ aere. In q̄ opione nō me extēdo p plixitatē ⁊ indeterminationē suā.

3° arti. Opinio Ugonis

Respondendo ad istā qōnē. ℭ Nota primo.ꝙ nisi ponat mens Gal. p pri⁹. res vr̄ mihi indeterminata sicut Gētil:⁊ ampli⁹:q: nō tm̄ in ci bo ⁊ aere:s3 ed in alijs reb⁹ vr̄ ipose demrare p quā meli⁹ cōseruet. g̃ ponā illud qḋ mihi vr̄ magis eē consonū mēti Gal. cū quo reducā ad cōcordiā oēs auctoritates ei⁹:⁊ soluā rationes q̄ ꝯ̃uari videbunt. ℭ Nōndū g̃ primo vltra illa que dr̄ in pmo articulo ꝙ in administrādo res nō nāles:i nō tm̄

Nō̄s est cōsiderāda cōplonū diuersitas:s3 ēt etatū.h sentit. Ga. 5° de regimine sani. ⁊ pōt dici in toto libro cum aliud ponat regimē puero⁊ p aliud senum regimē.sibi tm̄ cōplonis ſm denoiationē:⁊ hoc idē facit Aui.3° pmi. ℭ Suppono 2° ꝙ febribus tēpatis ꝯueniunt cibi būidi.p3 suppō ex Aui.3° pmi.

cap. de comestióe senū. vbi plies replicat q cibi debēt esse
būectātes. h idē vult Gal. 5° de regi. sani. cū dixit. q cū sene
ctus sit frida ꝛ sicca ꝑ oppositā imoderationē eā corriges ꝑ
būida ꝛ cal'a vt balnea dulciū aq̄rū ꝛ vini potū ꝛ escas ca/
3° lefaciētes ꝛ bumectātes. ℂ Supponēdū 3° q pueri tēpati
st ēt ꝑ cibos bumidos dietādi. nā ꝑ de regimine vsq ad an
nos septē pueri lacte st nutriēdi ꝛ balneādi dulcib⁹ aqs bu
mectātib⁹. ꝛ idez vult Hypo. in illo apho būide diete oib⁹
4° f. ꝛc. ꝛ Gal. in cōmē. ꝛ Aui. 3° ꝑmi. ℂ 4° suppono. q mlto
plus fm cōplonē in siccitate ꝛ būiditate diuer puer a sene
q̄ aliqs flaticus a colico eiusdē etatis. h pz ꝑ expiētiā in ta
ctu. nullus .n. puer q̄tūcūqz coleric⁹ tāto appet siccior flati
5° cotq̄tū senex tēperat⁹ puero tēpato. ℂ 5° supponit q etas
6° iuuētutis est maxie tēpata. pz ꝑ ꝑmi. ca. de etatib⁹. ℂ Sup
poñ. vltimo nō tm̄ tēpatū senē ꝛ puerū ꝑ būida ꝯseruādos:
sz ēt colericū ꝛ flaticū nō multū lapsos. pz locis allegatis.
ℂ Ex istis infero ꝑ. q nō qlibet tēpat⁹ ꝯseruādus ꝯseruari
dz ꝑ cibos tēpatos. pz de puero ꝛ sene. ℂ Seqr 2° q nō qlz
siccus dz ꝯseruari ꝑ cibos siccos. pz de puero colico q būi
dis cibis ꝯseruari dz ꝛ de sene colico. ℂ Seqr 3° q non qlz
bumidus est ꝯseruādus ꝑ cibos siccos. pz de sene flatico q
bumidis cibis ꝯseruari dz. ℂ Ex qb⁹ seqr q nec est verū q
gnālr ꝯseruatio corpis lapsi a tēpamēto dz fieri ꝑ silia fm
denoiationē ꝛ cōtrīdētiā situs in sua latitudine. ad sensum
positū in articulo ꝑnec ēt gnālr verū est q ꝯseruatio talr
lapsi debeat fieri ꝑ ꝯ̄ria quo ad cibū itelligēdo ꝑ ꝯ̄ria illa q̄
fm denoiationē st ꝯ̄ria. Et in h vñr deficere oēs pōnes ꝑce
dētes q̄ nō distinguūt dr̄iam ꝯseruationū fm varietatē eta
1° pclo. tuz. ℂ Sit ergo ista ꝑ° ꝯ̄. nō qlz tēpatus in cōplone optime
plasmatus est ꝑ sola tēpata ꝯseruādus. ꝑbat. plus cōplona
liter distat vnus tēpatus ab alio q̄ tēpatus iuuenis a medi
co iuuene: sz ꝑꝑ talē distātiā iuuenū nō sunt medici iuuenes
tēpatis rebus ꝯseruādi. ergo nec ambo illi tēpati. ℂ P. ca/
pio senē tēpatū ꝛ medicū iuuenē. ꝛ ar sic. plus ꝑ friditatez ꝛ
siccitatē distat ille senex a tēpato iuuene q̄ ille medic⁹. ergo
plus distāt cāe hui⁹ senis ꝯseruatiue a cāis ꝯseruatiuis iu/
uenis q̄ cāe ꝯseruatiue hui⁹ medici a cāis ꝯseruatiuis eius/
dem iuuenis tēpati: sz iste due debēt esse cx̄ latitudinē tēpa/
2° pclo. mēti. ergo ꝑmē. ergo ꝯ̄ va. ℂ 2° ꝯ̄. qlibet bō tēpatus in etate
tēpata ꝯseruādus est ꝑ oia fm denoiationē silia. hec ꝯ̄ fit ꝑ
3° pclo. mēte G. vbicūqz pōit tēpatū ꝯseruādū esse ꝑ tēpata. ℂ 3° ꝯ̄.
nō quodlibet corpus lapsuz a tēpamēto ꝯseruādū ꝯseruari
dz ꝑ silia in denoiatiōe. pz de puero colico q ꝑ bumida est
4° pclo. ꝯseruādus. ꝛ silr de sene tā colico q̄ medico. ℂ 4° ꝯ̄. nō qd/
libet corp⁹ lapsuz a tēpamēto est ꝑ cibos fm denoiationē ꝯ̄
rios sue cōploni ꝯseruādū. pz de puero flaticoꝛq ēt lacte cō
seruat: qd est bumidū ꝛ frigidū. ꝛ silr de sene flatico q bu/
midis tm̄ cibis ꝯseruādus est. ℂ Ex qb⁹ pz nec pōnez Dini
nec pōnē Haly. vlr esse ꝯcedendas in regimine ꝯseruatiuo
corpis lapsi a tēpamento. ℂ Pro his oib⁹ ꝯ̄nib⁹ forte or q
nō est regimē puerorū ꝛ senū ꝯseruatiuū: sed regimē puero
rū ēt assilar regimi neutroꝝ q̄ ꝑseruant. ꝛ iō nec Din⁹ nec
Haly. in isto st reprebēdēdi. ℂ Cōtra. ista corpa st ꝯseruan
da. ergo ꝛc. ꝑbat assumptū: q ꝑ illa regimina seruātur in
sua cōplone fm denoiationē ꝛ gradū denoiandis sine casu
in lapsuz. ergo ꝯseruant ꝯseruatiōe ꝑꝑe dicta. ꝯstat eniz q
h regimē dr ꝯseruatio: vt dictū est. ꝑ ca° huius tertij regni.
5° pclo. ℂ 5° ꝯ̄. qdlibet corp⁹ a tēperamēto gradualr recedēs alijs
parib⁹ est ꝯseruādū ꝑ res nō nāles fm denoiationē denoia
tioni corpis ꝯ̄rias respectu reꝝ qb⁹ corp⁹ tēpatū ꝯseruat ꝛ
est hui⁹ ꝯ̄nis sensus. gr̄a exēpli. ꝛ descēdendo ad singula q
corpus frigidū ꝛ bumidū ꝯseruādū dz ꝯseruari ꝑ res nō nā
les cal'as ꝛ siccas respectu reꝝ nō nāliū qbus ꝯseruat tēpe
ratū paritate stāte in alijs: puta etate sexu. ꝛ sic de talibus.
ℂ Istā ꝯ̄nē ꝑbo in flatico ꝛ silis poterit ꝑbō fieri in alijs.
Et ꝑ pz. q calidiori ꝛ sicciori aere ꝯseruat cū ad sui ꝯserua
tionē minori indigeat refrigerio ꝛ maiori resolōne exicca/
tione q̄ tēpatū. ꝛ hoc fit optime ꝑ aerē calidiorē ꝛ sicciorē.
ℂ Scdo de motu ꝯstat q maiori exercitio idiget. ꝛ iō cali
diori cū pluri indigeat resolōne ꝑ exercitiū: ꝛ difficilius ca
lor suus nālis vigoret ꝛ excitet. ℂ Tertio ꝑbat. de somno:
q breuiori sōno idigēt: vt nō tm̄ ifrigident ꝛ bumectent ꝛ
plurima vigilia. ℂ Quarto pz. hoc de eūone ꝛ repletione.
nā eoꝝ eūo dz esse reꝝ magis frigidaꝝ. ꝛ iō magis cal'a mō
supra dicto. ℂ Quinto pz de aie accñtib⁹. nā multo facili⁹
calefactiuū ꝛ siccatiuū ipressionē tolerat. ℂ 6° de cibo ꝛ po
tu. nā in istis vtus digestiua est debilis ꝑꝑ frigiditatē ꝛ sup
fluitates mltū sunt apte gnāri: ꝑꝑ h ꝛ ꝑꝑ bumiditatē. ergo
cibi debēt esse paucaꝝ supfluitatū ꝑcipue bumidaꝝ ꝛ non
multū debili calori resistētes. ꝛ h inuenit in calidis ꝛ siccis
semꝑ loquēdo respectiue mō posito in ꝯ̄ne. Et ꝑ ista ꝯ̄ne st
auctoritates sonātes q ꝯseruatio lapsi corpis fit ꝑ ꝯtraria.
ℂ 6° ꝯ̄ omne corpus ꝯseruādū a tēperamēto lapsuz est cō/ 6° pclo.
seruādū ꝑ ea que vt sibi approximant sunt sibi silia effecti/
ue: ꝛ hec ꝯclo fuit supra posita in pmo articulo ꝛ ꝑbata.
ℂ 7° ꝯ̄ nō obstātib⁹ dictis ꝯ̄nib⁹ stat corpi flatico aliquē ci/ 7° pclo.
buz frigidū esse silem effectiue ꝛ aliquē cal'm esse silez effe
ctiue ꝛ aliquē tēperatū. ℂ Ista ꝯclo pz: q nō repugnat ali
quē cibū frigidū esse facilis digōnis ꝑꝑ moduz sube ꝛ pro/
prietatē ꝛ ꝯsuetudinez: ꝛ cū hoc in digōne sequestrari ptes
supfluas sita vt nec ꝑ eius vnicā approximationē corpus a
ꝑꝑrio tēpamento remoueat cū in forma cibi dat ꝛ sangui/
nez ꝛ nutrimētū genitū ex eo esse flatico corpi ita ꝑportio/
nalē vt ꝑ illā restaurationē remaneat in eodē pūcto denoia
tionis cōplonalis sanitatis: ꝛ ita de cal'o ꝛ tēpato. stat eniz
iueniri cibos q in tēperato ꝯuertunt ad tēpatū sanguinē: in
colerico ad cal'm: in flatico ad frigidū. vñ videmus q lz ac
tiones diuersificent fm varietatez passi ꝑ magna pte tm̄ ēt
fm agētiū varietatē magis variari debēt. ℂ Et iō docet ex
periētia q carnib⁹ pulloꝝ ꝛ edoꝝ ꝛ castratoꝝ ꝛ vituloꝝ la
ctātiū ēt vitelis ouoꝝ ꝛ pane ex frumēto ꝛ vino tēpato nu/
triunt ita vt ꝯseruent plurimi boies diuersarū cōplexionū.
sunt eni isti cibi cū ꝑprietate sua ita passibiles a nr̄o calore
vt in diuersis hominibus ꝯuertant sufficiēter in eoꝝ silitu
dinē. ℂ Nec vr repugnare aliquā cal'am rē ꝯuerti in frigi/
dum sanguinē cū virtus digestiua est debilis cū multotiēs
in fl'a crudū ꝯuertat. ꝛ ita frigidā in sanguinē cal'm dñante
digestiuo calore. vnde colericizantes ēt frigidū cibū ꝛ po/
tum in colerā solent ꝯuertere: ꝛ q hoc nō est in oibus cali
dis cibis aut frigidis aut temparis. ideo vult Auer. q ex/
perientia magnā vim hz vltra cognitionē cōplonis de cō/
seruabilitate corporis per datā cibi speciem.

Quia igitur auctoritates ꝛ rōnes ad oppositū fa/
cte ꝯ̄ ꝯclusionē gnāt: vñr esse ꝛ multū 4° arti
ꝯ̄ alias ꝯclones. ideo ad illas rñdeo ꝛ primo ad auctorita culus.
tes pñtis. §. ꝛ q̄ in fine istius capli ponunt. dico cū alijs q
intelligit de calidiori effectiue ꝛ silī effectiue. ℂ Ad tertiā
auctoritatē que mihi vr magis expresse ꝯ̄ ꝯ̄nē dictā rñdet
negādo q cibi dnr effectiue bumidi vel sicci: q vt corpori
approximant sunt apti ꝯuerti in nutri'm bumidū aut siccuz.
nō eniz est incōueniēs aliquē cibū esse rē alio bumidiorē: ꝛ
tm̄ eē respectu eiusdē corpis humani cibū effectiue sicciorē: ēt
q q̄uis sit res bumida ꝛ alteratiua tm̄ ꝑtes ei⁹ bumide in/
epte st nutrimēto ꝛ sicce sunt aptez: ꝛ ita q̄nqz in re sicciori.
sicut vbi gr̄a. caro leporis ē būidior carne bouina gnāt tm̄
sanguinē magis melēcū: vt sumit 3° Almā. caplo de carne.
Et ita panis grossior ꝛ furfuraceus est subtilioris nutrimē
ti q̄ ex pura farina subtilior panis: quia solum eius subti/
le transit in nutrimentum ꝛ grossuz in superfluitatē. ℂ Ad
propositum. ergo illos cibos qui fm partem siccam sunt
apti conuerti in nutrimentum alijs paribus vocat Gal. ꝑ/
prios complexioni sicce ꝛ siccos etiam intelligit esse effecti
ue ꝛ vt cibi sunt ꝑportionabilr bumidos modo stat illos
qui hoc mō sunt sicci esse bumidos respectu tēperatorū in

cõplone: ⁊ illos q̃ ita sꝫ humidi esse siccos cõplonalr ⁊ ſm denoĩationẽ: ⁊ q: de cibis hũidis q̃ sꝫ apti ſm siccã ptez in nutri^m ↄuerti ⁊ vꝫ humidã ptẽ secedere in supfluitatẽ rõ nõ hñ põt ondere voluit Auer. ꝙ in h̃ expiẽtia magnã viꝫ ha- beat. ℭ Et pꝫ ꝙ nõ põt itelligi textus alr: q: si dicat sicca ci- baria q̃ ſm denoiãnonẽ sꝫ talia facilꝰ ↄuerti in siccoꝝ cor- poꝝ subam h̃ est falsuꝫ. talia enim sꝫ difficilius digestibilia vt plane oñdiꝭ sup illo aphõ. facilius est repleri potu q̃ꝫ ci- bo: ⁊ nisi ꝑ digõnẽ ↄuerti in nãm cibati vel subaꝫ cibati nõ pñt. ℭ Ad q̃rtã auctoritatẽ q̃ ponit 8 terapẽ. ad finem ↄce do ꝙ ꝑꝑ cõplonẽ indicaꝭ caliora esse dãda calo nãlr q̃ꝫ fri gido febriẽti mõ expositor: ⁊ sup 4° pmi in qõne vtrũ colico ⁊ sciatico eque febriẽtibꝰ frigidiora cõpetãt sciatico ⁊ minus frida colico. Nã vt ibi dixi a cõplone calis iducaꝭ ꝑ minus gradualr frigida posse calm corpus ad ꝓpriũ tẽperamẽtũ reduci vt talia gradualr sunt tãte mẽsure: lꝫ hoc nõ arguit qn melius ꝑ ↄ̈ria q̃ꝫ ꝑ silia alijs paribꝰ ↄseruetꝭ. ℭ 5ª auctori tas q̃ est Haly. ⁊ 6^a q̃ est Auic. debẽt exponi ad sensum q̃rte auc̃tatis. ⁊ iõ Auicẽ. dicit ⁊ est poẽ ⁊ nõ dixit esse neẽe ꝙ ego noto multũ. ℭ Ad rõnes ṽo ad pmã negaꝭ ꝙ nullũ al teratiuũ corpis est eius ↄseruatiuũ: imo ecõtra. omne ↄser- uatiuũ corpis humani est eius alteratiuũ. ℭ Ad scðam ne gaꝭ assumptũ nisi in vniformibꝰ mõ corpus humanũ nõ est vniforme. ꝯꝭ ẽt ꝙ lꝫ a silĩ in gradu ⁊ forma nõ ꝑ se pateretꝭ vt spũs cordis nõ pateretꝭ ꝑ se ab aere sibi oĩno silĩtñ ſm modũ loquẽdi medicoꝝ ille aer calefaceret ꝑ acciñs ꝓ q̃ꝫto nõ refrigeraret vt dꝫ sic negligẽtia gubernatoris est cã sub mersiõis nauis. ℭ 3^m negaꝭ silitudo ꝑꝑ illud qð diceꝭ in 4° ⁊ ẽt q: medicina incarnatiua reqriꝭ vt corrigat cuꝫ mẽbro actionẽ nõ multũ recedẽtẽ a mõ actiõis mẽbri in nutrimen tum tpe sanitatis: sed res ꝓ ↄseruatiõe approximate nõ tñ ad hũc finẽ approximanꝭ: imo ad alios: merito quoꝝ plus ↄserũt ↄ̈rie q̃ꝫ siles mõ dicto in 5^a ↄ̈ne alijs paribus. ℭ Ad 4^m dðꝫ ꝙ cũ qðlibet aial reqrat certũ tẽꝑamẽtũ latitudinẽ hñs. iõ ↄtingit cuilibet aiali repiri loca inhabitabilia ꝑꝑ fri gus ⁊ ꝑꝑ calorẽ ⁊ habitabilia loca latitudinem hñia: ⁊ q: quorũdã aialiũ vita cũ multo calore ꝑmanet ⁊ nõ cuꝫ mul to frigore: ⁊ ꝑꝑ modũ sue cõpõnis ab aere excellẽtis frigi- ditatis sunt multũ passibilia: alioꝝ aũt vita cũ multo frigo re stare põt aut eoꝝ calor nõ est multũ aptus extinctioni ꝑꝑ cõpõnẽ. iõ pma in locis frigidis habitare nõ põt: sed in cali dis ita nõ obstante ꝙ sint calã: qñq: aũt ↄtingit ꝙ aialis sꝫ multũ frida ⁊ multũ dura ita ꝙ a calo difficulter dissoluũ- tur ⁊ talia ↄtingit in locis calidis habitare ⁊ ↄualescere nõ in frigidis sicut asini valẽt in egypto ⁊ nõ ꝑtibus septẽtrio nalibus. ℭ Qñq: aũt ↄtingit istud ex celesti influxu vel ꝓ prietate occulta ꝙ quedã latitudo locoꝝ est qbusdã aiali- bus ꝓportiõalis q̃dã nõ: qñq: ṽo ex ꝑte mãe gñatiõis ⁊ nu trimẽti. ⁊ iõ videmus ꝙ multa aialia calã viuũt in regioni bus frigidis vt hoies eq ⁊c̃. ⁊ ibi ↄualescunt multa alia ṽo sunt calã sanguinea q̃ ibi nõ viuũt: ⁊ ita de fridis respectu calidoꝝ locoꝝ: lꝫ qualitercũq: sit aialia vnius spẽi qbꝰ cor respõdet latitudo locoꝝ habitabiliũ sic se hñt ꝙ tẽꝑata ex eis in loco illo tẽꝑato ⁊ medio respectu aialis optime viuũt sed frida melius in calidiori: ⁊ calã melius in frigidiori. ⁊ ꝓportiõalr. dicaꝭ de cibis ⁊ alijs rebus nõ nãlibꝰ. ℭ Hec ꝑ ista qõne ꝓ nũc sufficiãt. nã ita sunt diffuse mãe: ⁊ ita lar- ge vt oia cõprehendere nolim: ⁊ ista mihi studiose sufficere vĩr. hunc igiꝭ nostrũ cañ. Calidiora calidioribus ⁊c̃. vario mõ vꝭ expoñ. ſm opinionẽ varietatẽ ⁊ qũo ſm in eam de- terminationẽ. ℭ Deinde cum dicit. XLV.

Tetur ṽo ⁊ materijs causaꝝ: recte in natas virtutes earum sciens.

Laurẽ. ℭ Utetur enim mã causaruꝫ recte: q̃ vires earum insitas agnoscit.

ℭ Recte siquidem causaruꝫ vtetur materia: qui naturales earum potentias agnouerit. XLVI. Leoni.

Qoniam motio quidem: ⁊ indigẽtia: ⁊ vigilie: ⁊ egestio: ⁊ oẽs aie passiões siccant corpus.

ℭ Uerbi gratia: vt motus: inedia: in- somnia: excretio ⁊ omnes affectiões animales exiccent corpus. Laurẽ.

ℭ Ueluti ꝙ motus: defectꝰ alimẽti vigilie: excre tio: ⁊ oẽs animi affectus corpus exiccant. XLVII. Leoni.

Contra vero his humectãt.

ℭ Contraria vero his humectent. Laurẽ.

ℭ Autem que his contraria existunt: humectant. XLVIII. Leoni.

Ta ṽo ⁊ in calefaciẽtibus ⁊ infrigidã tibꝰ ex studijs vtetꝭ ⁊ cibis ⁊ potibus.

ℭ Eodẽ mõ de calefaciẽtibꝰ ac refrige rãtibus studijs: poculẽtis: esculentis. Laurẽ.

ℭ Ita ṽo ⁊ calefacientia: ⁊ refrigerãtia vite insti tuta: ⁊ ciborum: ac potuum. XLIX. Leoni.

T silr est dicere oibꝰ his q̃ ſm corpꝰ sꝫ cognoscẽs aliqs mãs ⁊ virtutes. Sa- lubribꝰ cãis vtetꝭ: silia silibꝰ offerẽs qñ seruare vult corpis crasim q̃lẽ accipit.

ℭ Et vt simplr diceꝭ: q̃ oĩum circa corpus cãrũ agnoscit mãm ac vires: causis suis vtetꝭ. Siles silibus adhibẽdo: quoties pristinũ corporis li- buerit custodire temperamentum. Laurẽ.

ℭ Atq: (vt simplr dicã) omniũ que corpori affe runtꝭ: materias q̃s nocens: atq: potentias: salu bribus vtetꝭ causis: silia silibus afferẽdo: siq̃deꝫ eius propositum fuerit in eodem in quo accepe rit corporis seruare temperaturam. Leoni.

ℭ Hic dat cautelã in recte ↄseruãdo tenẽdã. Et pmo facit h̃. scðo exẽplificat. tertio cõcludit. ibi 2^a. (Qm̃ motio.) ibi 3^a. (Et simplr) ℭ Dicit pmo. ꝙ ad recte vtẽdũ materijs causa rũ salubriũ. i. sex rebꝰ nõ nãlibꝰ oꝫ cognoscere illoꝝ reꝝ vir tutes inatas. i. ṽtutes agẽdi illis rebꝰ ꝑ se cõpetẽtes. Et di- xit notãter inatas: q: tales res qñq: opanꝭ ↄ̈riuꝫ eius qð ꝑ se hñt facere ex corpis dispõne: ⁊ q: hoc est ꝑ acciñs nõ opꝫ ad artificiose opandũ hoc cognoscere: sꝫ hñ de actiõe ꝑ se ⁊ ista cautela pꝫ: q: cũ sint distinctoꝝ virtutũ ⁊ distincte appli cãde he res diuersis corpibꝰ ↄstat ꝙ oꝫ haꝝ reꝝ ṽtutes co gnoscere. ℭ De 2ª ꝑte dicit. ꝙ iste virtutes sꝫ cognoscẽde. si cut verbi gr̃a. ꝙ motus ⁊ euacuatio ⁊ vigilia ⁊ minoratio cibi ⁊ potus ⁊ passiones aie siccãt corpꝰ ⁊ istoꝝ ↄ̈ria hume ctãt. sicut somnus quies ⁊ repletio ⁊c̃. ℭ De ꝑte 3ª dicit. ꝙ vlr loquendo de oibꝰ cãis que sunt corpis alteratiue ille q̃ cognoscit eaꝝ ṽtutes vtetꝭ eis tãq̃ꝫ cãis salubribꝰ offerẽdo silia silibus qñ intẽdit ↄseruare cõplexionẽ corpis talẽ qua lem accepit. Et hec oia sunt satis nota q̃uo itelliganꝭ apud varios modos dicẽdi in qõne ꝑlecta. Nã ſm viã q̃ꝫ sequor iste. §. intelligiꝭ de silibus effectiue nõ formaliter nec ſꝫ de nominationẽ. ꝙ aũt hic dꝭ ꝙ passiones animi siccãt corpus intelligendũ est de passionibus supra noiatis que sollicitu dinem includunt: aut de superfluis que superfluo ⁊ inordi nato spirituum motu hoc faciunt ⁊c̃. L.

SI quo pmutare vult et trāsire ad meli⁹ aliud est genus salubriū causa℞ cōtriuz qdē supradictis: equale quo distans ab altera crasi eucrata℞ et media℞ q̄s optimis naturis conuenire dicebamus.

Laurē. ¶ Quoties vero libuerit permutare et ad habitū ducere meliorē: aliud est causarū genus sanum predictis contrariū equaliter in diuersum recedens a causis temperatis ac medijs: quas optime nature congruere docuimus.

Leoni. ¶ Qz si pmutare atqz ad meli⁹ traducere statuerit: alter℞ est hic salubriū cārū genus: his qdem q̄s nuper diximus cōtriū: equalr quo declinās ad alterā partē: a bñ tēpatis: et medijs: q̄ optimis conuenire naturis dicebamus. L I.

CAlidiorē enim et sicciorē crasim nō calide et sicce dicte faciūt eucrataz pfecte: sz que tm̄ eucrata crasi frigidiora et humidiora quantum natura eius erat calidior et siccior.

Laurē. ¶ Calidus eni et siccus victus nequaq̄ efficiet bene temperatum diligenter calidius ac siccius temperamentum. Sed victus tanto frigidior et humidior moderato: quantuz natura fuerit calidior: sicciorqz.

Leoni. ¶ Calidior siqdē: ac siccior tpatura: a calidioris ac sicciotis vict⁹ rōne ad exactissimū bone tēperature hituz minime trāsfert. At taliū erit vsus necius que tm̄ eis: q̄ bñ tēperata existunt frigidiora sint: atqz humidiora: quātuz et nā nām in caliditate et siccitate superabat.

¶ Hec est scda pars huius tractatus de ɔseruatione in qua determinat de cāis ɔseruatiuis. scdo mō siue large accepta ɔseruatione. p pmutatione ad meliorē sanitatez sm specificam denoiationē: et qz hoc ɔtingit in tribus maneriebus lapsuū cū optima sanitas nō sit ad melius pducēda. iō pars ista diuidit in tria capitula. In primo determinat de cāis reductiuis corporis lapsi in cōplexione. In scdo de cāis reductiuis corporis lapsi in cōpōne. In tertio de cāis reductiuis corporis lapsi in nā cōi que est vnitas. scdm ca^m incipit ibi. (Organico℞ vero) 3^m incipit ibi. (Reliquū ergo.) Primuz ca^m diuidit in duas partes. In prima docet reducere in gn̄e corpora lapsa. secūdo corpora lapsa improportiōaliter sm oia membra et corpora proportiōaliter lapsa. ibi 2^a (Similem igitur) Prima in tres. nā primo ponit gn̄alem canonē reducēdi. scdo ostēdit ɔuenientiā et diam causarū reductiuaruz et ɔseruatiuarū pprie. tertio remouet dubium. ibi 2^a (Hoc si quidē genus.) ibi 3^a (Quō igit.) ¶ In parte prima vult Gal. istā ɔclōnē. si medicus vult permutare corpus lapsuz a temperamento ad dispōnē meliorē: qz ad ipsuz temperamentū. tunc opz vti alio genere causarū ɔtrio supradictis et tm̄ distante a cōplexione causa℞ tēperata℞ quas diximus ɔuenire optimis naturis q̄tū cōplo corpis pmutādi distat a cōplexione corpis tēperati. ¶ Ista ɔ. probat sic. exēplariter: qz cōplexionē calidiorē et sicciorē tēpata nō faciunt tēperatā eāe calide et sicce: sz ille que sunt tm̄ frigidiores et humidiores tēperatis quātū corporis reducendi cōplexio distat a tēperata cōplexione hois: et pari mō dicēdū in alijs cōplexionibus lapsis a tēperamento. ergo reductio fit p ɔtria eque distantia a tēperamento. assumptū aūt Gal. non pbat tanq̄ p se notū essetz: sz plusq̄ cōmentator arguit sic. talia ɔtria equidistātia approximata corpori lapso sunt ɔtria eqpotētia ei: sed ɔtria eqpotētia approximata inuicem mutuo se alterant quousqz ad mediū se deducant. ergo sic erit in istis: sed mediū est cōplexio tēperata a qua eque distāt. ergo p taliū approximationē ɔtrio℞ corpora illa lapsa ad tēperamentū ducent. ¶ Sed qz pticula h plures hz difficultates. iō p illius declaratiōe mouebo quedā dubia ex quo℞ solutionibus tandē hunc. §. declarabo. A

PRimum ergo dubiū est. vtruz nālis cōplexio possit pmutari: et vr q nō p Damascenū in apblo dicētē q cōplo nālis sm vicinitatē adheret. actu tm̄ est impmutabilis. Et hoc idē arguit ex secundo ethico℞: qz qd nāle est nō alr assuescit. ¶ Sed q possit vr qz aliter nō esset possibilis corpo℞ pmutatio de nō tēperatis ad tēperata: qd tm̄ vult hic Gal. ¶ Pro dubio notandū q p cōplexionē nālem possumus intelligere aut qualitatez vnā primā vel aggregatū primarū vel tertio qualitatem secundam ex actione et passione primarū resultantem modo quo prima primi declaratū est. ¶ Scdo notandū q talem cōplexionez posse pmutari pōt intelligi duplr. vno mō ita q illa ad quā pmutat sit nālis. secundo mō qz possit pmutari: siue illa ad quā fit pmutatio remaneat nālis siue non. exemplum primi: vt si qs primo erat colericus fiat temperatus vel sanguineus. exēplum secūdi. sicut si ex nō febriēte fiat febriens. ¶ Tertio nota. q hec pmutatio in primis qualitatibus pōt esse vel ex quacūqz varietate gradus qualitatū pmaruz vel ex varietate tali vt merito illius pmutet gradualis denoiatio complexionalis sanitatis. exemplūz primi. vt pmutat qualitas rōne exercitij et ex pmutatione aeris naturali et ex cibo quātūcunqz temperato et ex etatiuo pcessu. exēplum secundi. sicut si de temperato fiat calidus vel frigidus: vel de calido magis vel minus secundū denominationē calidus. ¶ Quarto nota. vt ostendi sup prima primi. caplo de cōplexionib⁹. et prima apho℞ et scda aphorum. q cōplexio que est qualitas secūda non statim corrūpit pmutata mēsura pma℞ qualitatū: imo sicut eadē substātia forma remanet pmutatis qualitatibus: ita stat eandem complexionem remanere. ¶ Ex qbus pz prima ɔclusio. q possibile est cōplexionē primo mō dictā. et scdo mō dictam permutari etiā illa ad quā fit permutatio remanente nāli. nam senes sunt iuuenibus frigidiores et sicciores. et p ɔñs tm̄ in aliqua pma℞ qualitatū permutari q̄z in aggregato ex oibus: et cū sint sani inculpate. seqt q ois eo℞ cōplexio est ei nālis. et silr pz cōplexio de pmutatiōib⁹ que fiūt ex vario ɔcursu re℞ nō nāliū q̄tūcūqz debito corpi applicatarū: vt dr supra in qōne de ɔseruatiōe. ¶ 2ª ɔclo. pole est cōplōnē 3° mō dictā in hoie pmutari illa q̄ acqrit nāli remanēte. pbat sic cōplo que est in senib⁹ senis q̄litas scda resultās ex actione et passione primarū qualitatū est diuersa ab illa q̄ fuit in puero. ergo et c. assumptū pbat: qz plus distat in nā elemēto℞ ipsuz cōponētiū et mēsura q̄litatū pma℞ senex a puero q̄z coleric⁹ iuuenis a flēatico iuuene: sz isti differūt in cōplōne q̄ est q̄litas scda: vt oñdi p^o pmi. ca^o de cōplōnib⁹. q̄ et senex a iuuene. et iō iuuenis in pcessu ad etatē cōplōnaliter pmutat quo ad cōplōnē q̄ est scda q̄litas resultans ex pmis. ¶ Cōfirmat: qz cōplo calā et sicca in senectute pmutat ad fridam et siccā: nec vr ali⁹ modus itelligēdi hūc Gal. nisi itelligat de pmutatiōe quo ad cōplōnē q̄ est scda qualitas. nā si loquamur tm̄ de pmis senex fridus et siccus respectu tēpati senis nō erit eiusdē etatis: qz plus in etate processerit q̄z ille tēpat⁹ et cōsideret seni tēpato in vlteriori etate q in friditate et siccitate esset ei ɔsilis. ¶ Nō tm̄ q oppo^m istius ɔclōnis est pbabile quo ad partes q̄ a pn^o gñatiōis sunt ɔtracta q multi volūt cōplexionē q̄ est scda q̄litas re-

A Nāl cōplexio p mutari pōt.

B

C

D

E

b^a ɔclo.

2ª ɔclo.

sultans ex p̄mis que imediate p̄parat mām ad formā reci-
piēdā nō corrūpit nisi corrupto subo. ⁊ iō nō pmutat. posse
tm̄ est φ dissolutis qbusdā p̄tib⁹ minimis loco illaꝝ p nutri
mentū restaurentur alique cōplōnū diuersarū quo ad hūc
modū cōplōnis. ⁊ iō totū permutari in tali cōplōne ⁊ h̄ est
vt ipsi cathegorice dicunt veꝝ fundamentū: q̄re indiuidua
nō stant indiuidualib⁹ cōplexionib⁹: ⁊ quare q non nascit
tēpatus q̄ʒuis reducat ad gradū tēpamenti tm̄ nō est ve tē-
peratus vt dixit plus q̄ʒ cōmētator in p̄ huius: ʒ q̄si figmen
tū quodā. ℭ Hec ēt est cā difficultatis reductiōis corpoꝝ
⁊ q̄re cū multo studio fieri oporteat ⁊ idē dāt sentire dama
scenū in auct̄e. s̄. allegata. ℭ Nec vʒ argu^m a. est in nāli sua
dispōne calidius b. ⁊ maiorē hʒ mensurā caloꝝ elemētoꝝ
ip̄m ꝯstituētiū q̄ʒ b. ergo quo ad v̄tutē cōplōnis q̄ est quali
tas scd̄a resultās ex p̄mis est calidius b. ⁊ multoꝝ taliū fun
damento r̄gre p̄ma p̄mi. caplō de cōplōnibus. ℭ 3° ꝯ: lʒ p
3° ꝯclo. q̄litatē subito vel multū celeriter acq̄sitā pmutet nālis cō-
plexio: ipsam tm̄ q̄ acq̄rit plurimū ꝯtingit esse nō nālē. ꝯ pʒ
expientia. ⁊ p Gal. ifra dicentē ʒ oportere fieri paulatiʒ ⁊c̄.
ℭ Ad argumēta in oppo^m d̄r. ℭ Ad damascenū φ p̄ipo sic
itelligit valde difficile aut s̄m dicta inotato circa scd̄am cō
clusionē ʒ. auctoritas aūt scd̄i arabicoꝝ nō est ad p̄positum.

Arti. p̄. In reductiōe corporū ad tēpamētū necio ẑria approximāda sit: tm̄ a tempamēto distātia q̄ʒ tū corp⁹ reducendum.

Secūda dubitatio

vtꝝ in reductiōe corpoꝝ ad tēpamentū. sint necio
approximāda ẑria tm̄ a tēpamēto distātia q̄ʒ tū corp⁹ redu
cendū. ⁊ arguit φ nō. p̄ sic. in reductiōe corpis lapsi sufficit
administratio tēpati. ḡ nō est oportunū ʒ administrare ẑria ⁊c̄.
assumptū p̄bat. sicut medicina tēpata approximata corpi
calō in scd̄o ipsuʒ ifrigidat. ergo p certā latitudinē. sit ergo
φ p a. latitudinē. ⁊ seq̄t φ in scd̄a vice ꝯsilr applicata plus
q̄ʒ p a. ifrigidabit: cū ergo in p̄n⁹ corp⁹ calm̄ in scd̄o nō p isi-
nita a. distat a tēpamēto. seq̄t φ aliq̄n isto mō p tēpatoꝝ ap
proximationē corp⁹ reducit maior sumit ex Gal. 3° de sim-
plici medicina. distictiōe 2°. ca. 4° vbi dixit: φ medicine q̄ sūt
equales aut nō multū ab equali recedētes aut tepide cali-
ditatis ifrigidāt corpora calefacta multū dixit eniʒ φ oleū
rosatū ifrigidat caput calefactū in sole ⁊ balneū infrigidat
corpa calefacta vltime caliditate vstiua: q: in ista est opatio
caliditatis tepide. ⁊ pʒ mior: q: post p̄mā ifrigidationē cor-
pus est minus infrigidationi resistēs ⁊ ẑrietas est sufficiēs.
⁊ ex h̄ pʒ φ reductio nō necīo sit p ẑria s̄ʒ d̄uolatione ⁊ tm̄
2° a tēpamēto distātia. ℭ 2° sic. frigidū in p̄ p multā reiteratio
nem sufficit corpus calm̄ in scd̄o ad tempamētū ducere. er
3° go assumptū p̄bat. sicut de tempato statiʒ arguebat. ℭ 3°
sic. calm̄ in 4° ꝯuenietius p minus frigida reducit ad tem-
peramētū q̄ʒ p frida in 4° ergo nō tm̄ est nō necīū p equedi-
stātia frida reduci: sed ēt nō ꝯueniēs. ꝯn̄a nota. ⁊ assumptū
p̄bat: q: p frida in 4° nimis magnā ⁊ fortē ⁊ subito recipet
alterationē ʒ. p minus frida v̄o aut p tepida paulatinā. mō
nā nō sustinet repētinas mutatiōes: vt Gal. in h̄ li°. ℭ Cō-
firmat p expientiā de pedib⁹ ⁊ alijs extremis ifrigidatis in
iter agentib⁹. nā si ꝯgelata extrema ad ignē ponant corrū-
punt. si v̄o in aq̄ nō veri frigoris paulatim redeūt: vt ʒ° pri-
mi in summa de regimine iter agētiū ca° 5°. ℭ Cōfirmat: q:
infridati in itinere nō ilico ad ignē accedere ⁊ multū se cale
facere debēt: sʒ paulatiʒ. nā ita d̄r ab Aui. eadē summa. 4°
ca°. cū q̄ iter agēs in frigore hospitat nō ilico se calefacere
d̄ʒ: īmo in h̄ paulatim ordinet in calore paruo ⁊ ad fortē calo
rē nō cito accedat. ergo a multo fortiori illi q sunt nālr fridi
ad tēpamentū reducēdi nō sūt cito fortib⁹ calidis calefacien
4° di: sʒ paulatiʒ. ℭ 4° si reductio fieri deberet p talia ẑria. tūc
maxime esset: q: corp⁹ ⁊ ista ẑria cū approximant adiuicē
agūt ⁊ ad mediū se reducūt: vt innuit plus q̄ʒ cōmētator. cō
mēto istius p̄tis: ⁊ ita de cura male cōplōnis cōposite facte.
ℭ Sʒ ꝯ. q: tūc sequeret φ si corpus calʒ in scd̄o esset redu
cendū ad calm̄ in p̄mo. adhuc essent administrāde medici-
ne tempate: q: ille p tm̄ v̄sus fridū distāt a calō in p̄mo quā
tuʒ v̄sus ẑriū distat corp⁹ calm̄ in 2°. ergo sic alterādo ad h̄
mediū reduceret. ℭ Cōtra p̄: q: fridū in p̄mo. calm̄ in pri-
mo. tm̄ p p vnū gradū alteraret cū ip̄m solū ad temperamē
tuʒ deduceret. ergo minus alteraret calm̄ in 1° cū sit magis
resistēs. ergo ipsum nō deduceret ad calm̄ in p̄ cū nō p vnū
gradū remitteret. ℭ 2° sequeret in reductiōe corpis multuʒ
lapsi pri⁹ esse administrādū ẑriū modicū itēsuʒ q̄ʒ ẑuū multū
itēsuʒ. p̄bat. sit eni corp⁹ calm̄ in 3° ⁊ seq̄t φ si dʒ reduci dʒ
reductionē paulatinā esse ⁊ nō subito: vt ifra dicet. ⁊ sic seq
tur φ pri⁹ reducēduʒ est ad calm̄ in scd̄o postea ad calm̄ in
primo. ⁊ sic vltra: sed ꝯstat calculāti φ ad calm̄ in scd̄o re-
ducit per calm̄ in p̄ ⁊ ad calm̄ in p̄ reducit p temperata: ⁊
ad tempatū per fridū in p̄. ℭ Ex h̄ 3° seq̄t φ in reductione
calidi in 3° frigidissimū approximādū erit frigidū in p̄mo.

In oppositū

est Gal. h̄ ⁊ 3° de simplici medicina.
distinctiōe 2°. ca° 4°. vbi exp̄sse dicit
tempatā medicinā nō posse mēbra calefacta aut ifrigidata
ad tēpamentū ducere: sʒ ẑria. dixit eniʒ. Qm̄ caliditas tepi
da q̄n occurrit membris que infrigidata sunt nō sufficit no
cere eis neq̄ȝ posse est ei sanare ea. qm̄ oē mēbrū q̄d sanat. p
medicinā non ducit nisi a superfluitate aliqua ad equalita-
tem ⁊ lege residua que longo processu hoc dicunt.

In ista q̄one

duo inueniunt cōes modi dicēdi. vn⁹
sumit ex monaco in cōmēto isti⁹ p̄tis
⁊ ꝯsistit in q̄tuor ẑnib⁹. ℭ P̄ria. reductio corpoꝝ nō pt fie- Opinio Mōaci
ri p filia. p̄bat: q: p illa nālis cōplō ꝯseruat. mō nō p eadeʒ p̄ ꝯclo.
sit ꝯseruatio ⁊ reductio. ℭ 2° ꝯ. reductio corpoꝝ ad tempe- 2°
ramentū nō debite fit p ẑria itensiora in gradu q̄ʒ sit lapsus
corpis a tempamēto. p̄bat: q: p talia ẑria corp⁹ nimiū alte
rat ⁊ vltra tēpamentū deducit. ℭ 3° ꝯ. reductio dʒ fieri p ẑ- 3°
ria eq̄ a tēpamēto distātia. sic̄ corp⁹ reducendū. p̄bat sic. ta
lia ẑria sūt corpi lapso eq̄potētia: cū eq̄lr a tēpamēto distēt.
ergo p applicationē illoꝝ ad corp⁹ mutua actiōe ad mediū
se deducēt: sʒ mediū est tēperamētū. ḡ p illoꝝ applicationē
adinuicē corp⁹ ad tēpamētū ducet. ℭ Et ex p̄bōne isti⁹ ter
tie pōt elici 4° ꝯ ẑria minus a tempamēto distātia q̄ʒ corp⁹ 4°
reducendū nō sufficiūt tale corp⁹ ad tempamētū ducere. p
bat: q: ista minus alterāt q̄ʒ ẑria eque distātia cū ista sint re
missiora ⁊ debiliora: ⁊ contraria eque distātia precipue ad
temperamentum vsq̄ȝ alterant. ergo hec minus. ⁊ sic non
sufficit tale corpus ad temperamentū deducere.

ℭ Ista responsio v̄r mihi insufficiens. ⁊ primo arguo ꝯ ter- Contra.
tiam ꝯclōnem cū sua p̄bōne. si illa esset vera sequeret φ re
ductio taliū corpoꝝ fieret in vna applicatione. ꝯn̄s ꝯ Gal.
infra. ⁊ p̄bat ꝯn̄a: q: ẑrioꝝ eq̄potentiū applicatoꝝ refra-
ctio ad mediū per eoꝝ coalterationē fit in vnica applicatio
ne. ergo cū tūc ⁊ eodem mō dicat fieri reductionem. seq̄tur
φ reductio in vnica semꝑ dʒ fieri applicatione. ℭ Contra
quartā ʒ ꝯclōnem arguit sic. ẑria remissiora alterāt corpus
distemperatū v̄sus temperamentū aliquāta alteratione. er
go per reiterationē poterūt ad tempamētū ducere. ⁊ ʒ ꝯn̄a.
sicut in argumentis supra de temperata arguebamus.

ℭ Secūdus modus r̄ndendi est Thadei colligēdus in plu- Opinio thadei.
ribus ẑnib⁹ partim in isto passu partim infra de cura male
cōplōnis facte: ⁊ colligunt ex eo quedaʒ notabilia ⁊ deinde
ꝯclōnes. ℭ Notādū ergo p̄ nō oēm alterationē p quā cor- Nō p̄.
pus a tēperamento lapsuʒ ducit ad gradū q̄litatū primaꝝ
in tēperamento reptaꝝ dici reductionē: sʒ illā tm̄ p quā ta-
les gradus cū paritate aliaꝝ circūstātiaꝝ gradib⁹ tempe-
ratoꝝ equales acq̄runt. ita vt sint corpi nāles. certū est eni
φ si colericū in p̄mo p ifusionē in aq̄ frigida ad gradū tem
peramenti quasi subito deduceret: nō diceremus ip̄sum ad
melius pmutatū aut ad temperatū reductū: sed potius pre
ternāliter alteratū. ℭ Scd̄o notādū duplr apud medicos 6 2°
medicinā dici alicuius gradus. vno mō s̄m quātitateʒ sue
intensionis ⁊ v̄tutis. scd̄o mō relatione ad effectū quem in
corpore humano nata est facere. p̄mo mō dicunt medicine

tãti vel tãti gradus ſm ꝙ a tẽperamẽto recedũt. ¶ Scḋo
mõ dñr tãti gradus q̃ta eſt diſcraſia que ꝑ illas remoueri
põt: ⁊ quo ad hũc 2ᵐ modũ variaꝛ gradus ſm diuerſitateʒ
corpoꝝ qbuſ medicine applicanꝛ. nã maiorẽ latitudinẽ fri
giditatis ꝑter nãm ſufficit camomilla in vno corpe corrũpe
re q̃ in alio: ⁊ variãꝛ ſm q̃titatẽ talis medicine: qꝛ in ma
iori q̃titate intẽſiorẽ latitudinẽ ſufficit remouere. variaꝛ ẽt
ſʒ multitudinẽ vicũ applicationis: qꝛ qñ pluries adminiſtraꝛ
alijs paribꝰ magis opaꝛ. ¶ Ex quo pʒ ſʒ hũc modũ camo
A millã ⁊ pipꝫ eiuſdẽ qñqꝫ eſſe gradus dũ ſit in q̃titate vel vi
3° cibꝰ vel corpe cui approximaꝛ diſparitas. ¶ Tertio nõndũ
dupl'r poſſe itelligi reductionẽ fieri ꝑ ꝯ̃ria in equali gradu
diſtãtia a tẽpamẽto effectiue: vel ꝙ ꝯ̃ria reducẽtia ſint talia
quo ad vnã applicationẽ: vel ꝙ ſint in tãto gradu q̃tuʒ ad
B aggregatũ ex oibꝰ q̃ approximãꝛ vſqꝫ ad cõpletã reductio
4° nẽ. ¶ Ultimo ſupponẽdũ. ꝙ tẽpata medicina põt ifrigida
re corpꝰ calefactũ ⁊ calefacere ifridatũ ⁊ nõ ſoluʒ tẽpata: ſʒ
minus cal'a corpe põt corpus infridare. h̄ ſumiꝛ 3° de ſim
plici medicina. diſtinctiõe 1ª. cap. 4°. ¶ His habitis ponaʒ
ꝯ̃nes in qbus poſitio Thadei vr̃ ꝯſiſtere ⁊ ſi nõ ipſe h̄ ordi
p° ꝯclo. ne dixerit. ¶ Prima ꝯclo. corpus lapſuʒ ad tẽperamẽtũ ꝑ
tẽperatã medicinã gradual'r reduci põt. ꝓbaꝛ vt argutuʒ
eſt añ oppoſitũ. naʒ ex quo tẽperata medicina põt corpꝰ ca
lefactũ aliqual'r infrigidare: ⁊ infrigidatuʒ calefacere. ſeqꝛ
ꝙ totiẽs eius approximatio reiterari põt ꝙ totus lapſus re
2° ꝯclo. mouebiꝛ. ¶ 2ª ꝯclo. corpus a tẽperamẽto lapſuʒ põt ꝑ ꝯ̃ria
minus gradual'r ipſo a tẽperamẽto diſtãtia reduci ad tẽpe
ramẽtũ. pʒ ex quo per tẽperata põt reduci: ⁊ iſta ſunt minꝰ
3° ꝯclo. ad reducẽdum potẽtia q̃ ꝯ̃ria remiſſiora. ¶ 3ª ꝯclo. omne
corpus lapſum ad tẽperamẽtũ reducẽduʒ dʒ reduci ꝑ ꝯ̃ria
virtual'r ſue diſcraſie tm̃ quãtũ corpꝰ a tẽperamẽto recedit
qꝛ ad aggregatũ ex oibꝰ vſqꝫ ad cõplemẽtũ reductiõis ap
plicatũ. ¶ Iſta ꝯclo pʒ. nã ſi aliqḋ corpus ad tẽperamẽtũ
eſt reductũ: qḋ gr̃a exẽpli. erat lapſuʒ ad cal'm cãe reducẽ
tes infrigidauerũt ipſuʒ ꝑ tm̃ quãtũ diſtabat a tẽpamẽto. ⁊
ꝑ ꝯñs totũ aggregatũ ex illis cãis erat effectiue tanto gra
du. frigidũ quãtũ illud corpus erat lapſuʒ ꝑ cal'm. ⁊ hãc ꝯ̃
nem dicit eſſe de mẽte Gal'. ¶ Et iõ pʒ ex hac põne ꝙ redu
ctio põt fieri ꝑ tẽperamẽta: ⁊ põt fieri ꝑ ꝯ̃ria. ⁊ ꝑ aggregatũ
ex ſilibuſ in forma ⁊ tẽperatis ⁊ ꝯ̃rijs ſm gradualẽ denoia
tionẽ reſpectu tẽperati. Sed qualitercũqꝫ fiat. illa ꝑ que ta
lia corpora reducunꝛ ſunt effectiue ꝯ̃ria corpori lapſo: ⁊ ef
fectiue tanto gradu denoianda ꝯ̃ria q̃tũ corpus lapſum a
temperamento recedit. ¶ Poſt hãc poſitionẽ incedunt fe
re moderniores oẽs Marſilius. ſ. Thomas ⁊ alij.

Contra poſitõeʒ thadei. ¶ Cõtra iſtã põnẽ arguiꝛ. ⁊ ꝓbo ꝙ corpa lapſa nõ reducun
tur ꝑ tẽperata quotiẽſcũqꝫ reiterata: qꝛ talia corpa ꝯſeruã
tur ꝑ ꝯ̃ria: vt ipſemet Thadeꝰ fateꝛ. ergo ꝑ tẽperata nõ ſuf
ficiẽter ꝓ̄ſeruanꝛ a lapſu ſili. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ reducunꝛ ꝑ ea. for
tiora eniʒ agẽtia reqrunꝛ ad reducẽdũ q̃ ad preſeruandũ.
¶ Et ꝑ illo vr̃ mẽs Gal'. 3° de ſimplici medicina. diſtinctiõe
1ª. cap. 4° ſupra allega. ⁊ illud qḋ allegaꝛ ſupra in q̃õne de
ꝯſeruatiõe. primo alimẽtoꝝ. ſi itaqꝫ aliquo calidius vel fri
gidius aut humidius aut ſiccius ſit hinc medios cõpl'one
cibos ⁊ potus male vtiqꝫ q̃s habit. ¶ Cõfirmaꝛ ſic. oĩs me
dicina tẽpata approximata corpi cal'o añq̃ corpus ad tẽpa
mẽtũ reducaꝛ. alteraꝛ v̾ſus cal'm a corpe. nã medicina agit
⁊ patiꝛ: vt 2° primi. ca° de eo qḋ comediꝛ ⁊ bibiꝛ. ergo talis
medicina nõ poterit vſqꝫ ad temperatuʒ corpus reducere.
¶ H. hoc eſt exp̄ſſe ꝯ̃ mẽtẽ Gal'. h̄ dicit eniʒ ꝙ cãe reducti
ue ſunt ꝯ̃rie corpi reducẽdo ⁊ ꝙ ſunt eq̃diſtãtes a tempera
to cã. ſicut corpꝰ a corpe tẽpato: vel ꝗ̄ ibi loqꝛ de cãis tem
peratis effectiue vel gradual'r. ſi gradual'r. ſeqꝛ ꝙ cãe redu
ctiue nõ ſunt tẽpate. ſi effectiue quero q̄ ſunt iſte cãe effecti
ue tẽperate: ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ ſunt niſi ille que temperamẽtũ cõ
ſeruãt. Et iſte ſunt gradual'r tẽperate. cãe enim diſtempera
tam cõpl'onẽ cõſeruãtes dñr diſtẽperate effectiue: vt ſupra
in q̃õne de ꝯſeruatiõe dixi. ¶ Itẽ ſic. pueri ſicci ꝯſeruanꝛ ꝑ
gradual'r humida. ergo ꝑ tẽpata potiꝰ adderẽꝛ in ſiccitate
q̃ reducerenꝛ. ¶ Itẽ exercitiũ temperatũ magis calefacit
corpus cal'm q̃ tẽperatũ ⁊ citiꝰ ꝑ ipm corpꝰ cal'm deduciꝛ
ad laſſitudinẽ q̃ tẽperatuʒ. ergo citiꝰ dʒ dimitti. ⁊ ꝑ ꝯñs in
ꝯſeruatiõe corpis calidi remiſſius ⁊ breuius exercitiũ tẽpe
rato ꝯuenit. ergo tẽpamẽtũ nõ ſufficit reducere. ¶ Et ideʒ
arguiꝛ de aere tẽpato ꝙ nõ ſufficiẽter euẽtat cor calʒ. ꝑ ꝯñs
nõ ſufficit reducere. ⁊ ſil'r diſcurrendo de ſomno ⁊ vigilia ⁊
euõne ⁊ accñtibꝰ aie: vt ſupra in q̃õne de ꝯſeruatiõe colligi
põt. ¶ Forte dr̃ hic ꝑ adminiſtrationẽ rerũ nõ nãliũ tempa
tarũ corpus lapſum non põt ad tẽperamẽtũ duci: ſed tm̃ ꝑ
medicinarũ tempataruʒ adminiſtrationẽ. ¶ Cõtra. ſit cor
pus cal'm. gr̃a exẽpli. reducendũ. ⁊ arguo ſic. ꝑ aerẽ tempe
ratũ nõ põt reduci: ſed magis imutat aer q̃ tempata medi
cina. ergo nec ꝑ tẽperatã medicinaʒ. ¶ Cõfirmaꝛ. aliq̃s eſt
aer frigidus q nõ ſufficiẽter reduceret corpus datũ ex quo
ꝑ frigidũ aerẽ ꝯſeruaꝛ: vt ſupra dr̃. ſit ergo ille aer frigidus
a. ⁊ ſeqtur ꝙ plus ſufficit infrigidare temperatũ corpus q̃
certa medicina frigida. nã ſufficit aliquãtũ infrigidare tem
peratũ. ⁊ nõ quelibet medicina frigida ſufficit tm̃ ifrigida
re tempatũ cũ infinite modicũ aliq̃ talis diſtat a tẽperata. er
go aliqua eſt minus ſufficiẽs infrigidare q̃ a. ſed a. nõ ſuffi
cienter ꝓ reducẽdo ifrigidaret datũ corpus cal'm: vt ſupra
dr̃. ergo nec illa medicina frigida: ⁊ vltra ergo nec tẽpera
ta cũ tempata minus ſufficiat infrigidare q̃ illa. ⁊ ꝑ ꝯñs tẽ
perata medicina nõ ſufficit corpus cal'm lapſum ad tempe
ramentũ ducere. ¶ H. Gal'. vr̃ loq in textu non de medici
nis ſolum: ſed de alijs rebus non naturalibus etiam: vt pa
tet infra in illa parte. poteſt enim venter.

Ut ergo plane hec mã videaꝛ: ponã ꝑmo q̃daʒ ꝑ̄ambula: deinde ꝯ̃nes de queſi
to. ¶ Prima ergo diſtinctio eſt ꝙ corpoꝝ lapſoꝝ a tẽpera
mẽto: quedã ſunt lapſa in cõpl'one: quedã in cõpõne. h̄ võ
ſoluʒ querimus de lapſis in cõplexione. ¶ Scḋa diſtictio.
corpoꝝ in cõpl'one lapſoꝝ cũ optima cõpoſitione: quedaʒ
ſunt eque ꝓportionabil'r lapſa quo ad oĩa mẽbra: ⁊ quedaʒ
ineque ꝓportionabil'r vel inequaliter. ⁊ hic intendimus de
primis. ¶ Tertia diſtinctio corporuʒ eque ꝓportionaliter
lapſorũ quedam ſunt tantũ in vna cõtrarietate lapſa: que
dam in ambabus: ⁊ quedã ſunt lapſa ꝓpter primaꝝ quali
tatũ improportionabilitatẽ. exemplũ ꝑmi. ſicut corpus ca
lidũ cũ temperamẽto paſſiuaꝝ. exẽplũ ſcḋi. ſicut caliduʒ ⁊
ſiccũ. exẽplũ tertij. ſicut corpus tẽperatũ in caliditate in ex
tremo tẽperamẽti v̾ſus calidũ: ⁊ tẽperatũ in ſiccitate in ex
tremo tẽperamenti. verſus ſiccũ. tale enim corpus nõ eſt tẽ
peratũ in totali cõpl'one: ⁊ tm̃ eſt tẽperatuʒ. In paſſiuis ⁊ ẽt
tẽperatũ in actiuis: vt colligi põt ſupra in ꝑmo in mã neu
trius ſcḋi ſignificati: ⁊ in ſcḋo in q̃õne verũ cõplexio tempe
rata ſit ꝑ equediſtantiã media. ¶ Prima ſuppoſitio eſt iſta
reductio corpis lapſi ad tẽperamentũ eſt eius talis trãſmu
tatio vt ꝑ eã ducanꝛ ad ſanitatem cõplexionalem in gradu
equalem ſanitati temperati eiuſdem ſexus ⁊ etatis ⁊ quo
ad ꝑfectionẽ operationũ. pʒ: qꝛ aliter talis cõplexio ad quaʒ
reduciꝛ nõ eſſet vere temperata. ¶ Suppõ 2ª ꝙ h̄ loqmur
de cõplexione temperata in ſequentem formã. ¶ 3ª ſuppoſi
tio ꝙ reductio corpoꝝ dʒ eſſe paulatina. pʒ ex. G. infra. Ex
quo ſeqꝛ ꝙ in actu reductiuo non dʒ corpus qḋ reduciꝛ ex̄
latitudineʒ ſanitatis duci. pʒ. nã nõ eſt alia rõ tertie ſuppo
ſitionis. ¶ 4ª ſuppoſitio. ⁊ ſi corporis reducendi alteratio
debeat eſſe paulatina ⁊ tarda. incertũ tm̃ eſt q̃s gradus alte
rationis ſit ad reductionẽ optimus. hoc pʒ: qꝛ certa rei q̃ti
tas nec lingua ꝓferri nec calamo ſcribi põt. ¶ 5ª ſuppoſi
tio duobus corporibus datis oĩno conſimil'r diſpoſitis ſtat
vtrũqꝫ ad tẽperamẽtũ reduci. vno tm̃ eoꝝ ad temperamen
tum velocius accedente. Iſta pʒ ex quo diuerſis alteratio
nis gradibus pñt v̾ſus tẽperamentũ alterari: quoꝝ vtrũqꝫ

Opinio ꝯgonis.
p° diſtin.
2° diſtin.
3° diſtin.
p° ſuppõ
2°
3°
4
5°

6 erit paulatinus ꝛ reductiōi ꝯueniēs. ¶ Sexta suppō corpꝰ
7 a tēpamēto lapsa sit p ꝯ̄ria ꝯseruāda. ¶ Ultimo suppōit ꝙ
p tēperata itelligimus ea p q̄ optime ꝯseruat tēperatū in q̄
cūq3 etate ꝛ calͣa ꝛ frida itelligat respectu taliū tēperatoꝝ.
ꝯ̄clō. ¶ Tūc pono ꝯ̄nes. ꝛ ista est p̄ ꝯ̄. Nulla cōplō a tēperamē
to lapsa p solā tēperatoꝝ reꝝ administrationē pōt ad tēpa
mētū reduci. ꝯ̄ pbat. p̄ ex Gal. 3° de simplici medicina loco
supra allega. distinctiōe 2°. ca° 4°. ¶ 2° sic. oē corpus a tēpa
mēto lapsuz idiget p ꝯseruatiōe sui administratiōe ꝯ̄rioꝝ. er
go multo magis ad reductionē. ꝯ̄ña clara. ꝛ assumptū col
ligit in qōne de ꝯseruatiōe: ꝛ tūc arguit. oē corpꝰ lapsuz in
diget p reductiōe ꝯ̄rijs. ḡ nō pōt p tēpata reduci. ꝛ itelligo
2 p ꝯ̄ria ea q̄ sit ꝯ̄ria s3 denoiationē respectu tempatoꝝ. ¶ 2°
ꝯ̄. dato corpe lapso a tēpamēto nō p q̄ztūcūq3 remisse ꝯ̄ria:
est aptū ad tēperamētū reduci. pbat. quocūq3 tali dato d3
aliquātuz itēse ꝛ certo gradu aut supra illū admistrari ꝯ̄ria
ad eiꝰ ꝯseruationē: s3 nō p minꝰ itēsa pōt ad tēpamētū duci.
3 ergo ꝯ̄ va. ¶ 3° ꝯ̄. nō est euidēter demōstrabile p quā intēse
ꝯ̄ria sit corpus lapsum ad tēpamētū optime reducēdū. p3:
q2 nō est scitū nec bñ demrabile q̄zta velocitate optie redu
cat corpꝰ: vt supra dr: nec ēt si illud sciret: est tñ certe cogni
tū quo gradu ꝯ̄rioꝝ talem velocitatē alterationis ꝯsequere
mur. ¶ D. ꝯstat ꝙ rō plusq̄3 cōmētatoris nō v3: vt. ē. argui
tur. Alia vō cōis rō est: q2 itēsiora nimiū alterarēt ꝛ remis
4 siora paucū: ꝛ h̄ nō est certū. ¶ 4° ꝯ̄. visile est ex q̄dā artifi
ciali ꝯiectura idicatiōe sumpta a discrasia reductionē optie
fieri debere p approximationē ꝯ̄rioꝝ eq̄distātiū a tēperatis
cāis sic corpꝰ reducēdū distat a tēperamēto. ¶ Istud putā
du3 est Gal. voluisse h̄ cū dixit. h̄ genus cāɤū salubriū esse
equedistās a tempata nā cāe ꝛ ꝯ̄riū predicto. s. ꝯseruatiuo.
¶ Et psuadet: q2 talia ꝯ̄ria in dosi approximata: qua respe
ctu tēpati dnr tāti gradus: remissius ꝛ tardius alijs paribꝰ
alterāt corpa lapsa q̄3 tēperata: ꝛ ēt pauco tpe: q2 cito alte
rant si sunt formalr ꝯ̄riātur cito seqt in debito regimine ꝯ̄
rio mō alterariū ꝛ motui qes ꝛ sōno vigilia. ꝛ sic de alijs: ꝙ
q̄ phibet corpus multū elongari a ꝓpria nā in pauco tpe.
¶ D. putādū est ex lōga expientia auctores de cura ꝛ de re
ductiōe hoc ꝯclusisse. nā sine discrepātia Gal. hoc dicit de
cura cōplexionalis lapsus infra: ꝛ 7° terapē. ꝛ 8° ꝛ 3° de sim
plici medicina. ꝛ 6° de regimine sani. ¶ Et dico notāter idi
catione sumpta a lapsu. nā pp virtutē vel mēbroꝝ cōpōnē:
q̄ñq3 taliū administratio pmutat ad administrationē remis
sioꝝ aut intēsioꝝ: vt colligi pōt. 4° pmi. ca. primo. ¶ 5° ꝯclu
5 sio. si corpus lapsum est p ꝯ̄ria optime reducēdū eque a tē
peramēto distātia. idē corpus poterit p aliq̄ remissiora ad
tēpamētuz duci. pbat: q2 si ꝯ̄ria equedistātia pñt in aliquo
tpe. seqtur ꝙ remissiora poterūt in aliquāto maiori tpe tar
dius alterādo reducere. ¶ 6° ꝯ̄. si corpus aliqō lapsuz opti
6 me p ꝯ̄ria equedistātia a tēperamēto reducit. omne corpus
eo magis lapsum d3 p ꝯ̄ria magis eo distātia ad tēpamētū
duci: ꝛ oē corpus minus illo lapsuz d3 p ꝯ̄ria minus a tēpa
mēto distātia q̄3 ipsuz corpꝰ reducēdū reduci alijs pibꝰ ꝛ in
dicatiōe sumpta a lapsu. p3 supposito ꝙ vnꝰ est gradus tar
ditatis ꝯueniētissimꝰ ad paulatinā reductionē in oibꝰ redu
cēdis. ꝛ tūc seqt ꝯ̄. q2 ꝯ̄ria equedistātia cū corpe magis la
pso q̄3 a nō hñt ad illud corpus tātā ꝓportionē quātā ꝯ̄ria
equedistātia ad a. ꝛ iō tardiꝰ alterarēt. In lapsu aūt minori
a. est ꝯ̄riū nā crescētibꝰ maiori termino ꝛ minori alicuius ꝓ
portiōis eq̄lr ꝓportio crescit inter illa. ꝛ per ꝯ̄ñs velocitas.
¶ 7° ꝯ̄. stat aliqō esse corpus calm ꝛ siccū respectu tempati
7 ꝙ p solā siccitatis remissionē sēp stāte caliditate eiusdem
gradus ad tēpamētū ducet. ¶ Pro istius ꝯ̄nis pbōne sup
pono ꝙ si aliqō corpus a medio tēperamenti alterat vō̄s
calm ꝛ siccū eque ꝓportionalr citius egrediet tēperamen
tu3 ꝛ fiet distēperatū q̄3 si solū ad calm aut ad calidū ꝛ hu
midu3 ceteris paribꝰ alteraret. hec suppō p3: q2 lapsus ad
calm ꝛ siccū est deterior q̄3 lapsus ad calm tm̄ ꝛ q̄3 lapsus
ad humidū ꝛ calm: vt patuit in scdo. ꝛ p ꝯ̄ña minus tali la
psu pōt labi tēperatissimus añq̄3 tempamētū egrediat. ꝛ p
ꝯ̄ñs si eque velociter istis lapsibus duo tēperatissimi labā
tur citius tēperamētū egrediet ille q ad calm ꝛ siccū alte
rat q̄3 alius. ¶ Ex quo seqtur ꝙ aliqō tēperatū corpus ali
quo tali distēperato p acq̄sitionē caliditatis ꝛ siccitatis est
calidius: ꝛ q2 aliqō tēperatū est minus calm. seqt ꝙ aliqō
tēperatū est eque calm. sit ergo a. tale corpꝰ qō prius erat
in medio tēperamēti quo ad ambas ꝯ̄rietates: ꝛ nūc p acq
sitionē caliditatis ꝛ siccitatis eque ꝓportiōabilr est factū di
stēperatū calm cū sicco. eque tñ cu3 aliquo temparo calm.
¶ Et seqt ꝙ si in a. alijs paribꝰ remittat siccitas ad equalē
gradū siccitatis cū illo tēperato cui est eque calm ipsuz a.
fiet tēperatū. ꝛ tūc seqt ꝯ̄ nr̄a. ¶ O3 si ꝯ̄ cōmētatorē arguit
q2 in lapsu opposito d3 vtrinsq3 q̄litatibus ꝯ̄riuz applicari.
¶ Dr ꝙ h̄ nō est lapsuz lapsu cōposito. nā nō ē cal3 respcū
tēpati nec siccū: ꝛ tñ est calm ꝛ siccū: ꝛ tu illud itellige, p ea
q̄ dixi de neutro scdi signatis: ꝛ supra in distinctiōe 3° huius
qōnis. Et ex h̄ capite multa pñt ꝯcludi in medicina sophi
smata: quoꝝ hoc sufficit hr̄e principiū ꝓpter proteruos.

Ad rationes aūt añ oppoⁿ. ¶ Ad pmā dr. ꝙ p
solā tēpatoꝝ administrationē nō pōt
reduci: ꝛ cū dr ꝙ medicina tēpata infridat corpꝰ calefactū
in pma approximatiōe cōcedo ꝛ ꝙ p a. latitudinē. Sed ad
debitā reductionē nō poterit statī3 debite approximari ea
dem medicina: s3 indigebimus ꝛ cibo ꝛ potu ꝛ motu ꝛ vi
gilia ꝛ rebꝰ nō nālibꝰ. que si tēperate administrant multo
magis calefiet p ea tale corpus q̄3 p hāc medicinā infrigida
bit. ¶ O3 si arguit ꝯ̄ aliqō corpꝰ calm minus q̄3 p a. distat
a tēperamēto. ergo illud in pma approximatiōe erit ad tē
peramētū reductū. ¶ Dic dr ꝙ q̄zuis medicina tēpata p a.
infrigidaret corpꝰ a tēpamēto distās minꝰ q̄3 p a. ipm tñ nō
faceret tēpatū: vel scdō dr ꝙ q̄zuis aliqō corpꝰ p a. ifrigida
ret corpus tñ distās minus q̄3 p a. nō tñ ifrigidaret: q2 defi
ceret ꝯ̄rietas añ pp medicine passionē a corpe. ¶ Ad 2ᵐ dr
ꝙ añs est dubiū: s3 tñ nō optime reduceret indicatiōe sum
pta a lapsu. ꝛ si negat añs dr ꝙ nō p solā administrationes
medicinaꝝ alterat corpus reducēdū calm in 2° ꝛ ꝙ multa
sunt ipsum valde magis calefaciētia q̄3 ifrigidet frida me
dicina in p̄ nisi frigidiora q̄3 in p̄ approximarent. ¶ Ad 3ᵐ
argumētū dr calͣa in 4° nō esse nālr talia. ꝛ iō nō esse de pro
posito. ꝛ ita dr de ꝯgelatis: vel 2° dico ꝙ in tali ꝓ cura indi
catione sumpta a discrasia in 4° calida in 4° essent approxi
māda. qō aūt dr de ꝯgelatis est ne spūs dissoluant q pauci
remanserunt ꝛ mortificetur mēbrum. ¶ Ad 4ᵐ dicitur il
lam non esse veram causam: l3 plusq̄3 cōmentator illam so
lam posuerit. ¶ Deinde cum dicit. LII.

Hoc siquidez genus causaꝝ corrigit in
natas discrasias: alterum vero prius
dictum conseruat.
¶ Tale enim causarum genus nati Laurē.
uas corrigit intemperies. Alterum vero quod
est predictum custodit.
¶ Nam tale causaruz genus naturales corrigi Leonī.
intemperātias. Alteruz vero de quo supradixi
mus temperaturam conseruat. LIII.

Utilitas vō vtroruq3 est in parte medi
cis. Corrigere q̄dem ex multo studio
paulatim trāsferentes in melius non
eni sustinet nā repētinas imutatiōes.
Seruare vō in eisdē s̄m necc̄ias occupationes.
¶ Ac medici vtroq3 cāꝝ gn̄e iuicē vtunt. Uerū Laurē.

corrigere insitā intēperiē ex multo ocio opus est paulati deducēdo corp⁹ad habitū meliorē. Nā enim nō tolerat subitā alterationē. Per negocia vero necessaria in eadē dispōne custodire opȝ.

Leoni. ❡ Est aūt vtriusqȝ vicissim apud medicos vsus necius nā cū plin suppetit ocij corrigere o₂ ac sensiȝ ad meliora trāsferre. Neqȝ.n.nā patit eas q̄ subito fiūt alteratiōes: hoīeȝ āt necijs occupatiōibus districtū: in eodē pstat habitu ꝯseruare.

❡ Hic ponit Gal. istaꝝ cāꝝ reductiuaꝝ ꝯueniētiam cū ꝯseruatiuis ⁊ oñam ⁊ dicit tria. p̄ᵐ est ꝙ h̄ genus cāꝝ vt sic est correctiuū malaꝝ cōplōnū q̄ sīt nālr tales cū ipsas ad melius ducat: sȝ genus pdictū ꝯseruat istas cōplōnes lapsas nālr tales. ❡ 2ᵐ est ꝙ vtrūqȝ genus istaꝝ cāꝝ est vtile in pre medicis ⁊ in h̄ ꝯueniūt. ❡ 3ᵐ est ꝙ corrigere debēt medici istas malas cōplōnes nāles paulatiȝ trāsferēdo ad meli⁹ ⁊ nō subito: qꝛ nā nō sustinet repētinas mutatiōes: sed debēt seruari in eodē corpa hn̄tia repētinas vel necias occupatiōnes. p̄ᵐ ⁊ 2ᵐ dcm̄ est claꝝ. ❡ Sȝ in 3ᵒ h̄ nota fm Gal. mentē. 6ᵒ de regi. sani. corpa q̄ sīt occupata nō debere regi regimie reductiuo: eo ꝙ hec ꝑmutatio fit cū magna difficultate ⁊ postq̄ corp⁹ eēt paꝝ ꝑmutatū ad meli⁹ dimisso regimie ꝓp occupatiōes cito redit corpus ad priorē statū. vn̄ sic dicit. ibi Gal. gerēti vō hoī ciuilia ⁊ multis occupatiōib⁹ seruiēti necesse ꝙ tētādū subalterare crasimꝫ: sȝ hoīs crasi cibaria dāda sīt ⁊ paulo an̄ de reductiōe dixit. paulatiȝ aūt fit h̄ sine lesione pñte qdē medicorū vō q adiuuaꝛ vacationē agēte tātā vt oia faciat in cōpetēti tpe. ❡ Cā aūt hui⁹ est: qꝛ h̄ ꝑmutatio oȝ ita fieri vt gradus q acqriꝛ sit nālis. mō in qōne de ꝑmutatiōe cōplōnis supra h̄ ca⁹ dixit: q̄re h̄ est difficile. ❡ 1ᵒ nōt qꝛ vꝛ ꝙ imo nā sustinet repētinas mutatiōes: vt vꝛ in crisi ⁊ euōne vsqȝ ad sincopim in qb⁹ fiūt mutatiōes fortes ⁊ ter minus q acqriꝛ est nālis. ❡ Dic dꝛ ꝙ trāsmutationū quedā sīt a dispōne pternāli ad nālē: ⁊ in isto casu fortes ⁊ citas trāsmutatiōes sustinet nā bn̄. q̄dā vō a dispōne nāli ad aliā: ⁊ in istis intēdit Gal. ꝙ nō pñt fieri magne ⁊ cite ita vt terminus acqsitus sit pter nālis. ⁊ hinc est ꝙ corpoꝝ mltū lapsorū a tēꝑamēto reductio nō est poss. ❡ Itē ēt paꝝ lapsorū ⁊ in senectute. ❡ Itē ēt magne mutationes ⁊ subite a dispositiōe pter nāȝ ad nālē nō sīt sine terrore vtutis eius debilitatione iuxta sniam aphorismi. fm multū ⁊ repēte euacuare aut replere ⁊c̄. ❡ Deinde cū dicit. LIIII.

Laurē. Quomodo igiꝛ ⁊ hmōi specieꝝ cāruȝ ꝯseruātē nominamus: ꝯueniebat enī magis cā forsitan permutātē ⁊ curātē ⁊ inata peccata corrigētē vocari. Qm̄ vero ad totum genus sanitatis referentes: non ad eas que fm speciem sunt in eas differentias: quecunqȝ quidem sanos custodiunt: seruantes omnes vocabimus: siue conseruando salutem ad melius ducant totam crasim: siue cōseruent existentem a principio. Quecunqȝ vero deteriorem faciunt consistentiam egre.

Laurē. ❡ Sed quodāmō tale causaꝝ genus custodiens appellauimus. Forte enim rectius dixeris alterans curans: ⁊ impedimentuȝ insitū corrigens appellari: qꝛ ad vniuersuȝ genus sanitatis respicientes nō ad spāles eius dr̄ias: quecunqȝ custodiunt sanitate custodiētes cunctas cās nominamus siue adeo custodiant sanitatē: vt etiaȝ deducāt ad habitū meliorē: siue pstinā corpis preparationē tm̄mō custodiāt ⁊ cōseruēt. Quecūqȝ vero dispōnē efficiunt deteriorē morbosas.

❡ Quo pacto igiꝛ ⁊ hoc ipsuȝ primuȝ causaruȝ Leoni. genus ꝯseruatiuū appellamus: nā forte magis alteratiuum: ⁊ curatiuuȝ: ⁊ naturaliū defectuuȝ correctiuuȝ vocare ꝯueniat. Qm̄ ad vniuersum sanitatis genus referentes: non ad eas que fm speciem dr̄ias quecunqȝ sanos conseruant: cōseruatiua oia vocamus: siue preter id quod sanitatem cōseruant ad melius totā traducant temperaturam: siue prestinuȝ tm̄mō habituȝ tueanꝛ: atqȝ deteriorē statum efficiunt: insalubria.

❡ Remouet dubiū ipsuȝ pri⁹ mouēdo dicēs q̄uo istud gen⁹ cāꝝ vocamus ꝯseruatiuū. vꝛ enī ꝙ poti⁹ oȝ correctiuū per mutās vel curās inata pctā vocari. ❡ Rn̄det dicēs: ꝙ cūȝ dicim⁹ aliqd ꝯseruare sanitatē: q̄nqȝ itelligim⁹ ꝯseruari corpus in dispōne: ꝑ quā nō ꝑmutaꝛ gn̄alis denoiatio eē sani. ⁊ iō hn̄do respectū ad totū gen⁹. i. ad gn̄alē denoiationē sanitatis oia q̄ ꝯseruāt sanos hoīes aut ducēdo cōplōneȝ ad melius aut in eodē ꝯseruādo mō supra exposito: vocamus ꝯseruātes ⁊ sanas cās: sȝ ille q̄ priorē sanitatē ꝑmutāt: ita vt faciāt eā deteriorē dn̄r egre. ❡ Ubi nō ꝙ vbū ꝯseruādi sanū vꝛ denoiare aliquo mō seruare in eodē nō dimittēdo ad peius deduci. h̄ ergo pōt eē aut qꝛ seruetꝛ in eodē fȝ specificā ⁊ gradualē denoiationē. ⁊ isto mō cāe ꝑmutātes nō sīt cōseruātes vt arᵐ pbare vꝛ. 2ᵒ mō pōt esse ꝙ ꝯseruetꝛ in eadeȝ sanitate ⁊ fȝ genus tm̄: dūmō ad peius deduci nō ꝑmittat. ⁊ h̄ scdo mō p̄ᵐ genus ⁊ 2ᵐ dn̄r ꝯseruare. ❡ 2ᵒ nota cās q̄nqȝ dici respectu eius qd̄ actu faciūt. ⁊ h̄ mō ꝯtingit cās ꝑmutātes corpus in deteriorē sanitatē dici sanas. 2ᵒ respectu ei⁹ cuius factiue sunt actione ꝯtinuata: ⁊ hoc mō dn̄r egre oēs cāe salutē deteriorantes. ❡ Deinde cum dicit. LV.

Simile igitur discrasiam hn̄tibus oib⁹ corporis partibus silis est ꝓcuratio. Dissimilem vero dissimilis.

Laurē. ❡ Ubi igiꝛ oēs corporis partes male tēꝑate silr fint: simili adhibeantur subsidia: vbi dissimilr dissimilia necesse est.

Leoni. ❡ Quecūqȝ igitur similē habēt in omnibus corporis partibus intēperiem eadē egent procuratione: que vero dissimilē: dissimili. LVI.

Potest. n. vt ēter alicui qdē frigidior q̄ oporteat eē: caput vō calius ⁊ idigē adiutorijs ꝓpijs singula. Scdȝ vō h̄ ⁊ aliaꝝ vnaqueqȝ ps aut hūidior aut siccior aut frior aut calior exn̄s pter modū ꝓpijs distēpantie idiget dietis. Nō igiꝛ exercebimus eq̄lr oēs hmōi corpis ptes: neqȝ silr huectabimus: aut siccabimus: aut qd horum faciemus. Amplius vero dicetur de his in negocio de salubribus causis.

❡ Fieri enim potest vt ventriculus frigidior iusto existat. Caput aūt calidius ⁊ vtrūqȝ ꝓprijs Laurē. remedijs egeat. Inde ⁊ aliaꝝ vnaqueqȝ partiū

aut humidior/aut ficcior/aut calior/aut fridior moderato victu indiget ꝓprio intēperiei. Non igiſ eq̄lr exercebimus oēs tales corpis ptes neq₃ silr humectabimus ⁊ exiccabimus aut aliqd aliud tale efficiemus. Ac de his libro de tuenda valitudine latius definitum iam est.

Leoni. ❡ Nam fieri pōt vt ventriculus frigidior sit: q̄₃ oporteat: caput vo calidi⁹: atq₃ vtrūq₃ ꝓprijs egeat auxilijs ac rōne eadē singule alie ptes cū fuerint: aut ɔ̄ter modu₃ humidiores: aut ficciores: aut calidiores: aut fridiores: siue intēpiei victu₃ exigunt accōmodatu₃. Neq₃ igiſ mō eodē oēs tales corpis ptes exercebim⁹: neq₃ eq̄lr humectabim⁹: aut exiccabimus: aut tale aliud qppiam agemus. Plenī⁹ vo de his diximus volumine illo: qd̄ de salubribus inscribitur.

❡ In hac 2ª pte huius capli docet Gal. quō reducēdū sit corpus lapsu₃ lapsu exñte ꝓportiōali in oib⁹ ⁊ quō dū lapsus nō est ꝓportiōalis in oib⁹ mēbris. ❡ Et diuidiſ in q̄tuor ptes. p̄ ponit r̄las. 2° declarat exēplo. 3° isert correlariū. 4° remittit nos ad aliū librū. ibi 1° (Pōt eni) ibi 3° (Nō ergo eq̄lr exercebimus) ibi 4° (Amplius vo) ❡ De p̄ pte dicit. q̄ stāte discrasia sili in oib⁹ corpis ptib⁹. tūc ꝓcuratio reducendi vel ɔseruādi erit silis quo ad oēs ptes. Et p silē₃ itelligo ꝓportiōalē. nā nō est dubiū q̄ nō silr regiſ cor calm oino. sic cere^m calm. ❡ Dic̄ 2° q̄ si discrasia est dissilis: tūc ꝓcuratio .i. regimē aut reductiuū aut ɔseruatiuū nō erit sile respectu oiu₃ ptiū: s₃ dissile. ❡ De pte 1° dic̄ q̄ pōt eē q̄ alicui⁹ hois vēter sit fridior nālr q̄₃ o₃ ⁊ caput calidi⁹ ⁊ q̄ vtrūq₃ istoꝝ siue ɔseruari siue reduci dēat idiget ꝓprijs adiutorijs .i. rebus distinctis adiuuātib⁹ siue ad ɔseruationē siue ad reductionē. Et ita est de q̄cūq₃ alia pte corpis q̄ si ipsa sit calior aut fridior aut humidior aut ficcior q̄ ipsa idiget dietis appropriatis siue distēpantie aut p ɔseruatiōe aut p reductiōe. ❡ De 3ª pte dic̄. q̄ ex dictis. seqſ q̄ dña stāte in lapsu. seqſ q̄ nō oēs ptes equalr exercebim⁹ aut siccabim⁹ aut humectabimus. ❡ De pte 4° dicit. q̄ de istis reb⁹ ē amplius dcm̄ in lib° de regimine sanita. ⁊ precipue in 6° vbi ista tractanſ.

L Simil' exñ te mē° discrasia sile regimē adhibēdū nō est.

Primo dubitatur circa canonē vtrū sili existēte mēbroꝝ discrasia sit regimē adhibendū sile ⁊ dissili dissile. Arguiſ q̄ nō: qr sili exñte discrasia mēbroꝝ. vnū tñ eoꝝ erit alteri ɔ̄riū ⁊ dissile qr vnū cal₃ ⁊ aliū fridū. ḡ idigebūt dissili ꝓcuratiōe. assumptū ⁊ ɔ̄ña p₃. ❡ Per idē stat dissili exñte discrasia mē° esse silia: vt cū fridū mē^m sit calm ⁊ calm ita ifrigidaſ vt ad q̄litatē cōplōnis veniat ⁊ caro ⁊ cutis aut neru⁹ sensitiu⁹ ⁊ cutis. ⁊ p̄serti arg^m eē forte de ɔseruatiōe vbi p silia fieri dēat.

D Lapsus dispro// portiōa/ lis quō ... dete/ rior q̄₃ p portiōa/ lis.

Secundo dubitaſ qs lapsus est peior alijs parib⁹ an lapsus mēbris disproportiōalis an ꝓportiōalis. ❡ Et 3° cui⁹ magis ledunſ opōnes an corpis s₃ mē° solū ꝓportiōalr lapsi an disproportionalr alijs parib⁹. De qb⁹ p nūc nō curo multū discutere dūmō intelligamus q̄ p ꝓcurationē silem intelligamus regimē ita ꝓportiōatū tēpato regimini mēbri. sicut aliud regimen est ꝓportionatū tēperato regimini alterius mēbri. ⁊ tunc res intellecta est q̄tū ad canonē ⁊c̄. L VII.

Organicoꝝ vero cāe salubres s̄m lapsus: ⁊ he ab optima cōpōne adinuicē differunt. Alie siqdē sṫ salubres circa plasmationē lapsuum. Alie vo eoꝝ q̄ circa magnitudinē aut numeꝝ aut positionem.

❡ Cāe ptiū officialiu₃ sane ptim ipedimētoꝝ figmēti: ptum magnitudinis nūeri pōnis existunt. Lauré.

❡ Instrumētariarū aūt partium cāe salubres queadmodu₃ ⁊ hic ab optima ɔstōne delinqtur: ita ⁊ inuicem distabunt. Alie enim sunt salubres erroribus q in formatiōe cōsistunt: alie his qui in magnitudine: vel numero: vel positu. Leoni.

❡ In isto caplo. G. docet cās reductiuas lapsuu₃ in cōpōne postq̄₃ supi⁹ posuit cās reductiuas lapsus in cōplōne ⁊ cā ordinis nota est. Diuidiſ aūt pñs caplm in tres ptes. In p̄° ponit ɔclōnē vnā ad ꝓpositu₃. In 2° narrat diuersas maneries lapsuū cōpōnaliū. In 3° docet istis lapsibus applicare cās correctiuas. ibi 2° (In plasmatiōe) ibi 3°. (Quecūq₃ igiſ peccauerūt) ❡ In p̄ma vult istā ɔclōnē cāe salubres membroꝝ vt sunt lapsa ab optima cōpōne differūt abinuicē. ꝓbaſ inductiue: qr alie sunt cāe salubres circa lapsum in plasmate alie circa lapsum in q̄titate alie circa lapsum in numero alie circa lapsum in pōne. ❡ Circa istā ptē nota p̄. q̄ nā organica que vocaſ cōpō sub se q̄tuor gña cōtinet supra noiata in 2° ⁊ p̄. s. q̄titatē plasma siue creaturā numerū ⁊ situ₃ siue pōnē: ⁊ ista q̄tuor gña voluit h̄. G. clare intelligi. nā cū cāe debeāt effectib⁹ ꝓportiōari: ⁊ isti effectus sint ta₃ diuersi: ɔ̄ñs est q̄ cāe eoꝝ correctiue sunt diuerse. ❡ Qꝫ si q̄raſ: q̄re Gal. de cāis ɔseruatiuis sanitatis nō lapse cōpositionalis nō determinat. ❡ Dōm q̄ talis sanitas cōseruaſ p ɔseruationē sanitatis cōplōnalis de qua dictū est supra. E

Secundo solet queri vtrū queadmodu₃ cōplo ɔtinue pmutaſ ita cōpō. ❡ Dicendū est q̄ sic: l₃ nō s̄m oēm suā rōnē. nā numerus ⁊ socie tas multotiēs nō pmutanſ. hec tñ cōpōnis pmutatio pēdet a cōplōne. si fuerit pmutatio nālis: sed pōt preternāliter ex causis alijs accidere vt ɔstat. LVIII. F Cōplo sit ɔtinue pmutaſ ita ⁊ cō/ positio.

In plasmatiōe quoq₃ sṫ plures lapsus. Et enim figure ptis. Et si alicubi in ea curuitas aliqua est vel ɔcauitas eiusq₃ s̄m nām: aut porus: aut cōstrictio: aut orificiu₃: aut aspitas: aut lenitas qñ est aliqd extra ꝓpriā cōtēperantiā. Paruū qdē hoc patiēs corpus sanoꝝ corpoꝝ appellationem habebit: amplius vero ⁊ neutroꝝ. Si vero sit tantū vt noceat operationi: iam egrotare vr̄.

❡ In figmēto igiſ multa impedimēta habenſ. Nā figura partis ⁊ sicubi in ea cauu₃ est p nām aut hostiolum aut meatus aut asperitas quedā aut lenitas quoties excesserint ꝓpria mediocritate parum qde₃ affecta sana corpora nominanſ. Multum vero perpessa dicuntur egrotabilia. Quoties autem tantu₃ affecta sint vt offendant operationem iam egrota vocantur. Lauré.

❡ In formatione igiſ plures ɔtingunt errores nā ⁊ figura ptis: ⁊ si q̄ in ea cauitas est: s̄m nām vel meatus: vel orificium: vel asperitas: vel lenitas: qñ a naturali mediocritate recesserit. Si quidem paꝝ hoc patianſ: salubriū corpoꝝ retinēt appellationē: si vo amplius: insalubriu₃. Qꝫ si tantus fuerit recessus: vt operatiōi afferat detrimentum: iam egrotare dicentur. Leoni.

❡ Hic narrat Gal. modos siue spēs lapsuū in cōpōne sub ge

neribus

neribꝰ dictis ꝯtētas. Et diuidit̄ in q̄tuor ptes f̄m ꝙ q̄tu/or generū spēs enumerat. ibi 2ᵃ (Scdm quātitatē) ibi 3ᵃ (In numero) ibi 4ᵃ (Reliquū vō) ℂ De pᵃ dicit. ꝙ in plasmate fiūt lapsus bis modis. Vbi grā. in figura si fiat aliq̄ curui/tas nō debita aut sup. rectificatio illiꝰ qd̄ deberet esse cur/uum. 2ᵃ spēs est in ꝯcauitate q̄ dꝫ eē f̄m nām q̄ vocat̄ rece/ptaculū vt ꝯcauitas stōchi vel alteriꝰ mēbri. Nā si mutet̄ ab eo qd̄ est nālissimū est lapsus in ea. 3ᵃ est in via vt est po/rus vel orificiū vene vel pori vel alteriꝰ vt istius vie fiat cō/strictio aut sup. amplificatio maior d̄bito. 4ᵃ est in supficie vt si fiat asperitas supficiei aut lenitas maior opportuno. ℂ Dicit 2º q̄ ad hāc ptē ꝙ qn̄ est aliqd in istis nāis eē̄ pro/priā tēperātiā si paꝝ patit̄ adhuc appellādū est sanū. si vō ampliꝰ appellādū est egrū f̄ꝫ vnā lr̄aꝫ: aut neutrū f̄ꝫ aliā. Si vō tm̄ fuerit vt noceat opōni sup. sensibilr̄ ista iaꝫ dr̄ egrotare. ℂ Circa ptē igit̄ nō. ꝙ sub plasmate siue creatu/
A ra q̄tuor ponūt̄ gn̄a. s. figura receptaculū via ꝛ supficies. ꝛ iō sub quolꝫ istoꝝ modos lapsuū enarrauit. ℂ Nō 2º/ꝙ lr̄a in 2ᵃ pte inuenit̄ duplex: vt supra dr̄. nā aliq h̄nt ꝙ corpa parū ꝑmutata h̄nt sanoꝝ appellationē. multū vō ꝑmuta/ta h̄nt neutroꝝ. qdā aūt h̄nt ꝙ mltū ꝑmutata h̄nt egroꝝ: ꝛ ista est cōior. ℂ In 3ᵃ pte ꝯueniūt oēs. Si igit̄ dicat neu/troꝝ. tūc est clarior lr̄a ꝛ ꝯcordat cū veteri trāslatiōe q̄ hꝫ egrotatiuū loco neutroꝝ. ꝛ tē est sensus ꝙ ꝑuo existe lapsu ab optime sano est sanū nltū maiori exnte est neutrū sim/plr̄: sꝫ ita magno exnte vt ex eo ꝓueniāt opōnes lese respe/ctu optime sani. tūc iaꝫ sūt corpa egra. s. simplr̄. ℂ Et hoc mō itelligit̄ solū de nālibꝰ lapsibꝰ de qbꝰ maxime h̄ est ser/mo. ℂ Pōt tn̄ h̄ mō stāte lr̄a esse remotiua dubij ꝛ posset qs q̄rere qa cōplonales lapsus plimū sūt p̄ter nām vtrū cū lapsu p̄ter nām stet corpꝰ sanū ꝛ rn̄r ꝙ sic. naꝫ ita ꝑuus pōt eē lapsus ēt p̄ter nām ꝙ adhuc erit sanū appellandū. maiori vō exnte lapsu ita sup. vt opōnes non sint sensibilr̄ lese est neutrū vt nūc: sꝫ ita magno existēte vt opōnes cōes sensibilr̄ ledant̄ est iam egrotans. i. egrum: vt nunc ꝛ istaꝫ puto veriorem. Si vō dicat lr̄a egrū intelligatur egrota/tiuū vt in veteri translatione: ꝛ illud est dicere neutrū vt h̄ sumitur: non aūt est idē qd̄ egrū simplr̄ vt sumebat̄ in pri/
C mo. nā si ita intelligeret̄ non esset verum. LIX.

Secundum quantitatem vō superflui/tas ꝛ defectus ad easdem deducunt differentias.

Laurē. ℂ In quātitate ergo excessus ac defe/ctus ad eas ipsas deducunt differentias.

Leoni. ℂ Secundum quātitatem autem excessus: atꝗ defectus ad easdem ducit differentias.

ℂ Enumerat lapsus in quātitate dicēs: ꝙ isti sunt supabū/dātia ꝛ defectꝰ ꝛ deducūt ad easdē dr̄ias. s. sani cū lapsus est valde ꝑuꝰ. neutriꝰ cū est maior ꝛ egri cū ad h̄ veniūt vt opōnes ledāt sensibilr̄. ℂ Vbi nō. ꝙ hec auctās supabun/dātia ꝛ defectꝰ ad easdē deducūt dr̄ias itelligit̄ f̄m gn̄alē denoiationē sani neutriꝰ vel egri ꝛ nō de spāli ꝛc̄. LX.

In numero vō deficiens aut abūdās velut homiomeron vnum aut plura hmōi generis sunt: ꝛ quecunꝗ p̄ter nām in nobis substantie consistunt.

Laurē. ℂ In numero vero excedēs aut deficiens que/libet similarium partium aut plures hoc gene/re continetur. Item quecunꝗ substantie in no/bis preter naturam consistunt.

Leoni. ℂ In numero vero: siue vna: siue plures q̄cūꝗ ex similaribus partibꝰ fuerunt: aut deficiant: aut superabūdent. Ex hoc genere etiā sunt q̄cūꝗ in nobis substātie preter nām consistunt.

ℂ Hic enumerat morbos in nuō dicēs: ꝙ sūt cū nūerus est d̄ficiēs aut abūdās sic si deficiat aut abūdet aliqd̄ mēbrū homiomeꝝ vel pl̄a eoꝝ deficiāt vl̄ abūdēt. ℂ Dicit 2º/ꝙ ex h̄ gn̄e. s. lapsu in nuō sūt oia corpa q̄ p̄ter nām ꝯsistūt in nr̄o corpe. ℂ Primo g̃ nō textū ita dirigi. in nuō vō defi/ciēs aut abūdās sup. ad easdē ducūt dr̄ias. s. sanitatis mor/bi vel neutralitatis velut si homiomeron vnū ꝛc̄. ℂ 2º nō B h̄ ꝑ nūeꝝ itelligi nūeꝝ ꝛ vnitatē. nā cum vnicū supabūdat ipm̄ est morbꝰ in nūo. ℂ 3º nō. ꝙ corpa q̄ p̄ter nām in nob C in nobis inueniunt̄ sūt lūbrici ꝛ lapis ꝛ caro mortua ꝛ sebel ꝛ filia dr̄ morbꝰ in nūo addito: q: sūt additio vltra nūm q dꝫ eē ꝛ ledūt opōnes. ℂ 4º nō in istis nō cadē morbū di D minutionis nūi: sꝫ tm̄ additionis: sꝫ in mēbris q̄ sūt de gn̄e nāli cadit morbꝰ in nūo addito vt sextꝰ digitꝰ ꝛ in diminu/to vt si deficiat ocl̄s aut digitus. ℂ 5º nō ꝙ ēt in istis q̄ sūt ex toto p̄ter nām defectꝰ: aliqn̄ est ꝑuus: aliqn̄ est magnꝰ: aliqn̄ maximꝰ: ꝛ ꝯtingūt tres dr̄ie supra dicte. LXI.

Reliquū vō genus ꝓpter vniuscuius/ꝗ positionē simpliciū partiū in quo ꝛ ipse. 4. sunt oēs dr̄ie. Prima qdeꝫ optima. Scda vō paruꝫ ꝑmutata: ꝛ ꝓpter hoc adhuc sanū ꝑficiens corpꝰ. Et tertia egruꝫ qn̄ amplius extra nām fit. Quarta vero iam egrotans quando plurimum.

ℂ Restat aliud genus pōnis cuiuslibet simpli/cis partis: in quo quatuor differētie existūt: pri/ma inquā optima est: scda paululum quiddam variat: ꝛ ob eam rem sanū adhuc efficit corpꝰ: ꝛ tertia egrotabilis est vbi multū excessit: ac q̄rta iam egroti corpis vbi plurimū remouetur. Laurē.

ℂ Reliquū est aliud genus qd̄ ad situm cuiusli/bet simplicis attinet partis in quo ꝛ ipso q̄tuor sunt oēs dr̄ie: pma qdeꝫ que optima extitit: se/cunda vō que paruꝫ euariat: atꝗ ideo salubre adhuc efficit corpus: ꝛ tertia que in salubre: qn̄ amplius a modo recesserit: ꝛ q̄rta q̄ iam egruꝫ recessu plurimo reddit. Leoni.

ℂ Enumerat lapsuū situs dicēs ꝙ aliud genꝰ. s. lapsus qd̄ est ꝓpt̄ pōnē simpliciū aut organicoꝝ supple ē ēt tale vt in ipso oēs q̄tuor corpoꝝ dr̄ie supradicte inueniant̄. s. optima dispō q̄ est pᵃ. 2ᵃ est paꝝ recedēs: ꝛ ꝓp h̄ adhuc dr̄ corpꝰ sa/nū tale. 3ᵃ est egra. i. egrotatiua ꝛ itelligat̄ neutra mō sup̄ exposito. 4ᵃ vō est quāplm̄ lapsa: ꝛ ista est iam egrotās. i. egra simpr̄. ℂ Nō tn̄ ꝙ sitꝰ q̄nꝗ sumit̄ ꝓ loco vt ꝙ digiti A sint in extremitate manꝰ: q̄nꝗ ꝓ societate: vt si digiti eēnt duo inuicē coniuncti q debēt eē sepati erit lapsus in situ ꝓ societate: ꝛ de vtroꝗ dat̄ itelligi. ℂ Nota 2º ex dictis cō/prehēdi Gal. ex gn̄ibꝰ cōpōnis supdictis itellexisse q̄tuor modos hic explicatos licet optimā cōpōnē tacuerit: q: il/la nō est lapsus. deinde cum dicit. LXII.

Quecūꝗ igit̄ peccauerūt ptes. Scdm figurā qdē: queadmodū q̄cunꝗ di/storte intus vel extra: ꝛ hę recēter na/te qdē exntes ꝛ molles: plasmatione ꝛ superligatione ad id qd̄ f̄m nām est reuertū/tur. Dure vō: ꝛ si cōtingat ad augmētū perue/nire ad correctionem non perueniunt.

Lauré. ¶ Quecunqȝ ergo ptes peccant figura queád/
modú blesi: vari distorti: si recenter affecte sint
fingédo ac ligádo ad habitú nãlem reuocanť.
Si duriores effecte sint corrigi nimie possint.

Leoni. ¶ Quecunqȝ igiť partes in figura delinquunt:
veluti que blese: varre: ꝛ oblique appellanť: he
quú nup nat⁹ adhuc tenellus é: formatióe: atqȝ
alligatióe: ad nãlé traducunť hitú. Qꝫ si iaȝ au/
cto ifante ad duritié puenerit emédari nó põt.

¶ Enumeratis modis lapsuú cópositionaliú. Incipit poné
causas reductiuas. ꝛ ꝑ in simplicib⁹. 2° in cópositis. ibi 2°
(Manifestuȝ aút) ꝑ° in q̃ttuor. qꝛ ꝑ ponit cás correctiuas
lapsus in plasmate. 2° in quãtitate. 3° in numero. 4° in situ.
ibi 2° (Quecúqȝ qdé) ibi 3° (Deficiétiú vero) ibi 4° (Eadeȝ
ꝛ coꝝ.) ¶ Prima in tres sicut in trib⁹ spéb⁹ lapsus plasma
tis hic loqtur relinqués lapsuȝ in supficie. de quo ampli⁹
in tractatu de cura egroꝝ loqtur. ibi 2° (Et q̃cúqȝ qdem)
ibi 3° (Ita vero) de ꝑ° dicit duo. ¶ Primú est ꝙ ptes distor
te intus vel extra si sint adhuc molles ꝛ recéter nate redu
cúť ad nãlé figurá p plasmationé ꝛ p ligationé ad h͡ aptãt
ita ꝙ plasmatio. ꝛ supligatio sunt cáe hꝫ lapsuú correcti/
ue. ¶ Dicit 2°/ꝙ si ptes fuerint dure: ꝛ iam ad cóplemétú
augméti puenerint nó reducunť ad id qȯ est rectú ꝛ opti/
mú in figura ꝛc̃. ¶ Circa quá parté ꝑ nota ꝙ antiq̃ trãsla
tio hꝫ expsse de pedib⁹ qb⁹ accidit tortura intus vel ex̃. ꝛ
de capite plano. ꝛ ió aut ibi est superfluitas aut ibi deficit.
¶ Nota 2°/ꝙ vbi nr̃a trãslatio dicit recéter nate antiqua
dicit in instantib⁹ ita ꝙ vȝ velle teneritaté talé qualé in in/
stantib⁹ est reqri ad hoc vt possint iste figure rectificari: ꝛ
hoc vȝ innuere Gal. 2° cóplonú. ¶ Nota 3°/ꝙ plasmatio
f hic figꝛ manualé ȝct. oné membri p quá ad decété figurá
reducit: ꝛ p supligaturá itelligit debitú modú tenédi mé/
bꝛú sub tali figura. ná nó sola reductio sufficit. sed ad h͡ vt
pmaneat opꝫ teneri sub debita figura ꝯstrictú. ¶ Nõ 4°/
g ꝙ qꝛ plĩmú figura mébri pendet ex figura ossis. ió q̃ꝫ diu
os est tã molle vt sine fractura replasmari possit est poss
lapsus in figura correctio. ꝛ qꝛ h͡ est in ifantia vt dicit Ga.
2° cóplonú. ca° 2°. ná túc dicit eé sicut recété caseú: ió nutri
ces multos tales defect⁹ corrigút. ꝛ q̃nqȝ faciút ex errore
ligãdi infantes: ꝛ opꝫ ét hoc paulatine fieri: qꝛ multa pli/
catio subita fracturá iduceret. In sequétibus ꝩo etatib⁹:
qꝛ iam satis magna duricies est: ió nó corrigunť tales figu
re ex hoc capite lapse sed figure macié vel pinguediné se/
quétes vt tornatilitas faciei ꝛ silia. corrigunť etiá in sene/
ctute vt experiétia notat. ꝛ ita de preternãlibus sequétib⁹
spasmú vt in tortura oris est dicere. LXIII.

Et q̃cúqȝ qdé circa curuitaté peccaue
rút: ꝛ hec silr põt corrigi qdeȝ adhuc
augmétáde: pfecte ꝩo nó põt. Par
uas igiť curuitates alligatio ꝛ quies.
Magnas ꝩo opatio partiú ꝛ retétio spús ope
rať. Ita ꝩo ꝛ quecúqȝ ꝼm poros aut orificia.

Lauré. ¶ Eodé mó quecúqȝ peccant cauo similiter in
crescétes corrigunť: vbi perfecte sint emenda/
ri nó possunt. Itaqȝ deligatio ac quies paruuȝ
efficit cauú: functio partiú ac spirationis cohi/
bitio magnú: sili mó hostiolum aut meatum.

Leoni. ¶ Sic errores qdé q ad cauitaté attinét: cuȝ ad/
huc augeri pseuerát correctioné admittút. Cú
aút iam ad vltimú puenerint: nullus est reme/
dio locus. Cauitates igiť qete: atqȝ alligatione
parue redduť. Magne ꝩo partiuȝ opatione
spús retétione: sic ꝛ q̃cúqȝ foramina: oraqȝ.

¶ Ponit cás correctiuas lapsus in cócauitate q̃ est cóis ad
viá ꝛ receptaculú: maxime tñ vt est receptaculuȝ. Et dicit
tria. Primú est ꝙ cócauitates. i. receptacula q̃ peccauerút
si sint adhuc augmétáde põt corrigi. sed si sint pfecte: quia
ad cóplemétuȝ augméti venerint non põt corrigi. ¶ Dicit
2°/ꝙ si curuitates sút magne túc alligatio ꝛ qes sunt apte
facere eas paruas. ¶ Dicit 3°/ꝙ si sint parue tunc opatio
partiuȝ ꝛ retétio anhelitus sunt apta facere eas magnas.
¶ Circa hác parté notáduȝ ꝙ peccatú in receptaculo: vt
sic est aut paruitas ꝯcauitatis eius aut magnitudo. ꝛ ideo
quá diu augmétú fit põt quodámó corrigi qdé augméta/
tiuá ꝟtuté iuuãdo. ꝛ magnitudo corrigiť vlteri⁹ augmétú
ꝓhibédo. ꝛ qꝛ hoc põt p totá etaté augméti quodámodo
fieri. ió dixit hic rectificationé hui⁹ lapsus fieri posse cum
ptes sút adhuc augmétáde: in lapsu aút in figura nó dixit
ita: qꝛ nó seruát ossa p totá hác etaté sufficienté mollitié. ꝛ
ista est verior cá q̃ꝫ cá Thadei. ¶ Scdo nõ etaté augmé/ h
ti plerúqȝ ad 25^m annú terminari lȝ in qbusdá vsqȝ ad 30^m.
ꝓlógeť. ¶ Tertio notádú ꝙ ligatura ꝓhibés a ꝟtute fie/
ri dilatationé. ꝛ qes caloré debilitãs ꝛ ꝓhibens ab attra/
ctione sunt cáe puitatis maxime ꝓhibédo futurú augmé/
tum nisi ista administrarenť. ¶ Et tu ꝯsidera qúo inde se/
quiť magnitudinis correctio. ex opposito opatio partium
ꝛ exercitiuȝ eaꝝ facit eas magnas caloré cóformãdo qui
membrum extédit. vnde in fabris manus ꝛ brachia inue/
niunť cómuniter maiora q̃ꝫ in alijs. retétio aúté anhelitus
magnificat pectoris cócauitatem ipsam extendendo. ꝛ ió
pueri nó sunt omnino a gemitu cohibédi: qꝛ pectora coꝝ
efficit fortiora ꝛ corda calidiora ꝛ loca ista latiora.

¶ Ita vero. Ponit cás correctiuas lapsus in viam per
quãdam silitudiné ꝛ pꝫ similitudo aut intelligať ꝛ quo ad
hoc ꝙ est in cópletis. nó fieri correctioné. ꝛ in augmétan/
dis esse possibilé licet nó semp. ꝛ 2° quo ad moduȝ: qꝛ qes
ꝛ alligatio ista facit minora. sed exercitiuȝ maiora. ¶ No
ta tñ ꝙ per porros intelligimus omnia foramina occulta i
ꝛ p orificia ea que sunt sensui manifesta vt os nares aures
ꝛ silia. ꝛ cáe hoꝝ sunt manifeste ꝛc̃. LXIIII.

Et quecunqȝ qdé maiora q̃ꝫ opꝫ qes
ꝛ alligatio apta nata est minora effice
re. Maiores ꝩo efficit partes motio
ꝼm nãm cum fricatione moderata ꝛ
alijs quecunqȝ nata sunt ad superficieȝ sangui
nem trahere multum.

Lauré. ¶ Quoties fuerint equo maiora qes ac deliga/
tio minora efficere solet maiores efficiút partes
motu nãli simul cuȝ moderata frictione ꝛ alijs
quecunqȝ plus sanguinis trahere assolent.

Leoni. ¶ Et quidem que nãlem magnitudiné partes
exuperant quiete: accómoda alligatione mino
res reddunť: augenť aút ꝛ nãli motu: ꝛ frictio/
ne moderata: ꝛ quibuscunqȝ alijs plus sangui
nis attrahere natura aptis.

¶ Hic ponit cás reductiuas lapsus in quãtitate dicens ꝙ
si mébra sunt maiora oppotuno illa fiunt parua p qetem
ꝛ alligationé. ꝛ si sint minora tunc motio ꝼm nãm ꝛ tépe/
rata fricatio ꝛ q̃cunqȝ alia sunt apta ad supficiem multuȝ
sanguiné ducere: sunt apta illa augere. ¶ Circa quá parté
nota ꝑ ꝙ in spermaticis mébris in qb⁹ hic maxime de au/
gméto intédimus nó sunt apta augeri nisi in adolescétia

⁊ nec ꝓprie eoꝝ augmētū corrigi pōt nisi tunc: in carnisioꝛibus vero etiā in senectute mēbra q̄dā minora vel maiora efficiunt⁊ forte ꝓpꝓ h̄ Gal'. hic nō fecit distōnē quā supra fecerat de ꝯcauitate ⁊ figura. ℂ Nota 1°/ ꝙ qes ⁊ alligatio ⁊ ꝓhibere nutrimētū trahi ad mēbrū aut in ei⁹ sbaꝫ cōuerti sunt cāe diminutionis: q꞉ ꝓhibitionis augmēti. ſꝫ ēt possint eē vera diminutionis cā p maiorē fieri deꝑditionē q̄ꝫ fiat restauratio: nā nō est impoīe vt sup. h° ꝓmi. dixi in

A adolescētia fieri diminutionē verā. ℂ Nota 3°/ ꝙ ꝑ motionē ſm nām intelligimus exercitiū nāle siue ꝓportionatuꝫ mēbro. nā valde nimiū exiccat⁊ q̄n꞉ minueret. ſed aliq̄liter tēperamētū excedēs in vno mēbro potius augmētat ipm trahēdo sanguinē ad locū in maiori ꝓportione pluſq̄ꝫ priuat⁊ q̄ꝫ fiat maior dissolutio: q sanguis multus ēt exsiccatur a calore ꝯfortatiuo trāsmutat' in mēbri sbaꝫ: siue exercitio ēt stāte mēbro nā negligit nutrimētū ad mēbrū mittere. ⁊ iō dimittētib⁹ coitū virga minorat'. vt. 6. de iteriorib⁹. idē intelligēdū est de ꝑfricatione moderata ꝙ de exercitio: nimia aūt exiccat. ℂ Nota 4°/ ꝙ inunctio cū vnguēto de

B pice ⁊ lenis verberatio ⁊ multa talia sunt apta nutrimētū ad supficiē trahere ⁊ calorē cōfortare cū sint aliq̄lr calida ⁊ iō ista sunt apta exteriora mēbra augere: ⁊ de istis fit mētio. 14. de igenio ⁊ sepe in de regimine sanitatis. LXV.

Eficiētiū ṽo partiū q̄cūq꞉ quid ē ex sanguine habēt gn̄atione no impossibilis est eoꝝ correctio q̄cūq꞉ ṽo ex semine pauco habēt gn̄atione earuꝫ impoīis est correctio. Et tn̄ pro his aliq̄n facere alia prima his habētia vtilitatem.

Lauré. ℂ At partium deficiētium quecūq꞉ ex sanguine gignūtur nequaq꞉ impos emēdatio est. Quecunqꝫ ṽo ex semine creantur ꝓpe impoīis est. Uerūtamen interdum loco earum alia efficias similem habentia vsum licebit.

Leoni. ℂ Deficiētes ṽo partes q̄cūqꝫ ex sanguine ortum habuerūt: corrigi q̄dē nō est impoīe: que autē ex semine. prope modum impossibile existit: licet tamē aliquādo loco eoruꝫ alia facere q̄ vsum haud dissimilem prestent.

ℂ Ponit hic cām reductiuā lapsus in nūo ⁊ ꝓ in numero diminuto. 2° in numero addito. ibi 2° (Quecūq꞉ ṽo abūdāt) h° in duas. ꝓ facit qō dictum est. 2° r̄ndet tacite q̄oni. ibi 2° (Omniū ṽo nā) De h° dicit tria. ꝓ᷑ ꝙ si fit defectus in numero mēbroꝝ cōponētiū organicū ex pte mēbri ꝯformis habētia gn̄ari ex sanguine nō erit ipoīis correctio: q꞉ poterūt talia regn̄ari. ℂ Dicit 2°/ ꝙ si deficiāt mēbra spermatica quoꝝ gn̄atio est ex semine pauco ipoīis est correctio. ℂ Dicit 3°/ ꝙ q̄nq꞉ loco taliū mēbroꝝ deficiētiū fiunt alia mēbra habētia vtilitatē ꝓpinquā vtilitati illoꝝ mēbroꝝ.

C ℂ Circa hāc ptē nota ꝓ ſm mētē Gal'. mēbra dura ⁊ alba vt ossa ⁊ cartilagines ligamēta neruos arterias venas eē genita naliter ex spmate ſm ptē suā corpulētā. ⁊ ideo dici mēbra spmatica. ſm aūt Arist. mētē nullū mēbrū est hoc mō spmaticū. ſꝫ iō dnr talia. q꞉ sanguis an̄q̄ꝫ ad sbaꝫ illoꝝ mēbroꝝ ꝯuertat' trāsmutat' in albū spmati quodāmō siīe. hoꝝ ḡ mēbroꝝ si aliqō vnū deficiat dicit Gal'. regn̄ari nō posse. ℂ Alia ṽo sūt mēbra vt caro ⁊ adeps. q̄ ex sanguine mēstruo in sui ꝑncipio ſm mētē Gal'. gn̄ant': ⁊ ista dnr carniformia: ⁊ stat alicuius talium defectum corrigi: quia

D possunt post gn̄ationis ꝑn̄ᵐ restaurari ⁊ regenerari.

Mēbra spma^ca. Ut melius appareat hui⁹ veritas. Querit' vtrum mēbra spmatica deficiētia possint regenerari. affirmatiue arguit' sic. In corpe in quo talia deficiūt est ṽtus gn̄atiua eoꝝ ⁊ mā sufficiens ḡ pnt regn̄ari. ꝯña tꝫ: q꞉ si gn̄ari nō possent: tūc aut eēt defectu agētis aut materiei. ⁊ assūptū pꝫ: q꞉ in corpe est ṽt⁹ nutritiua q̄ gn̄at ptē taliū mēbroꝝ ⁊ mā nutrimenti ex q̄ tales ptes gn̄ant'. ſed ptes ille sunt mēbra spermatica cū sint eiuſdē rōnis cū toto. ḡ ⁊c. ℂ Cōfirmat': q꞉ dentes regn̄ant': post abscisionēꝫ ⁊ ipsi sunt mēbra spmatica cū sint ossa ⁊c. ℂ Cōfirmat' ēt: q꞉ pui rami venaꝝ ⁊ arteriaꝝ regn̄ant': neruoꝝ ēt villi vt h° h'. ca° de mēbris vltimo. q꞉ ab imꝑfectis aialib⁹ abscisa regn̄ant' ḡ a ꝑfectis cū nā sit de ꝑfectis magis sollicita. | regn̄ari nō pnt.

In oppositum est Gal'. hic ⁊ Auic. h' h'. doc. 5°. ꝓ ca° de mēbris. cū dixit in istis spmaticis. cū. n. aliq̄ eius ps sciungit: nihil ei⁹ loco nascit'. ⁊ itelligat' nihil in spē siīe. ℂ Pro solōne istius q̄onis nota ꝓ in h̄ esse ꝯuenietiā apud oēs ꝙ in hoie q̄dā mēbra ēt ignobilia sūt. q̄ si de toto auferant' nō renascit' sibi siīe in spē loco eoꝝ in aliq̄ etate: q̄dā aūt sunt q̄ cū auferunt' etiā ex toto aliqd sibi siīe renasci pōt: in q̄cunq꞉ etiā etate: q̄dā aūt medio mō se habēt. exēplū ꝓmi. vt ossa ⁊ mēbra q̄ vocant' spmatica. exēplū scdi. vt caro simplex vel glandosa. adeps. exemplū tertij. vt dentes. ℂ Sed in assignāda horū cā multa est apud doctores differētia. q̄dā ḡ dicūt ſm Gal'. mentē mēbra spmatica gn̄ari ex corrupta pte vtriusq꞉ spmatis. nutriri aūt sanguine ēt ad spmaticā nām reductoꝫ: tn̄ ptē a ꝑn̄ gn̄ationis ꝯtā dicūt radicale humiduꝫ in quo ꝓ existit ṽtus vite respectu aliaꝝ partiū. relique ṽo ptes q̄ ꝑ nutricationē acqrunt' sunt minus pure vinētes: ⁊ nō nisi in ṽtute ꝓmaꝝ. in omni ḡ mēbro spmatico cū deficit ps quātitatiua ei⁹ nō regn̄at' ꝓportionabile: q꞉ deficit mā ex q̄ illa radicabilis ps est gn̄anda. ⁊ h̄ siue mēbra hec radicabilia sint dura siue mollia. idē eniꝫ dicunt cōtingere in neruo osse ligamēto pāniculo: ⁊ puero ⁊ sene. ſꝫ mēbra q̄ dnr sanguinea dicunt gn̄ari a sui ꝑn̄ ꝑ sanguis coagulationē: ⁊ q꞉ sanguis in epate nr̄o genitus est eiuſdem rōnis cum sanguine matris: ideo pōt tale mēbrum regenerari. ℂ Dentes aūt dnr gn̄ari ex sanguine in quo tn̄ aliq̄ virtus spmatis exist. i. aliq̄ ṽtus ⁊ q̄litas suo modo ꝓportionabilis q̄litati: q̄ est in spmatis corpulēta pte. ꝓp quā est mā sufficiēter approꝑata gn̄ationi dentis. ⁊ iō q̄ꝫ diu durat in mēbris via dādi sanguini talē ṽtutē tā diu euulsi possunt renasci. ſꝫ cōiter ante iuuētutē hō ṽtus deficit ſꝫ in q̄buſdā vsq꞉ ad senectutē remaneat. ego. n. audiui in ciuitate nr̄a a fide dignis ꝙ. N. macellator senen̄. cū iuisset a iuuētutē iam senex illic oēs dentes ꝑdidisse: qui oēs sicut in puero renati sunt. ⁊ in decrepita etate in qua iam puerilis sensus ad eum redierat. erit ergo impoīitatis hui⁹ cā defectus māe: ⁊ forte gn̄atiue ṽtutis. q꞉ nutritiua nō vī sufficiēs ad tales ptes radicales gn̄andas: ſꝫ q̄ſdā sibi ꝓportionabiles. In carne aūt gn̄anda ⁊ re sibi ꝓportionabili nō deficit agens nec mā: nec video iuxta tenentes ꝙ humidum radicabile tn̄ est a ꝑncipio gn̄ationis contractum ꝑsertum spermaticum qn hec positio satis sufficienter sustineri possit.

ℂ Cōciliator ṽo in annexo diue. 37. q̄ttuor assignat cās partiales ex q̄b⁹ vna totalis colligit'. ꝓ' est defect⁹ ṽtutis īformatiue reqsite ad taliū gn̄onēꝫ. 2° est defect⁹ māe. 3° est debilitas acq̄sita cū a mēbro spmatico ps integre separatur. 4° est mēbri spmatici durities. has. n. cās ⁊ si maxime exprimat in vera ꝯsolidatione: tn̄ itelligit vt ex eo pꝫ etiā de regn̄one: ponit tn̄ ꝓmā sub dubio: ⁊ in 4° includitur inata imutatio taliū mēbroꝝ debilitas ⁊ difficultas assimulādi nutrimentū ⁊ distātia nutrimēti a mēbris. ſed de ꝯsolidatione hec magis vidēda infra. ℂ Iste tn̄ pōnes iuxta mentem Arist. stare nō possunt. ꝓ per hoc ꝙ cuiuslibet mēbri geniti in ꝑn̄° mā gn̄onis fuit sanguine menstruus nō pars corpulenta spmatis. ⁊ iō inter mēbra genita nō est hec materiei diuersitas. assūptū aūt ꝓ de gn̄one aialiū ꝑnat' Arist. | Opinio ꝯciliatoris.

multis rõnib⁹ pbare ꝛ h est supra babitū de signis cõplo/nis testiculoꝝ. ℭ Scdo: qꝛ iuxta ipm ex eisdē sumus ꝛ nu trimur. si ḡ adest sufficiēs mā nutritionis. ḡ ꝛ gñationis. ℭ Tertio: qꝛ mēbra hec spermatica sunt homogenea. ḡ il loꝝ q̄libet ptes sunt eiusdem rõnis: ꝯñs aūt esset falsum: si in tātū dicit̃ pars a parte vt vna pro mā sue gñonis re/quirat sperma. relique vero sufficiat sanguis.

Opinio monacl. ℭ Et iō plusq̄ Cōmētator in hoc loco aliā iuxta sniaꝫ Ari. cām ponit dicens. ꝙ mēbroꝝ nr̃i corporis q̄dam sunt ca/lida ꝛ humida fortem hñtia v̄tutē nutritiuā. sicut v̄bi gra caro: q̄dā aūt sunt frigida ꝛ sicca: ꝛ ꝓpter hoc v̄tutē hanc hñtia debilē. 2° etiā cōsiderat ꝙ mēbroꝝ deficiētiū in cor/pore nr̃o: siue deficiāt a natiuitate: siue deficiant ex tēpore: q̄daꝫ sunt q̄ non sunt apta regñari ex mō sui defectus nisi seorsum a sui compare vel sibi ſm spēm similiū q̄dam sunt eo mō separata: vt si regñari oporteat: intelligunt̃ tñ ex h mō regñonis gñari debere vnita ad sibi silē: ꝛ tūc vult tres ꝯnes. ℭ Prima. q̄cunq̄ membrū defecerit siue a nā siue ex ꝑtercasu regñatio ex mō sui defectus nō est apta fieri nisi seorsum a sibi simili: mō pōt regñari. esto ꝙ ibi sit ꝑsens mā. probat̃: qꝛ virtus nutritiua nō est potens facere hanc regñationeꝫ seiunctā: sed solū coniunctā. seiunctā aūt sola gñatiua est apta facere q̄ nō est in hoīe respectu suoꝝ mē/broꝝ. ℭ Scda ꝯ. membroꝝ deficiētiū quoꝝ regñatio in/telligit̃ fieri coniuncta ad sibi simile quorūdā regeneratio est possi: vt pꝫ in carne: quorūdā vero regeneratio est im/possi: vt pꝫ in osse. ℭ Causa aūt ꝑme partis huius ꝯnis q̄ est ad experiētiā cognita est: qꝛ cū in talibus membris vir/tus nutritiua sit fortior ꝛ nutrimētū parꝫ distans a natura membri. iō in sui extremitate pōt iuxta se gñare aliā ꝑtem sibi ꝑfecte similē: sed in alijs in qb⁹ virtus est hoc mā debi/lis: hoc ideo nō accidit: qꝛ nutrimētū ꝑfecte assimilare nō possunt: nisi fuerit vndiq̄ circūclausum ab eis: ꝛ ad mini/ma diuisum: vt applicatio sit bona ꝓpter v̄tutis eoꝝ debi/litatē: ꝛ iō ad extremū nihil addere possunt nisi fortasse in pueritia dum adhuc mollia sunt. de quo infra dicet̃. in ca° de fractura. ℭ Tertia ꝯ. quādoq̄ loco taliū dficiētiū alia q̄dā corpa gñant̃ ꝓximā hñtia vtilitatē: pꝫ. sicut in gñone pori calosi: siue vt arabes dicunt dꝛosubor: dico aūt qñq̄: qꝛ non semp sufficit natura etiam talia generare.

ℭ Mihi v̄o vr̄ ꝙ qñq̄ caro generat̃: ꝛ nō iuxta sibi similē: vt pꝫ sup osse discoopto: nā sepe vidi cū craneū esset disco/ptū ad magnā latitudineꝫ: ꝛ in medio discoopture facta erat fricatio incepit ibi ꝑus gñari caro nō iuxta aliā. dico ꝑus q̄ in extremis ossis discoopti: ꝛ iō ꝑ° ꝯ nō vr̄ vera hui⁹ tertie opionis: ꝛ in pinguedine silr̄. ℭ Pꝫ 2° qꝛ dētes cuiu si generant̃: ꝛ nō iuxta suū cōpar. ḡ nō vr̄ nō remāsisse ali/cui⁹ mēbri v̄tutē gñatiuā. ꝙ si ꝯcedit̃ dētis v̄tutē gñatiuā remāsisse: aut ī corde ex nutrimēto mādibule supfluo aut in mādibule foramine q̄re nō erit vr̄⁹ alicubi carnē sepatā ab alia carne generādi. vr̄ ḡ iuxta hūc 3m modū limitāda ꝑ° ꝯ. ℭ Ad arg̃¹ añ oppm facta rñr: ꝛ ꝑ ad ꝑm negat̃ añs. ſꝫ ſm ꝑm viā deficit mā. ſm 2m deficit ipsa: ꝛ agēs. ſm hūc 3m deficit sufficiēs distincte gñare. ℭ Ad 2m dr̄ ꝙ ꝑui rami venaꝝ ꝑsit recōtinuari: ꝛ ēt apud quosdā gñari: ꝛ neruoꝝ villi: ꝛ artariaꝝ: ſꝫ h raro ꝛ solū in ꝑuis valde. ℭ Alij v̄o dñt nō regnāri: sed tm̄ ꝯtinuari: qđ Aui. voluit ꝑma ꝑmi. ca° de mēbris. de dēte aūt dr̄ ꝙ pōt regnāri: qꝛ nō hꝫ rōnē pure spmatici: ꝛ iō iuxta modū quē inuit Aui. ꝑ° ꝑmi. capi/tulo de mēbris: qꝛ mā ꝓpria gñonis dentis est sanguis in quo adhuc est aliq̄ spermatis ꝓprietas vel virt⁹: ꝛ hec vir/tus nō semp inuenit̃ in sanguine nec in oīb⁹ hoīb⁹ eq̄liter: ꝛ ideo nec semp: nec equali tpe regenerant̃ cum euelluntur. ℭ Ad vltimū negat̃ ꝯña: nam multas habēt virtutes im/ꝑfectas quaꝝ similes nō sunt imꝑfectis: ꝛ multis modis q/bus nō solū partes eoꝝ generant̃: sed ipsa tota qbus ꝑfe/cta generari nō possunt: ꝛ dixerūt q̄dā ī hoc cāꝫ eē qꝛ nā

totū suū posse in gnōne ꝑfectoꝝ expēdit in ꝑncipio nihil si bi reseruantes ad futuros casus: sed in illis imperfectis qꝛ facillime ꝛ a multis causis truncant̃: nō ita facit: sed re seruat ad futuros casus virtutem regeneratiuā: ꝛ pōt hoc habere sanū sensum. deinde cum dicit. LXVI.

Omnium aūt hoꝝ natura quidē ope ratrix: medicus vero minister.

ℭ Ac omnium eaꝝ nā opifex: medi cus minister est. Laurē.

ℭ Earum vero omnium natura opifex est: me dicus autem minister. Leoni.

ℭ Rñdet tacite q̄oni: nā posset quis dicere qđ est generans carniformia post abscisionem: ꝛ ea que loco spermaticoꝝ generant̃: rñdet ꝙ oium istoꝝ nā est operatrix: sed medic⁹ est minister. ℭ Considera iuxta ꝯciliatoreꝫ ꝙ nā ꝛ si sit no men qđ apud medicos dr̄ de cōplone ꝛ de cōpōne ꝛ v̄tute regctā. h sumit̃ ꝓ v̄tute aīe nālis: hec. n. est q̄ carneꝫ gñat: ꝛ dꝛosbor: ꝛ cicatricē ꝛc̃. ℭ Attēde 2° hic duplicēꝫ inueniri expōneꝫ. q̄dā. n. exponūt vt dixi: q̄dā aūt faciūt eā magis gñaleꝫ ptēꝫ intellīntes ꝑ dīaꝫ. s. reductionū ꝛ curationū: ꝛ dñt verū esse etiā gñaleꝫ: de quo nō curo pro nūc: qꝛ certū habeo nō esse veꝝ. ꝛ iō ꝑmū intellectū ꝓsequor ꝛc̃.

ℭ Sꝫ h cadūt difficultates aliq̄: ꝑ° q̄ sit vr̄⁹ carnis iuxta ge/neratiua. nō enī est v̄t⁹ nutri°. cū illa opatio nō sit nutri°. nō enī est assimilatio nutri¹ ad nutrim. nec alia v̄t⁹ dñ nālib⁹: vt discurrenti pꝫ: ꝛ sic ꝑter v̄tutes. 7. nāles cōiter positas esset a ꝑonē: ꝛ sile dubiū est de dēte ꝑsertiꝫ apđ ponētes gñatiuā eē in testicul̃ q̄ est ad ꝓducēdū spma. ℭ 2m dubiū est de v̄tute gñante poꝝ. ꝑ. n. si porus est aiatus: ꝛ est mēbrū erit aliqđ mēbrū c⁹ nō erit aug̃m ſm ꝓcessuꝫ etatis hoīs: ꝛ c⁹ gñatio nec est a v̄tute gñatiua nec est a nutritiua. si v̄o nō sit mē/brū: nō vr̄ quoquomō ꝙ ei⁹ gño sit ab aliq̄ v̄tute: vt pꝫ di/scurrēdo. Sꝫ hoꝝ solo facilis est: iō dimittat̃. LXVII.

Que sit vt⁹ carnis iux̄ gñatiua

Que sit vt⁹ gene rātis poꝝ rum.

Quecunq̄ v̄o abundat ſm numeruꝫ ablatio eoꝝ causa salutis est. Cōside rādū v̄o in qbus poīe est. Si v̄o im/poīe appareat trāsponere tētare opꝫ.

ℭ Quecūq̄ v̄o exuperant numero: sublatio cā sana est. Sed considerandum est in quibus de fieri: aut nequaquam fieri possit: ꝙ si non com mutare tentandum est. Laurē.

ℭ Que vero numero excedūt: his ablatio cau sa salubris existit. Inspicere vero oportet in q bus id fieri possit. Nam si impossibile appare at: transponere tentandum est. Leoni.

ℭ Hic ponit cās correctiuas lapsus in nūo addito: ꝛ dicit tria. ꝑm est ꝙ in oīb⁹ ptib⁹ q̄ abūdāt in nūo. cā salubris est ablatio eoꝝ. i. cā ꝑ quā auferunt̃. dicit 2°. ꝙ ꝯsiderādū ē in qb⁹ est possi talis ablatio: ꝛ in qb⁹ non. dicit 3°. ꝙ qñ non pñt auferri iste ptes abūdātes: tūc tentādū est trāsferre ad locū. vbi min⁹ noceāt. ℭ Circa ꝑm dcm̄ ꝯsidera ꝙ non ois lapsus in nūo addito hꝫ h mō cām salubrem vt si esset hō cū duob⁹ capitib⁹. intelligit̃ ḡ ꝙ si fuerit cā salubris h mō erit illa. ꝑ quā numeri additi sit ablatio. ℭ Circa 2m attēde ꝙ nō dat̃ membrū additū qđ remoueri nō possit: ꝛ ſꝫ aliqñ est ꝑiculū mortis: vt in hñte duo capita: aut in sene patien te lapideꝫ in vesica magnū: aut in puero etiā si valde ma/gn⁹ fuerit: ꝛ nō possit exhi sine vesice incisione. ℭ Circa 3m nota ꝙ h addita in vno loco qñq̄ magis impediunt q̄ in alijs: vt lapis magis impedit cū est iux̄ collū vesice ꝛ clau dit viā exitus q̄ cum est iuxta fundum: ꝛ ideo tūc trāspo/nitur cuꝫ siringa vel alio instrumento: aut digito aut con/

cussione cum elevatione crurium rc. LXVIII.

EAdem vero ⁊ eorum que ſm positionem peccant: est correctio.

Laurē. ℂ Simili mō positionis vitia emendantur.

Leoni. ℂ Eadē est ⁊ eoꝝ q̄ in situ vitia sunt emēdatio.

ℂ Hic summatim dicit reducentia lapsuum in situ siue fuerit pro societate siue pro loco: ⁊ dicit ꝙ istorum lapsuuꝫ correctio est eadem cum supradictis. idest reductio ad situm naturalem: ⁊ detentio cum ligatura in eodem: ⁊ ita videmus fieri in reductione dislocationū. ꝙ aūt dicit thadeus verū esse. ꝙ sicut p̄dicti lapsus so[m] in adolescētia corriguntur: ita isti non puto verū cum aliq predictoꝝ in senectute redeant: ⁊ etiā lapsus in situ: multi tñ sunt q in senectute: non ita bene curant̄ sicut in pueritia: ꝙ si q̄rat̄ quare post reductionem ad situm nālem oportet ligare ⁊ firmiter tenere cum membrum de se ad hoc debeat inclinari: dī ꝙ h̄ est: q2 in dislocatione ligamēta sunt relaxata. non ita bene apta mēbra in suo situ detinere: ⁊ ideo ligare opꝫ quousq3 fortificata sint ligamenta: ⁊ ita etiā partiū circundantium aꝑata ⁊ inflationes remoueant̄ rc. LXIX.

MAnifestum est aūt ꝙ duo vel tria plerūq3 peccata consistere possunt circa eadem vnāquāq3 partem.

Laurē. ℂ Ceteꝝ cōstat vt duo aut tria sepenumero impedimēta circa vnā partē ꝯsistant.

Leoni. ℂ Neq3 in obscuro est ꝙ duo sepi[us]: aut tria vitia eandē partē possunt occupare. LXX.

QUemadmodū in habēte vētrē paruū simul ⁊ rotūdū ſm diaphragma positū. peccauit eniꝫ in eo ⁊ magnitudo ⁊ plasmatio ⁊ positio. Si h̄o ⁊ natura frigidior: hūc in id qđ est ſm nāni ducere impossibile est. Qñ aūt difficulter respirant repleto ventre pauciora ⁊ nutrientia ⁊ non tardius exeuntia offerantur bis vel ter in die.

Laurē. ℂ Quemadmodū in eo q habebat ventriculuꝫ paruū simul ac rotundū ac sup septo trāsuerso positum: peccabat enim in eo magnitudo figmentum: ac positio: qui si frigidior tēperamento extiterit ad habituꝫ nālem reuocari minime pōt. Quippe qui ab ipso temperamēto ledat̄. Cum enim difficulter spiraret repleto ventriculo parū cibi ⁊ q nō grauet: ac multū nutriat bis aut ter in die afferatur necesse est.

Leoni. ℂ Sicuti in eo qui ventriculū paruū simul: atq3 rotūdū: atq3 aduersus septū habuit incūbentē. In ipso etenim magnitudo/formatio: ac situs erāt deprauati: tēperatura quoq3 frigidior existebat: hic nullo artificio ad nālē habitum trāsferri poterat: at ne adeo infestaretur erat remedio locus: nam qñ repleto ventriculo difficultate spirandi premebatur: minus cibi: at magis alimento opportuni: ⁊ qui non difficulter subduceretur: ter die assumebat. LXXI.

HIs vero eufraxim in epate habentibus propter angustiam vasoruꝫ cōtinue factam: salubris causa inuenta est extenuans dieta.

Laurē. ℂ In alio vbi īfartio ī iecore subide existeret ob āgustiā vasoꝝ vict[us] extenuās curauit īfartionē.

Leoni. ℂ Alteri vero cui obstructio in epate ob vasorū angustiam sepius contingebat: extenuans victus pro remedio inuentus est.

ℂ In hac pte Gal. vt. ē. dī in diuisiōe docet inenire cās correctiuas lapsuū cōpositoꝝ in cōpōne: ⁊ tria facit mā p̄ dic ꝙ ꝯtigit aliqñ duo vl' tria pcā: ⁊ duos aut tres lapsus cōpōnales coniungi sil' in vna ⁊ eadē pte: sic visuꝫ est in eo q hēat vētrē puū: ⁊ rotūdū ⁊ positū secus diaphragma: q2 in illo erat pctm̄ magnitudis quātitatꝫ. i. figure: q2 vbi dꝫ stōch[us] eē oblōgus cū latitudine maiori iferi[us] erat rotūdus. ℂ Et peccat 3[o] positio: q2 nō dꝫ ita esse posit[us] stōch[us] supra diaphragma: ⁊ ex h̄ dat̄ itelligi. ꝙ qñ h̄ mō plura sūt pec[cata]. si corrigi sit pōe h̄ erit p ꝯgregationē debitā cārū correctiuaꝝ vniuscuiusq3 illoꝝ lapsuū. ℂ Scđo dicit ꝙ h̄ vēter h̄ mō deficiēs in cōpōne si fuerit nāl' frigide cōplonis: nō pōt reduci ad tēperamētū ⁊ sanitatē simplr'sꝫ q2 nocumēta sūt in respirādo qñ mlta ē repletio: ⁊ supple qñ corp[us] cibis paꝝ replet̄ nō sufficit nutrimēto toti[us]. iō debitū regimē ei[us] ad vitādū maiora incōueniētia est comedere cibos q sunt pauce quātitatis: sꝫ multi nutrimenti: ⁊ velocis descēsus bis aut ter in die. ℂ Dicit 3[o]/ꝙ ali[us] fuit q patiebat̄ q̄si ꝯtinue opil'onē factā in epe pp strictturā vasoꝝ. i. venarū: ⁊ in isto debitū regimē est comedere ciberia extenuātia. i. q̄ sint gñatiua subtiliū humoꝝ: ⁊ subtiliatiua grossorū. ℂ Primū ḡ dictū est notū: ⁊ cā 2' est: q2 cū vēter sit pu[us] suscepto cibo notabilis quātitatis iplet̄: ⁊ tumet: ⁊ q2 est posit[us] iux̄ diaphragma: iō cōprimit ip̄m: ⁊ ꝓhibet a debita eleuatiōe in anhelitū: ḡ it̄ ꝓuidēdū est ne tale fiat ipedimētū: qđ nō pōt fieri nisi paꝝ dādo p vice: ⁊ q2 pu[us] cib[us] nō sufficeret debito nutrimēto toti[us] nisi iteraret̄. oꝫ ꝙ det̄ in die pluries ſm ei[us] paucitatē. s. bis aut ter: ⁊ iō oꝫ ꝙ cib[us] sit facilis digōnis: ⁊ mlti nutrimēti. boni chimi: ⁊ facilis exit[us]: ⁊ citi. sic aq̄ carnis supta cū vino citrino: ⁊ medullis panis triticꝫ i ca: ⁊ sit panis frumēti nouiter fact[us]: vt dic̄ hali. in ꝫ.

Sed circa ista q̄rit̄ q̄re cōplone stōchi exnte frida nō pōt curari aut reduci h̄ stōch[us] sic possēt alia exnte cōplone. ℂ Hic rñdet thade[us]: ⁊ bñ ꝙ cōplone exnte frida nō est stōch[us] ita extēsibil': ⁊ calor ei[us] nō ē ita extēsiu[us]: ⁊ si ipleat̄ nō poterit bñ digerē: calido aūt exnte si lapsus nō eēt magn[us] fortassis cū fricatione loci ⁊ comestione excedēte magnificaret̄. in etate aūt adulta nō ē spēs in calo nec in frido. ℂ Sꝫ circa 3[m] nō ꝙ opil'o fit ex hūori b[us] aut q2 sūt mlti: aut q2 grossi: aut q2 viscosi. h̄ p dietā extenuātē siue subtiliātē itelligam[us] illū vsum reꝝ nō nāliū p quē nec fiūt mlti nec viscosi hūores nec grossi: ⁊ h̄ mō vitat̄ opil'o rc. ⁊ sic ē finis hui[us] capli. icipit aliđ ca[m]. LXXII.

Q
Cōpl'one stōci exnte frigida cur curari nō pōt.

REliquum igitur adhuc genus vnum cōmune est homiomeron ⁊ organicorum solutio continuitatis.

Laurē. ℂ Sequens est vt agamus de solutione continuitatis que inest similaribus partibus ac officialibus cōmunis est.

Leoni. ℂ Reliquum igitur id morbi genus est: quod ⁊ similaribus: ⁊ instrumentariis partibus cōexistit: solutio. s. continuitatis.

¶ In isto caꝰ determinat de cãis correctiuis alteriꝰ gñis lapsus. s. lapsus in cõi nã q̃cq̃ oĩ vnitas siue 9tinuitas: ⁊ hoc genꝰ est soluo 9tinuitatis. ¶ Ubi p̄ nõ q̄ q̄ eedẽ ſm spẽm sũt cãe correctiue huiꝰ lapsus: ⁊ q̄n lapsus est tãtus ⁊ vt sit egritudinalis: iõ h̃ nõ ponit istas cãs correctiuas volẽs q̄ p dicẽda ifra d̃ cura huiꝰ lapsus h̃ itelligamꝰ: sz facit tria. p̄ pponit itẽrũ. 2° ponit vnã opi. circa mãm hãc. 3° illã pbat. ibi 2° (Quã forsitã) ibi 3° (Nesciẽs silez.) ¶ Dicit p̄ q̄ p̄ter dictos lapsus cõplõnales: ⁊ cõpõnales est vnũ aliud genꝰ lapsus qd̃ est cõe mẽbris homiomeris: ⁊ organicis. s. soluo 9tinuitatis: ⁊ tu ex dictis in p̄ huius vide quõ soluo 9tinuitatis sit morbꝰ cõis vtriusq; gñi mẽbroꝝ. LXXIII.

Uani forsitan aliqs nõ 9cederet pfecte sanis inesse. aliogn eniz esse semp passionẽ diceret nesciẽs similẽ eẽ dubitationẽ pro oĩbus lapsuũ generibꝰ futurã: si enim opationis sensibilis lesio nõ determinat egritudinẽ a sanitate: sed ßm q̄litatez cuiusq; dispõnis agnoscit tñ: tunc necium est sempiterne passionis irrepe dogma nullo optimas hñte opationes oẽs: sz hec q̄dẽ g̃. vt subtilior cõsideratio ßm se tractatum habeat.

Laure. ¶ Ac forte q̄s non cõcedet interdum eaz inesse integre sanis: q̄ppe que semp affectio sit nequaq̃ videns similẽ dubitationẽ super vnoquoq; gñe futuram. Nisi eniz sensibilis opationis lesio morbũ interstinguat a sanitate: sed ex qualitate dispõnis tãtũ mõ 9sideret: assidue affectionis decretũ admittas neẽ erit: cũ nemo sit qui opationes cũctas optimas hẽat. Sz hec q̄stio vtpote cõtẽplationẽ regrens diligẽtiorem per se seorsum dicato opere tractabitur.

Leoni. ¶ Quã q̄spiam forte his vnq̃ adesse negaret sanitate fruunt: q̄m semp sit passio. Quẽ sane latet eandẽ in oĩbus gñibꝰ fore dubitationẽ. Nisi eniz opationis lesio sensibilis sanitatẽ ab egritudine sepet: sz q̄litatẽ tñmõ dispõnis itrospiciamus: ppetue passibilitatis dogma necio recipiemus: cũ nullus sit q̄ cẽs opationes optimas hẽat. Sed de hoc q̄dẽ: vt qd̃ ad logicã potius ptineat 9tẽplationẽ: seorsum cõsideretur.

¶ Narrat vnã opi. circa h̃ genꝰ morbi dicẽs q̄ forsan aliqs medicꝰ nõ putat soluonẽ 9tinuitatis esse in pfecte sanis: q̄ dicit sp soluonẽ 9tinuitatis eẽ passionẽ. vbi p̄ videñ. est de q̄ soluone 9tinuitatis intẽdãt isti an de illa q̄ 9bit a p̄ncipijs gñonis: an de illa q̄ accidit pꝰ ex tpe: ⁊ puto q̄ loquant de oĩ soluone 9tinuitatis siue a tpe acq̄sita siue a gñone: ⁊ rõ ẽ q̄ logt̃ de paꝝ lapso: qd̃ tñ adhuc est sanũ: sz putãdũ ẽ nõ pp oẽm puũ lapsuz p̄ternãlẽ corpꝰ nõ eẽ sanũ: vt dixi in p̄ huiꝰ ⁊ patebit ifra in isto ca°. ex Ga. g̃ d̃ vtroq; mõ lapsus logt̃: ⁊ ita itellĩdũ est illos dicẽ: ⁊ iõ Cõmẽtator in 9ͦ. exẽplificat de puo vulnere facto cũ ferro vt in flobotomia. ¶ Nec est putãdũ q̄ oẽ corpꝰ sanũ vt mltũ sit solũ lapsuz lapsu nãli: sz nullũ ẽ tale qd̃ debeat dici actu egrũ: aut neutrũ: q̄ lapsus nõ sufficit denoiare: ⁊ iõ 5° de regimine sani. tractat de regimine sanoꝝ siue sint lapsa ex nã siue ex tpe pp dispõnẽ p̄ternãlẽ siue ex etate. ¶ Ut tñ velle thadeus q̄ non oẽ corpꝰ remisse sanũ vl' nõ sanũ semper: nec vt nũc est sanũ multũ: q̄ id quod est tale p̄pter lapsum ex tẽpore p̄ter naturã non est sanum semp nec multum ⁊c̃.

Secũdo q̄rit q̄re Ga. hic nõ docet cãs 9seruatiuas corpis lapsi in vnitate aut reductiuas sicut sup̄ fecit de corpe lapso in cõpõne. hic dĩ q̄ h̃ facit ⁊ q̄ sili mõ reducit corpꝰ paꝝ lapsuz i hac nã: ⁊ curat mltũ lapsũ ⁊ de mõ cure dicturus est ifra: ⁊ iõ pp breuitatẽ hic tacuit. ¶ Tertio vĩ q̄ opio sit vera: q̄ pfecta sanitas excludit oẽz lapsũ. g̃ ista 9tinuitatis soluo nõ est in pfecte sanis. ¶ Hic dĩ q̄ pfecte sanũ hic nõ itelligit corpꝰ optime sanũ: sz oẽ corpꝰ absolute denoiandũ sanũ: ⁊ iõ in isto mẽs fuit q̄ nullũ corpꝰ in q̄ est soluo 9tinuitatis est denoiandũ sanũ absolute. B Galenꝰ cur non decuit cãs fductiuas lapsus corpis i vnitate.

¶ **Nesciens.** Hic iprobat opi. ⁊ itẽdit hãc rõnẽ: si nullũ patiẽs soluonẽ 9tinuitatis eẽt absolute sanũ seqt̃ q̄ piter nullũ patiẽs aliquẽ aliũ lapsuz est absolute sanũ: sz 9ñs fl̃m. g̃ ⁊c̃. ¶ Et hãc pͥͣ 9ñtiã inuit Ga. suo ill' vbis nesciẽs ⁊c̃. q. d. isti h̃ mõ dicũt ac si nescirẽt q̄ idẽ seq̄ret̃ de oĩ alia manerie lapsus q̄ hñs illũ nõ est abͥͦ sanꝰ: qd̃ supple est fl̃m. Et q̄ 9ñs sit falsuz pbat̃: q̄ sanũ distinguit̃ ab egro aut p sensibilẽ lesionẽ opationũ q̄ est in egro: ⁊ nõ in sano aut solũ in h̃ q̄d est p̄ticipare aliq̄ defectu ab optima sanitate: si h̃ mõ tc̃ seqt̃ q̄ falsuz ẽ q̄ oẽ qd̃ hz aliquẽ lapsuz est egrũ: q̄ nõ oẽ tale est sensibilit̃ lesuz: ⁊ pz falsitas 9ñtis. ¶ Mõ aũt 2° dici nõ põt: q̄ tũc eẽt neciũz nos acceptare doctrinã illoꝝ q̄ dicũt oẽ corpꝰ hũanũ eẽ in sempiterna passiõe: g̃ 9tinue eẽ egrũ: nã nullũ corpꝰ hz optimas oẽs opõnes: qd̃ nõ est nisi ex aliq̄ lapsu. g̃ in oĩ corpe sp est aliq̄s lapsus: sz sup. illa doctrina est iprobata. nõ. n. d̃beret medicꝰ tractare d̃ sanis ex q̄ nõ p̃nt eẽ: ⁊ ipse est artifex opatiuꝰ. ¶ Addit vlteriꝰ q̄ ista dispuͥͦ tãq̃ s̃btilior q̃ 9ueniat medico dimittat.

Dubitat̃ hic. p̄ q̄d itelligẽdũ sit p sensibilẽ lesionẽ opationũ. dĩ iuxta ea q̄ dixi sup̄ ⁊ q̄ colligunt̃ in p̄ de regi. sani. q̄ p lesionẽ sensibilẽ nõ intelligimꝰ hic oẽm opõnẽ lesaz ⁊ sensu pceptã: tũc. n. oĩs dolor mediocris eẽt sensibilis lesio: qd̃ est 9 Gal. in 2° q̄ nõduz egrotare ita hñtes dñr. ¶ Dico 1° q̄ p lesionẽ sensibilem itelligimꝰ nõbilẽ defectũ a cõi 9uersatiõe hoiuz eiusdẽ sexus ⁊ etatis: nõ in vno p̄ticulari ope. ¶ 2° nota q̄ hic dĩ q̄ sensibilis lesio opõnis determinat. i. distinguit egritudinẽ a sanitate: intelligẽdo p sanitatẽ simul nẽutralitatẽ ⁊ sanitatẽ. C Quid p sensibilẽ lesionez itelligat̃

Sed dubitares tũc 2°. nõ vĩ eni h̃ mõ q̄ ratio Gal. pcederet: nã dato q̄ sensibilis lesio opõnis h̃ mõ sit terminꝰ discretiuus nõ sequit̃ q̄ isti falsuz dicerẽt: nã nõ dicebãt soluonẽ 9tinuitatis non esse nisi in egris: sz nõ eẽ impfecte sanis: ⁊ rõ aũe Gal. pbat q̄ falsuz est q̄ nõ sit nisi in egris. ¶ Hic dĩ q̄ si opõnis sensibilis lesio mõ distiguit egrũ a nõ egro pariter opz q̄ certus gradus lesionis possit tolerari corpe adhuc dicto sano absolute: nã si ex oĩ quãtũcũq; pua lesione desineret eẽ sanũ tũc seqt̃ icõueniẽs positũ a Ga. ⁊ iõ voluit innuere q̄ q̄ vnũ hz ponẽ ponit reliquũ. s. certũ esse gradũ lesionis possibilez cũ denoiatione sani absolute. ¶ Ultimo nota istaz disputationẽ eẽ subtiliorẽ q̃ medico 9ueniat: q̄ cõior: nã est de esse s̃bi medicine vtrũ det̃ corpꝰ sanũ ⁊ q̄liter a medico intelligant̃ q̄ debẽt supponi tanq̃ p̄ncipia non disputari in medicina: sed si disputant̃ h̃ est a logico vel dialectico circa principia disputante probabiliter ⁊c̃. D Galeni rõ quõ pcedat.

¶ Incipit tractatꝰ 3ꝰ huiꝰ tertij libri. seqt̃ textꝰ. LXXIIII.

Ad manifestos vo egros salubres cãrũ deinceps pcurramus a discrasie incipiẽtes gñe. Determinanduz est igitur hic prius quod omnes fere medici pretermitũt: q̄ alie quidem sunt salubres iam facte discrasie: alie vo eius que adhuc fit: quẽadmodum ⁊ future.

Leoni. ¶ De causis corporum cõsesse egrotãtiũ deinceps agẽdũ est ab intẽperie petẽtes initiũ. Diffiniendũ antea est id qđ oẽs fere medici pretermittunt: vt alie cãe sint intẽperiei iam cõfecte: alie eius q̃ preterea cõficiatur queadmodum alie future.

Leoni. ¶ Salubres vo cãs: vt his quos nemo dubitat egrotare: deinceps percurramus: a mala temperatura exordium faciẽtes. Hic vo prius distinguamus que oẽs fere medici pretermittũt alias quidez esse salubres cãs eius intẽperature: que iam facta est: alias aũt illius: que ⁊ adhuc fit: sicuti etiã alias eius: que futura est.

¶ Hic est tractatus tertius huius tertij libri techni in quo Ga. determinat de cãis curatiuis corporum egrorum. Et diuidit in tres partes principales. In prima determinat de cãis curatiuis egrorum in cõplone. In 2ª de cãis curatiuis egrorum i nã cõi. s. in solone ↄtinuitatis. In 3ª de cãis curatiuis egrorum in cõpone. ibi 2ª (Soluta vo ↄtinuitate) ibi 3ª (Ad id vo qđ pp plasmationẽ.) ¶ Pars prima diuidit in q̃tuor capla. in primo ca° pponẽdo itẽtionẽ oñdit q cãe factiue sanitatis sũt ita diuerse q earum determinatio ad diuersas ptes artis medicine ptinet. in 2° ponit canones ⁊ cautelas ⁊ modos obseruãdos in cura male cõplonis facte vel fiẽtis. in 3° ponit exm de mõ cure male cõplonis fiẽtis simplicis. in 4° determinat de cura male cõplonis cõposite addẽdo modos ⁊ regulas limitãdi quãtitatẽ siue vtutẽ medicine offerẽde. 2m icipit ibi (Curatio vo) tertiũ ibi (Fuerũt. n. si ita ↄtigit) 4° ibi (Scđm vo cõpositas.) ¶ Primum cam diuidit in tres ptes. primo pponẽdo intẽtionẽ ponit vnã distõnẽ cãrũ factiuarum sanitatis in cõplone. in pte 2ª narrat ad q̃s ptes artis mẽbra dicte distõnis ptinẽt. In 3ª pbat qđ dixit. ibi 2ª (Sz huius qdẽ vltime) ibi 3ª (Iam si qdez.) ¶ In prima pte dicit tria. primum est q deinceps in isto 3° tractatu debemus pcurrere. i. q̃si currẽdo determinare cãs sanas ad hoies egros manifestos. ¶ Scđm est q incipiemus a gñe discrasie. i. gñe egrorum in cõplone. ¶ Tertiũ est dictũ q̃si ab oibus medicis pretermissuz ⁊ est hec distinctio cãrũ salubriũ discrasiarum: q̃dã sunt salubres respectu discrasie facte: q̃dã fientes: quedam future fieri.

A ¶ Ubi primo nota plusq̃ cõmẽtatorẽ hic p manifestos egros intelligere nõ solũ egros vt nũc: sz neutros vt nũc: quos iđ vocauit: vt dicit manifeste egros. q2 in vtrisq3 est pternalis ẽ sensibilis lesio opationũ: sz maior in egris q3 in neutris. Et silr supra in 2° p egrotãtia q̃nq3 itellexit tam egra nunc q3 neutra nũc: puta q̃n post diuisionẽ latitudinis sanitatis ⁊ assignationẽ suarum priũ subdit a qbus deinceps sunt egrotãtia corpa sensibilibus opõnũ lesionibus determinata. ¶ Ex quo pz apud ipm nõ p oẽm pternalẽ dispõnẽ ⁊ ledẽtẽ etiã opõnes totius dici corpus neutrũ: q2 in neutro oz eẽ sensibilẽ lesionẽ opõnũ non tñ ipediẽtẽ notabilr: ⁊ apud vulgus cõsuetas ⁊ cões hoiuz ↄuersationes. ¶ Si tñ volumus q solũ egra corpa actu intelligant nihil est icõueniẽs cũ h referat ad ea tñ q̃ in isto 3° tractatu dr non ad ea de qbus in 4° tractatu dicet. ¶ Scđo notãdũ. iđ de cãis salubribus in cõplone prius dici: q2 hec nobilior sanitas est q3 cõpositio. ¶ Tertio nõ in distõne Gal. subintelligi istã. discrasiarum q̃dã est facta: q̃dã est fiens: ⁊ q̃dã est futura fieri. ¶ Pro q̃ distõne itelligẽda.

B ¶ Nota primo q discrasia fcã apud medicos nõ dr de mala cõplone: q2 fit in eẽ pducta: tũc. n. fe. pu. eẽt mala cõplo fcã qđ oẽs medici negãt: sz dr de mala cõplone pternãli q̃ non pendet a cã pternãli itrinseca vel extrinseca corpori depẽdẽtia spãli. ¶ Et dico notãter depẽdẽtia spãli: q2 calor actualis q est ethica fe. ⁊ est febris facta in mẽbris alijs a corde pẽdet a corde ⁊ in ipsa cordis sba pẽdet a spũ cordis: sz iste sũt depẽdẽtie gñales. Nã cor quãtũcũq3 hñet spm tẽperatũ ⁊ tẽperate quãtitatis si est febriẽs febre ethica adhuc in eo remaneret illa mala cõplo: ⁊ ita accidit in mẽbris alijs a corde q̃ patiunt malã cõplonẽ factã q esto q ad illa solũ tẽperatus spũs: ⁊ tẽperatus sanguis trãsmitteret: tñ adhuc in eis remaneret illa mala cõplo facta quãtũcũq3 alie spãles cãe remouerent: depẽdẽtia ḡ talis q̃lis hr in tpe sanitatis iculpate nõ dr spãlis: sz gñalis: ⁊ hec gñalis depẽdẽtia nõ excludit a mala cõplone facta. Sz q̃n mala cõplo spãli depẽdẽtia pẽdet aut in fieri aut in ↄseruari ab aliq̃ pticulari cã dr apud medicũ illa mala cõplexio fiens: ⁊ h fm ppriã sigñonẽ apud medicos: vbi dicunt ethicã factã ⁊ putridã fientẽ. ¶ Q̃nq3 tñ dicũt illam oẽm esse malã cõplonẽ factã q̃ est in eẽ pducta q̃ũo dicũt q mala cõplexio fiens est cõposita ex pte facta ⁊ ex pte futura fieri: nã factũ de fiẽte est depẽdens: ⁊ nõ est factũ stricte ad sensuz supra datũ: imo multotiẽs est fiens: q2 depẽdens in ↄseruari spãli depẽdẽtia. Silr q̃nq3 stricte dicũt illã solã fientẽ q̃ est in fieri: ⁊ pduci cuius aliqđ est pductũ: ⁊ aliqđ futurum fieri. ¶ Q̃nq3 aũt vt distinguit ↄ factã mõ primo dr de oi cõplone q̃ est in fieri: ⁊ de oi q̃ est depẽdẽs in ↄseruari spãli depẽdentia: ⁊ h mõ sumit hic: ⁊ factũ sumit 2°.

¶ Mala aũt cõplo futura fieri nõ dr ois mala cõplo que erit: sz mala cõplo q̃ erit: ⁊ p quã est in corpe spãlis pparatio pternãlis: aut ad recipiẽdũ: aut ad agẽdũ. sic porisma future tertiane ex chola q̃ est sub forma cãe afitis: aut cineritio derelicto aut ex mala q̃litate relicta in mẽbro. plusq̃ cõmẽtator aũt h loco dicit oẽm illã discrasiã eẽ factã cuius cã efficiẽs iam cessauit eã facẽ effectu relicto: ⁊ illã fiẽtem q̃ est in pduci a cã alterãte: ita vt illa q̃ est fiens iuxta sniaz Gal. 3° de accidẽti potius passio q3 q̃litas dici debeat: neq3 oz dici q̃litas nisi q̃litas fluens non stabilis. ¶ Et addit q cuiuslibet discrasie fiẽtis aliqđ est factũ: vt oñdit 6° phyꝭ. q ante oẽ moueri est mutatũ eẽ. ppter motũ eẽ in infinitũ diuisibilẽ: ⁊ ita videt sentire. G. cũ dicit infra in cura male cõplexionis fientis q oz prius vnãquãq3 cãm abscindere. deinde sic venire ad ea que facta est discrasia.

L Discrasia fiens quõ cãz facientẽ habeat.

Queritur etiam nõ inrõnabilr. primo quõ discrasia fiens hẽat cãm facientẽ nã fientis p vna est facta ideo nõ fit: ⁊ alia futura fieri: nõ hz cãm cũ nõ fit. vr enim q illa cã nihil causat. ¶ Et rñdet q fiens hz eẽ impfectũ fluens: ⁊ inchoatũ futurũ fieri nõdũ inchoauit. cã igit efficit fiens: q2 quodãmõ est nõ in eẽ pfecto: sed inchoatio fluẽte vel diminuto. ¶ Et mihi vr ex h seq q calor q iaz est in corpe febriẽte putride cũ actu sentiat: ⁊ sensibilr noceat opationi sit egritudo: ⁊ nõ alia q3 febris: vt pz ex diffõne: ⁊ q2 nõ effimera: ⁊ est iam febris facta: sic seqtur q est febris ethica: ⁊ sic in q̃libet febriẽte febre putrida eẽt ethica h mõ: ⁊ ppea nõ dixi q hic sumatur fiens pro eo solũ qđ est in fieri: ⁊ nõdũ hz eẽ itegrũ: sz pro illo qđ est in fieri mõ dicto aut depẽdẽs a cã ↄseruãte spãli depẽdẽtia: nã alr nõ video quõ saluent q̃ dicũt de febre putrida ⁊ ethica: ⁊ factũ sumit large pro pducto siue habente cãm cõseruantẽ siue nõ in isto loco: ⁊ tu hãc equiuocationẽ nota: de qua diffusius dixi in q̃one.

D Cur ptingit q aliq̃ callitas pternãlis i corde est fcã: ⁊ indepẽdẽs aliud vo callitas i alio corde pternãlis nõ ẽ idepẽdẽs s nisi spãli depẽdẽtia.

Sed non parua est difficultas q̃re cõtingit q aliq̃ calitas pternãlis in corde est facta: ⁊ indepẽdẽs. alia aũt calitas in alio corde pternãlis nõ est indepẽdẽs: sed depẽdẽs spãli depẽdẽtia ab alia cã pternãli q̃ remota calitas tẽdit ad corruptionẽ primã. ¶ Et in hac mã primo vr. G. in libello de malitie cõplonis diuerse assignare cãm: q2 ista est eq̃lis p totũ illud in q̃ est: ⁊ iđ hãc vocat malã cõplonẽ eq̃lẽ: sed illã q̃ adhuc pẽdet vocat malã cõplonẽ diuersaz: q2 nõ est in q̃libet pte: nec p totũ illud cuius dr q̃litas illa fiens: vñ in li° de malitia cõplonis diuerse. ca° p. in finẽ fm vnã quotationẽ: ita dixit ⁊ manifestuz est q oẽs spẽs malitie cõplonis diuerse non

diuersificant a spẽb⁹ malitie cõplõnis eq̃lis:nisi qm̃ ipse nõ ↄsistũt in oĩb⁹ ptib⁹ corpis cui⁹ alterat̃ cõplõ. ¶ Et exponẽdo hũc locũ itelligit Din⁹ φ cũ ptiũ nr̃i corpis:ꝛ cuiuslibet alterabilis q̃dã sint pres actu:ꝛ minima nãlia vel maiores illis:q̃ ptes sunt signabiles:ꝛ p se hñtes opõnes: q̃dã aũt sũt ptes in potẽtia tm̃:q: nõ potẽtes p se in opõnẽ: nec apte p se eẽ:ꝛ iõ nõ signabiles:in illo in q̃ dicimus p totũ eẽ malã cõplõnẽ diuersã:ȝ hec mala cõplõ est in q̃lȝ pte foꝛali ꝛ actuali:sȝ nõ in q̃libet pte in po° vel mãli:ꝛ rõ est: q: si hec mala cõplõ eẽt in aliq̃ pte foꝛali p totũ:ꝛ q̃ ad oẽs ptes ei⁹ mãles:tũc illa ps foꝛalis eẽt in actu sub illa mala cõplõne tãq̃ȝ sub termino mot⁹:ꝛ p ↄñs illa cõplõ in illa pte exñs eẽt fcã:nõ fiẽs:nec adhuc a cã pducẽte depẽdẽs. Cũ g̃ mala cõplõ diuersa sit aliq̃ mõ in actu:q: est in motu oȝ φ fit:ꝛ q: nõ est in actu cõpleto:ꝛ termino mot⁹:iõ non est in q̃libet pte põli alic⁹ talis minimi nãlis:q: q̃ ad illud iaȝ eẽt in termino mot⁹:nũc aũt mala cõplõ diuersa oȝ eẽ fiẽs:ꝛ in motu:ꝛ nõ fcã:sȝ eq̃ȝ ẽ mala cõplõ eq̃lis:q: sumit̃ ab effectu:q: oẽm malã cõplõnẽ diuersã in mẽbro sensitiuo exñtẽ:sequit̃ aut dolor cũ fuerit mala cõplõ vehemẽs: aut saltẽ passio aliq̃ displicẽs in sensu si nõ fuerit vehemẽs: malitiã aũt ↄ̃nis eq̃lis nõ sequit̃ dolor ẽt si sit itẽsioꝛ q̃ȝ eẽt mala cõplõ diuersa quã seq̃t̃ dolor:ꝛ φ ita sit. pȝ q: hñs fe. ethicã nõ sentit eã:sȝ hñs tertianã bñ sentit q̃uis ethica est mlto itẽsioꝛ. ¶ Et hec oĩa colligunt̃ a Ga. in libello allegato:ꝛ ab Auic. 1° p̄¹. ca° de cãis doloris:ꝛ ab Auer. 3° colliget. ca° de accñtib⁹ sensus tactus. ↄstat aũt φ dolor ꝛ passio in sensu tact⁹ ↄsequũt̃ alterationẽ ꝛ trãsmutationẽ: iõ illa mala cõplõ quã dolor seq̃t̃ est in fieri:ꝛ illa quã nõ seq̃t̃ ẽ fcã. Et nõ obstãte φ in mala cõplõne fiẽte aliq̃d ei⁹ sit in eẽ pductũ. id tñ q̃ nõ hȝ eẽ nisi put refert̃ ad agẽs:ꝛ in ptib⁹ põlib⁹ nullã totalẽ ptẽ foꝛalẽ in foꝛmãdo q̃ eẽ nõ est pure actuale:sȝ eẽ pure in po°:ꝛ depẽdẽs:iõ tale adhuc dr̃ fiẽs apud medicũ:ꝛ subito remota cã ad quã respectũ hȝ desineret eẽ:ꝛ hinc est φ cõmẽtator 2° de aĩa vult φ nõ est possibile aquã esse calidam:nisi ex presentia corpoꝝ igneoꝝ per quoꝝ exhalationeȝ remaneat frigida:vt est in nã sui:q: impoſẽ est in aqua esse caliditatem nisi fientem.

¶ Gẽtilis aũt ꝛ Thomas de garbo:ꝛ fere oẽs alij moderni volũt φ mala cõplexio diuersa est in q̃libet ptẽ eius cuius alterat̃ cõplexio:sed in nulla pte est fixa:ꝛ in hoc 2° dicũt eã differre a mala cõplõne eq̃li ꝛ facta:sed cãm quare vna est fixa:ꝛ alia nõ dicit Thomas esse dispõnem subiecti nõ cognoscibilem a nobis siue nobis incognitam.

¶ Ego ãt existimo cũ mẽbrũ ita alteratũ est vt merito illi⁹ sit acq̃sita mẽbro q̃litas cõplõnalis nãe q̃ est q̃litas 2° que limitat̃ sbm ad standũ alijs paribus. cũ intẽsiori gradu caliditatis actualis aut friditat̃ aut siccitatis aut humiditatis:tũc cõplõnẽ talẽ:ꝛ gradũ calitatis ad quẽ alijs parib⁹ sbm limitat̃ eẽ fcm̃. ¶ Nã video φ in ethico in q actualis febrilis calitas apð oẽs dr̃ fcã:tñ tota actualis calitas in mẽbris pẽdet a spũ:ꝛ sanguine:vñ in timore ꝛ in rigorib⁹ febriũ tertianaꝝ q̃s sepe icurrũt mẽbra extrĩseca sũt actu fridata:ꝛ iõ dico calitatẽ ethice eẽ depẽdẽtẽ:ꝛ nõ fixã p carẽtiã ↄ̃pẽdẽtie a cã ex mẽbri eẽn̈ᵗ:sȝ q: hec mã idiget altiori scrutinio in vna spãli q̃ne mãm hãc ð̃o duce terminabo. q vult põt hic addẽ. deinde cũ dicit. LXXV.

ET hmôi q̃dẽ vltime:he q̃dẽ in p̃seruãte parte artis sũt:he ṽo in salubri.

Lauré. ¶ Suppreme ergo intẽperiei:q̃ futura est cãe partim sub ipsa p̃cautionis diligentia:partim sub ipsa sanitatis conseruatione continentur.

Leoni. ¶ Huius itaq̃ȝ postreme:he q̃dẽ in p̃seruatiua artis pte ↄtinent̃:he ṽo in salubri. LXXVI.

PRimo ṽo oluȝ in curãte parte sola.

¶ Prima sub ipsa tm̃ curatiua collocatur. Lauré.

¶ Prime autem inter omnes in curatiua tm̃ modo. LXXVII. Leoni.

CTrarumq̃ȝ ṽo medie dicte in preseruante ꝛ curante.

¶ Intẽperiei aũt inter vtrãq̃ȝ medie cause sub ipsa precautionis vigilãtia ac curandi rõne collocatur. Lauré.

¶ Sed eius quam mediam inter vtrãq̃ȝ locauimus in preseruatiua ꝛ curatiua. Leoni.

¶ Narrat ad q̃s ptes medicine artis spectet determina° de cãis dictis salubrib⁹ discrasie facte fiẽtis ꝛ future fieri:dicens φ cãe salubres hui⁹ vltime dispõnis dicte. s. male ↄ̃nis future fieri aliq̃ sunt in pte artis p̃seruatiua:alie in pte artis ↄseruatiua sanitatis:sed ille q̃ sunt cãe salubres in p̃° dispõne diuȝ statiȝ sup̃dictaꝝ. s. discrasie facte sũt in pte artis curatiua. Sȝ medie. s. cãe salubres dispõnis medie iterlaȝ dictas:q: fiẽtis sũt in pte artis curatiua:ꝛ in pte artis p̃seruatiua. ¶ Nota igit̃ p̃ φ cãe phibẽtes futuꝝ fieri q̃dã sunt remouẽtes cãm p̃ternãleȝ a q̃ illud futurũ debeat fieri:ꝛ iste dñr p̃seruatiue:ꝛ nõ sũt de pte ↄseruatiua artis medicine q̃ solũ respicit sanas dispõnes:q̃dã aũt phibent futurũ malũ p ↄseruationẽ corpis nãl̃r lapsi:vt cholici in estate siue illa sit ↄseruatio in eodẽ siue reductio ad meli⁹:ꝛ iste dñr a medicis ptinẽ ad artẽ ↄseruatiuã quã Ga. ð̃dit itelligi cũ dixit. he ṽo in salubri. ¶ Et nõ φ maxime dr̃ p̃seruare cũ cãm p̃ter nãm remouet q̃ nõdũ aliq̃ȝ ptẽ ita alterarit:vt dic̃ debeat neutra. ¶ Scðo nõ φ nomẽ curationis:lȝ q̃n̄q̃ȝ dicat̃ large de ol medici artificio pp q̃ aut cõseruat̃ sanitas:aut phibet̃ vel remouet̃ moꝛb⁹:tñ p̃pe p̃ut ↄ̃ p̃seruationẽ:ꝛ ↄseruationẽ distinguit̃ dr̃ soluȝ de opere medici p q̃ p̃ternãlis dispõ q̃ sit moꝛbus aut neutralitas remouetur:q: ergo cause salubres iaȝ facte discrasie vt sic non opoꝛtet nisi φ remoueant dispõnem preternãleȝ:ideo dicunt̃:vt tales esse in sola parte artis curatiua. ¶ Nota 3° φ quia in discrasia fiente est aliq̃d factum q̃ est moꝛb⁹ aut neutralitas ꝛ est etiam causa a qua futurũ est aliquid tale p̃ternaturale:ideo in eos nos attẽdimus ad remouẽdum causam futuri ꝛ remouendũ id quod adest:ꝛ iõ partim curamus ꝛ partiȝ preseruamus. Et ideo dixit Gal. φ cause salubres ad discrasiam fientẽ sunt partim in p̃seruãte ꝛ partim in curãte parte artis. ¶ Exemplũ ergo causarum sanaꝝ respectu male cõplexionis future fieri vt si videam soꝛ. iuuenẽ in estate quẽ scio vsũȝ fuisse dieta calida ꝛ sicca ꝛ cuius egestio ꝛ vrina est citrinioꝛ debito:sed nõdum ita lesum vt sit extra latitudinem sanitatis in hoc est dispositio ad tertianã:ꝛ tertiana est mala cõplexio futura fieri in eo. Sed cause euacuãtes cholerã anteq̃ȝ tertiana accidat:ꝛ regimen infrigidatiuũ ꝛ humectatiuũ cuȝ phibitione opilationũ dicunt̃ cause salubres ad discrasiã futurã fieri. Exemplũ aũt causaꝝ salubriũ respectu discrasie fientis ponetur infra. Facto aũt sic vt cum ethicam curamus per balnea aque frigide ꝛ frigidos cibos ꝛ potus. deinde cum dicit. LXXVIII.

IAm siq̃dem facta ꝛ existentem egritudinem medicari opoꝛtet.

¶ Moꝛbus enim si iam existat cõfectusq̃ȝ sit curetur opoꝛtet. Lauré.

¶ Iam enim factam:atq̃ȝ existẽtem egritudinẽ curare opoꝛtet. Leoni.

¶ Hic probat determinationē causarū salubriū respectu dispositionū iam dictarū ptinere ad illas partes artis de quibus est dictū. Et diuidit in duas partes. primo facit hoc secundo in generali ostendit modū vtendi his causis. Ibi secunda (Prohibet igit) Prima posset diuidi in tres partes sm q virtualr tres ɔclōnes ꝓbat. scđa ibi (Nondū vero) tertia ibi (Eius vo q̄). ¶ In pte pª intēdit hāc ɔclōnē. cāe curatiue male cōplōnis facte: vt sic solū ptinēt ad ptē meª curatiuā: q2 tales cause ad ptē artis ptinēt q̄ morbū oꝫ remouere: sꝫ talis pars est curatiua: vt supponit: g̃ rc̃. maior pꝫ: q2 morbū: et dispōnē preter nām factā opꝫ curare. i. remouere per suū ɔriū. et hoc dixit in lrā rc̃. LXXIX.

Laurē. Nondum vero existentem futuraꝫ vero ex dispositione que est sm corpus: prohibere fieri.

¶ Prohibeat autē si nondū existat: sed futurus sit ex dispositione in corpore.

Leoni. ¶ Sꝫ q̄ nōdū qdē adest: at futura est: ꝓhibēdū est ne fiat: ab ea que est in corpore dispone.

¶ In hac parte ꝓbat aliā ɔclusionem que est ista. cause sane respectu male cōplōnis future fieri ptinēt ad partē medicine pseruatiuā vel ɔseruatiuā. ɔclusio probat sic: ille cause pertinēt: vt sic solū ad partē preseruatiuā vel ɔseruatiuā: p quas solū hēmus ꝓhibere futurū. Sed cause sane respectu male cōplexionis future fieri sunt huiusmodi. g̃. maior est manifesta ex dictis supra: et minor sola ponit in lrā cum dicit q cōplexionē malā nōdū existētē: sed futurā fieri merito dispositionis corporis intrinsece. oꝫ prohiberi fieri simpliciter et non plus. ¶ Ubi nota q ꝓhibitio male cōplexionis future fieri aut est p remotionē cause intrinsece: que nec est dicenda egritudo: nec neutralitas. alia futura fieri: et hec pertinet ad partē preseruatiuā. aut est p conseruationē corporis in eodem vel eius ad melius reductionē: et hoc pertinet ad partē conseruatiuam vt predicitur rc̃. LXXX.

Eius vero que adhuc fit: sanare quod iam factum est: quod futuruꝫ est prohibere fieri.

Laurē. ¶ Ubi vero conficiatur: quod confectum est curetur. Quod vero futurū est prohibeatur necesse est.

Leoni. ¶ Eius autē q̄ adhuc fit: qđ quidē factū est curare opus est: qđ autē futurū ꝓhibere ne fiat.

¶ Hic ꝓbat tertiā ɔclōnē: et est ista. cāe sane respectu cōplōnis male fiētis ptinēt ad partē artis curatiuā et pseruatiuā: ꝓbatur. cāe sane respectu talis dispōnis debent remouere malā cōplōnē factā que est pars fientis: et debēt ꝓhibere futurum fieri cū fiens constet ex facto: et futuro fieri. prime sunt in parte curatiua: et secūde in parte preseruatiua. ergo cause tales sane pertinent ad vtrāqꝫ partē artis dictam.

Q̄uo in sanando malā cōplōnem fientē sit opportunū ꝓhibere malā cōplōnē futurā fieri. Hic tamen cadit dubitatio vtrū i sanādo malam cōplōnē fientē vel corpus illā patiens sit semp oportunū ꝓhibere malā cōplōnē futurā fieri et factā remouere p ɔriuꝫ: et q sic vr ex. G. hic. q nō arguit sic. aliqua est mala cōplexio fiens cuius nihil est futurū fieri. ergo i illius sanatiōe nō oꝫ ꝓhibere futurū fieri. ɔñtia est nota: q2 pp nullā aliā cāꝫ dicimus eē necessariū ꝓhibere futurū: nisi q2 in fiente est pars futura fieri. mō si aliquod sit fiens cuius nulla pars est futura fieri pꝫ q nō erit necessariū illud ꝓhiberi in sua sanatiōe. assumptū pꝫ p̄ ex dictis supra de mala cōplōne existēte scđm se totū: que tñ hꝫ cām a qua depēdet speciali dependētia quā dixi appellari fientē a Ga. ¶ Scđo probat et capio corpus fe. febre continua ɔclusa putrida q sit in declinatiōe: ita q nūqꝫ postea caliditas intenderet in aliqua parte imo p totū ꝓcedet continue remittendo vsqꝫ ad sanitatem: et pꝫ primo q ibi est fe. putrida. ergo mala complexio fiens: nulla tamen est ibi mala cōplō futura fieri: q2 quilibet gradus qui post erit iam est: ergo nō est futurum fieri: q2 quod est non fiet. ¶ Tertio probat q in cura male cōplōnis fientis nō opꝫ remouere ptē factā: q2 in cura male cōplōnis cū mā: qñqꝫ sufficit sola materiei euō: puta qñ ibi nō est mala cōplexio fixa: sꝫ qñ fit sola euō materiei nō remouet ps facta. ergo. assumptū pro maiori ptē pꝫ ex Aui. q̄rta pmi. caplō scđo. cū dicit: sed si cū mā fuerit ipsa euacuabit et plerūqꝫ quidē sola sufficit ei euacuatio si cōplexionis infuse: que preterita est: malitiā nō ibi reliquerit. Cōstat autē q mala cōplō cū mā est fiens: sicut putrida fe. ¶ Et idem cōfirmat ex Gal. octauo terapentice. capitulo primo. cum dicit de fe. cura. Fientibus autē adhuc febribus facientē eas causam interimendū. Si vero hoc quidē earuꝫ iam factū fuerit. aliud vero adhuc fiat vtrūqꝫ conijciendū Interimentibus nobis prius quidē antecedētē eas cām deinceps vero extinguētibus id qđ anticipauit ab ea accensum esse. Ibi expsse inuit Gal. qñqꝫ in fe. fiente sufficere solū cause euonem: et ab hoc loco videt Aui. sumpsisse sententiam supradictam.

Opinio Monachi. In ista questione sm plurēqꝫ cōmentatorē vr q in cura male cōplexionis fientis semp opꝫ remouere factū ad similitudine facti absolute q nō est pars fientis: et ꝓhibere futurū fieri absolute. ¶ Cōtra tñ hoc arguit sic. in remotiōe facti absolute qđ nō ē ps fiētis sanatio dꝫ fieri p approximationē ɔrioꝝ. Sed multotiēs i remouēdo factū qđ est pars fientis nō oꝫ approximare ɔriū vt pꝫ ex Aui. q2 multotiēs sufficit sola materiei euō. g̃ rc̃. Cōtra ēt 2m arguit p duo argumēta supra facta q nō oꝫ semp in egritudine fiente ꝓhibere futurū fieri.

Opinio Dini. ¶ Sed Dinus vult q ad sanationē male cōplōnis fientis vere nō reqrit nisi solius cause remotio et rō sua est. q2 cōplexio que solū est in fieri pēdet a causa ꝓducēte et tale sm totū desinit cā desinente operari: q2 nō habet esse nisi in fieri et per ɔsequēs ad cuiuslibet talis remotionē sufficit solius cause remotio: et sm hoc Dinus hoc loco nō itellexit p malam cōplōnē factā nisi independentē et fixam. ¶ Subdit scđo q intētio tamen sanatiua in sanādo malā cōplōnē fiētem dꝫ eē ad remotionē facti qđ est ps fiētis: et q2 ad remotionē morbi: et ad ꝓhibitionē futuri fieri p cause remotioneꝫ: nā curatiua itētio sumit a morbo: et a cā: nō aūt ab accidēte nisi sigature: et q2 in morbo fiente de necessitate cōcurrūt: et cā et morbus: ideo vtraqꝫ intētio ē hābēda. ¶ Et h̄ vult hic sm eū Ga. vñ ēt ex qbusdā causis: qñqꝫ oꝫ morbo fienti occurrere cū cōtrario dimittendo cām: vt pꝫ prima quarti. cº. de cura putridarū in gñali: sꝫ tñ vtraqꝫ itētio sit hñda multotiens tñ ad sanationem vnum opus facit vtrūqꝫ intentum: vt puta cause remotio quando est possibilis. et hoc voluit Aui. quarta primi loco allegato. et Gal. octauo terapentice. capitulo primo. et per hunc modū ponit ɔcordiā. ¶ Mihi tñ vr q nō est verū statim causa conseruante remota remotā esse malā complexionē ab ipsa pendentē: vt ostendi in questione de mala complexione diuersa: et vt puto satis cōcludere cōtra Dinū: q2 tñ remota causa conseruante complexio fiens tendit ad corruptionem paulatim et nō multo tempore durat. Ideo qñqꝫ sufficit medico sola cause euacuatio: qñqꝫ autem mala complexio fiens remota causa: et si nō stet sine tendētia ad corruptioneꝫ remanet ita tarde tendens ad desinitionē: vt sit bonum et ɔueniens alterare et ɔsequenter manet in esse habitudinali nō habitualitā Galie. octauo terapentice. capitulo primo. vult q multarū cōplexionū q̄ sunt qñ iā cessauit causa fiens: qđdaꝫ sunt habitudinales quarū calor est facile resolubilis. sicut calor ligni calefacti a sole: et ɔstat q iste tēdūt in corruptionē: sed tarde: et iō indigent infrigidatione. ¶ In ceteris vr

mihi Dinū sufficiēter dicere maxie si intelligat ꝙ saltē q̄nq̄ in cura morbi fientis indigemus alteratiōe pro facti remotione ⁊ intētiōe ad illud. ¶ Utrū autē i illis fiētibus quoꝝ factū est ita parū duraturū: vt frustra videret᷑ approximā dū ꝯriū: oꝫ medici intētio eē ad factū corrūpēdū ꝑ ꝯrij approximationē: nō puto bene posse ꝓbari: q: i arte opatiua intētiones oppoꝛtune sunt pro opere: vbi nō est operādū: ⁊ ꝑ hoc videt᷑ mihi solutū ad partē querētem de facto qḋ est pars fientis. ¶ Uidetur mihi scḋo ꝙ in mala cōplexione fiente cū presentia cause semꝑ ꝯiūgit᷑ aliqua mala cōplexio futura fieri: puta que a causa fieret in febꝛe putrida in declinatione si fieret extinctio absq̄ cause euacuatiōe: ⁊ pari modo in omni alio casu aliqua inuenit᷑ cōplexio mala futura fieri ad modū medicoꝝ: ⁊ si nunq̄ producetur. Et ꝑ hoc pꝫ responsio ad questionē nisi forte de parte facta magis placeat dicere ꝙ sanatio est per eius corruptionē: que fit semꝑ a contrario: q̄ñ est facta euacuatio totalis cause eius: tꝫ non sit oppoꝛtunū medicū illud approximare: tñ intentio est vt per cōtrarium corrumpat᷑. LXXXI.

Rohibet᷑ igitur dispōne in qua nata est fieri ablata. noiatur autē huiusmodi dispositio causa precedens.

Lauré. ¶ Porro prohibebit᷑ dispositione: qua fieri solet sublata: ac talis dispositio nominatur causa progressa.

Leoni. ¶ Prohibebit᷑ aūt sublata ea dispōne: quā segnā apta ē. Talis ꝟo dispō cā añcedēs appellat᷑.

¶ Hic in generali docet modū vtēdi causis sanatiuis. Et diuidit᷑ in duas partes ꝑmo docet modū vtendi causis respectu futuri fieri. deinde respectu facti. scḋa ibi. (Facta vero egritudo.) ¶ De prima dicit ꝙ futurū fieri prohibet᷑ fieri ablata dispōne in qua. i. ꝑ quā erat futurū fieri: ⁊ hec dispositio vocat᷑ causa egritudinis precedēs. est ergo sentētia ꝙ prohibitio futuri fieri est ꝑ remotionē cause q̄ erat apta id causare. ¶ Ex quo patet non incōuenienter dixisse plusq̄ cōmentatorē ꝙ hoc loco cōuenientius dictū fuisset ꝙ prohibetur per ablationem cause disponentis. verū q: dispositio futura fieri non dicit᷑ apud medicū nisi sit aliud in corpore ꝓpter qḋ preparatū est ad illud futuruꝫ: ⁊ omne tale intrinsecum pōt dici dispositio ideo bene toleratur littera. ¶ Nota tñ ꝙ q̄uis cause diuidant᷑ a medicis in causas antecedētes ⁊ ꝯiunctas: vtraq̄ tñ est nā prioꝛ effectu: ⁊ ideo quelibet cā siue ꝯiuncta siue antecedēs pōt dici causa precedēs: ⁊ iō q̄uis Gali. loquat᷑ hic de causis sanis respectu discrasie future fieri tꝫ que est pars fientis q̄ future fieri: cuius nihil ꝑcessit: ⁊ primi futuri causa sit ꝯiūcta: q: q̄si actu facit. tñ dicit cā precedēs: q: ois cā tā ꝯiūcta q̄ antecedēs est huiusmodi. ¶ Mihi tñ videt᷑ ꝙ eadē cā respectu vnius dispositionis potest dici cā antecedens ⁊ respectu alterius cōiuncta: ita ꝙ nō clauderet repugnātiā causaꝫ que aufert᷑ esse coniunctam respectu facti: antecedētem tamen respectu futuri ⁊c̄. deinde cum dicit. LXXXII.

Acta vero egritudo curabit dispōne a qua ꝑncipaliter que ꝯm naturā operatio leditur ablata: quā ⁊ ipsam dicimus esse egritudinis causam.

Lauré. ¶ Morbus vero qui iā cōfectus est curabit᷑ dispōne: qua primū naturalis opatio leditur soluta: quam egritudinis causam nominamus.

Leoni. ¶ Facta aūt egritudo curabit᷑ soluta ea dispōne a qua primū: ea que ꝯm nām ledit᷑ opatio: quā quidē ⁊ ipsam morbi essentiā dicimus esse.

¶ Ostendit modū vtendi causis sanis respectu facti dicens ꝙ dispō facta curat᷑ soluta. i. remota dispōne a qua ꝑncipalr ledit᷑ opatio que oꝫ esse scḋm naturā. ¶ Et subdit ꝙ hanc actionē lesam dicim⁹ esse cāꝫ egritudinis. i. ab egritudine: ita ꝙ finis istius littere oꝫ dicere ꝯm nostrā translationem quā ⁊ ipsam. s. oppositionē lesam dicimus esse egritudinis cā. i. ꝓpter egritudinē. Ita ꝙ ly cā sit ablatiui casus ⁊ non debent dicere cām: vt cōiter hñt textus nostri. Nā si ponat᷑ cām accusatiui casus necessario īpoꝛtaret᷑ egritudinē factā habere cām intra coꝛpus scḋꝫ modū cōmunē loquēdi medicoꝝ: qḋ est falsum: vt pꝫ de ethica. ¶ Antiqua aūt trāslatio ī fine dicit ꝙ illa dispositio est ꝑꝑ egritudinē. Et ꝑꝑ hoc Haly. in cōmento dicit hūc locū esse obscurū ꝑꝑ diminutionē vnius verbi. quilibet. n. scit qui in medicina est mediocriter instructus ꝙ lesio opatiōis scḋm modū loquēdi medicoꝝ imediate est ab egritudine: ⁊ est mediate. a. cā egritudinis. mediante egritudine igit᷑ proprie dispositio a qua prouenit lesio nō est cā sed egritudo: iō debuit dicere: ⁊ illa dispositio a qua ꝓuenit dispositio ꝓprie ledens opatiōes: ita vt repetat᷑ nomen dispōnis: ⁊ hūc modū plusq̄ cōmentatoꝛ improbat: q: sequitur incōueniens: qḋ prius dictum est. s. oēm egritudinē factā habere cām: qḋ est falsum scḋm modū loquēdi medicoꝝ. ¶ Sed ēt est alia improbatio expositionis Haly. q: non dicit tex. ꝙ illa dispositio est causa egritudinis: sed ꝙ est ꝑꝑ egritudinē: ⁊ ideo nō loquitur de causa egritudinis: sed de causato ab ea: qḋ est lesio operationis: ⁊ ideo dicendum est in veteri translatione per dispositionem hoc loco intelligi lesionem operationis: ⁊ redit ad expositionem supradictam. LXXXIII.

Uratio quidē vnū hꝫ modū: ⁊ maxime cōmunē itētionē. s. ei qḋ soluēdū est cōtrariū. huiusmodi enīꝫ generis sunt oēs perficientes salutē cause.

Lauré. ¶ Sanatio vero vnā hꝫ ac primā ⁊ maxime propriā itētionē dispōni q̄ est soluēda ꝯriā. Hoc. n. genere oēs cāe efficiētes sanitatē cōtinētur.

Leoni. ¶ Curatio vero vnā ꝑcipuā: ac cōissimā hꝫ intētionē: ad id qḋ est dispōni auferēde ꝯriuꝫ. Ex h̄ si q̄dē ḡnē sunt cāe ille oēs q̄ sanitatē efficiunt.

¶ Istud est scḋꝫ capitulū tertij tractatus tertij techni in quo vt prius dicit᷑ ponit canōes ⁊ regulas ⁊ cautelas ⁊ modos obseruandos in generali tā pro cura male cōplexionis facte q̄ fientis: ⁊ diuidit᷑ in tres partes. In prima ponit regulam siue intentionē generaliter habendā in omni cura male complexionis. secūdo docet vitare erroꝛē circa particularizationē canonis. tertio ostēdit regulas vel cautelas habendas in vsu canonis specialiter circa malā cōplexioneꝫ factā ⁊ malā cōplexionē fientē. Ibi scḋa. (Manifestū vero) ibi tertia. (Ad inuentionē vero). Prima in duas. ꝑmo ponit generalē intentionē. secundo docet particularizare: ibi scḋa. (Scḋm vero partē). ¶ De prima dicit ꝙ curatio male cōplexionis in genere hꝫ vnum modū ⁊ vnam intentionē maxime cōem siue regulā ad quā opoꝛtet aspicere: ⁊ quā inuenire oꝫ ille q curat. Et hoc est ꝯriū ei qḋ est soluēdum. i. corrūpendū. causa autem quare dicimus ꝙ hec est maxime cōmunis intentio est ista: q: omnes cause perficiētes salutem sunt huius generis. s. ꝯrie ei quod soluendum est siue in moꝛbo complexionali: vt hic dicitur: siue cōpositionali siue vnitatis: ⁊ ideo regula ista est maxie cōmunis ꝙ pro cura intendendum est ad ꝯrium eius qḋ oꝫ solui ⁊ non est propria male complexioni tñ. ¶ Ubi nota primo ꝙ cura large sumendo est diligentia siue cogitatio vel operatio pro alicuius bono malū depellēdo: proprie tñ apud medicos cura est operatio ꝑ quaꝫ acquirit᷑ sanitas depul

so morbo: vnde si vnum morbū pelleremus p cuius expulsionē maiorē aut equalē causaremus nō diceret curatio: ꝛ q causa nō est mala nisi pro quāto facit morbū: aut saltem pp hoc est maxime mala: ꝛ accñtis malitia plurimū est ex morbo: iō dispōnū triū p̄ternālū ꝯsideratarū a medico peior est morbus: ꝛ iō nomē curatiōis ꝓprie attribuūt remotioni morbi ꝛ inductioni sanitatis: nō autē cause aut accñti ꝓprie: qñq3 tñ dr̄ curatio de remotione cause p̄ter nām: ꝛ sl'r de remotione accidētis marie qñ accidēs trahit ad se curā ꝛ in naturā morbi ꝯuertit. hic curatio sumit ꝓprie: ꝛ3 canō verificet etiā sumēdo improprie. oē enim abijciēdū ꝛ corrūpendū debet abijci p suū ꝯ̄riū ad modū loquēdi medicoꝝ.

A ¶ Nota scđo q ꝯ̄riū sumit multis modis: nā qñq3 sumitur valde stricte: vt illa sola dicunt ꝯ̄ria que posita sub eodē genere a se inuicē maxime distant: ꝛ in eodē susceptiuo nō possunt sl'r inesse: sed successiue vnū est alterius corruptiuū: quo mō Arist. vt̄ sepe videt: ꝛ hoc mō sumendo ꝯtrariū nō est verū q oīs cura fiat p ꝯ̄riū: vel q in cuiuslibet morbi cura intendat p ꝯtrariū. ¶ Scđo modo dicitur ꝯtrariu3 magis large pro eo qđ est oppositū quoquo mō: q: habet potestatē ꝛ virtutē corrūpendi illud cui est oppositum: ꝛ aliud sibi incōpossibile inducēdo: qualiter multa dicunt opposita relatiue: vt magnū ꝛ paruū multū ꝛ paucū densum rarū ꝛc. ꝛ hoc modo sumit ꝯtrariū in isto canone. ¶ Et hoc totū est de mente Gal. vndecimo terapeutice. capitulo duodecimo. vbi postquā ostēdit huius principij necessitatē: ꝛ q sine eo nō pōt artificialiter curari: obijcit ꝯtra primū dictū ꝛ soluit reprehendēdo Arist. in his verbis: q ego hic ad litteram adducā: vt videat expositio de mente Galie. dicit ergo. nō. n. qualitatiuis corporibus solū sed in quantitatiuis est inuenire talē ꝯtrarietatē: qđ vtiq3 quidā negant. neq3. n. magnū paruo aiunt existere ꝯtrariū: sed oppositū in ad aliquid: neq3 multū paucū. Scđm vero eūdē modū neq3 raro densum neq3 intenso remissum neq3 ei qđ s̄m naturā rursus qđ p̄ter naturā: sed s̄m Hypo. demu3 oīa talia ꝯtrarioꝝ habēt nūcupationē: quēadmodū demū ꝛ scđm Platonē generationes ex cōtrarijs esse dicentem. ostensum autē est mihi ꝛ p alia q ꝛ ipse Arist. nō custodiuit suā legis lationē ꝛc. hec Gal. ¶ Et tu si residuū huius capituli legas clarius hanc sniam intelliges. ¶ Et ex hoc p3 q cū cura semp fiat per remotionē aut corruptione3 rei p̄ter naturā: ꝛ talis corruptio fiat ab eo qđ h3 talē virtutem remotiuā huius aut corruptiuā: ꝛ tale est ꝯtrariū scđ3 medicos in isto loco: ꝛ iō nō solū mala cōplexione curādas sed in omni morbo intētio est ad inueniendū tale ꝯ̄riū: ꝛ h̄ intendit. G. cū subdit ad declarandā causa3 generalitatis. Huius. n. generis sunt oēs cause ꝑficientes salutē. i. facientes sanitatē post egritudinē aut neutralitatē nunc. ¶ Nec in hoc intēdo plus insistere ad querēdū de veritate canonis: nā p3 q virt? ꝛ bona dicta ꝛ magnificās ꝛ faciēs aliā figurā ꝛ vl'r oē remouēs aut remotionē intendēs alicuius dispōnis a corpore nostro dimittēdo sanitatē est ꝯtrarium illi dispositioni: ꝛ nec alia argumenta solent ad hoc adduci. ¶ Uerūtñ est ꝯsiderādū q tale ꝯtrariū qñq3 est tale per se ꝛ qñq3 tale p accidēs sicut aqua frigida p accidēs est remotiua ethetanie: ꝛ oportet medicū intēdere ad illud qđ magis est paratū ad ꝯsequēdū intentū cū circūstātijs tūc existētibus in corpore: ꝛ hinc est q qñq3 incipimus ab eo qđ est ꝯtrariū cause: qñq3 ab eo qđ est ꝯ̄riū accidenti: ꝛ qñq3 administramus extra: quādoq3 intra. Et breuiter hic accidit postea medendi difficultas ꝛ multitudo regularu3 specialium sub isto generali: deinde cum dicit. LXXXIIII.

Secundum vero partem sunt ex singulis contrarijs.

Lauré. ¶ Particulatiʒ pro natura dispōnū contrarie eleganter conuenient.

¶ Secundum partem vero: ex vnicuiq3 dispositioni contrarijs. Leoni. LXXXV.

Calide igitur dispōni frigida cā ꝯ̄ria est. Frigida vero calida: ꝛ sic in alijs proportionaliter.

¶ Itaq3 cale dispōni frigida cā ꝯ̄ria est frigide cala: ꝛ in alijs eodē modo dicendū. Lauré.

¶ Calido igit affectui: cā frida ꝯ̄ria existit. Frigido autē cala: eadēq3 in ceteris ꝓportione. Leoni.

¶ Docet specificare canonē. Nā in arte opatiua non sufficit gñalis cognitio nisi sciam? quō ad specialia ꝯtrahat. Et diuidit in duas. p̄ facit h̄ scđo declarat canonē vl'em positū. scđa ibi. (Si eni3 imoderatū.) ¶ Dicit primo q cura specialiū morboꝝ d3 fieri p approximationē ꝯ̄rioꝝ illi speciali morbo: ꝛ p modū ꝯtinuationis subdit q calide igitur discrasie hoc modo speciali est contraria causa frigida. i. frigefactiua: ꝛ frigide discrasie est ꝯ̄ria causa calida. i. calefactiua: ꝛ p ꝯñs supple intēdēda in cura illius: ꝛ ita faciēdū est in oī alia mala cōplone ꝓportional'r capiēdo suū ꝯ̄riu3 vt in humida ꝛ sicca. Et h̄ totū est clarū. LXXXVI.

Si enim imoderatū est oē preter nā3: moderatum vero s̄m naturā: necesse est oē imoderatu3 ab imoderato s̄m naturam ad moderatū adduci.

¶ Si enim quicqd est preter naturā imoderatū est: quicquid est preter naturā moderatū: quodlibet imoderatum ab imoderato contrario ad habitum naturalē reuocetur necesse est. Lauré.

¶ Eteni si oē imoderatū est p̄ter nā3: moderatū vero s̄m nā3: necesse est oīno: vt imoderatū ab imoderato ꝯ̄rio ad mediocritatē redigatur. Leoni.

¶ Hic declarat canonē ꝛ h3 hic locus plures expositiones. vna est ꝯcordans cū antiqua littera: que vr̄ innuere q Gal. dicat oē imoderatū ꝛ distēperatū reduci ad ꝑamētū distēperātis ꝯtrarie denoiationis: vt calidu3 p frigida que sunt frigida respectu tēperati. ¶ Et q nō possit p ꝑata reduci: ꝛ hūc modū fere oēs expositores sequunt ꝛ p̄cipue plusq̄3 cōmentator. imo plusq̄3 cōmentator vult q ꝯ̄ria reductiua vel curatiua debent tantū a tēperamēto distare q̄ntū distat corpus lepsum. sicut supra dictū fuit de reductiōe corpoꝝ: ita q si corpus naturaliter tēperatū fieri frigidum vt duo: pro sui cura requirit calidū qđ respectu temperati est calidum vt duo: ꝛ ego: vt pro parte dixi supra hanc additionē que est Haly. nō puto veram: na3 tertia primi. capitulo de conseruandis extremitatibus a nocumento frigoris. vult Aui. q cū frigus dominatū fuerit mēbris: ita tñ q nō putrefiant: sed q sint in via putrefactiōis ꝓpter frigoris dominiū q administret aqua naponū ꝛ emplastrū ex eis: ꝛ aq̄ aucti ꝛ multa que nō transcēdūt primū aut saltē scđm gradū caloris. Et tñ illa sunt frigida ꝓpe quartū gradū: q: sūt quasi in semita mortis. Et ideo melius puto q itelligatur: q ꝯtrariū sit equale effectiue in vna vel pluribus applicationibus. i. q possit tm̄ gradū abijcere quātus est excessus a proprio temperamento: ꝛ hoc modo intelligendo res est clara. ¶ Et fortasse ꝯcederet q cura fiat nō p cōtraria: sed per similia scđ3 denomiationē. Nam Aui. in loco allegato vult q cura qñq3 fiat p imissionē pedum in aqua frigida. Contrariū dixit in q̄one supraposita in cōclone.

¶ Q, si dicat q hec cura est per accidens: tñ per se curans nō erit nisi spūs illic clausus q est ꝑatus pedi: ꝛ nō calid? i tāto gradu respectu ꝑamēti in q̄to pes erat distēpatus.

¶ Scđs modus exponēdi est q Gal. nō velit curā malā cō

plexionis ſemꝑ fieri ꝑ diſtẽꝑata:qꝛ tꝑata totiẽs approxima
ri pñt ꝙ aſſimilẽtur ⁊ ſic ad tꝑatū reducãtur ⁊ iõ dicūt ꝙ Gal.
vult hic ꝓbare ꝙ oĩs cura fit ꝑ ꝯ̈riū morbo nõ ꝑ id qđ eſt
reſpectu tꝑati habẽs ꝯ̈ria denoĩatioñe.verbi grã.calidū in
tertio:qđ curat̃ ꝑ ꝯ̈ria ſibi:⁊ ita frigidū in tertio.ſed ꝯ̈rium
calido in tertio eſt nõ ſolū frigidū in tertio reſpectu tꝑati:ſȝ
ipſum tꝑatū.Nã mediū cõparatū extremis vtriq; eſt ꝯ̈riū.
Et iõ nõ innuit hic.G.ꝙ oporteat in tali caſu diſtẽꝑata ap
proximari:ſȝ ea q̃ diſtẽꝑatū ad tẽperamẽtū reducūt:q̃ ſunt
illi diſtẽꝑamento ꝯ̈ria.℄ Et exponūt textū ſic.ſ.n.oẽ ꝑter
nãȝ eſt imoderatū:⁊ itelligit̃ tñ ꝑ qꝛ ⁊ oẽ ſm nãȝ eſt mode-
ratū:tūc neceſſe eſt id qđ eſt imoderatū a ſuo ꝯ̈rio duci ab
imoderato tãq̃ȝ a termio a q̃ ad moderatū.nõ itelligi ãt ꝙ
debeat duci ab imoderato:idẽ a cauſa diſtemperata.

B Cuiuſli-bȝ male ꝯplonis ſride cu-rabilis quomõ cura fit ꝑ ꝯ̈ria.

Et ideo cadit hic dubitatio vtrū cuiuſlibet male
cõplonis facte curabilis cura fit fa
ciẽda ꝑ ꝯ̈ria ſm denoĩatioñe reſpectu ꝓprij tꝑamẽti corpis
curãdi tm̃ a cõplone corpis in ꝯ̈riū diſtãtia q̃ȝtū ꝑ morbuȝ
corpus diſtat a ꝓprio tꝑamẽto.Et arguit̃ ꝙ ſic:qꝛ ſicut ſe
hñt cãe reductiue lapſi ad tꝑamẽtū ad corp⁹ tꝑatū ita ſe de
bẽt hẽre cãe curatiẽ corpis egri ad ſanitatẽ ꝓpriã illi egro:
ſed reductiue debẽt eẽ ꝯ̈rie lapſui remouẽdo:⁊ ꝑ tm̃ diſtã-
tes a tꝑamẽto q̃ȝtū lapſus ille.ꝭ curatiue pariter erūt ꝯ̈rie
lapſui:⁊ diſtãtes tm̃ a nã corpis curãdi q̃ȝtū diſtat egritu-
do.ꝯña clara:⁊ minor ſuprapoſita eſt a Ga.in lr̃a:⁊ maior
pȝ:qꝛ ꝑ vtraſq; cãs dȝ lapſuȝ abijci:⁊ ad tꝑamẽtū reduci.
ſcđo pro hac pte eſt Haly.in cõmẽto ⁊ pluſq̃ȝ cõmẽtator in
expõne ptis iſtius.℄ Et ꝯfirmat eius rõne ſic.ꝑ illa ꝑficit̃
cura ꝑ q̃ corp⁹ ducit̃ ad ꝓpriū tꝑamẽtū:⁊ nõ vltra.ſed talia
ſunt ꝯ̈ria tm̃ diſtãtia a tꝑamẽto corpis curãdi quãtū diſtat
morbus.ergo ⁊c̃.maior eſt manifeſta:minor ꝓbat̃:qꝛ talia
ꝯ̈ria ſunt eq̃potẽtia cū morbo cū ſint eiuſdẽ gradus. ergo
cū fuerint approximata agent:⁊ reagẽt quouſq; veniãt ad
mediū iter ea:ſed mediū inter illa eſt ꝓpriū tẽperamẽtum
corporis egri cū ab ipſo equidiſtent.ergo per eoꝝ approxi
mationem poſſe ad dictū temperamentū veniant.

In oppoſitū arguit̃ ſic. in morbo calo in ſcđo
aere exñte frigido in ꝑ minus frigi
da ſūt approximãda q̃ȝ aere exñte tꝑato:vt poſt dicet Gal.
⁊ vult Aui.4° ꝑmi.ca°ꝑ.ſȝ aere exñte tꝑato ſm iſtoꝝ viaȝ
dȝ fieri cura ꝑ ꝯ̈ria equaliã:⁊ ſic ꝯuenirent̃ frigida in ſcđo.
ergo aere exñte frigido in primo fit cura ꝑ minus frida q̃ȝ
in ſcđo.ꝭ nõ ſemꝑ ꝑ ꝯ̈ria in gradu equalia.℄ Forte dr̃ hic
ꝙ ex aere ⁊ cauſa approximata fit vna cauſa curatiua:que
eſt talis in ſcđo.℄ Cõtra aer nõ eſt frigidus niſi in ꝑmo:⁊
medicia approximata minus q̃ȝ in ſcđo.ꝭ ex ambobus nõ
fit vnū gradualr̃ in ſcđo.ꝯñtia nota qꝛ qñ minus frigiduȝ
cõiungit̃ cū magis frigido intenſius nõ fit magis intẽſum:
nec totū ita intenſum ſicut intenſius illorum.

In iſta queſtione diffuſius ꝓcederẽ niſi ꝑ de
terminationẽ q̃ñis de re-
ductiõe foret declarata:⁊ ꝑ ea q̃ dr̃ a me q̃rta ꝑmi.in q̃õne
đ colico:⁊ ſtatico febriẽtib⁹ equalr̃.℄ Breuiſſime ꝭ rñdeo
ꝙ nõ dȝ ſemꝑ in cura male cõplonis approximare ꝯ̈ria:ita
intenſa i gradu reſpectu ꝓprij tꝑamẽti corpis curãdi. ſicut
eſt diſtãs cõplexio lapſa a tꝑamẽto eiuſdẽ.probat̃.ſit a.cor
pus calm̃ vt tria:⁊ arguit̃ ſic:ꝑ frigida vt duo multotiens
approximata.a.corpus põt curari nūq̃ȝ approximãdo fri
gida vt tria.ꝭ ꝯcluſio nota.aſſumptū pȝ:qꝛ ꝑ talia põt re-
mitti calor vt tria.ergo cū nūq̃ȝ deficiet ꝯ̈rietas vſq; ad re-
ductionẽ inter a.⁊ frigida vt duo:⁊ talia frigida poſtq̃ȝ in-
ceperit corpus infrigidari ꝯtinue haberẽt maiorẽ ꝓportio
nẽ ſi in ſimili q̃ȝtitate:⁊ gradu approximarent̃ ſequit̃ ꝙ in
reiteratione nõ ceſſaret actio vſq; ad cure complemẽtum.
℄ Scđo tñ dicendū eſt ꝙ curatiue cauſe integre alicuius
male cõplonis debẽt effectiue quo ad oẽs ſuas applicatio
nes tm̃ diſtare a diſpõne lapſi corpis curãdi q̃ȝtū cõplexio
eius diſtat a tẽperamẽto proprio.probat̃:qꝛ debent totuȝ
illum exceſſum reſpectu proprij temperamẽti remouere:⁊
hoc fit pro mẽte auctoꝝ apparẽter dicentū partẽ affirma-
tiuam queſtionis.Et iuxta hec tenẽda eſſet ſcđa expoſitio.
℄ Quidã tñ volunt ꝙ in cura lȝ poſſet fieri incipiẽdo a ſi-
milibus in forma in gradu tñ remiſſioribus:ꝙ melius ⁊
cõueniẽtius fit ꝑ ea que ſunt ꝯ̈ria cõploni lapſe reſpectu ꝓ
prij tẽperamẽti corporis curãdi:ita ꝙ morbus calidus dȝ
curari ꝑ frigida nõ ꝑ remiſſe calida:qꝛ ꝑ frigida fit cura cõ
ueniẽtius ⁊ ſecurius:⁊ etiã volūt ſcđo ꝙ iſta frigida diſtent a
tẽperamẽto curãdi corporis effectiue ꝑ tantū q̃ȝtū corpus
lapſuȝ eſt:qꝛ.ſ.tm̃ poſſint abijcere quãtus eſt lapſus:⁊ iſta
videt̃ cõformior ſñia pluribus textibus Gal.que autẽ ſint
iſta cõtraria docetur in particularibus libris ⁊ experiẽtia
multū docet.℄ Ex quibus vides modū expoſitiõis plus
q̃ȝ cõmentatoris eſſe incõuenientẽ:⁊ rõnẽ ſuã non cõclude
re:vt ſupra dictuȝ eſt de reductione:⁊ breuiter fere ſimiles
concluſiones de curatione ponere debes ſicut poſite ſunt
de reductione.Ita ꝙ nõ teneatur ꝙ ꝑ ſimilia in forma indi
catione ſumpta a diſcraſia dȝ fieri cura nec ꝑ q̃ȝtūlibet re-
miſſa ꝯ̈ria:⁊ ꝙ qñ cura eſt cõplenda nõ eſt certus gradus
ꝯ̈riorum optime approximandoꝝ:⁊ ꝙ veriſimiliter valde
conueniunt contraria eque a proprio tẽperamento diſtan-
tia.deducta autem indicatione cauſe vel virtutis:⁊ alioꝝ
vt ſupra dictum eſt de reductiuis ⁊c̃. LXXXVII.

Manifeſtū vero ꝙ ſm virtutẽ non ſm
apparitionẽ calefaciens ⁊ infrigidãs
⁊ quecũq; hmõi alia accipiẽdum eſt.
Dico aũt ſm virtutẽ ꝙ eſſentialr̃ ⁊ ꝓ
prie ⁊ vere eſt vt dr̃. Scđm vero apparitionẽ ꝙ
ſm pñtẽ ſenſum hmõi eſſe vr̃:eẽntialr̃ vero nõ
exñs hmõi. Quo vero opȝ cognoſcere ea in ne-
gocio de ſimplicibus pharmacijs eſt dictū.

℄ Ac ꝯſtat vt calidū ac frigidū:potẽtia non ipſa Leuiē.
imaginatiõe ſumẽdū ſit. Intelligo potẽtia tale
qđ ꝓprie vereq; tale eſt. Ipſa aũt imagiatõe qđ
ꝑ more ſenſu tale eẽ videat̃:ſȝ re tale mime ſit.
Sed quoniã mõ talia cognoſci cõueniat libro de
ſimplicibus medicamẽtis ꝑpenſuȝ iam eſt.

℄ At manifeſtū eſt ꝙ ſm potẽtiã:non autẽ ima- Leoni.
ginationẽ:⁊ calefaciẽs:⁊ refrigerãs:⁊ quecũq;
alia huiuſcemodi opȝ aſſumere. Uoco aũt ſm
potẽtiã:qđ re ipſa vere tale exiſtit:quale eſſe dr̃.
Secūdum imaginationẽ autẽ:qđ ex prompto
quidẽ ſenſu tale eſſe imaginamur:cū tñ vere ta-
le non ſit. Sed qua ſint hec rõne diſtinguenda:
diximus in his libris:in quibus de ſimpliciuȝ
medicaminum poteſtatibus agitur.

℄ Hic Gal.ponit cautelas obſeruandas in executione can.
poſiti in cura male complexionis. Et diuidit̃ in duas.ꝑmo
ponit cautelã generalẽ tam in cura male complexionis fa
cte q̃ȝ fientis.ſcđo oñdit qua ſpecialiter ſit vtẽdū in vtraq;
iſtarū.ſcđa ibi(Ad inuentionẽ)prima poſſet diuidi i tres
qꝛ primo ponit cautelam.ſecundo declarat quedam voca
bula.tertio remittit nos ad aliū locū:ſed ego lego totuȝ ſi-
mul.℄ Dicit ergo primo ꝙ manifeſtū eſt ꝙ cum dicimus
ꝙ cura fit per ꝯ̈rium:⁊ ꝙ calide complexioni eſt ꝯ̈ria frigi
da cauſa ⁊c̃. Intelligendum eſt de cã que eſt calefaciẽs ſm
virtutem aut infrigidans aut aliã operans qualitatẽ:⁊ nõ
ſm apparitionẽ.℄ Dicit ſcđo ꝙ illud dr̃ ab eo tale ſȝ vir-

turē q̄ est tale eēntialr̄ & ꝓprie & ṽe. Illud āt dr̄ tale ſm apparitionē q̄ ſm pñtē ſenſuȝ vr̄ eē tale nō tñ exiſtēs hȝ eēntialr̄. ℂ Dicit tertio q̄ dictū eſt i negocijs.i.in libris de ſimplicib⁹ farmacijs.i.de ſimplici medicina quō oȝ cognoſcere ea que ſunt talia ſm eſſentiā: & que ſm preſentē ſenſum.

A ℂ Ubi nota primo vt ſumit̄ a Gal.tertio.cōplexionū.calꝫ frigidū &c.talia q̄nq̄ dr̄ talia ſȝ actū q̄nq̄ in po^a illud eſt tale ſm actū q̄ eſt tale ſm diſpōnē quā in pñti hȝ.tale autē ſm potētiā eſt illud qđ nōdū hȝ in pñti diſpōnē ꝑ quā dr̄ tale:ſed ꝑt tūc hēret & ħ eſt multoꝝ modoꝝ.quoddā.n.eſt qđ hȝ in ſe virtutē ꝑ quā niſi impediat̄ fiet tale actu: ſicut verbi gr̄a. Catulus qui nūc natus eſt: & eſt de gn̄e venātiuȝ dr̄ venatilis i potētia: q: iā hȝ virtutē.ſ.formā ꝑ quā deducto impedimēto veniet ad cōplemētū diſpōnis ꝑ quā venabit̄: & ſil'r auis q̄ nūc naſcit̄ dr̄ volatilis: nō q: hēat actu ſuffi^m ad volandū: ſȝ q: hȝ ꝓ̄ncipia & virtutē: ꝑ quā deducto īpedimēto fiet volatilis: & hic eſt prior & dignior modus dicēdi aliqd in potētia. vn̄ Ga.tertio de cōplonib⁹.caplo ꝓ̄mo dicit. ℂ His aūt reb⁹ q̄ potētia dr̄ eē dignior eſt res in cuius nā exiſtit virtus q̄ ei⁹ ſinē ꝯſequit̄ ſi nihil de exteriorib⁹ īpedierit. ℂ Alijs aūt modis multis aliqd dr̄ in potētia in qbus eſt diuerſitas multa in ꝓpinq̄tate ad actū & diſtātia ab actu. Nā ſi de remota potētia loq̄remur diceremus ignē in potētia frigidū ſaltē rōne ſue mãe. & aquā po^a calidā: ſed tñ vſus cōis & medicoꝝ ꝓ̄cipue cū dr̄ aliqd potētia calidū aut frigidū ē itelligere de eo q̄ ē tale in potētia ꝓpinqua in quo ēt multi ſunt gradus & dr̄ nihil tñ dr̄ tale in potētia ꝓpinqua penes medicos: niſi illud qđ nōdū eſt in diſpōne qua dr̄ tale: ſȝ ē ꝑparatū & aptū ſȝ nãȝ ſui vt fiat tale: vt pȝ tertio de cōplonib⁹.caplo ꝓ̄mo. ℂ Ex iſtis mō apparet q̄ eoꝝ q̄ ſunt actu talia quedā ſunt talia in actu ꝑ nãm ſuā vt ignis calidus: & aq̄ frida: q̄dā aūt ſunt talia ꝑ accidēs: & nō ꝑ nãȝ ſui: vt aq̄ cal'a: nā nō ineſt ſibi cal'itas ꝑ ſui nãȝ ſed ex accidēte. ℂ Apparet ſcđo q̄ ſil'r eoꝝ q̄ dr̄ potentia tales quedā ſunt tales nãliter: vt verbi gr̄a.pip cal'ȝ: & euforbiū. q̄dā aūt ſunt tales ꝑ accidēs: ſicut verbi gr̄a. aqua frigida data corpi cauſonizāti nō in multa q̄ītate q̄ caleſit in ſtomacho: & calefacit poſtea. ℂ Ex his pȝ expoſitio verboꝝ Gal. q̄ cal'a & frida &c.tā actu q̄ȝ potētia q̄ dȝ medic⁹ eligere in cura debēt eē talia ꝑ eēntiā.i.ꝑ nãm ſuā: nō aūt talia ꝑ accidēs aut ꝯtra ſui nãȝ: ſȝ ſint talia ſm pñtē ſenſum: vt aq̄ calefacta eſt cal'a actu: & ēt in potētia ꝑt dici cal'a in parua q̄ītate reſpectu cauſonizātis. ℂ Quarto pȝ cā ꝓ̄mi dicti. G. q̄re ſint eligēda talia ſm ṽtutē: q: iſtoꝝ opatio quā itēdim⁹ eſt ſemp: aut vt plurimū. illa vo q̄ ſunt talia. ꝑ accn̄s raro & pauco tpe agerēt illud qđ itēdim⁹. ℂ Quinto ſeq̄t̄ expō tertij dicti. G. Nā Ga.in libris de ſimplicib⁹ medicis in primis q̄nq̄ docuit diſtinguē īter talia ṽe: & talia ꝑ accidens: & ꝑ viā expimēti q̄ eſt certior: & ꝑ viā rōcinatiōis que eſt minus certa: vt tñ nã de his rebus magis declaretur.

ℂ Notādū ſcđo q̄ cū dicim⁹ aliqd cal'm actu aut itelligit̄

B calidū foꝛal'r: ſicut ignis & ſpūs: aut virtual'r. ſicut ſol & motus.he.n.dr̄ actu cal'a: vt pȝ de ſole tertio de cōplonibus. caplo ꝓ̄mo. ſȝ pȝ q̄ nō niſi virtual'r dr̄ ſol calidus. ℂ Tertio nota q̄ cū dicim⁹ cal'm foꝛal'r aut itelligit̄ abſolute: & ħ

C mō ſm Ga.ſolū ſūme calidū dr̄ abſolute calꝫ aut ꝑ vincēs: & hoc mō aut ꝑ vincēs in ꝯſtitutiōe: & ſic plus hñs de caliditate q̄ȝ de friditate dr̄ calidū ꝑ vincēs: aut ſcđo ꝑ vincens cōparatiōe ad aliqd extrinſecū: & iſto mō magis cal'm alio reſpectu illius dr̄ calꝫ ꝑ vincēs illius opatiōe. Calidū vero virtual'r mō dr̄ niſi cōparatiōe ad illud qđ ab ipſo pōt calefieri: & ſic de frido & alijs q̄ītatib⁹. ℂ Et hic modus ē quo medici dicūt aliqd calidū: aut fridū &c. reſpectu corpis humani. q: ſufficiēs hūanū corp⁹ calefacē: & ita potētia cal'm pōt itelligi: vt ſit potētia calidū foꝛal'r: vel q̄ ſit in potentia calidū virtual'r: & ħ ſcđo mō dicūt medici q̄ medicis eſt in potētia calida: q: in potētia calida virtual'r.i.in potētia ad hoc: vt ſufficiat corpus hūanū calefacere: & ſil'r dr̄ de alijs qualitatibus. ℂ Nō tñ q̄ nō eſt icōueniēs cal'm foꝛal'r eſſe

D cal'm virtual'r: q: i rōne calidi ṽtual'r: nō plus volum⁹ niſi q̄ ſufficiat calefacere: & ꝓ̄cipue corp⁹ hūanū cui a medico iſta cōparant̄. ℂ Iā ġ pȝ ex dictis illud qđ Aui.ꝓ̄ ꝓ̄^i.cap. de cōplonib⁹ dicit q̄ cū dicim⁹ de me^a q̄ eſt cal'a vel frida &c. volum⁹ dicē q̄ ꝑꝑ ipſaȝ i corpe hois ꝓuenit cal'itas: aut friditas maior illa quā ex ſe hēbat: vn̄ nō dñoiat̄ a medico ſm q̄ītatē q̄ medicinā informat: ſȝ ſm illā quā hȝ facer̄ in corpe hūano: & ħ ꝑ ꝓ̄n^m i eo actu nãl'r inētū: aut ꝑ ꝓ̄n^m ad qđ nãl'r.ſ.ex ꝑticulari ꝑparatiōe quā hȝ ad illud recipiēdū ē i po^a: aut ad qđ ē in po^a ſȝ q̄ tal'r opatiuū qđ q̄re dicat̄ vide breuiter i q̄ōne ħ reductiōe medicinaꝝ ad actū. ℂ Et q: res iſte nō ſūt clare niſi ꝑ videam⁹ reſpectu cui⁹ itelligunt̄ me^e calide aut frigide: & q̄uō reducunt̄ ille q̄ ſunt in potētia ad actū iō hic mouebo ambas q̄ſtiones non obſtāte q̄ ſuper ca^o.de eo qđ comedit̄: & bibit̄ alias eas terminauerim.

Dubitatur igit̄

E primo vtrū me^e q̄ dr̄ cal'e vel fride vel hūide vel ſicce in tāto vel tāto gradu dicant̄ a medicis tales in relatiōe ad corp⁹ tpatū vel ad hoieȝ abſolute: & arguit̄ q̄ in cōpatiōe ad oēȝ hoieȝ ſaltē ſanū.ꝓ̄ ſic me^e dr̄ tales reſpectu opatiōis quā faciūt i corpe hūano. ſȝ ois me^a ſil'r i qđlibet corp⁹ hūanū ſanū eſt opatiua. ġ &c. maior pȝ. ꝓbat̄ minor: & q: me^e cal'e in q̄rto gradu reſpectu cuiuſlibȝ corpis ſūt cōbuſtiue tā frigidi q̄ȝ calidi: & ſil'r me^e fride in q̄rto cuiuſlibet corpis ſani ſunt ſtupefactiue: vt pȝ de cauſticis & opio. ġ a pꝛi alie medicine alioꝝ graduū ſimil'r erūt ois corpa humana opatiue. ℂ Cōfirmat̄ ſcđo q: me^e anodie vni corpi cuilibet tā ſano q̄ȝ egro ſūt anodie: ſȝ nō ſūt tales niſi reſpcū corpoꝝ reſpectu quoꝝ ſūt cal'e in ꝓ̄ gradu. ġ oēs tales reſpectu oīuȝ corpoꝝ ſunt calide in ꝓ̄: & ꝑ ꝯñs oēs alie ſunt tales reſpcū oīuȝ corpoꝝ: & maior pȝ ꝑ auctores medicie q in ſedādis dolorib⁹ ꝑ anodia eiſdē vtunt̄ in oibus corpib⁹: & minor pȝ q̄rto ꝓ̄mi.caplo de ſedatiōe doloris. ℂ Tertio ꝯfirmat̄ q: ois medicina calida ꝑ reiteratiōnē multā pōt calefacē vſq̄ ad quartū.ergo ois talis poſſet qđlibet corpus hūanū calefacere. aſſumptū notat experiētia ſaltē de aliquo: & patet ꝯñtia: q: in calefaciēdo vſq̄ ad quartū opoꝛtet q̄ ſub quolibet gradu caliditatis poſitum corpus calefaciat.

Medicine q̄ calide vel fride dicūtur: tales denominātur corporis tēpati reſpectu.

Ad oppoſitū eſt

Ga.tertio de ſimplici me^e diſtōne ſcđa.ca^o q̄rto. volēs q̄ dicant̄ tales in cōparatiōe ad corpus tēperatū hois.

Iſtā q̄ōnē

breuiter terminaui 2° ꝓ̄^i.ſup ca^o.de eo qđ comedit̄ & bibit̄ q: tñ ħ ꝑtinent placꝫ ēt aliqd dicere. Et ꝓ̄ ponā q̄dā cōia i qbus oȝ oēs ꝯuenire. ſecūdo tractabo pōnē illoꝝ q in hac mã ꝯ Ga.loquūt̄. 3° narrabo pōnē Ga.cū ſuis ꝓbatiōib⁹ & rñſion h⁹ ad obiecta.

Quantū igit̄

ad primū notādū q̄ medicina hic ſumit̄ ꝑ illa re q̄ corpori hūano applicata ē in illud opatiua a q̄ītate ſiue intrinſec⁹ ſiue extrin-

F ſecus applicet̄ & ꝑ opatiuā: a qualitate intelligimus q̄ eſt operatiuū vt ſic calefaciēdo infrigidādo exiccādo vel humectando vel tales trāſmutationes probibēdo: nam non ſolū alterātes: ſȝ ꝯſeruātes corp⁹ nr̄m a q̄ītate dr̄ opari. ℂ Nō 2° q̄ cū me^a calefacit aut ifridat vl' alterat ad aliq̄

G de ꝓ̄mis q̄ītatib⁹ dicim⁹ ipaȝ opari a q̄ītate ſiue ħ faciat ꝑ q̄ītatē ꝓ̄mā i eā exñtē ſiue ħ faciat ꝑ aliā virtutē manifeſtā aut occultā: vn̄ ſolē dicim⁹ calidū: ſȝ ñ calefaciat niſi ꝑ lucē & lumen q̄ nō ſūt ꝓ̄me q̄ītates: & ita dicim⁹ ipſum opantē a qualitate: & ſimiliter euforbiū & cauteria potētialia cū cōburūt dicimus agere a qualitate: ſȝ pro tūc inueniant̄ actu tepida ad tactū: & nō ſit veriſimile ꝑ talē tepidā caliditateȝ cōburere: ſed per aliā qualitatē occultā: & hoc vide clarius ſcđa ꝓ̄mi.ca^o.de eo qđ comedit̄ & bibit̄. clare aūt oȝ pluſq̄ȝ cōmētatorē. ita dicere cum ponat medicinas in po^a. reduci ad actū ꝑ acq̄ſitionē ꝓ̄ncipij qđ nō ē aliqua ꝓ̄marū q̄ītatū

et tñ dicit illas opari a q̃litate. ¶ Ex qbus seq̄r q̄ ois medicina calida vel frida vel tpata est opatiua a q̃litate vt sic. ¶ Seq̄r 2° q̄ distinguunt abinuicē opari a forā et opari a q̃litate: qr nō ois opatio cui⁹ pn̄ effectiuū ē q̃litas occulta est opatio a forā specifica. s₃ i° cui⁹ pn̄ est q̃litas vel v̄tus a° a pmis q̃litatib⁹ vel ꝯne earūt: q̄ nō est itroductio vel ꝓhibitio alicui⁹ pmap̄ q̃litatū aut effect⁹ vl̄r aptus seq opationē talis p̄ q̃litatis i tali subō sicut subtiliatio: vel igrossatio et c̄. ¶ Et pp h̄ nō vr̄ nece° vt Gētilis dicit cū oi actiōe a q̃litate ꝯiūgi opationē a forā specifica. ¶ Nō tertio q̄ grad⁹

b gnāli rōne in q̃litatib⁹ dr̄ q̃litas respectu alteri⁹ intēsior aut remissior: et sic in latitudine q̄ ꝓponit infiniti sunt gradus. medici aūt h̄ loco p gradū itelligūt spāl̄ē me^m in q̃litate recessum a tpamēto: p quē est aut occulte: aut manifeste sine manifesta lesione aut māifeste cū manifesta lesiōe ad salutē aut ad mortē vsq̄ alteratiua: et iō q̃tuor tm̄ grad⁹ posuerūt. ¶ Utrū autē medicina primi gradus vt sic sit corpis extra tpamētū alteratiua vel nō vide p̄ primi. ca°. de eo qd̄ comedit̄ et bibit̄. p ea q̄ ibi dixi. Et tūc p₃ itētio q̄ōnis nr̄e. Nam querit̄ ex quo medicine dr̄r alicuius gradus p hoc q̄ sunt manifeste vel occulte et c̄. alteratiue. Utrū₃ qñ medici in libris dicūt absolute q̄ camomilla est calida in pmo gradu: et sal calidū in scđo et piper in tertio anacardus in quarto. intelligatur in cōparatione ad operationē quā habent facere in corpore hominis temperato: aut ad opationē quā₃

3 habent facere indifferēter in omni corpore humano.

Opinio Alkindi ¶ Quarto tñ nota q̄ de mō distōnis graduū abinuicē nō obstāte p̄dicto q̄ est. Ga. multe sūt opiones: q̄rū p̄° ē Jaco. alkindi narrata ab Auer. 5° colliget circa finē: et vult i sūma q̄ gradus: qr dicit excessu₃: et h̄ nō p̄t esse nisi in cōpatione ad alterū: iō dr̄ in respectu tpati: cū tpata me^na nō sit alicui⁹ gradus: et qr nō s₃ quēlibet respectū dr̄ grad⁹ imo s̄m determiatōe iō debem⁹ dicē q̄ gradus dr̄r p excessus q̄ ꝯstitūt i pncipalissima ꝓportiōe: et qr iter ꝓportiōes maioris inequalitatis pncipalissima est ꝓportio dupla: p̄ qr ipsa ꝯsurgit ex p̄° additiōe supra vnitatē: nā si vnitati addat̄ vnitas fit binarius: et duop̄ ad vnū est ꝓportio dupla. Et scđo qr i illa ꝓportiōe ē optia ꝯsonātia q̄ vocat̄ i musica dyapason: et pp h̄ gradus i q̃litatib⁹ medicinap̄ ineniunt̄ s̄m augmētū duplicitā q̄ pmus gradus caloris h₃ duplā caliditatē ad id qd̄ h₃ tpamētū: et scđs h₃ duplū ei⁹ qd̄ h₃ pm⁹: et terti⁹ duplū eius qd̄ h₃ scđs: et quartus duplū eius qd̄ h₃ terti⁹: ita q̄ q̄rt⁹ h₃ in. 16°. plusq̄₃ tpat̄a. ¶ Hāc tñ opi. impugnat Auer. loco dicto. p̄ qr hic mod⁹ distinguēdi gradus sumit̄ a re accn̄tali respectu medicinap̄. s. a pmitate ꝓportiōis: et nobilitate et talia nō debēt fieri i artib⁹. ¶ Scđo qr posito q̄ debeāt eē s̄m ꝓportionē sufficiebat q̄ pm⁹ grad⁹ eēt duplus tpamēti: et scđs triplus et tertio q̄druplus: et q̄rt⁹ q̄ntuplus: qr h̄ mō seruat̄ eq̄litas excessuū vni⁹ grad⁹ ad aliū: n̄ aūt mō p̄dicto in quo q̄rt⁹ excedit tertiū plusq̄₃ terti⁹ pm: et terti⁹ 2^m plusq̄₃ scđs pmū. ¶ Tertio qr seq̄ret̄ q̄ virt⁹ nr̄a nō posset tolerare me^m calorē tertij grad⁹ cū excedat calorē tpatū i ꝓportiōe octupla. ¶ Et q̄rto qr latitudo. i. distātia q̄rti grad⁹ a tertio nō esset ꝓportiōalis latitudini scđi a p̄. i. nō eēt eq̄lis: nā de ꝓportiōe nō ꝓbaret rō. ¶ Et q̄nto qr p hūc modū distinguēdi nō possem⁹ cognoscere q̄ est me^m in primo gradu: et eēt nobis occultū: qr nō possem⁹ cogn̄scere que h₃ ꝓportionē duplā ad tpamētū: et iste est maior error q̄ eē possit in hac arte: cū inuēta sit ad cognoscēdū specialr̄ vt sciamus opponere morbo medicinā proportionatā.

Opinio Auerrois. ¶ Scđs modus p̄t sumi ex Auer. loco allegato: quē putat eē Gal. et ē q̄ iuētio pmi grad⁹ est p inētionē me^e. p̄ alterātis sensibilr̄ ita q̄ p̄ manifestet̄ sensui: et puto vt dicat q̄ lic₃ sit alteratio sensui māifesta. tñ ex ea nō ē māifestū p̄ occursu vtrū corp⁹ exiuerit tpamētū. s₃ 2^m g̃dū inenerūt p inētionē me^e tm̄ distātis a me^a pmi grad⁹ q̄ₜū illa distat a tpa. Et tertiū p inētionē tātūdē distātis a me^a scđi q̄ₜu₃ illa excedit medicinā pmi grad⁹: et ita dicūt de q̄rto gradu: et h̄ dicit Auer. itellexerūt medici ad hoc: vt grad⁹ eēnt eq̄les. ¶ Ego aūt hūc 2^m modū: nō puto eē ad mētē. G. p̄ qr latitudo tertij grad⁹ medicinarū ē multo maior q̄₃ latitudo scđi: nā latitudo scđi nō ē nisi cū me^a ledit isensibilr̄. latitudo āt tertij ē cū ledit sensibilr̄ vsq̄ q̄ mortificet. ꝯstat āt q̄ maior est distātia sensibilr̄ ledētiū iter se q̄₃ isensibilr̄: et iō a pn̄° tertij grad⁹ vsq̄ ad finē latitudo est maior q̄₃ a pn̄° scđi vsq̄ ad finē: et iō grad⁹ nō sunt eq̄les ad sensu₃ quē voluit Auer. et forte q̄ h̄ fuit i dubio i mēte Auer. cū dixit: et ꝯtēplare hū h̄ verba si sunt veracia: et nō seq̄ris ꝯsuetudinē pplop̄ q̄ sequūt̄ ꝯsuetudines medicop̄ nouop̄ modernop̄. ¶ Mod⁹

Opinio Ysaac et Constantini āt ꝯstātini p̄t poni p 3°. q̄ supponēs cū ysaac q̄ calor hois tpati sit duop̄ graduū voluit post q̄ me^a cal̄a i p̄ gradu est illa q̄ h₃ medietatē caloris tpati: et cal̄a in scđo q̄ h₃ calorē equalē tēperato: et in tertio gradu q̄ h₃ medietatē illius caloris supra tpatū: et cal̄a i q̄rto q̄ h₃ calorē duplū ad tpatū. ¶ Ego āt nō puto ꝯstātinū aut ysaac quē ꝯstātin⁹ seq̄t̄ dicē q̄ hō tpat⁹ ē cal̄s i 2° respcū hois tpati qr h̄ eēt māifestū de liramētū: nec q̄ velit q̄ hō tpat⁹ distat ab eq̄li pōderis p duos g̃d⁹ eq̄les illis p q̄s me^a cal̄a i q̄rto distat a tpato hoie: qr h̄ sciri nō p̄t: s₃ puto ip̄m velle calorē sp̄ūs cōis i hoie eē vt duo respcū hois tpati: qd̄ vtrū sit vex̄ h₃ magnū dubiū. Et itē q̄ hic ponit graduū latitudines eq̄les nō vr̄ mihi ad mentē Ga. vā opinio pp rōnē factā ꝯ precedentē opi.

Opinio Gal. ¶ Alia est igit̄ opio Gal. q̄ nō voluit grad⁹ distinguē s₃ mēsuras q̃litatū i medicis inuētarū: s₃ s̄m modos alteratiōis ab illis medicis i corp⁹ hois ꝓueniētes: et vocauit gradu₃ p̄^m cū me^a sufficit i debita dosi: et i vna approximatiōe corpus tpatū alterare: nō tñ ita q̄ solo sensu iudicari possit corpus tpamētū exiuisse. ¶ Quecūq̄ āt seruatis dictis cōditiōib⁹ ita alterāt corp⁹: vt egrediat̄ manifeste tpamēti latitudinē: nō tñ sensibilr̄ ledūt opatiōes: sūt i 2° gradu: q̄ v̄o et sensibilr̄ alterāt et sensibilr̄ ledūt nō mortificādo sūt i tertio gradu: et ꝯstat istū hr̄e mlto maiorē latitudinē q̄₃ hēat scđs aut pm⁹: q̄rt⁹ āt ē grad⁹ illarū medicinap̄ q̄ mortificāt q̄ recipit magis et min⁹ s̄m velocitatē mortificādi. Et ꝯstat q̄ isti mōi distinguēdi hñt terminos q̄ pñt cogn̄sci limitate. vbi alij modi nō dicūt aliq̄d qd̄ p expiētiā vel rōnē faciat aliq̄d pticulr̄ cognosci i q̄ gradu sit. ¶ Ex q̄ p₃ q̄ siue ponam⁹ latitudinē medicinap̄ maiorē latitudine corpop̄ hūanop̄. qd̄ ego puto verū: siue ponam⁹ eq̄lē: tñ vna alteri corrn̄det s̄m graduū distinctiōes: Ita q̄ me^a pmi grad⁹ ē alteratiua tpamēti vsq̄ ad pmū: et me^a scđi est alteratiua ei⁹ vsq̄ ad s̄m: et sic de tertio et q̄rto g̃du: sēp itelligēdo i vnica applicatiōe et in dosi sub qua dr̄ talis et ista sufficiant pro isto articulo.

Quantū ad scđ₃ scire op₃ q̄ de hac q̄ōne inuētē sunt pōnes tres: q̄rū due p̄ in radice ꝯueniunt: l₃ post in qbusdā discrepare videant̄: p̄ q̄ ē positio posita breuiter: et nō ex toto affirmata a plusq̄₃ cōmētatore. 3° techni et vult q̄ me^a q̄ dr̄r tales et referunt̄ ad corp⁹ hūanū sanū absolute nō solū dr̄r tales respcū tpatissa q̄ medicia q̄ ab auctorib⁹ calida in pmo ponit̄ est respcū cuiuslibet corpis humani sani talis: verū qr viderūt q̄ in medicia q̄ est talis in actu h̄ nō h₃ verū: iō dicūt q̄ intelligūt solū de medicina tali in potētia. ¶ Ad hāc autē pōnē ꝓbandā accedunt. 4. vijs. prima est leuis pōderis: qr dicūt q̄ Aui. q̄ñcūq̄ loq̄t̄ de medicinis talibus: siue pmo pmi. caplo de cōplōnib⁹: siue scđo primi. ca°. de eo qd̄ comedit̄ et bibit̄. siue i scđo canonis nūq̄₃ loq̄t̄ de hoie nisi absolute nō noiando tpatū. et h̄ nō ē nisi qr vidit q̄ dicunt̄ tales absolute respectu hois. ¶ Scđa via sumit̄ a mō inueniēdi grad⁹ medicinarū: nā gradus medicinap̄ sūt iuēti maxie p expiētiā. g̃ respectu illop̄ corpop̄ deberēt dici medicie tales i gradu respectu quop̄ vl̄ qb⁹ facta fuit expiētia taliū medicinap̄: s₃ expiētia nō fuit factā solū i tpatis. g̃ nō solū respectu illop̄ dr̄r tāti vel tāti gradus: et p₃ minor. p̄ qr tpata nō inueniant̄ tāto tpe tpata

optie q posse fieri expiētia in eis cū nō durēt talia: p tēpus notabile ēt q: ista expiētia dz fieri nō solū in sanis: sz i egris ꝯtrarijs egritudinib⁹: vt docet Aui. scdo canonis. caplo d cognitiōe virtutis medicinarū p expiētiā: ⁊ Ga. ita fecit de oleo: vt ꝑz scdo simpliciū. distinctiōe tertia. capitulo pmo.

❡ Tertia via ē p nām medicinarū q̄ reiterate vel augmētate ꝓducūt effectū alteri⁹ gradus q̄z sint ipse posite ab auctorib⁹: nā medicina pmi gradus p multā reiterationez pt inducē effectū q̄rti gradus: vt pt colligi scda pmi caplo de eo qd comedit ⁊ bibit: q: i descriptiōe graduū p suos effectus semp addit in p ⁊ 2° ⁊ 3° gradu istā pticlā: nisi cū iterat vt est multū: p qd dat itelligi q qñ reiterat pt vltra inducere aut qñ dosis augmētat. Et tūc arguit sic. medicina pmi gradus qdcūq corp⁹ hūanū sufficit calefacere. g respectu cuiuslibet dz dici calida: ⁊ nō ē maior rō d illis scdi ⁊ tertij q nō possint oē corp⁹ hūanū calefacere q̄z de medicina pmi. g q̄libet medicina posita cal'a oē corp⁹ hūanū pt calefacē: ⁊ p ꝯñs respectu cuiuslibet dz dici cal'a: ⁊ nō solū respectu tēperati. assumptū patet: q: medicina primi gradus p reiterationē pōt calefacere vsq ad quartū. g qñ iaz calefecerit vsq ad tertiū gradū approximata sufficeret calefacere. aliter. n. nūq̄z p reiterationē vsq ad tm̄ gradū sufficeret.

❡ Quarta via sumit ab expimētor ⁊ auctoritate: nā p expiētiā videm⁹ q carnes pullor ⁊ vinū inflāmāt corp⁹ febricītātis. causonide: q̄d est cal'm circa finē tertij grad⁹. g a multo fortiori medicine cal'e in p idē corp⁹ inflamarēt: ⁊ ꝯñs: q: sūt magis alteratiue ē ceteris pib⁹ medicina q̄z cib⁹. Hoc ꝯfirmat auctoritate Ga. scdo de simplici medicia. distictiōe tertia. ca° p. vbi vult q de ꝓprietate olei ē vt si administrat i herisipila addat caliditatē additiōe māifesta: sz ꝯstat q mēbra herisipilata sūt cal'a in 3°. ⁊ oleū ē tpate caliditatis. g medicine tpate caliditatis pñt calefacere corp⁹ calidū in 3° caliditate multa. Ita aūt dixit Ga. ad lrām. Et inenerūt visibilr q ipsuz nō addit i caliditate cor sicut facit illud i egritudinib⁹ noiatis heri⁹. iste nāq gñant ex materijs colericis: ⁊ de ꝓprietate olei ē qñ administrat in eis vt addat in caliditate additiōe manifesta ēt si ipsuz administret existens fridū vltra friditate. hec Gali. ❡ Cōfirmat eiusdē auctāte: q: medicia tpate caliditatis administrata corpori multū infrigidato ē illi tpate caliditatis. g a pari cuilibet alteri. ꝑz assumptū ex Gali. loco allegato: nā dixit ita de oleo. Et aūt cui aduenit frigus cū vtit oleo nō aduenit ex eo iuuamētū in re manifesta: neq nocumētū: ⁊ h gdē ē ex eo qd declarat q q̄zuis sit pote in oleo vt calefaciat corp⁹ i verūm nō calefit ipsuz calore forti q calore manifesto. hec Ga. ❡ Ex quo pt alia rō formari. oīa medicina q̄ de se nō calefacit corpus tpatū calore manifesto: nec calefacit frigidū manifesto calore: ⁊ nec infrigidat. g est silis opatiōis in corpe tpato: ⁊ in frigido: ⁊ a pari ēt in calido: ⁊ iō erit eiusdē grad⁹ respectu oiuz corporū humano: ꝑz: ⁊ eadē est rō de alijs medicinis. ergo ⁊c̄.

❡ Quinta via sumit iter ex eē medicinar calidar in p gradu sz alio mōre supponit q medicia sedatiua doloris siue ve anodina ē medicia subtil' sube cal'a: ⁊ h ꝑz ex Gal. 5° de simplici medicia. distictiōe 5°. ca° vltio cū dicit. Et illa q̄ ē sedās dolorē ve est cui⁹ virt⁹ calefacit i gradu pi ⁊ ē suba i q̄ est hō virt⁹ suba subtil. hec Gal. ⁊ sil'e pt colligi 4° p'. c. 3°.

❡ Scdo supponit q i oib⁹ cōpl'onib⁹ tā colericis q̄z flaticis anetū ⁊ camomilla ⁊ silia sunt sedatiua doloris. istō ꝑz ad expiētiā: ⁊ q: a nr̄is doctorib⁹ nō sūt alia posita q̄ noient anodina. ❡ Ex istis argr̄ sic. oīs medicia doloris sedatiua siue ꝯne nāli cal'a siue frida siue in egritudie cal'a siue frida loquēdo de ve sedatiuis ē cal'a i p gradu illi corpi i q̄ ē doloris sedatiua: sz eedē sūt me^{ne} doloris sedatiue respcū oiuz corpor cuiuscūq cōpl'onis existāt. g eedē sūt me^{ne} in p gradu cal'e respcū cuiuscūq corpis hūani cuiuscūq cōpl'onis existat. Et eadē ē rō de medicinis alior graduū. g oīs me^{na} i ali q̄ gdu exñs ē i eodē gdu respcū oiuz hoiuz: qd fuit itētū.

❡ Sexta via sumit a medicinis talib⁹ in q̄rto gradu. q: ois medicina talis i quarto gradu siue calida siue frigida ē talis in q̄rto gradu respectu cuiuslibet corpis. ergo a pari idē erit in alijs. assumptū ꝑz: q: opiū cuiuslibet hois ⁊ calidi ⁊ frigidi est mortificatiuū: ⁊ argentū sublimatum cuiuslibet adustiuū: ⁊ sic de alijs. iste sūt rōnes huius vie ⁊c̄. ❡ Q, si arguit q eadē medicina calida forti⁹ ⁊ magis deberet calefacere cal'm q̄z frigidū vel tpatū: cū minor sit ibi resistētia. ❡ Rñdet q h est verū si in equali dosi approximaret: nūc aūt in minori dosi dz approximari medicina cal'a in corpe calido ad similē effectuz ꝓducēdū q̄z in corpe tpato. Et q: medicine in diuersis dosib⁹ debent approximari diuersis corpib⁹ sm diuersitatē suarū nārū: ⁊ iō hoc erat q̄si infinituz auctores nō limitauerūt doses medicīar pcipue alteratiuarū dimittētes limitationē arbitrario iudicio medici expti.

Opinio Thome de Garbo.

❡ Sz pter hāc gñalitatē Thomas de garbo limitauit se ad quasdā ꝯnes q̄ q̄zq̄z sint multe sūmariz colligā sniaz: ⁊ ē p^a sua ꝯ. q si aliq̄ ē me^{na} ve tpata q̄ corpis tpati nullo mō sit alteratia illa eēt tpata: ⁊ nll⁹ alteratia tpati q̄ztūcūq q̄ztitas augeret: aut mltis vicib⁹ administraret: ⁊ h merito q̄litatī i q̄ ē ve tpata. h ꝑz q: talis me^{na} est vtualr silis corpi tpato: ⁊ cū nullū sil'e alteri siue vtualr siue formalr sit ei⁹ alteratm̄ seqt q me^{na} tal' nō ē tpati corpis alteratia. ❡ Ex q̄ vr mihi seq q ē pōe dare q̄litatē vtualē ꝓductiuā caloris tpati ⁊ nō intenshoris: ⁊ q: nō vr maior rō de calore tpato hois q detr q̄litas vtualr eiusdē ꝓductiua: ⁊ nō intēshoris qn p idē dabilis sit q̄litas vtual' ꝓductiua caloris p' grad⁹: ⁊ nō vlterioris. Et h dato sequit q aliq̄ est me^{na} cal'a in p respectu tpati q̄ nō est calida in primo respectu calidi in primo.

❡ Iō vr mihi q ista sua ꝯ repugnat pōni Aui. maxie si añs fuerit condinōalis. ❡ Vult 2°. q ois me^{na} q̄ p reiterationē vel augmētū q̄ztitatis pt p se aliquē gdū iducē ē tāti grad⁹ formalr q̄ztū pt iducē p augmētū q̄ztitatis siue p reiteratiōnē: hāc ꝓbat: q: nisi hēret vtutē tāti grad⁹ ꝓductiuā nūq̄z ipz ꝓduceret. p. q: q̄ztūcūq passuz sit dispositūm agēs nō pt agere vltra illō qd hz actu aut vtute. 2° q: si ꝓducēt gdū vltra illū quē hz i vtute vl' i actu añq̄z hūc ꝓduceret. ꝓduceret eq̄lē illi quē hz: ⁊ tūc cessaret actio: q: iter silia i forma ⁊ gdu nō cadit actio: vt p de gñone: ⁊ h sm dictū Thome aliquē mōz hz q̄ posset tolerari. ❡ 3^m dictū est q latitudo medicinar ē multo maior q̄z latitudo corpor: ⁊ h dclarat q: me^{na} cal'a i tertio ē calior corpe hūano calo i q̄cūq gdu viuo. Nā gariofilus nō ē calid⁹ nisi i tertio nūq̄z tm̄ ē corp⁹ ita cal'm qn ab eo calefiat: qd ꝑz: q: mordicat linguā statiz ⁊ silr aliū ⁊ pip. h ēt tertiū dictū suū puto eē verū: nec aliquo^o ꝯ Ga. nā mlto maior dz eē distātia iter calissimū mixtū ⁊ frigidissimū mixtū q̄z iter cal'z hoiez ⁊ fridū hoiez: q: maior distātia extremor corrñdet generi q̄z vni spēi eiusdē gñis: sz p certo. h ñ repugnat dictis. Ga. vt existimat Thomas. ❡ 4° dicit Thomas i illis exēplarib⁹ i q̄ ego legi q si sūt due me^{ne} quarū vna pt i q̄ztitate miori iducē effectuz q̄lē alia nō pt nisi i q̄ztitate maiori illa q̄ pt i q̄ztitate minori hūc effectū iducē ē maioris grad⁹ q̄z illa q̄ pt solū i maiori. istā ꝓbat: q: illa q̄ i miori q̄ztitate pt ceteris parib⁹ maiorē effectū iducere: ⁊ p ꝯñs est maioris vel intēsioris gradus.

❡ Et h q̄rtū puto ego repugnare alijs dictis suis i hac qōne: nā ipe vult q aucta q̄ztitate nō auget gd⁹: ⁊ q ois me^{na} pt p augmētū q̄ztitatis iducē effectū q̄rti grad⁹: ⁊ silr p reiterationē: ⁊ q ois medicia qñ ē ad actū reducta ē tāti gradus q̄ztū pt p reiterationē. ⁊ augmētū q̄ztitatis inducere. ❡ Et ex his ipsemet ifert q oīa medicia i gradu tal' ē talis in q̄rto gradu. ❡ Sed ex h seqt q oēs medicine sūt eiusdē grad⁹: ⁊ h repugnat q̄rto dcō supra posito. ꝯstat. n. q multe sūt medicine q̄ i pua q̄ztitate sufficiūt illō qd alie in certa magna nō facerēt: nā eufor^m iterficit i q̄ztitate. 3. ij. ⁊ pip nō. ⁊ iō nō sūt eq̄lis grad⁹ sz ipsuz: ⁊ q: vtraq ē tāti grad⁹ q̄ztū pt p reiterationē vl' q̄ztitatis augumētū i corp⁹ hūanū idu-

cere:vt ipse dicit:⁊ ambe p hūc modū pñt eqlē gradū īdu/
cere:iō ambe sūt eq̄lis grad⁹:⁊ sic iplicat ꝯdictionē. ℭ Et
iō puto ꝙ meli⁹ defēderet hec opio ab his ꝗ olcerēt ꝙ me
dicia ñ ē ad eūdē actū reducibilis i q̄libꝫ hūano corpe imo
in calidi ad ṽtutē magis calefactiuā:⁊ eꝫ in fridioꝛ: sicut
vn⁹ cib⁹ nō ad eosdē oio ꝯuertit hu. i oib⁹ corpib⁹ nullo tñ
mō puto pōnē eē verā. Et qꝛ h̄ magis patebit ꝓbādo pōnē
Gal. ideo nō laboro in speciali in ꝓbatiōe pōnis istius.

Opinio Gal. ℭ Sed ad explanādā mētē Gal. i h̄ q̄sito descēdo. ꝓ igit̄ sup
ponēdū ē ꝙ dupl'r dicim⁹ aliqd calidū vel fridū hūidū vel
siccū vno mō actu alio mō i potētia. Tale aūt i actu dr̄ tri/
bus modis aut absolute:⁊ h̄ ē sūme tale vt ignis ē cal'e:aut
scdo p h̄ qd̄ vincit i eo:sicut illud i quo calor dñat̄ frigori ꝓ
prio dicim⁹ cal'm actu. ℭ Aut 3°. cōpando ad aliquā rē:sic
oē calidi⁹ hoie de pñti tale dicim⁹ cal'm respectu ei⁹ i actu
vnde aquā balnei respectu hois tpati dicimus calidā actu.
ℭ Aduerte tñ hic ꝙ cal'ꝫ actu apō medicos nō solū dr̄ de
cal'o formal'r:sicut hñs calitatē:imo de cal'o ṽtual'r:dūmō
virt⁹ illa sit sufficiēs opari sine p̄cedēte trāsmutatiōe i corpe
respectu cui⁹ dr̄ calꝫ. al'r. n. nō eēt sol calid⁹ actu:cui⁹ oppo
sitū dic̄ Ga. 3° ꝯpl'onū. Et qꝛ māifestū ē i actu calis ꝙ illud
qd̄ ē cal'ꝫ respectu tpati nō semp ē cal'ꝫ respectu cuiuslibet
hois. imo stat ꝙ sit respectu alteri⁹ fridū:vt pꝫ i aq̄ tepida
q̄ ifridat exñtē i balneo:⁊ nō tpatū:iō de istis nō fit dubiū
vtrū medicus cū dicat aliqd cal'm itelligat respectu cuiusli
bet hois:vel tpati:qꝛ oēs ꝯcedūt ꝙ itelligit respectu tpati.
ℭ Quia ēt medic⁹ nō vocat cal'ꝫ actu solū sūme cal'm:i nec
vocat cal'ꝫ actu oē qd̄ ē tale p vincēs i eo:iō restat ꝙ qñ dic̄
de aliq̄ ꝙ ē cal'ꝫ actu:itelligit illd̄ cōpatiōe ad hoiē:⁊ ñ cō
parat ad hoiēꝫ rōne mēsure caloris i se ꝯsiderati:sꝫ rōe opa
tiōis i eo:vt sumit̄ p° pmi. ca°. de cōpl'onib⁹:iō cū medicus
dicit aliqd cal'm actu sine alia limitatiōe itelligit rōne opa/
tiōis quā sufficit facē i hoie:⁊ nō i q̄libꝫ:vt dr̄ i p̄cedēti: sꝫ i
tpato:⁊ de actu calis vel fridis ⁊c̄. nō dicā amplius i qōne
ista:sꝫ ꝓcedā ad loquēdū de talib⁹ i potētia. ℭ Res g̊ talis
dr̄ in potētia ꝫ mētē Gal'. qꝛ nō ē de facto talis:sꝫ ē p̄para
ta:⁊ apta i nā sua vt sit talis:⁊ hāc descriptionē ponit Gal.
tertio cōpl'onū. ca° p̄. lꝫ g̊ largo mō loquēdo dicant⁹ ꝙ res
q̄ p multas trāsmutatiōes pñt trāsire i aliquā dispōnē sint i
po° ad illā dispōnē vt elemēta sūt i po° caro ⁊ nerui⁹. Medi
ci tñ cū dicūt aliqd tale i po° i ꝓposito nr̄o nō solū itelligūt
aliqd eē. cal'm po°:qꝛ pt fieri cal'm ēt ñ i corpe hūano h̄ fit:
sꝫ ꝓpe illd̄ qd̄ hꝫ p̄parationē:vt fiat cal'ꝫ: h̄. n. mō: lꝫ aq̄ sit
vel possit i ignē ꝯuerti:tñ nō dicim⁹ aquā calāꝫ i po°:qꝛ nō
hꝫ p̄parationē:vt fiat calefaciēs:sꝫ poti⁹ ad oppositū:⁊ h̄
puto. G. voluisse dicē tertio cōplexionū. ca° p̄. cū dicit. Dis
āt oib⁹ q̄ po° dñr eē dignior ē res i cui⁹ nā existit virt⁹ q̄ ei⁹
sinē ꝯseqt̄:nisi aliqd d̄ exterioꝛib⁹ ipedierit:deide post hāc
q̄cūqꝫ mā fuerit ꝓpiq̄:ad gñandū illd̄ qd̄ gñat̄:⁊ nō differt
vtrū dicat̄ nā ꝓpinq̄:aut ꝯueniēs: aut ꝓpa. ℭ Et itelligas
g̊ ꝙ hēre p̄parationē:vt fiat cal'ꝫ. i. sufficiēs calefacē corp⁹
hūanū ē duob⁹ mōis. vn⁹ ē ꝙ hēat ṽtutē tali mō calefacti/
uā q̄ deducto ipedimēto extrīseco reducit̄ ad h̄:vt sufficiat
calefacere. ℭ Alio mō ꝙ hꝫ dispōnē p̄parātē ad recipiēdū
talē ṽtutē de ꝓrio:⁊ his duob⁹ mōis dr̄ cal'ꝫ i po° a medi/
cis:⁊ ita itelligat̄ d̄ frido ⁊ hūido:⁊ sicco:vñ Ga. paulo p⁹
dicta iqt. Modus āt scd̄s⁹ ē dignior mōis qb⁹ dr̄ res ꝙ po°
aliq̄ rerū:deide post ipsūꝫ res q̄ dr̄ ꝙ ē res po° ꝫm ꝙ ē mā
ꝯueniēs: quēadmodū dicim⁹ de vapore fumoso ꝙ ē flā°. ⁊
de vapore hūido ꝙ ē aer po°. h̄ Gal. ⁊ alios mōs ñ narrat.
A ℭ Nō scdo ꝙ cal'ꝫ i po° loquēdo de his duob⁹ mōis datis
ēt vtroqꝫ modoꝝ dictoꝝ dividit̄ totiēs q̄tiēs cal'm in actu.
Nā aliqd dr̄ cal'm i po° p̄ respcū cali absolute qd̄ ē ignis:⁊
aliqd dr̄ cal'ꝫ i po° re° cali i actu p vicēs i eo:⁊ aliqd dr̄ cal'ꝫ
i po° respcū cali i actu p cōpatiōnē ad aliqd aliō puta tpa/
tū i gñe suo aut ad aliqd alteri⁹ gñis. ℭ Exēplū p̄i. sic sul/
fur dr̄ po° cal'ꝫ:qꝛ p̄paratū:vt facile i ignē ꝯuertat̄:⁊ ē mā

ꝓpria:⁊ ꝯueniēs ligni ⁊ multa alia. ℭ Exēplū scdi vt semē
eq̄ ē cal'ꝫ i po° respectu cali p vicēs:aut saltē mēstruū qd̄ p̄
paratū ē:vt ꝯuertat̄ i equū. ℭ Exēplū tertij vt pip ē cal'ꝫ i
po° respectu hois:qꝛ p̄paratū ē:vt fiat actu sufficiēs calefa
cere hoiēꝫ. Medici āt i ꝓposito nō dicūt medicinā calidā:
nisi h̄ tertio mō:nec cal'm i po°:nisi h̄ 3° mō:⁊ cū h̄ restricto
ad hoiēꝫ:qꝛ dicūt illud cal'ꝫ po° qd̄ ē i po° ꝓpinq̄ vt sit cal'ꝫ
respectu hois:vel p̄paratū vt sit cal'm respectu hois:lꝫ nō/
dū sit ita:⁊ p cal'ꝫ itelligas sufficiēs calefacē siue p calitatē
siue p aliā ṽtutē:vt tibi dixi supra ꝙ sol dr̄ calidus actu re/
spectu hois a Gal. lꝫ sol nō hēat calitatē nisi ṽtualē. ℭ No
ta 3° ꝙ oē cal'm in po° h̄ mō respectu hois adhuc est tribus B
modis sicut tribus modis ꝯtingit a cal'o in actu hoiēꝫ cale
fieri. vno mō dr̄ calefacere sicut nutrimētū ē cal'ꝫ in po°:qꝛ
pōt ⁊ p̄paratū est ꝯuerti in hūoꝛē calefaciētē: sicut dicim⁹
chilū ex carnib⁹ ⁊ vino gēitū eē calidū in potētia:qꝛ p̄para
tus est ꝯuerti i sanguinē:scdo mō dr̄ calefacere vt vestimē/
tū:vt verbi gr̄a pellē leuē ⁊ pilis plenā dicim⁹ potētia cali
dā:qꝛ pōt calefacere sicut vestimētū. tertio mō dr̄ aliqd ca
lefacere:vt medicina ad actū reducta. ⁊ istos tres modos
ponit Gal. itelligēdo 2° de simplici medicina. distinctiōe 3°.
ca° p̄. cū dixit. Et q̄dā sūt calide potētia ⁊ hꝫ qdē maneries
alia est q̄ calefacit corpus ꝫ semitā q̄ calefaciūt cibi. ⁊ alia
est que calefacit corpus calefactione medicinaruꝫ. ⁊ alia
ē q̄ fac̄ illd̄ ꝫ semitā q̄ fac̄ illd̄ tegmē ⁊ opimētū. ℭ Quar
to p̄ncipal'r notādū ꝙ tā in calis actu q̄ꝫ in calis in po° q̄/
dā sunt talia p se ⁊ ꝫm nām q̄dā sunt talia p accñs. nā si aq̄
calefiat ad ignē ē actu cal'a sed p accñs:⁊ aqua cucumeris
potata a patiēte causonidē in parua q̄ntitate tādē calefit ⁊
in colerā ꝯuertit̄:⁊ sil'r aq̄ frigida effusa sup corpus iuuēis
hñs carnosi in estate ipm calefacit p accñs. Cū ergo dicim⁹
aliqd tale itelligimus cū sine alia determinatione loq̄mur
de tali p se:qꝛ aptū calefacere corpus respectu cuius di ta/
le p p̄ncipiū qd̄ nāliter inclinat̄ calitatē iducē. ⁊ cū dicim⁹
ꝙ est potētia tale itelligimus de tali i potētia p se. qꝛ nāꝫ hꝫ
vel virtutē p̄parātē ipm de ꝓrimo ad hoc ꝙ sit vl' fiat actu
tale. Cū aūt ex q̄litate actu exñte p̄ter nāꝫ in aliquo fit opa
tio nō dicimus ꝙ est tale nisi p accñs vt aq̄ cal'a:⁊ cū p vio
lentiā agentis cōuertit̄ ad q̄litatem ad quā nō est p̄paratū
non dicimus ꝙ fuit tale in potentia per se:sed per accidēs.
ℭ His ergo distictionib⁹ habitis. Et supposito ꝙ loq̄mur d̄
medicinis q̄ dñr a medicis tales in po° ꝓpinque ꝫ ꝙ hñt
opari mō medicinaꝝ ⁊ p se in corpore hois. Sit ista prima
suppō. vna ⁊ eadē res in vna ⁊ eadē dispōne exñs vni hoi
est calida q̄ alteri hoi est frigida:⁊ ita de hꝫ. hoc idē pꝫ pri
mo de reb⁹ q̄ sunt tales in actu:qꝛ aq̄ puteales re° manuū
tēperataꝝ ⁊ calidaꝝ sunt frigide:⁊ eedē aque si tāgāt̄ a cō
gelato vel ifrigidato valde sunt calide. vt pꝫ ad tactū. ⁊ vri
na si mingat̄ sup hoiem in balneo exñtē ipm infrigidat:⁊ si
mīgat̄ supra hoiem exñtē eē balneū sentit̄ cal'a ⁊ calefacit:
⁊ lꝫ hoc de talibus in actu ꝯcedat̄ tñ a qbusdā negat̄ iue/
niri in talibus in potentia. ℭ Sꝫ ꝓbo ēt rōne ⁊ expimēto
⁊ auc̄tate ꝙ hoc ideꝫ inuenit̄ in talibus in po° ⁊ in hoc stat
fere totū fundamentū opionis Ga. ⁊ destruc° opionis plus
q̄ꝫ cōmentatoris ⁊ Thome. ℭ Primū ergo expimentū est
positū a Ga. nā dicit ꝙ oleū ro. calefactos in sole ifrigidat
⁊ calefacit ifrigidatos ab aere ita vt hi q adustionēꝫ ex so/
le patiunt̄ iuuamentū sentiāt manifestū stati. ⁊ ifrigidati in
aere p̄cipiāt notabile iuuamentū. dic̄. n. ita 3° de simplici
medicina. dist. 2. ca. 4°. ꝙ oleū ros. p temꝑiem sue calitatis
extiguit ⁊ infrigidat calitatem capitis cui aduenit calitas
solis adustiua ⁊ calefac̄ caput cui aduenit frig⁹ calefactio/
ne tempata vl' pua:qm̄ hec est opō calitatis tepide. ⁊ in eo/
deꝫ ca° narrat̄ ꝙ inueniunt̄ medicine:qrū frigiditas est sic
frigiditas rose ⁊ etiā frigidiores eis in qbusdā corpib⁹ pe/
nit⁹ nō ipmē nec alterare ꝯpl'onē ⁊ in qbusdā ipm̄ ⁊ ca/
lefacē etiā. tacuit aūt de infrigidatiōe:qꝛ erat ꝯfessuꝫ cū di

cantur

cant̃ fride. ⁊ sic pz q̄ nõ oẽs res q̃ vnũ corp⁹ calefaciũt sũt
cal'e respcũ cuiuslz alteri⁹ corpis hũani. ¶ Scd̃m expimẽ
tũ ẽ i medicis quo ad q̃litates passiuas: q: videm⁹ thus in
qbusdã corpib⁹ vulneratis facere nasci carnẽ: ⁊ in qbusdã
nõ: q: ẽ nimis siccũ respcũ illo p̱vt sumit̃ ab Aui. 4° q̃rti.
ca° de faciẽtib⁹ nasci carnẽ i vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹. ⁊ a Ga.
3° d̃ igenio sani. ca° 3° ⁊ cã breuitatis ad p̱la expimenta: q:
multa possent adduci nõ me extendo. ¶ Auctes sũt expsse
Ga. 3° cõplonũ. ⁊ 2° ⁊ 3° de simplici medicina. maxie tñ i oĩ
stin. 2°. ca° 4° ⁊ 2°. vbi disputat hãc rẽ ⁊ putat h̄ expimẽtũ
oñdisse. ¶ Jtẽ vult Aui. 2° cañ. c° 3° q̄ medicia est cal'a cõ
patiõe corpis petri q̃ cõpatiõe corpis pauli est frida. ⁊ thus
respcũ carnis pueroꝝ ẽ siccũ q̄ respcũ carnis rustici laucis
ẽ hũidũ. Et iõ in h̄ 2° est cã gñande saniei in vulnẽ. ⁊ in p̄ ẽ
cã gñande carnis. Rõ aũt ẽ ista. poſſ ẽ dari cõplonẽ vl' v̾tu
tẽ q̃ itẽdit limitatũ gradũ caloris citra sũmũ ⁊ nõ itẽsiorẽ il
lo: sz talis v̾tus itẽsiorẽ remittẽ itendit ⁊ remissiorẽ itendẽ.
g̃ poſſ est dari v̾tutẽ q̃ respcũ alic⁹ grad⁹ ẽ itẽsioris remissi
ua ⁊ remissioris itẽsiua: sz nõ ẽ maior rõ de vno gradu q̃z d̃
alio q̄ respcũ illi⁹ ineniat̃ v̾tus itẽsioris remissiua ⁊ remis/
sioris itẽsiua p̄serti de gradibus q̄ sũt itra latitudinẽ hũane
cõplonis. g̃ respcũ cuiuslz grad⁹ cõplonis hũane nõ repu/
gnat assignari medicinã q̃ calioris eẽt remissiua ⁊ remissi⁹
cali itẽsiua. hoc aũt dato sequit̃ ppositũ. s. pria suppõ.

¶ Scd̃a suppõ. vna ⁊ eadẽ res nõ oz absoluto s̾mõe dici ca
lida: ⁊ cũ h̄ ẽt absoluto s̾mõe frida. h̄ pz: q: c̄ria ñ dñt dici
de eodẽ absoluto s̾mõe. ¶ Ex his seq̄t̃ q̄ medici absoluto
s̾mõe dicẽtes aliquã medicinã eẽ cal'az vl' fridã vel hũidã
vl' siccã nõ itelligũt q̄ sit talis ppea q̄ est talis vni idr̃iter q
cũq3 fuerit ille hõ. p̱bat̃. q: si ita dicerẽt seq̄ret̃ q̄ vnã ⁊ ean
dẽ medicinã dẽrent dicẽ cal'az sermõe absoluto ⁊ fridã ser/
mone absoluto: qd̃ est c̄ scd̃az suppõnẽ. ⁊ pz c̄ña. q: vna ⁊
eadẽ res nõ tal' actu: sz talis v̾tute respcũ vni⁹ hois ẽ cal'a:
⁊ ip̄m hz calefacẽ: q̃ respcũ alteri⁹ est frida ⁊ ip̄m hz ifrida
re: sz ad h̄ vt dicat̃ cal'a suffic̃ q̄ respcũ vni⁹ hois dicat̃ cal'a
dato opposito correlarij: ⁊ silr̃ frida. g̃ vna medicia dicẽda
ẽ cal'a s̾mõe absoluto ⁊ cũ h̄ ẽt frida: qd̃ fuit p̱bãdũ. ¶ Et
ex h̄ seq̄t̃ q̄ oĩs medicia q̃ dr̃ talis s̾mõe absoluto dẽat di/
ci tal' s̾m q̄ est respcũ hois determiati modi. cũ. n. nõ dicat̃
talis nisi ad hoiez ⁊ nõ respcũ cuiuscũq3. g̃ restat q̄ dicat̃ ta
lis respcũ d̾terminati modi hois: ⁊ cũ dignior modoꝝ hois
sit tẽpat⁹ hõ in cõplone. ⁊ cũ h̄ ẽt sit modi vnius. seq̄t̃ q̄ di
gnius est medicias q̃ dñr tales sermone absoluto dici tales
respcũ hois tẽpati. ¶ Et h̄ c̄ rñsiua ẽ shia Ga. 3° de simpli
ci medicia p̱ totũ p̱cessũ scd̃e distictiõis. c⁹ c̄mis ignoran/
tiã dic̃ Ga. eẽ cãz maximoꝝ erroꝝ in scia simpliciũ medici
naꝝ ⁊ cũ h̄ ẽt in scia igenij sanitatis. ¶ Et ex h̄ seq̄t̃ opinio
nẽ plusq̃z cõmẽtatoris ⁊ Thome esse falsaz nõ solũ q̃ ad h̄
q̄ medicie dñr tales respcũ hois absolute idr̃iter: sz q̄ nõ
sũt tales oẽs medicie respcũ cuiuslz hois vno mõ. nõ. n. oz
medicias oẽs paꝝ a tẽpamento distãtes siue cal'as siue fri/
das esse respcũ oium hoiz silr̃ ipressiuas merito suaꝝ nã/
rũ: imo stat vnã ⁊ eãdẽ vni corpi hũano sano aptã eẽ ipri/
mere cal'itatẽ: alteri v̾o friditatẽ: ⁊ sic de siccitate ⁊ hũidita
te est dõm. ¶ Puto tñ q̄ Ga. nõ negasset q̄ aliq̃ sint medi/
cie q̃ vnũq̃dq3 corp⁹ hũanũ i certa dosi ad actũ reducte ca
lefacerẽt: q̃ tñ ñ ponunt̃ a nr̃is doctorib⁹ cal'e i 4° esto q̄ ef
fectũ q̃rti grad⁹ sufficiãt iducẽ: ⁊ aliq̃ q̃ effectũ tertij grad⁹
s̾m inclinatõez sue forme qñ ad actũ sũt reducte sufficiunt:
aut effectũ alteri⁹ grad⁹ iducẽ: q̃ tñ ab auctorib⁹ ñ sũt posi
te sub illo gradu: sz sub remissiori: q: sub dosi sub q̃ ipi exp/
ti fuerũt auctores nõ itẽsiorẽ gradũ ip̄sserũt i corp⁹ tẽpatũ.
Jnueniunt̃ ẽt aliq̃ medicie q̃ cuicũq3 corpi admistrent̃ ip̄z
calefaciũt: q̃ tñ ñ ponunt̃ nisi tẽpate cal'itat̃: vt pz ex. G. de
olo oliuaꝝ 2° d̃ simp. med°. di. 3°. c° p̄. imo mẽb° herisi'° nõ
so™ calefacit: sz ledit mltũ sua calefactõe. h̄ tñ putãdũ ẽ fieri
p̱ accñs i cõgib⁹ calis p̱p̱ illa q̃ d̃ eo p̱bant̃ i corpib⁹ fris ⁊

tẽpatis. vñ q̃zuis ad itegre d̃clarãdũ cõplonẽ ⁊ gra™ medi
cine c̄ducat expiẽtia i corpib⁹ calis ⁊ fris ⁊ tẽpatis: tñ certa
ñ ẽ p̱bõ nisi ex eo qd̃ fit i tẽpatis q̃ ad vnũ mõz tñ: ⁊ iõ. G. lo
co allegato dixit. ¶ Et expiẽtia qdẽ ⁊ p̱bõ certa ñ ẽ i p̄mis
nisi i corpib⁹ tẽpate cõplonis. De olo tñ rosato nõ tñ ñ po/
tes c̄cordiã iter dcã. G. 2° d̃ simp. med°. c° vlti. q̄ nocz ifri/
dati ab aere ⁊ illd̃ qd̃ ab eo dr̃ 3° d̃ simplici loco alle. ¶ Ex
qb⁹ oib⁹ colligẽ potes q̄ mediciaꝝ q̃ p̱ reiteratõez aut aug
mẽtũ q̃ztitatis sufficiũt iducẽ effcm. s̄ gra™ i q̃ sũt posite q̃dã
sũt q̃ illd̃ p̄hñt ex nã sua. sz accit eis qñ corpi tẽpato approxi/
mant̃ i dosi i q̃ sũt expte q̄ nũq̃z i corpus agũt effcm vltra
gra™ i q̃ põit̃ eẽ v̾tus eaꝝ. ita a corpe d̃bilitat̃ ⁊ tãdẽ exter/
miat̃ q̄ ñ p̄hñt p'ls i vice vna iducẽ i ip̄z. cũ át iterãt̃ aut ma
ior q̃ztitas admistrat̃ alterãt vlteri⁹ i q: sua forma ẽ altioris
grad⁹ iductiua. q̃dã aũt agũt vltra suũ gra™ nãlẽ p̱ accñs: ⁊
q: recipiũt a corpe cal'itatẽ nõ correſpõdẽtẽ sue nãe: ⁊ ad quã
nõ sũt p̄parate: sz recipiũt illã p̱ violentiã agentis.

Per hoc rñdet̃ ad arg™ põnis plusq̃z cõmẽtatoris.
Et q̃z™ ad p̄™ viã dr̃ q̄ illd̃ qd̃ dr̃ tal'e respcũ
hois abso'ᵉ oz intelligi tal'e re™ tẽpati. Et vide h̄. A. a. G. 3°
cõplo™ ⁊ 3° d̃ sim. medicina. ⁊ hoc est. sicut Arist. dicit d̃le/
ctabile nõ dici absolute p̱prio vocabulo de eo qd̃ est dele/
ctabile hñti sensum corruptũ. sed hñti sensum p̱fectũ. q̄ er/
go Aui. nõ dixit nisi de hoie sine expressa limitatione ad tẽ
peramentũ fuit q: sub intelligitur.

¶ Quãtũ ad scd̃az viã c̄cedit̃ q̄ confert facere expientiã in
multis corporib⁹ diuersaꝝ cõplonũ ⁊ in c̄rijs egritudini/
bus ad cognoscẽdũ que opationũ est p̱ accñs ⁊ clarius h̄ñ
dũ gradũ nãlis virtutis medicie. certa tñ p̱batio nõ est nisi
in corpe tẽperato. Et iõ Gal. nõ obstãte q̄ de oleo ⁊ oleo ro
sato. ⁊ aceto certauisset oñdẽdo q̃s opatiões faciũt i diuer
sis corpib⁹ tñ in iudi° sup vno mõ opationũ stetit sup eo qd̃
opat̃ in tẽpato. vñ multotiẽs dixit q̄ nõ est d̾ior via q̃z vide
re q̃uo opant̃ in tẽpato. q̄ aũt dr̃ q̄ tẽpatũ nõ durat nisi in/
stãti dr̃ q̄ h̄ nõ loqmur de illo tẽpato nõ durãte nisi p̱ istãs.
sz cũ latitudine q̃dã. s. sano sp̱ ⁊ i etate tẽpata aut tẽpamẽto
viciat ⁊ iõ grad⁹ nõ ponũt̃ cũ p̄cisiõe: sz cũ q̃dã latitudie q̃
sufficit medico opãti cũ scia supaddita artificiali c̄iectura.

¶ Pro 3ª via nota q̄ nõ oĩs p̄mi gradus medicina p̱ reitera
tionẽ iduceret effectũ q̃rti gradus. oleũ. n. rosatũ q̃ztiẽcũq3
iteratis vicibus ex eo corpus iũgeret̃ nunq̃z p̱ ifrigidatio/
nẽ mortificaret nec p̱ q̃ztitatẽ augmentatã. Si. n. hõ i vege
te olei re s̾. poneret̃ merito q̃litatis hoc nõ faceret ⁊ ita sũt
multe tales in calis. ¶ De medicinis tñ q̃ p̱ reiterationẽ in
ducũt effectũ altioris gradus q̃z illo sub quo sũt ab aucto/
rib⁹ posite q̃dã hoc faciũt per accñs sicẽ oleũ inflãmat mẽ/
brum herisipillatũ ⁊ granata dulcia inflãmant stomacum
febricitantẽ. quedã faciũt hoc p̱p̱ p̱tẽ suã q̃ ab alia sepatur ⁊
opat̃ sola eo mõ quo coriandrũ s̾m m̄ exñs resoluit: q̃dã aũt
hoc faciũt p̱ v̾tutẽ suã p̱ se. q: sua v̾tus vlteriorẽ gradũ itẽ/
dit: ⁊ q: nr̃i auctores in tẽpato nõ fuerũt expti maiorẽ gra/
dũ alterationis nec certe viderũt q̄ illud qd̃ ẽ p̱ reiterationẽ
fit p̱ se. iõ posuerũt sub gradu correſpõdẽte opõni in tẽpato s̄
dosi sub q̃ ipsas p̱bauerũt ⁊ tanti dñr in cõpatiõe ad tẽpa/
tũ ⁊ lz sint tanti aut amplioris respcũ cali. tñ h̄ nõ facit no/
bis r'lam q̄ ita sit in oibus: imo h̄ ẽ falsũ. ⁊ c̄ Gal. in mille
locis: ⁊ iõ qñ dñr tales absoluta p̱batione itelligunt̃ ad tẽ/
patũ cõpate. ⁊ hoc est veꝝ in oibus. Si aũt dicerent̃ tales
re™ cuiuslibet in multis esset falsum ⁊ nõ plus vult. Ga.

¶ Pro 4° via notãdũ q̄ medicie: vt dr̃ supis quasdã opõnes
faciũt vt vestimẽta. ⁊ hoc mõ opant̃ p̱ calitatẽ actualẽ quã
recipiũt ⁊ reflectũt in corpus. ⁊ h̄ mõ oleũ calefit herisipil/
latũ ⁊ ẽ opõ p̱ accñs. q̃nq3 ẽt medicinoꝝ v̾tus est tã debilis
q̄ nõ sufficit notabilr̃ vincere corpis c̄riã q̃litatẽ. ⁊ hoc mõ
oleũ nõ alterat notabilr̃ corpa ifrigidata valde q̃nq3 ẽt nõ
sufficiẽter actuat̃ vt forte accidit oleo in corpe infrigidato:
⁊ iõ in corpore frido p̱p̱ alterã ouarũ rãrũ nõ facit sensibilẽ

opõnē:sed paulatiuā. ¶ Nõ tñ q̈ hoc nõ ita accideret de q̄ liber medicia tēpata: q̄ ēt si sit eq̄lis gradus stat tñ vnā eē fortiorē alia ⁊ p hoc soluunt auctoritates Gal. ⁊ rō fcā.

¶ Ad 5m viā dr̄ q̈ medicie vere sedatiue doloris q̄ dñr ano dine nō in quolz corpe sunt sedatiue doloris nec i q̄lz dispō ne. nā oleū camomillinū ⁊ q̄libz siliis si ponant suphērisipil lā istāmāt locū ⁊ silr si in dolore capitis a mā calida vel in pn° frenesia cū eo fieret inunctio ⁊ in causonide. ⁊ h mōstrat q̈ nō st̄ solū in p̄ gradu calefactiue: q̄re aūt dicant̄ ve sedati ue doloris. vide 4' pmi. ca. pprio de hac mā. Et ɔsidera q̈ medicie q̄ remouēt dolorē p remotionē cāe ⁊ stupefactiōez mitotic̄s st̄ necīe i sedatōe doloꝝ ⁊ anodie nocerēt nocumē to mag°. ¶ Vnꝫ āt i corpe colico calidiores dēant admistra ri anodie q̄z i sciatico in eo cāu q̄ anodine ɔueniūt ē qō p se.

¶ Pro 6° via dr̄ q̈ q̄uis nō multo maior sit latitudo cōplo nis medicinaꝝ vtualiū ⁊ latitudo cōplonis hūane actualis q̄ iuenit̄ mēbrū viuere cōgelatū ⁊ ēt istāmatū. tñ maior est ⁊ medicine tales in 4° excedūt in vigore suo ⁊ opōne totaꝫ latitudinē cōplonis hūane. ɔce° g̃ q̈ q̄ sunt tales in 4° cui libz hoi sunt tales in 4° nō sic aūt de talib°. in p̄ q̄rū latitu do vtualis nō excedit latitudinē sanitatis hois nec de tēpa tis. ⁊ iō Ga. volēdo pbare q̈ absoluta denoiatio a medicis dñt sumi gñalr respcū tēpamēti nō plus pbauit nisi q̈ re° cuiusl3 pticularis hois sumēdo dcnoiatiōnē absolutā tunc in multis medicinis nō multū a tēpamēto distātibus cōtin geret q̈ dicerent̄ absolute cal'e ⁊ ēt fride qō nō debent. ⁊ h de ista qōne p nūc sufficiat. Nā alie difficultates circa me dicinarū vtutes q̄ solēt hic adduci nō pēdēt ex determina tiōe qōnis istius sz sunt cōes: ⁊ lz nō male posset hic addu ci qō de reductōe tñ ne nimiū recedamus a textu. redeo ad textū hāc reseruans infra. seq̄tur ergo textus. LXXXVIII.

D inuentionem vero salubriuz cārū quecūq3 quidē cause ad iaz factā egri tudinem sunt salubres: illa rōne vten dum est qua illud qō sm apparitionē determinatur ab eo qō est sm virtutē.

Lauré. ¶ Ad inueniendas igitur causas sanas in mor bo qui iam confectus est docendi via vtendum est qua talia potentia interstinguantur ab his que imaginatione talia videntur.

Leoni. ¶ Ad inuentionez autē salubriū causarū: quecū q3 quidem: vt ad eā que iā facta est egritudinez: cāe salubres existūt: via illa doctrine vtendum: qua id quod imaginamur: ab eo quod talez ha bet potestatem: separatur.

¶ In hac pte ponit. G. q̄ cautela spāliter ē vtēdū in cura ma le cōplonis facte ⁊ q̄ i cura male cōplonis fiētis. ⁊ diuidit̄ in duas ptes. In p° pōit cautelā necīā in mala cōplone fcā. In 2° ponit cautelā necīā i mala cōplone fiēte. ibi 1°. (Que

A cūq3 vo cāe.) ¶ Nō tñ aīt to^m q̈ vt dixi supra apō. G. i isto 3° lib° mala cōplo fcā dr̄ de q̄lz pducta in eē siue hēat cām a q̄ depēdet spāli depēdentia siue nō. ⁊ mala cōplo fiens dr̄ de mala cōplone hñte cām a q̄ depēdet in eē vl' in fieri siue sit pducta in eē siue nō ex quo itelligis q̈ nō ē incōueniens sm hūc modū vnā ɔplonē nūero eē malā cōplonē fientē ⁊ malā cōplonē factā. Dico igit̄ q̈ ponit p̄ cautelā obsuādā in cura male cōplonis inq̄z^m ē fcā: sz tñ stat q̈ hec cautela i aliq̄ fcā nō suffic̄. sz oz alia vti vt i ea q̄ cū h q̈ est fcā ē fiēs in oi tñ fcā est necīa. ¶ Et cautela nō est nisi illud gñale oi male cōploni de quo pus est dcm̄. s. q̈ discernam° illō qō ē sm vtatē tale ab eo qō est tale sz appitionē. h. n. ē necīum in cura cuiusl3 male cōplonis pducte siue hēat cāz cōsuā tē siue nō hēat. ¶ Et tu vides q̈ nō est dubiū magnuz vtrū aliq̄ cōplo fcā hoc mō loquēdo de fcā hēat cām cōseruātē. nā calor q est fe. putrida hoc mō est fact° vt dixi supra ⁊ hz cāz ɔseruātez hūorē putridū. in cura g̃ ei° inq̄z^m est fcūs suf ficit inuenire ɔriū sm vtutē: sz q̄ cū h qō est fcūs est ēt fiēs. iō oz vti ēt cautela q̄ statiz post dicet̄. ¶ Et nō q̈ plusq̄z cō mētator i h passu dic̄ totū opp^m q̈ Ga. sumit h fcm̄ p eo qō nullo mō hēat cām q̄ eius curā pbibē possit nec efficientē nec ɔseruātē. rō aūt q̄ mouet eū ē: q̄ alr h cautela hic posi ta nō sufficeret in cura male cōplonis fcē. ⁊ dic̄ oplonez q̄ est itegra ab hūore gescēte in poro ⁊ cui nihil addit̄ nō esse factā ad mētē Gal. ¶ Sz h suū dcm̄ stare nō pōt nā sz Ga. s. in oi mala cōplone fiēte est aliq̄ ps fcā: vt ēt dicit ipsemet plusq̄z cōmētator h in eodē cōmēto. sz in tali fcm̄ est depen dēs. q3. n. dubitat apō Ga. febrē putridā esse fientē. fcm̄ g̃ qō est ps fientis in ea aut hz cāz a q̄ depēdet aut nō si hz tē fcm̄ hz cām. Si nō hz cū illud fcm̄ sit fe. vt pz ex diffōne fe. erit ethica: ⁊ sic in oi putrida ɔiungeret̄ ethica q̈ est falsū. dōm est g̃ mō supra posito. ¶ Illud ēt qō ipe dic̄ egritudia cām efficientē nō deficere a cōseruāte paꝝ hz fundamēti ⁊ nō est veꝝ. nā in vlcerib° solōnis ɔtinuatis cā efficiēs nō fuit obstracositas labioꝝ q̄ est cā ɔseruatiōis ⁊ mlta silia d clarāt illud suū fundamētū esse falsuz. ¶ Vlterius attende q̈ ingeniū discurrēdi inter tale sm veritatē ⁊ tale sm appa rentiā ponit̄ a. G. in 5° pmis libris de simplici medicina ⁊ ab Auic. in canonib° vltibus scōi ⁊ h nō ponit̄ q̄ liber iste est ɔpendiosus. modi aūt dceptionū ponunt̄ ab Haly. in cō mēto. q̄ in auc̄te propter antiquitatem est erratū in nomi ne rei ⁊ pp opationē p accñs. Et ideo operādū est cū medi cinis notis in tpe tuo. Deinde cū dicit. LXXXIX.

Q uecunq3 vero cause ad eam que ad huc fit ipsa eadez consideratione vtē dum: ⁊ adhuc sm quaz inueniuntur egritudinum cause.

¶ In morbo vero qui preter ea cōficitur ea ipsa docendi via vtendum est atq3 etiam ea que mor borum cause inuestigentur. Lauré.

¶ Quecūq3 vero: vt ad eam que adhuc fit: ⁊ hac eadem via: atq3 illa preterea: ex qua egritudinū cause inueniuntur. Leoni.

¶ Ponit cautelas qb° oz vti in cura male ɔplonis fientis. ¶ Dic̄ p̄ q̈ p cura male ɔplonis fiētis vtendū ē cautela iā dcā. s. cognoscēdo q̄ sūt talia sm vtatez ⁊ q̄ st̄ talia sm ap parentiā ⁊ vltra h vtendū est cautela cognoscēdi cās egri tudinū ⁊ inueniendi illas ⁊ supplēɔria illaꝝ n̄ solū sm ap pentiā: imo etiā sm vtatē cā p° ptis est: q̄ in oi mala ɔplo ne fiente est aliq̄ mala ɔplo fcā: p cuius cura oz discernere talia sm vtutē ⁊ talia p se vt dcm̄ est in pte precedente. ⁊ q̄ ois mala cōplo fiens hz cām a q̄ depēdet sine c° remotiōe aut nō remouet̄ mala ɔplo aut cū difficultate. iō oz illā inq̄ rere vt remoueat̄ cā ad hoc vt mala ɔplo remoueat̄ ⁊ fu turꝫ fieri iterū phibeat̄. ¶ Verū aūt in cuiusl3 male cōplo B nis fientis cura p̄ sit cā remouēda ⁊ post mala ɔplo vl' eɔ̄t pz ex his q̄ dicunt̄ p° q̄rti. caplo d cura put. i gñali: q̈ q̄nq3 mala cōplo ē tāte vehemētie q̈ opz relinq̄re regimē cāe ⁊ attendē morbo: r'alr tñ icipiendū est a cāe remotiōe. ¶ Et itelligat̄ cā remoueri q̄ñ vel p euōnez exbitur a corpore: sic colera tertiana cū māna ⁊ dyagridio purgat̄: aut a loco i q̄ cābat malā ɔplonē diuertit̄. sic i dolore capiti q̄nq3 facim° ligaturas dolorosas in iferioribus. aut cā alterat̄ ita q̈ ab ea remouet̄ q̄litas p quā ledebat. sic in putredine q̄ñ ad be nignū reducit̄: ⁊ sic vt in diminutiōe digōnis p sonū ⁊ absti nentiā semicrudos hu. digerimus: vt 4° de regi. sa. q̄lr cūq3 eni ita opant̄ circa cāz vt nō faciat nec ɔseruet malā cōplo nē dñr malā cōplonē abijcē. ¶ Indicatio g̃ opādi p̄ sumit̄

a morbi essentia: post etiā a causa in hūoribus cām siue effi/cientē siue fouentē siue cōseruantē: licz quādoqz in executione incipiamus a cāe remotiōe: nō q̄ illa sit p̄ria intētio: nec i preseruatione a futuro fieri: nec in cura facti: dicet oppositū dicat plusq̄z cōmentator. ℭ Nota ēt q̄ ego dixi de causa fouente. nam licz mala cōplō stomaci frigida facta sit ꝛ confirmata: tñ si cū hoc in stomaco sit humor frigidus i qui illaz fouet illū debemus remouere: qd̄ Ga. tacuit: qz nō obstante q̄ morbus sit factus ꝛ nō fiens: tñ pp̄ similitudinē quaz h; cū fiente datur intelligi cura sua ꝛc. XC.

Erunt eniz si ita contingat in humoribus putrefactis accendi febrem: demonstratio in talibus est euacuatio ꝛ alteratio. Alteratio qdem est faciens cessare putredinē manente substantia. Euacuatio vero totā a corpore educens substantiā.

Laurē. ℭ Fingamus putridis humorib⁹ accēdi febrē: indicatio in his est alteratio euacuatioqz. Alteratio qdē sedans putredinem manēte cā. Euacuatio vō oēm de corpe educens substantiam.

Leoni. ℭ Esto enim si ita contigerit in humoribus putrescentibus accendi febrem. Indicatio in huiusmodi est euacuatio: atqz alteratio: hec quidē que putredinem finiat manente adhuc substantia: euacuatio vero que totam ex corpore substātiam educat.

ℭ Hoc est 3m caplm huius tractatus in quo iuxta dicta sua in cx° febris putride docet exequi canones ꝛ cautelas obseruādas in cura male cōplōnis fiētis simplr: ꝛ qz in cura male cōplōnis facte dixit cautelā in ꝯrij administratione obseruandā de illa nihil dicit in isto ca° spālr sed solū de mō obseruādo in cāe remotione. Et diuidit in duas. p̄.n. ondit simplr modū obseruādū in cāe remotōe. 2° cōparat illū ad abscisionē morbi. ibi 2ª. (Unū cōe.) pria diuidit in duas. p̄.n. in cx° putride fe. narrat itentōes hñdas. 2° declarat illas ꝛ modū quo illas cōsequi possumus. ibi 2ª. (Alteratio quidē.) ℭ De pria dicit q̄ si ita ꝯtingat. s. q̄ fe. accendat in hu. putrefactis. i. pp̄ hu. putrefactos tūc ferunt. i. dicūt medici q̄ due sīt intentiones ad cām. vna est alteratio. alia est euōne ita q̄ cū dicit demonstratio per illā intelligit intentionē medici vl' intelligit demōstrationē quā facit cā de se: qz demō

A strat se dēre alterari ꝛ euacuari. ℭ Circa quā p̄tē nota primo q̄ feb. est morbus in gñe caloris preter nām: ꝛ qz morbus cōplexionalis est subiectiue in viuēte. iō nō obstāte q̄ hora qua homo febrit sit calor preter nām tā in spiritibus q̄z in humoribus ꝛ ēt in mēbris in oi febris genere: tñ i nullo genere feb. est calor in humore vel spū existens. sed solū ille qui subiectiue est in mēbris ꝛ principalissime in corde. Sz in fe. putrida calor cordis pendēs a calore putridi humoris est fe. putrida: ꝛ iō calor put. humoris nō est feb. sed cā feb. q̄ ergo dicit Gal. in hu. putrefactis accendi feb. itelligat nō tanq̄z in subo feb. qm̄ hoc est ipossibile sed tanq̄z i cā efficiente: ꝛ erit sensus si febris pendeat a calore putridi humoris: ꝛ iō sit fiens. tūc demonstratio quā facit cā est q̄

B altereł ꝛ q̄ euacueł. ℭ Nō scdo q̄ qñqz humor pu. est taz parū pmutatus a nā ꝓpria q̄ pōt ad benignum reduci: vt vult Ga. in cōmēto aphorismi. vbicūqz cibus preter nām. qñqz est ita putridus q̄ rectificari nō pōt: sicut vinū qd̄ perfecte in acetū permutatū est. In scdo ergo mō humoris intentio est euō ꝛ alteratio. in p̄io aūt aliqñ sufficit sola alteratio: per quā ad benignū reducił: ꝛ iō verba Gal. sunt itelligenda disiunctiue. s. q̄ demonstrał aut euō cāe necessaria aut alteratio. nā qñ est complete digestio in nocituo nō indigemus nisi euōne. ꝛ qñ est reducibilis ad benignū nō est necessaria nisi alteratio. ꝛ qñ nec est integre p̄paratus nec ad benignū reducibilis: tunc sunt ambe opportune. Si qs tñ cōcedēdo q̄ aliqua putredo pōt corrigi vellet dicere q̄ putredo faciēs feb. opz q̄ sit tāta q̄ nō sit corrigibilis forte posset tolerari ꝛc. ℭ Nota tertio. q̄ p hu. putrefactū in/

C telligimus nō illū qui est i vltio termino putrefactiōis. ille n. nō est vehiculū caloris actualis: qz est icineratus: vt p̄ria q̄rti: sed intelligimus illū q actu putrefit: ꝛ in quo actu ē putrefactio ꝛ putredo. Et iō vt cognoscał qd ē putredo: ꝛ qd putrefactio: ego iā feci qōnē in hoc loco ponendā. quare.

D Dubitatur vtrū in corpore hūano possit accidere putrefactio ex idebito regimine cibi ꝛ potus. negatiue arguitur sic. ex debito regimine p̄dictorū necio fit i corpore ꝛ p se putrefactio. g̃ nō ex indebito. tz argumētū: qz idē effectus nō fit a causis ꝯrijs per se. ꝛ assūptū arguił. qz per se ex debito regimine in cibo ꝛ potu fit caloris nālis ꝛ ciborū corruptio a caliditate aliena. s. a caliditate stomaci: ꝛ ois talis ē putrefactio: vt sumił q̄rto metheoroz. g̃ ꝛc. ℭ Scdo. si posset ex tali regimine accidere putrefactio hoc maxime eēt: qz cibi vel humiditates genite ex illis corrūperenł a calore humano: cū tēdentia ad dissolutionē elementorū. hoc eni maxime vr̄ esse putrefactio potens intus cōtingere. ꝛ patet ꝯñtia ex Gal. decio terapētice. caplō octauo. vbi putrefactionē hoc mō diffinit. Putrefactio est corruptio totius substantie corporis putrefacientis ab extrinseco calore: sed hoc est falsum. ergo ꝛc. falsitas. probał. qz ois talis corruptio esset adustio. ergo non est putrefactio. tenet ꝯsequentia. ex quarto metheororum vbi iste due maneries corruptionū ponunł tanquā differētes cū putrefactio sit corruptio s̄m nām ꝛ combustio violēta. patet etiam ꝯñtia. ex Auer. tertio colliget ꝛ assumptum ꝓbatur: qz ois talis est corruptio humidi cōplexionalis a caliditate extrinseca ipsi humido ergo est cōbustio. tz ꝯñā p̄io qz nihil aliud vr̄ esse cōbustio: scdo ex Auerr. 3° colliget. cap. de feb. colerica. vbi ad istaz dicit. Sz qñ cā caloris extranei sit a calore tunc supuenit mēbris assatio vel cōbustio: sz nō putrefactio. ℭ 3° si pōt accidere putrefactio hoc

3. eēt qz calor intrinsecus factus extraneus ꝓpriā hūiditatez dissolueret ꝛ ageret ad elemētorū sepatione ꝛ mixti corruptionē. ista. n. vr̄ ꝓpria rō putrefactionis vt ꝯ cōbustionez distinguił. ℭ Sz arguił q̄ nō. p̄io qz tūc seq̄ł in corpore humano sano ꝯtinue multas ptes putrefieri. ꝯñs ꝯ Gal. 11. terapē. caplō. 8. vbi vult aialiū ꝛ hoīum corpa multo annoz numero iputrida seruari. ꝛ ꝯñs ꝓbał: qz in corpe hūano sano calor ꝯtinue multas ptes dissoluit: ꝛ nō inq̄ztū nālis. g̃ inquātū extraneus. q̄ nō inquātū nālis sumił. 11. terapen. caplō allegato. ꝛ ꝯñs ibidē. ℭ Sequił 2° oē corpus puerile cōtinue putrefieri cū ꝯtinue pp̄ caloris idebitā ꝓportionē ꝓpriū hūidū cōsumał ꝛ corrūpał ꝛ formā deperdat a calido extrinseco. ꝯñs falsuz. qz senect⁹ ē via in putrefactionē non pueritia vt sumił 4° metheoroz. ℭ Seq̄ł tertio q̄ pp̄ putredinē hūoribus accñtē nō posset totū corpus calore extraneo calefieri. ꝯñs ꝯ Aui. scda p̄mi: caplō de eo qd̄ comedił ꝛ bibił. ꝛ p̄ria q̄rti. ca. d̄ causis putredis: ꝛ Gal. p̄ de ꝯfijs fe. ꝛ ꝯ experiētiā. ꝛ ꝯñs ꝓbał: qz si nō accidit putrefactio nisi a calore itrinseco: ꝛ cū nihil agat vltra gradū ꝓprū: totū nō calefaciet maiori calore q̄z añ: ꝛ sic non posset assignari cā q̄re putride leuiganł: vt pz de suffocatis i aq̄s q post q̄z putrescere icipiūt supnatāt. ℭ Seq̄ł q̄rto q̄ frigiditas nō posset eē cā putredis remittēdo intrinsecū calorē: ꝛ nō fortificādo illū. nā si calor prius itēsior existēs nō erat potens facere dissolutionē. g̃ cū ē fact⁹ remissior min⁹ erit potens: ꝛ sic nō accideret ex remissione intrinseci caloris a frigiditate putredo. ꝯñs falsuz ꝛ ꝯ experientiā: vt pz d̄ fructibus

In hūano corpore ex idebito cibi ꝛ potꝰ regimie putrefactiones accidet ꝯtingit.

cōgelatio: q putrefiūt ob hāc cām ꝛ de mēbris iter agētiū i frigore: ꝛ ēt ꝫ Auer. scḋo colliget. caplo vbi dixit. post vnū modū cāe putredis assignatū. Alius ē cā efficiēs p accidēs h̄ ē friditas: q2 qñ dn̄atur sup calorē itrinsecū extinguit ipʒ ꝛ tūc gn̄at nā sup mām loco illi⁹ caloris nālis aliū calorē extraneū. ℭ Cōfirmaf. q2 nō accideret a friditate putredo nisi generaret calor ex̄neus. sed nullū est gn̄ans talē calorē in tpe talis infridatiōis. g̃ maior nota. Auer. ibidē: ꝛ Gal. 11. terapē. ꝙ aūt nullū sit tale generās pbaf. q2 tūc idē eēt cū eo qḋ extiguit calorē nālē vt pʒ ex Auer. paulo post. dixit. n. ꝙ cāe q̄ adiuuāt ad generādū calorē ex̄neū ille eedē sunt cū illis q̄ adiuuāt ad extinguēdū calorē nālē. sʒ h̄ ē falsum in casu nr̄o. nā ibi friditas est extinguēs calorē nālē: ꝛ tn̄ ipsa nō hʒ gn̄are calorē extraneū. ℭ D. q2 vel dissolutio mixtionis cōtingēs a calore extriseco ex̄neato q prius erat naturalis: ꝛ solū talis est putrefactio: ꝛ tūc nō opʒ nouū calorē extraneū gn̄ari: vel ois talis dissolutio facta a calore itrinseco: siue fuerit nālis siue nō: ē putrefactio: ꝛ tūc nō vr ꝙ differat ab adustione: ꝛ cū in ea calor intrinsecus genitus

4° ab exteriori agat ad dissolutionē. ℭ 4° principalr arguif. si ex idebito regimie ꝛc̄. tūc maxie eēt pp fortes mot⁹ corporeos succedētes comestioni: vt vr velle Auic. tertia pmi. caplo d̄ regimie ei⁹ qḋ comedif ꝛ bibif: sʒ arguif ꝙ nō: quia motus fortis localis ipedit putrefactionē vt sumif 4° metheoro: ꝛ iō aq̄ currētes minus putrescūt stāntib⁹. scḋo q2 ges ē cā putrefactiōis vt sumif. 13. pticula pblematū. pblemate octauo. vbi q̄rif: pp qd assella feridissimus ē locoꝝ. ꝛ r̄ndef pp ei⁹ qetē sit itrāsp̄irabilis. g̃ mot⁹ nō est cā putre

5° factiōis. ℭ 5° si ꝛc̄. maxie videref si sumeref cib⁹ an̄ cōplemētū digōnis p̄cedētis: vt vult Aui. 3° pmi caplo allegato. vbi dicit. qḋ. n. in corpe ē deteri⁹ ē nutriēs sup nutriens qḋ nō est digestū ponē. Sʒ arguif ꝙ nō. q2 si talis cib⁹ p̄assūpt⁹ nullo mō eēt digest⁹ assūptio 2° cibi nō obesset dūmō i q̄ntitate nō excederet vt pʒ. g̃ nec mlto min⁹ sit malū: q2 illa digō icōpleta q̄ i cibo p̄cessit vr iuuare poti⁹ q̄ȝ ipedire digōnē. vl̄ si ipedit def modus. ℭ Sexto si possʒ accidere idebi

6° to tali regimie putrefactio tūc accideret pp cibū male subē sic fungi ꝛ tubera aut pp cibū grossū sicut caro bubali aut pp cibū nimis hūidū sicut lac. ℭ Sʒ ꝫ. q2 ex istis sit cruditas ꝛ indigō. g̃ nō putrefactio. tʒ ꝯn̄a: q2 cruditas opponif putrefactiōi. alr. n. prin̄ in fe. mortali nō distingueref merito dispōnis māci ab aliis morbi tpibus: qḋ est falsum.

In oppositum est mēs Auic. p̄ q̄rti caplo p̄. ꝛ Ga. p̄ d diꝫs fe. ꝛ Aui. 13. tertij.

In qōne duo erūt articuli. In p̄ videbif qd sit putrefactio ꝛ quō ab adustione differat ꝛ digōne. ꝛ cruditate. In 2° r̄ndebif de quesito ꝛc̄.

Quantum ad p̄m notandū p̄ Ar. 4° metheororuʒ diffinire putrefactionē isto mō. Putrefactio ē corruptio q̄dā in vnoquoq3 hūido ꝓprie hʒ nāʒ caliditatis ab aliena caliditate h̄ aūt ē q ambientis. ℭ Cui⁹ diffinitionis diuerse dant expōnes scḋm diuersas opi. de qditate putredis: quarū pria p nūc narranda colligif a Gentili in qōne. Utrū in oi fe. sit necīū aliquā ptē cordis poni i ca

Opio gentilis lefactio eē: ꝛ vult i snia ꝙ in putrefactiōe duo ꝯcurrūt mot⁹ necīo. vn⁹ ē ex̄neatio ꝓpe caliditatis q̄ prius erat nālis. Ali⁹ est eductio humidi nō hn̄ regulari p ꝓpriū calm̄ a calo aut intrinseco aut extriseco. ꝛ cū isti duo mot⁹ ꝯcurrūt i mixto tūc mixtū putrefit ꝛ nō alr. ℭ Ex quo seqtur putrefactiōeʒ nō eē vnū motū ꝓprie: vl̄ vnā mutationē: ꝛ iteꝝ seqf putrefactionē nō eē ꝓpe corruptionē s̄m qd: vel simplr cū nō sit alteratio nec forme subalis eductio. Et pp h̄ dicūt ꝙ Ar. vtif p̄ termio quodāmō distrahēte cū dixit corruptio q̄dā: ꝛ nō dixit corruptio absolute. Qḋ si q̄raf a quo sit humidi dissolutio ꝛ eductio. R̄ndef h̄ posse r̄nderi s̄m varias opi. de actione cali in ꝓpriū subm̄ sʒ tādē in hoc icidet ꝙ a calo extrinseco illi hūido qḋ exalat sit illius dissolutio. ℭ Et si

arguif ꝫ: q2 putrefactio ꝛ combustio nō differunt: cū vterq3 fiat a calido extrinseco humidum educēte. ℭ Item seqf ꝙ putrefactio nō esset corruptio nālis cū fiat a pricipio extriseco. ℭ R̄ndef ad primū ꝙ in cōbustione sit eductio humidi resistente calido intrinseco qḋ est nāle. sed in putrefactiōe q2 calor intrinsecus est ex̄neus ille nō resistit eductione hūidi ꝛ in hoc differūt. est ēt alia dr̄ia a dicta q2 adustio est cū velociori eductiōe hūidi q̄ȝ putrefactio: dr aūt putrefactio corruptio nālis q2 nō est resistentia i eductiōe hūidi ex pte intrinseci caloris. sʒ in cōbustiōe ē. Et tūc exponerēt diffōnē Ar. ꝙ putrefactio ē corruptio q̄dā. i. aggregatū ex trāsmutatiōib⁹ ad corruptionē ꝛ sepationē eleꝝ ꝯpparātib⁹ i hūido cōplonali. cū quo est ex̄neatio ꝓpue s̄m nām caliditatis.

ℭ Sʒ ꝫ hāc viā arguif p̄ q2 ex positiōe sequif ꝙ ois ethicus est putridus vel putrefit. ꝯn̄s falsuʒ. pbaf ꝯn̄a. q2 in quolʒ tali ē caliditatis nālis extraneatio ꝛ eductio humidi nō hn̄ regulari p ꝓpriū calm̄. g̃ putrefit p diffinitionē putrefactionis: ꝛ p idē ois febriēs putrefieret: ꝛ ois p̄ter nām calidus cū i talib⁹ hūidū nō hn̄ regulef ꝛ dissoluaf a calo ꝛ calʒ extraneef. ℭ Dic forte dr negādo ꝯn̄aʒ: ꝛ cā ē: q2 lʒ in ethico ꝛ febriēte sit calor ex̄neus respcū pfectaꝝ opationū: tn̄ non est ex̄neus respcū potētie regulādi ꝓpriū hūidū. ꝛ hec sola extraneatio ē putrefactio. ℭ Cōtra. capio hūidū ethici qḋ dissoluif pp iproportionē d̄bitā caloris ei⁹: ꝛ pʒ ꝙ calʒ i isto hūido nō ē ꝓportionatū ad ipʒ ꝯtinēdū. cū pp ei⁹ p̄ternālitatē agat ad illi⁹ p̄ternālē dissolutionē: ꝛ sil̄e sit argumētuʒ de quolibʒ p̄ternālr calefacto capiēdo ptē q̄ p̄ternālr in eo dissoluif. ℭ 2° seqf ex pōne ipossibile esse aliqḋ putridū cōburi: ꝯn̄s ꝫ expientiaʒ: ꝛ ꝯn̄a pbaf. q2 sit a. putridū. ꝛ seqf ex pōne ꝙ ei⁹ calor ē fact⁹ p̄ter nāʒ nō resistēs eductōi hūidi ꝓprij. g̃ si in igne q̄ȝtūcūq3 forti ponaf nō cōbureſ. q2 ꝛ si humidū a calo educaf ista eductio est nālis iuxta dicta opponētis. g̃ n̄ ē ibi adustio. ℭ Forte dr ꝙ adustio est cū velociori eductione hūidi q̄ȝ putrefactio. ℭ Contra. stat aliqd putrefieri sine adustione ꝛ humidū eque velociter educi sicut in certa adustiōe. g̃ n̄ dr̄nt putrefactio ꝛ adustio formaliter merito velocitatis. Itē seqf ꝙ saltē aliq̄ adustio est corruptio nālis ꝫ mētē oiuʒ doctoꝝ pʒ d̄ adustiōe nūc posita i illo putrido ꝛc̄. ℭ Dic forte dr vt qdā corrupte imaginationis ꝙ dr̄ia pncipal'iter adustioneʒ ꝛ putrefactōʒ ē: q2 i putrefactiōe prius nālr educif calm̄ q̄ȝ hūidū: ꝛ humidi eductio seqf eductionē itriseci calidi. sʒ in ꝯbustiōe est ecōꝫ: q2 calor adurens p̄ vtif i hūidū adurēdū ꝛ agit ipm̄ attrahēdo vt eo pabuleſ. ꝛ sic educif in ea p̄us hūidū q̄ȝ calm̄: ꝛ calʒ euaporat cū hūido. hāc sniam dicūt velle Ar. 4° metheororū in illis v̄bis. Ecelite. n. ꝓprio calido euaporat qḋ s̄m nām humidum ꝛ trahēs humiditatē nō est. adducit. n. trahēs ꝓpria caliditas. Ex q̄ pʒ ꝙ an̄s pōt cōcedi.

ℭ Ex hac r̄nsione seqf p̄ aliq̄ȝ adustionē eē nālē vt. s̄. dr. Sʒ ēt h̄ r̄nsio l se ē falsa. nā cū idē sit realr calʒ ꝛ hūidū. q2 hūidū ē subm̄ nālis caloris ꝛ s̄m ꝙ ois calor extrinsec⁹ agēs i calm̄ nālem̄ inq̄ȝtū calor agit: ꝛ nō inq̄ȝtū nālis: p̄ agit i illō hūidū ipʒ calefaciēdo ꝛ assimilādo i calore. g̃ sic i putrefactiōe p̄ agit calor extrisecus i calorē ita i adustiōe. In vtraq3. n. q2 calor extrisec⁹ hūidū. qḋ ē subʒ caloris: subtiliat ꝛ leuigat. iō hūidū educif: ꝛ ex̄ fert exeunte calo. ℭ D. calor extrisec⁹ adurit multa: q̄rū hūidū n̄ attrahit: ꝛ q̄ruʒ hūido nō pabulaf. vt pʒ cū ꝯbustibilia totalr supponunf calis cōburētib⁹. ℭ 3° pncipalr arguif ꝫ positionē: q2 ex ea seqtur ꝙ ois cōbustio ē putrefactio. ꝯn̄s falsū. ꝛ arguo ꝯn̄aʒ: q2 i oi tali cōbustiōe calor nālis sit iproportionat⁹ suo ꝯplonali hūido: merito c⁹ iproportiōis sit calor ipotēs ad regulādū hūidū: ꝛ sic cū h̄ hūidi eductio. g̃ ꝛc̄. pbaf assūptū: q2 calor q ē ꝓportionat⁹ ꝛ nālis hūido nō sit iproportiōat⁹ stāte eodē hūido a calore agēte vt elemētari ꝛ aliis pib⁹ nisi aut pp itēsionē aut pp remissionē. sʒ eq̄ itēdif calm̄ i hūido p adustionē sic i putrefactiōe aliis pib⁹. g̃ eq̄ dis ꝓportionatum.

¶ P. sequitur q̄ staret esse febrē pu. sine calefacto esse humorū vel spirituū vel mēbrorū. cōña ꝯ Gal. ꝓ de dr̃iis fe. ⁊ cōña arguit: q2 stat humorē putrefieri sine calefacto eē eius iux hanc pōnem vt si calitas sit extraneata ⁊ ab itrinseco calore fiat euaporatio ꝑ calitatē fientē in humore t ⁊ stante tali putrefactiōe cū effumatiōe ad cor erit fe. pu.

Albertus Alamanus.

¶ 2ª est pō quā vr̃ innere Albertus alamanus in expōne q̄rti metheororū: ⁊ vult i sūma ad verā ⁊ integrā putrefactionē duos motus ꝯcurrere: quorū vnus est extneatio caloris qui ꝑus erat nālis ita vt fiat ꝑter nām. scđs motus est eductio hūidi ⁊ elemētorū sepatio. mō ista hūidi eductio qn̄q3 fit ab isto calore q ꝑus erat nālis: ita q2 iste calor mēt fact9 extne9 agit ad hui9 hūidi eductionē: ⁊ h̄ vult Ar. ā. i textu allegato cū dic. educit. n. trahēs ꝓpa calitas: ⁊ tūc dic solū illā eē purā putrefactionē: in q̄ est colū dicta extneatio ⁊ hūidi resolutio ab ea calitate q̄ prius fuit nālis. cū aūt hūidū educit a calore: qđ nō fuit nāle ⁊ nō a nāli calo tūc est adustio: ⁊ h̄ ē ſm eū vā dr̃ia iter adustionē ⁊ putrefactionē. ⁊ ꝑꝑ h̄ putrefactio ponit corruptio nālis q2 fit a calore itrinseco q prius erat nālis. S3 adustio fit a calore extrinseco vel intrinseco: q nō fuit nālis. ⁊ iō dr̃ violenta. ⁊ ſm h̄ descriptio supplenda est vt in ꝑcedēte qōne nisi q̄ in fine additur eductio naturalis hūiditatis ab illa calitate q̄ prius fuit nālis eidē humido. ¶ Et si querat si fiat eductio humiditatis a calitate que prius fuit nālis: ⁊ a calitate extranea simul quo vocabit. dr̃ q̄ fiet denoiatio a maiori ⁊ eque concurrentibus dr̃ non pura putrefactio ⁊ non pura cōbustio.

¶ Cōtra istā opi. ē Aui. 2° primi. doc. 2ª. sūma 2ª. đ causis calefacientib9. vult. n. q̄ cū ꝑmutat humiditas nālis mixti a calitate extranea scđ a calitate exteriori ē putrefactio ⁊ nō solū permutatio a calitate q̄ pri9 fuit nālis. vñ sic h3 text9. putrefactio. n. sepe accidit cū i corpe remanet postq3 ab eo separat cā calefaciēs extranea: ⁊ calitas extnea in mā hūida accēdit ⁊ eius hūiditatē mutat ab eo qđ cōplōni sube i qua est erat ꝯueniēs ita q̄ eā ad aliā cōplōnē spāliū nāliū nō ꝯuertit. ¶ Vr̃ q̄ Aui. velle q̄ calitas q̄ accendit ⁊ đ nouo ꝓducit sit faciēs hūiditatis ꝑmutationē que est putrefactio ⁊ nō solū calitas q̄ ꝑus fuit nālis. ¶ Et ꝑ° q̄rti. caplo de sermone vñi in febribus putridis: vbi vult q̄ cibus ex q̄ gñat hūor frigidus malus est cā putredinis q2 illū hūorē abhorreret calor nālis vel innatus ⁊ succedit ei extraneus. ¶ Hoc idē vult 2ª primi. doc. ª. pria. caplo ſ'nā vult q̄ māēi nāliter frigide accidit calitas ꝑ putrefactōe3: ita q̄ fit calō. ¶ Idē repetit ꝑ° q̄rti. tractatu 2° caplo de fe. liparia. ⁊ idē pōt cōphēdi ꝑ° q̄rti. caplo de feb. flātica. vbi vult humorē flāticū vitreū ꝑ iflāmatōē putrefieri. ¶ Et breuiter ex hac via non vr̃ quō putrida stāte hūiditate frida sit calefactiua ⁊ iflāmatiua corpis si putrefactio nō eēt nisi a calitate que fuit prius nālis. nec o3 q̄ putredo faciat calitatē extneā sp. ¶ Itē frigida exterius approximata in cauerna nō ꝓhiberēt putrefactionē si putrefactio nō fieret nisi a calitate que prius fuit nālis. p3 cōña. q2 talia frida illā nō facerēt nālez. s3 nā ꝓhiberet putrefactionē ꝓhibēdo actionē extnee calitatis. ¶ 2° principalr̃ ꝯ istā viā est expsse mēs Auer. 3° colliget. caplo de egritudinibus calidis ⁊ siccis nālibus in q̄ ꝑtractat de diffōne febris. vbi expresse vult q̄ sine putrefactio fiat a calore extrinseco: sine a frigiditate: o3 gñari calorē extneum ⁊ nō vult illū q prius erat nālis fieri extneū. sed dicit calitatē extneam exalare facere nālem calorem q regit mām. ⁊ tūc gñari calorē extneū a circūdante. ⁊ q̄ frigidus circūdans cū facit putredinē: extinguit calorē nālē: ⁊ sic facit nō esse: nō q̄ ipm ꝑmutet ad h̄ vt nō sit nālis: ⁊ ꝓpria nā regñat loco eius caloris nālis aliū calorē extneum. ⁊ p3 q̄ h̄ nō op3 q̄ si solū ille calor q fuit nālis faceret humidi permutationē ⁊ exalationē. vñ sic ad lrām dixit. Et iam declaratū est in quarto metheororū q̄ cā efficiens putredinem fiet duobus modis. vn3 mō est calor extrinsecus: ꝑ3: q2 ea q2 ille calor spergit ⁊ exalare facit calorē intrinsecū: ⁊ maxime qñ est cū forti qualitate. ⁊ qñ spergit calor intrinsec9 q regit mām gñat in illa mā calor extraneus. ⁊ paulo post subdit. Alius est cā efficiēs ꝑ accidēs ⁊ est supra allegat9. ¶ Igit vult Auer. in putrefactiōe gñari necessario calorē aliū ab eo qui fuit naturalis. ¶ Idē etiā est ꝯ Gal. 2° de differētiis fe. caplo. 9. vbi vult Ar. putredinē intelligere accidere sanguini ⁊ aliis rebus ab extraneo calore: ⁊ ꝑ extneū intelligit exteriorē ab estu aeris: ⁊ non est dubiū talē calorē in sanguine ꝓducere calitatē aliā ab ea que fuit nālis. ¶ Et vt breuiter dicat oēs medicine doctores volūt putrefactionē esse ꝑꝑ calitatē extrinsecā ⁊ resolōnē a calitate extrinseca aut intrinseca q̄ inde nō fuit nālis. ⁊ experiētia docet caliditatem extrinsecam facere caliditatem in re: per quā3 res illa putrefit: immo res actu frigide cum non putrefiūt fiunt actu calide cum putrefiunt.

Opinio vgonis bentij.

¶ Relictis ergo his opinionibus inueniamus modū cōformiorē locutionibus antiquorū ⁊ experientie: ⁊ cū quo verificentur oia cōiter dicta de putrefactione ab auctoribus medicine ⁊ Ar. ¶ Supponit igitur primo cuiusl3 qđ putrefit ſm totum calorē nālem esse factum impotentē ad ꝓprium humidū corpulentū regulandū ⁊ tenendū cōiunctū cū sicco ꝯiunctione debita pro mixti illius cōseruatione: ⁊ non intelligit q̄ talis calor qualib3 putrefactiōe nullo mō possit ꝯtinere humidū. nam tunc elementa nullo mō starēt mixta ⁊ forma mixti esset corrupta. mō stat aliquid putrefieri: qđ nō est corruptū sicut dicit Auic. de sanguine. prima quarti caplo de fe. sanguinis. Sed intelligat q̄ ista caliditas aut nō est potens: aut in tm̄ debilitata ⁊ extraneata vt etiā deducto ipedimento nō sufficiēter ⁊ nāliter cōseruaret humidū a separatione preter naturā intelligendo suppositionē hoc modo. p3 prio ex Auer. tertio colliget loco statī3 supra allegato. vbi in putrefactione facta a caliditate extrinsecā: ⁊ in putrefactiōe facta a frigiditate vult calorē nālem corrumpi. ¶ Idē vult Ar. 4. metheororū pria pte. Quare qdē ſm indigentiā patitur calidiū: indigēs aūt tali vtute fridu3 existens oē ambe vtriq3 cāe erunt. ⁊ putrefactio cōis passio frigiditatis que ꝓprie ⁊ caliditatis aliene. In istis. n. verbis nō est dubiū q̄ Ar. loquit de indigentia. i. impotētia caloris naturalis ⁊ per frigiditatē intelligit priuationē naturalis calitatis. aliter. n. textus non esset verus: ⁊ h̄ mō intelligat Auerrois. tertio colliget. ca° de gñatione fe. colerice cū dixit. ⁊ si confiteret Ga. q̄ ois calor extraneus esset putredinalis caderet magnū periculū i dictis Arist. ꝓpterea q2 qlibet calor extraneus fit, ſm ipsum ⁊ subalr ꝑꝑ calorē aut frigiditatē: ⁊ qñ debilitat calor nālis ꝑꝑ frigiditatē tunc dñat humiditas ⁊ fatigat calor itrinsecus in dñando sup ipsam ⁊ fit putrefactio ꝑꝑ calorē extneum supuenientē. sed qñ calor extraneus fit a calore tunc supuenit mēbris assatio aut cōbustio nō putrefactio. Intelligo. n. q̄ calor extraneus fit ꝑꝑ frigiditatē. i. debilitate3 inati caloris respcū humidi regulandi. tunc aut dr̃ fieri extraneus a calore cu3 fit extneus ꝑꝑ caloris intensionē: stāte tm̄ fortitudine caloris respcū hūidi regulandi. ⁊ in pria dispōne est putrefactio: ⁊ in scđa assatio. ¶ Et tu h̄ tene mēti ꝑꝑ qōnē de corpib9 paratis ad fe. putredinis ⁊ q̄ nō dēat aliter intelligi tex. p3 q2 in eodē caplo paruū q̄si ꝑ mediā cartā pōit q̄ putrefactio fit ꝑ se a calore extrinseco ⁊ per accidēs a frigiditate. ⁊ nō est verisimile q̄ in tam modico spatio sibi ipsi contradiceret. In summa ergo p3 apud mētem doctorū q̄ in putrefactione op3 esse debilitatem caloris innati supra humidum regulandū ⁊ h̄ nō o3 esse in cōbustione.

¶ Supposito scđo q̄ putrefactio est dispō ⁊ trāsmutatio: ꝑ cui9 ꝯtinuationē deducto ipedimēto corrūpunt mixta ⁊ tādem incinerant ⁊ tādem dissoluunt elemēta. h̄ p3 q̄rto metheororū. Ex h̄ seq̄ q̄ cuiusl3 putrefactiōis ꝑ se cā ē caliditas: quia aut est caliditas aut fridītas nō frigiditas: quia

tunc finis nõ eẽt icineratio q2 frigiditatis est aggregare ea q̃ sunt eiusdẽ rõis. ¶ Et ex his seq̃r 2° q̃ putrefactio est trãsmutatio vel trãsmutationes facte a caliditate in corpe mixto cũ ðbilitate ꝓprie ꝛ nãlis calitatis mixti respectu ꝓprij hũidi regulãdi. p quã mixtũ ẽ aptũ corrũpi. ꝛ elementa ab iuicẽ separari facta a calitate. sequr ex scda suppõne q̃ fit in corpore: ꝛ q̃ fit cũ debilitate nãlis caloris ꝛc̃. est snia suppõnis pãe. ¶ Sequit 3°. q̃ nulla digestio est putrefactio ꝛ nulla trãsmutatio mixti p se p̃parãs ad alteri⁹ mixti gñonẽ ẽ putrefactio. pz: q2 nulla talis p sui ꝯtinuationẽ vsq3 ad cõplemẽtũ ꝛ finẽ p se itẽtũ ab agẽte terminat ad incinerationẽ ꝛ elemẽtorũ sepationẽ. ¶ Seqt 4° resolutionẽ ptiũ aialiũ factã a calo nãli pur ẽ elemẽtale cal'm nõ eẽ illaꝝ ptiũ putrefactões: q2 h nõ ẽ cũ ðbilitate caloris nãlis respcũ hũidi regulãdi cũ ille calor fit sanitas ꝛ tal' dispõ accidat cũ calore nãli q̃tũlibz forti: ꝛ silis est rõ de ethico ꝛ effymerãte.
¶ Sed nõ videam⁹ an q̃libz talis trãsmutatio vl' q̃dlibz tale aggregatũ ex trãsmutationib⁹ i mixto. facta calitate cũ debilitate caloris intrinseci ꝛc̃. p quã mixtũ ẽ aptũ corrũpi ꝛ elemẽta abinuicẽ separi fit putrefactio. nã si ita eẽt inenisemus iã dispõnẽ aut descriptionẽ putrefactiõis. ¶ Sz vr q̃ nõ q2 putridũ si ponat in forti igne trãsmutabit a calitate p̃ter nãm cũ tẽdentia ad corruptionẽ mixti ꝛ elemẽtorũ sepationẽ ꝛ hoc cũ debilitate inati caloris. ꝛ tñ ab illo igne nõ putrefiet ꝛ illa trãsmutatio a caliditate ignis fcã nõ erit putrefactio. Et iõ vr addẽdũ dcẽ rõni q̃ putrefactio ẽ trãsmutatio vel aggregatũ ex trãsmutationib⁹ fcm̃ vel facta a calitate p̃ter nãm itrinseca illi mixto qd̃ putrefit cũ3 debilitate caloris eius inati respcũ ꝓprij hũidi regulãdi p quam mixtũ ẽ aptũ corrũpi ꝛ elta ei⁹ abiuicẽ dissolui vel separi.
A ¶ Sz adhuc remanet dubitatio vtꝝ iste cõditiões sufficiãt ad h q̃ trãsmutatio fit putrefactio. Et vr q̃ non nã calitas ex̃nea intrinseca maxie põt eẽ fixa: ꝛ stat ẽt q̃ nõ fit fixa mõ vr ex mẽte doctoꝝ medicie q̃ in eo qd̃ putrefit calitas extranea est fixa: nã fm mẽtẽ Gal. pmo de dřijs fe. ꝛ Auic. p̃a q̃rti. caplo p̃ad hoc vt fit febris oz q̃ aliqd nři corpis ponat in calefacto eẽ. ¶ Vr ẽt velle q2 qñ ẽ putrefactio cordi cõicata p putrefactionẽ hũoris notabilis tũc fit fe. non existente calefacto eẽ in mẽbris nec in spiritib⁹. g oz q̃ in oi tali casu calefactũ eẽ p̃ternãliter fit i hũorib⁹: ꝛ p ꝯñs i q̃libz hũore putrido fit calitas extranea fixa. ¶ Itẽ si h nõ regreret sequeret q̃ dato corpe cui⁹ calor nãlis est debil' respcũ ꝓprij hũidi illud p oẽm caliditatẽ p̃ternãlẽ q̃tũcũq3 puam putresceret: qd̃ vr falsũ. ¶ Itẽ illud est de mẽte Aui. pma q̃rti. caplo de fe. empiala vbi vult q̃ vapor p euaporatiões sine putrefactiõe a statẽ eleuatus redit ad frigiditatez. ille aũt q est putridus nõ redit. ꝛ h nõ est nisi q2 in putrefactõe est necio calitas p̃ter nãm fixa. colligendo igit dcã vr dẽre ꝯcludi q̃ sumẽdo h nomẽ trãsmutatio p aggregato ex mltis trãsmutatiõib⁹ ad h vt transmutatio dicat putrefactio reqrunt. 6. ꝯdõnes ꝛ oẽs iste sil' sufficiũt ad hoc vt illa dẽat dici putrefactio. Pma ꝯdõ est q̃ talis fit trãsmutatio humidi cõplonalis mixti: ꝛ h vult Ar. q̃rto metheorõrũ ꝛ oẽs doctores. ¶ 2° reqrit q̃ fit facta a calitate. nã aliter nõ tenderẽt p illã trãsmutationẽ elemẽta ad eorũ sepationẽ. ¶ 3° reqrit q̃ illa calitas a q̃ fit fit p̃ter nãm: nã trãsmutatio pt̃iuz i hoie tẽperato q̃ a suo calore nãli resoluunt fiẽ putrefactio. si. n. eẽt putrefactio tunc ois hõ q̃tũlz san⁹ putrefieret fm mltas pres: qd̃ ẽ ꝯ Ga. 11. terapẽtice. caplo. 8. ꝛ Aui. 3° primi. caplo de necitate. mortis. ¶ Reqrit 4° q̃ illa calitas fit itrinseca ei qd̃ putrefit. alr. n. vt supra dr qñ putridũ hũs inati caloris debilitatẽ poneret in igne nõ cõbureret sz putrefieret: ꝛ h ẽ falsũ: q2 tũc nõ eẽt possibile aliqd̃ putridũ cõburi vt supra ꝯ vnã positionẽ argutũ ẽ. ¶ 5° reqrit q̃ caliditas fit fixa vt paulo ante ꝓbatũ ẽ. ¶ 6° reqrit q̃ fit trãsmutatio ista pp debilitatẽ caloris inatiuã nisi ista ꝯdõ ponat nõ possemus saluare q̃ fit fe. sinoca sine putredine. ex

quo. n. sanguis facit fe. hz calitatẽ itrinsecã fixã, multas partes ei⁹ dissoluẽtẽ. g illaꝝ ptiũ trãsmutatio esset putrefactio nisi eẽt q̃ ad h q̃ fit putrefactio reqrit q̃ calor inat⁹ fit debilis respcũ ꝓprij hũidi regulãdi: ꝛ sic nõ possz defẽdi qn i ethico multe ptes cõtinue putrefierẽt vt supra visũ3 ẽ h eẽ ꝯ mẽtẽ oiuz doctorũ: ꝛ h p̃ncipalr denotatũ ẽ p h nomẽ putrefactio. ¶ Vltio reqrit q̃ talis trãsmutatio per se p̃paret ad mixti corruptionẽ ꝛ elemẽtorũ sepationẽ. nã transmutationes sine ista cõditione facte a tali calitate nõ sunt putrefactiões. q2 eorũ finis nõ est incineratio. ꝛ q2 nõ eẽnt opposite simplici gñationi nãli mixti.
¶ Et p h colligit q̃ cõpleta putrefactionis descriptio ẽ ista.
¶ Putrefactio ẽ trãsmuta° hũidi cõplonal' mixti fcã imediate a calitate p̃ter nãm itrinseca fixa i illo pp ðbilitatẽ inati caloris p se p̃parãs ad mixti illi⁹ corruptionẽ: ꝛ eltoꝝ ei⁹ sepationẽ: ꝛ sumit i hac descriptiõe trãsmutatio put importat aggregatũ ex mltis motib⁹ gñe ꝛ spẽ dřntib⁹. nã ista descriptio cõuertit cũ descripto ꝛ exprimit oẽs eius ꝯdõnes. B
¶ His visis videam⁹ fz quã viã itelligant diffõnes date de putrefactiõe ab Ar. ꝛ Ga. 2° qũo putrefactio ẽ ꝯriũ max° cõe simplici gñõni vt dic̃ Ar. 4 metheo. 3° qũo dr ab adustiõe ꝛ resolõne morte nãli ꝛ senectute ꝛ qũo ꝯuẽiat cũ ill.
¶ Pro q̃ notãdũ p simplicẽ gñõnẽ siue fm gñalẽ dñoiationẽ Ar. 4° metheo. itelligere gñõnẽ mixti ꝯsideratã sb hac gñali vel simplici rõne q̃ dr mixti ex elemẽtl gñõ. n̄ ꝯhẽdo ad aliq̃z dterminatã mixtoꝝ spẽz. In tali aũt gñõne ꝯcurrit ꝯiunctio ꝛ cõmixtio eltorũ a calore nãli ꝛ celesti fz modũ alicui' forme ꝯueniẽtẽ. ꝛ q2 h elta vniunt ꝛ iuiscant adiuicẽ p calorẽ itrinsecũ q ẽ nãlis. g illa trãsmutatio q̃ oppõit huic ẽ corruptio p quã ab itriseco p̃n° fixo fit istorũ eltoꝝ separatio finalr. Illa. n. icipit a termio ad quẽ i gñõe q2 a mixtiõe ꝛ terminat ad terminũ a quo mixtionis. s. ad elta sepata ꝛ quẽadmodũ vna fit per caloris nãlis dñiũ ꝛ victoriã super humidũ ꝛ siccũ que ab ipso terminant ita alia fit pp huius caloris nãlis debilitatẽ ꝛ ipotentiã ad ista ꝯtinuanda ꝛ regulãda mõ ex dcis cõstat talẽ trãsmutationem esse putrefactionez. ¶ Pro h notãdũ q̃ p̃ncipal' cã q̃re trãsmutatio dcta fit putrefactio est intrinseci caloris debilitatio ꝛ resolõ vt pz ex dcis: ꝛ precipue qñ ab intrinseco accidit sine excessu p̃ternãli ꝯtinẽtis. ¶ Nota 2° q̃ in putrefactiõe est corruptio totius substãtie putrefientis inquãtũ est mixta: q2 putrefactio terminat nisi ipediat ad oium elementorũ separationẽ. ¶ Nota 3° q̃ lz semp caliditas nãlis possit a frigido debilitari ita vt fiat ipotẽs respectu ꝓprij hũidi regulãdi tñ p̃ternãlis caliditas nõ iducit nisi ab aliquo potẽte p se calefacere ꝛ extrinseco. ¶ Notãdũ vltio q̃ lz in putrefactiõe cõcurrat ðbilitas inati caloris: ipa tñ ñ ẽ ille mot⁹ q dr putrefactio. nã tẽ putrefactio si eẽt ꝯriũ max° cõe gñatiõi simplici nec eẽt nãl' sz mot⁹ local' ptiũ mixtiꝝ quã siũt idebite ꝯiũcte p mixti forma cõseruanda ꝛ alteratiões q̃ in elemẽtis siũt ad corruptionẽ p se p̃parãtes: quaꝝ oium cã est debilitas caloris. ¶ Ex istis pz q̃ dscriptio posita ab Ar. supra allegata isto mõ oz itelligi. putrefactio est corruptio q̃dã. i. trãsmutatio ad corruptionẽ mixti ꝛ elementorũ sepationẽ terminandã deducto ipedimẽto in humido. s. cõplonali mixti ꝓprie fm nãm calitatis. i. fcã pp defectũ ꝓprie ꝛ nãlis caliditatis a calitate aliena. i. extranea supple fixa. h aũt est ambiẽtis. i. ꝛ ista est fcã a calitate ꝯtinẽte: ꝛ hoc mõ pz oẽs ptes verificari. ¶ Vel 2° dici põt q̃ ibi intẽdit p̃dicationẽ cãlem vt putrefactio est corruptio ꝓprie fm nãm caliditatis. i. est trãsmutatio facta ꝓpter corruptionẽ ꝓpe nãlis calitatis ꝛ sepe vtit Ar. isto mõ loquẽdi. ¶ Et pz 2° q̃ diffinitio Gali. posita. 11. terapẽ. caplo. 8. q̃ est. Putrefactio est corruptio totius sube corpis putrefaciẽtis a calitate extrinseca: oz hoc mõ suppleri. putrefactio est trãsmutatio p se preparans ad corruptionẽ totius sube corpis putrefientis q̃ transmutatio est fcã a calitate extrinseca mediãte C

caliditate intrinseca ab ea genita ꝛ fixa in eo qđ putrefit.
¶ Et ex istis pꝫ mens Auic. xͦ primi. caplo de causis cale
facientib⁹ loco supra allegato. ¶ Pro 3ͦ pꝫ ꝙ qꝛ in putrefa
ctiõe fit hũidi eductio a caliditate itrīseca fixa ꝛ nõ multũ
resistẽte calore itrinseco. i cõbustiõe aũt fit a calitate extrin
seca. iõ putrefactio põt dici q̄dā mõ nālis respcũ cõbustio/
nis: nõ ꝙ putrefactio fit sine violẽta dispõne ꝑter nām: nec
ꝙ illo mõ dicat nālis: queadmodũ morte dicim⁹ nālẽ. ſꝫ ꝙ
fit ab itrinseco ꝑn⁹: ꝛ nõ multa est repugnātia ex pte intrin/
seca caloris sic in cõbustione: ꝛ iõ respectiue dr̄ quodāmõ nā
lis. ¶ Differt aũt a resolutiõe: qꝛ nõ opꝫ resolutionẽ fieri a
calõ ꝑter nām vt pꝫ de resolutõe q̄ fit in corporib⁹ sano: ꝑꝛ
ꝑ idẽ differt a senectute ꝛ a morte nāli: qꝛ ille fiũt ꝑ calorem
nālẽ. mors. n. nõ oꝫ qđ ꝑ putrefactionẽ accidat vt sumit ter
tia primi. caplo ꝓ. ẽ tñ mors via in putrefactionẽ ꝛ senect⁹.
qꝛ tandẽ ꝑ illas calor debilitat tñ vt nõ possit ɔtinere hũi/
dũ ꝛ superueniẽte calitate ex̄nea fiat elemẽtoꝝ sepatio. ¶ Et
A si queraẗ vtrũ in corruptiõe seminis cum ex eo gñaẗ plāta fit
dõm semẽ putrefieri. ¶ Dr̄ ꝙ ꝓprie sumẽdo putrefactiõez
nõ putrefit: qꝛ illa trāsmutatio i eo facta non ꝑ se ꝑparat ad
mixti corruptiõez ꝛ elemẽtoꝝ sepationẽ: ſꝫ bñ ad nouũ mo
dũ mixtionis eltorũ: ꝛ talis ẽ digõ: ꝛ si putrefactio vt vult
Aui. expsse caplo de causis. calefaciẽtib⁹ sepe allegato. Si
v̄o q̄rit in q̄ differt a cruditate dr̄ ꝙ cruditas ẽ diminutio a
cõplemẽto opatõis caloris digerẽtis aut putrefaciẽtis i hũido
aut illoꝝ opa^rum ꝑuatio: putrefactio v̄o n̄ ẽ ꝑuatio tal' opa^tionis

B **Sed nunc** restāt due difficultates. pria. qꝛ nõ vr̄ ꝙ
hõe ꝛ laudabilis saniei gñatio eẽt putre
factio: ɔñs ꝫ Gal. ꝑ de dr̄nijs fe. caplo. 6. dicẽte ita: sed alte
ra putredo: quã ꝛ digestionẽ dicimus eẽ in vnā spēm semꝑ
trāsmutaẗ puris: ꝛ ɔña pꝫ: qꝛ talis gñatio nõ ꝑ se ꝑparat
ad elemẽtorũ sepationẽ vt pꝫ. ¶ Dic dr̄ notãdo ꝙ mā cui⁹
calor nālis itrinsecus fit debilis respectu ꝓpriꝫ humidi re/
gulãdi trāsmutaẗ q̄nq̄ꝫ a calitate extranea trāsmutatõe nõ
ꝑ se ꝑparãte ad alteri⁹ forme mixti iductionẽ ſꝫ sepationez
elemẽtorũ. ꝛ cũ h̄ iterũ trāsmutaẗ a calore nāli mẽbrorũ in
tendẽte alicuius forme mixti ꝓductionẽ: ꝛ sic stat sil' in mā
fieri duas trāsmutatiões: quaꝝ vna ẽ digõ: ꝛ alia est putre
factio. ꝛ ista fieri a diuersis agẽtib⁹. ꝛ sũt quedā spẽs digõ
nis q̄ nõ fierẽt nisi in mā q̄ mouet putredie: sicut quorũdaz
vermiũ gñatiões. ꝛ qñ mā mouet illa trāsmutatiõe ꝑ illaz
ꝑducit ad quādā ɔsistẽtiā: i quā sufficiet calor nālis aliquā
benignā dispõnẽ agere tũc si est calm nāle ꝓ tali opatione
sufficiẽter approximatũ nāliter incipit alio motu trāsmuta
re i quo itẽdit ꝑ se nõ icinerationẽ: ſꝫ mixti gñationẽ. ꝛ mo
tus prim⁹ q erat putrefactio ꝑpat ad 2^m q est digõ ꝑ accñs
ꝑter agẽtis putrefaciẽtis itẽtionẽ. sic videmus quotidie cõ
tingere i motu locali: ꝙ mouẽs volũtarie rotã fabri itendit
mouere motu circulari. aq̄ aũt cadẽs intẽdit motũ deorsũ
rectũ: ꝛ si illi rote obuiat aliqd moueẗ ab illo mouẽte volũ
tarie motu nõ pure circulari: sed tortuoso: q̄ motu nõ mota
fuisset nisi aq̄ ꝑ se deorsum mota fuissꝫ ɔtinue: ꝛ pñt ɔtinua
ri motus deorsum ꝛ mot⁹ tortuosus ꝑ tẽpus stãte vtriusq̄ꝫ
agẽtis nisu. ¶ Ex his ad argumẽtũ dr̄ ɔcedẽdo ꝙ gñatio
laudabilis saniei nõ est putrefactio nec ꝑ se ad putrefactõez
sequit: ſꝫ ad gñationẽ. Gal. aũt ibi nõ vult motũ ꝑ se ꝑparã
tẽ ad saniei gñationẽ eẽ ꝓprie putrefactionẽ: sed vult ꝙ in
gñatione saniei ɔcurrũt duo motus quorũ vn⁹ fit a calidi/
tate ꝑter nām: ꝛ est putrefactio: alter fit a calore vt nāli mẽ
broꝝ circũstantiũ: ꝛ ille est digõ: ꝛ h̄ colligit ꝑ ꝓnosticorũ.
cõmẽto vltio. ꝛ totalẽ trāsmutationẽ inuentā in tali mā vo
cat improprie ꝛ ſm qd putrefactionẽ faciẽdo denoiationẽ a
pte. ꝛ iõ hoc mõ loquẽdo dixit ꝙ tres sunt spẽs putredis in
humorib⁹. vna fit vincẽte v̄tute. s. v̄tute nālis caloris mem
brorũ: ꝛ in tali tādẽ totus calor putredinalis remoueẗ: i ſꝫ i
motu cõtinue fiat ab vtroq̄ꝫ tā nāli q̄ꝫ putrefactibili calore
trāsmutatio. 2ª fit victa v̄tute: qꝛ tādẽ hũor reducit ad icie
rationẽ. 3ª ẽ mixta. ¶ Ex qb⁹ seqꝫ apđ Gal. ꝛ doctores ve
teres n̄ fuisse dub^m eādẽ māꝫ 2^m totũ digeri ꝛ putrefieri sil.

Sed tunc est scđa dubitatio. vtꝝ sit possibile eandẽ
māꝫ in istis duab⁹ trāsmutatiõib⁹ dispõi
vt ꝑ certũ tp̄s cõtinue fit magis putrida ꝛ magis digesta.
ꝛ vr̄ mihi h̄ dubiũ nullā hẽre difficultatẽ: nā manifestũ est
ꝙ stat in for. eẽ sil' plus de calore nāli q̄ꝫ i platone ꝛ ẽt plus
de ꝑternāli vt pꝫ de iuuene febriẽte sanguineo respcũ senis
mlici. ita ẽt stat ꝑ diuersas trāsmutationes humiduꝫ mixti
nũc eẽ ita dispositũ vt hẽat plus de dispõnibus facientib⁹
ad mixtionẽ elemẽtorũ q̄ꝫ añ. ẽt hꝫ plus de dispõnibus fa/
cientibus ad coꝝ sepationẽ ſm vnā ꝛ eādeꝫ ptem. nā tales
dispõnes nõ oĩo ita repugnãt sicut calor ꝛ frigus. ꝛ sil'e vi
demus quodāmõ in motu celi. nā sol moueẗ velocius tam
ab oriẽte in occidens motu diurno q̄ꝫ ab occidẽte i oriens
motu deferẽtis: q̄ꝫ Mercurius sil' ꝛ sel. ¶ Credo tñ nõ esse
incõueniens aliq̄ꝫ mām esse minus putridā q̄ꝫ añ fuit: ꝛ tñ
est maioris actual' calitatis: ꝛ sic stante eq̄li q̄ꝫtitate māe: ꝛ
eq̄ cordi approximata: ꝛ positis ceteris pib⁹ ex pte corpis
patiẽtis possibile est cũ illa ꝛ min⁹ putrida febrẽ eẽ maiorẽ.
nõ. n. solũ in gradu caloris ɔsideraẗ putredis itẽsio aut re/
missio. Digõ aũt quõ faciat cessare putredinẽ manẽte subia
videbit: ꝛ pt ẽt ex dictis ꝓ pte cõprehẽdi. Et in hoc nõ pro
qõne de magnitudie fe. ꝛ stat⁹ respectu aliorũ temporũ.

C Mā eadẽ quõ duabus trasmu/tatiõib⁹ disponatur.

Quantum ad 2^m articulũ notãdũ ꝑ ꝙ ꝑ debitũ regi D
mẽ cibi ꝛ pot⁹ itelligi admistratiõez isto
rũ i debita q̄litate ꝛ q̄ꝫtitate ɔuerti cũ coniũctiõe debite ad
ministratiõis aliaꝝ sex reꝝ nõ nāliũ. h̄ pꝫ. nā Aui. ca° qđ iti
tulat d̄ regimie ei⁹ qđ comedit ꝛ bibit. docet quõ sit q̄scẽ
dũ ꝛ ambulãdũ vel multa talia ad al's res nõ nāles ꝑtinen
tia. qd v̄o sit cib⁹ ꝛ qd pot⁹ ꝛ quot modis dicant dixi cap°
de eo qđ comedit ꝛ bibit scđa ꝑmi. ꝛ tu ibi vide. ¶ Quāti
tas aũt ɔsideraẗ debita nõ tñ in relatione ad v̄tutis digesti
ue fortitudinẽ: sed ẽt in relatione ad indigentiā humorũ vt
põt colligi ꝑma aphorismo 7. cõmẽto tertio ꝛ decioseptio.
Sꝫ q̄litas in cibo ɔsideraẗ duob⁹ modis: vno mõ ex pte di
spõnis q̄litatũ primarũ ei⁹ tā actualiũ q̄ꝫ potẽtialiũ. Scđo
mõ ex pte possibilitatis ei⁹ vt ꝙ sit facile aut ſm ptẽ multā
tādẽ in sanguinẽ transmutabilis aut in bonos huores. aut
qꝛ eꝫ sit difficile vel ſm paucas ptes aut i malos humores
trāsmutabilis: ꝛ põt hec q̄litas vtraq̄ꝫ eẽ merito cibi in se
aut merito mali ordinis vt vehemẽter grossuꝫ ꝑponaẗ ve
hemẽter subtili vel merito male ꝑmixtiõis sic cũ ꝑmiscent
cibi de quoꝝ ꝓprietate est vt corrũpãt se sic pisces aut lac
aut panis ꝛ caro ɔtrita aut merito dispõnis corpis vt si ca
lefacto nõ dent frida: vel si corpe in q̄ sũt cibi semidigesti. i.
crudi dent: aut merito extrinsec⁹ occurẽtiũ vt mot⁹ sõni vi
giliarũ accñtiũ aie aeris ꝛ balnei ꝛ euacuationũ nāliũ vel
nõ nāliũ. Modus aũt suƀe reducit ad q̄litatẽ 2° mõ dictā.
¶ Scđo notãdũ ꝙ humores corporis nõ tñ ɔseruant per
E ꝓpriũ eorũ calorẽ: ſꝫ maxie ꝑ nr̄m calorẽ nālez ꝛ spũm eis
debite ꝓportionatis. h̄ aũt mõ nõ al'r assignaret cā q̄re san
guis in venis diu sine putrefactiõe ɔseruat: ſꝫ ex̄ necio, ꝛ ci
to putrefit. ¶ Supponit 3° ꝙ humores male q̄litatis aut
nõ debite calori ꝓportionatos a calitate nāli nõ debite rl'a
ri. h̄ pꝫ ex ꝑcedenti. Ex quo seqꝫ tales humores facilius q̄ꝫ
alios ceteris parib⁹ a calore ex̄neo i putrefactionez duci.
¶ Ex istis seqꝫ ɔclo rñsiua ꝙ ois indebita admistratio ci/
bi ꝛ pot⁹ in corpore huano ſm spẽm pt esse cā putrefactio
nis. pꝫ: qꝛ ois talis põt esse cā q̄re humiditas nõ bñ regule
tur a calore nāli: ꝛ ꝑ ɔña putrefactiõis. ¶ His habitis rñ/
det ad argumenta añ opposita. Ad ꝑ^m negat añdens: ꝛ cũ
dr̄ ꝙ debitũ regimẽ est cā digestõnis ciboꝝ ꝛ corruptiõis
caloris nālis coꝝ a calitate extrinseca q̄ est calor stõi. ɔce/
dit: ſꝫ dr̄ nõ oẽm talez trāsmutationez esse putrefactõez vt
fuit dcm̄ supra. oꝫ. n. trāsmutationem q̄ est putrefactio ꝑ se
ꝑparare ad eltoꝝ mixti sepatõez: qđ nõ facit digõ. Ad 2^m. aũt

Margin (left, beside "Sed nunc"): Bone ꝛ laudabilis saniei gñatio quõ putrefactiõ eẽ dicat

quõ glosef visuz est in art° p̃.¶ Ad 2ᵐ negaẽ ɔña.i.ꝙ non possit accidẽ putrefactio cũ tẽdẽtia elemẽtoꝝ ad sepationẽ nisi ab extrinseco calore. Ista.n.est rõ adustiõis vt supra dictũ est: sed dr ꝙ qꝛ ꝑ hoc malũ regimen põt fieri calitas ex̃nea itrinseca fixa in humiditate a q̃ accit talis corruptio.iõ põt fieri putrefactio. Et quõ Ga.auctoritas.11.terapẽtice. sit itelligẽda visuz ẽ supra. ¶ Notãdũ tñ nõ eẽ icõueniens putrefactionẽ ꝛ ɔbustionẽ siꝉ ɔiũgi i eadẽ mãi ꝛ sic trãsmutationẽ aliquã dici ꝟm qd putrefactionẽ ꝛ ꝟm qd cõbustionẽ sicut supra dixi de digõne ꝛ putrefactiõe. ¶ Ad 3ᵐ argũᵐ ɔcediẽ hñ ꝙ calor itrinsecus ex̃neatus agit ad mixti corruptionẽ ꝛ elementoꝝ sepationẽ.iõ mixtũ putrefit: sꝫ hoc nõ est totalis ꝛ sufficiẽs cã q̃re dicaẽ aliqd putrefieri: imo opꝫ ꝙ iste calor itrinsecus sit p̃ter nãm ꝛ ɔiungaẽ debilitati inati caloris respcũ h⁹ effect⁹ q ẽ ꝓpriũ hũidũ rlare ꝛ mixtuꝫ tenere. ꝛ sic fixus ꝛ reliq̃ dcã ꝛ ꝓp h̃ pꝫ p̃ q̃re dissolutiones fcẽ in corpore seno ꝛ etbico ꝛ senili nõ sũt putrefactões.qꝛ in istis calor nõ ẽ ipotẽs respcũ ꝓprij hũidi regulãdi. vnde etbicus ꝛ si hẽat calorẽ nãlẽ debilẽ:tñ sufficit humidũ cum sicco d̃bite tenere mixtũ ordiate cõ p̃ter nãꝫ ipmẽte: ꝛ ꝓp h̃ pꝫ solo ad pᵐ ꝛ 2ᵐ cõfirmationẽ. ¶ Ad 3ᵐ negaẽ ɔña: nã humores hñt calorẽ p̃ter nãm itẽsiorẽ calitate mẽbroꝝ genitũ a spũ ꝛ vaporib⁹ ꝛ ptibus suis igneis ꝑ putrefactionẽ actuatis q calor est in eis fixus ꝛ ꝑ illũ faciunt fe. ¶ Ad 4ᵐ ɔfirmationẽ negaẽ ɔña: imo dr̃ frigiditatẽ eẽ cãm extinctiõis calĩ nãlis quo extincto cũ ab ex̃ calor agit in mãꝫ facit eã faciẽr ebulire cũ ibi ñ sit regulãs forte: ꝛ ita gñat calitatẽ p̃ter nãꝫ fixã que est cã putredis: ɔcediẽ tñ ꝙ ꝑ solã remissionẽ itrinseci caloris nõ ɔcurrẽte gñatiõe caloris ex̃nei nõ fieret putrefactio. Iõ volũt oẽs doctores ꝙ cõcurrat in putrefactiõe extrĩseca calitas. fructus aũt cõgelan ꝛ mẽbra cõgelata iter agentiũ nõ prius putrefiũt q̃ꝫ recipiãt calitatẽ ex̃neã. Et si q̃riẽ de suffocatiõe in aq̃ qd calefacit dr̃ ꝙ in illis erãt mlᵗi vapores actu calĩ q calore nãli corrupto agũt calitatẽ in ptes aqueas ꝛ ipsas leuigãt. Et qñ i ɔfirmatiõe dr̃ ꝙ nullũ est gñans talẽ calitatẽ ex̃neã negaẽ: ꝛ cũ dr̃ illõ gñans eẽt illud qõ extiguit calorẽ inatũ negaẽ: ꝛ ad Auer. pꝫ ꝙ nõ dicit cãs extiguẽtes calorẽ inatũ gñare ex̃neũ. Sꝫ dicit ꝙ adiuuãt gñationẽ ex̃nei caloris: ꝛ hoc ẽ clarũ q̃ ille cãe ꝑ h̃ ꝙ extinguũt calorẽ inatũ faciũt corpus minus resistere ad gñationẽ ex̃nei. Et h̃ mõ adiuuãt ad ex̃nei gñationẽ. ¶ Ad vltimã ɔfirmationẽ pꝫ qd dõm ex p̃ art°. ¶ Ad 4ᵐ argũᵐ p̃ncipale ɔcediẽ ꝙ fortis mot⁹ localis post comestionẽ est cã putrefactiõis cibi: nã pũo calorẽ nãlẽ diuertit a lõ vbi dꝫ fieri digõ: ꝛ iõ cibus trãsmutaẽ⁹ cũ nõ hñ regulẽ a nãli occupaẽ a putredinali: sꝫ cũ dicit ꝙ fortis motus in mlᵗis ꝓhibet putrefactionẽ vt vult Aꝝ.in q̃rto metheoroꝝ ɔcediẽ. sed negaẽ ꝙ in oibus dꝫ ꝓhibere. Et ꝑ ideꝫ dr̃ de gete ꝙ in multis est cã putrefactionis ꝛ in multis nõ.nã ista nõ sunt ꝑ se cã putredis sed ꝑ accñs ꝛ duo ɔ̈ria pñt ꝑ accidens esse eiusdẽ effect⁹ cãe. ¶ Ad 5ᵐ cõcediẽ ɔña ꝙ assũptio cibi crudi sup cibũ semidigestũ est cã corruptõis ꝛ putrefactiõis illius. ꝛ cũ dr̃ ꝙ cibus ille semidigest⁹ si eẽt crudus ꝛ ꝑmixtus cũ supueniẽte nõ esset cã putredis cõcediẽ. nã nõ esset aptus ita ab illo supueniente ex̃neo mbeu moueri sed cũ inferẽ. ergo ẽt si est semidigestus minus ꝛc̃. negaẽ cũ ꝓp distõnez quã recipit sit fact⁹ passibilior. ¶ Ad vltiᵐ ɔcediẽ ꝙ ex illis cibis fit cruditas ꝛ idigestio que differt a putredine. sed ipsa est cã q̃re illi hũores nõ hñ a virtute regulenẽ: ꝛ ꝑ ɔñs putrefactionis modo supradicto.

Hec de qõne scripta ꝑ medicie Mõarchã Ugonẽ senẽsẽ Anno.dñi.1415.12. Ianuarij in parma. ¶ Sꝫ ñ obstãte necẽia lõgitudie dicte qõnis: tñ qꝛ Gal.loqtur hic de fe. ꝛ oẽs expositores h⁹ loci rẽipsam hic dilatant. Dicã pũo qd sit fe. declarãdo diffinitionẽ suã ꝛ que sunt sua gñ͂a. ꝛ an sit oportunũ in fe. aliquã ptem esse in calefacto esse p̃ter nãm ꝛ in putridis q̃re sunt q̃dã ɔtinue ꝛ q̃dã iterpolate ꝛ q̃ sit determiatoꝝ peridoꝝ cã: oia tñ hec breuiter. excusaẽ⁹ ꝓp longas qõnes quas de his scripsi sup pũa quarti. Incipiamus igiẽ a diffõne Aui.q̃ ẽ ista. Febris ẽ calor ex̃neus accẽsus in corde ꝛ ꝓcedẽs ab eo mediãte spũ ꝛ sanguine ꝑ artarias ꝛ venas i totũ corp⁹ ꝛ islãmaẽ in eo islãmatiõe q nocet opatiõib⁹ nãlib⁹ nõ sicut calitas ire aut laboris cũ nõ vltimanẽ ꝛ ipedit opationeꝫ ita vt retineaẽ. Ista est fe. diffõ in q̃ p̃ dr̃ calor ex̃neus ꝑ qõ poniẽ in gñe ꝓxio. nã scdm Gal.p̃ de diffis fe. Fe.ẽ i gñe caloris p̃ter nãꝫ ꝛc. ¶ Et ego disputaui pᵃ q̃rti. quõ ois fe.ẽ calor actuaẽ eiusdẽ spẽi i se cũ calore ignis: ꝛ cũ calore actuali nãlis ꝛ quõ ex p̃existe q erat nãlis ꝛ addito qñ ɔtingit ꝙ i febrẽ itendaẽ calor fit vnus calor qlꝫ pꝫ est magis ignea ꝛ min⁹ nãlis q̃ꝫ erat calor i sanitate. ꝛ iõ dixi ibi ꝙ nõ obstãte ꝙ in aliquo febriente sit calor remissior q̃ꝫ erat in sanitate tñ ip ẽ magis igneus ꝛ hoc mõ fe. dicit accẽsionẽ caloris nõ tñ de necẽitate maiorẽ itensioneꝫ vl' realẽ diffiaꝫ a calore actuali q erat nãlis ꝛ est p̃ternãlis p̃ternãlitate opposita sanitati nõ tñ vite icõpossibili. Et puto ꝙ cũ illo calore v̇r⁹ facit opões iq̃ꝫᵐ pticipat nãlitate ꝛ idẽ calor iq̃ꝫᵐ ẽ p̃ter nãꝫ ẽ cã ꝙ opões eedẽ sint ipfecte. ꝛ ista ptinẽt ad sciẽdũ q̃ res est fe. quõ est calor accẽsus: qꝛ magis igneus debito. Et vtrũ sit idem cũ nãli calore. ꝛ quõ est p̃ternãlis vel nãlis. ¶ Dr̃ aũt accẽsus in corde ad denotãdũ ꝙ nullus calor est fe. nisi ille q ẽ i corde vel ꝓp illũ q ẽ i corde. ꝛ iõ subdiẽ ꝛ ꝓcedẽs ab eo mediãtibus spũ ꝛ sanguie in totũ corp⁹: qꝛ nõ solũ calor accẽsus in corde est fe. sꝫ ẽt calor ꝓcedẽs a calore febrili cordis in totũ corp⁹ mediãtib⁹ spũ ꝛ sanguie. ꝛ iõ ly ꝛ. poniẽ ꝓ vl. nota tñ ꝙ ꝟm multos nõ dr̃ accensus: qꝛ scũs vt distinguiẽ ɔ̈ hẽs: qꝛ tũc nulla fe. eẽt hẽs: qõ est falsuꝫ: sꝫ dr̃ accẽsus: qꝛ fact⁹ igne⁹ siue depẽdẽs siue nõ. ¶ Albert⁹ tñ de ꝓ̇cariꝭ voluit ꝑ h̃ dari itelligi ꝙ in oi fe. dꝫ aliquã ptẽ cordis poni semꝑ in calefacto esse: sꝫ cõis scola tꝫ primã expõneꝫ. ¶ Et ex his daẽ itelligi ꝙ dato ꝙ epar islatũ calefaceret totũ: ita tñ ꝙ calor mẽbrorũ nõ pẽderet a calore cordis igneo q̃ꝫtũcũq̃ꝫ talis calor esset itensus tñ nõ dr̃ feb. ¶ Et rõ hui⁹ ꝟm Gentilẽ est: qꝛ fe. ẽ morb⁹ in calore ꝑ se ledens oẽs opõnes: ꝛ mõ nullus est calor ledẽs ꝑ se oẽs opõnes nisi ꝑ ex̃neationẽ caloris cordis. ¶ Plusq̃ꝫ cõmẽtator aũt vult ꝙ ipossibile ẽ ꝑ alterius mẽbri calorẽ totũ islari nisi ꝑ mediũ cordis. Dr̃ aũt mediãtib⁹ spũ ꝛ sãguie: nõ iõ dr̃ qꝛ ñ ꝑ solũ spm possit deferri: sꝫ qꝛ q̃ñ sp̃ ita acciditaut sumiẽ ꝛ ꝓ vel. Et dr̃ ꝑ arterias ꝛ venas: qꝛ nõ vr̃ hñ possibile a corde i totũ corp⁹ ignirĩ calorẽ nisi ꝑ trãsmissionẽ ñ ꝑ solã alteratõeꝫ. ¶ Sũt aũt qdã q volũt febrẽ eẽ calorẽ totũ corpus occupãteꝫ nõ illũ q ptẽ occupat: ꝛ Auic. voluisse in diffõne ꝙ fe. est calor accensus i corde nõ solus: sꝫ cũ ꝓcedẽte ab eo ꝑ totũ corp⁹. vñ Ga.p̃ de accñti ꝛ morbo diẽ ꝙ mutatio in q̃litate si fuerit in toto corpore ꝛ fuerit calor vocaẽ feb. sꝫ modus p̃or est cõior. ¶ Dr̃ aũt diẽ ꝛ inflatur in eo islatiõe q̃ nocet opõnib⁹ nãlibus: dicit ad denotãdũ ꝙ calor ex̃neus nisi noceat opõnibus nãlibus sensibilr̃ nõ est morbus: sꝫ fe. ẽ morb⁹. ꝛ iõ dꝫ nocere opõnib⁹ sensibilr̃. ꝙ v̇o dr̃ nãlib⁹: aut iõ diẽ qꝛ ille q̃ dñr nãles a medicis magĩ leduntẽ. aut ꝑ nãles itellexit oẽs corpori ɔueniẽtes siue sint aiales siue nãles. ¶ Sꝫ ista pticula nõ sicẽ calitas ire aut laboris ꝛc̃. a diuersis vario mõ exponiẽ. nã plusq̃ꝫ cõmẽtator h̃ ꝛ Gentil. ꝛ fere oẽs doctores ꝛ expositores. pũe q̃rti. dicũt ꝙ qꝛ dixit ꝙ nõ qlibꝫ calor ex̃ne⁹ ẽ fe. sꝫ q nocet opõni iõ subdit q̃si exẽplificãdo ꝙ fe. nõ est sicẽ calitas ire aut laboris cũ nõ vltimaẽ qꝛ ista caliditas nõ ipedit opõnes cũ stet intra sanitatis latitudinẽ: ꝛ sequentẽ ptẽ ꝛ ipedit opõnẽ ita vt retineaẽ. exponũt qdã ꝙ est declaratio modi quo fe. ledit opõnes oẽs. nã est ipossibile ꝙ ledat oẽs ablate: qꝛ tunc esset mortuus nõ febriẽs: sed ita ipedit vt retineaẽ saltẽ aliqua opõ qua viuat febriens.

¶ Gẽtilis aũt hãc ptẽ diẽ poni qꝛ apũ Ga. morb⁹ nõ est mala ɔplo imediate depẽdẽs in ɔseruari a cã ꝑmitiua sicẽ nec

aliq̃ alia dispõ:ꝛ h declarat ꝺ manu ligata.ꝛ iõ dic̃ h Aui.
ꝙ fe.ipedit opõnẽ:ira tñ ꝙ calor retineat̃.i.fit fix⁹ nõ pẽdẽs
a cã pmitiua.ꝛ h dic̃ voluisse Ga.ꝑ ꝺ ofnitijs fe.c.3.vbi dat
modũ q̃ fe.fit ab ira ꝛ labore.dic̃.n. Et si mot⁹ cordis stete
rit remanẽt h ꝑter nãʒ cal'a ꝛ tũc febrire nece ẽ hoieʒ vbi i/
nuit ꝙ q̃ʒdiu cal'ʒ ꝑternãʒ nõ remaneret fixũ cessante cã ꝑ/
mitiua ꝙ nõ ẽ fe. ¶ Ego aũt nõ credo ꝙ null⁹ sit morb⁹ ime
diate ꝺpẽdẽs a cã pmitiua nec ẽt ꝙ nulla sit sanitas h mõ
ꝺpẽdẽs:qꝛ ex h seq̃ret̃ aliquẽ eẽ hoieʒ nec sanũ nec egrum
nec neutrũ.ꝛ m̃lta alia: vt dixi i ꝑ hui⁹. Sʒ puto vt dixi in
q̃õne magna vꝫ p i oi fe.fit necũ aliq̃ʒ ptẽ cordis põi i cale/
facto eẽ vt distiguit̃ ꝺ calefieri ꝙ nõ ois calor ext̃ne⁹ nec oiʒ
mala ꝯplõ cal'a i corde ledẽs opõnes sensibilr̃ ẽ fe.lʒ oisca
lis sit morb⁹.nã fe.cũ sumat nomẽ ab igne ꝛ feruore ipor/
tat istationẽ toti⁹ hñtẽ eẽ fixũ itra cor aliquo mõ.s.ꝙ ipse/
met calor subdiue existens in corde sit fixus aut pendens ab
aliquo calore fixo in aliquo cordis intrinseco.

¶ Nec tñ ꝓp h volui i ol fe.pu.hũores eẽ putridos i corde vt
voluit Albert⁹ ꝺ ꝯcãrijs. Et iõ dico ꝙ h totũ stat sub vna
ꝯstructiõe sup quã cadit negatio.s.nõ tñ̃ calitas ire aut la/
boris cũ nõ vltimat̃.ꝛ ipedit opõnẽ.i.fe.istat̃ i corde ꝛ no/
cet opõnib⁹:nõ sic istat̃ calitas ire i corde aut laboris dũ i/
pedit opõnẽ:ꝛ tñ nõ vltimat̃.i.ñ figit̃:qꝛ si h mõ solũ istaret̃
nõ eẽt fe.ꝛ iõ supple ita istat̃ calor,q ẽ fe.i corde vt retineat̃
.i.hẽat eẽ fixũ i aliq̃ cordis itrĩseco. Et qꝛ h ois lati⁹ dispu/
tani.ꝛ itez h nimis lõge dcm̃ ẽ h nõ me ampli⁹ extẽdo: qꝛ
mai⁹ q̃ʒ oporteat op⁹ h fieret. ¶ Sʒ ꝑ distictiõe pmoꝝ mo
doꝝ fe.i ꝑ⁹ sua gñã. Nõ ꝙ cũ ois fe.fit calor igne⁹ tñ aũt ẽ sb
vna spẽ spãlissima q̃litatũ pmaꝝ iõ fe.nõ hʒ ꝓp̃e gñã sub se
ꝯtẽta nec spẽs sʒ modoꝝ q̃dã varietatũ merito aliaꝝ reꝝ q
bus fe.ꝯiũgit̃.ꝛ magi ꝓpꝛij sibi vr̃ eẽ modi ip̃sitiõis i tactu
cũ fe.sit q̃litas ꝓp̃e ꝑ se tãgibilis puta calor. Et iõ Ga.ꝑ de
dr̃itijs fe.laudauit distictionẽ positã ab hyp.6ᵃ pticula epi
dimiaꝝ:ꝙ febaliũ alie sũt mordaces alie mites alie non mor
daces supaddẽtes ꝯfesti ꝛ alie victe a mãu.ꝛ sic de alijs ibi
narratis q̃s distictões oẽs ꝯstat eẽ ꝑ modũ trãsmutãdi or/
ganũ tact⁹. ¶ Qꝛ tñ cãe haꝝ dr̃iaꝝ sũt ꝓp dr̃iã illoꝝ i qb⁹
calor fcũs i corde fundat̃.ꝛ qꝛ penes illã dr̃iã variat̃ magis
mod⁹ curatiõ vi̇sũʒ ẽ Ga.loco allegato.ꝙ ꝑ⁹ febaiũ dr̃ie su
mant̃ a dr̃ia illoꝝ i qb⁹ fundat̃ calefcm̃ eẽ i corde. ¶ Et qꝛ
in corde iueniunt̃ tres materies corpoꝝ. Nã est ibi solida
sb̃a mẽbral' cordis.ꝛ sũt ibi spũs.ꝛ ẽ ibi hũor.vel aliqd sapi
ens ei⁹ nãʒ.puta vapor ab hũoris sb̃a ꝑ putredinẽ eleuat⁹.
vel alio mõ sapiẽs ꝺ ꝓp̃e nãʒ ei⁹ a q̃ eleuat̃.iõ dixerũt pma
gñã fe.eẽ tria.s.ethica.qñ calefcm̃ eẽ fuerit in sb̃a. cordis.
Ephy⁹.qñ fuerit i aerea sb̃a sic̃ spũs vel aer i corde. Et hu
moralis qñ calefcm̃ eẽ ꝑternãm fuerit i hũore vel vapore
vel fumo cordi itrĩseco sapiẽte,valde nãm hũoris.vñ nõ su
mit̃ gen⁹ ab illo l'q̃ ẽ calefcm̃ eẽ:ꝛ ẽ cordi extrĩsecũ. vñ q̃ʒ/
uis hũor i bubone extñs calefaceret spũm ꝛ ille rediens ad
cor.facẽt ipʒ febrit̃ hãc fe.neq̃ʒ.G.neq̃ʒ hy.vocãt fe.pu.vt
pʒ ꝑ ꝺ dr̃ijs fe.ꝛ i cõmẽto aphorismi i bubonib⁹ oẽs fe.ꝛc̃.
Sʒ hñ vocat̃ putrida qñ a bubone putrida fuligo cordi cõi
cat̃. ¶ Et tu hoc tene mẽti ad maiorẽ certitudinẽ eoꝝ q̃ oi
xi in q̃õne lõga. In cãvo ꝓp quã aliq̃ fe.hu.sũt iterpolate alĩ
que ꝯtinue ꝛ q̃re q̃rũdã sũt ꝑoxismi redeũtes cũ certo mõ ꝑ
iodicationũ.vide q̃õnẽ meã de ꝑiodicatõe. vbi nõ pono ꝓ
cã ꝓꝓꝛietatẽ hũoris:sʒ ꝺclaro vitatẽ mẽtis Ga.2ᵒ de dr̃itijs
fe.c.vlti.ꝛ ꝙ illa ꝓꝓetas addita a Gẽtili est ipossis esse mõ
quo ab eodem dr̃.ꝛ hec pro nunc sufficiant.

¶ Alteratio. Hic declarat Ga.has duas itẽtiões hñdas
ad cãm in fe.pu.ꝛ diuiditur in duas partes. pmo facit hoc
scdõ vniuersaliꝫat hos modos ad alias ꝯplões fientes.
ibi scda (Scdm eundem vero.) pma in duas. pmo ponit
haꝝ intentionum descriptiones.scdõ nominãdo pmã spã
liter dat modos ꝑ quos has intentiones ꝯsequimur in cu/
ra fe.pu.ibi scda.(Sed dicta.) ¶ De pma dicit.pmo ꝙ al/
teratio q̃ demonstratur a cã fe.est illa que facit cessare pu
tredinẽ manente substantia humoris. ¶ Dicit scdõ ꝙ eũo
est operatio educens a corpore in quo peccat totam humo
ris substantiam. s.euacuatio. ¶ Intelligendum ergo circa pri/ A
mam partem ꝙ illa alteratio que facit cessare putredinem
vt statim post dicet Gal.est digestio ꝛ ratio est clara:qꝛ illa
alteratio per quam fit ꝙ humidum complõnale mixti ꝯti
netur a cal'o nãli ꝛ ꝓꝓꝛio facit cessare putredineʒ nunq̃ʒ .n.
est putredo in illo mixto cuius humidum complete obti/
net̃ a cal'o ꝓꝓꝛio ꝛ nãli:vt pʒ ex dictis in q̃õne de putrefa/
ctione. ¶ Sed tñ attende ꝙ nomen digõnis equiuocatur B
ad duo.q̃n̄q̃ʒ.n.dr̃ digõ de ꝯplemẽto ꝛ ꝑfectõe passiõis hu
midi a sicco ꝑm itẽtionẽ caloris alicui nãe nãlis ꝛ ꝓꝓꝛij. ꝛ
hoc mõ digõ nõ est transmutatio sed terminus transmuta/
tionis:quã fecit calor nãlis in humido:ꝛ hoc modo sumit
digõnem Arist.4.methau.ꝛ Auer.in expõne eiusdẽ q̃uõ
etiam indigõ que est defectus istius ꝯplementi ꝓp humidi
resistẽtiã vel ꝓp cali ipotentiã opponit̃ digõni:vt dixi pmo
aphorismoꝝ.aphoris.22ᵒ in q̃õne de digõne require expõ/
nem descriptiõis posite ab Aristo.4.metheoroꝝ.ꝛ qd sit
calor nãlis:ꝛ q̃ humidi ꝯplectio ẽ digõ:ꝛ q̃ nõ ꝛ q̃uõ oiʒ di
gestio igrossando ꝓcedat ꝛ q̃uõ sit possibile coctũ incruda
ri:aut quotiens mõ in via digõnis retrocedere.ꝛ ibi ostendi
ex hoc capite necessitatem corruptionis in mixtis:ꝛ quare
mala ꝯplõ sicca cõfirmata curam nõ hʒ.lʒ frida ꝛ humi/
da ꝛ cal'a curari possit ꝛ plura subtilia que hãc mãm circũ
stant. ¶ Q̃n̄q̃ʒ tñ capitur digõ ꝓ transmutatiõe ꝑ se ad hũc
terminũ ordiata.ꝛ h mõ scdõ vꝛplr̃m loquunt̃ medici de di
gõne ꝛ Aui.s.pma pmi.doc.6ᵃ.ꝛ.G.hic ꝛ pmo ꝟtutuʒ nã
iium. ¶ Aduerte tñ ꝙ lʒ.G.dicat loco statim allegato ꝙ
Arist.digõnẽ dixit alterationeʒ nõ est ꝙ ipse velit hãc alte
rationẽ vocatã eẽ digõnẽ:sed vult ꝙ illud qd̃ dicũt medici
digõnem.ꝟbi.g.transmutationem qua kilus in sanguineʒ
mutat̃ in epe dixit eẽ alterationẽ nõ motũ localẽ atomorũ
vt q̃dã dicebãt antiq aut manifestationẽ latẽtis tm̃ vt alij.
¶ Sʒ nõ dixit tñ Ari.hãc trãsmutationẽ vocasse noie digõ
nis.inuenio tñ phos equiuoce fuisse vsos noie digõnis qñ
q̃ʒ ꝓ alteratione q̃n̄q̃ʒ ꝓ termino:sʒ in 4ᵒ methauro. Arist.
ꝛ cõmẽtator solũ de termino loquunt̃ vt pʒ legenti ꝯsiderãti.
¶ Sʒ tñ nõ pua ẽ dubitatio vtrũ digõ faciat cessare putre C
dinem manente sb̃a:qꝛ vt ostẽdi 2ᵃ pticula aphorismoꝝ.cõ
mẽto illius aphorismi.circa pn̄ ꝛ fines ꝓbabile ẽ ꝙ in ea
dem mã quo ad eandem ptem itendat̃ sim̃ digõ ꝛ putrefa
ctio.q̃uõ g̃ facit digõ cessare putredinẽ. ¶ Et iõ q̃dam an
tiqui:vt Thadeus dicũt ꝙ digõ facit cessare putredinẽ:qꝛ
ꝑparat mã ad expulsionẽ qua expulsa cessat a corpore pu/
tredo:sed ꝑ digõnem nõ expellit̃:imo dum digerit̃ manet
sb̃a humoris in corpore:ꝛ iõ dr̃ manẽte sb̃a.ꝛ hãc expõneʒ
tangit cõciliator dr̃ia.159. Alia ẽ expõ tacta ab eodẽ ꝙ di
gõ facit cessare putredinẽ.i.q̃escere a putredine: qꝛ non ꝑ
mittit cãm añtem trãsire in ꝯiunctam:ꝛ hos duos modos
obscuris ꝟbis dicit vt sũ⁹ modus est ꝛc̃. ¶ Gentilis autem
vult ꝙ digõ facit cessare putredinẽ que fieret nisi eẽt digõe
qꝛ ad peiorem modũ putredinis deueniret si digõ non eẽt.
pʒ pmo de dr̃ijs fe.6.c. ¶ Hec expõ non est ad mentem.
G.nam in fe.putrida ꝓ cura nõ est itentio ꝓhibendi futurã
putredinem. hoc.n.ptinet ad ꝓuisionẽ:sʒ remouere pñteʒ
ꝛ ideo in eadem q̃õne dat alium modũ:q ꝓhibet a putre/
dine qñ digõ veniret ad maiorẽ gradũ bonitatis q̃ʒ sit pu/
tredo illius possibilis.nã ꝯcedẽdo ꝙ digõ ꝛ putrefactio sũt
motus contrarij.dicit tamen ꝙ possunt esse in eodem sub
gradibus remissis siue refractis ꝛ ista solutio secunda.ite/
rum non videtur ad mentem. G.qꝛ loquitur de intentione
que habetur generaliter ad causam fe.pro cura.quam cau
sam oportet auferri:ꝛ constat istam non esse semper valde
intensam putrefactionem.

¶ Ego autem puto q Ga. vidit q duobus modis quando humor propter suam putredinez est causa fe. possum⁹ operando circa causam curare febrem. vno modo remouendo putrefactionem ꝛ humorem: ꝛ hoc est euacuatione. Alio modo remouendo putrefactionem tantũ relinquendo humorem: ꝛ hoc est per alterationem que est digestio: non tamen vult. G. q hec sit diffinitio digestionis. digó est alteratio faciens cessare putredinẽ: nec vult q vñr digestio faciat cessare putredinem: sed vult q illa alteratio que intendit in cura fe. putride qñ non intendimus euacuare est faciẽs cessare putredinem. ꝛ ita que hoc facit est digestio. non tñ quelibet neq ꝗlibet putredinem faceret cessare digestio: ita q alteratio quam intendimus in putrida. feb. que facit cessare putredinem manente sba. est digó: non tñ q hec sit diffó digónis: neq qꝛ semꝑ faciat cessare putrediné. ¶ Circa ptem aliam in qua dr q eũo est totam a corpe educens sbam humoris: intelligit q eductio fit a corpore a quo fit eũo. vnde qñ a stomacho humor educitur ad intestina dicimus humorem euacuari a stõ: tꝫ non educatur a toto corpore. ꝛ ideo parum infra docet. Ga. q modus euacuationis est deriuatio ad alia membra. siue ergo fit euacuatio a toto siue a parte tunc humor cum euacuatur ſm totũ educitur a corpore. Deinde cum dicit. XCI.

SEd dicta quidem species alterationis digestio est quam a quibusdaz causis ꝯtigit facere: scientes erim⁹ i illis si habeam⁹ iã cognitioné ita cãꝝ salubriũ.

Laure. ¶ Sed predicta species alterationis concoctio est: quam a nonnullis causis fieri conuenit inueniétes i illis: an habeam⁹ ita sanoꝝ cognitõez.

Leoni. ¶ Sed dicta quidem alterationis species concoctio existit: quam vbi inuenerimus quibus naz cãis fieri ꝯtingat: tũc vtiq coꝝ que hoc pacto salubria sunt scientiam tenebimus.

¶ Facit qð dcm̃ est: ꝛ diuidit in duas ptes. primo docet modum quo possumus assequi ꝑmam intentioné. 2° de scđa. ibi 2ª. (Eũonis vo.) ¶ De ꝑma dicit q alteratio iam dicta est digó quã digónem contingit nos facere mediãtibus quibusdã causis tanq scientes in illis opónibus si nos habeamus ꝑmo cognitioné cãꝝ q̃ sunt hoc mó salubres ꝛ vult breuiter q ad faciendum artificialiter alterationem dictã opꝫ q nos cognoscamus cãs q̃ sunt salubres ꝑ ꝗꝫto faciũt cessare putredinem vel faciũt talé digóné q ꝑ eã cesset putredo. ꝛ sup. q opꝫ has cãs debito mó admistrare: ꝛ i hac sñia nó cadit dubitatio. ¶ Sed tñ opꝫ spãlius h scire q̃ sũt cause putrefactionis ꝓhibitiue manente sba humoris putridi. ¶ Pro quo notãdũ vt supra dixi. q apud pħm digó est cóplemétũ acgsitũ in hũido a calore nãli ꝛ ꝓprio lꝫ non qðlꝫ tale ꝯplemétũ sit digó: sꝫ solũ illud qð est in passione humidi a passiuo sibi opposito. s. sicco. ¶ Apud medicos

D vo digó dr equoce de opóne in iuuatiuo ꝛ opóne in nociuo. nã digó i iuuatiuo: vt. s. sumit ꝑ° ꝑmi. ẽ cóuersio rei a vĩtute in eẽntiã aptã trãsmutatiói vĩtutũ i ea opóné faciétinꝫ: aut in ꝯpsone q̃ est cópetens conuersioni in nutriens in effectu. Jn nociuo aũt h eadé opó vocat digó qñ vĩtus põt humorem malum ad benignum deducere. Si aũt nó põt tunc digó est trãsmutatio in intrinsecã dispóné ꝑ quã mãe egressio a membro in quo est fiat facilis. ¶ Et ego puto q alteratio ꝑ quam gñat spũs ꝛ lac est digó modo primo.

¶ Sꝫ 2° mó digerunt hũores mali a corpe expellendi vt in aꝑatibus qñ mã in sanié ꝯuertit ꝛ i febribus. ꝛ puto nó solũ digóné dici hoc mó ingrossationé subtilis ꝛ subtiliationé grossi ꝛ icisioné viscosi: sꝫ ét alias trãsmutatões ꝑ quas mã sit obediés. nã ꝛ pcé sanguis q ẽ grossus i aꝑate nã conuertédo i sanié digerit: nó obstãte q igrossetur: sed ex aliis cãs ꝗꝫ ꝑ purã igrossationé. vt dixi sup 4° ꝑmi. c. 3. ꝛ ꝑ° aphorismoꝝ. ꝛ eẽt h locus speculatiõis vtꝝ ois talis opó fiat a calore nãli vel aliq̃ talis a frigore fieri possit. quã vide cũ qrit vtrum friditas possit igredi opus nãe. ¶ Hoc tñ vnũ ẽ certũ q humor putridus faciés fe. si ꝑ solã digóné sine eũone fe. curari debeat itegre: ita vt nó remãeat suspitio ꝛ spãlis ꝑparatio ad malã ꝯpsoné futurã fieri nó digerit sola digóne q̃ est preparatio ad expulsioné: qꝛ mã nó reducibilis ad benignũ nisi expellat adhuc ꝑparat ad malã ꝯpsonem futurã fieri: vt pꝫ in cómẽto aphorismi. Que relinquunt i morbis post crisim. ¶ Alr. n. post ꝯplemétũ digónis in febribus nó oporteret eũare. nec ét amplius eẽt fe. ꝛ siñr fcã sanie: nec eẽt mala ꝯpsõ nec spãlis ꝑparatio ad malã ꝯpsoné: cuius oppositum pꝫ in cómento aphorismi. Quicũq pleuretici facti nó purgant in q̃tuor dieb⁹. vbi dr q sanies q̃lis cũq laudabilis est nitrosa ꝛ corrosiua ꝛc̃. ¶ Ex qb⁹ pꝫ Gal. loqui hic de digóne qua humor fit nãlis ꝛ nutricationi cóueniens: ꝛ hoc inuit. G. xi. terap. c. 5. ſm vnã trãslationé: ꝛ 7. ſm allani caꝫ dicit. Sed cum putredo fit in corpore hois poterit mutari ꝛ digeri ꝛ ad temperamentum ab extremitatibus reduci sit necessario vt virtutem ꝯfortemus. ea. n. forti exñte illud qð clausum est poterit digeri ꝛ putrefactum restaurari. non. n. dicimus humorem ad tẽperamentum reduci nisi nutrire possit. ¶ Qꝫ si dicat q in cura putride fe. semꝑ oꝫ putrefactum euacuari: vt vr dicere. G. eodem lib. ca. 4. ꝛ 8. ſm aliam translationem cũ dixit. sic est faciendum in putredine viuoꝝ aialium pinguedinis. s. illud qð est putrefactuꝫ: deinde curemus nó putrefactũ studétes vt nó putrefiat: sed ad suũ tꝑamentum redeat. ¶ Pro nũc vr q in isto loco loquit de putrido putredine nó reducibili ad benignum. ꝛ ideo ne qs putaret ex h q nullum putridum põt ad temperamétũ reduci in sequẽti ca. posuit sñiam supradictã ꝛ idem vult in fine qnti capli. ꝛ ſꝫ aliã. 10. q post eũoné humoris in fe. aptis opilõnib⁹ oꝫ vĩtuté ꝯformari que putredini ꝑualeat coniunctũ cũ fe. refrigeret q. est finis itentiõis: lꝫ g in sanie optima ꝛ laudabilissima non fit putrefactio vt ostendã esse de mente. G. ꝛ Aui. in qóne de sanie 2° aphorismorum. tñ digó qua sanies gñatur in aꝑatibus ꝛ ꝓportionalc saniei in humore putrido itra venas. nó est illa de qua hic loqtur q sufficiat feb. putridã curare. Nã i sanie hoc mó cóstricta est putredo ꝛ non est optima saltem vꝑlꝫm ꝛ humor faciés fe. cum ẽ in illo summo gradu digónis quo parat expelli est putridus cũ alr stãtibus talibus febrib⁹ i qb⁹ ẽ hec digó summa nó eẽt febris: qð ẽ falsum ꝛ ꝯ expiẽtiã. q̃re ꝛc̃. ¶ His habitis dico q digó de qua loquit est conuersio ad benignum nó ꝑparatio ad expulsioné. Et vt sic videamus que sunt cãe a qbus hoc ꝯtingat fieri: de qbus dicit hic Gal. q cognoscẽdo eas poterim⁹ inuenir salubria. ¶ Pro quo ꝯsidera q oẽ putridũ itra corp⁹ nřm exñs est cóstrictũ hñs de fumis malis secũ mixtis ꝛ calefcm̃ calore extraneo: ꝛ humidum per hoc q sua humiditas nó sufficit ab inato calore regulari. h oia sumunt a Ga. xi° terap. ꝛ iõ cãe putrefactioné remouétes ꝛ ꝓhibétes hñt facere euaporare fumos malos vel cóformare inatũ caloré vel refrigerare remouendo caliditaté extraneã vel oia ista vel aliqua istoꝝ facere.

¶ Finit totũ qð inuenit ab Ugone scriptũ super tegni Gal. XCII.

EUacuatões vo ꝑ flõmiã ꝛ ꝑ clystere ꝛ ꝑ vrias ꝛ ꝑ respiratões ſꝫ cuté sũtam plr° vo ꝑ ꝯriã ꝺtractioné ꝛ ꝺriuatõez ad alia. huiusmodi. n. gñis sunt: ꝛ menstrua mouere ꝛ hemorroidas aperire: ꝛ ꝑ nares ꝛ per palatum purgare.

Laurē. ¶ Euacuatio efficitur sanguinis missione: clysteris: vrina ⁊ spiratione per cutē. Atq3 etiã auocãdo deriuando ad aliũ locum. Hoc genere continentur mouere mēstrua: aperire mariscas: purgare ex naso: palato.

Leoni. ¶ Euacuationes aũt fiunt: ⁊ per sanguinis emissionem: ⁊ clysteris vsum: ⁊ per vrine vias: atq3 eam que per cutem fit transpirationem: ac preterea per eam que fit ad partes oppositas attractionem: atq3 ad alias propinquas deriuationem. Nam ⁊ ad hoc idem genus pertinet citare menstrua: atq3 ora venarum: que greci hemorroydas appellant: aperire: ac per palatu3: naresq3 expurgare. XCIII.

Cientes igitur ⁊ hic materias ⁊ virtutes quib⁹ in tpe ⁊ qualitate ⁊ q̄titate ⁊ modo vsus oblatis euacuatio fit.

Laurē. ¶ Inuenientes materias quibus qualitate ⁊ quantitate ⁊ modo vsus adhibitis euacuatio efficiatur.

Leoni. ¶ Cum igitur ⁊ hic materias inuenerimus: quibus in qualitate: ⁊ quantitate: ⁊ modo vsus: adhibitis: euacuatio fit. XCIIII.

Ecundũ hãc p̄tē artis inuenimus salubria: ⁊ scripta est oĩu3 inuentio in terapentico negocio: ſm eundem vero modum ⁊ in alijs tribus discrasijs.

Laurē. ¶ In hac artis p̄te sanas inueniemus: ac de mō inueniendi tales causas libro de curandi via ⁊ ratione dictum iam est. ¶ Simili modo ⁊ per alias tres intemperies.

Leoni. ¶ In ipsa artis parte salubria inuenientur: atq3 eorum oĩum inuentio traditur in eo volumine: qđ de arte curatiua inscribitur. Eadē ratione in alijs tribus intemperaturis. XCV.

Num cōe habentes p̄ceptũ efficiētes vnãquãq3 earum causarum abscindere prius: deinde sic venire ad eam que facta est ab illa egritudine salubrium causarum intentionem facturos.

Laurē. ¶ Et.n. vnum cōeq3 h̄ndo p̄ceptũ vnamquãq3 cām efficientem excidere: tunc aũt ire ad egritudinem que confecta est: causarum sanarum inuētionem adipiscemur.

Leoni. ¶ Si vnũ cōe p̄ceptum obseruabimus: vt vnamquamq3 prius que efficit cām rescindamus: deinde ita ad illam que ab eadem cā facta est: egritudinem accedamus: cārum salubrium inuentionem faciemus. XCVI.

Ecundum vero compositas discrasias ex simplicibus compositio ostendit salubria precepta: ⁊ hic habentibus nobis medicamen proportionale magnitudini discrasie ad illam conueniens inuenire.

Laurē. ¶ Itidem per intemperies compositas simplicium compositio precepta sanitatis indicabit: si studuerimus: vt magnitudini intemperiei: quod proportione respondeat causa sana peruestigetur.

Leoni. ¶ Secundum vero compositas intemperaturas: ex simplicibus cōpositio cōmōstrabit salubria p̄cepta cum hic quoq3 studuerimus p̄ magnitudine intemperature eidem conueniens inuenire remedium. XCVII.

Elut si ita accidat: si decem quide3 numeris ſm calidius excedit aliquid ab eo quod secundum naturam: septem vero secundum siccius esse oportet: ⁊ salubrem causam in talibus dispositionibus frigidiorem quidem decem numeris: septē vero humidiorem.

Laurē. ¶ Verbi gratia si quis decem numeris recessit a naturali in dispositionem calidiorem: septem in sicciorem: causa sana per talem dispositionem decem numeris recedat in habitum frigidiorem: septem in humidiorem oportet.

Leoni. ¶ Veluti si ita contigerit q̄ in decem quidē numeris ad caliditatem maiore3 ea que nature cōueniat: decidat corpus: septem vero ad siccitatem maiorem: tunc salubrem causam in huiusmodi affectibus esse oportebit: decem quidem numeris frigidiorem: septem vero humidiorem. XCVIII.

I igitur ipsi parti patienti adducas huiusmodi medicamentum in tantum frigidius fit ⁊ humidius: in quantum partis patientis manifesta no precessit.

Laurē. ¶ Si igitur tale medicamentu3 affecte parti adhibeatur tanto frigidius ac humidius erit quãtum indicatio precipit.

Leoni. ¶ Si igitur ipsi particule patienti admoueatur tale remedium: tanto erit frigidius: atq3 humidius: quantum exigit partis affecte indicatio. XCIX.

In profundo vero posita que patiuntur parte considerare oportet huiusmodi efficere salubre vt non cõtingat exolui in via.

Laurē. ¶ Ac vbi pars affecta posita fuerit in profundo moliri op3 tale efficere medicamentu3 quo minus in itinere prius exoluatur.

Leoni. ¶ Quō si particula affecta in penitioribus locis si ta sit: machinari oportet insuper tale inuenire salubre remedium: cuius vis nequaquam in itinere antea soluatur. C.

Si ergo calidius esse oportet moderato non in tanto sit solum calidius quāto indiget passio: sed super modum apponatur propter appositionem necessario adueniens.

Laurē. ¶ Si igit̄ opus sit medicamēto caliore moderato: non soluз tanto sit calidius q̄zto indiget passio sed ex superabundāti adijciatur id qō pp positionem fuerit necessarium.

Leoni. ¶ Si itaq̧ calidius esset oportuerit eo ꝙ est moderatum: non solum tantam habeat caliditatē: quantam exigit morbus: sed vltra eandem mēsuram tantum adijciatur: quantum ex situ (vt pertingere possit ad locum patientem:) vt necessarium. CI.

Si vero frigidus sit: non simpliciter oꝫ tanto facere illud frigidius: sed materiam medicaminis considerare prius Si enim parachimeres est: non perueniet vsq̧ ad profundum multum: contrariū vero operatur aliquando spissam superficiem. Si vero leptomeres sit possibile est peruenire vsq̧ ad vltimum profundum.

Laurē. ¶ Si frigidiore non simpliciter: tanto frigidius efficere oportet: sed etiam materiam considerare necesse est. Si enim grassior fuerit nequaquā profunde ad modum penetrabit: sed econtrario efficiet condēsando cutē. Si v̄o tenuior fuerit fieri poterit vt ꝑfunde ad moduз se insinuet.

Leoni. ¶ Si vero frigidius: non simpliciter tantum frigiditatem oportet augere: sed ꝛ materia quoq̧ prius est animaduertenda. Si enim crassa sit: non admodum poterit ad profunda penetrare: at potius contrarium prestabit effectum: spissando superficiem: atq̧ densando. At si tenuioribus partibus constet: poterit sane plurimum subire profundum. CII.

Ita vero ꝛ in humectātib⁹ ꝛ desiccantibus pachimeres ꝛ leptomeres sube considerāde sunt.

Laurē. ¶ Itidē in humesaciētib⁹ ꝛ exiccantibus crassior ac tenuior substantia sumienda est.

Leoni. ¶ Idē i humectantibus: atq̧ exiccantibus accidit i qb⁹ crassitudo: atq̧ subtilitas ptiū sīc est inspicienda. CIII.

Ex positione quidem patientis loci manifestatio inuenitur salubre: vt dictuз est nunc.

Laurē. ¶ Ac ab effecte partis positione indicatio sanaз vestigat causam: quemadmodum hoc loco diffinitum iam est.

Leoni. ¶ A situ quidem loci: vt nuper diximus inuenit indicatio salubre remedium. CIIII.

Ex plasmatōe v̄o ꝛ pōne qñ fluxus sensibilis hz ꝯsuetos ad aliō mēbrū: aut nullum hz. Naq̧ ad principalia q̄ feruntur fluxus aduertemus. Prouocabimus vero eos ad non principalia.

Laurē. ¶ A figmento vero ac pōne quoties emissacula sensibilia hēat parua tēdētia aliorsum: aut quoties nihil eiusmodi hēat. Emissacula igit̄ desertia in mēbra ꝑcipua auocabimus: ac i non ꝑcipua membra irritabimus.

Leoni. ¶ A formatione aūt ꝛ situ simul qñ efflux⁹ sensibiles: atq̧ ad aliū locū foraminibus patētes habuerint: aut his oīno caruerint. Quos.n.effluxus ad principales deferri ptes cognouerim⁹: auertemus: atq̧ ad illas impellemus que nullū habent principatum. CV.

Manifestū v̄o ꝙ faciētiū cāꝫ discrasiā ꝑ euōnem sanatio est. Ipsaꝫ aūt discrasiarum alteratio sanatio est.

Laurē. ¶ Cōstatq̧ vt sanatio efficiētiū intemperiē cāꝫ: per euonem existat. Ipsarū.n.intēperierum tantummodo alteratio sanatio est.

Leoni. ¶ Illud v̄o manifestū: ꝙ caꝫ q̄ intēperaturam efficiūt cāꝫ: curatio fit ꝑ euōnē: nā ipse intemperature sola alteratione sanantur. CVI.

Soluta vero continuitate: curatiōis q̄dem intentio vnitio est. In organicis quidem partibus impossis est. In homiomeris v̄o non oīno impossibilis: sed in quibusdam possibilis vt in carnosis ꝛ ōc glutinatio est sanatio.

Laurē. ¶ Ceterū vbi soluat̄ ꝯtinuitas sanationis intentio vnio est: que inq̄ꝫ in ptibus officialibus impossibilis est. In similaribus vero non semper possibilis est. Sed in quibusdam vt in carnosis agglutinatio sanatio est.

Leoni. ¶ Continuitatis aūt solōnis curatio intētionē q̄dē hz vnionē que in ptibus q̄dē instrūrijs impossis est. In similaribus vero nō sp impossibilis. Atq̄ qñq̧: sicut in carnosis sanitas conglutinatione perficitur. CVII.

Non differt vero si consolidationem nomines.

Laurē. ¶ Nec inter est vbi licebat appellare coalitum.

Leoni. ¶ Nihil vero differt: neq̧ si coalitum appellaueris. CVIII.

PRecedit autem eam quando maius fuerit vulnus adductio distantium partium ex genere plasmationis existēs.

Lauré. ¶ At qui ipsaʒ antecedit: quoties vulnus grande extiterit: adductio dissidentium partiū que sub ipso figmenti genere continuetur.

Leoni. ¶ Ipsam vero antecedit: qn̄ vulnus maius extiterit partium applicatio distantiū: que ex formationis genere existit. CIX.

ET vero ea fiet permanens: superligatio conducens distantia labia: ꝛ consuture vtiles sunt ad hoc.

Lauré. ¶ Ut vero deligatio adducens dissidentes partes stabilis maneat: ꝛ habende ac suture vtiles sunt.

Leoni. ¶ Ut autem hec ipsa firma: ac stabilis fiat: ꝛ alligatio cogens in vnum que distant: ꝛ fibule ꝛ suture vtiles sunt. CX.

COnglutinat vero distantia ꝛ eam que est in principio vnionem reddit natura. Nostrum vero opus est primum quidem vt dictum est conducere in id ipsum distantia labia. Secundū opus vero servare in quo conducta sunt. Et tertium vt nihil incidat intra labia prouidere. Et quartum ipsam partis subam sanam servare.

Lauré. ¶ Natura autem agglutinat dissidenteʒ partes: ac pristinam reddit vnitatem. Medici vero officium est in primis vt est proditum adducere in vnum dissidētes partes: deinde custodire quē admodū adducte sunt. Postea prouidere quo minus inter labia aliquid incidat: ac demuʒ ipsam partis subam sanam custodire.

Leoni. ¶ Coalescere autem facit ea que inuicem distāt: ac pristinam restituit vnitate ipsa natura. Nostrum vero opus est (vt diximus) applicare extrema distantium partium. Atq̄ ita vt in vnum coacta sunt: conseruare. Et tertio loco cauere ne quid labris vlceris intercidat. Et quarto ipsam partis subam conseruare salubrem. CXI.

PRimum quidem ꝛ secundum opus quomodo aliquis facit dictum est. Tertium vero in conducendo distantiam fiet quidem si nihil extrinsecus incidere permittamus: sicut pluriniuʒ pilus: aut oleum: aut humiditas alia in medio constituta conglutinandorum prohibet eorum vnitionē. In posteriori vero tempore per effluxiones tertie intentionis custodia est: ad effluxiones vero ipsas ex subdiuisione ꝛ contraria diuisione ꝛ figura apta accedendum est. Substantia vero partis sana seruabitur per mediocriter desiccantia. Hec quidem curatio est ꝯtinuitatis solutiōis in carnosa parte facte eius ſm̄ seipsam solius.

Lauré. ¶ Primum ac secundum: quodammodo facere liceat dictum iam est. Tertium adducendo partes dissidētes fiet si nihil extrinsecus incidere sinamus: quemadmodum sepenumero pilus aut oleum: aut alius humor cadens inter partes agglutinandas: earum prohibuit vnioneʒ. Postea vero tempore sequenti tertia intētio perficitur si materia affluat. Effluet autem materia incidendo ac congrue figurando. Porro substantia membri sana custodietur per ea que mediocriter exiccent. Atq̄ hec curatio est soloñis continuitatis in membro carnoso quoties ipsa per se sola existat.

Leoni. ¶ Sed quo pacto: ꝛ primum: ꝛ secundum impleamus officium: dictum est. Tertium vero ī cogendo in vnum partes distantes exequemur si nihil extrinsecus incidere permittamus: quoniam sepius vsu euenit: vt pilus: aut oleuʒ: aut aliqua alia humiditas interueniens earum que copulande sunt partium: vnitatem impediat. In eo autem quod sequitur tempore per suffluxiones tertia intentio retinetur. Ipsam vero suffluxioneʒ ex eiusdem: ꝛ contrarij loci diuisione: ꝛ figura opportuna comparandum. Partis autem subam salubrem cū mediocriter exiccātibus conseruabimus. Hec quidem est solute cōtinuitatis curatio: cum ipsa sola seorsum in carnosa parte constiterit. CXII.

SI vero alicui alteri misceatur egritudinum: erunt plures intētiones pceptorum curationum quas in compositorum doctrinis deinde dicemus.

Lauré. ¶ Qđ si cui alteri permiscetur morbo plures indicationum intentiones habentur: quas deinceps docebimus vbi de compositis aut impleris preceptis agemus.

Leoni. ¶ Qđ si alicui alteri morbo cōiungatur: plureʒ sunt indicationum intentiones quas in compositorum: vel complicatorum siue vt cuiq̄ appellare libuerit doctrina trademus. CXIII.

IN presenti vo ad reliquas vnitionis soloñes oratione veniendum est.

Lauré. ¶ Hoc loco ad reliquas cōtinuitatis solutiones eundem est.

Leon. ¶ In presenti aūt sermone ad reliquas vnitatis solutiones accedendum. CXIIII.

FRactura igit̄ in osse est qđem ꝯtinuitatis solutio insanabilis vo quātū in pma ꝯsideratione: iuxta vero secūdaʒ secūdum quēdam modum curabilis

quo quo modo fit. Prima igitur consideratio est consolidatio impotens pp duritiem ptis fieri. Scda vero ligatio contingens fieri per porū ligantem in circuitu fracturam.

Laurē. ¶ Fractura ergo ɔtinuitatis solo in osse est: que in q̄ȝ curari nō pōt: q̄tum ex pma intentione ē sed scdo quodāmō curari aliquatenus potest. Prima igitur intētio vt i vnū coalescat fieri nunc potest pp duritiem partis. Scda vo deligatio ē. quā facere potest porus.i.tophus lapis ligatus circa fracturam.

Leoni. ¶ Fractio igif est ɔtinuitatis in osse solo: que q̄tum ad itentionem pmam: insanabilis existit. Quo ad scdam vo quodāmō sanabilis fit. Prima igif intētio ē coalitus ptium qui ab ossis duritiē fieri nō pōt. Scda alligato que fit callo supnato partes fractas alligante. cxv.

Generatio vero pori inquantum ex mā ꝛ nature fit cōis est ad alia: inquātum vero prope est formam ossis ex illius est alimento.

Laurē. ¶ Porus.i.tophus lapis inq̄tū ex mā ꝛ nā efficitur cōis cū ceteris est. Inq̄tū vo ppe formam ossis ex alimento illius fieri debet.

Leoni. ¶ Calli aūt generatio q̄ gdē ex mā: ꝛ nā fit: ē ꝛ ad alia cōis. Qua vero formaȝ ossi vicinam hȝ ex eiusdem fit alimento. cxvi.

Molle vero ꝛ puerile os consolidari q deni possibile est.

Laurē. ¶ Ceterum molle ac puerile os coalescere potest.

Leoni. ¶ Molle vo ꝛ puerile os coalescere pt. cxvii.

Raro vero ꝛ hmōi passiōis generatio fine compassione alterius membri ē. Sepissime.n. circūpositi musculi cuȝ alijs ptib⁹ corpis cōpatiunt fractis ossib⁹. Itaq ꝛ itētio curatōis duplex ē: altera gdē in ossib⁹: altera in his q̄ circa ea sunt corpibus. Hec gdē talis in carnosaꝝ ptiū dispōnibus dicef: de fracturis vero dicendum est hic.

Laurē. ¶ Sed raro huius affectionis gnatio ē fine implicatione alioꝝ. Naȝ magna ex parte musculi adiacētes simul cū alijs corporibus patiunt effracto osse. Quocirca curatiōis itētio duplex est altera in osse: altera in corpib⁹ que circa sunt. Sȝ de tali intentione implexis affectibus partium carnosarum dictum iam est. De fractura hac parte agendum est.

Leoni. ¶ Sed p raro fit talis affectus: quin cum altero societur. Magna.n. ex parte musculi adiacentes vna corporibus alijs fractis ossibus patiuntur. Quare ꝛ curationis intentio oritur duplex: quarum altera quidem circa ossa: altera vo circa corpa adiacētia vsaf. Sȝ hec gdē in carnosarū ptiū cōplicatis dicef affectib⁹. Nunc vero d fractionibus dicendum. cxviii.

Quoniam vero harū curatio est ex poro: vt vero hic fiat proprij alimenti ossis est opus. Oportet igitur superfluitatem nutrimēti ad pori generationē nature submitti.

Laurē. ¶ Cum igif affectionis sanatio ex poro.i.topho lapide fit proprio ossis alimento opus est. Cuius excremētū ad pori.i.tophi lapidis generationem subyciatur nature oportet.

Leoni. ¶ Qm̄.n. haꝝ sanitas callositate pcuratur: vt callus generef: proprij ossis alimenti supfluitatū nature suggerere opꝫ. cxix.

Superfluitas vero hec ꝛ q̄titate ꝛ qualitate moderata esse debet.

Laurē. ¶ Quod moderatum quantitate ꝛ q̄litate fit necesse est.

Leoni. ¶ Hanc vero superfluitatē in qualitate: ac quātitate seruare modum est necessarium. cxx.

Propterea deductione indiget talem ꝛ tantum influentem sanguinem ꝛ ossibus preparante ex quali ꝛ quanto fiat porus. Quoniam vero pertransit hic per concaua fractū ossis attendere oportet eius multitudinem ꝛ qualitatem: ꝛ ita ficciorem oportet facere deductionem vel magis humectantem que amplius in terapentice facultatis litteris sunt dicta.

Laurē. ¶ Et ob eam rem sanguis talis ac tantus eo ducendus est: quali quantoq porus idest tophus lapis fieri possit. Cumq ille effluat per fistulas effracti ossis considerare conuenit ipsius quantitatem ac qualitatem: ꝛ ita ducere ficciorē aut humidiorem. Sed de his omnibus libro de curandi via ꝛ ratione diffusius dictum iam est.

Leoni. ¶ Unde ꝛ ratio victus est adhibenda: que tantum: ac talem influere ossibus sanguinem preparet: qualis: ꝛ quantus generando callo fit opportunus. Quoniam vero perfracti ossis cauernas idem effunditur sanguis: eiusdem qualitatem: ꝛ multitudinem animaduertere oportet: atq ita vel ficciorem vel humidiorem victum instituere. Sed hec omnia i libris: in quibus de curandi ratione tractatur: plenius sunt explicata. cxxi.

Nerui vero ꝛ tenantos pūctura pp plurimum sensum ꝛ pp hoc q continua est hni principiuȝ pticula parata ē ad vocaf spasmū: ꝛ maxie cū nō respiret

exterius excecata cutis perforatione. Hanc igitur oportet aperire & exiccare sub a leptomeri ꝑtransire potenti ad profundum vsq; ad perforatum neruum. Dictum est autem de hoc perfecte in terapeutice facultatis litteris. In simplicibus igitur huiusmodi generis dispositionibus salubrium cāꝝ est forma talis q̄z dixi.

Laurē. ℭ Nerui preterea ac tēdonis punctio: propter exuperantem sensum & q: pars continua origini est: prompte aduocare potest conuulsionem maximeq; quoties nihil possit foras efflari: occecato vulnere cutis. Id igitur aperire oz ac siccare ni ā tenuiore: que se insinuare in ꝑfundum possit vsq; ad neruum vulneratum. Ac de hoc libro de curandi via & rōne satis iam dictum ē. Hactenus de simplicium dispōnūz cāis sanis.

Leoni. ℭ Nerui vero: & chorde punctura: propter sensus vehementiam: & quoniam hec pars principio continuatur prompta est ad neruorum cōuulsionem excitandam: actum presertim: cum nihil extrorsum expirat obcecato cutis vulnere. Aperiendum est igitur: atq; exiccandū substantia tenui que vsq; ad imanerui offensi penetrare. De his vero exacte diximus in libris de arte medendi conscriptis. In simplicibus quidem huius generis affectibus salubrium causarum forma talis existit. CXXII.

Secundū cōpositas ꝓo cōplexe. Ut in vlceribus: prima quidem est concauitas quam quidam non aliaz dispōnē: sed vlceris tm̄ arbitranf dr̄ā. Est aūt nō tm̄ dr̄ia hoc tale: sz alteꝝ q̄dā genus egritudinis totius in quo subē ipsius est perditio. Et igitur curatio ipsius in duplici passione duplici indiget intētiōe. Continuitatis .n. solutio vnione: subē ꝓo perditio generatione indiget.

Laurē. ℭ De ipletis deinceps agendum est. In vlcere ergo implicatur in primis quidez cauū quā nō aliā dispōnem: sed vlceris differentiam esse existimāt. Est aūt nō vlceris differentia: sed alterū genus totius morbi in quo substātie corruptio facta est. Itaq; sanatio duplici affectu: duplici eget intentione. Nā ꝯtinuitatis solutio vnionē. Subē corruptio generationem requirit.

Leoni. ℭ In cōpositis vero complicatur vlceribus: prima quidem cauitas quam non alterum affectū: sed vlceris differentiam esse arbitrantur. Est autem non dr̄ia huiuscemodi res: sed alterum aliqd̄ totius egritudis genus i quo ipsius substātie iactura facta est. Et quidem curatio in duplici morbo: duplicem exigit intentionem nam cōtinuitatis solutio: vnitate substantie aūt iactura: generatione indiget. CXXIII.

Icte vero sunt paulo prius generationis intentiones.

Laurē. ℭ Ac generationis intentiones paulo ante explanate iam sunt.

Leoni. ℭ Plnbo vero supra generationis intentiones exposite sunt. CXXIIII.

Et quidem oportet curare primum hanc dispositionem: deinde aggredi vnire sicut ipsa natura rerum indicat. Quando igitur repletuz fuerit qd̄ cōcauum & equale vlcus extiterit: tunc alteram intentionem afferri opz. Media enim noua carne existente labiorum vlceris vniri quidem impossibile est distantiam.

Laurē. ℭ Quin etiam rerum nā̄ ostēdit: vt in primis talem sanare dispōnē deinde vnire aggredi opus sit. Quoties ergo pars inanis repleta fuerit: vlcus vero equale extiterit: alteram intentionem auferri contingit. Interposita enim recens genita carne inter vlceris labra: partes vniri dissidētes impossibile est.

Leoni. ℭ Qd̄ autem primum quidem hunc affectum oporteat sanare: demum vnitatem restituere tētare: ipsa rerum natura cōmostrat. Cum itaq; repletum quidem fuerit cauum: vlcus vero ad equalitatē ꝑductū alterā intentionē aboleri contingit. Naz media existēte inter labia vlceris ea carne que nuper est genita: partes quidez distātes vniri est impossibile. CXXV.

Intentione ergo curationis aliam inuenire oportet. Inuentionem vero ex eo quod ẜm naturam habebimus qd̄ circū facere parti conuenit: ẜm nāz vero erat eā coopire cute. Hoc igif nobis ē faciēdū: aut si impolis est intentio: aliqd sīle cuti carnē .s. callosam faciēdum est. Erit aūt hmōi caro sicca similis priori cuti & callosa. Siccātibꝫ igif & stipticis sine mordicatione erit opus pharmacijs ad cicatrizationes.

Laurē. ℭ Sed aliam intentionem curationis inueniri oportet. Inuenimus autem si naturam ipsam consideremus partis cui per naturam inest tegi cute. Id igitur a nobis efficiendum est. Qd̄ si impolis intentio est: sīle aliquid cuti: idest carnem cuti subsimilem efficiendum. Talis vero siccior atq; adstrictior ē. Quocirca siccantibus: ac stringentibus medicamētis minime mordētibus coalescendo vlceri opus est.

Leoni. ℭ Unde fit vt alia sit intētio pergrenda. Intentionem aūt ꝯsequemur: ex eo qd̄ est ẜm nāz ipsi parti cōparādo: erat aūt eidē cute obduci nāle.

Quare hoc ipsum a nobis procurādum: aut si hec intentio effectum sortiri non potest: simile aliquid cuti: carnez.s.que cutis nature vicina sit instaurandum. Est autem huiusmodi que 7 sic ca: 7 calli similitudinem pre se fert. Ad cicatricem igitur obducendam necessarie erunt exiccantia: ac sine mordacitate ad stringentia medicamina. CXXVI.

Laurē. Ca vero 7 si vlcus in putredinem vertatur: intētio quidē est purgare: pharmacum vero salubre ripticum.

Nec secus vbi sordes affuerint intentio est detegere. Medicamentum vero salutare detersorium est.

Leoni. Ita 7 si sordities aliqua fuerit adnata: intētio quidem erit abstergendi: 7 erit medicamē salubre abstersiuum. CXXVII.

Dicta est autem horum in his que de pharmaciis medicina.

Laurē. Ac de his libro de medicamentis dictum iam est.

Leoni. Eorūdem vero māni in libris in quibus de medicaminibus agitur: scripsimus. CXXVIII.

Et quidem si flegmon 7 cassatio 7 sclirosis aut tumor cum vlcere fuerit curandū illa prius per eas que dicte sunt rōnes. Ita vero 7 si influat aliquid vlceri: curādū est sm influentiū curationem. Sitr vero 7 si discrasia aliqua fiat sm vlceratū locū: ad discrasie prius ire opz adiutoria.

Laurē. Quin etiā vbi inflāmatio quedā aut effractio aut duritie tumor ex vlcere fatiget: illa pri9 curari predicta via opz. Itidem si quid vlceri affluat: sanandus antea fluor est. Eodem modo si intemperies quedam in vlcere affligat intemperiei auxilia antea adhibenda sunt.

Leoni. Et quidē si aliqua inflāmatio: vel attritio: aut tumor pdurus: vel mollis 7 laxus cū vlcere fuerint prius eorū curatiōi intēdere opz: eas sequēdo vias: ac rōnes quas prius exposuim9. Sic 7 si aliqd vlceri illabit: ad illabētiū curationē intēdēdū. Eodē pariter mō si aliqua intēperies vlceratum locum obsederit: ad eiusdē intemperiei remedia antea veniendum. CXXIX.

Et de his quidem sufficienter dictum est.

Laurē. Sed de his satis.

Leoni. Sed de his quidē satis. CXXX.

Id vero qd pp plasmationē veniēdum iā est genus in plures dīias diuisū. Sz a manifestissimo pncipiū sermōni ponēdū ē qd sz figur pmutatōez fit.

De figmēto deinceps agēdū est: qd in plures dīias secari pōt. Sz ab euidēti incipiēdū est: qd ex figure mutatione efficitur. Laurē.

Nunc vero trāscēdūē ad formatiōis gen9: qd in plures secat dīias. At ab eo qd euidētissimum existit exordiū est sermonis faciēdū: qd ex figure permutatione contingit. CXXXI. Leoni.

Horum igitur que adhuc crescūt pole est figurā pluriū partiū corrigere: hor vero q excreuerunt nequaquā.

Corporis igitur si increscat figura multarum partiū corrigi pōt: sin increuit emēdari vlterius non potest. Laurē.

In his igit q adhuc crescūt: pole est plurium partium figuram emendare: in his aūt qui iam aucti sunt minime. CXXXII. Leoni.

Intentio vero vt si possibile ē curari ad contrarium adducere distorsiōis.

Intētio aūt in his que curari pñt: in diuersum abducit distortionis. Laurē.

Intētio tñ quoad fieri pt curationē adhibere ad ɔriū euersiōis adducēdo. CXXXIII. Leoni.

Si vero fractura non recte plasmata peccauerit alicuius membri figura: si adhuc recens porus existat: iterum frāgere opz: 7 hoc plasmare confestim recte: deinde fieri porum.

Qd si fractura non recte explanata alicui9 mēbri figura peccet cōtractio iam poro.i.topho lapide. Si pterea porus .i. tophus lapis recens fuerit: effringendo rursus recte fingere: deinde inducere por.i.tophum lapidem oportet. Laurē.

Si vero fractiōe aliqua nō recte cōformata: alicui9 mēbri figura fuerit viciata: cui sba callosa īnasci pueneri: sigdē hec adhuc recēs extiterit: perfringere opz: ac rursus recte afformare: deinde callum superinducere. CXXXIIII. Leoni.

Sit autē 7 emphrasis ex hoc genere egritudinum.

Infartio preterea hoc genere morbi continetur. Laurē.

Est vero 7 obstructio ex eodem genere egritudinum. CXXXV. Leoni.

Et quidem a glutinosis 7 pinguibus humoribus fit: vnam qdem 7 eādē intentionem habens contrariam passioni emphrasis. Cause vero salubres riptica 7 incisiua pharmaca.

Ubi igitur ab humore crasso ac glutinoso efficiatur: vnam habebit intentionem contrariam affectioni intelligo infarctionem. Cā aūt sana ꝺ tergens: atqꝫ incidens medicamentum existit. Laurē.

Que

Leoni. ¶ Que quidem ex lentis: ꝛ crassis humoribus fit: vnam ꝛ ipsa habens intentionem morbo cõtrariam: dico auté aptioné. Cáe ꝟo salubre sunt abstergétia: atq; incidétia medicamia. CXXXVI.

Que vero ex stercore duro quod adhesit intestino priorem quidam habebit in duritiem correctionem ex humidis ꝛ pinguibus climanb⁹. i. clistertis deinde vero euacuationem ex acribus.

Lauré. ¶ Ubi a stercore duro efficiatur opilato intestio. in primis quidem habebit duritiei emendationem ex humido ac pingui clysteri inde euacuationem ex acriori.

Leoni. ¶ Que vero fit a stercore duro: quod intersepit intestinum: primum quidem habebit duritiei remedium ex humidis: pinguibusq; clysteribus: demũ ex acrib⁹ euacuationé exposcet. CXXXVII.

Que vero ex lapide circa vesicaz ex presenti quidem transpositione indiget: curationis vero perfecte gratia per incisionem est cura.

Lauré. ¶ Ubi vero a calculo in vesica efficiatur tantisper propellendus est. Gratia vero omnimode curationis: ex incisione conuellendus.

Leoni. ¶ Que autem a lapide fit in vesica: in presenti quidem tráspositioné requirit: integre vero sanitatis causa incisionem: ꝛ extractionem. CXXXVIII.

Eius vero que preter naturaz in parte continetur humiditas est curatio imperfecta euacuatione: quemadmoduz putredinibus.

Lauré. ¶ Ceterum humoris preter naturam cõtenti sanatio omnimoda euacuatione efficitur: quéadmodum in purulentis.

Leoni. ¶ Humiditas autem que preter naturam continetur: sanatio in omnimoda euacuatione consistit: quéadmodũ etiam in suppuratis. CXXXIX.

IMmoderata vero repletio idiget immoderata euacuatione: quemadmodum est in sanguine circa venas.

Lauré. ¶ Sed immoderata repletio immoderata euacuatione discutitur: quemadmoduz sanguine in venis condito.

Leoni. ¶ Immodica aũt repletio imodica eũone curaẜ: vt cum sanguis intra venas redundat. CXL.

Quibuscunq; vero circa ventrez ꝛ intestinum ꝛ tracheam arteriam ꝛ pulmonem putredo aut sanguis continetur: perfecta euacuatione indigent.

Lauré. ¶ Simili modo si qbus in vẽtre aut intestinis aut arteria aut pulmone pus aut sanguis continetur omnimoda indiget euacuatione.

¶ Sic ꝛ quibuscũq;: vel in ventriculo: vel in intestinis: vel arteria aspera: vel pulmone: pus: aut sanguis cõtineẜ: integra eũo é necessaria. CXLI. Leon

AMplioris vero cibi ꝛ potus recentis adhuc ſm euacuationé correctio est.

¶ Quibus vero plus cibi aut potus adhuc recétis ꝯtineẜ: eũatio sanatio é. Laur

¶ Superflui autem cibi: aut potus adhuc recentis assumptio euacuatione corrigitur. CLXII. Leon

Quecunq; igitur in pulmone ꝛ thorace continentur: cum tussibus quidem eũatio é: ꝛ pharmacijs extenuátib⁹.

¶ Quecunq; ergo in pulmõe aut thorace continentur: cum tussi euacutio: ac cum medicamentis extenuantibus fieri debet. Laur

¶ Quecunq; igitur in pulmone: vel pectore continétur: cum tussi educuntur: aut a medicaminibus extenuantibus. CXLIII. Leon

Quecunq; vero ſm epar aut venas aut arterias aut lumbos aut per vrias aut per ventrem debent euacuari: sed per vrinas quidem ab extenuantibus vehemẽter: p ventré ꝟo attrahétib⁹ ꝛ aperientib⁹.

¶ Quecunq; vero in iecore aut venis aut arteria aut renibus aut per vrinam aut per aluum euacuari conuenit. Per vrinam quidem adhibitis medicamentis vehementer extenuantibus: per aluum vero adhibitis medicamentis trahétibus atq; aperientibus. Laur

¶ Quecũq; vero in epate: vel venis: vel arterijs: vel renibus aut per vrinam: aut per ventriculũ. Sed per vrinam quidem: ab his que vehementer extenuant: per ventrez vero: ab his que attrahendi: aut aperiendi ora vim habét. CXLIIII. Leon

Quecũq; igiẜ ſm superioré vẽtré per vomitũ: quecunq; vero ſm inferiorez per subductionũ. Iste sermo est clar⁹.

¶ Quecũq; i vẽtre supiore ꝯtinéẜ: vomitu quecũq; iferiore deiectione eũanda sunt. Laur

¶ Quecũq; ꝟo i supiori vẽtre ꝯprehédunẜ: p vomitũ que aũt in inferiori. per subduttioné. CXLV. Leon

Quecũq; vero sub cute per icisioné aut per cauterium aut pharmaca caustica.

¶ Quecũq; sub cute icidẽdo: peruré do: aut adibitis medicamẽtis purẽtib⁹. Laur

¶ Sed quecunq; sub cute per sectioné: vel igné: aut per medicamina adurentia. CXLVI. Leon

ITa vero ꝛ quecunq; ſm concauitatez naturalem vt in thorace.

¶ Simili mõ quecũq; in cauo aliquo naturali conduntur velut in thorace. Leon

¶ Sic vero aliquando quecunq; in aliqua natu- Leon

rali cauitate: vt in thorace. CXLVII.

Uno vo capitulo breuiter me expediã. Horum qdē que a toto gñe sunt pter nãm in qbusdam partibus ꝯtētoꝝ intētio curationis ablatio est. Si vo impossibile est ita fieri: transpositio fiat ad minus periculosum locum.

Lauré. ¶ Et vt semel dicatur: coꝝ que preter naturaꝫ in quibusdam partibus continentur intentio sanationis sublatio est.

Leoni. ¶ Et vt summatim dicam: qcqd pter naturā in aliqbus partibus continetur: sanationis intētio ē ablatio: q̄ si fieri nō possit trāspositio. CXLVIII.

Quecunqꝫ vo non sunt toto gñe pter nãm sꝫ ꝺm quantitatē: intētio hoꝝ sanandoꝝ tm̃ supflui euacuatio est.

Leoni. ¶ Que vero non sunt ex gñe preter naturam: at quantitate damnantur: in his intentio est ab euacuatio. CXLIX.

Intentio vo sanãdoꝝ ꝺm partē quidē aliquam ex ipsa accipit dispōne: plurima vero ex patiētibus particulis.

Lauré. ¶ Talia inueniuntur partim ex ipsa dispōne: sꝫ magna ex pte ex ipsis locis affectis.

Leoni. ¶ At inuētio coꝝ que ad ipsoꝝ sanationē perducunt: partim quidē ex affectu: sed precipue ex ipsis affectis particulis sumitur. CL.

Quecunqꝫ vo aspera facta sunt preter naturam eam que ꝺm nãm eis adducendū est lenitatē: ꝺm os quidē radentes: ꝺm tracheam vo arteriaꝫ aut linguam lenientem per humida sine mordacitate ⁊ per glutinosa.

Lauré. ¶ At quecunqꝫ preter nãm sunt rōne asperitatis ducunt ad habitū nãlem p leuitatē. In osse quidem radendo: in arteria vero aut lingua leuigando adhibitis humidis minime mordentibus ac glutinosis.

Leoni. ¶ Quecūqꝫ partes vo ob id ꝙ exasperate nãlez amiserint habitum: his leuitas naturalis est restituenda: ossa quidē leuigando: arteriam autē: ⁊ linguā leniēdo: humidis que nihil mordeāt: ⁊ lentorem habeant. CLI.

Quecunqꝫ vo lenitatē preter nãm hñt ad ea que ꝺm nãm est eis adducendū asperitateꝫ per pharmaca sufficienter ruptica: ⁊ per breuem rasuram.

Lauré. ¶ Porro quecunqꝫ recedunt a natura sua ratione lenitatis asperitatis naturalis inducenda est ex medicamentis admodum detergentibus ac paulum reprimentibus.

Leoni. ¶ Sed quibuscunqꝫ leuitas inest non nãlis asperitas est reuocanda: medicaminibus: que sufficiēter abstergant: ⁊ paꝝ adstringant. CLII.

Quecunqꝫ vero emphraxes ⁊ angustationes ⁊ egritudines alias sequuntur curandum est prius illas per eas que dicte sunt rationes.

¶ Veꝝ quoties infarctio aut angustia alijs cōitetur morbis hi prius curandi sunt. Lauré.

¶ Quecunqꝫ vero: vel obstructiones: vel angustie meatuū: alias sequunt egritudines: ab illarum curatiōe prius est incipiendū. CLIII. Leoni.

Ostensuꝫ est aūt in tractatu de egritudinuꝫ dr̃ia ꝙ de flegmonibus ⁊ sclirosi ⁊ inflatiōibus ⁊ siccationibꝰ imoderatis adhuc ⁊ ineptis figuris ipsoꝝ cōtinentiū corpoꝝ ꝯsequunt plerunqꝫ ea que dicta sunt: quēadmodū ⁊ in tumoribꝰ quibusdā eorū que sunt in circuitu corporum.

Lauré. ¶ Ceterū in libro de morboꝝ drĩa dictū iam est: vt dispōnes inflāmationi ac duritiei: tumoriqꝫ ⁊ siccitati interdū immoderate: ⁊ item prauis figuris continentiuꝫ corpoꝝ sepenumero comitentur: quemadmodum quibusdā tumoribus corporum que circa sunt.

Leoni. ¶ Ostensuꝫ sigdē est in libro de differētijs morboꝝ: ꝙ ⁊ inflāmationibus: ⁊ duris: laxisqꝫ tumoribus: ⁊ siccitatibus: aliqñ immodicis: ac preter ea vitiosis partiū ꝯtinentium figuris: ea que nuper diximus: sepius adueniunt: sicuti ⁊ qbusdā tumoribus coꝝ que sꝫ in ambitu corpoꝝ. CLIIII.

Si vero adinuicem eoꝝ que dicta sunt amplectuntur alique: ostensiones habebunt varias.

Lauré. ¶ Qꝫ si inuicem quidem talium morboꝝ implicant indicationes varias obtinebūt.

Leoni. ¶ Qꝫ si nōnulla ex prime dictis inuicē cōplicentur: varias habebunt indicationes. CLV.

Sufficiet aūt manifeste vt in vno exemple faciamus orationē. amplius eniꝫ de his oībus in terapeuticis dr̃ lr̃is. Subiaceat igit in exēplo alicui influere parti multitudinē sanguinis vt distendantur que ꝺm partē sunt vasa: nō magna solum sed ēt parua prius effugientiꝰ visionē. Ex plenitudine vo nūc apparētia quēadmodū in oculis vr̃ manifestum aliqñ pp albedinē tunice oculoꝝ. Conueniens vero est alia vasa minora his que dicta sunt vasis distendi repleta nōdum vo ea apparere ppter paruitatē: ⁊ piculuꝫ est effundi aliqd magnuꝫ resudans ex vasis in eas que in medio sunt regiones vacuas aut effusum iam esse aliquid paruum.

Lauré. ℭ Ac sufficiat super vno veluti exemplo facere orationem. Nam de his omnibus in libro de curandi via ꝛ ratione latius perpessum iam est.

ℭ Subijciatur ergo sanguinis multitudinem cuidam parti affluere: ita vt vasa in parte illa extendantur: non maiora: solum sed etiam minora que antea effugiebant visum: nunc apparentia quia repleta sunt: quemadmodum in oculis perspicue cernitur interdum propter albedinē tunicule: ac par est: vt alia vasa que non videntur extendantur repleta: nondum tamen apparētia propterea ꝙ exigua sunt. Sane materia resudans ex vasis effunditur: aut etiaʒ aliquid effusum iā est ad interceptas sedes inanes.

Leoni. ℭ Sufficiet autem in vno exemplo habuisse sermonem; quoniam de omnibus in libris de arte curandi plenius sumus exequuti. Supponatur cuipiam particule multitudinem sanguinis influi: adeo vt intendantur in ea vene non maiores tantum: sed etiam parue que prius sensum effugiebant: nunc vero iam plene visu comprehenduntur: sicuti plerunqꝫ in oculis ob tunice albedinem manifestissime patet. Par si quideʒ est: ꝙ ꝛ alia vasa que latent sensū: iā plena distendantur: nondum ꝛ ipsa ob paruitatem visui manifesta: ꝛ iam periculum imminet: ne quod ex vasis exsudat: ad spacia vacua que in medio sunt effundanť: aut ne iaʒ parū aliqđ sit effusū. CLVI.

Huiusmodi vero passionis curatio habebit quidem consideratione͂ per euacuationem: aut vero dicamus manifestius ex parte euacuationem: quoniam passio erat in eo ꝙ repleta esset pars immoderate.

Lauré. ℭ Huius igitur affectio intentioneʒ habebit euacuationem. Cunqꝫ affectio sit: qꝛ pars immoderate repleta fuerit.

Leoni. ℭ Huius quidem affectus sanatio intentionem habebit euacuationem: aut (vt manifestiori vocabulo vtamur) abuacuationem: siquideʒ morbus erat immoderata partis repletio. CLVII.

Necessarium autem est: aut per recurrens euacuari superfluuʒ: aut per ipsaʒ patientem partem. Rursus igitur recurrat: aut per pulsum: aut per tractū: aut per transmissum: aut scđm aliquod horuʒ: aut ꝺm omnia.

Lauré. ℭ Necesse est excrementum euacuetur aut recurrendo aut per ipsam affectam partem. Recurret igitur aut pellendo aut trahendo aut transmittendo aut aliquo horum aut omnibus modis euacuando.

Leoni. ℭ Necessarium igitur est: vt aut superfluitas retrocedens euacuetur: aut per ipsam patientem particulam. Retrocedet auteʒ: vel impulsa: vel attracta: vel transmissa: vel horum vno aliquo modorum: vel omnibus. CLVIII.

Et ipsam autem que patitur partem euacuabitur: hoc quidem manifeste ꝛ sensibiliter: hoc vero per euaporationes extenuatum.

Lauré. ℭ Per ipsaʒ vero ptem euacuabitur aut perspicue ꝛ euidēter aut in vapores extenuatum.

Leoni. ℭ Per locum vero patientem euacuabitur: partim quidem manifeste: ꝛ sensibiliter: partim vero in vapores resoluta. CLIX.

Si igiť fuerit totū corpus plectoricū: nō oportet p ipsam ptem patiente͂ eūare. Si.n. carraxationibus ꝛ incisionibus sensibiliter eūauerimus ptes dolentes attrahemus ꝓpter dolore͂ amplius. Si ꝟo calefacientibus diaphoresim aggressi facere fuerimus: trahemus per calore͂ amplius in partem patiente͂ ꝗꝫ diaphoresim faciamus. Si vero velimus recurrere cogere qđ influxum est: nō recipiet plenuʒ corpus existe͂s. Ad vtraqꝫ igitur hec oportet euacuare totū corpus. Aut cōtrario trahere oino ad alias regiones qđ est influxū patie͂ti parti: hoc. n. patiente repellere a parte prius: deinde diaphoresim facere aggredi: paratior.n. euacuatio quāto per maiora.

Lauré. ℭ Si igitur totum corpus fuerit repletū per ipm affectum locum euacuare minime conuenit. Si .n. incide͂do: ac secādo euide͂ter eūenimus: infere͂tes dolore͂ plus māe attrahemus ꝓpter dolore͂. Si ꝟo calefacie͂tibꝰ discutere aggrediamur: trahemus p calore͂ magis ad affectā parte͂ ꝗꝫ discutiamꝰ. Qꝛ si rursus libeat cogere: vt mā q̄ fluxit recurrat: corpꝰ vt pote plenū nequaꝗꝫ admittet. Vt ḡ ambo hec fieri possint totū corpꝰ eūare oꝫ. Aut oio auocare ad aliū locū materiā que ī partez affectā influit: atqꝫ ita efficie͂dum vt de parte affecta prius expellatur quo fieri potest per loca ampliora. Nam euacuatio promptior est.

Leoni. ℭ Si igiť vniuersum corpus plus equo plenuʒ fuerit: per patie͂te͂ locū minime eūandū. Nam si scarificationibꝰ: aut sectionibꝰ sensibiliter eūabimus: plus: ratione excitati doloris: attrahemꝰ. Si ꝟo calefacie͂tibus dispergere tentabimꝰ plus erit id qđ vi caloris ad parte͂ attraheť: ꝗꝫ dispersum. Qꝛ si in eo elaborabimus: vt qđ influxit retrocedat: corpus plenum non admittet. Ad hec igitur ambo totū corpus eūare opꝫ: aut oino ad ꝯtraria loca retrahere: qđ patie͂ti pticule influit.

quo perfecto opere prius a parte repellendum:
mox dispergendum. Quanto enim per minora
fit tanto expeditior est euacuatio. CLX.

Repellemus autez a patienti parte si in
frigidemus ꝛ stiptica apponamꝰ: sed
euacuata ipsa vasa quod repellitur ad
seipsa attrahent. ostensum. n. est ꝛ hoc
per physicarum virtutū orationez ꝛ transmittēt
vasa confortata stipticis pharmacijs. Si igitur
omne ita recurret: rursus bñ se habebit pars.

Lauré. ¶ Euacuabimus autem de parte affecta: si repri
mamus aut refrigeremus. Sed etiam loca eua
cuata at se attrahunt. Idem enim libro de viri
bus naturalibus definitum iam est. Et transmit
tent vasa corroborata reprimētibus medicamē
tis. Si igiẜ cūcta ita recurrāt res bñ se habet.

Leoni. ¶ A patiente vero loco adstringendo: ac refrige
rando repellemus: sed exinanita loca attrahunt
ad seipsa quecunqꝫ repercutiuntur. Hoc siqui
dem ostensum est in eo volumine: in quo de po
tentijs naturalibus agitur: ꝛ vasa preterea vigo
re ex medicaminibus adstringentibus addito:
a se ad alia remittent. ¶ Si igitur hac via super
fluū omne retrocesserit: bñ se res habet. CLXI.

Relicto vero aliquo superfluo in parte
oportet quidem significari hoc cōglu
tinosum esse aut spissuz: ꝛ propter hoc
compactum esse indissolubiliter. Po
test igitur ꝛ non tale existēs in eas que in medio
sunt regiones effundi: tunc igitur iam est tēpus
venire ad euacuandum illud per partem patien
tem supponentes supra iacētibus partibus apo
crusticas influentium virtutes.

Lauré. ¶ Si quid aūt in parte remanserit: conijciendūz
est glutinosum existere aut crassuz. Proindeqꝫ
stipatū vehementer. Quinēt fieri pōt: vt nequa
qꝫ tale sit: sed ad interceptas sedes effusum. Id
igitur per locū affectum euacuari necesse est ad
hibendo medicamenta repellentia.

Leoni. ¶ Ad si aliqd fuerit in pte retentū: ꝯiecturādum
erit id: lentum: ac crassum existere: atqꝫ ea ratio
ne iam coactum atqꝫ adstrictum: vt cum diffcul
tate solui possit. Fieri autem pōt: ēt si non eius
nāe sit: vt ad spacia que in medio: sit effusum: in
quo casu tūc ad id veniēdū eē tp̄s suadet: vt hoc
ip̄m qđ reliquū est per patiētē locū eūemus: im
ponendo supra iacētibꝰ partibus ea: que influē
tem humorem expellendi vim habent. CLXII.

Euacuatio vero fit maxime si s̄m me
dias regiones significetur cōtineri ali
quid per cararatiōes simul ꝛ per phar
maca diaphoretica.

¶ Porro euacuabis potissimū: si in locis inter Lauré.
ceptis conieceris aliquid contineri scarificando
pariter ac discutiendo medicamentis.

¶ Maxime vero euacuabis: si in spacijs inter Leoni.
medijs aliquid cōtineri coniectura assequeris:
ꝛ scarificationum auxilio: ꝛ medicaminum que
vim habeant dispergendi. CLXIII.

Sed quoniā diaphoretica omnia cali
dis sunt virtutibus: eius vero craseos
est opus mordere quādo immodera
tius fuerunt calida. Obseruandū igiẜ
in eis ne omnia sint nimis calida: ꝛ maxime si
in superficie corporis fuerit membruz quod pa
titur. dolebit. n. non parū si simul patitur ꝛ mor
detur. Et omnis dolor prouocat reuma. Me
diocriter igitur calido anodino in his vtendum
est: ꝛ magis si humidum sit.

¶ Sed cum omnia medicamēta discutientia ca Lauré.
lida viribus existant: mordent quoties immo
dice calida fuerint: cauendū igiẜ est a nimis cali
dis maximeqꝫ quoties affecta ps summotenus
fuerit: nō parū enim dolebit. Si locus simul fue
rit affectus: ac mordeaẜ: oīsqꝫ dolor irrat fluctio
nes. Modice ergo calidū sedat dolorem: maxi
meqꝫ si humidum extiterit.

¶ Sed quoniaz hec omnia vires calidas habēt: Leoni.
eiasdem vero tēperature opus est mordere quā
do modum excesserit: cauenda ex eis sunt vehe
mentissime calida: ac tum presertim: cum pati
ens locus inter summa fuerit: neqꝫ. n. paruꝰ ex
citabitur dolor: si preter proprium affectum in
super mordeatur: omnisqꝫ preterea dolor flu
ctiones commouet. Quod igitur mediocrē ca
liditatem obtinet in his sensum doloris non in
uehit: atqꝫ eo amplius omni dolore vacat: si
humidum extiterit. CLXIIII.

Et tamen sufficiēs est diaphoresim fa
cere in superficie si non vehemens sit
diaphoreticum pharmacuz. Si vero
ea que in superficie sunt sine passione
omnino existant: in profundo vero sit pars eua
cuationem indigens: intendere ꝛ augere opor
tet diaphoretici pharmaci virtutem ꝛ calidita
tem. euanescit. n. deficiens prius qꝫ ad profun
dum veniat: neqꝫ tamen ledet aliquid ea que in
superficie sunt que attinget: quoniam non passa
sunt. Itaqꝫ ꝛ nūc in idipsum vtraqꝫ accidunt ad
calidorum simul ꝛ acriorum vsum medicami
num: ꝛ qui in superficie cōsistentia sunt ꝛ que in
profundo indigentia. hanc igitur expositione
partis accipiamus ostensionem.

¶ Ceterum sufficit discutere positaz sommotenꝰ Lauré.

materiã q̄z q̄z discutiēs medicamētū vehemēs minime fuerit. Q₂ si summe partes iperpesse penitus existant. Qđ aūt indiget euacuatione fuerit in profundo: intēdere atq₃ augere op₃ discutientis medicamenti caliditatē: q₂ periculum foret: ne prius exolueref q̄z iret in profundū: non tñ afficeret sūmas quas tanget partes: vtq₃ minime affecte sint. Quocirca ambo in idē concurrunt ad medicamēti calidioris acrioris q₃ vsum: cū sūme partes admittāt: ac p̄funde indigeant. Hanc itaq₃ expōne durimus indicationē.

Leoni. ℭ Et quidē quicquid per summa heret: potens est id medicamen dispergere: quod etiā validas non habuerit ad dispergendū vires. Q₂ si sūme quidem partes omni noxa caruerint: id vero qđ euacuari oporteat in penitioribus partibus fuerit: intendēdus: atq₃ augēdus dispergentis medicaminis calor: cum dubitādum sit ne priusq̄z profundas attigerit partes: interim vires amittat: neq₃ tamen ex eo superiores partes aliquē dolorem sentient: cū omni vacent affectu. Quare nunc hec duo simul inuitāt ad calidoꝝ pariter: atq₃ acriu₃ medicaminū vsum: ⁊ sūme partes q̄ tolerant: ⁊ profunde que egent. Hec igif ex paciente particula indicatio assumebatur. CLXV.

Ehinc vero intendamus si deest aliquid ad curationem.

Laurē. ℭ Deinceps cōsideremus si quid restet ad curationem.

Leoni. ℭ Deinceps vero: si quid ad sanitatem deficiat: consideremus. CLXVI.

Videtur autem deesse nō parum. ipsoꝝ .n. membrorum que patiuntur in quibus est superfluitas reumatis: quedā rara ⁊ laxa ⁊ mollia ꝫm naturam sunt: quedam ꝟo spissa ⁊ stricta ⁊ dura.

Laurē. ℭ Videntur. n. non pauca restare affectarū partium: in quibus est excrementū fluctionis. Quedam ergo partes rare: laxeq₃: ⁊ molles natura sunt. alie dense ⁊ adstricte ac dure.

Leoni. ℭ Neq₃. n. paruum aliqđ deesse vr̄. Affecte partes: in quibus fluctionis supfluitas retinef: nonnulle q̄dē rare: ⁊ laxe: ⁊ molles natura existunt: nonnulle aūt dense: ⁊ presse: ac dure. CLXVII

Riora igitur facile euacuantur. Altera vero acrioribus indigent euacuatorijs ⁊ medicaminibus euacuantibus ea: ⁊ eis que sunt leptomera. Si ꝟo et ꝫm multā posita sunt profunditatē amplius autem ⁊ magis indigēt his. Hec igif rursus ostēsio altera est a substantia patientis partis.

Laurē. ℭ Priores ergo facile eūantur: alie acrioribus egent eūantib⁹. Itē tenuioribus: ac multo magis id fieri o₂: vbi in p̄fundo ponunf. Atq₃ hec rursus alia indicatio erit a substātia affecte partis.

Leoni. ℭ Priores igitur facile euacuantur: reliq̄ue aūt acrioribus euacuantibus: ac preterea tenuiores ptes hn̄tibus: egent: atq₃ eo ēt magis: q̄zto profundiorē sitū habuerint. Hec igif tibi rursus sit indicatio: altera a pticule patien subā. CLXVIII.

Lia vero a plasmatione ⁊ positione.

Laurē. ℭ Alia ducitur a figmento simul ac positione.

Leoni. ℭ Alia ꝟo a foꝛatōe sibi ac situ. CLXIX

Upponatur. n. si ita accidat in epate predictā esse dispositionē in angustis finibus vasorum constrictis humoribus aut glutinosis aut spissis aut multis: igitur promptum est vti cibis ⁊ potibus extenuantibus. spissitudinem quidem primum ⁊ glutinositatem tenuem efficere. secundo ꝟo nō per inuisibiles vias ⁊ angustas solum vt in alijs partibus sed per poros ⁊ vias amplas euacuare. amplissime vero sunt ꝫm epar vene quemadmodum ⁊ plurime. finiuntur vero he quidē in gibbis ad chilum: he vero in symis ad pilā. Itaq₃ iam tibi facillimum in quibuscunq₃ fuerit constrictiones euacuare prompte eas trahenti quidem in ventrem per trahentia medicamina quicunq₃ humoru₃ constricti erant ꝫm eas que in symmis sunt venarum: ad vrinas vero cōuertenti per chilum vena₃ quecunq₃ ꝫm eas que in ea sunt venas.

Laurē. ℭ Subijciatur enim in iecore predictam esse dispositionem in angustis finibus vasorum stipatis hūoribus aut glutinosis aut crassis aut multis: nonne promptum erit esculentis ac poculentis extenuantibus. Crassitudinem quidē in primis simul cum lentore facere tenuiorem: mox non per inuisibiles: atq₃ angustas vias: sed amplas materiam nocuam euacuare. Ampliores .n. in iecore vene quemadmodum plurime sūt: ac desinunt he in gibbo ad venam cauam: ille in simo ad portam. Quocirca facillimu₃ erit vtrobis loco stipentur humores prompte euacuare trahendo in ventrē hūores quicunq₃ in simo: p vrinam ꝟo quicunq₃ in gibbo condantur.

Leoni. ℭ Supponatur. n. si ita contigerit: in ep̄e esse proxime dictum effectum: in angustis vasorum finibus intrusis humoribus: qui vel lenti: ac tenaces: vel crassi existant: vel superabundent. Nōne in promptu est: primum quidem crassitiem: vna cum lentore: ⁊ tenacitate: cibis: ac potibus extenuantibus: ad subtiliorum partium substā

tiam transferri oportere. Scdo autem loco nō per angustos: atq; inuisibiles: sed latiores meatus quicquid infestū existit eē euandū. Sunt.n.in epate vene nō nun° amplitudine q̄ numero excedētes: terminant̄ āt he qdē i gibbis ad venā cauā: he vo in cauis ad portā. Uñ haud difficile tibi futur̄ vbicūq; pssi: ac stipati hūores fuerint: eosdē expedite euacuare: trahēdo qdē ad vētrē cum his q̄ attrahēdi vim hñt medicaminib°: qcūq; ex ipis i venis ad caua epatis ptinētib° accreuerint: ad vrine vo meat° pmouēdo p cauā venā qcūq; in venis ad eā ptinentibus sunt. CLXX.

Altera vo ɔsideratio in his q̄ predicte sunt ostēsionib° ab epate q̄si a pncipio venar̄. Qm̄ vo nō seipsū solū quemadmodū plurime animalis partes regere natū est: sed imittit suā virtutem venis. periculū.n.est si dissoluam̄ ei° virtutem embrocis ⁊ cataplasmatibus calafacticis: ⁊ ipm̄ principium debilitare circa operationē ⁊ imbecilles oēs venas efficere: vnde admisceri oportet stipticorū aliquid pharmacorū in curationibus eius.

Lauré. ¶ Ceterum alia indicatio ducit̄ a iecore: cū sit initium venarū: cū.n. nō seipsū solū queadmodū multe aīalis partes solent gubernare: sed influit vires venis: periculum est quoties phibeamus ipsius firmitatē rigādo aut laxādo cataplasmatibus: in primis iecur ipm̄ debilitare circa actionem: ac debiles venas cunctas efficere: quapropter permiscere reprimens aliquod medicamētum curando ipsum necesse est.

Leoni. ¶ Sed preter supradictas alia ē īdicatio ab epate ipso: veluti a venarū principio: nā cū non tm̄ seipsum regere nā aptū sit vt plereq; aīalis ptes: sz venis pterea virtutē largiat̄: piculū iminet: ne si ei° vigor madefaciēib° ac relaxātib° cataplasmatib° fuerit resolut°: ⁊ ipm̄ primū: ad sui opus: atq; oēs subinde vene ei° rōne ībecilles efficiātur. Quare in ei° curationib° aliqua ex adstringētib° medicaminibus miscere opꝫ. CLXXI.

Sed quoniā est in profundo: periculū est dissolui stiptici virtutē si non deducatur ab aliq̄ substātia liptomeri qualis est aromatū. Meli° vo si ipꝫ stipticū pharmacū statī sit ⁊ aromaticū. Insitās eni duas hñs q̄litates ⁊ virtutes forti° opabit̄.

Lauré. ¶ Sed cū p̄funde ad modū positū sit piculū ē ne vires medicamenti repmētis exoluant̄: nisi manu ducat̄ ab aliq̄ alia mā tenuiore: q̄lis aromatū est: ac recti° est: si ipm̄ repuiēs medicamentū statim aroma extiterit. Insitas.n. hñdo duas q̄litates ac vires vehementius operabitur.

¶ Sꝫ qm̄ in p̄fundo ad modū loco situ est: dubitādū erit ne ad strigentis medicamis vis debilitet̄: nisi ab aliq̄ altera subtiliū ptiū subā: q̄lis aromatū ē reducat̄. Meli° vo fuerit: si ipm̄ adstringens medicamē vnū ptinus ex aromatum gñe fuerit: nā si duas habuerit nā insitas qualitates: ac ptātes valētius operabitur. CLXXII. Leoni.

Sit euēt qō qdē pter nāꝫ i pte illatū ē vt hēat ɔtpantiā hūor̄ ꝫ nāꝫ. Cōsiderādū igr̄ nob i h̄ ne aliqd a reumatis q̄litatē imutatū sit ꝫ crasim. Si igr̄ magis erit flaticū ifridatū ē. Si vo ē magis cholicū calefactū est: vt hāc ei° distēpantiā sanātes pfecte sanum relinq̄m° illud. Sanabim° vo ɔ̄ria in adducentes qualitatē: quemadmodū in distēperātiarum dictū est curationibus.

Lauré. ¶ Ubi igr̄ supuacu° hūor fuerit euāt°: ac mēbrū hēat nālē hūor̄ mediocritatē: ɔsiderari oportet nū q̄litatē aliquā fluctio ītulerit: vt si pituitosa sit friditatē: si biliosa calitatē vt hac sblata sanā ptē ītegre efficiam°: curabim° vo ɔ̄ria ipmētes q̄litatē queadmodum dum de curatione intemperiei ageretur docuimus.

Leoni. ¶ Et qdē euēt qō pter nām i mēbr̄ ɔfluxit. Seruet aūt hūor̄ modū nāe ɔueniētē. Est ⁊ illa aiad uersio a nob ē adhibēda: ne qd ab hūoris ɔfluētis qualitate: eiusdē mēbri tempies sit alterata: si pituite naturā tenuerit ad friditatem: si vo bilis ad caliditatem: vt hāc ipam curātes intpiem sanitati restituamus. Curabim° aūt cōtrariā ex aduerso afferentes q̄litatem: queadmodum in intemperaturar̄ curatiōib° dixim°. CLXXIII.

Nquātū vo vnūq̄dq; factū ē calidius: tm̄ ifridātes. Itaq; hic rursus necēū est scire eā q̄ ꝫ nām eucrasiā ei°. Quo.n. sciem° q̄tū ab eo qō ꝫm nāꝫ ē fridius: aut calidi°: aut qn̄ ifridātes cessabim°: nō cognoscētes mōm ei° q̄ ꝫ nāꝫ calitatis. Ita vo ⁊ si frid° scm̄ ē calefaciam° nō cogūscētes mōꝫ ei° q̄ ꝫ nāꝫ friditatis: ipoīē ē nob neq; calefaciēs inueniē medicamē ɔueniēter neq; calefacientes cessare.

Lauré. ¶ Quāto aliqd calidius extitit tm̄ refrigerando. Quo fit vt necēū sit cogūscere nālē ipsi° tplēꝫ. Nā quo pacto scire possum° q̄tō nā cali° fuerit aut qn̄ calefacere desinas nō cogūscētes.n. mēsurani nālis calitatis fieri nūme pōt vt abundes copia medicamētor̄ calefaciētū aut calefacere d̄finas.

Leoni. ¶ Quātū vnūq̄dq; cali°: aut fridi° fcm̄ est: tm̄ refrigerātes: aut calefaciētes. Quare vt h̄ rursus agnoscenda est ipsi° ꝫm nām tēpies. Nā quo pacto scimus q̄tū in friditate: ac caliditate a nature mō recesserit: aut qn̄ a frigefaciēdo supersedebi

mus: si nos latuerit ea que est sm naturam cali/
ditas. Ita vero et si frigidius effectum calefacie
mus: ignorantes frigiditatis nālis modū: neq3
opportune calefacere neq3 in tpe a calefaciendo
desistere poterimus. CLXXIIII.
QUoniam vero et de his sufficienter di
ctum est transire iam tempus est ad ea
que sm numerū non sm nāz se hñt.
Laurē. ¶ Sed cum de his abunde dictum iā
sit: tps est vt ad egritudines numeri veniam⁹.
Leoni. ¶ Sed quonim de his satis diximus: transire
iam tempus ad ea in quibus numerus non est
sm naturam. CLXXV.
DUplici vero existente eorum differen/
tia: quibuscunq3 quidē deficit particu
la operari hanc intentio est servientes
videlicet nature sm modum quē pau
lo ante diximus.
Laurē. ¶ Cunq3 duplex earum differentia sit: in quibus
pars que piam deest eam efficere intentio est:
subserviendo scilicet nature quomodo antea dif
finitum iam est.
Leoni. ¶ Cum vero duplex sit eorum differentia quib⁹
quidem aliqua particula deficit his: intentio est
alteram efficere subministrādo nature: eo quo
diximus pauloante modo. CLXXVI.
QUibus vero superabundat particula
intentio est hanc abscindere ipsam: aut
per novaculam: aut per ignē aut per
pharmacum causticum.
Laurē. ¶ In quib⁹ exupat eā excidere vel gladio vel igne
vel medicamēto purente ꝓpositum est.
Leoni. ¶ At quibus superabundat: hanc resecare opor
tet: aut ferro aut igne: aut medicamine: quod vrē
di vim habet. CLXXVII.
HAc igitur rōne possibile est fere oīa cu
rare. gignere vo oīa nō est possibile vt
in ea q̄ de semine ośsum ē oratione.
Laurē. ¶ Cuncta igitur hec fere sanare possi
bile est. Cuncta autem gignere impossibile est:
quemadmodum libro de semine docuimus.
Leoni. ¶ Hec igit omnia sanare possibile est: at nō eque
omnia generari possunt vt possunt in libro de se
mine diximus: CLXXVII.
QUedā vero et si ea īpossibile est gigne
re: possibile est tñ aliquid alterū facere
pro eis: vt in osse pfecte ablato alteram
subām sm eūdem locum differentem
ab osse et carne ē.n. substātia que fit sm locū eius
vt quedam caro porroidis: aut porus sarcoidis:
et tēpore pcedente in durius transmutatur sm
principiū vo sm sarcoidos magis existens.

¶ Quedā vero et si ea impossibile est gignere pos Leoni.
sibile tamē est aliquid alterum facere. Ergo loco
eius substantiam aliā efficere possibile est: vt in
quib⁹ pars quepiā ossis integre sublata est: sub/
stantiam alteram loco eius dissidentem ab osse:
carneq3. Que vero loco eius gignitur substantia
caro est tophi lapidis instōne cōsistēs: aut toph⁹
lapis carnis instōne consistens: ac tempore pro
cedente topho lapidi simillima efficit. Inter ini/
tia vero carni subsimilis potius habetur.
¶ Quedā vero sunt que et si generari nō possūt: Leoni
licet tamē pro ipsis alterū efficere: queadmodū
in osse ex toto sublato: alterā substantiā in eius
sede reponere: a carne: atq3 osse differētē. Est.n.
que in ei⁹ gignit loco quedā veluti caro callosa:
vel callus carnosus: et processu tēpis magis: ac
magis ad calli duritiem transfert: cum ab initio
carnis potius imitetur naturam. CLXXIX.
SEcundū vo quācūq3 parte predictaꝝ
nec eandem substantiā sm spēm neq3
similē operari possumus. Tertia no
bis intentio est invenire aliquam com
positionem: vt in decorationibus.
¶ Ceterum quauis parte sublata: neq3 eandem Laurē.
substantiam secundum speciem: neq3 similē effi
cere possimus. Tertia intentio honestamētum
quoddam invenit: vt in mancis.
¶ Quacunq3 vero parte sublata: cum neq3 ean// Leoni.
dem in spēm substātiā: neq3 similē efficere pos
sumus: tertia nobis intentio quēdam decorem
invenire: queadmodū in mutilatiōib⁹. CLXXX.
PIchenō vero manifestū est quoniā
genus est totū hoc eoꝝ que sm quā/
tum. quantum.n. eius circa hoc quod
sm nām est approxinqt illi. hoc vero
quod in genere pter nām separatum est tñ.
¶ At hoc genus eandem cum quantitate init ra/ Laurē.
tionem. Quod enim circa nature dispositionē
versatur: illi propinquat. Quod autem genere
preter naturam est illi tantūmodo dissidet.
¶ Communicat autem hoc genus totum cū eo Leoni.
quod ad magnitudinem pertinet. Nam quod/
cunq3 ex eo est sm naturam: illi propinquum ex/
istit. Id vo tantum seiunctum est: ac separatū:
quod inter ea que sunt e genere non naturali cō
numeratur. CLXXXI.
IN quo quidem prima intentio est ab/
latio. Si vero impossibilis est ista trans
positio est secunda intentio: vt in infu/
sionibus.
¶ In quo prima quidem intentio sublatio ē. Si Laurē.
vero impossibilis sit: sequens est vt transferatur

quemadmodum per suffusiones.

Leoni. ℂ In quo gdem prima intentio est ablatio: si vero hec impossibilis existat: secunda est transpositio: queadmodū in suffusionibus. CLXXXII.

QUecunq3 vero non in totis partibus: sed in partibus partium deficiunt: et superabundat ab eo quod ɓm naturam nutrimentum quidem ⁊ generatio indeficientibus: ablatio vero ⁊ purgatio in superabundantibus.

Lauré. ℂ Porro quecunq3 non in totis partibus: sed partibus partiu3 desunt aut exuperant: si desint reficienda sunt generatione: si exuperent excidēda: auferendaq3 sunt.

Leoni. ℂ Quecunq3 vero nō integris partibus: sed partium tantūmodo particulis deficiunt: aut excedunt nature modum refectio quidem: vel generatio in his que deficiunt: ablatio vero: ⁊ abolitio in his que superabundant. CLXXXIII.

UNde nec intētio ī eis altera: nec forma medicaminum altera ɓm genus.

Lauré. ℂ Ita fit vt neq3 alia intētio: neq3 species alia medicamentorum genere sit.

Leoni. ℂ Quare neq3 in ipsis altera intentio: neq3 medicaminum forma genere diuersa. CLXXXIIII.

SEd ad reliquum adhuc genus veniēdum salubrium quidem causaru3 qđ est correctiuū eorum que propter positionem lapsa sunt corporum vt ex archimetra: ⁊ quādo labūtur intestina in ossium.

Lauré. ℂ Sed ad aliud causarum saluiaru3 genus eundum est quod positionis impedimēta emendat: luxationes intestinorum ac testium.

Leoni. ℂ Sed iam veniendum est ad reliquum salubrium causarum genus: quod ea corpora emendat que in situ sunt vitiata: veluti luxationes: et intestinum in scorto. CLXXXV.

FIt autem hoc quidem in contrarium ex violēta tensione aut ex ī pulsiōe: hoc ꝟo ex raritate aut ex ruptura ꝯtinētis.

Lauré. ℂ Hec fiūt aut q2 violēter tendunť aut pelluntur: aut quia membrū continēs laxatur aut effringitur.

Leoni. ℂ Fit aūt hoc ex violēta tētiōe atq3 īpulsu. Hoc vero ex dilatato: ac rupto cōtinente. CLXXXVI.

ITaq3 ⁊ curatio quidem huic ex contraria tensione ⁊ in contrarium impulsione: huic vero si fiat solidum ex eo continens.

Lauré. ℂ Quo circa curatur partim quia econtrario tenduntur: aut in diuersum pelluntur: partim quia membrum continēs angustius efficiatur.

Leoni. ℂ Quare ⁊ duplex sanādi modus: alter gdez ad oppositaз partē ei a qua facta est permutatio intendendo: atq3 impellēdo: alter vero id qđ continet firmius solidiusq3 reddendo. CLXXXVII.

EX quibus vero facultatibus aliquis ea que sunt secundum partem inueniat: per terapentice facultatis declaratum est negocium.

Lauré. ℂ Sed qua via particularia quis vestiget precepta. Libro de curādi via ⁊ rōne perpēsum iā est.

Leoni. ℂ Quib⁹ ꝟo vijs: ac rōnib⁹ singula inueniri pǔt ī libris de arte curādi explanauim⁹. CLXXXVIII.

DEinde vero dicendum est de eis quecunq3 ɓm priorem orationem accipiebamus: vocāt ea preseruatiua.

Lauré. ℂ Sequitur vt dicamus quecunq3 in precedentem distulimus orationem. Hanc medici nominát precautionem.

Leoni. ℂ Consequens est: vt ea omnia exequamur: quecūq3 in superiori sermone dicere distulim⁹. Uocant autem eadem preseruatiua. CLXXXIX.

TRiplex vero est ⁊ horum ɓm genus differentia. Prima quidem perfecti sani hominis. Secunda vero imperfecte. Tertia vero egrotantis. Primu3 igitur genus est ex salubri negocio duplex existens vt prius dictu3. Scđm vero ex preseruatio. Tertium ꝟo ex terapētico.

Lauré. ℂ Veru3 triplex corporu3 differentia est. Quodđam enim integre sanum est. Quoddam non integre: aliquod vero egrotat. Primum igitur genus sub sanitatis conseruatione continetur: ac duplex est vt ante docuimus. Secundum ad precautionis vigilantiam. Tertium ad curationis diligentiam relegatur.

Leoni. ℂ Est autem horum triplex ɓm genus differentia. Prima quidem hominis qui integra fruitur sanitate: secunda vero eius qui non integre valet: tertia eius qui egrotat. Primum igitur gen⁹ ad salubrē attinet arte: atq3 ī duas: vt antea dixim⁹: diuidiť ptes. Scđm ꝟo ad ꝑseruatiua3 spectat. Tertium ad curatiuam. CXC.

IN humoribus vero maxime habet cōsistentiam omne hoc genus.

Lauré. ℂ Atq3 totum hoc genus in humoribus potissimus consistit.

Leoni. ℂ Hoc aut vniuersu3 genus circa humores precipue negociatur. CXCI.

QUos neq3 glutinosos op3: eē neq3 spissos: nec aquosos: necq3 mltos: neq3 calidos ampli⁹ aut fridos: neq3 mordaces: neq3 putridos: neq3 venenosos.

Lauré. ¶ Quos minime convenit glutinosos esse: neqꝫ crassos: neqꝫ multos: neqꝫ admodum calidos aut frigidos: neqꝫ mordaces: neqꝫ putres: neqꝫ venenosos.

Leoni. ¶ Quos neqꝫ lentos esse oportet: neqꝫ crassos: neqꝫ aquosos: neqꝫ plurimos: neqꝫ vehementer calidos: ac frigidos: neqꝫ mordaces: neqꝫ putredini obnoxios: neqꝫ veneni nature affines. CXCII.

Augmentati enim mali humores cause consistunt egritudinum.

Lauré. ¶ In crescentes enim causa morborum consistunt.

Leoni. ¶ Nã vbi aucti fuerint generãt morbos. CXCIII.

Augmentatur vero aliqñ quidem ab eadem causa que eos genuit. Primũ est autem qñ sunt cõmutantes eos sibi qui ẜm corpus sunt humores.

Lauré. ¶ Increscunt autem interdum ab eadeꝫ causa: que eos primum genuit. Est quando seinviceꝫ in corpore alterant.

Leoni. ¶ Augentur vero nõnunqꝫ eadeꝫ ex causa que ab initio generavit. Illud autem plerunqꝫ accidit: vt sua alteratione inficiant eos q sunt in corpore humores. CXCIIII.

Intentio vero in his curationibuꝫ duplex est alteratio: ꝛ evacuatio.

Lauré. ¶ Intentio vero sanationis horũ duplex est alteratio: evacuatioqꝫ.

Leoni. ¶ Intentio vero: ꝛ horuꝫ sanationis duplex existit: alteratio: atqꝫ evacuatio. CXCV.

Alterantur igit̃: aut digesti ab ipso corpore: aut a quibusdã pharmaticis virtutibus in quibus sunt ꝛ quedam virtutes que virus venenatorum aĩaliuꝫ curãt ad hoc de lytyria pharmaca recipientes.

Lauré. ¶ Alterant̃ igit̃ aut ab ipso corpe concocti aut a qbusdã medicamẽtis: in qbus ꝯtinent̃ medicamina curãtia venena aĩalium venenatoꝝ. Iteꝫ medicamina venenosa permutant.

Leoni. ¶ Alterantur igitur: vel ab ipso corpore concocti: aut ab aliquibus alijs facultatibus que vim medicaculam hñt: e quoꝝ numero etiã sunt ea que exitialium ferarum venenis adversantur: ac preterea pharmaca que venena appellantur transmutant. CXCVI.

Evacuantur vero sufficienter a calidis pharmacijs: ꝛ purgationibus: ꝛ clysteribus: sudoribusqꝫ: ꝛ vomitib⁹. He igitur horuꝫ sunt cões evacuationes.

Lauré. ¶ Evacuantur autem a medicamentis ad modum calidis: ac purgatione ꝛ clystere ac sudore ꝛ vomitu. Atqꝫ cões evacuationes existunt.

Leoni. ¶ Evacuantur autem satis calidis medicaminibus: ꝛ purgationibus: ꝛ clysteribus: ꝛ sudoribus: ꝛ vomitibus. He quidem igitur sunt communes evacuatiões. CXCVII.

Proprie vero a loco in quo cõgregati fuerint accipiunt̃: quemadmoduꝫ in salubribus declaratuꝫ est scðm tertium ꝛ quartum: maxime nobis de laboribus tractãtibus: ꝛ quecunqꝫ adiacent alijs laboriosis dispositionibus.

Lauré. ¶ Proprie vero ex locis in quibus colligũtur consistunt: quemadmodum tertio ꝛ quarto volumine de tuenda valitudine diximus dum de dispõnibus laboriosis ꝛ annexus ageremus.

Leoni. ¶ Proprie autem ex locis in quibus coacervãtur: assumuntur: vt in libris de salubribus ostẽdimus: tertio presertim: ac quarto: in quibuꝫ de lassitudinibus egimus ac reliquis dispositionibus que lassitudini natura ꝓxime sunt. CXCVIII.

Evacuantur enim prõptius. Qui quidem in primis veniꝫ per ventrẽ. Qui vero in his q ẜm epar p vrinas. Qui vero sunt ẜm totam habitudineꝫ per sudorem. Quemadmodum ꝛ qui ẜꝫ caput aut per palatũ aut p nares aut p vtraqꝫ. Qui ṽo in thoracis latitudinibuꝫ purgat̃ p guttur cũ tussibus. Qui vero ẜm renes ꝛ vesicam per vrinas.

Lauré. ¶ Evacuantur enim promptius si in primis venis sint: per alvum. Si in iecore per vrinaꝫ. Si in habitu totius: per sudorem. Quemadmodum si in capite existant per palatum: aut nares aut per vtrunqꝫ meatum. Si in thorace per fauces simul ac tussim. Sin in renibus aut vesica per vrinam.

Leoni. ¶ Promptius enim evacuantur per ventrem: quecunqꝫ in primis venis cõtinentur superfluitates. Que aũt in his que in epate sunt: per vrine meatus. At que in toto corpore: per sudorẽ: sicuti que in capite: vel per palatum: vel per nares: vel per vtrunqꝫ: que vero sunt in spatijꝫ pectoris laxioribus: per guttur simul cũ tussi: que in renibus sunt: vel vesica per vrinam. CXCIX.

Antipaseos vero communis omniuꝫ partium ostensio ad ea que longissima sunt.

Lauré. ¶ Ceteruꝫ materia avocatur promiscue ab omnibus partibus. Indicatio est vt ꝛ ad loca qꝫ maxime longinqua.

Leoni. ¶ Attrahendi ex omni loco ad oppositas partes communis indicatio est: ad qꝫ maxime distantia. CC.

DEriuatio vero ad proxima loca.
Lauré. ¶ Deriuatur vero ad loca vicina.
Leoni. ¶ Deriuatio vero ad vicina. CCI.

OMnia igitur quecunqꝫ curant huius-modi dispōnes salubres vocant cāe.
Lauré. ¶ Quecunqꝫ ergo curant tales dispo-sitiones salutares cās appellamus.
Leoni. ¶ Quecunqꝫ vero huiuscemodi curant dispositionez causas salubres appellamus. CCII.

QUemadmodum exacuentia egre.
Lauré. ¶ Quemadmoduz que augent morbosas.
Leoni. ¶ Sicuti insalubres: eas que adaugent. CCIII.

NEutre vero: neqꝫ ledentia: nec adiuuantia.
Lauré. ¶ Ac neutras quecunqꝫ nec ledunt: neqꝫ iuuant.
Leoni. ¶ Et neutras q̄ neqꝫ obsunt: neqꝫ iuuāt. CCIIII.

POtest aūt aliquis eas neqꝫ causas appellare oīno: quales sunt multi sophistaruz negligentes quidem ipsarum reruz inuenire drīam: in nominibus vero plurimum temporis consumentes.
Lauré. ¶ Ac fieri potest vt eas ne causas quidem nominent: quemadmodum pleriqꝫ sophiste contēnentes quidem inuestigare differentias reruz: plurimū temporis in sermonibus conterentes.
Lauré. ¶ Posset vero quispiam: neqꝫ omnino causas appellare quemadmodum maior pars sophistarum qui rerum quidem differentiam inuenire contemnunt: plurimuz vero temporis in nominibus conterunt. CCV.

DIctuz est autem amplius in aliis negociis aduersus eos preseruatiua q̄dem species artis talis est.
Lauré. ¶ Sed aduersum eos alibi diffusius disputauimus. Ac precauēdi ars ita se hꝫ.
Lauré. ¶ Cōtra quos in aliis vberius disseruimus. At pars q̄dem artis preseruatiua talis est. CVI.

REsumptiua vero et enutriens in cōualescentibus ex egritudinibus et senibꝰ: qualis vero est et coruz dispositio: et a quibus causis maxime ad id quo secūdum naturam est reuertuntur.
Lauré. ¶ Deinceps de modo recreādi: reficiēdiqꝫ corpus agendum est. Sed que nam horum dispositio sit et a q̄bus cāis ad habitū nāe reuocetur.
Leoni. ¶ Que autem reficit: atqꝫ restaurat in conualescentibus: ac senibus locuz habet. Que vero sit horuz dispositio et a quibus precipue causis ad naturalez reducitur habitum. CCVII.

PEr fecte quidem in terapeutice facultatis litteris demonstratuz est: per capitula vero dicatur et nunc.
Lauré. ¶ Summatim hoc loco dicetur.
Leoni. ¶ In libris in quibus de medendi arte tractauimus abunde explicauimus: sed nunc per capita dicetur. CCVIII.

SI igitur dispositio est talis: bonus quidem est sed paucus sanguis: et cuz eo vitalis qui appellat̄ spūs et aīalis. ipse vero solide partes ficciores: et propter ea virtutes earū debiliores et infirmiores et propter has totū corpus frigidius.
Lauré. ¶ Dispositio igitur talis est. Sanguis quidem bonus: ac exiguus est. Item spiritus vitalis nomine et animalis. Itidez se habent partes ita solide ficciores: proindeqꝫ vires eorum debiliores existunt: et ob eam rem vniuersum corpus frigidius est.
Leoni. ¶ Dispositio quidem igitur talis est: optimus quidē sed exiguus est sanguis: atqꝫ vna cū ipso spiritus animalis: atqꝫ vitalis. Ipse vero particule solide ficci: et iccirco eoruz vires sunt imbecilliores: atqꝫ earūdem ratione corpus vniuersum frigidius. CCIX.

CAuse vo salubres eā que dicta est corrigentes dispōnē vno q̄dē capitulo vt apprehendant̄ quecūqꝫ pfectā et velocez digestionē opant̄ ꝫ ptē vo in moderatis motiōibus et cibis et potibus et somnus sunt māe q̄dē motionū: sunt suspēsiōes et deambulationes et fricationes et lauacra.
Lauré. ¶ Porro cause salutares hmōi corrigentes dispositionez: vt semel dicatur. Sunt quecunqꝫ celerem q̄dem ac securam efficiunt nutritionem. Particulatiz vero motu moderato ac cibo: potu: somno: genera motuuz sunt: gestatio: deambulatio: frictio: balnea.
Leoni. ¶ Cause vero salubres que hanc emendant dispositionem: vt vno cōprehendam capite: sunt quecunqꝫ presentaneum atqꝫ securum exhibēt alimentū. Scdm̄ partez aūt: in motibus moderatis: et cibis: potibusqꝫ: ac somnis consistunt. Sunt vero motus materie: vehicula: ambulationes: frictiones: et balnea. CCX.

ET si multū meliores adhuc fiāt: ad cōsueta opera paulatim attingant.
Lauré. ¶ Ac multo meliora sīt si paulatiz fiāt: et actiones solitas paulatim attingat.
Leoni. ¶ Et vbi nō parꝫ se ex his pfecisse senserint: paulatim se ad cōsueta opera transferant. CCXI.

Ciborum vero in principio quidez humidi ₇ bene digestibiles ₇ nō frigidi: postea vero magis nutrientes.

Lauré. ¶ Cibus inter initia humidus: ac cōcoctio est facilis esse dꝫ: nec frigidus procedente tempore magis nutriens.

Leoni. ¶ Cibos autem assumant: in principio quidem humidos: ₇ concoqui faciles: neqꝫ frigidos: ac cum progressi fuerint: eos etiam qui plurimuꝫ prestant alimentum. CCXII.

Potus vero aptus vinum est: etate quidem medium: forma vero purum lucidum: in colore vero aut album aut subrubeum: odore vero suaue: in gustu vero nec aquosum omnino nec aliquam vehementem qualitatem ostendens nec stipticaꝫ: nec amaram: nec dulcem.

Lauré. ¶ Potus idoneus vinum est etate moderatuꝫ ac purum ₇ splendidum aut albū aut sufflauū: ita vt odore suaue moderatuꝫ gustui sit: neqꝫ ex toto aquosum nec vehementem aliquam indicans: qualitatem: neqꝫ dulcedinem: neqꝫ acrorem: nec amarorem.

Leoni. ¶ Potus vero opportunus est: vinum etatem quidem habens mediocrem: in substantia autē purum: atqꝫ perlucidum: quod. s. vel subflauū: vel subalbum existat: atqꝫ suauiter olens. Gustui vero: neqꝫ aqueum omnino: neqꝫ cum aliqua insigni qualitate: aut dulcedine: aut acritudine: aut amaritudine sentiatur. CCXIII.

Dictum est autez vt modo dixi in terapentica facultate amplius super his.

Lauré. ¶ Ac de his quemadmodum diximus pauloante libro de curādi via explanatum iam est.

Leoni. ¶ Ut autem proxime diximus: de hisce omnibus in libris de arte curandi cōscriptis plenius disseruimus. CCXIIII.

Nunc eniz percurrere non omnia particularia nobis propositum erat: solū modo vero rememorari capitula: in alijs enim negocijs fecimus tractationem: que ₇ post scribens quidem quot sunt ₇ qualia determinabo orationem in eis.

Lauré. ¶ Hoc loco nō decreuimus docere omnia particularia: Sed capita reruꝫ tantummodo percurrere: de quibus alijs libris latius disseruimus: quos scribens quot quiqꝫ sint finem faciam orationi.

Leoni. ¶ Nunc enim neqꝫ omnia particulatim recensere est nostri propositi institutum. Sed soluꝫ capitum mentionem facere intendimus: eorum que in alijs voluminibus latius explicauimus. Quorum omnium si prius: ₇ numeruꝫ: ₇ qualitatem exposuero: finē libro imponam. CCXV.

Dictum igitur quidem est ₇ prius quoniam est vnus alius liber in quo de cōstitutione ₇ inuentione artis medicine tractauimus. Antecedunt autem eum duo priores qui sunt de artiuꝫ constitutione: sed hi nunc expleto eoruꝫ numero que sine tractione sunt operationuꝫ.

¶ Itaqꝫ supra dictum iam est vt alius liber sit in quo de statuēda medēdi arte tractam⁹. ¶ Huc duo alij de statuendis artibus antecedunt. Sed hi simul cum eo: quem nunc absoluimus summatim sunt effecti. Illi vero hunc ordinez hn̄t. Lauré.

¶ Diximus itaqꝫ prius ꝙ alter est liber in quo de constitutione artis medicine disseruimus: antecedunt autem eum alij duo de ꝯstitutione artium: sed hi quidem vna cum hoc cui nunc extremam manum adiecimus: seorsum sunt ab alijs libris in qbus plenior doctrina explicetur. Illi vero talem inter se ordinez habent. CCXVI. Leoni.

De his quidem igitur que sm̄ Hipp. sunt elemēta vnus liber est. Post autem eum tres de cōplexionibus: quorum duo quidem de his que in animabus sunt complexionibus: tertius autez de his que in pharmacijs. Ideoqꝫ ₇ de simpliciū pharmacorum virtutis opere non possibile est scire perfecte si nō diligenter studeas legere tertium de complexionibus. Est autem ₇ alius liber paruus sequens duos primos de cōplexionibus qui de ano mala discrasia inscribitur huc autem similiter alij duo ꝙꝫ parui. hi quidez de compositione optima corporis. hi vero de bona habitudine.

¶ De elementis Hippo. vnus liber est. ¶ De inde tres libri de temperamentis. Quoruꝫ duo de animaliuꝫ temperamentis. Tertius de temperamentis medicamentorum exposuit. Et ob eam rem librum de viribus simplicium medicamentorum non bene intelliges: nisi tertiū de temperamentis diligenter euolueris. ¶ Alius preterea liber paruus est sequens duos primos libros de temperamētis qui de inequali intemperie inscribitur. ¶ Indez alij duo parui sunt. Alter de optima corporis preparatione. Alter de bono habitu. Lauré.

¶ De elementis qdem sm̄ Hippo. liber vnus. Leoni.

¶ Post hūc aūt tres de tēperaturis: ex qbus quidem duo sunt: de tēperaturis aīaliū. Terti⁹ vo de his que simpliciū medicaminū sit. Quāobrē

ꝛ tractatū illū in quo de simpliciū medicaminū ptātib⁹ agit: nemo recte itelligētia asseq pōt: nisi p:⁹ tertij libri de tēperaturis itegrā cognitionē fuerit adeptus. ¶ Est ꝛ alius liber paruus qui ordine sequit duos pōres alios de tēperaturis: inscribit autē de inequali intēperatura. ¶ Silr aūt ꝛ hūc alij duo parui: alr qdē de optima corporis ꝓstōne: aliter de bono habitu. CCXVII.

Ripartita est alia opō de ꝟtutib⁹ nāli bus: quā siue post duos de cōplonib⁹: siue post eum qui de elementis legere quis velit pōt hoc consequi.

Lauré. ¶ Porro ali⁹ liber est in tria volumina diuisus q de virib⁹ nālib⁹ ē: quē post duos libros ō tēpamētis: aut ēt post lib⁊ de elntis euolua, licebit.

Leoni. ¶ Alius ꝟo tractatus est q tres cōplectit libros de potētijs nālibus: quez figs legere velit: post librū de temperaturis: siue post libruz de elemētis vtrunqz erit consentaneum. CCXVIII.

Ostq̄ aūt in multis opibus de aīalibus operationibus tractauimus.

Lauré. ¶ Post hunc in multis libris de actionibus animalibus disputamus.

Leoni. ¶ Post hunc in pluribus alijs libris de operationibus animalibus deseruimus. CCXIX.

Uoniā aūt in demōstratiōib⁹ eorū nō pua vtilitas est q̄ p anathomiā appent pmū in illis exerceri opꝫ. Est aūt vtilia ꝛ vtilissima qdaz eo⁊ q̄ vocat anathomia disputatio ꝛ disp̄ō ꝛ alie cū ea miste. In duobus qdez de anathomie diuersitate: in vno aūt de ea q̄ mortuo⁊ anathomia: post hos aūt duos de ea q̄ viuo⁊. In alijs aūt qbusdā ƀz ptes itroducēdis faciemus eā que de ossibus: ꝛ eam que de musculis est anathomia: ꝛ eā que neruo⁊: ꝛ eā que arteria⁊ ꝛ venarū: ꝛ qdam tales alij taliū sunt: ꝛ si ƀm nām q in arterijs sanguis.

Lauré. ¶ Cūqꝫ ad eo⁊ demrationes nō pa⁊ ꝯducat: ex dissectiōe cognitio in ea pmuꝫ exerceri oꝫ. Atqꝫ vtilissimi ſt ꝯgressus dissectionū ēt alij pl̄es libri vnus qdē de discordia dissectionū alter de dissectiōe defuncto⁊: qb⁹ deinceps existūt duo alij de dissectionē viuētiū. In alijs qbusdā pticulatim istruēdis discipulis fecimus dissectionē ossiuꝫ: musculo⁊: neruo⁊ atqꝫ vena⁊ ꝛ arteriarū. Iteꝫ alig libri alij ex qb⁹ est alius in quo differt vtrū sanguis per nām in arterijs contineatur.

Leoni. ¶ Sed qm̄ ad ea⁊ demrātiōes nō parū ꝯferūt q̄ p sectiōes ōndunt: in illis exercitari oꝫ. Est aūt maxie iter alios vtilis ille tractat⁹ q de sectionuꝫ aggressib⁹ inscribit. Alij aūt ſt post eū pl̄es duo qdē de discordia sectiōis. Unus ꝟo de sectione mortuo⁊. Post quos sequunt hi in qbus agit de sectiōe viuo⁊. In alijs ꝟo qbusdā pticulatī ob eos scripsim⁹ q itroducunt de ossib⁹. Sectio quoqꝫ musculo⁊: ꝛ neruo⁊: ꝛ arteria⁊: ꝛ venaruꝫ. Et quedā alia huiuscemodi ex eodē nūero existūt. Et liber ēt in quo querit nunqd in arterijs ꝯtinet sanguis naturaliter. CCXX.

Emōstrātes ipsas opōnes: duo qdē ſt de musculis ꝛ motib⁹: tres āt de thorace ꝛ pulmōis motu: post hos qꝫ re spirationis cāis: quos seqt q de voce.

¶ Cete⁊ alij indicātes actionē ea⁊. Duo qdeꝫ sunt de motu musculo⁊. ¶ Tres de thoracis ac pulmonis motu. Quib⁹ deinceps est liber de cāis spirationis: qbus sequit liber de voce. Lauré.

¶ Qui ꝟo earūdē ptiū opōnes demrant: duo qdem sunt de motu musculorū. ¶ Tres aūt de pectoris ꝛ pulmonis motu. ¶ Post quos seqtur liber de causis respirationis. ¶ Post hūc liber de voce. CCXXI. Leoni.

E pncipali aūt ꝛ ō alijs oib⁹ q̄cūqꝫ circa nāles aut aīales opōnes qrunt: in mīnptito ope māifestauim⁹ qō ō hippo. ꝛ platōis dogmatib⁹ iscripsimus.

¶ De pte animi ac ꝟtute q̄ pnceps est: ꝛ alijs oībus q̄cūqꝫ de nālib⁹ ꝛ aīalib⁹ actionibus q̄runt: multis editis voluminibus docuimus. Que de hippocratis ac platonis decretis inscripsimus. Lauré.

¶ De pncipatu ātaie: ꝛ de oīb⁹ alijs q̄ de nālib⁹: vel aīalib⁹ opōnib⁹ in qōnē trahunt: in lōgo volumine scripsimus: q de dogmatibus hippo. ꝛ platonis inscribitur. CCXXII. Leoni.

T hui⁹ gñis ſt q̄ ꝛ in ꝯsideratiōe q̄ est de spmate scripta ſt singularitates. Et adhuc q̄ de hipp. anathomia: q̄ oīa qdem de vtilitate mēbro⁊ seqt opatio.

¶ Eodē ꝯsiderandi gñe ptinent libri de semine seorsum editi. ¶ Itē libri de dissectione hippocra. quibus oibus de vsu partium sequitur. Lauré.

¶ Ad eiusdē gñis cōtēplationē ptinet liber de semine seorsuꝫ ꝯscriptus. ¶ Et ampli⁹ de sectiōe ƀm hippocratē. Quos omnes ordine sequitur tractatio de vtilitate partium. CCXXIII. Leoni.

D cognitiones aūt egritudinū ꝛ que de patiētibus locis ꝛ que de pulsibus opatio vtilis existit ƀm quā ꝛ pcognitiones docemus. añcedūt aūt eū q de pulsib⁹ duo libri q de vtilitate pulsuuꝫ. hic aūt q de pulsibus in q̄tuo⁊ ptes diuisus est. pmā qdē de dīſijs eo⁊. scda de cognitiōe. tertia de his que in pulsibus causis. ꝛ quarta de ea que p pulsus precognitione huius generis est.

Laurē. ℂ In dinotionē preterea morboꝝ liber de locis affectis ꝛ venis liber de pulsib⁹ vtilis est: quo lo co et ꝑsensiones docem⁹. ℂ Anecedūt ꝑterea li brū de pulsib⁹ duo alij libri. Alter de vsu spira tionis. Alter de vsu pulsuū: liber ꝑterea de pul sibus in q̄tuor ptes distributus est. Pria est de dria eorū. Scda de dinotione. Tertia de causis pulsuū. Quarta de presensione pulsuum.

Leoni. ℂ Ad dignoscēdas aūt egritudines: vtilis est li ber ille in quo de mēbroꝝ passiōib⁹ agit. ℂ Iti dem ꝛ ille in quo de pulsib⁹ scribit: in q̄ ꝛ ꝓcogni tiōes edocem⁹. ℂ Librū võ de pulsib⁹ ꝓcedūt alij duo. Alter q̄ de vsu respiratōis. Et q̄ de vsu pulsuū. Is võ de pulsib⁹ in q̄tuor diuidit ptes. Primā q̄ eoꝝ drias. Scdaꝫ q̄ dignotiōes. Ter tiam que eoꝝ causas. Quartā que illam que per eosdem fit: continet precognitionem. CCXXIIII.

Ex hoc gn̄e est qui in introducendis de pulsibus scriptus est. In mente autē habeo ꝛ alium facere librum vnū. ve lut incisionē oīum: quem artē de pul sibus siue epithoma inscribam.

Laurē. ℂ Ex eodem genere est liber qui scribitur de in stituendis discipulis de quo artem aut de pulsi bus cōpendium inscribam.

Leoni. ℂ Ex eodem gn̄e est ille qui his introducuntur: de pulsibus scriptus est. ℂ At võ in animo est aliū scribere librū veluti quoddam oīum istoꝝ cōpendiū: quem inscribam: vel artem de pulsi bus vel compendium. CCXXV.

Utilia aūt ad hāc inscriptionē sunt ea que p cōmēta ꝛ iudicia eius q̄ de pulsi bus Archigenis liber dictā sunt. Ad ꝓcognitiōes aūt vtilima marie que cri sis opatio. Anecedit aūt hāc que de creticis. Sꝫ que de disnia ꝛ ad cognitiones pn̄tis dispōnis: ꝛ ad cognitiōes futuroꝝ bonoꝝ vel maloꝝ cir ca laborantem vtilis existit.

Laurē. ℂ Utiles preterea sunt ad hāc ꝯsiderationem li ber de pulsibus aduersus Archigenē: in quo enarro ac iudico. ℂ Porro vtilis ad ꝑsensio nes est liber de iudicijs. ℂ Huic ꝓcedit liber de diebus decretorijs. ℂ Quin etiā liber de spira tionis difficultate in cognitionē pn̄tis dispōnis ac presentionem futurorum malorūꝫ aut bono rum circa egrum vtilis existit.

Leoni. ℂ Ad hāc quoq̄ iuuāt ꝯtēplationē: que a me ex ponunt: ꝛ simul iudicant in libro Archigenis de pulsibus. ℂ Ad precognitionē aūt plurimū ꝯfert liber de crisibus. i. decretis nāe: quē prece dit alter de decretorijs diebus. ℂ Sed liber et qui de difficili anhelitu inscribit: ꝛ ad dignoscē dūꝫ pn̄te affectū: ꝛ ad prescieda bona: vel mala que egrotātī sunt euētura ꝓducit. CCXXVI.

Et igit oīa ꝛ cū eis sunt quedā ad co gnoscendū vtilia: queadmodū ꝛ q̄ de procatarticis causis: ꝛ q̄ de medicinali emperia: ꝛ q̄ de subtiliante dieta: ꝛ am plius q̄ de flōmia ad Emalerū vel cōtra Herasi stratū: ꝛ q̄ de his q̄ preter nām tumoribus sunt: sunt aūt ꝛ alij q̄ de multiplicitate humorū: ꝛ alij qdem tales: oīum aūt vtiliores ad terapenticaꝫ mercedē sunt: ꝛ q̄ de egritudinū drīa: ꝛ q̄ de ac cidentibus: ꝛ tertius de his in quo causas egri tudinū tractauimus: cuꝫ q̄bus alij tres in q̄bus que in accidentibus causas cōmentauimus.

Laurē. ℂ Hi igit oēs libri: ac cū eis alij qdam sunt libri singulares: quos euoluere visū est. ℂ Qualis est liber de causis procatarticis. Ac liber de peri tia medicinali. Ac liber de victu extenuāte. ℂ Itē liber de mittendo sanguinē aduersus erasistra tum. Ac liber de tumoribus preter nām. Indē liber de nimietate: ꝛ alij istiusmodi. ℂ Uerūꝫ maxime necessarij sunt ad curandi viam ꝛ rōnē liber de morboꝝ drīa. Ac de diuersitate accidē tium. Ac tertius liber in quo morborūꝫ causas docuimus: a quibus alij tres existunt: acciden tium causas enarrantes.

Leoni. ℂ Hi igit oēs: atq̄ vna cū ipsis tractatus qdam vno tm̄ libro cōprehensi cognitu vtiles sunt: si cuti illis q̄ de preincipientibus causis inscribit. Et de medicinali expientia. Et de extenuante vi ctu: ꝛ q̄ de venaꝝ sectione ad Erasistratū: ꝛ q̄ de tumoribus preter nām: ꝛ q̄ de multitudine: atq̄ alij preterea similes. Pre ceteris aūt ad curan di sciāꝫ maxime necessarius existit: q̄ de morbo rum differentijs agit: ꝛ de accidentibus: ꝛ ter tius preter illos in quo morborūꝫ causas expli cauimus: post quos sunt tres alij qui acciden tium causas explanant. CCXXVII.

Et qui de simplicium pharmacorum virtute sunt quorum prius memini. Et hi qui de compositione pharma corum.

Laurē. ℂ Libri de simplicium medicamentorum viri bus sunt quorum antea fecimus mentionem. Item libri de cōpositione medicamentorum.

Leoni. ℂ Sunt etiam de medicamentorum simpliciuꝫ viribus libri de quibus supra meminimus: ꝛ q̄ de medicamentorum cōpositione. CCXXVIII.

De deterapentice sequantur metho do scripta sunt a nobis singulariter: ꝛ que de operatione.

Laurē. ℂ Quibus libri de curādi via ꝛ ratio

ne sequuntur priuatim scripti. Atq; etiam libri de tuenda valitudine.

Leoni. ¶ Quos sequuntur libri de arte curandi his qui de salubribus inscribuntur: seorsum a nobis cō scriptis. CCXXIX.

Quoniam autez ⁊ ante omnia hec exerceri opz in ea que de demonstratione operatione logice futuram operari artem in ea que ad optimaz heresim demonstratum est operatione.

Lauré. ¶ Ceteruz vt ante exerceri oportet in libris de demonstratione eum qui sit artem medendi rationabilez professurus libro de optima heresi diffinitum iam est.

Leoni. ¶ Quod vero ante hosce omnes prius exercitari oporteat in libris de demonstratione. Siquis hanc artem cum ratione sit tractaturus mōstratum est a nobis in libro qui de optima inscribitur heresi. CCXXX.

De alijs autem conscriptionibus ⁊ rememorationibus quas scripsimus nō necesse est tractare nunc de omnibus futuros dicere alios forsitā in vno vel duobus libris inscriptionē habituris Galeni de proprijs conscriptionibus.

¶ Ceteruz de alijs libris ac cōmentarijs: quos scripsimus minime necesse est hoc loco perseq. Nam de his omnibus alibi dicturi sumus: forte vno aut duobus libris editis habituris inscriptionem. Lauré.

¶ De alijs aūt libris: ⁊ cōmentationibus a nobis scriptis: transigere nunc minime necessariū cum de hisce omnibus alibi simus tractaturi in vno fortassis: aut duobus libris qui ita inscribētur. Gal. de voluminibus ab eo conscriptis. Leoni.

¶ Finis.

¶ Finit profundissima expositio: Una cū o[m]ībus subtilissimis questionibus suis p[ro]prijs locis appositis: excellentissimi artiuz ⁊ medicine magistri domini Ugonis senensis sup microtechni Galeni. Post omnes impressiones vbiq; terrarum excussas. Nouissime a quodam artium ⁊ medicie Prestātissimo doctore: collatis multis exēplaribus impressis ⁊ manu scriptis: diligentissime recognita: cunctisq; mendis ⁊ erroribus: que in infinitū excreuerant expurgata.

¶ Impressa autem accuratissime Uenetijs mandato ⁊ expensis nobilis viri domini Luceantonij de Giunta Florentini: Anno domini. 1523. die. xx. Maij.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o

Omnes sunt quaterni.